MONUMENTA HUNGARIAE HISTORICA.

MAGYAR

TÖRTÉNELMI EMLÉKEK.

KIADJA

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA.

ELSŐ OSZTÁLY.

OKMÁNYTÁRAK.

HUSZONNYOLCZADIK KÖTET.

Ára 5 forint.

BUDAPEST, 1897.
A M. TUD. AKADÉMIA KÖNYVKIADÓ-HIVATALA
(AZ AKADÉMIA ÉPÜLETÉBEN.)

MONUMENTA

HUNGARIAE HISTORICA.

DIPLOMATARIA.

XXVIII.

MONUMENTA HUNGARIAE HISTORICA.

MAGYAR
TÖRTÉNELMI EMLÉKEK.

KIADJA

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA.

ELSŐ OSZTÁLY.

OKMÁNYTÁRAK.

HUSZONNYOLCZADIK KÖTET.

BUDAPEST, 1897.
A M. TUD. AKADÉMIA KÖNYVKIADÓ-HIVATALA
(AZ AKADÉMIA ÉPÜLETÉBEN.)

CODEX DIPLOMATICUS COMITUM DE BLAGAY.

A

BLAGAY-CSALÁD OKLEVÉLTÁRA.

BEVEZETŐ TANÚLMÁNYNYAL A CSALÁD TÖRTÉNETÉHEZ.

A M. TUD. AKADÉMIA TÖRTÉNELMI BIZOTTSÁGA MEGBIZÁSÁBÓL

SZERKESZTETTÉK

THALLÓCZY LAJOS ÉS BARABÁS SAMU.

TÉRKÉPPEL, KÉT LESZÁRMAZÁSI TÁBLÁVAL ÉS 11 PECSÉTRAJZZAL.

BUDAPEST.
KIADJA A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA.
1897.

Budapest. Az Athenaeum r. társulat könyvnyomdája.

TARTALOM A BEVEZETÉSHEZ.

BEVEZETÉS.

Gróf Blagay Lajos, a történelmünkben oly nevezetes szerepet játszott Blagay nemzetség utolsó férfiivadékának krajnai weissensteini[1]) kastélyában őrzik a családi levéltár megmaradt részét. A levéltár ma mindössze pár száz darabból áll, s birtokosa nagy gondját viselvén, aránylag elég jó karban maradtak meg az egyes oklevelek s okiratok. A levéltár történeti becsét már régtől fogva ismerték a kutatók. A XVII. században Schönleben János,[2]) az érdemes kutató, az akkor még jóval terjedelmesebb levéltári anyagból dolgozta ki nemzedékrendi munkáját, s Krajna történetírójának b. Valvasor Jánosnak is volt róla tudomása.[3])

---

[1]) Weissenstein, szlovénul Boštanj a laibachi járásban fekszik Also-Krajnában, körülbelül 20 km. Laibachtól. Eredetileg a Lambergek birtoka volt, majd az Auerspergeké lett s azután került a Krajnába szakadt Blagayak kezére. Ma Weissenstein, Billichgraz és Hölzenegg a Blagay-dominium részei.

[2]) Rosa Ursina in provinciis Austriacis florens, sive illustrissimae et antiquissimae familiae romanae Ursinae, traduces in Slavoniam, Carnioliam, Carinthiam, Styriam, Bohemiam propagatae. Ex variis authoribus, documentis antiquis, praesertim MS. *diplomatibus, ac instrumentis originalibus* genealogice deducti a Joanne Ludovico *Schönleben* ss. theologiae doctore, protonotario apostolico et honori ejusdem illustrissimae antiquissimae familiae. D. D. C. Q. Labaci. Typis Joannis B. Mayr, typographi inclytae provinciae Carnioliae. Anno Christi MDCLXXX. fol. 35. l.

[3]) Die Ehre des herzogthums Krain von Johann Weichard frei herrn v. Valvasor. Új kiadása Rudolfswert 1877—9.

Tudtak a levéltár felől a krajnai monographusok is, mint Linhart, Vodnik s Dimitz Ágost. Őket azonban a magyar és horvát történetre vonatkozó bármily becses adatok sem érdekelték közelebbről. Volt róla tudomása Palugyainak, s Gyurikovicsnak is. Legújabban a nem rég elhalt kiváló helyrajzíró s a horvát végvidék történetének szorgalmas kutatója: Lopašić Radoslavnak irányúlt rá a figyelme s Bihácsról s a bihácsi végvidékről írott monographiájában sikerrel használta fel az egyes okleveleket.[1]) Rački F., a horvát Akadémia néhai elnöke is másolt egyes darabokat, de a levéltárat egész terjedelmében nem dolgozta fel eleddig a történeti kutatás.

Midőn a magyar tudományos Akadémia történelmi bizottsága elhatározta, hogy a weissensteini Blagay-levéltárat egész terjedelmében kiadatja, gróf Blagay Lajos, kiben rendíthetetlenűl él annak a százados kapcsolatnak az emléke, mely családját a magyar korona birodalmához fűzte, páratlan liberalitással rendelkezésre bocsátotta magokat az eredeti okleveleket, hogy a kiadást kellő gondossággal s ne sebtében lehessen eszközölni.

A szerkesztést alólírtra és Barabás Samu t. szaktársamra bízta a történelmi bizottság. Szerkesztőtársamat illeti a kiadás részletei gondos megállapításának s az index szerkesztésének az érdeme.

A magam részéről kötelességemnek tartom mindazon új szempontoknak a megjelölését, melyeket az itt közlött anyag történetírásunknak nyújt. Tartozom vele egyfelől, mint e kiadványnak úgy szól-

---

[1]) Bihać i Bihaćka krajina. Zagreb. 1890. 312 l. Térképpel.

ván közvetítője, másfelől pedig az a meggyőződésem, hogy az ilyen családi oklevéltáraknak nem csupán az a hivatások, hogy az anyagot pontosan közöljék, hanem a szerkesztő bizonyos fokig kalaúz, a ki az anyagot közvetetlenül ismervén, egy s más oly részletre figyelmeztet, melyek a történetírást általán is érdeklik. Természetes, hogy nem teljes feldolgozásról van szó, mert az esetben az oklevéltár csak függeléke lenne az illető monographiának. Erre a vállalatra nem is elégséges a közöltük anyag, mert mi a dolog természeténél fogva sem adhattuk a Blagay-családra vonatkozó összes adatokat, egészen eltekintve attól a körülménytől, hogy absolut biztonsággal *teljes*-nek mondható oklevéltár nem is lehetséges.

Szerkesztő-társammal mindenekelőtt arra törekedtünk tehát, hogy a rendelkezésre álló, s mint megjegyeztük, az idők folytán megfogyott weissensteini Blagay levéltárat adjuk teljesen. Ezt az anyagot kiegészítettük a budapesti Országos Levéltár, a bécsi titkos és pénzügyi levéltár s több gyűjtemény anyagával. Elmondhatjuk, hogy megközelítőleg teljes képet adunk, s hogy a históriai vezérfonalat e gyűjteményben megtalálja a történeti kutatás.

Nem szándékom hosszas levéltári excursiókba bocsátkozni, de rá kell utalnom arra a körülményre, hogy családi levéltáraink kutatásának az a főnehézsége, hogy — a zsélyi Zichy-féle levéltártól elnézve — központosított nemzetségi levéltáraink nincsenek. Az Erdődy családnak főlevéltára Galgóczon van, ennek kiegészítő része Monyorókeréken, egy része Vörösvártt, s Varasdon; hányfelé vannak az Esterházy, a Pálffy, a Batthyány levéltárak? A minek azonban

főhijával vagyunk, hogy 1867 óta történeti kutatásunk óriási lendületnek indult, de a levéltártani szempontoknak megfelelő methodikus kutatásnak még csak az elején vagyunk. A levéltárakat alakulások, beosztások, a családi leszármazás szempontjából kell vizsgálnunk, s ha mindez megállapítható, csak akkor tudjuk, hol s mit kutassunk. S e részben bizonyos korlátokat kell szabnunk, ha meg akarjuk állapítani, hogy mit értünk a *családi levéltár* fogalma alatt. Családi levéltár alatt értjük az 1848. előtti értelemben vett *nemes* családok okleveleinek s okiratainak gyüjteményét, és pedig ide sorozzuk: 1. a rájok vonatkozó birtokjogi okleveleket *bárhol* legyenek is, 2. a családra s egyes tagjaira vonatkozó közjogi, közszolgálati jellegü okleveleket s okiratokat, *bárhol* legyenek is, 3. a család egyes tagjaihoz intézett leveleket, *bárhol* legyenek is. A család egyes tagjaitól *másokhoz* intézett levelek azonban — *a mennyiben fogalmazatuk nincs meg* — annak a családnak alkotják a levéltári tulajdonát, a melyhez, vagy a melynek egyes tagjaihoz intéztettek.

Az oklevéltár-publicatióknál e szempontok irányadók. A mennyire módjában áll a kiadónak: a család minden ágának levéltárát kell kikutatnia, ezeket — a historiai és családtani értékhez mérve — teljesen publikálni. A másokhoz intézett levelek felkutatása is kötelesség ugyan, de itt már nem érheti a kiadót az a vád, hogy nem adott *mindent,* a mi valaha, ennek vagy annak a családnak a tagjától eredett.

Vegyük csak gyakorlatilag a délvidéki, jelesül a horvát családokat, melyeknek levéltárai eredeti helyekről másfelé kerültek s a történeti események következtében szerteszét kallódtak.

A horvát családok között leghatalmasabb kétségtelenül a Frangepán-család volt. A Frangepán-család levéltárának a főtörzse ma az Országos Levéltárban van, kisebb része a bécsi közös pénzügyi levéltárban, egy része a hg. Esterházy-féle kismartoni levéltárban a Nelipity-család levéltárának egy részével,[1]) s egy része Friaulba került. Hasonlókép állunk a Zrínyi-család levéltárával, mely magába foglalja a korbáviai (Karlovics) grófok levéltárát is, s több helyen kell töredékeiket kutatnunk. A Blagay-levéltárral jobban vagyunk, mert a Krajnába szakadt Blagay Ferencz gróf, levéltárának nagy részét megmentette, azt legalább, mely birtokaihoz való jussát igazolta. Ezeket az okleveleket még megbővíthetni a zágrábi káptalan, a zágrábi érseki, a csázmai káptalan varasdi, s a horvát Akadémiában letett gróf Keglevics-levéltár adataival, de nem oly lényegesen mint az előbb említett családok levéltárait, ha azoknak csak egy töredékét adnók ki a többinek tekintetbe vétele nélkül. — Ez okból a jelen oklevéltár, egyes betoldásoktól elnézve, eléggé teljesnek mondható, s a jeleztük szempontból kerekded, folyamatos közlés, mert a család legrégibb oklevelein kezdődvén, ott végződik, a hol a család megszűnik magyar lenni. A krajnai tartózkodásra vonatkozó iratok már a krajnai helytörténetírót érdeklik.

Anyagát illetőleg három szempontból érdekes ez oklevéltár:

1. főforrása a család származásrendjének;

2. családtörténetileg is, egyes hézagaitól eltekintve, tartalmazza a vezérokiratokat s

[1]) E család dobra-kutyai (Dobra-kuchya) ágának iratai Körmenden, s a gr. Pongrácz-cs. levéltárában.

3. amit elől kell vala említenünk, köztörténetileg számos új részlettel gazdagítja tudásunkat.

Ez oknál fogva tájékoztatni óhajtom a történeti kutatást azokról a kérdésekről, melyekre nézve ez oklevéltár forrásúl szolgál, nyilatkozván:

A. a család eredetéről;

B. a család származásrendjéről;

C. a család történetéről kapcsolatban a közeseményekkel;

D. a család birtok-viszonyait a térképi mellékleten foglalom össze, a mennyiben az oklevéltár fonalán constatálhattam, s összeállítottam a Blagay-oklevéltár helyrajzi anyagát;

E. szólok a család czíméréről.

A.

A Blagay család eredete.

Régibb genealogusoknak az a véleménye, hogy a kiváló családok eredetét Rómával kapcsolták egybe, általános vonása az európai historiographiának, még mielőtt a humanismus újjáéledése divattá s a jó ízlés kérdésévé tette a római származást. Nálunk két ily kiváló család származását vonatkoztatták ál- és valódi oklevelek Rómára: a Blagay családét, melynek okleveleit nyújtja e kötet, s a magyar és a régi horvát történetben első rangú szereplésű Frangepánokét.[1])

Kétségtelen, hogy e két család származása kérdésében is nagy része van annak a körülménynek, hogy az adriai tenger mindkét partján s ezeknek a szomszédos területén a római tradiczió nem szakadt meg. A városalkotó elem a latin-rómaiság utódjából, a keveredett s nem tiszta vérű, de elvégre alapjában egyenes leágazású olaszból telt ki. A kultura latin s olasz alapon épült. A római birodalom elhanyatlott, de mindazok az újabb alakulások, mint Velencze, Friaul, Görz, Istria, Dalmáczia, bármiképen formálódtak is a hatalmi viszonyok, latin munkásság révén, latin alapon lettek műveltebbekké. A szláv törzsek a népvándorlástól rommá lett birodalomnak a központtól távol eső provincziáit megdöntötték végkép, de új élet csakis a régi művelt — immár nem uralkodó — elemnek, a latin-olasz elemeknek a tovább működéséből fakadt. Más volt a lobogó, de a hajótest ugyanaz maradt. Latin fajtájú volt a kereszténység nyelve, azon írtak, latin vala

---

[1]) A Zrínyieknek a Sulpiciusoktól s a Korbáviai grófoknak a patriciusi származását csak játéknak tarthatjuk.

az építőmester, a művész, az iparos, legmesszebbre azzal a nyelvvel juthatott az illető. Hozzávéve már most a geographiai összefüggést is, mely e területeket, jelesűl a magyar tengervidéket az istro-friaul velenczei részekkel majdnem egységes jellegűvé tette, csak természetes, hogy a latin-római származást különbnek tartották minden egyébnél.

Egyebütt Európában tudós papok kerítettek nagy feneket a classicus származásnak; ezen a tengervidéken azonban megvolt a köztudatban. Míg hazánkban a Szt.-István korában s a királyság első kezdetében bevándorolt úri népek egy emberöltő folytán nyelvileg, majd fajilag is magyarokká válnak, addig a Dalmácziában s Horvátországban úrrá lett bevándorló megtarthatta a maga eredeti nyelvét. A Guth-Keledek magyar földön urakká lévén, elszakadtak német környezetöktől, megváltoztak, a mint új hazájokban gyökeret vertek, holott a dalmát-horvát tengerparton a túlról jött idegen ugyanazt az elemet találta. Sőt a telepes horvát és szerb belföldi nép, ha tengerre kelt, vagy városba telepedett, eltanulta a nyelvet, s a hatalmasabb urak a horvátok közül társadalmilag ellatinosodtak s elolaszosodtak. A két elemnek: a szláv-horvátnak s a latin-olasznak az elvegyülése is megtette a magáét; a civilisáltabb, a magát jobbnak tartó elem mindig az olasz maradt.

Ezekhez a természetes okokhoz járúl azután a genealogiai tradicziónak, s a legendának mondhatni idők folytán történő elkövesedése. Mily nehéz, sőt lehetetlen ma is, némely dogmává lett családi vagy nemzeti előítéletet a sajtó vagy a tanszék utján megszüntetni, annál nehezebb volt akkor az apáról fiúra szállott hagyományt csak kétkedéssel is fogadni. Minden családnak megvoltak a maga történeti házi hagyományai; a kiknek elmondották, azok vagy elhitték, vagy legföljebb közönyösen vették, vizsgálni nem vizsgálta senki. Nem is tehették volna a kétkedők, mert a családi szentélybe: a leveles házba nem eresztették be az ilyent. Ha aztán a családból valamelyik kivált: a fejedelmi kegy anyagi nyilvánulása mellett az előkelő származást is beléiktatták az adományba. Bizonyítást nem kért senki, elég volt a tekintélyes emberek szava, s a köztudat.

A köztudatnak azonban alapot is kellett adni, úgy kívánta azt a hiúság is, hogy írással is igazolhassa állítását a nemére büszke úr. Ember mindig akadt, a ki a hiúság szolgálatába szegődött. Így keletkeztek a különböző, többé-kevésbé sikerült, s a mi a család fényességét illeti, bizonyára többnyire hiúságból származott hamisítványok. Ezeket a hamisítványokat azután recipiálta az élő közjog: a fejedelem s az államnak akkori végrehajtó közegei. Ezen a réven jutottak a történetírás lapjaira, ha kiváló szerepet játszott a család. Eredményről szólhatunk már, ha világosan megjelölhetjük a hamisítót, ha kideríthetjük a hamisítvány jellegét s megállapíttatjuk a való tényállást; a legtöbb esetben azonban csak combinatio, s valószínű hypothesis az eredmény. Ez okból efféle genealogiai kérdéseknél csak kevés esetben jut valakinek az utolsó szó.

Az elmondottak ráillenek a Blagay család származásának a kérdésére, valamint a Frangepánokra is.

I.

A Blagay család származása, Imre király 1200-ban, uralkodásának állítólag *első* évében [1]) kelt, s I. Miksa 1571 XI 7. átiratába foglalt okleveléhez fűződik, melyet az I. szám alatt közlünk.

Az oklevél a következőket beszéli:

Szlavoniai herczegségének szomszédságában III. Béla királynak egy német nemes szomszédja: Albertus de Mihovo,

---

[1]) Már e helyütt említjük Pór Antalnak, az Anjou-kor legalaposabb ismerőjének, a »Századok« 1894. folyamában »Déli szláv történeti tanulmányok« czím alatt közlött értekezéseit. Az I. sztenisnyaki (Stenišnjak) István bánról, a II. A Blagayak eleiről, a III. Az Orsini-Blagayak viszonyáról, a VI. Subić II. Mladen bukásáról, a VII. Medvevárról szól, s megannyi szorosan egybefügg tárgyunkkal. Pór Antal nem ismerhette még akkor ez oklevéltár anyagát, nem látta ez okleveleket, s így természetes, hogy nekünk könnyű módunkban van egynémely állítását megigazítanunk. Azonban így is oly derék munkát végzett, hogy nekünk igen sok esetben csak az ő eredményeit kell elfogadnunk s az ő avatott kalaúzolása értette meg velünk az anyag jó részét. Kétségtelen, hogy rendelkezésére állván ezek az adatok, sokkal behatóbb munkát végez vala, mint mi.

tehát a *Meichauban* lakó, vagy Meichaui Albert lakozék, kinek a birtoka Szlavonia mentén Podgoria és Gorichia, helyesebben Goricza határán terűlt el. Ez a német szomszéd Béla király országa határait erővel bolygatta, embereket ölt, foglyokat vitt el, s a királyi birtokokat tűzzel-vassal pusztította. A midőn ez a király hallomására esett, fiát — Imrét, az adomány-levelet kiállítót — tizenkét hatalmas úrral egyetemben az erőszakoskodó Albert megfékezésére küldé. Még mielőtt azonban Imre ezt a meghagyást végrehajtotta volna, Béla királyhoz küldötteket meneszte ugyancsak a királynak s fiának Imrének nagytekintetű híve Miklósfia *István*. (Stephanus Nicoloti filius.)

Az oklevél erről az Istvánról azt mondja, hogy a tengeren túlról az Ursini grófok és Róma városa szenátorainak nemzetségéből származott, kik a Laterani negyedben lakozának. Ezt a körűlményt nevezett István valósággal bizonyította a király előtt. E családban bizonyos viszálkodások keletkezvén, ő Herman goriczai grófhoz menekűlt a karantán földre, s annak leányát elvette feleségűl István megösmervén a szlavoniai népeknek rablás okozta nyomorúságos állapotát, védelmöket elhatározta, hogy szolgálhasson vele a királynak s az országnak. Ezért kérte ki magának, azt a kegyet, hogy Albert ellen hadakozzék. Miután erre felhatalmazást nyert, nem csekély számú hiveivel s nemzetségbelieivel nekirontott Albertnek s kemény, sokáig tartó tusában, melyben Istvánnak négy előbbkelő véle rokon vitéze, s hét nemzetségbeli fegyveresе elesett, s ő maga is több nehéz sebet vett, ellenfelét meggyőzte, s arra kényszerítette, hogy a királytól bocsánatot s békét kérjen s arra hitet tegyen.

Erre, valamint számos vitézi tetteire való tekintettel, a mikkel István boldogúlt atyjának Bélának hálás szeretetét biztosítá magának, a miért ez figyelembe véve »a Róma városa szenátoraitól való igazi és fényes származást«, »egyházi és világi főurainak tanácsából« — neki saját királyi czímerét, illetőleg jelvényét, s az Alsó-Szlavon részekben fekvő Vodicsa-földet adományozta, mely Szana- és Dubiczamegyékkel ért össze, illetőleg szomszéd ezekkel, s mely »teljes, igaz joggal« csak a királyt illette. Mielőtt azonban az

adományozás a maga rendje és módja szerint végbemehetett volna, Béla király halálos betegségbe esett s végét közelegni érezvén, átok terhe alatt meghagyta neki, fiának, hogy e rendelkezését hajtsa végre. Ennélfogva ő atyja akaratát végrehajtván, nevezett Istvánnak s örököseinek Vodicsát *egy más arany pecsétes levélben consignálta* s az atyja meg az ő királyi czímerét: pajzsban, s a sisak fölött (díszként) kinövő arany körmű arany koronás oroszlányt adományozott, valamint ilyen czímert tartalmazó zászlót is, minőt a *festmény* jelez. Tette pedig ezt egyetértve a főurakkal királyi jogánál fogva, akképen, hogy e czímerrel István és örökösei minden alkalommal élhetnek.[1])

Az oklevél ilyeténkép összefoglalt tartalmát adván, méltatása kettős szempont alá esik. Vizsgálnunk kell kiállításának külső körülményeit, s meg kell állapítanunk, hogy menynyiben felelnek, s felelhetnek meg az abban foglalt belső kriteriumok a történelmi valóságnak.

Külalakját s magát az oklevél kiállítását tekintve, kétségtelen, hogy Imre királynak ez az oklevele nem egykorú, hanem későbbi szövegezésnek az eredménye, még pedig, nézetünk szerint, XVI. századbeli gyártmány. Készült pedig a magyar udvari kanczellária akkori stylusának modorában. Bizonyítja ezt a tartalomnak az a része is, mely a czímerről s a sisakdíszről beszél.[2]) Annyira felületes a szerkesztés, hogy az 1571-ben Miksa király adománylevelében átírt oklevél kelte világosan »anno ... ... millesimo ducentesimo« ír, a király uralkodási évét meg »anno primo«-val jelzi. Ezt az ellenmondást észrevették már az oklevél korábbi közlői is, a mennyiben következtetve a tartalomból, s az anno primoból, 1197-re tették a keletet. Ámde Fejérpataky László[3])

---

[1]) Datum per manus venerabilis domini Petri Albensis prepositi aule nostre cancellarii.

[2]) Pauler Gy.: A magyar nemzet története az Árpádházi királyok alatt: II. k. 760. l. az első függelékben említi a hamisítványok között. — A czímer kérdését illetőleg b. Nyáry Albert nyilatkozik Heraldikája 27-ik lapján s nyomában érvel Majláth Béla: A Kolos-család czímeres leveléről irott tanúlmányában. Turul. V. 137. ab.

[3]) A kir. kanczellária 96. l., gyanús tartalmát ő is megemlíti.

kimutatta, hogy az oklevél 1197-ben nem kelhetett, mert az oklevélben említett Péter kanczellár 1202—1204 ig volt az, 1197-ben Katapanus, 1200-ban pedig Desiderius a kanczellár. Rámutat mindezekre az oklevélnek legutóbbi ismertetője: Pór Antal is,[1]) ki az oklevél alaki hitelességét nem vitatja, de azt mondja, hogy ebből nem következik az októberben említett tényeknek: a Michovoi Albert ellen való hadjáratnak s az Ursini származásnak költött volta.

Kétségtelen, hogy ez a, külső alakját és szövegezését tekintve, költött oklevele Imre királynak nem érdemel hoszszabb czáfolatot; kétségtelen azonban az is, hogy ez oklevéllel mindazonáltal bővebben kell foglalkoznunk mert tartalmát csakis az oklevéltárban közölt II. sz. 1218., III. sz. 1241 IX/23., IV. sz. ugyancsak 1241 IX/23. s X. sz. 1269. oklevelekkel kapcsolatban lehet teljesen megérteni, s igazi tartalmát kellőkép méltatni.

Az oklevél narratioja négy ténykörűlményt foglal magában:

a) Azt állítja, hogy III. Béla szlavoniai birtokát megtámadta Meichaui Albert, egy német lovag, a ki a határokat bolygatván, a szlavoniai herczegség határának szomszédságában Podgorja és Goricza mellett lakott.

b) A megtorló hadjáratot ellene az *Ursiniaktól származó* Miklósfia István vezette Béla király meghagyásából.

c) A miért e hadjáratban győzedelmet aratott, a haldokló király Vodicsa-földet adományozta neki Szana- és Dubicza-megyék határán s ezenfelűl

d) A király saját czímerét adja neki.

Vegyük rendre az *a—c* alatti körűlményeket, eleve is megjegyezvén, hogy a *d)* a. említett czímeradományozásról, a mennyiben eddigi czáfolatán kívűl egyebet kell róla mondani, a czímerről szóló tanúlmányban értekezünk.

---

[1]) Századok i. évf. 96. l.

II.

a) *A Szlavoniáról szóló elbeszélés.*

»Cum illustris pater noster rex Bela in ducatu Sclavonie quendam nobilem de Teuthonia nomine Albertum de Michovo habuerit commetaneum, cuius terra a latere ducatus Sclavonie iuxta Podgoryam et Gorichiam esset sita idem Albertus confinia ipsius patris nostri potenter invadendo quamplures homines neci tradere, captos abducere, bona quoque recipere eorum et possessiones regias omnino igne vastare consueverat; dumque huiusmodi gravissima et contumeliosa acta populique miserrima afflictio ipsius patris nostri auribus insonuissent, nos videlicet filium suum una cum duodecim regni sui potentioribus magnatibus in manu potenti ad devastandum dominium proterviamque eiusdem Alberti comprimendam delegaverat, interimque nondum nobis ad prosequendum ipsum paternum mandatum iter dirigentibus quidam patris nostri et noster fidelis, nobilis magnanimus nomine Stephanus ....« Következik a vitézkedés s Albert meghódolásának a leírása.

Nem kivánjuk ezúttal a történelmi Szlavónia fejlődésének a kérdését taglalni. Eltérnénk a felvett tárgytól s méltán hozhatná fel valaki, hogy a Blagayak eredetéről szóló bevezetésnek kár oly széles alapot keríteni, melynek a fölvett kérdés csak vékonyka erecskéjét teszi. Ha mégis röviden hozzávetünk a szlavón eredethez, tesszük azért, mert ez az oklevéltár, illetőleg az anyaga apróra szedve, az első lépés ennek a kérdésnek a majdani megoldásához.

Annak a kérdésnek, hogy a Dráva-Száva-közi tartomány a honfoglalás óta magyar terület-e, nagy az irodalma. A mi részünkről Pesty Frigyest illeti az előharczos neve. Páratlan lelkesedéssel, fáradhatatlan szorgalommal élete céljául tűzte ki e feladatnak a megoldását; eltűnt vármegyéi, tanúlmányai mindig becses adattárak lesznek. A horvátok részéről, mint nemzete szerető hangyaszorgalmú búvárt Racski Ferenczet kell megemlítenünk, a ki nélkűl ma a régi Horvátország emlékeit újból kellene összegyűjtenünk. Irányzatos, de a maga szempontjából lelkes kutató volt Kukuljevics Iván is, mint oklevélkiadónak azonban Tkalcsics Ivánnak [1]) van legtöbb érdeme.

[1]) Irányzata daczára Klaics Vjekoszláv, mint feldolgozó s vitázó érdemel figyelmet. Rendszere nem methodikus, nem az eredetiekből dolgozik, de

Pesty érdemeinek épen nem kisebbítése, ha megvalljuk, hogy topografiai meghatározásaiban gyakran fogyatékos, tárgyalási módja nem rendszeres, gyakran az által, hogy többet bizonyít a kelleténél, gyöngéi vannak munkáinak. De alapjában neki van igaza a birtoklás continuitása kérdésében s abban is, hogy czáfoló ellenfeleinek nincs igazok. Az alakúlás s a szervezet kérdésében azonban történelmi szempontból positiv eredményre ő sem juthatott, mert a minő igaz, hogy a régi horvát királyságnak a Dráva-Száva-közön semmi keresni valója, azonkép az is áll, hogy a XI. századbeli történelmi *kép*hez nekünk kevés az adatunk. Nem is lehetett az sok, de ép azért a bizonyítást formulázni kell.

Ellenfeleinek az az érdemök, hogy a kérdés összes anyagát minden oldaláról meghányták, de valamennyien a romantikus iskola hívei, tehát képzelődnek s arra az objektivitásra még nem jutottak, hogy az ellenfélnek is lehet igaza. Pedig e kérdésben nincs ellentét, mert a történeti valóság kiderítésével haszna nincs sem a kiderítő félnek, sem pedig kára annak, a kinek az érvelése nem válik be. Objektivitás, s az eleddig ismert anyag teljes feldolgozása tekintetében az igazat Pauler Gyula mondja el a maga Árpádkorabeli történetében.[1]) Előbbre annyiban vitte a kérdést, a mennyiben kritikailag megrostált mindent, s ha a kutató az ő mozaikjait összeállítja, hű képet kap. Nem tüzeskedik, nem túloz, néha tán kevesebbet is mond, mint a mennyit tud.[2])

A kérdést azonban nem lehetett, s nem lehet előbbre vinni, mert a déli szláv népek: új szlovének, horvátok, szerbek, bosnyákok, herczegovczok lakta vidékek topografiai

---

igen szorgalmas, s nagy az irodalmi képzettsége. Örömmel halljuk, hogy a horvát generácziók összeállításán dolgozik. A mi magyar nemzetségeinket Wertner M. állította össze két kötetben. de mint Komáromy A. kimutatta (Turul X. k.), nagyobb szorgalommal, mint a tárgy lényegének az ismeretével. — Fölemlítjük még Brunelli zárai tanárnak éles kritikájú tanúlmányait, melyek: *Le fonti del diritto storico croato* czím aiatt a zárai *Dalmata* cz. hírlapban jelentek meg. (1892/3)

[1]) I. 53. 83—5. l. Kimerítően: Századok. 1888. 197. 320.

[2]) Marczali az Árpádok történetében ugyanerre az eredményre jutott s Tamás spalatoi esperesnek döntőnek vehető helyét helyesen értelmezi.

viszonyaira nézve teljes homályban vagyunk. Nyelvészetileg sincsenek pontosan kimutatva azok az eltérések, melyek e nyelvileg s ethnosukban közös származású, de történetileg külön fejlődésű népek közt fennállanak.

A legjelesebb fiatal szlavisták egyike: Rešetar M.[1]) is osztozik abban a nézetben, hogy e kétségtelenül egy közös tőről fakadt nyelvnek a teljes ugyanazonosságát a történeti időben nem lehet elfogadni, s hogy e népek nyelvében már a megszállás kezdetében megvoltak azok a különösségek, a melyek szerint e nyelvet štokavci, kajkavci és čakavci nyelvjárásokra szokás beosztani. A három tájszólás között természetesen vannak átmenetek s figyelembe veendők, hogy a bevándorlások és áttelepítések következtében egyes nyelvszigetek vannak beékelve tiszta egybeszédű vidékekbe. A što-tájszólást a szerbek s a što-beszédet elvállalt horvátság egy része beszéli, a ča-dialektust Dalmácziában s a volt határőrvidéken beszélik, ezek a *Κατ' ἐξοχὴν* horvátok s a kajkavaczok nagyjából a *régi Szlavonia,* a mai Horvátország területén, éjszakra a Kulpa és Adria közti vízválasztótól a Rišnak-Velika-Kapeláig laknak, figyelembe véve természetesen a közéjök ékelt što- és ča-szigeteket. Ezek a szlavonok a mai új szlovénekkel kerülnek egy nyelvészeti osztályba, a miből nem következtetjük e két népegyednek az azonosságát, de tény az, hogy a régi Tótország alakúlása az első időkben már a földrajzi elhelyezkedésnél fogva is a szlovén telepedésékhez áll közelebb, mint a čakavac horvátsághoz. Csak Jágicsnak, a tudományos szláv nyelvészet mesterének a nézetét kell idéznünk, hogy a Dráva-Kulpa közti nyelv, a stájer s a magyar szlovének nyelve közt egyfelől s a déli čakavac nyelvjárások közt másfelől, *átmenetet* jelez.[2])

A nyelvészet feladata kideríteni e nyelvjárások földrajzi pontos mai határait s megjelölni a fejlődés processusait.

---

[1]) Die Čakavština und deren einstige und jetzige Grenzen cz. tanúlmányában. Archiv für slavische Philologie XIII. k. Rešetar megkülönbözteti a ča nyelvjárás mellett még a svrljig átmeneti nyelvjárást.

[2]) Archiv f. sl. Phil. XVII. 73. Ein Kapitel aus der Gesch. der südsl. Sprachen.

Addig azonban, míg a Dráva-Száva közti vidéknek s a mai Bosznia területének, valamint Dalmácziának a történeti és mondjuk nyelvtörténeti topografiáját az oklevelekből pontosan nem constatáljuk, míg e tanúlmányokból kifolyólag a települési viszonyok fejlődésével nem vagyunk tisztában, csak a sötétben tapogatódzunk. Eddig Tamás spalatoi esperes krónikája illető fejezeteinek (XIII., XV., XVII.) az elemzésével bibelődnek több-kevesebb elmeéllel a kutatók. Tamás esperes históriája kétségkívűl igen becses forrás úgy a maga korára, mint azon helyekre nézve, a miket kútfőkből vett, de épen munkájának az izekre szedése után sokkal több joggal és igazsággal állítja a magyar felfogás, hogy a dráva-száva-közi vidék a IX. század után magyar kézen, illetőleg érdekkörben feküdt, mint a hogy a horvát írók az ő nyomán indúlva, tételesen következtetik, hogy a horvát királyság felbomlásáig a Dráváig ért. Abban teljesen igaza van Pestynek, hogy a mely pillanatban a horvát királyoknak csak egy hiteles oklevéllel támogatott oly intézkedésök előkerűl, mely a Dráva-Száva közére vonatkozik a X. és XI. században, elismerjük, hogy Tamás spalatoi esperes illető helyeinek horvát értelmezése a helyes

Addig azonban csak arra a körűlményre utalunk, hogy Racski nagy gonddal összeállított gyűjteményében [1]) egyetlen ily bizonyíték sem foglaltatik, sőt értékes feldolgozásában Racski maga teszi azt a kijelentést: »nem bírunk IX—X. sz. oklevelekkel a szávamelléki Pannoniára, mint ahogy Dalmácziára nézve rendelkezünk, melyekből az azon korbeli helyirajzot meg lehetne állapítani.« [2])

Már pedig e nélkűl az az állítás, hogy 1091-ig a horvát király Kninből a Dráváig parancsolt, csak történeti ködkép, mondjuk ki nyiltan a jelen politikai állapot láthatárán.

Nézetünk szerint be kell érnünk azzal, hogy a Dráva-Száva-közi terület, ez akkoriban kivált a folyók mentén jobbára erdős vidék, magyar fennhatóság alatt állott, de nem

[1]) Documenta historiae chroaticae periodum antiquam illustrantia Zagrabiae 1877.

[2]) Hrvatska prije XII. vieka. (Horvátország a XII. sz. előtt) Rad LVII. 137. l.

magyar szervezettel. Tehát azt fogják rá felelni: res nullius volt, hogyan is képzelhető oly állapot, hogy gazdátlan vidék számba ment ez a terület? Az pedig nemcsak hogy képzelhető, de másképen nem is lehetett. Lakott terület volt az, csak úgy, mint a frankok uralma idejében, melyen *a nemzetségek fejei alatt a maga szokása szerint élt a nép.*[1]) Így volt s így kellett ennek lenni a X. és XI. században is 1091-ig, mikor a zágrábi püspökség felállítása következtében először érezték meg e népiségek a magyar és a keresztény hatalmat együttesen. Addig a magyar királyt ismerték ugyan, hatalmát azonban csak ezután *érezték.* A Dráva és Száva közén nem is tehetett a magyar király egyebet, mint hogy meghagyta azt a szervezetet, a melyben találta e népeket. S hogy ez így volt, arra az Oklevéltár ad feleletet addig is, míg nagyobb oklevélanyag kerül kiadásra és pedig olyformán, hogy a későbbi oklevelekből visszakövetkeztethetünk az eredeti állapotra.

Nem is oly nehéz a felelet arra a kérdésre, hogy a magyar országos szervezet ezeken a végeken miért gyakorol kevésbé bomlasztó hatást a régebben telepes szláv nemzetségekre, mint az anyaterületen. Azért, mert nem egyidejűleg indúlt meg a magyar királysággal, hanem csak a zágrábi püspökség alakúlása tehát száz évvel mondhatni Szt.-István után. Addig csak *területi* volt a magyar felsőség; a Dráván túl megtelepedett gyérebb számú szlavon és bosnyák nemzetségek a magok joga szerint zsupákban éltek a birtokközösség alapján, elismerték a magyar királyt, de mint éltek, hogyan oszlottak meg, azt ők magok sem tudták. A magyar hadak jártak-keltek köztük, olykor azután meg is csipdesték a hatalmaskodó lovasokat, egy-egy királyi adomány előfordúlhatott már akkor, de a nagyobbrészt félpogányok lakta vidék magának élt, in confiniis,[2]) a mint az oklevelek írják mi alatt oly területet kell érteni, mely átjáró földet, tartozékot jelent.

A dalmát belföldön ellenben a társadalmi fejlődés már

[1]) Conv. Bag. et Carant. M G. XI. 11. l. Ilyen főnök, zsupán volt Ztomar 838-ban (V. ö. Oklevéltár 17. 165.).

[2]) »in eodem confinio et *circa* indagines Terrae Scepes« IV. László 1288. okl. Wagner: Dipl. Saros. 50. l.

megindúlt, ott már vannak hatalmas nemzetségfők, a kiknek viszont a magok királya nem kell s azok magok hívják be Lászlót s Kálmánt. A horvát királyság egész egyszerűen elernyedt s a dunamelléki hatalomhoz fűződött, de a magyar király átvette őket a magok arisztokratiko-hűbéries fejlődési fokozatában. Ott volt a knini káptalan, ott a spalatoi érsek, szóval intézmények, melyekből a király megtudhatta belső szervezetöket, ők magok pedig ezeknek a révén igazolhatták állapotokat. Egész máskép állott a Tótság: Szlavonia, s később Bosznia. Az erdőlepte vidéken egyes nemzetségek laktak, melyeket meg kellett téríteni, hisz még a XII. és XIII. században is fölös számmal vannak köztök a pogány nevűek, s míg a zágrábi káptalan nem kezdi meg működését, a király aligha tudott róluk egyebet, mint azt, hogy alattvalói, s in confiniis határai közén laknak, a kik vele ép oly kevéssé törődtek, míg hatalmát nem érezték, mint ahogy ő is csak akkor gondolt velök igazában, a mikor először látta meg őket. Épen az a jelenség, hogy a Dráva-Száva közéről s a Szávamenti vidékekről a X. századbeli horvát kanczellária s a dalmát káptalanok semmit sem tudnak, s hogy magyar részről is csak igen kevés a szervezet magyarságának *kezdetét* bizonyító adat, arra vall, hogy magukra maradtak, s úgy éltek jó darabig, mint a mikor a VI—VII. században előbb avar segedelemmel, később ellenökre, oda kerültek. Addig fejlődésök összes eredménye abban foglalható össze, hogy a rómaiság utolsó belföldi maradványait is eltűntették s magokba olvasztották az illyr és avar elemeket.

A magyar királyok átalában nem is bántották belső életöket mindaddig, míg a keresztény egyház az anyaföldön meg nem erősödött, csak 1091-ben alkalmazták rájok is a magyar szervezetet és pedig azon az alapon, hogy kir. birtoknak tekinték az egész szlavon földet s fokozatosan behozták a vármegyei szervezetet, beleillesztve abba a régi zsupa-intézményt, mely a magyar anyaföldön, a hol megvolt, már akkor megváltozott. De intensive ezt is csak 1180 után tehették, addig Manuel császár s a XII. század harczai nem engedtek rá időt, úgy hogy III. Béla kezdi meg a gyökeres átalakítást ezen a vidéken is.

A nemzetségek egyes terrakat, földeket bírnak, melyek valamely grad vár körűl terűlnek el. Szabad birtok ez, melynek egyes tagjait a nemzetségnek ház- és földközösségben élő családai bírják. Némely ilyen nemzetség-birtok test már zsupát alkot, vagyis bizonyos területi egységet, melynek előljárója a nemzetség legvagyonosabb családjának a legtekintélyesebb embere. Ez a zsupánság nem lehetett örökletes, csak a szokás joga szerint itélnek s egyes családfőket meghallgattak minden ügyben. Ezeket a nemzetségeket a király meghagyja abban az állapotban, de várjobbágyokká tette őket, szabad örökbirtokkal bíró katonákká, kik magok is vehettek birtokukra jobbágyot, kmetet amint nevezték.[1]) Minthogy ez a várrendszer akkor indúl meg intensivebben szlavon földön, mikor Imre s II. Endre idejében nálunk már hanyatlik, világos, hogy később bomlik is fel, de sőt átalában véve nem is enyészett el, hanem az egyes hatalmi momentumokhoz alkalmazkodva, sokféle változatban alakúlt át s a mai Bosznia török kérgű birtokviszonyaiban ma is megleljük.

Egyes nemzetségek erősen állanak, s országos nemesekké lesznek, mint a klokocsiak (1224), mások ismét elszegényednek, elválnak, az egyházak kezére kerűlnek s ezeken emelkedik fel a tatárjárás után a későbbi hatalmas főnemesség Szlavoniában, csak kevés esetben magából az ottani fajból. Épen úgy a mint Krajna úri birtokos osztálya német, azonkép magyar és idegen Szlavoniában A XII. században a magyar király még, — ép úgy mint Byzanczban a X. és XI. században — óvta a közös birtokot, hol a προτίμησις-nek, az elővételnek jogát mindenütt fenntartották.[2]) A szlavon nemzetség birtoka is a nemzetség kezén maradt. A király a nemzetségeket s azoknak ellenállását azzal törte meg, illetőleg vette el az élét, hogy a legkülönbnek adta *közűlök* az egyéni birtokot, úrrá azonban nem közűlök valót tett, csak olyant, a ki valamivel megbizonyította hívségét. A királyok ezeken a vidékeken — különben is nem sok jövedelemmel

[1]) Dubiczában 1255-ben. Hazai Okm. VII. 49—50 A Tolzconth nemzetség.

[2]) Uszpenszkỳ: A parasztbirtok tört. Byzanczban. orosz m.

kecsegtetett — bővebben osztották az adományt s nem nézték a nemzetségek eredeti viszonyait: a *szlavon* jogszokást, mely a magyar megyerendszer útján amúgy is elernyedt az országos joggal szemben, s ekkép lett ez a vidék jogilag teljesen magyarrá. Abban a pillanatban, mikor a kir. adományos szlavon nemesre a magyaz nemesi rendelkezést kiterjesztik, a szláv zsupák ősi egybefüggése megtörik.[1]) A királyi hatalom aránylag nem is vesztett sokat ez adományokkal, mert katonában mindig volt elég részök, sőt a gazdagabb urak erőteljesebben és hívebben szolgáltak, mint az elaprózott nemzetségek. Nem csekély részben ebből magyarázható, hogy az Árpád-ház kihalta után miért játszik épen ez a vidék oly döntő szerepet.

E fejtegetésre megfelel, mint egyik íze a nagy fejlődésnek, a családnak egész története, leginkább pedig eredetének a története, mely ezen a szlavon földön játszódott le.

III.

Nem véletlenség okából tűnik fel a család III. Béla idejében. Kálmán király óta nagyobb szervező nem ült a trónon III. Bélánál. Kálmán meghódította a horvát-dalmát részeket, de halála után a magyar uralom nem erősödhetett meg. A Dráva-Száva köze nyugati részén sem érvényesülhetett a magyar szervezet gyökeresen, mert Dalmáczia Mánuel haláláig nem biztos végvidéke a birodalomnak. III. Bélával kezdődik a békés meghódoltatás, az országos beolvasztás intézmények útján, míg IV. Béla alatt, épen a szomorú emlékű tatárjárás következtében, az események folyama közelebb hozza a magyar király személyes befolyásához e vidék egyénileg hatalmasabb tényezőit: a birtokos urakat s a népet is. Ha szabad e szóval élnünk, subjektiv kapcsolat fejlődik a magyar király s e részek között. Mert az intézmények csak akkor válhatnak vérré, ha az, a ki alkalmazza, ismert és

[1]) E fejlődési folyamatot itt csak jelezhetjük, s megjegyezzük, hogy a szerb prónia és baština egybehasonlítva a magyar adománybirtokkal a két ország jogtörténeti fejlődésére igen tanúságos világot vet.

erélyes kézzel lát hozzá. Annál inkább áll ez egy még a törzsbirtoklásnak alig megbomlott fokán álló népről. mint a minő akkor a horvát, s a Dráva-Száva közén megtelepült szlavonság volt. Rendszer, előminták után dolgozó országos igazgatás amúgy sem kenyere a középkor adminisztrátorának, hát még e vidéken, mely rég hozzánk tartozott ugyan, de a formáktól, kivált az újaktól még jobban idegenkedett, mint nálunk az anyaterületen. Ez okból a báni szervezet, az okleveleinkben előforduló különböző elnevezések alkothatják ugyan elmés fejtegetések tárgyát, de abból következetesen beváló rendszert alkotni nem lehet. Esetről esetre kell mindegyiket vizsgálnunk, ez az egyetlen módja, hogy a tényeket megállapítsuk. Ezért a terminologia nem döntő, csak közvetett bizonyíték. Ily szempontból elemezzük mi a kérdést.

Ha csak azt kellene vitatnunk, hogy Imre király megjutalmazta egy előkelő szlavon hivét, a ki egy, a határokon dúló német vitézt legyőzött s ezért királyi földet adományoz neki, azzal röviden végezhetünk.

Ugyanis IV. Béla 1241 szept. 23-án hitelesen megerősíti Imre királynak aranypecsétes levelét, s ekképen szól:

»quod dilecti ac fideles nostri Bobonig et Stephanus frater ipsius comites, filii Stephani de Goricha privilegium inclyte recordationis Emerici regis, antecessoris nostri aurea bulla sua roboratum nobis obtulerunt petentes illud auctoritate nostra confirmari; quod nos perlegi facientes coram nobis invenimus in ipsius serie quandam terram, que Vodichen nuncupatur, que primo possessore suo sine herede defuncto ad manus regales secundum approbatam *regni* nostri consuetudinem fuerat devoluta, memorato Stephano patri predictorum per illustrem regem Belam clare memorie, predicti regis Emerici genitorem ob laudabile servitium, quod idem Stephanus contra quendam potentem de Theotonia, nomine Albrihum de Micho confinia ducatus Sclavonie sepius invadentem dimicando viriliter exercuit ipsum potentialiter superando suosque usque ad ultimum eorum exterminium prosternendo, non utique absque magna sui sanguinis effusione ac suorum consanguineorum quamplurium et militum occisione, prout in dicto privilegio plenius continetur, fore

collatam, quamquam dictus rex Bela donationem suam morte preventus suo nequicrit privilegio communire.« [1])

Hogy pedig Imre királynak ez a megerősített oklevele csakugyan létezett, arra bizonyság IV. Béla fiának Béla herczegnek 1269-ben kiállított oklevele.[2])

1269-ben nem szünvén meg a dubiczai Vodicsában lakozó várjobbágyok panasza, Béla herczeg »dux totius S(clavonie), D(almatie) et Croatie« a királyfi, mint ez országrészek kormányzója, a bitorlással vádolt Babonek-fiakat: Jakabot és Kristánt felszólította, hogy igazolják birtokjogukat.

Ezek azzal álltak elő, hogy Vodicsa birtokát illetőleg három kiváltságok van:

a) Imre király aranypecsétes levele,

b) IV. Béla királynak ugyancsak aranypecsétes és

c) IV. Béla királynak víaszpecsét alatt kiadott oklevele.

A két aranypecsétes oklevelet nem mutatták fel eredetiben, mert azokat a letéteményezők nem adták át nekik, de előmutatták a Landstrosti (Landstrassi) cziszterczita apátnak ezekről kiállított mássát, átiratát.

Ezzel az átirattal azonban Béla herczeg nem érte be, hanem megbízta Prodavízi Iván ispánt, Buze és Péter zágrábi kanonokokat, hogy az eredetieket vizsgálják meg és hasonlítsák össze a másolattal s aztán az ő átiratokban, pecséteik alatt küldjék meg Babonekék útján a herczegnek.

E két immár hiteles másolatot IV. Bélának viasz pecsét alatt kelt eredetijével — melyet már előbb is bemutattak — most már felmutatván, Béla herczeg elismerte, hogy az ő dédapja III. Béla király Imre királynak a megerősítésével Vodicsát Babonekék nagyatyjának Istvánnak adományozta, s megemlíti, hogy nevezett Béla király, halála küszöbén, nem tudván levelével ez adományát megerősítni, Imre király adott erről arany pecsétes kiváltságlevelet, a mint azt atyja neki meghagyta. IV. Béla pedig ezt, mikor Babonekék apja ellen

---

[1]) Az Oklev. IV. sz. a. 9. l. A III. sz. a mi, mint alább fejtegetjük, gyanúsnak tartjuk. Hiba csúszott be az Oklevéltár 11. l. olvasható jegyzetbe, a hol a IV. sz. oklevélről azt állítjuk, hogy gyanús. E jegyzet a III. sz. alá, a 9. lapra tartozik.

[2]) Oklev. X. sz. okl.

némely várjobbágyok Vodicsa miatt panaszt emelének, egy másik arany s egy harmadik viaszpecsét alatt kelt kiváltságlevelében megerősítette. Ily alapon végleg elutasíttatának a felperes várjobbágyok s a Babonekék birtokjoga hiteles levelek alapján elismertetett.

Kitünik ebből, hogy Imre királynak aranypecsétes oklevele tényleg megvolt a XIII. században, tény az is, hogy IV. Béla király az eredeti alapján azt újabb aranypecsétes levelében megerősítette, s a család mind a kettőt a landstrosti (landstrassi) cistercita kolostorban deponálta, minthogy a topuszkai cistercita apátságot csak később alapítá (1205) II. Endre. Nem lehet tehát kétségünk, hogy a Béla herczeg kiküldöttei az 1269-ben tényleg létezett oklevelet csakugyan látták. E két hiteles bizonyság kétségtelenné teszi, hogy az áloklevél szerkesztője ezekből dolgozott, s hogy dokumentált ténynyel van dolgunk.

Magából a dokumentált eseményből azonban csak akkor vonhatjuk le a következtetést, ha annak összes körülményeit kellőkép megvilágosítjuk.

Az áloklevél leirását egybevetvén IV. Béla megerősítő oklevelének föntebb közölt illető vonatkozásával, két körülmény tünik föl.

Az egyik, hogy IV. Béla elbeszélése rövidebb, de világosabb, míg az áloklevél szerzője több oly adattal bővítette meg a narratiót, a mire nyilván szüksége volt.

A másik, hogy IV. Béla minden czikornya nélkül nevén szólitja a vodicsai föld adományosát, míg az áloklevél szerzője épen e körülményt kivánja a származás szempontjából jobban magyarázni s ebből folyik azután, hogy ha elbeszélését elemezzük, egész sorozatára akadunk az ellentmondó, a tényekkel nehezen megegyeztethető vonatkozásoknak. E czélból összezavarta a tradicziót a tényleg létező valódi oklevelekkel s II. Endre 1218-iki áloklevelére támaszkodott. (Okl. II.)

IV. Béla Imre király valódi okleveléből kivette a lényeget, mely abban foglalható össze, hogy Goriczai *István* (Stephanus de Goricha) egy hatalmas német embert: Mihovoi Albertet (Albritzum de Micho, Albrich-Albrecht), a ki a szla-

voniai ducatus határait gyakran pusztította, haddal megtámadván, nemzetsége és katonái vére hullásával, nevezettet teljesen legyőzte, s *ezért* kapja a magszakadás következtében a királyra visszaszállott vodicsai földet az ország szokása szerint.

Ez az elbeszélés világos. Michoi Albert, e szerint a szlavoniai ducatus határán lakott, ebből keletkezett a számos villongás III. Béla idejében.

Miho, Mihovo, Meichau a mai Krajnában fekszik a Kosztanjeviczai (landstrassi, régebben landestosti) járásban,[1]) a gurkfeldi kerületben, mely a zágrábi püspökség goriczai főesperességének *guerchei* (Guerch, Krško, Gercse) decanatusával azonos. A Landstrassi, landestrosti kolostorról tudjuk, hogy az egyfelől a magyar terület határában feküdt,[2]) másfelől tény, hogy Goriczai István unokái Meichau, Mitzo várát bírták.[3]) III. Béla idejében azonban egy hatalmas német úr birtokolta, jobban mondva, a magyar országos jog szempontjából bitorolta.

S itt egy tekintetet kell vetnünk a régi Szlavonia nyugati határának az alakúlására. Eleve is megjegyezzük, hogy igazat adunk Pesty Frigyesnek, a ki szerint 1194-ben, mikor Imre király atyja életében a Száván túli részeket átvette, a ducatus Slavoniae alatt a Száva-Kulpa közét kell értenünk.[4])

---

[1]) Kis telep ma 28 házzal, 141 lakossal.

[2]) 1258. adományt nyer IV. Bélától Orbász-megyében. Schumi: Archiv für Heimatskunde I. 41.

[3]) 1295. I/13. Goriczai István fia István, felesége meg László s István fiainak beleegyezésével Zrinyben kelt adománylevelében a landestrosti cziszterczitáknak adományozza Meichau várának Čermošnice, Slatnik, Groblje, Karlce, Stankov nevű falvait, a Bregana folyó melléki Prilesiat, tizedfél telket Gradicza falvában s Sbure falvát. C. tan. Okl. függ. I.

1321. IX/22. István fiai János, György, Dénes és Pál a Sichelberg melletti Szt. Györgyről nevezett templomot a landestrosti kolostornak adják. Okl. függ. V.

Egyébként az aquilejai patriarkának 1231. VI/27. kelt okleveléből kitetszik, hogy az ő idejében Landestrost kolostor Magyarország területén fekszik »in partibus Ungarie positum.« Kitűnik az is hogy akkor »propter Ungarorum incursionem, quibus subiacet et expoliationem quasi continuam, quam evitare non potest, adeo sit bonis propriis expoliatum et possessionibus devastatum stb« Schumi i. m. I. 29. l.

[4]) I. m. II. 187.

IV.

Nem végleg tisztázott kérdés ugyan, de az eddigi kutatók megegyeznek abban, hogy 788-ban a friauli frankok [1]) elfoglalták a régi *Szlavoniának* egy részét: a mai Zágrábmegye nyugati részét a mai alsó-krajnai részekkel, a gurkfeldi és rudolfswerti kerületekkel. A IX. századtól kezdve két őrgrófság: a carnioliai (Marchia Carniole) s a szlavoniai (Marchia Slavonie) alakúl meg itt, mint két külön ugyan, de határvonalaiban ingadozó közigazgatási terület. A kettőt, ha együtt értik: Marchia Crainanak is nevezték. Ezeken, a különféle oklevelekben kölönfélekép említett elnevezéseken folyik a vita, hogy a mai Krajna, Karinthia és Styria ezen korbeli területe miféle határokkal bírt. Mi azonban kétségtelennek tartjuk, hogy a X. században a Dráva Száva-közi határon történt a magyarok kirohanása krajnai területen át olasz földre, erre ment a hadak útja a »Via Ungarorum« s így a frank márkák határait a magyar honfoglalás óta biztosan megállapítani teljes lehetetlenség.

Krajnai írók úgy adják elő a dolgot, hogy mikor I. László magyar király a zágrábi püspökséget 1091-ben megalapítja, a mai žumberaki kerület, Mettling (Metlik), Landstrost (Landstrass), Csernembl, vagyis a mai krajnai rudolfswerti kerületnek nagy része a püspökségnek gercsei: goriczai főesperességéhez tartozott, de felhozzák, hogy az aquilejai érsekséggel közösen gyakorolták az egyházi főnhatóságot s ezt a frankok 788. foglalásával hozzák kapcsolatba, melynek következtében N-Károly 811-ben a salzburgi és aquilejai egyházmegyék határáúl: a Drávát tűzte ki.[2])

Az a körülmény azonban, hogy László, ha a zágrábi egyházmegye szervezése alkalmával ennek a joghatósága alá rendelte Krajna e részét, önként is a mellett bizonyít, hogy e terület magyar fenhatóság alatt állott, valamint

[1]) Mühlbacher: Reg. Car. no 287/a.

[2]) »ut Dravus fluvius, qui per mediam illam provinciam currit, terminus ambarum dioeceseon esset« 811. VI/14. Aachen.

bizonyság a mellett, hogy László nem a régi Szlavonia ellen kelt hadra. Mert, hogy Gercse (Gurkfeld) a horvát királyok birtoka lett volna, azt eddig még nem vitatta senki. Ezt elismerik, de azt állítják oda hypothesisül, hogy László *valószínűleg* Zsófiának, nővérének, a krajnai őrgrófnénak adta e területet hozományúl fiai: »II. Poppo, II. Ulrik és Burkard részére.« Ebből magyarázzák, hogy Landstrass, mint a karniolai grófok magánbirtoka, az andechsi grófokra, a Bogenekre (az Arcok ősei) s a karintiai herczegek kezére jutott házasság útján, 1141-ben pedig a Sponheimi grófokra szállott.

Mindebből azonban csakis az következik, hogy a mai Krajna felé a határ ingadozott, vagyis Magyarországnak oly »in confinio« területével van dolgunk, mely az indago vonalon, a gyepükön túl feküdt.

Az indagok, a gyepűk rendszere, melyet telepedési tanúlmányaiban legelőbb Hodinka Antal barátom vetett föl,[1]) elég fontos, hogy e tanulmány keretében is alkalmazzuk, s vele az ő prioritását dokumentáljuk. Megszólaltatjuk őt magát:

»Az országot a határon (limites regni, a lengyeleknél granities) az Árpád ház idejében indagokkal, gyepűkkel védelmezték, melyet rendszeresen alkalmaztak, a mennyiben a határ indagoval, gyepűvel — sövénynyel ellátott árokkal — volt körülfogva, még pedig, úgy látszik, egész kerületén.[2]) Ott, a hol ezen a gyepűn át út nyilt a külföldre, kaput (porta custodia) vágtak, s a közlekedés csak ezeken a kapukon át történt. E kapukat külön katonaság védte (spiculatores).[3]) Mint országvédelmi vonalnak nagy jelentősége volt. Gyepűt hányni tartozott a várnépség, Lengyelországban pedig az adózó nép külön adót fizetett erre a czélra (stroža). Reánk nézve e gyepűvonal pontos meghatározása nagy fontossággal

---

[1]) Ezt a szellemes eszmét alkalmazta Karácsonyi János azután Erdély és a honfoglalás czímű figyelemre méltó tanúlmányában.

[2]) Erdély felé nem ismerjük még teljesen és a déli határon, a Száva és a Duna mentén, is csak egyetlen egy adatunk van reá: »indago Budina, quae est Raciae« 1249-ben, Cod. Arp. VII. p. 298.

[3]) Őrségnek mondják az okmányok. Az őrség külön szervezettel birt. Eddig két külön őrséget ismerünk.

bír, mert ezen az alapon közelebbről meghatározhatjuk az országnak egykori határát, s nyomon követhetjük a gyepűn-belől végbement telepedéseket: locatiókat. Anonymus emlegeti a gyepűket és az *orosz* és a *Meszes* kaput. Az oklevelekből pedig megismerjük a pozsonyi kapút. A határjáró levelekből azután elég pontosan megállapíthatjuk magát a gyepűt. Északon Lengyelország felé meg is van már állapítva. Itt külön őrség volt saját őrnagy (major) alatt. A Pozsonytól délfelé húzódó gyepűnek ugyancsak külön őrsége volt, szintén saját őrnagya alatt. Ez a túladunai Őrség sokáig megtartotta szervezetét.«

Ha e vonalat déli irányban követjük, megtaláljuk a szlavon gyepűt. Egy 1280. kelt oklevélben (Tkalčić, Mon. Zagr. I. p. 206.) Iván, Iriszló fia, oklicsi ispán a cziszterczíták Szamobor körül fekvő brezoviczai sz. Mária egyházának sz. Ilona egyházát körülvevő birtokát adományozván, annak határ-leirásában indagot és egy Teluk nevű porta indaginist említ.

Sz. Ilona egyháza ma kis falu Szamobor fölött a Bregana felé vezető úton. Sz. Ilona és Bregana között van Lug helység. Igaz, hogy az oklevél nem porta regniről, csak porta indaginisről beszél, mind a mellett alig lehet kétség, hogy a szomszéd Krajnából: a gurki mezőről a két hegy közé szorúlt Száva mentén ez volt az egyetlen bejáró, melynek már a terep viszonyainál fogva is elzártnak kellett lenni. A mai határ pedig tényleg Lug fölött a Bregana mentén vonúl végig. A Bregana azonban, mint Oklevéltárunk (XXI. sz. okl.) bizonyítja, 1283-ban »condam cadebat in Zawa prope ecclesiam beatae Elenae.« Kár, hogy Lipóczvár tartományának határjárásában az indagóról nincs említés, noha a határ ugyancsak sz. Ilona egyháza mellett vezetett a Szávába.

Világos tehát, hogy Gercse, az a gyepűn túli vidék, mely kétségtelenül magyar birtok, melyen III. Béla egyházat alapit, mely a XIV. századig a zágrábi püspökséghez tartozik s melynek magyar emléke a XVIII. században él, melynek azonfelül bizonyítéka még az is, hogy a sichelburgi kerület Zágráb-megyének máig része.

A gyepün túli rész [1]) azonban védtelen volt, itt a viszály az idegenek térfoglalása könnyü szerrel mehetett s ment végbe. Békés időben pedig megesett az is, hogy a karantán herczegek, mint Ulrik 1256-ban a topuszkói apátságnál ad ki oklevelet [2]) a régi Szlavoniában.

III. Béla idejében a viszony feszültté vált, s a pusztítás állandóvá lett. Goriczai Istvánnak a fellépése, akár bírta akkor már Mihot, akár nem, de érthető abból, mert a mindenesetre nagyobb méretű és hosszabb tartamú pusztításokat és a vele járó folytonos csatázásokat megérezte az egész határ s szenvedtek miatta az összes határos nemzetségek.

Arra a kérdésre, hogy ki volt Goriczai István, *ebből* a IV. Béla-féle oklevélből csak hozzávethetőleg következtethetünk. Azt mondja az oklevél, hogy számos rokona és katonája esett el. Ez arra vall, hogy egy csomó nemzetség s egyúttal katona, tehát várjobbágy követte, a miből viszont következnék, hogy várispán volt, vagy a mint Lopašič mondja, *goriczai zsupán.*[3])

Meg kell tehát oldanunk, mit ért az oklevél Goricza alatt.

Goricha, Gorica, mint topographiai elnevezés sok van; a mai Horvátországban húsz ily nevű helységet, várost s pusztát ismerünk, egyet a gurkfeldi kerületben magában, azonfelül ismerjük a régi Goricza-megyét s a Goriczai várispánságot.

A régi Goricza-megye, eredetileg kétségtelenül zsupa, a Glina-, Korana, Kulpa és Trepcsa közti vidék, közepén a goriczai várral, mely Szluin és Sztenicsnyák között állott. Ez a Goricza-megye, a zágrábi püspökség goriczai főesperességének goriczai esperessége, melyben a Goriczai István nemzetsége — mint térképünk kimutatja — bírta birtokait a nemzetségi *grad* vár *Sztenicsnyák* (Kövesd) alján, melyről később a nemzetség egyik ága előnevét vette. Hogy István, a mihoi német legyőzője, a megye várát Goriczát akár mint várispán bírta volna, akár, ha hívei vagyunk a Pesty-féle

---

[1]) Krajna nagy részében még akkor sok volt a lakatlan terület, erre vall a gottscheei németek telepítése is. Tangl. az Archiv. f. Öt. G. XXX. köt.

[2]) Schumi: Archiv. I. 46.

[3]) Cetin 6 l.

elméletnek — mi nem — a megye ispánja lett volna, annak nincsen nyoma. A mi Istvánunk nem Goricza várától vette a nevét, ha pedig a *»de Goricha«* nomen topographicum, akkor Istvánnak ez a neve csak annyit jelenthet, hogy azon a földön ő volt a főember; s ezért nevezték Goriczainak.

»Juxta Podgoriam et Goriciam« mondja az áloklevél, s ezzel tüzetesebben jelöli meg a tárgyaltuk eseményt. Értelmezzük hát, a mennyire kevés adattal az efféléket értelmezni lehet.

Podgoria comitatus alatt Pesty Frigyes[1]) »a mai Zágráb megye Száván túli részében feküdt Draganics, Jaszka és Kupcsina közti vidéket érti. Vára, Podgora, a mai Turen területén feküdt, északnyugatra Jaszkától.« Másfelől tudjuk, hogy a podgoriai megye területe a zágrábi püspökség goriczai főesperességének podgoriai dekánátusával esik egybe.[2]) A mi oklevéltárunkból kitünik, hogy a XIII. századbeli Podgoria-megye több nemzetség lakta terület, melynek központját a lipóczi vár és tartozékai alkotják; nyugatról a Bregana patak határolja, ilyeténkép a mai Krajnával is határos, csakis a *lipóczi vár* lehetett ez a Turen, a melyet Pesty központúl állit. Lipócz várától nyugatra a Priba nemzetség volt telepes, délre a Száva és a Kulpa folyók közt a Krasics nemzetség földje terült el. A lipóczi vár keleti határát Zágráb-megyével határosnak mondja oklevéltárunk s ezen az oldalon a szamobori és oklicsi várnépek földjeit látjuk. Térképünk pedig meglehetős pontossággal tünteti fel a birtokokat, melyeknek zömét: a lipóczi várat 1283-ban szerezte meg Goriczai István fia Radoszló, Jaroszló fia Istvántól.[3]) E birtokszerzés következtében lett a család főbirtokos e megyében, mely eredetileg kétségtelenül zsupa volt s csak a XIV. században egyesült Zágráb-megyével.

Sokkal nehezebb s önkéntelenül is ingadozó feltevésekre vezet az a kérdés, hogy miféle Goriczát kell értenünk az áloklevél Goriczája alatt, melyet a szöveg Podgoriával

---

[1]) Pesty Fr. i. m. I. 291. l.

[2]) Tkalčić: i. m. II. 108. adja a podgoriai predium határát. A 93. l. pedig felsorolja a XIV. századbeli plébániákat.

[3]) Okl. XXI.

egyetemben említ. Hiszen maga az áloklevél is két Goriczát említ, az egyik a határon belől magyar földön terül el, a másik a Herman goricziai, vagy goriczai gróf birtoka, melyről azt mondja, hogy a karantán részekben leledzett.

Tekintetbe véve azonban a régi Goricza-megyét, mely a zágrábi püspökség goriczai főesperességének goriczai kerületét alkotta, s a Kulpa, Korana és Glina közti vidékeket foglalta magában, igaz ugyan, hogy a Kulpa folyóvidék révén összefüggött Podgoriával, de sokkal távolabb esett a zavargó Mihoi Albert birtokától. Már ezért sem lehet erre a Goricza-megyére vonatkcztatni azt a latere ducatus Slavoniae kifejezést, pedig e megyében voltak Goriczai István rokonnemzetségeinek a birtokai Stenicsnyák körül.

Ha Goricza-megye nem lehetett, előáll immár az a kérdés, lehetett-e a Hermann gróf Goriczája? Erre nézve két feltevés kinálkozik: először azt lehetne hinni, hogy a görzi grófságot érti az áloklevél szerző, másodszor meg számba veendő, vajjon nem a Mihoi Albert birtoka, tehát a meichaui vár közelében keressük-e?

A görzi grófság situsával nem egyezik a szlavoniai herczegség akkori határa, legalább nem tudjuk megegyeztetni vele. Azonfelül ellene szól az abban az időben uralkodó görzi grófok névsora, mert I. Meinhard († 1149 előtt), II. Engelbert († 1187) s III. Engelbert neveivel találkozunk, Herman görzi grófrúl ellenben nem tudunk. Találkozunk ugyan abban az időben Herman karantán herczegnek a nevével, a ki 1181-ben [1]) halt meg, de leányait nem ismerjük; Ortenburgi I. Herman is azon időtájban él Karintiában († 1200 után) pap, II. Hermann † 1256-ban, ennek a leánya Euphemia, a ki Konrád playeni s hardecki grófnak lett a felesége.[2]) Konrád a veje Ortenburgi II. Hermannak, 1260-ban elesett, s egy leánya maradt ugyancsak Euphemia, a ki II. Albert görzi grófnak lett a felesége. II. Albertnek legidősebb fia, II. Henrik gróf, s egyik leánya Klára Euphemia, a ki 1286 a mi III. Endrénknek volt a jegyese szlavon herczeg korában Klára Euphemiáról nem tudni bizonyosan, ki

[1]) Af.Ö.G. XIV. 157.
[2]) Tangl: Af.Ö.G. XXX. 342. l.

volt a férje. Tangl [1]) azt gyanítja, hogy Auersperg Ottomann volt az, de ez csak sejtelem. Mi egyebet hiszünk. Irva vagyon, hogy 1309—1311. Babonics tehát Babofia János *sógorát*,[2]) II. Henriket csapataival megsegéllette Ottobono aquilejai patriárka ellen, adat van rá, hogy Auersperg Ortolf jószágát, Werdet, 1330 eladta a krupai grófoknak, ispánoknak.[3]) Tudjuk továbbá, hogy a Blagayak czímere — mint a czímerről szóló tanúlmányunkban kifejtjük — azonos a görzi grófokéval. Egybevetve mindezeket az adatokat, legalább is valószínű, hogy az áloklevél szerkesztője ezt a családi összeköttetést, mely szerint a Blagayak s a görzi grófok sógorsági viszonyba kerültek a XIII. század végén, átalakította s elbeszélését a maga szája ize szerint iktatta belé Imre király oklevelébe.

Ámde mindebből még nem következik, hogy a görzi grófság Podgoria mellett feküdt. Előáll a második eshetőség, hogy a gercsei. gurkfeldi kerületet, a magyar határon túl fekvő magyar területet érti az áloklevél szerzője, hol, mint láttuk, a Goriczaiaknak birtokaik voltak. Ez esetben Mihoi Albertnek a birtoka csakugyan iuxta Podgoriam et Goriciam tájára tehető s a nyomában tetszetős hypothézise kel az első Goriczai István szereplésének.

István nemzetségének már első tagja, s birtokai vannak nemcsak Goricza-megyében, de mint a Kulpa-Szávaközi vidék egelőbbkelő szereplője birtokokkal rendelkezik túl a gyepűn is s összeköttetésben áll a friaul-istriai s karantán előkelő urakkal s érdekelt fél lévén, ő áll sikra Mihoi Albert ellen, hisz az ő birtokát pusztítja első sorban. Összeszedi nemzetségét s a király nevében győzedelmet arat, biztosítván hosszú időkre a határt. A családnak a német-olasz határral, való érintkezésére nézve bizonyos tekintetben világot derít — Goriczai István fiának a *Baboneck* neve.

Oklevéltárunkban Baboneg, Bobonigh, Bobonig, Boboneg, Bobonyg, Babonyg, Babanuk nevet találunk. Az ek-ik

---

[1]) I. h.

[2]) Czoernig: Görz u. Gradiska I. 310. 312. Az udinei levéltár adata után. Feltéve, hogy Czoernig adata helyes.

[3]) Hormayr: Archiv. 1821. 159. l.

eleinte mint diminutivuma is képzelhető a Babo névnek, később a Babonić, a Babo fiát jelentette; de az első Babonek szerepelhet Babo fiaként is. A Babo név leggyakrabban az aquilejai patriarkátus területén, Istriában, a krajnai és karantán márkákban fordúl elő, találkozunk vele a bajor vidékek keleti részén, de Szlavoniában s Horvátországban csak a Goriczaiaknál divatos, egyebütt nyomára nem akadtunk.[1])

Mindezek a combinatiók csak közvetett bizonyítékul szolgálnak az elemzés magva kiderítéséhez, elég, hogy némely tisztába hozott részlet megadja a továbbkutatásnak az irányát.

Legutoljára hagytuk azt a kérdést, hogy ki lehetett az a Mihoi Albert, az a dulója az ország határának.

V.

Nézetünk szerint Mihoi Albert személyiségének a kérdése az *Andechsi* grófok azon vidéken való térfoglalásával függ össze. Andechsi Dachau Konrád 1153-ban, már mint Meran, illetőleg Marano herczege fordúl elő.[2]) 1154-ben Croatia s Dalmatia herczegének nevezik.[3]) Ezt a czímet I. Frigyes császártól kapta, a ki — tudvalevőleg — Magyarországra igényt támasztott, de a kivitelben a német fejedel-

---

[1]) Poppo, aquilejai patriarka (1019), Babo, Pabo, Poppo istriai őrgróf († 1070); Poppo filius Frovini de Marchia (Ankershoven Af. Ö. G. 1850. 241—2; Pabo 1123. Carinthia 1889. — Poppo de Camerich 1167. U. o. VIII. 381. l.; Poppotanú u. o. XIV. 157; Poppo von Albekke 1189. u. o. XI. 339 (Gurfeld); 1190: Pabo von Zollingen. U. o. XI. 345; 1194. Pabo de Pola Cod. Dipl. Istr. I.; Babo meichaui birtokos. Archiv. i. h. 1197: Poppo liber, Poppo von Glanek u. o. XII. 65; 1192: Pabo de Inn. u. o. XII. 65, Poppo niger bavarus, u. o. XII. 77. Poppovo Meichau közelében. A név Försteman szerint német, előfordúl Styriában is.

[2]) Ludwig · Reliquiae man. XI. XXXI. sz. 550. Meran, Marano az aquilejai tengerpart egy része. »Conradus de Dachowe, qui et dux de Meran dicitur«, a bajor bir. lev. fol. 17 l

[3]) Otto freisingi püspök s Walpurga chiemseei apátnő birtokaikat kölcsönösen elcserélő oklevelében: »Conradus de Dachauue dux Croatie, Dalmatieque« Mon. Boica II. 438. 447.

mek nem segítették s így szándékát elhalasztá.[1]) Ezzel a czímmel bizonyára a magyar királynak akart kellemetlenkedni, a mit annál könnyebben tehet vala, mert hisz a grófoknak a magyar határ szomszédságában birtokai voltak. Konrád azonban nem élt a czímmel s egyszerűen duxnak és comes de Dachowenak nevezi magát. Élte folyásából tudjuk, hogy 1155-ben [2]) a császár milanoi vállalata alkalmával nagyon kitüntette magát s 1159 II/18 halt meg Bergamoban.[3]) Dachaui Konrádnak ez a herczegi czíme csak átfutó jelenség ugyan, de igényei átszállottak jogutódaira, III. Bertholdra, ki, mint istriai őrgróf 1163—1178 szerepel,[4]) fia, IV. Berthold 1180—1204 VIII/2 isztriai őrgróf. Ennek a nővére Ompud horvát bán fiának a felesége s így a család már viszonyba lép Magyarországgal.

Ez a Berthold 1181—2 dux Dalmatie, 1182-ben Dalmatie, Croatieque dux, 1183—1195-ig felváltva dalmát, vagy Merani dux. Fiai már csak Merania duxai.[5]) Az a föltűnő, hogy csak Dalmatia visszafoglalása (1180) után lép fel igényeivel az isztriai horvátok ura, mi csak is Magyar-

---

[1]) Otto Fris.: Gesta Frid. l. I. c. 25. 1867. p. 44.: »Comes quidem Conradus de Dachowe, tunc nobilis comes, postea dux factus Croatiae et Dalmatiae«. V. ö. Huschberg J. F.: Aelteste Gesch. des H. Scheiern-Wittelsbach. München. 1884. 247/8. Tévedés benne, hogy Boricstól kapta a czímet. Giesebrecht szerint V. 13. meg akarta bosszúlni az 1146. vereséget. O. Fris. l. II. c. 14. szándékát »ad opportuniora tempora distulit« 106. l.

[2]) Talán ezt az évszámot használták fel az Orsini legenda írói, jelesül Schönleben.

[3]) Huschberg i. m. 25. j. 250. l. id. Radewicus: de rebus gestis Frid. imp. »Conradus Croatiae atque Dalmatiae dux, natione Noricus de castro Dachowa oriundus, apud Pergamum finem vivendi fecit« II. cap. 14.

[4]) Birtokainál fogva a karantán krajna-görzi területen előkelő szerepet visz. Frigyes császárnak Henrik gurki püspök részére kiadott védlevelében 1170. III/10. a tanúk:

Herman dux Carintie († 1181.) Bertholdus marchio de Vorburg. Engelbertus marchio de Craiburg. Frater Comes de Ortenberg (Cilleiek). *Bertholdus Comes de Andechs.* Hainrichus de Orthenburg. Engelbertus comes de Gorce (II. † 1187. körűl.) Ankershoven i. m. XIV. 157. l.

[5]) Oefele E.: Geschichte der Grafen v. Andechs 1877. 71. l., kinek munkája után indúltunk, de pontról-pontra utána jártunk munkája összes állításainak.

ország ellen való tüntetésnek értelmezhető.[1]) Tekintetbe véve már most, hogy Berthold a kérdéses időben (1180—1204) a meichaui (Michow) várnak s földjeinek birtokosa,[2]) mely kétségtelen magyar területen feküdt, teljesen érthető a határvillongás. Egyfelől magát Bertholdot lehetne egynek venni Alberttel a »nobilis de Teuthonia«-val, kit III. Béla nem ismer el s csak bitorlónak tart. A villongás évére is támpontot nyújtanak az oklevelek, a mennyiben a dalmát herczegi czímet 1195 viseli, tehát III. Béla halála előtt még egy évvel. 1194 derekán nevezte ki Béla akkor húsz éves fiát, Imrét a szlavoniai részek kormányzójává, a ki akkor alig is ismerhette a viszonyokat, mikor a háború kitört. Ámde e feltevésnek az a gyöngéje, hogy Bertholdnak s Albertnek az ugyanazonosságán alapúl, erre pedig nincs bizonyítékunk s teljes jogosultsággal vethetné fel valaki a kérdést, hogy Imre az istriai őrgrófot, quidamnak s következetesen Albertusnak nevezi, továbbá azt, hogy Albert s Berthold nem synonym nevek.

Goriczai István akcziója mindazonáltal 1195-ben történt, mint az oklevelekből láttuk, rövid idővel III. Béla halála előtt. Győzedelme kihatott Bertholdra, mert hisz 1195 után ez nem bitorolja többé a dalmát herczegi czímet, valaminek kellett történni. Berthold, Frigyes császár kedves embere, kinek a Balkánig elért a befolyása.[3]) S mégis letett e czímről.

Berthold további magatartása is igazolja, hogy e vitás terület okáért kitört surlódásoknak véget akart vetni, ezeknek a záró köve később az a körülmény, hogy leánya Gertrud III. Béla kisebbik fiának lett a felesége.[4]) Összevág ezzel még

---

[1]) Oefele szerint Berthold III. Frigyes császártól kapta a czímet, nem III. Bélától. Ez úgy is van. A mit a 72. l. a morlákokról ír, helytelen.

[2]) Hainricus marchio (a fia) Istrie ad requisitionem episcopi Frising. donat 50 mansiones sub castro Michow eccl. Fris. Anno 1204. Fontes rer. Aust. II. 31.126.

[3]) Egyik leányát 1190. IV/23. leányát Nemanja zsupán Tihomil fiával eljegyezte, s részt vett az 1189. keresztes hadjáratban. Oefele i. m. 168. R. 389.

[4]) Oefele azt hiszi, hogy a dalmácziai czím elhagyása ezzel függ egybe. Hogy Endre mikor vette el Gertrudot, nem tudjuk, de semmiesetre sem akkor. Oefelét használta Pauler is Az Árp. tört. II. 42. l. s 32. sz. j.

Goriczai István életkora; kortársa volt ugyanis Bertholdnak († 1204), mert II. Endre 1210-ben már néhainak nevezi.[1])

Mi tehát ezt az eseményt, bár csak a mi Oklevéltárunk (két hiteles oklevél) említi s egyéb közvetetlen adatunk nincs; az események összefüggésénél s az egybevágó körülményeknél fogva megtörténtnek, valónak fogadjuk el.

VI.

b) *Az Orsini-féle származás legendája.*

»nobilis magnanimus nomine Stephanus Nicoloti filius, quem ortum de genealogia Ursinorum comitum et senatorum urbis Romane, de vico Latranensi a partibus transmarinis revera agnovimus fore, et propter quandam seditionem atque tumultum inter ipsos comites et senatores urbis Romane suscitatas exivisse et ad magnificum virum dominum Hermanum, comitem de Gorichia in partibus Korintie existentem venisse ac filiam suam ritu legitimo matrimoniali in uxorem sibi duxisse.«

Imre áloklevele.

» ... ... verilocax preconii fama et veritatis experientia de originali domo et stirpe generosa Ursinorum, Romane urbis senatorum propagatos testatur ... ... »considerantes ipsos de predicta nobili Ursinorum prosapia propagatos fore.«

II. Endre 1218. gyanús okl. (II.)

Két oklevél szól a Blagayaknak az Orsiniakkal (Ursini) való atyafiságáról: a tárgyalás alatti Imre-féle áloklevél s II. Endre királynak egy 1218 oklevele, mely a család levéltárában régóta megvan. A kutatók régen ismerik, többször közölték, mi II. sz a. adjuk.

Imre oklevelében az elbeszélés körülményesebb. Elmeséli, hogy valamely lázadás miatt kellett a család szlavon ága ősének, annak a bizonyos Nicolottusnak, Miklósnak Rómából elmenekülni s mint előbb fejtegettük, ténykép hozza fel házasságát Herman karintiai illetőleg görzi őrgróf leányával.

II. Endre, oklevelében rövidebbre fogja az elbeszélést, a lázadásról nem szól, a házasságról semmit sem tud, mindössze azt mondja, hogy erről a hagyomány s a valóság tapasztalása beszél.

---

[1]) Wenzel ÁUO. XI. 107.

Az Imre-féle oklevél szövegezése tehát többet mond, s kibővíti az Endre szavait.

E két állítással szemben a többi hiteles oklevél mit szól? IV. Béla 1241 IX/23 oklevele (III) a bán hatósága alól való exemptiorúl, az ugyanazon keletű aranybulla megerősítés (IV.), az 1269 oklevél (IX) egyaránt megemlékeznek a család birtokszerző első, oklevelesen bizonyított őséről, kinek neve:

1210-ben: Sephanus bone memorie comes de Goriza.[1])

1241-ben: *Stephanus de Goricha.*

1269-ben: ugyancsak ez.

Ezek az oklevelek a római származásról nem tudnak semmit, határozottan állitják, hogy a vodicsai birtokszerző a Meichau Albert legyőzőjének neve: Stephanus de Goricha, tehát magyarúl *Goriczai István* volt; ehez kétség nem fér.

Ugyancsak ez oklevelek tanúbizonysága szerint állíthatjuk azt is, hogy II Endre 1218-ban kiállított kiváltságlevele nem lehet egykoru. Csakhogy míg Imre király ál-oklevele a szövegezés hamaros átolvasása után rögtön tájékoztat, II. Endre levelét eddigelé jobbára valódinak tartották, s úgy idézték, mint első esetét az örökös grófságnak, a szabad ispánságnak. Pauler[2]) volt az első, a ki az oklevelet belső hitelességének elfogadhatatlan criteriumai következtében azonkép elveti, mint IV. Béla 1260-iki, a Frangepánoknak adott állítólagos kiváltságát. Lehetetlennek tartja, hogy 1218-ban főurak beleegyezésével István és Babonik »tituli veri, illibati et eximie comites liberos«-sá tétettek. Ez vastag anachronismus, azonfelűl az oklevél közvetetlen megtekintése után, egybevetette azokat II. Endrének 1217, 1220 s 1221 okleveleivel s azt tartja, hogy mig ezeknek a valódi okleveleknek az írása még most is ragyog, addig az 1218 oklevélnek a tintája fakó s a betűről-betűre való aprózás után is lehetne egyéb gyanús eltéréseket találni. Ugyancsak e nézetben van Fejérpataky László is, a ki szintén látta az oklevelet.

---

[1]) Wenzel. i. h. II. Endre 1210-ben a templomosok részére tett adományokat megerősítvén, mondja, hogy Goriczai István »terram quoque quandam in Wodicha« adományozott nekik.

[2]) I. m II. 760—61. l.

Az oklevél írása kétség kivül ügyes utánzat, a méltóságok nevei is jól — legalább alaposan nem lehet belékötni — vannak beleillesztve, a szöveg eléggé correcte tolyik, mindamellett e külső kellékek egybevetve a levéltár többi darabjával, nyilvánvalóvá teszik, hogy kivált belső bizonyítékai miatt hamis oklevéllel van dolgunk.

Nyilt a czélzata: Istvánt és Babonikot akarja ez oklevél kitüntetni. Míg a valódi oklevelek apjok István érdemeit hangoztatják, II. Endre, István és Babonik abbeli érdemeit hangoztatja, miket ezek az ő keresztes hadjárata alkalmával szereztek. Ezekről az érdemekről IV. Béla s fia Béla a tótországi herczeg sehol sem emlékeznek, s nincs ez érdemeknek nyomuk seholsem, épen úgy, mint a hogy nincs az Ursini-féle hagyománynak sem.

A hamisítónak, a ki Imre király tényleg megtörtént s hiteles oklevelekkel megbizonyítható adományáról tudott, indokolnia kellett azt az örökös grófi, vagy szabad ispánságbeli méltóságot. Ezt az István fiuk saját külön érdemeire s az előkelő származásra alapította az oklevélköltő, amint hogy ezeket az érveket hozza fel az örökös méltóság bizonyítására. Az örökös ispánságnak a következményeit pedig akkép csoportosítja, hogy az István fiakat először is kiveszi a szlavoniai *herczeg* (dux) *és bán* hatósága alól, másodszor felmenti őket a nyestadó fizetésétől és harmadszor birtokukat, melyet comitatusnak jelez, kiveszi a megyék közül s megtiltja, hogy azon nem szabad gyüléseket tartani, és tiszti funkcziókat végezni.

Az első következmény — elnézve, hogy Béla az Endre király fia csak 1222 említtetik először duxnak — teljesen anachronismus, mert hiszen ha ki van véve a Goriczai-nemzetség a herczeg itélete alól, akkor 1269-ben (X) miért itél IV. Béla fia a vodicsai sarkalatos birtok kérdésében, miért nem hozzák fel az alperesek, hogy ügyökben nem illetékes a herczeg? S ha ez oklevél való, miért kell 1241 IX/23 Béla királynak őket újra eximálni a bán hatósága alól, s miért biztosítja nekik az adómentességet s hivatkozik nagyatyjok érdemeire, elmondván mindent, csak épen az apja döntő oklevelét nem említvén, mely szerint ők már 1218-ban szabad

ispánok? (III) Azért nem említi, mert az apja oklevelét nem ismerte azon egyszerű okból, mivel az nem is létezett.

S itt közbevetjük, hogy mi IV. Béla 1241 IX 23 kelt első oklevelét [1]) (III) is gyanúsnak tartjuk, sőt elvetjük. Két átiratban maradt meg, de ez még nem bizonyítana ellene. Figyelemre sokkal méltóbb, hogy IV. Béla *egy* napon *két* oklevelet állíttat ki az István fiuk részére. A másodikról (IV. sz.) tudjuk, hogy hiteles, mert azt 1269 ben felmutatták, s azt Béla herczeg kétszer is hangsúlyozza. De miért nem mutatták be az elsőt is, mely őket kiveszi a bán hatósága alól. Mert nem volt meg. Ezt a IV. Béla-féle III. sz. oklevelet azért költötték, mert az exemptióhoz s a nyestadó kiváltsághoz kellett, de akkor még II. András oklevele nem volt az oklevél költő előtt, különben tudott volna az Ursini-féle eredetről, ez tehát korábbi hamisítás, mikor még a szabad ispánság nem volt oklevélbe iktatható.

Ugyancsak a nyestadó alól való felmentés s a megyei exemptio összefügg azzal a kérdéssel, hogy a Goriczai-nemzetség birtokjoga 1269-ben Vodicsára feltétlenűl elismertetett s a dubiczai várjobbágyok az ő földes uraságok alá kerűltek. Ebből azonban a külön megyeiség nem következik. Ugyanakkor a templomosok megkapták Dubicza megyét, kiknek Vodicsában ugyancsak a Goriczai I. István kegyéből volt tulajdon birtokuk, melyet 1289-ben (XXXIV okl.) s a mi még döntőbb, 1314-ben [2]) is birnak, mikor a templáriusok után a Szt. János vitézek lépnek Dubicza birtokába, Loketus a nagymester »in nostro territorio de Uodichan« [3]) Goszka nevü földet adományoz. Tehát a XIV. században Vodicsa

---

[1]) Pauler Gyula is gyanúsnak tartja i. m. u. o.

[2]) Pesty: Elt. vármegy. II. azt mondja, hogy a templáriusok 1312. eltöröltetvén, a zágrábi káptalan vette át a birtokok igazgatását s hogy a János-vitézek csak igen későn vették meg a Dubiczát: II. 239. Ezt megczáfolja az Okl. XXXIV. okl., melyből kitűnik, hogy a János-vitézeknek Dubiczában 1314. már rendházok van. Érdekes, hogy *1315.* kezdve meg *ő maga* közli a nagymesterek névsorát, mint dubiczai cormesekét u. o. 243. l.

[3]) *Villa Wodicha* 1227. III. Honorius megerősíti őket a birtokban. Wenzel ÁUO. XI. 201.

mint szabad ispánság még nem létezik, Dubiczával van viszonyban s a hatalmas Babonics (Babo fia) Iván és Radoszló, kik magni comites Sclavoniae néven szerepelnek 1309-ben [1]) minderről nem tudnak semmit. Sőt a dubiczai perceptorok, vodicsai földön 1353-ban ténykednek, ügyeket intéznek.[2]) (Okl. 132—133).

Bizonyos tehát, hogy Endre királynak ezt a kiváltságát a XIV. század közepéig még nem ismerték a mint ez oklevéltárunkból kitűnik. Vodicsának 1360-ban szűnik meg az összeköttetése Dubiczával, a mennyiben Blagay Duim ispán Illés dubiczai perczeptor és testvérének ottani birtokait megszerezte családja számára. (145. l.).

Most már csak az a kérdés merülhet fel, mikor hamisíthatták e két oklevelet: a IV. Béláét s az Endréét. IV. Béláét mindenesetre előbb, mert annak a tenorja egyszerűbb, s a tényeknek annyiban meg is felel, hogy a XIV. század elején emelkedvén a család döntő befolyásra, a báni tiszt alól való mentesség plausibilisnek látszott s jobbágyaik a nyestadó alól bizonyára fel voltak mentve — később, ehez kellett tehát az »előirat«.

II. Endre oklevele a XIV. századnál előbb nem kelhetett a tények összevágó bizonyságánál fogva. 1352-ben azonban már megvolt, mert I. Lajos király 1352 II 26-án átírja és II. Endre összes kiváltságait az örökös ispánsággal egyetemben *megerősíti*. Kiadatott pedig Miklós, a *zágrábi* püspök által, ki a Blagay Miklóstól az udvarnál bemutatott levelet hitelesnek ismerte; kora szellemével az örökös ispánság eszméje amúgy is megegyezett, s az Orsini rokonság valószínűségére ugyancsak találtak okot.

Ugyanis Blagay Miklós [3]) és testvére János részt vettek Lajos király *olaszországi* vállalataiban, vitézkedtek Apuliában s Aversánál. De nemcsak e közvetetlen olaszországi érintkezésnél, hanem már a görzi atyafiság s a régi olasz összeköttetéseknél fogva köztudattá válhatott a családban az

---

[1]) Acta leg. Card. Gentilis 305. l.
[2]) Adatok ezenfelül a körmendi lev. is.
[3]) Az Okl. kivonatában 128. l. tévesen István, Miklós helyett.

Orsini féle legenda, melyet az Orsiniak a Blagay-pecséten látható rózsából következtettek s mert a család előkelő szerepet játszott, *el is fogadtak*. Az oklevél gyártása, II Endre számos Szlavoniára vonatkozó privilegiumai ott lévén a zágrábi káptalan levéltárában, a XIV. században nem is volt oly nehéz s kétségtelenűl zágrábi káptalani oklevelek nyomán készült. Hozzá járulhatott ehez még a Frangepánok olasz származása, kik a XIV. sz. elején már atyafiságot tartottak a friauli Frangepánokkal. Kára pedig e kiváltsággal nem esett senkinek, s így nem is mondhatott ellene senki. Hogy a király átírta, abban nincs semmi különösség, ezt a szivességet jó vitézeinek örömmel tette meg. A szlavon és dalmát terület egyébként is classicus területe a hamisításoknak, s Blagay Ferencznek és Gergely fiainak csakugyan rendkívűl nagy méretű hamisításokat »confectores et delatores falsarum literarum« kellett elkövetniök 1481-ben, hogy fej- és jószágvesztésre ítéljék őket.[1]) Nem merjük ugyan Blagay István zágrábi kanonok személyét e hamisítással hozni kapcsolatba, de a tetszetős körűlménytől csakis a chronologiai összefüggés riaszt el (Istvánnak ugyanis csak 1370. van első nyoma). Mert, hogy a család jogainak nálánál, abban a korban lelkesebb védője nem volt, arra bizonyság az Oklevéltár. Kétségtelen azonban, hogy az oklevél zágrábi provenientiájú gyártmány.

A kérdés ezek után akkép formulázható, hogy e hamis Endre-féle oklevélnek az állítása mikép ment át a köztudatba. Fejlesztette első sorban a czímer hasonlósága s előmozdítá az irodalom. Legelőbbb Francesco Sansovino[2]) a híres polyhistor beszél a rokonságról, majd Ferrari[3]) mond el átalánosságokat s mindkettő a tradicziókhoz keresi az alapot. A XVI. század derekán már a genealogiai legendákkal tele história ténynek veszi a tradicziót s II. Endre oklevele lesz a kiindúló pont. Az Imre-féle áloklevél szerzője megcomponálja fejét a dolognak s fölfedezi Miklóst: Nicolottust, kiről pedig egy

---

[1]) Okl. 388. l.

[2]) Francesco Sansovino: Degli huomini illustri della casa Orsina Venezia 1565. fol. — L' historia di Casa Orsina u. o. 1565. Ebben Nicoletti Orsini 1155. Istrián át menekűl, bizonyító adatot nem említ.

[3]) J. Bapt. Ferrari S. J. orat. 35.

hiteles görczi és friauli adat sem emlékezik,[1]) ehez megstylizálják Bresciai Arnold lázadását, s Miksa király a grófságot adományozó diplomába felvette az egész mesét 1571-ben. Azontúl már az ő oklevele a forrás, s ebből merít a XVII. századbeli geneologiai irodalom.

Bizonyos feljegyzéseknek kellett erre vonatkozólag az Orsini levéltárban lenniök,[2]) de historiai alapon nyugvó atyafiság köztük s a Blagayak között ki nem mutatható.

VII.

A mi Blagay-Ursini származékrendi mesénknek a párja a cseh Rosenbergek állítólagos, ugyancsak az Ursiniaktól való származása. Szorosan egybefügg tárgyunkkal annak a folyománya, azért elmondjuk.

Brzezan Venczel, a Rosenbergek levéltárnoka, 1609. megirta csehűl a Rosenbergek történetét.[3]) Ebben azt állítja hogy a család őse egy Ursini herczeg, a kinek neve Vitek volt: ettől származik a Rosenberg család, melynek a czímere: arany rózsa kék mezőben. Balbin Bohuslav elvitatja tőlük ezt az eredetet s azt mondja, hogy az anhalti *Bäringerek* az igazi Ursiniak, a Rosenbergek azonban tiszta szlávok. Ekkor áll elő aztán Schönleben 1680-ban nagy tudománynyal, a Francesco Sansovino tudományára támaszkodva s azt állitja, hogy az Orsiniak — góthok. 1155 ben ugyanis a Bresciai Arnold eretneksége idején vándorol ki két testvér: Nicolottus Ursinus, a Blagayak őse és Vitellius, a ki előbb Karinthiába szakad, ott Rosenbergerré lesz, s ettől származik 1235 körül

---

[1]) Dr. Joppi barátom Udineben félévig kutatta gazdag gyűjteményeiben ezt a Miklóst, s ha valaki, ő jött volna nyomára, de semmit sem talált.

[2]) Az Orsini hgek levéltárnoka arról értesített, hogy két XVI. sz. kézirat emlékezik a Blagay rokonságról, de a levéltár zár alatt lévén, nem volt módunkban a megtekintés. Az Orsiniak is csak a genealogiai meséket állíthatták össze. Nem hiába mondja a Blagay levéltárnak egy XVII. sz. kézirata, hogy »ennél (Miksa diplomája) többet pedig nem tudunk.«

[3]) Časopis česk. mus. 1828. 39—88. l.

a cseh Rosenberg-család. Természetes, hogy Viteket a latin Vitelliusból fordítja. Mondanunk sem kell, hogy az elbeszélést Schönleben fogalmazta meg szabadon, adat hiányában, Heermann Norbert tudós wittingaui apát pedig abból az időből származtatja a cseh Orsiniakat, mikor Totila bevette Rómát s Orsini Witko elmenekűlvén, meg sem állt a Dunáig. Ott azután a wojok, bojok (bojohemok) földjén urrá lett.

Mindezek a mesék azért érdekesek, mert azok, a kik terjesztették, bizonyos tudákos színt adtak az egész nexusnak s alapot kerestek hozzá. A wittingaui levéltárban ugyanis egy [1]) XVII. század végéről való egyszerű másolatban őrzik valamely állítólag 1341. jul. 8-án kelt latin oklevélnek a német fordítását. Ebben a csodálatos mesélő hangon tartott iratban, mely bátran kezet foghat Imre királyunknak a költött oklevelével, írva vagyon, hogy a mikor János cseh király Astiban járt Olaszországban, főkamarása Rosenberg Péter és Bolko troppaui herczeg összevesztek azon, hogy melyikök jobb családbeli s kit illet meg közűlök az elsőség. Bolko ugyancsak lenézte a főkamarást, a ki azonban az ott jelenlévő Orsini Gábor és Jordan Hannibal atyjafiaival bizonyíttatta előkelő származását. Bolko nem engedett ugyan az atyafiságos fejtegetések daczára sem az elsőségből, de a király úgy döntött, hogy békéljenek meg egymással.

Ennek a mesés fordításnak az eredetijét nem látta senki, csak úgy nem, mint az Imre király állítólagos eredetijét, s nem is érdemes, hogy hosszasabban taglaljuk.

E tudákos készítmények nem bizonyítanak tehát egyebet, mint azt, hogy — a mint ezt ennek a kérdésnek legalaposabb taglalója: Pangerl Mátyás a Rosenbergek eleiről írott tanúlmányában kifejti,[2]) a családban a dél felől való bevándorlásnak a tudata *régtől fogva* élt. Ez a tudat azután — mely csakis *tradiczion* alapúlt — a XV. század folyamán a

---

[1]) Fam. Rosenberg 28. (Reg.) no. 6. Hermann N. a Rosenbergekről szóló krónikájába felvette.

[2]) Die Witigonen, ihre Herkunft, ihre ersten Sitze und ihre älteste Genealogie. Archiv. für Oest. Gesch. 51. köt. 503—576. Mindketten egy anyagot használtunk, ez az oka, hogy fejtegetésünk az övével megegyezik.

Rosenbergek és Orsiniak közt benső atyafiságos érintkezésre vezetett, magyarán mondva, megkötötték az atyafiságot.

Ennek a költött, de az érdekelt családok részéről elismert atyafiságnak a XV. századból már bírjuk a bizonyságait is.

Latinus de Ursinis, biboros frascatii püspök 1469 márcz. 22. Rómában kelt hártya-oklevelében bizonyítja, hogy Ursini János, másképen Rosenberg ősei Rómából az Ursini-nemzetségből származtak, melynek ő is tagja. A kételkedőket meg akarja effelől győzni, s hittel bizonyítja annak az igazságát, hogy ő nem egyszer *hallotta* őseitől, hogy a nevezett Ursini—Rosenberg János az ő családjokból való, s hogy az elei Itáliából »valamely visszatérő császárral« (cum quodam imperatore recedente) mentek ki Csehországba. Erről mindig megvolt a *köztudat* (publica fama), azért is közhírré teszi vele való atyafiságát s atyafiának fogadja. Ezt a levelet titkára F. de Castillo írta.

Látszik e levélből, hogy a hatalmas cseh főúr atyafisága ellen semmi kifogása sem volt az Orsiniaknak. Nem kellett semmi okleveles bizonyíték, elég volt a köztudat. De kitűnik ebből az is, hogy voltak olyanok is, a kik a leszármazásban nem hittek.[1])

Tizenkét évvel később 1481. feb. 22. Rómából Cosimo Orsini biboros Latinusnak az unokaöccse (Cosmus de Orsini) a híres Rosenberg Woknak (»Vuconi de Rosis«) mint kedves rokonának ír, s a legnagyobb hízelgés hangján elismeri őt rokonául. E levél következtében Rosenberg Wok, Péter és Ulrik, mint atyjok fiát meghívták a Németországba küldött pápai legatust Orso de Ursinis teanoi püspököt s atyafiságosan fogadták birtokukon Krumauban.

A teanoi püspök azután jul. 17-én Krumauban kelt bizonylatában ünnepélyesen bizonyítja ország-világ előtt az atyafiságot azon alapon, mivelhogy őseik *régtől fogva tudták és tartották az atyafiságot.*[2]) Később is tartották s egymást atyafiaknak czímezték a két család tagjai.

---

[1]) Pangerl azt hiszi, hogy Rosenberg János testvére, Jodok boroszlói püspök volt az atyafiság felfedezője.

[2]) Mindez oklevelek a hg. Schwarzenbergek wittingaui levéltárának külön kiállításában.

1497-ben II. Ulászló azt a kiváltságot adományozta a Rosenberg-ház legidősebb tagjának, hogy minden ünnepélyes alkalommal a király jobbján foglaljon helyet. Ezt a jogot Rosenberg Vilmos kiskorúsága idejében Plaueni Henrik meisseni várgróf cseh főkanczellár kétségbe vonta, per támadt köztük, s a pert fiai is folytatták.

1556-ban azonban I. Ferdinánd Rosenberg Vilmos javára döntött, minthogy ez még azzal is fenyegetődzött, hogy kivándorol Olaszországba. Vilmos azután felvette az Orsini-féle haránt-gerendákat a saját czímerébe, pajzstartókúl pedig a medvéket s Guilelmus Ursinus de Rosenbergnek írta magát. Az utolsó Rosenberg Péter Wok († 1614) idejében úgy látszik szóban volt, hogy magtalan halála esetében az Orsiniakat adoptálja.

Érdekes e származási mesének a folyamatos fejlődése. Előbb csak sejtelem, azután alakot ölt, majd ezen az alapon közvetetlenűl érintkezik a két család, elhiszik a hagyományt, megkötik az atyafiságot s ez közjogilag s végűl majdnem magánjogilag is érvényre jut.

Tényleg úgy áll a dolog, hogy a Rosenbergek ősei a Witigok voltak, a kiknek *valószinű* német voltát vitatja Pangerl,[1]) czímerökben ott a rózsa. Bármint álljon is származások kérdése nemzetiségi tekintetben, egy bizonyos, hogy olaszok *nem* voltak.

A cseh Rosenbergeken kívűl, a genealogiai monda a máig is virágzó karinthiai Orsini-Rosenberg (Orsini, von Orsini) családot is a mesés Vítekkel, a Blagay féle Miklós fia István testvérével hozza kapcsolatba és pedig ekképpen

Nicolotti	I. Vítek † 1194	
Blagay	II. Vítek † 1220	I. Henrik
	Budivoj	II. Henrik 1220
	a cseh Rosenbergek	karinthiai Rosenbergek.

[1]) i. m. 521—523.

Schönleben i. m. 31. lapján egyet javít ezen a mesés táblázaton s ilyenformán állítja össze a családi származásrendet:

I. Vítek nála Vitellius

II. Vitellius Vítek 1180	I. Henrik 1180	
III. Vítek	II. Henrik	Krisztián † 1230 IX/26 Sírköve Frisachban.
a cseh ág.	a karintiai ág.	

Mindakét összeállítás nem egyéb a Rosenberg-féle családi mese czifrább változatánál. Czáfolatra sem szorul az előbb elmondottak után, nem is említvén, hogy a Krisztián-féle frisachi sírkő nem is a Rosenbergé.

A karinthiai Rosenberg-család a báróságot 1633 VIII/2 kapta, a grófságot pedig 1648 X/8, Rosenberg János András. Az Orsini-féle tradiczio e családra nézve is közjogilag elismerést nyert. Ugyanis I. Lipót császár 1683-ban elrendelte, hogy a karinthiai Rosenbergek és Orsiniak közös származását megvizsgálják Egy bizottság ült össze, közte Bucellini és Spener genealogusok s ezeknek a véleménye alapján, 1684. júl. 6. kelt diplomájában megengedte a császár, hogy Rosenberg György és Farkas Ursini-Rosenbergeknek (Rosenberg Orsini) (von Ursini und Rosenberg) írják s neveztessék magokat. 1695. jan. 23. Rosenberg Farkas a cseh incolatust is megkapta. A két állítólag egy tőről fakadt család egymás közti szorosabb összefüggéséről, állítólagos atyafiságáról adat nincs. 1790. okt. 9-én Orsini Rosenberg Ferencz birodalmi herczeggé neveztetett, de a herczegi czímet csak a hitbizomány birtokosa viseli, a többiek grófok. 1660 óta a karinthiai udvarmesteri (Erblandhofmeister) méltóság a családban örökös.

Az Orsini rokonság e császári confirmatíoja nem bizonyít semmit. Az ilyen historikusokból álló bizottság akkor úgy döntött, a mint a »tradiczió« s a felsőbb akarat kívánta,

nem is szólván a kritika teljes hiányáról, mely akkor általános volt. Csak az Esterházyak s egyéb magyar családok genealogiai régibb meséire utalunk. A mi Rajcsányink nem áll magában, s az örökös tartományok régibb törik-szalad genealogusai jóval felülmúlják a mi hírhedt családgyártónkat. Nem volt ugyan alkalmunk az Orsini-Rosenberg-család klagenfurti levéltárában kutatnunk, jelen czélunkra azonban teljesen elegendő, amit a római származású mese teljes képéhez pótlólag felhozunk.

Párja a Blagay-Orsini-féle római származásnak, a Frangepánok eredetének a kérdése. Ezúttal a szóban forgó kérdésnek csak jellemzéseképp hozzuk fel a Frangepán-család ebbeli származását, mely annyiban hasonlít a Blagayakéhoz, hogy a Frangepánok *római* eredetének a főbizonyítékát is egy oly költött oklevél képezi, mint a Blagayakét.

A Frangepán-féle vezéroklevél azonban kétségtelenűl előbb készűlt, mint az Imre király-féle pótoklevél. Azonfelűl a Frangepánok olasz származásának a *köztudata,* több százados, bizonyítható vélelmen alapúl, mely az érdekelt családoknál atyafiságos elismerésre talált. Míg a Blagay-Rosenberg-Ursini nexusnak költött volta teljesen nyilvánvaló, a Frangepánok — ha nem is római szenátoros, de olasz származásának igaz voltát hajlandók vagyunk *elhinni,* de a bizonyítékok nehány kétségtelen hitelű lánczszemét követeljük.

A Frangepánok 1260. okt. 4. kelt főokmányában IV. Béla király Frangepán Feldriket (Frigyest) és Bertalant, rendkívül czikornyás bevezetés után, a tatárjárás alkalmából szerzett érdemeikre való tekintettel, nejének tanácsára mint »illustros et strenuos viros nobiles de Vegla« »*alta ex prosapia urbis Romae senatorum ortos*«, kiket mint védő angyalokat rendelt a sors számára, »in consortium catervam ac numerum« »illustrium primatum regni nostri Hungariae« helyezi s kivévén őket minden biróság alól, egyenesen a király személye alá rendeli.

Ez oklevelet Wenzel G. közölte az ÁUO-ban,[1]) a közlés idejében Zágrábban őrzött, állítólag 1280. kelt átirat-

---

[1]) XI. 476. CD. IV/3. 109.

ból, de sem azt nem jelzi, hogy miféle átíratról van szó, sem pedig a keletet nem oldja fel. Pauler Gyula utána járván a dolognak, megjegyezte, hogy a Zágrábból Budapestre került levéltári részben csak egyszerü *újabbkori* másolatokban van meg ez oklevél[1]). Ugyancsak ő utal arra az anachronismusra, hogy a két Frangepán a magyar *főúri* rendbe vétetik fel *1260-ban,* s hogy nekik helyet adományoz »in medio . . . . ministerii et consilio«, nem is szólván arról a körmönfont narratioról, mellyel ez oklevél szövege ékeskedik. Fölemliti azt is, hogy Bertalan 1260. april elején már nem élt, pedig az oklevél okt. 2. kelt.[2]) Azt is írja Pauler, hogy Frangepán Schinellán és Frigyesen kívül többi testvérei nem említtetnek s hivatkozik a velenczei köztársaságnak 1260. s 1261-ben a vegliai grófok részére tett adományára.

Az első 1261. apr. 9. kelt adomány »Comiti Schinelle et suis heredibus et filiis Comitis Guidonis« szól[3]), a második 1260. apr. 1-én közelebbről meghatározza a család tagjait.[4]) E szerint

Frangepán Bertalan 1261. condam }	Schinella	{ Péter, Schinella, Bertalan
Guido	{ Frigyes, Bertalan, Guido	

Nem egészen értjük tehát Pauler e második ellenvetését. Azonban a lényegben teljesen igaza van, valamint abban is, a mit IV. Bélának Zenggre nézve 1260. tett adomány-leveléről mond. A friauli Frangepáni oklevél, melyet Pauler a Starineben (XXV. 319.) közlött kivonat után 1263 okt. 5. kelettel idéz, a jegyzékben hamisan van keltezve. T. i. a kivonat készítője az »anno gratiae millesimo ducentesimo sexagesimo *tercio nonas octobris*«-t így oldta fel: MCCLXIII nonas octobris s az esetben is hibásan 1263.

[1]) I. m. II. 762.

[2]) Az oklevél tercio nonas octobris, tehát okt. 4-én kelt, mert okt. nonája 7-re esik.

[3]) W. XI. 487.

[4]) W. XI. 506.

oct. 5. írt oct. 7 helyett. Ez oklevél hártyán kelt, pecsétje hiányzik, írása nem egykorú s mert több példánya congruens kiállításban található, okvetlenűl későbbi gyártmány.

Ránk nézve azonban nem az a kérdés fontos, hogy a Frangepánok magyar főuraságának miért adtak íly erős alapot, mikor arra szükség nem is volt, s teljes valószínűséggel a XV. század végére utalhatunk, mint készítése idejére, minthogy a majdnem dynaszta Frangepánok akkor Ulászlóval szemben ki akarták tüntetni tényleges állásoknak *régi* gyökerét.

Az Udine környékén ma is virágzó gróf Frangepáni család levéltára az eredet kérdésében mindössze csak azt a bizonyítékot szolgáltatja, hogy az olasz Frangepanik egy őse Ricardus de Castello már 1354 ben atyafiságot tartott Frangepán Bertalannal. A magyar Frangepánokról, vagyis a vegliai grófokról az a tudásunk, hogy a XV. század eleje óta viselik a Frangepán *családi* nevet, s élnek vele okleveleikben Tény az is, hogy a XVI. és XVII. században a két család egymást rokonságban állónak tekintette. Ebből nem következik, hogy a két — a valószinüséget ténynek fogadván el — mondjuk közös eredetű család csakugyan *római* szenatori rendből ered, mert ezt csak IV. Bélának kétségtelenűl költött oklevele meséli. De föltéve, hogy IV. Béla idejében ennek a római eredetnek a tradicziója csakugyan élt a családban, azt egyebünnen is kellene bizonyítani, pedig az olasz Frangipanik is csak ezzel az oklevéllel érvelnek.[1])

---

[1]) A Történelmi Tár 1896. évf. 401—418. ll. közöltük az olasz és magyar Frangepánok levelezését, melyből a mondottak igazsága kiviláglik. Hibát követtünk el ott, a mennyiben IV. Béla oklevelét nem vizsgáltuk tüzetesebben. (402. l.)

VIII.

c) *A vodicsai adomány.*

»quandam terram Wodicha vocatam in partibus inferioribus Sclavonie, in contiguitate districtus Zane et Dubicha existentem ... dare et conferri facere.«

»dictam terram Vodicha« mediantibus *aliis literis* nostris aurea bulla nostra impendenti authentica consignatis ... dedimus.«

Az oklevél e két vonatkozásával kapcsolatban azt a kérdést kell megoldani, hogy csakugyan birta-e Goriczai Miklós fia István és Babonik nemzetsége a vodicsai földet Imre király ideje óta?

Határozott *igen*-nel felelhetünk, az áloklevél szerzője ezzel igazat írt. Nemcsak a már fejtegetett valódi okleveleknek a bizonysága, de az Oklevéltár többi anyaga is mellette szól.

Babonik ispán még pedig az I. az Ámbrahámfia Vlkodrug nemzetségétől megveszi Polana földjét[1]) Dubicza megyében a Száva mellett 1249-ben százötven pensáért (V. sz.) Hogy pedig Babonik és István Vodicsa földét Imre király óta bírják, annak a bizonysága IV. Béla király 1256. III/29. (VII) oklevele, melyben arra utal, hogy Imre királynak arany-pecsétes kiváltság-levelét ez adományról s az ő megerősítő oklevelét (IV) Babonik és István felmutatták, s egyúttal *körülírja* Vodicsa határait.

E határok a következők:

A határ a Zuonna patak forrásánál kezdődik, s ánnak a mentében halad a Szana folyóba való ömléseig, azután a Szana mellett folytatódik az Unnába való torkolásáig, mely azután az Enna mentében vonúl végig s a Sztrigomlya (Stergomba) patakba ömlik. Erre a Sztrigomlya patakának mentében a Mekvin patakig megy, mely belé ömlik, mire egy gyalog úton addig a hegyormóig terjed, melyből a

[1]) A Száva alsó folyásának balpartján, a Pasinac Brda lejtőjén, ott a hol a Japra a Szávába ömlik.

Zuonna patak ered.[1]) E határleírásból bizonyos, hogy Vodicsa a Szanna és Unna összefolyásától befogott terület. A két pataknak Zuonnanak a mai neve Zvorin, mely a Pastjerova Planinából ered és Blagajjal szemben a Szanába ömlik. A Sztrigomlya patak a Kesteneva-Planinától északnyugatra folyik s Kosztajniczától délnyugatra ömlik az Unnába.

A régi Vodicsa (Víz-föld) neve a mai boszniai banjalukai kerület kosztajniczai járásában keresendő; neve megmaradt a Doberlin alatt fekvő Vodičevo falunak az elnevezésében. Két várromot konstatálhattunk a helyszínén és pedig az egyik *Blagaj* katasztralis község u. n. Rakovaczi helységében *Dervis-Kula* néven, a másik gornji *Vodičevo* (felső Vodicsevo) katasztrális község Klobučari helységében *Kula-Klobučari* néven ismeretes.[2])

A régibb alakúlások kezdetén, tehát még akkor, mikor a szávántúli részeket okleveleink még *nem* nevezik Alsó-Szlavóniának s a vármegyei szervezet eredeti formájában jut kapcsolatba az ottani nemzetségi birtokrendszerrel, ez a vodicsai (vagy vodicsányi) föld nem vármegye; kerület, districtus a neve 1348-ig. A kerület fogalma, igaz, hogy tág értelmű s olykor a vármegyét is nevezték districtusnak. A kettő között az a különbség, hogy a districtus csak akkor értelmezendő vármegyének, ha annak területén vár feküdt.

Vodicsa földje földrajzi helyzeténél fogva Dubicza-vármegyének a districtusa. A dubiczai várjobbágyok bírnak

---

[1]) Pesty Frigyes az Eltünt vármegyék II. kötete 482. l. nagyjából ismerteti a topograficus viszonyokat. Helyesen mondja, bár nem pontosan, — mert a helyeket nem találta meg — hol fekszik Vodicsa, de nem mer nyilatkozni a hovátartozásról. Mindenesetre sietségre vall, hogy míg a 234. l. a vodicsai terrat Dubicza-megyéhez sorolja, a 483. lapon már nem meri azt állítani s így ellentmond önmagának.

[2]) A Derviskula mindössze (két alig egész s déli részlet) falmaradványból áll, itt-ott a kőrfal romjai még látszanak.

A Kula Klobučariból csak egy 10 m. magas falmaradvány látszik, mely a váracs északi részének a falát alkotta. Az alaprajz szerint mindkettő egyforma nagyságú volt.

E maradványok korát nem lehet meghatározni. Már a török világban romban hevert mindkét váracs. Minthogy azonban a török hódító mindenütt régi nyomon indúlt, meglehet, hogy a magyar birtoklás idejében is megvoltak. Római maradványokat nem leltek a környéken.

területén várföldeket, még pedig örökjog, baština (ó-szlávúl a possessio haereditaria) czímén.[1]) E nemzetségek fizették a bán zsolozsmáját, s a mennyiben nem volt mentességök, a nyestadót is, de ez utóbbit csakis *jobbágyaik* után.[2]) A várjobbágyok és az ő jobbágyaik, tehát nemzetségi földek bérlői, szláv nevökön — mint említők — kmetek mellett megkülönböztetendők a hospites, az oda kiváltsággal telepített népek: a külön faluteleпülések, mikor a terra, possessio mellé a villák kerülnek ezen a földön E vendégeket egy besnik[3]) vezette (ó-szlávúl, falunagy a magyar neve, latinúl a maior villae) ő volt a telepítés ügynöke, akár a felföldön a kenéz s a soltész. Később bírájokká, faluközösségök elől járójává lessz, s ő a képviselőjök a hatóságokkal s a többi birtokossággal szemben.[4])

Vodicsa földén s körülötte ilyenféle telepedési rétegek képződtek a XIII. században. A közhatóságot a dubiczai vármegye képviseli, mikor magszakadás következtében az Imre király rendelkezésére álló birtok mindenestől a Goriczai Miklós kezére, illetőleg fiaira jut. A királyi adomány nagy általánosságban szólott s az akkori zavarokból érthető, hogy szerzett jogokat sértett. A vodicsai földet azonban jóeleve megszállották az új adományosok s viszálkodás támadt köztük, s az ottani birtokos elemek közt, mely mint láttuk 1269-ben az ő javokra dőlt el, s az ottani várjobbágybirtokok az ő családi birtokaikká váltak, daczára annak az országos agrarius reakciónak, melyet IV. Béla kezdeményez, mikor az elidegenített várföldeket visszaszerezni iparkodik.

---

[1]) Már Palugyai is (Kapcsolt részek 234.) helyesen látta az összefüggést. Oklevéltárunk V. sz. oklevelét valamely másolatból közölte is a Tudom. Gyűjt. 1836. V. 54. lapján.

[2]) Dubicza-megyében a Tolzconth nemzetség 1255. ebbeli jogát a királlyal mégerősítteti. Hazai Okm. VII/49. — V. ö. Pesty Várisp. 205. Wenzel VII/483. A nyestadó fizetésének a consuetudoját Kálmán király organisálta. Aranybulla XXII. Marturini iuxta consuetudinem a Colomanno rege constitutam solvantur.

[3]) Tkalčić i. m. II.

[4]) Bővebben a petrinyai vendégeknek Kálmán herczegtől 1240. adott kiváltságait. V. ö. Kukuljevics Jura I. 60. Fejér IV/1. 201. Wenzel XI. 313—5.

Hiába védte Gútkeled István bán (1259) a nemzetségeket, azokon rést üt az egyéni és családi külön birtokra törekvő ú. n. főúri elem. Ez abban nyilvánúl, hogy a régebben közjoginak nevezhető nemzetségi szervezet, az új birtokosokkal szemben magánjogi, gazdasági keretbe szorúl. A régi župan, nemzetségének ispánja, eleinte comes terrestrissé lesz, olykor supanus terrestrissé, a ki a vármegyében lévő gazdasági külön tényezőkként szereplő közös birtokoknak a megyei felügyelője. E hivatal, a papi birtoklás következtében, épen Dubiczában fejlődik ki leginkább.

Ugyanis 1269-ben IV. Béla Zenggért és Gecske-megyéért elcseréli Dubicza-megyét a templariusokkal, kiktől a johanniták kezére jutott. A lelkész-katonaság olyan hitbizományféle gazdálkodást vitt végbe, a megyei ispánság a rendnél maradt, az adminisztrácziót pedig házilag kezelték. A praeceptor s a comes terrestris együtt gyakorolják a felügyeletet. Ebből magyarázandó Dubiczának lenge megyeisége, s hogy e megyében leginkább megmaradt az eredeti szervezet.[1]) Dubicza szomszédságában, exemptiora törekszik a hatalmas Goriczai, majd Vodicsai, majd Blagay had, s lassanként *tényleg* önállókká lesznek az országos igazgatástól, mindaddig — míg tart a hatalomban s nem jön a török. Az ő birtokaikon a nemzetségi elöljáró a župan, valóságos gazdasági ispánná lessz, rendesen a várnagy viseli e tisztet.[2]) Később a határvidéki szervezet inkább megóvta e már megtámadott szervezetet, s vele a népiség eredetiségét. Ebben keressük mi azt a főokot, melylyel a szlavon, később horváttá lett népiség fenmaradását nemcsak meg lehet magyarázni, de meg is lehet fejteni. Ily bevezető tanúlmány keretében csak pedzhetjük ez eszméket, azért tesszük, mert azt hisszük, hogy a dolog érdemében is igazunk van.

---

[1]) Okl. LXVI. LXIX. LXXI. LXXII. — Körmendi lev. Alm. 5. lad. 7. 202.

[2]) Így történt ez Styriában és Karintiában is, hol az urak németek, a jobbágyok szlovének. Okiratok a közös pénzügyi lev. Így ment végbe e fejlődés a magyar anyaterületen is, csakhogy nálunk már nyoma vész, mikor Szlavóniában még minden a régiben van. 1452. Okl. CLXXIV. CLXXXV.

Annyit írtunk immár ez áloklevél egyes vonatkozásairól, hogy sort kell kerítenünk arra is, voltakép mi módon állította egybe szerkesztője a szöveget. Erre könnyű a felelet.

A történeti tényekre nézve előtte voltak az oklevelek, melyeknek valódiságát kétségbe nem lehetett vonni. Meglehet az is, hogy valamely hibás transsumtum alapján dolgozott. Azt a körülményt mindenesetre nagyon jól tudta, hogy Imre király nem szól az Ursini atyafiságról, azért megvallotta, hogy van még az ő oklevelén kivűl még egy másik oklevél is. Fedezte vele pedig az álláspontját akkép, mert ha az oklevél előkerűl is, ő ráutalhat a II. Endre oklevelére, mint bizonyságra. Tényleges dolgokat régi hamisítással, s tradicziókkal kevert együvé s így született meg e munkálat. Még azt sem mondhatjuk, hogy rosszhiszeműleg járt el, mert a családnak csak az az érdeke lehetett, hogy mint Krajnába menekűlt új család, a régebben ott lakó főurakkal szemben feltűntesse egyenrangúságát.

Befejezvén ezt az ízről-ízre való taglalást, megvalljuk, hogy épen e fejtegetések vezettek helyes nyomra, hogy hol kell e család eredetét kutatnunk. Kitűnt, hogy a család eredetileg szlavon területen szerepel, kutattuk tehát a Frangepánokkal és Zrinyiekkel való viszonyukat. Tettük azzal a tényeken nyugvó tudattal, hogy a magyar országos súly a XII. század végén III. Béla alatt kezd a szóban forgó vidékek eredeti társadalmi szervezetére intensive hatni. A kulcsot az egész kérdéshez meg is találtuk a Frangepán család triauli levéltárában őrzött 1243-iki szerződésében István tengermelléki bánnak a zenggiekkel, mely kapcsolatban az .oklevéltárral, rávezet a család eredetének tisztázására.

IX.

Az oklevélben: István tengermelléki bán, *Radoh, Wolchina, Scternik Tamás, Krichko, Radoynya fia Michoval*, zenggi polgárokkal együtt, adják örök emlékezetűl, hogy ők a *Babonik és fitestvére István* comesek nemzetsége és a zenggiek között, mindkét rész kárával folytatott ellenségeskedésnek megszüntetésc czéljából közös tanácskozást tartván,

örök békét fogadtak egymásnak. Nehogy e békesség valaha megzavartassék, a zenggi bírák és az egész község megfogadták, hogy soha e békétől el nem állanak. Ha pedig mégis megtörténnék, hogy a comesek nemzetségéből valakit valamikor megölnének, 500 márka legyen a büntetés. Továbbá a békét azzal is megerősítették, hogy ha a két fél egyikét: akár a zenggiek, akár a comesek nemzetségét valahonnan ellenség — köznéven *vrazsda* — fenyegetné, a másik fél tartozzék a megtámadottnak felsegítésére minden háztól 5 dénárt gyűjteni, a mely pénz, ha a kellő időre össze nem gyüjtetnék, a köteles fél 100 dénár büntetést tartozzék fizetni. Ha továbbá valamelyik félnek seregre volna szüksége, a másik fél tartozzék mindenképpen segélyére lenni, a mit tenni ha elmulasztana, 50 romanát fizessen.

Hogy végül ez a szerződés örökös érvényű legyen, a zenggiek István bánnak városokban egy kétemeletes palotát a hozzá való szőlővel ajándékoznak. Babonik és István comesek nemzetsége pedig a következő:

1. Race fiai, a kik közül jelen volt Gemizina,
2. Ladyhovych » » » » Drazimich,
3. Koranychanych » » » Bogdan,
4. Witez Hutinyanim » » » Chervey,
5. Bonyanim » » » Radigoz.

Ezen kötés tanúi voltak:

a) zágrábi káptalan,
b) a topliczai (topuszkoi) káptalan,
c) a templariusok kápt.
d) a horvát nemesek:
1. *Corbaviai* Károly,
2. *Likai* Jakab,
3. *Busaczi* Nemanya,
4. *Gezekai* Lampert,
5. *a Gozd mögötti nemesek:*
   1. Brocusfia Márk,
   2. Jaroszló,
   3. Peseti Péterfia András,
   4. Clochohi Wlchez és Strezelav,
   5. Nedelko és Strahoan.

Végül kikötik, hogy ha a szerződők között baj adná elő magát, mindeniküg csak egy-egy bírát nevezhessen: a zenggiek egyet és a comesek nemzetsége egyet.

Az oklevél eredetije ekképen szól:

In nomine sanctae trinitatis et individuae unitatis: Universis Cristi fidelibus tam modernis, quam posteris praesens scriptum inspecturis S(tephanus) partium maritimarum banus una cum civibus Scenyensibus quorum nomina sunt haec: *Radoh Wolchyna, Thomas Scernik: Krichko, Michouel* filius *Radoynjc,* insuper cum omnibus civitatis eiusdem habitatoribus salutem in vero salutis auctore. Universitati vestrae patefacimus, quod cum super inimicitiis inter nos videlicet, inter generationem *Babonik* comitis et *Stephani bani* et populum Scenyensem exortis iuxta templarios per praeceptum domini regis ita, quod nostris peccatis exigentibus utraque parte multis mortuis inultisque in exercitu interfectis vehemens dispendium sustineremus, nos Stephanus banus cum Scenyensibus mutuum colloquium haberemus divina favente clementia unanimiter desiderauimus, ut eiusdem inimicitiae voraginem extingueremus, et ut esset post triste malum gratior ista salus post tantas inimicitias cum nostris successoribus inseparabilis fraternitatis coniuncti vinculo simul viveremus perpetuo. Verumtamen ne nostrum laudabile desiderium ut etiam nostrae pacis inviolabile vinculum per aliquod posterorum inutile discidium aliquo modo possit revocari in irritum, nos iudices et consiliarii Scenyensis communitatis cum tota nostra communione dileximus, quod nunquam a perpetuitate pacis formatae secederemus. Imo si per peccata nostra inimicitiam recordantes eliminatam homicidium in generatione comitis Babonik et Stephani bani perpetraremus, vel etiam in aliquibus in praefato exercitu cum ipsis per praeceptum regium extitis quingentas marcas argenti persolveremus Stephano bano et germano suo Babonik comiti et eotidem communi iudici, praeterea intantum fraternitatem nostram confirmavimus, quod si alicui nostrarum duarum partium scilicet vel parti Scenyensi vel generationi comitis Babonik et Stephano inimicitia, quae dicitur vulgarice *Wrasda* aliunde immineret, altera pars tanquam fratribus de omni domo sue generationis per collectam denariorum regalium Wrasdam persoluere adiuvaret, si vero aliquo modo cuius libere partis istam collectam hora competente dare negligeret

illos V. denarios coactus per suam generationem cum pena centum denariorum consequenter exhiberet. Insuper si alicui parti ingrueret necessitas vel generationibus, Babonik et Stephano vel generationibus, Scenyensibus cum exercitu vel sine oportunum esset, altera pars omnimodum consilium et auxilium omni dilatione postposita conferret: siquidem si aliqua partium hoc facere negligeret alteri parti cum sua generatione L romanaros persolveret denique ut huius fraternitatis compago nobis et nostris posteris in aeternum permaneat inviolabilis, nos Scenyenses concives in palacium cum duobus Stachucijs et cum una vinea bona Stephano bano et suis successoribus libere et quiete absque omni contradictione perhenniter possidendum contulerimus generationes vero comitis Babonik et Stephani haec sunt: filii *Race* de quibus confirmatione pacis interfuit *Gemizina; Ladyhovych,* de quibus interfuit *Drazimich; Koranychanych,* de quibus interfuit *Bogdan; Witez hutinyanim* de quibus interfu(i)t *Chervey; Bonyanim,* de quibus interfuit *Radigoz.* Testes siquidem huius seriei sunt capitulum Zagrabiense, capitulum fratrum de Toplica, capitulum templariorum, nobiles de Chroacia, Karolus de Corbauia, Jacob de Lika, Nemanya de Busah, Lampert de Geizka, nobiles *ultra Gozd.* Marc. filius brocum, Jaroslaus, Andreas filius Petri de Pechek, Wlcheg et Strizelav de Clachoh, Nedelko et Strahoan et ceteri quam plures. Tandem ne pia bene operantium gesta per decursus temporum liturari valeant vulpina persutia nos utriusque partis actores causa testimonii certioris inscribi fecimus praesentem paginam sigilli communitatis Scenyensis et etiam sigilli Stephani bani muniminibus roboratam, anno ab incarnatione domini MCCXLIII mense februarii. Ultimo non praetermittitur, quod si aliqua causa inter duas partes exorta fuerit, iudices non iudicantur nisi unus de communitate Scenyensi alius de generatione Babonik comitis et Stephani bani.[1])

[1]) Ez oklevelet szabályszerűen az Oklevéltárban kellett volna közölnünk V. sz. a. Közöltük itt, hogy jobban csoportosíthassuk a bizonyítékokat. Elismerjük azonban eleve is, hogy a kifogás jogosúlt.

A származás kérdésének az eldöntését ebben az oklevélben találjuk meg. Kitűnik, hogy *István* tengermelléki bán és testvére *Babonik* valamint *nemzetségeik* Zengg (Segnia) városával ellenséges viszonyban állottak az 1243. előtti években. Ez az ellenségeskedés határvillongásokból és egyéb súrlódásokból keletkezett, s ebből eredett azután a magánigazságszolgáltatásnak akkor divatos fajtája: a múlt századig azon a vidéken dívott vérboszúk egész sorozata. A vérboszú természete hozta magával, hogy a kiontott vérért a meggyilkoltnak rokonai újabb vért kivántak s ez az állapot értizedekig tartott. Csakis az egyház vagy a királyi hatalom közbenjárására állottak el a felek a további viszálkodástól s kötöttek olyan békét, hogy azontúl »elválaszthatatlan baráti kötelékkel egymáshoz fűzve, örökre együtt éljenek.« Ezek a vrašdak (ó-szlávul вражда) villongások folyton megújúltak, azért kellett a békének egyúttal erős alapúnak lenni s a felek kölcsönös biztosítékokat adván egymásnak, ünnepélyes formában oklevelet állítottak ki róla. Csakhogy az örök békesség eszméje papiron maradt, mert a zenggi kereskedők kirablása napi renden maradt, úgy hogy 1278-ban István bán és Radoszló újból megesküdtek, hogy nem sértik a zenggieket, még pedig újból nemzetségeikkel együtt (Stephanus, banus, comes Radislaus et *societas* eorundem).[1]) Nehéz is volt akkor ideiglenes békénél egyebet képzelni. A déli szláv, valamint a máig fennálló éjszak-albán törzsjog értelmében minden nemzetségnek, generationak a birtoka annak a nemzetségnek közös birtokát képezte, aki tehát a határt megbolygatja, annak az egész nemzetséggel gyűlik meg a baja. Aki nem tartozik a nemzetséghez, az *idegen.* Ha már most a két fél megbékél, s egymást testvérekűl fogadják az idegenség eszméje is megszünt köztük s beáll a fraternitas, a baráti viszony.

Ez oklevélben két fél áll egymással szemben: a *zenggi polgárok egyeteme* (öt meg is van nevezve: Radoh, Wolchina, Thomas Scernik, Krichko és Radoynjc (Radojnić) fia Mihály) és *Babonik* comes meg *István* tengermelléki bán

[1]) Oklevéltár XV. 34. lap.

nemzetsége generatiója, városi elem, meg talusi vidéki lakosság.

Az oklevélben két oldalú szerződésre lépnek a felek: egymást pénzzel segítik (önkéntes hadi adóval) megtámadtatás esetén és sereggel, ha úgy kivánja a szerződött felek egyike, s megállapítják a bírságot is.

Ezt a jogtörténelmileg érdekes adalékot azonban felülmúlja az a körülmény, hogy a békekötés megnevezi Babonik és István nemzetségeit. Babonik és István tehát a magok nemzetségeinek képviselőiként, megbizottaiként jogosúltak a béke megkötésére. Az ő nemzetségök ez oklevél szerint 1243-ban öt ágra szakadt.

Névszerint:

1. *Race fiai,* ezek közűl megjelent a béke megkötésénél *Gemizina.*

2. *Ladihovych,* (Ladihović) megjelent *Drazimich* (Drazimić).

3. *Koranychanych,* (Koraničanić) megjelent Bogdan.

4. *Witez Hutinyanim,* (Vitez Hutinianim, a hutinjai Vitez) megjelent Chervei (Hervej.)

5. *Bonyanim,* (Banjamin, a banjaneiek) megjelent *Radigoz* (Radogoszt Radogost.)

Babonik és István ága vezet, a többi generatiobeli ág: család egy-egy képviselőt küld a béke megkötéséhez, mert csak így ismeri el az egész generatio magára nézve a békét kötelezőnek Mi következik mindebből? Az, hogy az említett öt ág *vérrokon,* eredetileg egy őstől származott családoknak az összessége, íme az ő képökben előttünk áll a régi szláv generáczio.

Erre a következtetésre megfelelnek teljes tisztasággal Oklevéltárunk adatai, mert ezek a nemzetségek jobbára mind előfordulnak benne s e részben az adatok a szlavoniai település fejlődési történetére nézve elsőrangú fontossággal birnak.

X.

Vegyük sorra az említettük nemzetiségeket:

1. *Race* fiai:

1279-ben *Rathey* nemzetségbeli tagok (de genere) a Radoszló, Jeszen, Godomér, Isánfia, Senko *Kycha*-ban fekvő földjüket a Čemernica pataka mellett [1]) harminczadfél márka báni denárért örökbe vallják a topuszkai apátnak. Ez a földjük (terra) nekik örökös birtokuk, ősijök (baština szlávúl XVII. sz. okl.).

1284-ben ugyancsak a *Rata*-nemzetségbeli Jeszen, Isánfia Senko és Radoszló fia Isán a *Babonik* fiainak (l. származási rend. I. sz.) tizenkét markáért örökbe vallják *Pelava* [1]) nevű földjüket (XXII. sz. okl.).

1327-ben a *Rathe* nemzetségbeli: Miklós fia Gemzina a *Brumen* várához közel fekvő Vrhvulcseta (Vrvlčeta) nevű örökös birtokát huszonnyolcz márkáért örökbe vallja Kojszláv brumeni várnagy unokáinak, István fia (comes) Pálnak és Jánosnak. (LI. sz. okl.)

1353-ban a *Ratetych* nemzetségbeli Vitomér fia Kojlo a Tatarjevaszelát (Tatárfalva) nevű birtokot, melyet ősük Ratetych-nembeli Tisza fia Miklósősétől tizenkét márkáért zálogba vett, ennek visszaadja. Jelen voltak a *Ratetych* nemzetségbeli Vulkoszló és Endre fia Miklós (LXXIII. sz. okl.).

1358-ban Blagay Radoszló fia Duim kérésére a zágrábi káptalan határjáró oklevelet ad ki Szitecs birtokáról, melyet őse Babonik fiainak hetven márkáért bevallottak Jeszen és Isán fia Kristán a magok s *Rathe* nemzetségbeli testvéreik: Senk, Gerold, Terpina, meg Lepech fia Lepedrug s Gerdona fia Miklós nevében. (LXXVI. sz. okl.)

1359-ben a *Rathetygh* nemzetségbeli István fiai: Márk, Mikecz és Egyed Brumen és Hlevkócz közötti birtokrészöket Blagay Duim ispánnak tizenhat márkáért bevallják. (LXXVII. sz. okl.).

1372-ben Bogdoszló (Bogyiszló) fia Márton a *Rathetych* nemzetségből, csemerniczai [2]) birtokát a Blagai Duim ispán fiainak: Jánosnak, Miklósnak, Baboniknak és Istvánnak (LXXXIX. sz. okl.) hatvan arany forintért eladja.

1379-ben a Bogynai közös birtok ügyében kél a *Rathetych* nemzetségnek egy érdekes kötelező egyessége.

Ugyanis a Rathetych nemzetségbeli Velicsk (Veličko) fia Mikecz és fiai Pál s Márk s Lempetics Balázs, (a kit magok közé vettek), Bogynai s egyéb *közös* birtokukat száz aranyon eladták testvéreiknek ugyancsak Velicsk fiainak Orleknek és Gergelynek és ezek fiainak, Orlek fiai lévén: Mihály, János és András, Gergelynek fia György, s unokaöcscsük Jub fia Mártonnak, s ennek a fiának Pálnak, olykép, hogy a míg ezt a száz ara-

[1]) Bojna és Brumen vára közt, a Glina folyó vidékén.

[2]) A Csemernica p. mentén.

nyat meg nem fizetik, vevők *jobbágyok módjára* tartoznak szolgálni, akár többi jobbágyaik az eladóknak. (XCIV. sz. okl.)

1380-ban a zágrábi káptalan Erzsébet ifjabb királyné parancsára visszaiktatja a *Ratetich* nemzetségbeli Tisza Miklós fiát, János unokaöcscsét, Ivánfia Sztojmért s hozzátartozóit, Lokocsovói. Czudar György főpohárnok-mestertől hatalmasúl elfoglalt birtokába. (XCV. sz. okl.).

1386-ban János topliczai apát: Endre fia Miklósnak, s Miklós fiai Endrének, Tamásnak és Györgynek a Rathetich nemzetségből (nobiles de Rathetich) Kupcsagoriczát, (Klokocs vidékén), melyet néhai István bán elvett tőlük, visszaadja. (CIV. sz. okl.).

1426-ban *Rathetychi* Ajtics Márton szerepel mint báni ember Blagay Antal gradeczi és dobóczi várainak beiktatásánál; (CLIII. sz. okl.) 1427-ben Blagay Miklós fiainak a verhovinai, *lokocsevoi* (1380-ban Rateticsi Sztojméré l. XCV. sz. okl.) és podmartinyai birtokaiba való beiktatásánál.

1428-ban *Rateticsi* Ajtics György Goriczai Frank dobretini birtokával szomszéd (CLXXIV. sz. okl.).

1439-ben *Rateticsi* Péter fia Miklós, Tamás, Gergely, Endre és Lukács fiainak könnyebbségére Dobrodoli birtokát Rateticsen néhány jobbágyával a Bovics nemzetségbeli Mikus fia Lukácsnak s fiainak hatvan arany forintért zálogba veti. (CLXXVI. sz. okl.).

1439-ben *Rateticsi* Ajtics Antal báni ember Blagay Gergelynek brezoviczai és doli birtokába való beiktatása alkalmával. (CLXXVII. sz. okl.).

1440-ben *Rateticsi* László s Márton a báni emberek Blagay Gergely dobretini beiktatásakor (CLXXIX. sz. oklevél.).

1452-ben a *Rathethycz* nemzetségbeli Szenkóczi Butkovity Demjén s neje Ilona Freilich Vincze [1]) komogojnai várnagyot örökbe fogadják. (CLXXV—VI.).

1457-ben *Ratetics* nemzetségbeli néhai Bozetai Ajtics László (l. CLXXIX.) fiai Péter s Iván nagy-szlobodai birtokrészöket százötven arany forintért örökbe vallják Blagay Gergelynek. (CLXXXIX. sz. okl.)

1457-ben néhai Ajtics Iván fia Márk, néhai Ajtics Antal fia Iván s néhai Ajtics Márton fia Endre megannyi *Ratetics* nemzetségbeli, oresjai birtokukat Blagay Gergelynek eladták. (CXC. sz. okl.).

1459-ben ugyancsak Blagay Gergely megvásárolta a *Rateticsek* leányörököseitől, nevezetesen Bojnai Draganics Péter feleségétől Erzsébettől Zemkóczi Szkornics Demeter leányától a *zemkóczi* birtokot, valamint nevezett Szkornics Demeter özvegye Apollónia s Kata meg Anna leányai, valamint Ágnes, Szkornics Demeter nővére részeit is ugyanott. Megvette azonfelül néhai Bozetai Ajtics László fia Péter özvegyének Borbálának malaszlobodai és sztankováczi birtokát. A beiktatásnál báni ember: Bozetai Ajtics Antal fia Iván. (CXCII. sz. okl.).

1482-ben *Rateticsi* Ajtics Iván báni ember Morkocselics György fiainak Jánosnak és Illésnek dosnyai birtokba iktatásánál. (CCVIII. sz. okl.).

---

[1]) Ettől származnak a Frajlikovicsok.

Imre 1279—1482-ig szakadatlan sorozatban a Ratetics nemzetség — ha nem is tételesen izenként, — de nagyjából teljesen igazolható képe. A generatio megalapítója: Rathey, Rata, Rate, Race, ettől ered a Ratetics Ratefia collectiv név, 1426-ban az Ajtics-családi név válik ki az elszaporodott nemzetségből, majd a Szenkóczi Szkornicsok. Ezeket az elágazásokat Oklevéltárunk mutatja ki. Tkalcsics Mon. epp. Zagr. I. kötetéből pedig a következő vonatkozásokat idézzük:

1211. »terra Raten super fluvium Glinyza«. (26. l.) Pelava-föld. V. ö. Okl. XXIV.

1225: sex generaciones comitatus de Gora; Pridizlai videlicet de Bojna, Alpret, Martinus filius Brochoinae, *Rate*, Bizlai, Trmha et fratrum. (55. lap.)

1234: »Rata cum tribus filiis suis, videlicet Gamaticia (Gemizina), Martin et Isanj.« (74. l.).

1252: »Genzine, filius Ratha« pristaldus Alexandri vicebani Alexandri comitis Zagrabiensis. (96. l.).

1261: regni nobiles: Pouorsanus filius Rata.« (127. l.).

1285: Bosefia Zemk, testvére Maren, Sztojszláv fia Vlcseta, Csernk fia Dobrotch és *Radei*, meg Bratesa fia Vecsincsrét nevű birtokukat tíz márkáért bevallják Arland fia János ispánnak, uroknak, István bánnak a részére. (217. l. — Oklevéltárunkban Vlcseta 1279—8. a Jelenk fia. 24. l. A Szenkócziak azonban kétségtelen Rateticsek.) Hogy ezek Race Rach nemzetségbeliek, kitűnik

1294-ben: »Zemk filius Bose, frater Wlkoy. Radey filius Wlkovoy, frater Ramona, item Rethk filius Nenadai de genere *Rach*« Drozgométi birtokukat két márkáért bevallják István bánnak. (233. l.).

1295: Rata fiai. (244. l.).

2. A *Ladyhovych* (Ladikovity [Ladiković, Ladchovic]) nemzetség.

1440-ben a zágrábi káptalan a Pethryegh (Petregi) Iván fiait: Pétert, Pált, Balázst és Fülöpöt beiktatja a Gumazfia Mike *Ladykowigh*-i birtokába. (CXVII. sz. okl.). E Gumaz okvetetlenűl abba a nemzetségbe tartozik.

1504-ben a *Ladykovich*-nemzetségbeli Szankovics György. Miklós és Iván fiai érdekében a czetini kerületben fekvő kersztinai birtokát háromszáz arany forintért Gergely kalocsai érseknek s unokaöcscsének, Czetini Jánosnak (mindkettő Frangepán) örökbe vallja. (CCXXIV. sz. okl. és Oklf. X.).

Ladihovics (Ladihovich) földje a Szt.-Miklósról nevezett guercsei főesperességi kerületnek a plébániájához tartozott a zágrábi püspökség területén. Stenisnyák mellé sorakoztak mindezek a nemzetségbeli birtokok, az volt a középpontjuk. (Tkalcsics a Zágr. kápt. stat. a XIV. sz. II. k. 93. l.).

3. A *Koranychanych* nemzetség (Koranicsanity Korananičanić).

Az oklevéltárban ugyan az e nemzetséghez tartozókról szó nincs s a Korana folyó csak mint határ (XXVII. sz. okl.) s mint tributalis hely fordúl elő, (XXXVII sz. okl.) de kétségtelen, hogy e nemzetség a Korana folyó mentén bírta földjeit, a mai Modrus-Fiume megye szluini járásában Drežnik község határában. III. Endre ugyanis 1292. II/26. kiadványában (XXVII. sz. okl.) István bánnak adományozza Dresnek földjét. Ennek a határán számos nemzetség: a *Dragoszló,* a *Klokocs,* a *Gozlics,* a *Krisics* volt telepes, s a szomszédok között előfordúl *Radelh* fia: Krasina is.

Mindez nem elég bizonyíték. Sokkal döntőbb az a körülmény, hogy Koranicsa (Coranicha) Stenisnyak vára körűl, mint a Szt.-Keresztről nevezett plébánia hely szerepel a Rateticsek és Ladihovicsok birtokai mellett. Ide szakadt a Koranicsanity-ág is. (Tkalcsics II. 93.).

4. A *Witez Hutianym* Hutinai Vitézek-nemzetsége.

1264-ben Csalk fiai Jákó és István Kolevrát nevű földjüket a *Hutina* patak mentén tizenegy márkáért örökbe vallják *Radiha* (Radoszló) ispánnak és testvérének Istvánnak. Minthogy az eladás az elővételi jog értelmében történt, a vevő okvetlen szomszédja volt s a *Hutina* patak körűl bírt, s azok a nemes (a szó szlavon értelmében) atyafiak e patakról neveztetének, mint a Klokocsiak. (VIII sz okl.). Ez a Hutina patak melléki birtok Hutina földének neveztetett (terra Hutina) s az Istvánfiak későbbi Stenisnyáki vára is azon állott. A zágrábi káptalan XIV. sz. statutumaiból is kiviláglik egyébként, hogy a gercsei főesperességben a stenisnyaki egyház mellett volt a Szt.-Györgyről nevezett Hutinai parochia, itt voltak István és a Babonik nemzetség összes ágazatainak birtokai; ezek közűl az egyik innen vette a nevét. (Tkalčić II. 92. l.).

Fölemlítjük *Hudina* ispán szereplését is a XIII. században, mert biologiai analóg adat a mi nemzetségeink fejlődésére nézve, s mert a szlavoniai területi kérdésnek egy jelentősebb adata.

Béla király Hudina ispánnak s négy atyjafiának: Péternek, Györgynek, Bogdánnak s Potocsinnak, a tatárjárás alkalmával a tengerpartra menekülés s a drávántúli tartózkodás alkalmával szerzett érdemeiért a Somogy-megye drávántúli részeihez tartozó Vizközt adományozza s őket in »aulicos et servientes nostros« sorába veszi fel, vagyis valóságos *országos* nemesekké teszi őket. Történt pedig ez 1245. ápr. 26-án. (Tkalcsics i. m. I. 85.)

Ezt a somogy-megyei Vizközt érdemeire való tekintetből kir. adományképen kapta Hudina (Hodina) ispán Gurka, Péter, Bogdán és Potocsin nevű atyafiaival. 1246-ban ápr. 9-én azonban panaszt tettek, hogy a bán őket egyenként a maga s a király seregében való szolgálatra kényszeríti. A király azután elrendeli, hogy minden ötödik jobbágya után egy lovas szolgálattal tartozzék a királynak. (Tkalcsics I. 87.) Előállott azonban Benedek mosoni ispán s előadván, hogy Vízköz Kordua

megyében fekszik, ezt pedig a király neki adományozta, tehát Hudina igénye semmis. A király erre kinyilatkoztatta, hogy Vízköz nem tartozik Korduahoz, de ha odatartoznék is, Hudina előbb kapta adományba Vízközt, mint Benedek a megyét, s ez okból Hudina adományát megerősíti.

Vízköz a somogyi várnak volt a tartozéka, Béla király 1245. adományából e földet kivette a somogyi vár birtoktestéből, Gutkeled István bán, egész Szlavonia bánja 1252-ben ezt a földet is vissza akarta kebelezni az általános várföldvisszavételi parancs értelmében. (Tk. I. 94) A király azonban 1256. megerősítette korábbi adományát s Hudina megmaradt a birtokban. (Tk. I. 113.) Ily módon maradt meg 1262. IV. Bélának Bihácson kelt rendelkezése következtében Megyericza földje is a Hudina István atyafisága Grobesa fia Gergely s a többi testvérek kezén (127. l.)

Hudina nemzetsége azonban a pusztítások következtében 1299-ben teljesen elszegényedett, s ez okból Megyericza földjén bírt összes birtokaikat, melyeket — mint mondják — IV. Bélának 1245-ben aranypecsét alatt kelt adományából bírtak (I. 85.), örökbe vallják a zágrábi püspöknek, s jobbágyokká lesznek. (I. 241. l.)

Ime egy szlavon nemzetség történet-biologiai képe.

A nemzetség a tengerpartról szakad el. 1241—2-ben vitézkedik Hudina a tatárok ellen s kapja Vízközt 1245-ben, mely akkor Somogymegye tartozéka. A zágrábi püspökség okleveléből kitűnik, hogy Somogymegye akkori határának a valószinűleg régi zsupának: *Gordovának* (comitatus Kordua, ma Grdjevac) a határáig a Csázma patakáig kellett érni, különben nem reklamálta volna Benedek ispán *Vízközt*, mint a mely Gordovához tartoznék. (I. 90.) Ez a *Vízköz* a későbbi Körös-megyében feküdt a Zágrábi püspökségnek kamarczai főesperesi kerületében. (Tk. I. 126.) Csánki[1]) topografikus tanúlmányában kifejtette, hogy Megyuracsa (Medjurača) helység a Csázma, Bedenicska és Racsucska patakok közt fekszik, s így vízközt értettek alatta. A régi horvát elnevezés: Megericz (Medjerica, medju rijeka) Mergerywche (Medjeruče) teljesen egyezik a magyar elnevezéssel. Megyuracsán a XIV. században köznemesek voltak a földesurak s a régi Körös-megyének is több izben volt székhelye E vidéken bírtak a kamarczai *Vitézek* is. (Vitézfi, Vitezity.[2])

Az összefüggést ugyan nem tudjuk a Hudina ispán nemzetsége s a Vitézek közt kimutatni, de az okleveles anyag szelleme nem mond ellene annak a vélelemnek, hogy az a Vitéz név az 1243-iki Vitez Hutianimoktól a Hutinai Vitézektől ered.

Míg a nagyszámú Hudina nemzetség egy része elszegényedvén püspöki jobbágygyá lett, egy-két tehetősebb ága megmarad s él tovább országos nemesként.

5. *Bonyanim,* Banyanik nemzetsége.

---

[1]) Körös-megye a XV. században. 22. l.

[2]) Csánki D. u. o. 23., 30.

1424. I/25. Zsigmond király Blagay Miklósnak adományozta Kosztajniczát, Sztebancsát, Csaglityot, Basját, *Banyanet* és Alsó-Jamniczát. Ezek a birtokok Zágráb-megyében feküdtek s az ott birtokos nemzetségekkel együtt a király tisztviselői alatt állottak. Ez adománynál fogva az ottani nemzetségek jobbágyi viszonyba kerültek a Blagayakkal. (CXLVII. sz. okl.).

1424. VIII/16-án a zágrábi káptalan Czillei Fridrik tiltakozása daczára beiktatta a nevezett birtokokba Blagay Miklós fiait: Lászlót, Antalt s Jánost (CXLVII. sz. okl.), ugyanazon évi IX/11-én a király ráparancsolt Czillei Fridrik zagoriai ispánra, hogy ne háborgassa a Blagayakat. (CXLVIII. sz. okl.).

Banjani a mai boszniai bihácsi kerület krupai járásában fekszik. A XV. században Zágráb-megyéhez tartozott, egyházilag pedig a zágrábi prépostsághoz. [1])

A Banjani (Banjanim) nemzetséget ez alakban csak a XV. században találjuk és pedig távol a stenisnyáki egyéb nemzetségi birtokoktól, mint a mely egyenesen a király alá volt rendelve. Kérdés merülhet fel az iránt, hogy a Banjanim alatt nem *Bojnat* kell-e értenünk, ugyancsak Banjani közelében. Bojna, többes száma Bojnane. Bojna birtokába a Babonik fiai már 1266-ban kerültek, a mikor egy Vodicsai örökös birtokukat Roland tótországi bán Seronicsa, Bojna és Sztojmericsi birtokával elcserélték.

E cserére nézve meg kell jegyeznünk, hogy az arról szóló kiadványt László *tinnini* püspök adta ki. A cserélő Babonik fiak azonban kötelezték magokat, hogy a cserét a zágrábi káptalan, az idősebb király, Béla herczeg s a bán útján megerősíttetik. A csere ügyében a zágrábi káptalan járt el. (IX. sz. okl. V. ö. Hazai Okmánytár VIII. 104. 106. ll.)

Bizonyos valószínűség van a kombinánczióban, mert a Rateticsek kicsai birtoka szomszédjában egy *Boynai Granga* bírt 1279-ben (XVII. sz. okl.), valamint az is, hogy a Bojnai föld, (terra Boina) mint közös nemzetségi birtok Pelava földje és Bluzeta (Bulzeta) mellett feküdt. Pelava a Rateticsek kezére vétel útján került. Igy mondja ezt — mint már idéztük — a zágrábi káptalan 1284-iki oklevele. (XXII. Pelaváról még LI.). Bojnát bírják a Blagayak 1380-ban (XCVI. sz. okl. Szomszédaik a Kresics nemzetségbeliek XCVII.).

A kérdés csak azon fordúl meg, hogy a Bojna várhoz tartozó földön megtelepült nemzetséget, vagy pedig az 1424-ben Blagay-birtokká lett Banjani Banyane földet birtokló nemzetséget vegyük-e azonosnak az István és Babonik atyafi nemzetségével: a Banyaniakkal. A lánczolat egyes szemeit ugyan nem nyújtja az Oklevéltár, de az kiderül belőle, hogy volt egy Banyane-nemzetség, melynek köze van a családhoz. A hézago-

---

[1]) A krupai és cazini kerületben említik az Oklevéltárunkban említett Kosztajniczai egyházat, a csaglicsit, itt volt a bojnai egyház is. (Tkalcsics II. 76.).

kat egyébként az a körülmény is magyarázza, hogy a Banyane-nemzetség a XV. században jobbággyá lett.

*

Ez adatokból kétségtelenűl kitetszik, hogy *az István bán és Babonik nemzetségeiként említett öt nemzetség eredetileg egy családközösségben élt s a XIII. század derekán ennek a tudata köztük megvolt. Ilyen egyetemességökben lépnek fel Goriczai István bán és Babonik vezetése alatt.*

Oklevéltárunk azonfelűl vezérfonalat nyújt, hogy mily irányban lehet s kell e nemzetségek elágazását megállapítani.

Minthogy pedig e nemzetségek történetileg s származásukat illetőleg azon a földön tűnnek fel, mely a Gozdon[1]*) túli Horvátországgal szomszédos, tanúik a régi horvát terület birtokosai, családi szervezetöket, a mennyiben ez a birtok közös birlalásában nyilvánúl, a magyar országos jog csak fokozatosan alakítja át, mi kétségtelennek veszszük, hogy István bán és Babonik, mint a velök atyafi nemzetségek legelőkelőbb vezetői magyar országos jog alapján váltak ki abból a népből, melynek ethnikus neve akkor magyarúl szlavon, politikailag pedig azon az átjáró földön laktak, mely a Szávától a régi horvát földre vezetett. Ők lettek azután a szlavon földnek, jelesűl Zágráb megyének sokáig a legelőkelőbb birtokosai, azt már nem érték meg hazai földön, mikor származási helyöknek elnevezése horvát lett, s az a nép is politikailag elismert horváttá alakúlt.*

[1]) A Kis-Kapela alkotta határon túli.

B.

A Blagay-család származás-rendje.

A Blagay-család származás-rendjét a mellékelt két táblázatban állítottuk össze. Az I. sz. táblázat 59 tagját tünteti fel a családnak Blagay Ferenczig, az utolsó magyar Blagay grófig. Felhasználtuk e részben az oklevéltárat, Pór Antal tanulmányait, a Schönleben összeállítását s oklevéltáraink anyagát. Az okleveles bizonyítékokat külön csoportosítottuk. A használatot megkönnyíti, hogy a származásrendben az egyes családtagokat számmal jelöltük s az okleveles bizonyítékokban az egyes vonatkozó számok alatt csoportosítottuk az adatokat. Ahol a feleséget Schönleben után említjük, zárjelben (Sch.) jelöljük, a hol az (Sch.) elmaradt, ott az adat oklevéllel bizonyítható. Schönleben ismerte a családi iratokat, de egyfelől olvasni nem tudott, másfelől pedig felületesen dolgozott. Mindamellett tekintetbe kellett vennünk, mert az ő idejében a levéltár anyaga nagyobb volt. A többször ismétlődő keresztnevek: István, Babonik és János[1]) mellé római sorszámokat tettünk. Az I. Babonik bizonytalan ágát is feltűntettük, de csak adatképen, mellé téve az oklevél számát, s ezeket, valamint az oklevéllel nem világosan bizonyítható tagokat nem számoztuk meg.

---

[1]) Ezeket az oklevelek szerint latinúl írtuk, a hol nincs okleveles adat, magyarúl.

A II. számú táblázat a Krajnába szakadt család további elágazását tünteti fel. Igaz, hogy oklevéltárunk csak a magyar Blagayak történetére nézve forrás, de tekintetbe vettük, hogy a krajnai család, annak a közvetetlen folytatása s így családtörténetileg is indokolva van a közlés. Tartoztunk azonban vele gr. Blagay Lajosnak is, a család egyetlen élő sarjának, ki levéltárát a magyar történetirás rendelkezésére bocsátotta. Nagyobb baj az, hogy bár a leszármazás a család krajnai levéltárának adatai alapján készült, az életrajzi adatokra nézve nem teljes. Míg az I. sz. táblázat összes adatait magunk rostálhattuk meg, a II. sz. táblázatra nézve az újabb levéltár igen fogyatékos anyagot nyújtott, úgy hogy e részben nem csoportosíthattuk az okleveles bizonyítékokat.

Bizonyító adatok az I. számú származásrendhez.

1. **Nicolottus** *) 1200. I. Imre király ál-oklevelében a család állítólagos őse. L. I. sz. tanúlmány.

2. **Stephanus** (I.) 1200. I. comes, állítólag III. Bélától kapta »quandam (reram Wodicha vocatam in partibus inferioribus Sclavonie, in contiguitate districtus Zane et Dubicha existentem.« — 1218. II. Endre gyanús oklevelében »condam« comes Stephanus de Gorichia. 1209. előtt »bonae memoriae« Wenzel: ÁUO. XI. 107. l.

3. **Babonik** (I.) 1218. II. Testvérével Stephanussal legelőbb fordúl elő. — 1249. V. Megveszi a dubicza-megyei Polanát. (Pór A. szerint ez aktus II. Baboniktól eredt.) — 1256. VII. Testvérével Stephanussal közösen bírja a dubiczai várhoz tartozó Bezdig és Mekuyn falukat. 1256-on túl nem fordúl elő.

4. **Stephanus** (II.) L. 3. sz.

5. **Petrus** 1266. IX. — 1266. HO. VIII. 104.

6. **Mathias** 1266. IX. — 1266. HO. VIII. 104.

7. **Jacobus** 1266. IX. — 1266. HO. VIII. 104. — 1269. X.

8. **Cristan** 1266. IX. — 1266. HO. VIII. 104. — 1269. X.

9. **Babonik** (II.) 1278. XIII. Nicolaus (16.) filius Babonig. — 1279. XVI. Nicolaum (16.) et Stephanum (14.) filios comitis Babonyg. — 1283. XX. Radozlao (28.) comite, filio Stephani (14.) comitis, filii condam Baboneg. — 1284. XXII. Nicolaus (16.), Stephanus (14.), Johannes (15.), Oth (18.) et Rachech (17.) filii Baboneg megveszik Pelavát. — 1299. XXXI. Stephanus (14.) nunc banus totius Scl. Johannes (15.), Raduzlaus (17.) et Otto (18.) comites filii Babunig. — Raduzlaus (11.) condam banus, patruus eorum, tehát Babonig (9.) és Radoszló (11.) testvérek voltak. — 1308. Stephani et Johannis, comitum Baboneg. Mon. civ. Zagr. nro 96. — 1310. Stephano bano Sclavonie, Johanni et Radozlao comitibus, filiis comitis Baboneg. Mon. civ. Zagr. nro 97. — 1311. (Nos) Stephanus banus totius Sclavonie. Mon. civ. Zagr. 98. — 1328. Márk kanonok átadja Medvevárát Stephano, Johanni et Radus, filiis Baboneg. M. civ. Zagr. 144. — 1330. LVIII. Nicolaus (29.) iuvenis miles ac Duim (30.) frater suus carnalis, filii Radizlai (17.), filii Wabonik. — 1345. LXIII. Duim (30.) filius Radozlai (17.), filii Baboneg. — 1346. Stephanus banus Sclavonie, Johannes et Radozlaus filii comitis Babonik. Mon. civ. Zagr. 449. — 1361. Stephanus banus Sclavonie, Johannes et Radizlaus filii comitis Babanyk. Mon. civ. Zagr. 219. Fiait Morosini Albert 1300. (XXII.) »Fratres cognatos et propinquos« nevezi· Azt Schönleben is látta m. 24. l.

---

*) Megjegyzendő, hogy a nevek előtt levő arab számok az I. nemzedékrendi táblán olvasható számoknak, az évszámok utáni római számok pedig a Blagay Oklevéltár oklevelei számának felelnek meg.

I. tábla. A Blagay (comites de

(5.) Petrus

Endrey, 1313 (XXXVI.)

Endrey comes de Wodicha, 1347. (LXVI.)

Petrus, 1355. (LXXIV.) — Andreas, 1355. (LXXIV.)

(6.) Mathias

(7

Stephanus de Wo

Emericus, 1

(24.) Paulus (II.) de Crupa † 1382 elején, C. n.: gr. Ortenburg Katalin gr. Ortenburg Majnárd huga

(25.) Joannes (II.)

(26.) Georgius

(27.) Dionysius (II.) neje: gr. Ortenburg Anna

(28.) R

(33.) Johannes (III.)

(38.) Petrus

(

neje

(54.) Stephanus (IX.) † 1549. köri

neje: Dorothea, soror Georgii de Zlunio (

(59.) Franciscus

10. **Dionysius** (I.) 1274. CLXVIII. banus totius Sclavonie Tkalčić I. 173. — 1275. Fejér C. D. VIII/3. 77. — 1285. fratri nostro Dionysio bano bone memorie. — V. ö. Pór Antal, Századok 1894. 28.

11. **Radoslaus** (I.) 1264. VIII. Radiha comes et Stephanus (12.) frater suus, megveszi Colewrát földet. — 1273. XII. Radyzlaus frater comitis Stephani (12.) filii Stephani (4.) — 1278. XIII. Nos Stephanus (12.) banus, filius comitis Stephani (4.) de Vodyche . . pro comite fratre nostro Radizlao (11.) — 1279. XVI. Stephanum (12.) banum et comitem Radizlaum filios comitis Stephani (4.) — 1280. XVIII. Stephano (12.) bano, Raduzlao comite Nicolao (16.), Stephano (14.) filiis Baboneg fratribus suis. — Stephanum banum, Raduzlaum comitem et filios Baboneg fratres eorum. — 1283. XXI. Radozlaus comes filius comitis Stephani megveszi Lipócz várát. V. ö. a 28. sz. alattival. — 1218. Tkalčić I. 218. 1292. XXVIII. Radozlaus banus. — 1292. XXIX. Radozlaus tunc banus. — 1294. XXX. Stephanus (12.) banus et Radozlaus banus frater ejusdem osztozkodnak. A 16. sz. Radozlaus, Baboneg fia 1299-ben XXXI. is csak *comes* még. V. ö. ez osztozkodásra Duimnál 30. sz. alatt LXII. — 1299. XXXI. R. condam banus, patruus Stephani (14.) nunc bani totius Scl. Johannis (15.), Raduzlai (17.) et Otto (18.) comitum, filiorum Babunyg (9.).

12. **Stephanus** (III.) 1273. XII. Comes Stephanus, filius Stephani (4.), Radizlaus (11.) frater dicti comitis Steph. — 1278. XIII. Nos Stephanus banus filius comitis Stephani de Vodyche . . . pro comite Radizlao (11.) fratre nostro, Nicolao (16.) filio Baboneg (9.) 1278. XVI. St. banum et Radozl. filios comitis Steph. — 1279. XVI. Stephanum banum et comitem Radizlaum (11.) filios comitis Stephani (4.) — 1280. XVIII. Stephanus banus, ... Nicol. (16.) et Steph. (14.) filii Baboneg, azaz a két István meg van különböztetve. — 1287. XXV. Stephanus banus, *elsőszülöttje* Prijezda bán veje volt, 1287. Wenzel, Cod. dipl. Árp. IX. 457. — 1292. XXVII. Stephanus banus filius comitis Stephani, (4.) — Stephani et Radizlai banorum, filiorum comitis Stephani, Nic., Stephani (14.) et Johannis (15.) *comitum*, fil. com. Babonig. — 1294. XXX. Stephanus banus et Radozlaus banus frater eiusdem osztozkodnak. — 1345. LXIII. Henricus (31.) et Stephanus (32.) filii comitis Stephani (22.), filis Stephani dicti antiqui condam bani. 1295. Datum in Zrino. Stephanus banus filius quondam Stephani comitis C. tanúlmány Okl. Függelék I. Az I. Babonik ágával kapcsolatban mint a Vodicsaiakkal *rokon*, s hozzájok tartozó nemzetség, mely 1278-ban velök együtt említtetik társként (totam generationem et societatem eorundem) (Okl. XV.) az *Agha* nemzetségbeli Arland fiak s a Lapuchiak (Lapacz) szerepelnek. A közelebb nexust köztük kimutatni nem tudjuk. Oklevéltárainkból annyi kiderül, hogy

(a) Arlandus

(b) Ielenk   *(c)* Joannes comes   *(d)* Nicolaus   *(e)* Achk

(f) Wlcheta   *(g)* Farkas

(h) Lazar   *(i)* Nicolaus

a) 1278. XIII. — 1278. XV. — 1313. XXXV. 1314. XXXVII. — Tkalčić: Mon. civ. Z. I. 1287. 59. l. »de genere Agha«. — 1307. 79. l. — 1328. 130. l. — 1285. — Tkalčić Mon. Epp. Zagr. I. 216. l — 1289. — 226. l. — Wenzel XII. 484. l. az Esterházy-cs. lev.

b) V. ö *a)* és Fejér V/1. 198.

c) Tkalčić: Mon. civ. Z. I. 59. pro domino suo Stephano bano« már uroknak nevezik István bánt (III. 12. sz.)

d) 1313. Okl. CXXXV. — Tkalčić M Epp. Z. I. 226.

e) 1287. Tkalčić Mon. Epp. Z. I. 220.

f) 1278. Okl. XIII.

g) 1272. Fejér i. h. — 1278. Okl. XIII.

h) 1292. Okl. (1292.) »proximo videlicet nobili viro Radozlai nunc bani«.

i) 1313. Okl. XXXV.

Az Agha nemzetség egyéb elágazására nézve az 1271. máj. 16. Tkalčićnál (Mon. Epp. Z. I. 156. l.) közölt oklevél. E szerint:

Tamás de genere Agha

Crisan Gregorius Mortunus Toma

Commetaneus vicinis Joannes filius Arlandi.

1279-ben

Borch de genere Agha

Péter (Tkalčić I. 199. l.)

1278-ban mint rokon említtetik:

Stephanus de Lapuch (XIII.)

Gardon Irsa Grobissa [1]
(Wenzel XII. 561. 1294.)

Nem tudjuk beleilleszteni I. Babonik ágába amaz Endre fia Fülöpöt, a ki 1355. fordúl elő. (LXXIV.) (L. Wertnernek i. m Aga alatt is 45, 46. l. Ő többet mutat ki.)

13. **Gregorius**. Hazai Okm. IV. 54. V. ö. Pór i. h. 29. 1290. quondam.

14. **Stephanus** (IV.) banus de Stenischnach 1336. LX. 1278. XV. Stephanum banum et comitem Radyslaum filios comitis Stephani, Nicolaum et Stephanum ac fratres eorundem filios comitis Babonig, épígy 1279. A XVI. sz. okl. hol István (4. sz.) fia István (12. sz.) meg van különböztetve ettől az Istvántól, a ki a (9. sz.) Babonik fia. — 1283. XX. Radozlao (28.) comite filio Stephani comitis filii condam Baboneg (9.). — 1292. XXVII. Steph. (12.) et Radozl. (11.) banorum, filiorum comitis Stephani (4.), Nicol. (16.) *Stephani* et Joh. (15.) *comitum*, filiorum comitis Baboneg (9.), ekkor

[1] A Lapuch, Lapech Lapacziak az Una mellékén bírtak. Grobsa Grobissa 1294-ben azt vallotta, hogy a Zakop s a knini püspökség közti birtokát, melyet Ludgar fia Azariás atyjafia után örökölt, eladta István bánnak. Ludgar egy-e az 1244-ben említett Lodveg Aga nemzetségbeli ispánnal w. II. 153-al nem tudjuk.

még comes. — 1294. XXX. még comes. — 1299. XXXI. Stephanus nunc banus totius Sclavonie, Johannes (15.), Radozlaus (17.) et Otto (18.) comites filii Babuneg (9.) már bán. — 1300. XXXII. *Stephanus*, Johannes (15.), Radozlaus (17.) et Otto (18.) *comites*, filios comitis Baboneg (9.), ismét comes. — 1313. XXXV. Stephanus banus, Johannes (15.) et Radozlaus (17.) comites filii comitis Baboneg (9.), ismét bán. — 1314. XXXVII. Stephanus banus Sclavonie, Johannes (15.) et Radozlaus (17.) comites fratres sui. — 1316. XL. Stephanus banus. — 1360. LXXXI. comites Dionysius et Paulus filii *quondam* Stephani bani. — 1370. LXXXVII. comite Paulo filio quondam *Stephani bani filii Baboneg de Crupa* . . . Dionysius filius ejusdem Stephani bani frater suus uterinus (prout videtur uterque heredum solatio destituti) eorumque heredes Johannes, Nicolaus, Baboneg et Stephanus filii quondam comitis Duimi filii Radozlai de Blagai (fuerunt filii fratris eorum patruelis).

15. **Johannes** (I.) 1284. XXII. Nicol. (16.), Stef. (14.), Johannes, Oth (18.) et Rachech (17.) filii Baboneg. — 1316. XLI. Johannes banus totius Sclavonie filius comitis Baboneg. — 1321. XLIII. Nos Johannes banus totius, Sclavon. — 1328. Nos J. filius Bobanyk (9.), magister thavarnicorum domine regine Hung., magister Petrus, filius Henrici condam bani, gener noster. — 1333. Johanne filio Babanek magistro tavarnicorum domine regine consortis nostre charissime, a méltóságok közt. Sztáray család okl. I. 70. — 1334. LIX. Nos magister J. filius Bobanigh (9.), olim banus Scl. et condam magister tavarnicorum ser. Elisabeth d. gr. regine Hung. — Leánya Anna, Szekcsői Herczeg Péter felesége; fia János XLIII.

16. **Nicolaus** (I.) 1278. XIII. Nicolaus filius Babonig (9.). — 1279. XVI. Nicolaum et Stephanum (14.) filios comitis Baboneg (9.). 1280. XVIII. Nicolaus, Stephanus (14.) filii Baboneg (9.). — 1284. XXII. Nicolaus, Steph. (14.), Johan. (15.), Oth (18.) et Rachech (17.) filii Baboneg (9.).

17. **Radoslaus** de Oztrozech (II.) 1346. LXV. 1283. Radoslaus comes, filius Stephani comitis, filii condam Baboneg. Wenzel IX. 367. — 1321. XLIV. Nicolai (29.) et Duim (30.), filiorum Radozlai (17.) comitis, filii Babonegh (9.).

18. **Otto** v. ö. 10. 14. 16.

19. **Ladislaus** 1295. com. filius Stephani bani C. tanúlm. okl. függelék I.

20. **Nicolaus** (II.) l. 19. sz.

21. **Stephanus** (V.) V. ö. 12. 30. 32. sz. a.

22. **Paulus** (I.) Tkalčić Mon. civ. Zag. I. 138.

23. **Gregorius** Theiner Mon. Hung. I. 365. — Pór A. i. h. 29.

24. **Paulus** (II.) † 1382. febr. 9-én a C. oklevél szerint: hiis proximis diebus absque heredibus masculinis decessus fore agnoscebatur. 1321. szept. 22. Schumi: Archiv I. 63. 1336. LX. Nos *Jeorius* (Georgius), (26.) Dionysius (27.) et Paulus (24.) *fratres*, filii quondam Stephani (17.) bani de Stenischnach. — 1360. LXXXI. comites Dionysius et Paulus, filii quondam Stephani bani. — 1366. LXXXV. comes Dionysius filius condam Stephani bani et comes Paulus frater suus uterinus. — 1370. LXXXVII. comes

Paulus filius quondam *Stephani bani, filii Baboneg* de Krupa, et Dionysius frater suus carnalis.

25. **Joannes** (II.) 1321. szept. 22. Johannes Georgius Dionysius et Paulus comites, filii Stephani bani. — Archiv i. h. I. 63. l. — 1322. XLVI. iuvenis, comitis Johannis, filii Stephani (14.) bani, filii Babonek (9.).

26. **Georgius** v. ö. 24. sz. a.

27. **Dionysius** (II.) 1336. LX. Nos J., Dionysius (27.) et Paulus (24.) fratres, filii quondam Stephani (14.) bani de Stenischnach. L. 24. a. Paulusnál. — 1370. LXXXVII. Paulus filius quondam Stephani bani, filii Baboneg de Crupa . . . Dionysius filius ejusdem Stephani bani, frater suus carnalis . . . . Johannes, Nicolaus, Baboneg et Stephanus filii quondam comitis Duymi filii Radozlai de Blagay, *filii fratris eorundem patruelis*.

28. **Radozlaus** (III.) 1283. XX. Radozlao comite, filio Stephani (14.) comitis, filii condam Baboneg (9.) az alsó jamniczaiak protektora. — 1283. XXI. comes Radozlaus, filius comitis Stephani — megszerzi Lipócz várát.

29. **Nicolaus** (III.) 1321. XLIV. Nicolai et Duim (30.) filiorum comitis Radozlai (17.), filii Babonegh (9.). — 1330. LVIII. Nicolaus iuvenis miles ac Duim frater suus carnalis filii Radozlai filii Wabonik.

30. **Duimus** 1330. LVIII. Nicolaus (29.) iuvenis miles ac Duym (30.) frater suus carnalis, filii Radozlai (17.), filii Wabonik (9.). — 1343. LXI. Duim, filius Radozlai . . . possessio Vodichan ad avum dicti comitis Duimi devenerat vigore privilegii Emerici regis. Duim nagyapja volt Babonik (9.), Vodichát pedig Imrétől Babonik nagyapja (2.) kapta. — 1345 LXII. comes Duymech, filius Radozlai-nak avusa és Henricus et Stephanus filii Stephani condam bani avusa megosztoztak birtokaikon.

avus lenne Stephanus (12.), Babonik fivére
Stephanus (21.)
condam banus
Henricus (31.) Stephanus (32.)

avus lenne Bobanig (9.)
Radozlaus (17.)
Duim (30.)
V. ö. a XXX. okl.

1345. LXIII. comes Duim, filius Radozlai (17.) filii Baboneg (9.). — 1355. LXXIV. megkapta a dubiczai Polanát. — 1358. LXXVI. megjáratja Sytech nevű birtokának a határait. — 1359. LXXVII. megveszi a Brumen és Hlevkócz közötti földet. — 1359. LXXIX. megkapja Meniget és Medvegyánt. — 1360. LXXX. megveszi Szvegyenét. — 1364. LXXXIV. Duim, filius Radozlai, filii Babonik. — 1369. LXXXVI. Nagy Lajos comes Duim filius comitis Radozlai filii comitis Baboneg kérésére átir egy levelet. — 1370. LXXXVII. filii *quondam* comitis Duimi filii Radozlai. — 1370. LXXXVIII. comes Johannes filius *olim* comitis Duimi filii Radozlai de Blagay.

31. **Henricus** 1345. LXIII. H. et Stephanus (32.) filii Stephani comitis, filii Stephani (21.) condam bani.

32. **Stephanus** (VI.) 1345. LXIII. Henricus et St. filii Stephani comitis, filii Stephani (21.).

33. **Johannes** (III.) a legidősebb 1352. LXX. Lásd 34. sz. Nicolausnal. — 1370. LXXXVII. Johannes, Nicolaus, Baboneg et Stephanus filii quondam comitis Duymi filii Radozlai de Blagay. — 1370. LXXXVIII. strenuus miles Johannes filius olim comitis Duymi filii Radozlai de Blagay vice et nom. Nicolai, Baboneg et Stephani filiorum dicti comitis Duymi *iuniorum*.

34. **Nicolaus** (IV.) comes de Blagay 1352. LXX. Nicolaus, filius Doim (30.), filii Radoslai (17.). ac Johannes (33.) frater suus. — Petrus (38.), filius dicti Johannis. — 1384. CII. comes Nicolaus filius comitis Duymi de Blagay bérbe veszi Felső-Lesztovát.

35. **Stephanus** (VII.) 1370. LXXXVII. comitibus Johanni, Nicolao, Baboneg et Stephano filiis quondam comitis Duym filii Radozlai. — 1370. LXXXVIII. strenuus miles comes Johannes filius olim comitis Duim, filii Radozlai, vice et nomine Nicolai, Baboneg et Stephani filiorum dicti comitis Duimi iuniorum. — 1392. CV. venerabili viro magistro Stephano filio condam comitis Duim, comiti Blagay. — 1396. CVII. ven. et discret. vir dominus Stephanus, comes de Blagay socius et concanonicus noster — írja a zágrábi káptalan — Nicolaus frater suus uterinus, ac Ladizlaus, Anthonius et Johannes filii predicti magistri Nicolai, nepotes sui.

36. **Babonik** (III.) L. 35. sz. Stephanusnál. 1370. LXXXVII. és LXXXVIII. 1431. CLXI. nob. dom. Anne, relicte condam Babonegh de Blagay et Magdalene consorti Marci de Kladussa, filiabus condam comitis Nicolai de Corbavia. — 1434. CLXIV. Anna relicta condam Babonek comitis de Blaga, filia videlicet Nicolai, filii Budizlai comitis de Corbavia, soror carnalis Johannis dicti Groff.

37. **Thomas.** Midőn Orbászi Endre fia Demeter, Orbász vármegyében fekvő Heroch nevű birtokát Pukuri Pál fia István fejér-megyei Tordasi birtokával fölcserélte, ***Blagay Duim fia Tamás*** szerepel a pécsi káptalan előtt. Körmendi lev. Al. 5. l. I/36.

38. **Petrus.** Lásd 32. sz. a. 1352. LXX. Petrus, filius Johannis (33.) Apulia és Aversa alatt elesett, et quodam nobiles eorum familiares, ipsis per lineam consanguineitatis attinentes.

39. **Ladizlaus** neje Klára, néhai Bánfi István özvegye CXXX, CXLI. 1396. CVII. Stephanus . . . Nicolaus frater suus uterinus ac Ladizlaus, Anthonius et Johannes filii predicti Nicolai nepotes sui. — 1406. CXXI. magnificus Ladizlaus filius Nicolai comes de Blagay suo ac Anthonii et Johannis fratrum suorum uterinorum, filiorum eiusdem Nicolai comitis. — 1406. CXXII. Ladislaus filius Nicolai de Blagay sua ac Anthonii et Johannis fratrum suorum carnalium. — 1419. egregius Ladislaus de Blagay sua ac Anthonii et Johannis fratrum suorum carnalium.

40. **Anthonius** 1434. CLXV. comes Anthonius, ac Ladislaus, Gregorius et Mathias filii eiusdem comitis Anthonii. — 1436. CLXXI. et nunc Ladislai, Anthonii et Johannis filiorum (condam) predicti Nicolai. — 1438. CLXXV. Gregorio et Francisco filiis condam egregii comitis Anthonii de Blagay.

41. **Johannes** (IV.) 1435. CLXVIII. egregius Johannes, filius Nicolai de Blaga. — 1441. CLXXXI. Johannes filius Nicolai de Blagay ac Nicolai filii eiusdem Johannis — 1442. CLXXXII. comes Johannes de Blagay. -

1442. CLXXXIII. condam comes Johannes de Blagay, nec non Nicolaus filius prefati condam Johannis. — 1446. CLXXXIV. госпоћа Доротића. wставша кнеза Иванита Благанског.

42. **Mathias**. V. ö. CLXIV. 1434.

43. **Gregorius** 1438. CLXXV. Gregorio et Francisco, (45.) filiis condam comitis Anthonii de Blaga. — 1470. CCI. Johannes, Stephanus, Nicolaus et Michael comites de Blaga, nec non domina Katherina mater eorum. — 1475. CCIII. Johannes filius condam Gregorii de Blagay assumpto ad se onere Nicolai et Michaelis fratrum suorum carnalium de eadem Blagay.

44. **Ladislaus.** V. ö. 42. sz.

45. **Franciscus** 1438. CLXXV. Gregorio et Francisco filiis condam comitis Anthonii de Blaga.

46. **Nicolaus.** (V.) V. ö. 41. sz.

47. **Johannes** (V.) 1483. CCIX. még él. — 1485. CCX. már csak Stephanus et Michael említtetnek. — 1486. CCXIII. Dorothea, relicta condam Johannis comitis de prefata Blagay, fratris eorum carnalis, glos scilicet ipsorum exponentium, et Johannes comes de Frangepanibus, frater eiusdem domine Dorothee.

48. **Nicolaus.** (VI.) L. 43. sz. alatt. 1481. CCV. condam Nicolaum, Stephanum, Johannem et Michaelem filios condam Gregorii de Blaga. — 1483. CCIX. Michael, Johannes et Stephanus filii condam Gregorii de Blagay. Nicolaus már nincs köztük.

49. **Michael.** V. ö. 43. sz. a.

50. **Stephanus** (VIII.) 1489. CCXVIII. Nos Elena relicta condam Sigismundi de Frangepanibus . . . . filiabus nostris, videlicet . . . . domine Dorothee coniugi magnifici dni Stephani Blagay. — 1504. CCXXV. condam Stephani de Blaga ac Gregorii et Anthonii filiorum eiusdem.

51. **Elena** 1487. CCXVI. Petrus comes de Zrinio exposuit, quod ex quo ipse nobilem puellam Elena vocatam, filiam condam Gregorii comitis (50.) de Blaga etc.

52. **Gregorius** 1497. CCXXII. Nos Gregorius, filius Stephani comitis de Blagay.

53. **Anthonius** 1519. CCXXXI. Barbare relicte, nec non Gaspar filii et puelle Justine filie magnifici condam Anthonii de Blagay.

54. **Stephanus** (IX.) 1531. CCXXXVI. Georgius de Zlunio cum Anna (56.) sorore nobilis Stephani de Blagay et ipse Stephanus cum Dorothea sorore eiusdem Georgii.

55. **Dorothea** 1533. CCXXXVII. Nos Leonardus Grwbar sororem seu germanam dni Stephani de Blagay.

56. **Anna.** V. ö. 54. sz. a.

57. **Casparus** 1523. CCXXXIV. Barbare relicte ac Gaspar filii et puelle Justine filie magn. olim Anthonii de Blagay.

58. **Justina.** V. ö. 57. sz. a.

59. **Franciscus.** 1549. CCXLII. Dorotheae relictae et Francisci filii quondam Stephani Ursinis, comitis de Blaga.

C.

A Blagay család történeti szereplése.

E tanúlmánynak nem az a czélja, hogy a család egyetemes szereplését kerekded képben állítsa az olvasó elé. Külön munkát kellene róla irnunk, ez pedig mint előbb is hangsúlyoztuk — nem lehető addig, míg a szlavoniai és horvát családok oklevéltárai kiadatlanok. Ezeknek a sorozatát nyitja meg ez a kötet. Ha valamennyit ismerjük, akkor aztán eligazodhatunk a szlavon s horvát népiség történetének sok részében még irtatlan sürűjében. A Blagay család csak egy szálfája, igaz, hogy derék törzse az erdőnek, de nagy általánosságok halmazatával állanánk elő, ha meg nem várván a többit, azzal könnyitenénk a feladatunkon, hogy íme: ex uno disce omnes. Igaz, hogy nagy a hasonlatosság e hasonló színtérbeli és történeti környezetben levitézlett családok között, igaz, hogy az egyetemes történelmi hatásokat megannyi egyaránt érezte s így politikai szereplésök adott irányban ment végbe, de mindegyiknek vannak oly sajátságai, melyeket csakis akkor látunk tisztán, ha rendelkezésünkre áll az a nézetünk szerint alapvető forrás, az oklevéltár, melyből meríthetünk. A magyar történetírás egyik jelesének: Salamon Ferencznek adatott meg az a tehetség, hogy a Zrínyiekről szóló munkájában a szó szoros értelmében divinatio útján megértette oklevelek nélkűl is azoknak az embereknek a lelkét, deductio utján revelálódott nála sokszor, mit később az oklevél tanusága megbizonyított. Mi erre nem vállalkozunk, mert nem tudunk eleget. Különös, de egészséges tünet, hogy mentől több az anyag, annál kevésbé merjük a végleges ítéletet meghozni akkor, mikor tudatára jutottunk a nagy hiánynak,

azoknak az ijesztő lékeknek, miket az anyag folyamatossága közben észleltünk.

Mindezeknél fogva mi csak azt mondjuk el, a mit tudunk, a mit észlelünk, s épen azért, mert nem merjük áthidalni a lékeket, csak vázlat számba vesszük e tanúlmányunkat, mely legföljebb félfeldolgozásnak, kalauzolásnak illik be. Ha itt-ott vétünk az elv ellen, az ösztönszerűleg történik, s mert azokon a helyeken biztos alattunk a talaj.

A család szerepe az Árpádok idejében.

I.

A családnak, melynek okleveleit közöljük, nemzetségi neve, eredetének a helyét tekintve: a Goriczai nemzetség. A XII. század folyamán, mikor Dubicza megye közvetlen szomszédságában gyökeres főbirtokosokká lesznek, Vodicsaiak, (Vodicsányiak), Vodicsai ispánok, majd a XIV. századtól Duimtól kezdve Blagay (Blagaj, Blágay) lesz a család neve.

Annak a nemzetségnek az eldődei, melyből a későbbi Blagay-család kivált, az avarokat uraló szlavinok, szlávok között keresendők, kik a VII. században lerázták uraik jármát s elszakadván közűlök a délre vonúlt törzsek, benépesíték a Balkán-félsziget éjszak-nyugati részét. A Dráva-Száva köz, s még azontúl is bizonytalan határig csak a magyar honfoglalás óta érez ismét hatalmi középpontot a Duna folyamvidékén országalkotó magyar monarchiában. A magyar királyság azonban csak a XII. század végén kezdi meg szervező működését, karöltve a Zágrábban alkotott magyar egyházi középponttal.

Addig a különböző számú nemzetségeknek nincs országos történetök. Éltek, úgy mint apáik, a magok szokása szerint. Az egyéni sérelmet megtorolták belől az egyes nemzetségeken, valamint kifelé a más nemzetségbelieken is. A ki nem vérrokona, nem osztályosa, az idegen előtte, csak az erőnek s a hatalomnak van becsülete. Apáiktól örökölték a római császár iránti tiszteletet, ők magok már az avarírtó Nagy-Károly személyében ismerték meg a frank birodalom hatalmát s hódoltak annak, a ki erősebb volt nálok. A római császár hatalma keleten lehanyatlott, csak a Duna-Száva

összefolyásánál van még birtokukban a XI. század folyamán Landor-Fejérvár, helyettök az Árpádok kezébe kerül a hatalom. A katholikus déli szlávság önkéntelenül is hozzá simúl e dynasztiához, melyet a magyarság ural.

A déli szlávság gyűjtő elnevezés. Értjük alatta a horvát nemzeti néven tömörült törzseket, melyek a Kis-Kapella nyúlványát alkotó Gvozd hegyig [1]) királysággá tömörültek, de a tengerparti communitásokat országa keretébe beilleszteni nem tudták, azok megmaradtak a magok egyediségében. A Dráva-Száva nyugati közén, s a mai Bosznia éjszaki részeiben a szlavon eredeti népies elnevezés alatt nyelvjárásilag különböző, de a horvátokkal törzsrokon nemzetségek élnek, a Boszna folyó mentén, a Bosznaság vidékén egy külön történeti individualitásnak a bosnyáknak a csirái fakadnak, míg délre a szerbség politikai gyűjtőneve alatt különféle nemzetségek rajzanak.

A földrajzi viszonyok magyarázzák meg nyilvánvaló világossággal, hogy a magyarság legelőbb a Drávát lépte át s a Száváig, illetőleg a Kulpáig lett az úr. Első sorban tehát ezek a nemzetségek érezték meg a magyarság erejét, míg a horvátsággal szemben csak Kálmán király idejében tisztázódik a magyar királyság helyzete. Magok a horvát urak hivták be a magyar királyt, a ki megszüntette az anarchiát.

A horvát foglalás következtében a Dráva-Száva nyugati közének megnőtt az értéke. A magyar király csak akkor lehetett igazán úrrá az új birtokban, ha gyökeret ver a királysága azon az úton, mely a horvát földre vezet. Elnézve ettől a körülménytől, a Száva s Dráva folyó vidéke a német birodalom adriai végeivel: a stájer, karatán s az isztro-görzi vidékekkel hozta kapcsolatba a magyar királyságot. A Dráva-Száva köznek ez a nyugati része csakugyan végbeli erőssége lett a magyar birodalomnak a német-olasz-szlovén népiséggel szemben, melynek területe később a Habsburgok kezében egyesül. A szlavonság volt az a gát, mely a németséget a Balkán-félszigetre való hatolásában megakadályozta,

[1]) A Kis-Kapela hegyláncz számos nyúlványai közül ma a plesiviczait ismerjük, oklevéltárunk szerint a Gozd a ma ismeretlen Obnojnica (Dresnék és Gecske közt) hegycsúcs környékén feküdt.

s viszont az a híd, melyen a magyar királyság a Balkánfélszigetre befolyást gyakorolt. A magyarságnak ez az előrehaladása a tengerig, földrajzilag kikerekíté a magyar birodalom határait, s elzárta a németség útját vele, melyet az a frank marchiák révén már megkezdett.

Az az erő, mely a honfoglalás idejében a külföldi kalandozásokban nyilvánúlt, s a nomadizáló pásztor-népnek szerte csangása, a királyság idejében terjeszkedő képesség alakjában öröklődött át a már megtelepült nemzetre. Folyt a harcz mindig..

Halálmegvetéssel szembe szállani mindenkivel, mindenütt, ez volt az akkori harczos nemzetnek a jellemvonása. S ez a vitézség adta meg a súlyát a magyarságnak mindenütt, a hol fellépett, féltek, rettegtek tőle, ha győzött, de megbecsülték akkor is, ha legyőzték, mert sohasem hagyta el magát. Ebből folyik azután a dalmát városoknak is az a mindig meg-megújuló bizalma, hogy Velenczétől mindig elállanak s a magyar királyhoz csatlakoznak (1136. Spalato). Történt pedig ez akkor, mikor Magyarországban vak király uralkodott (1131—1141) s a kormányt a rácz Belos vitte, ki teljesen azonosítá magát az Árpád-házzal s a rácz fajnak — talán az illyrség keveredésből érthető — törhetetlen kíméletlenségével állt helytt.

Mikor Byzancznak Komnén Manuelben újból nagy imperatora támad s Velenczével kezet fog, egyik főtörekvése, hogy a magyar királyság délig nyúló gyökereit kitépje. Bár a görög fegyver gyakran győzedelmesen harczol, bár a királyi családban (1162—1172) trónöröklési viszály dúl, s a császári hatalom eszméje Manuel személyében mintegy megelevenedett, a magyar királyság életrevalóságát az bizonyítja legjobban, hogy még a byzantiakkal egyhitű szlávság is nem az imperatort akarja uralni, de léte fentartóját a magyar királyban látja. Dalmáczia tengerparti városaiért folyt a harcz, s bár (1168) a görög befolyás ott részben érvényre jut, de magától megszűnik Mánuel halála után (1180). Éppen a görög politika neveltje, III. Béla valósította meg a magyar uralmat (1181-ben) magában Zárában, Velencze szemefényében, melyet »a világ egyik legerősebb, legszebb városává

tett,« s a tengerpart a királyt uralta, hiába igyekezett Velencze a visszafoglaláson. Csakis ekkor kezdődik a zavartalan birtoklás kora, s verhetett immár mélyebb gyökeret a magyar király hatalma.

A horvát belföld, a horvát bánság törhetetlenűl állott a magyar király hűségében, híven kitartott a hadban s a költségben. Az akkori felfogás szerint különben a magyar állam egysége nem a jogélet egyformaságában állott. Az ország egyes vidékein külön területi jogok divatoztak, más volt a városok beléletét szabályozó jogi szabályok foglalata, mások s eltérők az egyes népségek jogszokásai.[1]) Az egységet a király *személye* képviselte, benne látták a különböző jogok kútfejét s éppen ez a személyes momentum biztosította a békés megférhetést, s hogy e külön szokások egymással ellentétbe nem jutottak. Volt azonban e személyes momentumnak káros következménye is, mely azonban nem különleges magyar vonása a történelmi fejlődésnek, hanem a középkori monarchiák általános tünete. A királyi hatalom patrimonium jellegével bír, a testvérek s a család is részt kivánnak abból a nagy anyagi hatalomból, melynek hasznát a király élvezi. Ebből folyt az egyes országok feloszthatósága. A királyi herczegek kezére egyes országrészeket bíznak Árpád-házbeli királyaink. Természetes, hogy mennél erősebb az ilyen kormányzó herczegnek az egyénisége, annál nagyobb lesz s lett a gondjaira bízott országrész társadalmának is a jelentősége, annál veszélyesebb versenytársa a központi királyi hatalomnak Végig az Árpádok történelmén szemünkbe tünik ez a felosztási politika, háború, trónviszály kél a nyomában, sok kárt okoz, bizonyos territoriális fölényét eredményezi az egyes vidékeknek, de nem vezet az ország szétszakadására, s az utolsó Árpád után a trónjelöltek versengése daczára új, nagyobb hatalom kél a sokat vitatott örökség nyomában.

I. Béla bátyja I. Endre idejében ilyen herczeg, fiai Géza s László ugyancsak az »ország harmadrészét« kapják, szt. László ifjabbik unokaöccsét teszi meg állítólag már

---

[1]) Horvát szokásjog: Nemzetgazdaságtört. Szemle 1896. évi folyam.

az újon elfoglalt horvát részek herczegévé. Jelentősebb szereplés jut a horvát országrésznek III. Béla korában, ki idősebb fiát Imrét bízta meg Dalmátia és Horvátország kormányzásával, melynek ducatus Slavoniae lett a neve. A tengerpart birtoka biztosítva volt, Zára magyar kézen, (1190) s a király fia e véghatáron közvetlenebbűl terjeszthette s terjesztette is a magyar országos hatalmat. Imrét lázadó öccse követé e méltóságban s az ambitiosus (II.) András már Dalmatia, Croatia, Rama és Chulmia herczege. Mint ilyenek, e herczegek majdnem királyi jogokat gyakorolnak, pénzeket veretnek, püspököket neveznek ki, kiváltságokat osztogatnak, nemesítenek, átalakítják azt a heterogen társadalmat, mely az országos társadalomban politikai súlyát máris érezteti.

(IV.) Béla II. András fia 1222-ben szlavóniai herczeg, később öccse lessz herczeg (1240-ig), majd IV. Bélának ifjabbik fia Béla (1269-ig), ugyancsak András V. István kisebbik fia a szlavon herczeg, (1291—1300) III. András király anyja a ducissa totius Slavoniae. Ez a folytonossága a királyi család politikájának bizonyos — ha nem külön állást, de külön túlsúlyt adott a tengervidékkel kapcsolatos részeknek és pedig főleg azon körülménynél fogva, mert majdnem mindig az ország kulturális arczoldalával: a túl a dunai vidékekkel s a németség délkeleti törekvéseivel volt egybekapcsolva. Hogy a magyar király hatalma, mindezen rendkivüli szereplése daczára a herczegeknek, illetetlenül maradt, annak okát a báni hivatal folytonosságában látjuk. Ha a királyfi, vagy az öccs kiváltságos állásánál fogva emelte is az alája rendelt országrész önérzetét, a végrehajtó hatalom tényleges birtokosa mégis a király maradt. S ezért, ha van is s volt is rossz hatása ennek az országosztó politikának, a királyi hatalom erősségét semmi sem bizonyítja inkább, mint az a körülmény, hogy ennek daczára is egy maradt az ország.

Igaz, hogy Dalmácziában, a parti városokban, a communitásokban uralgó szellem egyfelől, mely mindig megalkudott, másfelől Velencze zárai merénylete (1202), mikor Zárát elfoglalják, meg-megingatta a magyar hatalmat, de

csak rövid időre. Éppen a későbbi IV. Béla, mint horvát herczeg (1222—24) megszerettette a magyar uralmat, melynek legsúlyosabb megpróbáltatása napjaiban voltak leghívebb segítői a horvát főurak, a magyar uralom folytán felvergődött belföldi Brebiriek s a Frangepánok. Dalmáczia nyújt menedéket a tatárok elől futó Bélának s a magyarság a Dinara hegyeiben talál védelemre. Ebben ez időben (1242 után) kezdődik a tengerpart s a horvát belföld magyar országos történeti fontossága. A király ismerte és szerette az országot, apró bajaikkal törődik, nagylelküen jutalmazta híveit, s ez a közvetlenség, kapcsolatban azzal a körülménynyel, hogy az ő országrészök a tatárdúlástól ment maradt, vezérlő szerepre juttatta a délvidéket. IV. Béla és V. István alatt békén vannak a délvidék urai: apró viszályok dúlnak ugyan közöttük, de ezeknek rúgójok az önzés, a birtokszerzés. Csak a XIII. század vége felé kezd az arisztokráczia a horvát belföldön is politikai akaratot, színt vallani. Az utolsó Árpád (1293) még némi rendet tart fenn, de már nekik olyan király kell, a ki az ő külön érdekeiknek támasza, a tengeri kereskedelemnek védője. Urok legyen a magyar király, ha nem az Árpád véréből való is, de az, a kit ők akarnak. S akaratuk teljesedett is, ha nem is mindjárt; előbb a cseh Venczelnek, azután a német Ottonak kellett lejárniok magokat, de azután a magyar-olasz Anjouk kerültek, dalmát-horvát segedelemmel, Magyarország akaratából a trónra. Íme a meghódított részek hatalomra kapott rendeinek legfőbb ambicziója, hogy akaratokat az ország keretén belől érvényesítsék. Nem elszakadás, hanem uralkodás az *országban* a czél.

Míg délen a horvátság a tengermelléki érdekekért küzdött, a Dráván túl a magyar szervezet folyton tért foglalt, magyar országos nemesség, magyar megyeiség alakúl. A szlavon nemzetségek beleilleszkednek — mint első tanúlmányunkban kifejtettük — a magok módja szerint az országos fejlődés keretébe. Egy ilyen nemzetség a Stenicsnyák vára [1])

[1]) Ma a zágráb-megyei verginmosti járásban Sjeničak dolnje, Sjeničak gornje, a topuszkoi járás tőszomszédságában. A lakosság görögkeleti, tehát újabban vándorolt oda.

körül telepes Goriczai-nemzetség volt, melynek 1243-ban oklevélben megállapított öt ágát ismerjük: a Rateticseket, a Ladihovicsokat, a Koranicsaninokat, a Banyaniakat, s a Hutinai Vitézeket. Ebből a nemzetségből vált ki Goriczai István.

II.

Goriczai (I) István (2)

A Goriczai-nemzetség, jobban mondva István[1]) családjának a történetére nézve elhatározó befolyása van annak a területnek, melyen ő s nemzetsége megtelepedtek. Az eredetileg megszállott nemzetségi föld Sztenicsnyák vára körül terült el, annak az útiránynak a mentén, mely a tengerpart, s annak akkori főkikötője Zengg felé tartott. Éjszakra a Dráva vidék, délkeletre a mai Bosznia éjszaki része: Dubiczamegye s nyugotnak a krajnai határ felé gravitált, úgy hogy a régi szlavon területnek mondhatni a középpontját alkotta a mondott nemzetségek lakta terület.

Ebből a helyzetből érthető, hogy e nemzetség történetének országközi mozzanatai vannak, s szerepök nagy területen expansive játszódik le. Házassági összeköttetések, birtokaik érdekei, a királyok egyénisége, szomszédaik magatartása s az átörökölt jellem azok a tényezők, melyek e nemzetségből kivált úri család történeti fejlődését irányították. A család megalapítója I. István. Az a kevés adat, a mit róla tudunk, azt láttatja velünk, hogy *úrrá* lett, nemzetségének a feje, kiről a történelem már mint egyénről szól, addig csak azt tudjuk, hogy nemzetsége régtől fogva birtokosa akkor már ősinek is beváló földjeinek.

Házassága révén azon a vidéken lesz birtokossá, mely a szlavon határ mellett, vitás birtok a németség délkeleti apróbb politikai közületei: Karinthia, Krajna s Görz érdekkörében egyfelől s a magyar király birodalmának alkotja

[1]) Tanúlmányunkban könnyebb áttekintés céljából széljegyzetben odaiktatjuk, hogy az I. sz. származásrendi tábla jelzése szerint, mely családtagról van szó. A zárjel közé tett arab szám a sorszámot jelzi. A szövegben is az egyes keresztnevek mellé odaiktattuk a származásrendi tábla sorszámát.

végvidékét másfelől. Az a kapcsolat, mely a régi frank birtoklás idejében, majd később is németség és déli szlávság között szövődött, nem szűnt meg a magyar honfoglalás után sem. Megtaláljuk azt a görzi, krajnai, karinthiai és stájer, a később belső osztrák részekben élt német úri családok összeköttetéseiben a szlavon, majd horvát családokkal, meg a Frangepánok, a Corbaviaiak, a Kotromanovicsok, a Blagayak, Zrinyiek s a görzi grófok, az Ortenburgok, a Czilleiek történetében, kezdve az Árpádok idejében s végezve a Jagellok korában, mikor a Habsburgok, már mint régi vérségbeli viszonyokon alapúló dominiumot tekintik a szlavon és horvát részeket. Ebben az általános fejlődési folyamatban egy ilyen sejt annak a családnak története, melynek megalapítója I. István.

Ki volt a felesége, nem tudjuk, de birtokait a magyar végek szomszédságában mindenesetre annak az Ortenburgiakkal vagy az Andechs-Merani grófokkal való közelebbi viszonya révén nyerte. A mai Alsó-Krajnában a Gurk és Kulpa folyó között érnek össze az Ortenburgiak s a merani Andechsek birtokai,[1]) melyek csak úgy válhattak német területi részekké, hogy a régi nemzetségek zsupáit önállóságuktól megfosztották. A magyar Szlavoniát már nem érhette a német hódítás, megpróbálkozott vele, de nem sikerült. Ebben az első kísérlet idejében része van Goriczai Istvánnak, kinek birtokai a Gurk folyó jobb partján, a Gurk és Kulpa között terültek el, azon a vidéken, melyet Marchia Hungariae néven említnek az oklevelek.[2])

Ismételjük, hogy nejét nem ismerjük, azt sem tudjuk, hogy mikor tájban s minő módon jutott István a határszéli birtokokhoz, de kétségtelen, hogy a XII. század végén ő az őrse a magyar birodalom délnyugati végeinek. Hatalmát megmagyarázza, hogy nemzetségei őt követik s közűlök válnak ki katonái. 1195-ben Imre herczegsége idejében, III. Béla uralkodása vége felé történt meg az az esemény, hogy István a Michovoi várat bitorló Albertet — egy kétségtelenül nagyhatalmú német urat — magát merani Bertholdot? — meggyőzi, s engedelmességre szorítja.

[1]) Dimitz: Geschichte Krains. I. 159. Tangl i. m.

[2]) Urk. und Rgb. f. Krain. I. 170. 171. 173a.

III. Bélának a háláját azonban csak Imre király, — hihetőleg 1197-ben, — érezteti vele s egy nagy darab királyi földet juttat neki adományképen, mely már őt és családját: két fiát illette. Ez a föld a régi Dubicza-megyének egy tartozéka volt, a vodicsai nagy terület, melyen dubiczai várjobbágyoknak voltak birtokaik.

István e földet birtokba vette, nemzetségével egyetemben megszállotta s annak az előljárója: ispánja maradt. Birtokával azonban ő rendelkezett, mert a templomos vitézeknek egy darab földet ajándékoz ott Vodicsában, s az adományt a király erősíti meg. Történt vala pedig ez ajándékozás 1210 előtt, mikor István már boldog emlékezetűnek mondaték.[1])

Két fiáról van emlékezet az oklevelekben. Az egyiknek neve Babonik, ki alighanem a német-olasz érintkezések révén kapta ezt a nevet, a másik István, családjában a II-ik, a tengermellék bánja,[2]) mint a szlavon bánnak a tengerparton képviselője.

A család ekképen két ágra szakadt. Az idősebbtől: I. Baboniktól leszármazók Vodicsában vertek gyökeret, míg I. István családja megmaradt az ősi birtokon a Kulpa-Korana vidékén, s megtartotta krajnai újabb szerzeményeit. Az ősi s a királyi adományban nyert birtokokra nézve azonban fenntartották a közösséget s Vodicsában az I. István családjának is osztottak földeket. Nem lehetetlen egyébiránt az sem, hogy a családnak ott Vodicsában már előbb is voltak birtokai, vagy legalább olyatén összeköttetései, hogy Imre király már ezért is nekik adta azt a királyi várbirtokot.

A család két ága közül az István bán leszármazói játszották a nagyobb szerepet, közülök vált ki a történeti jelentőségű család, mely lassanként elnyomta a szegényedő

---

[1]) Wenzel i. h. az A) tanúlmányban. — Idézi Kukuljević Iván: Priorat Vranski sa vitezi templari i hospitalci Sv. Ivana u Hrvatskoj. Zagráb 1886. 17. l.

[2]) A tengermellék bánsága olykor külön kormányzóság 1183. Dénes; 1225-ben Ponit (Panyit) ilyen tengermelléki bán; 1245-ben Dénes szlavon bán *és* a tengermellék bánja; 1259. Sándor tengermelléki bán, Gútkeled István *alatt;* 1275. Miklos tengermelléki bán.

atyafiságot, míg Babonik fiai s unokái beérték az ispánkodással, mely a harmadik nemzedékben már czímleg is alig válik be tisztességnek. Mint az oklevelekből kitetszik, az atyafiság s a birtokközösség érzete a két ág között mondhatni két évszáz folytán épségben megmaradt, de csak akképen, a mint az gazdagsághoz jutott urak s a szegény atyafiság közt történni szokott.

I. Babonik ágával hamar végezhetünk. Babonikról azt állitják, — Schönleben után — hogy felesége Rátóti Lóránt nádor, illetőleg bánnak a leánya volt. Babonik fiainak: Péternek, *Mátyás*nak, *Krisztán*nak (Riščan) s *Jákó*nak Loránttal fontos ügyök volt. Ratold Loránt ugyanis szlavon bán korában felhasználta az alkalmat s készpénzén vásárolt birtokot és szőllőket.[1]) Micsoda körűlmény indította I. Babonik három fiát Pétert, Mátyást és Kristánt arra, hogy vodicsai birtokukat a bánnak 1261. vásárolt gergyeni s egy másik, bojnai birtokáért elcseréljék, nem tudjuk. Meglehet az, hogy Ratold Lorántnak tengermelléki bánja Goriczai István (II) volt, a ki 1263-ban még él,[2]) s ki a cserepszerzők nagybátyja levén, a cserét ajánlotta, egészen elnézve a gyanított sógorsági viszonytól, mely Ratold s az I. Babonik-fiak között fennállott. 1266. jul. 6-án akkép egyezkedtek, hogy a bán kilenczven márkát ráfizet az ügyletre, de a szt.-péteri eklézsia birtokai s Babonik Jakab része nincs a cserébe tudva. Egyébként Jakab a maga részéről beleegyezett a cserébe,[3]) mely aug. 25-én tényleg meg is történt. Úgy látszik azonban, hogy a bán Szeroniczát és Stojmeričit adta oda Gergyen helyett.[4]) Kikötötték azonban, hogy az esetre, ha a király ismét kegyeibe fogadná az István (II) fiait, akkor ez a csere érvénytelen.[5]) A vodicsai Goriczaiak birtoka mindazonáltal per tárgya lett 1269-ben. A dubiczai várjobbágyok, számszerint 18-án feltámadnak a Vodicsai birtoklás ellen. S ekkor az ifjabb

Vodicsai Babonik (I) (3)

---

[1]) 1261. 190 márkán Endre fia Márk *Guergeni* birtokát HO. VIII. 87. 1263. u. o. szőllőt 10 márkán Chernel fia Iséptől VIII. 95.

[2]) Friauli lev.

[3]) HO. VIII. 104.

[4]) Okl. IX.

[5]) U. o.

ágnál deponált adománylevél alapján Béla herczeg a családnak ad igazat. Ez időtől kezdve a vodicsai birtokot nem vitatta többé senki. A család igyekezete ezután arra irányúlt, hogy a még tőlük független szomszéd földeket is megszerezze s e részben feltünik az az önkénytelen vonása szerzeményi eljárásoknak, hogy az ősi birtok vagyis Goricza s Vodicsa közt, a mennyire csak lehetett, megszerezhessék a közbenső birtokokat.

A családnak történelmileg nevezetes szereplése II. István fiainak a nevéhez fűződik.

II. István fiai öten voltak:[1]

Goriczai (II) István fiai (9—13)

II. *Babonek,* III. *István,* I. *Radoszló, Gergely* és állítólag *Dénes.* Igen valószínű, hogy IV. Béla jó darabig neheztelt rájuk. Atyjok ugyanis a zenggi kereskedőkkel kétoldalú szerződést kötött a maga s nemzetségei nevében 1243-ban, mely szerint köztük örök békesség legyen. A békesség nem tarthatott valami sokáig. Ezenfelül Béla király a maga képében Szlavoniának a kormányát 1248-ban Gútkeled Istvánra bízta, a ki erős kézzel neki fogott a várbirtokok rendbeszedéséhez. Kétségtelen, hogy megbolygatott sok elévült dolgot is, a miért a »horvát hűtlenek ellen« gyakran síkra kellett szál-

---

[1]) Pór A. i. m. 28 és Turul XI. 179 l. ily sorrendben említi őket: Dénes, Gergely, Radoszló, II. Baboneg és III. István. Mi a sorrendben II. Baboneket tettük elől, mert legelőbb halt el s már nagy fiai együtt szerepelnek II. Istvánnal s Radoszlóval. Testvére Gergely bán, somogyi ispán, kinek 1290-ben Gergely fiát említi IV. Miklós pápa. A rájok vonatkozó adatokat Pór A. állította össze. i. h. 29. l. Sok zavarra ad okot az a körülmény, hogy a fiúkat az oklevelek nem sorolják fel következetesen, s ez okból úgy a Pór A. kiegészítette Schönleben-féle nemzékrend, s a mienk ellen is lehet kifogás. Dénest illetőleg kétes II. Istvántól való származása. 1273-ban ugyanis Ratold Loránt nádor helyébe György fia Dénes lett a nádor, előbb Okics (Oklity) ispánja, kiről Pauler azt állítja, hogy a Babonikok rokona volt (i. m. II. 405) 1274. egész Szlavonia bánja (II. 407. l. 223 j.). Az a kérdés, hogy ez a Dénes, mint Pór s utána mi LXIX. l. 10. állítottuk, egy-e Goriczai, illetőleg Vodicsai III. István s Radoszló testvérével? Ellene szól, hogy az apa neve György. Meglehet az is, hogy a frater szó tágabb értelemben veendő. Az 1274. említett bán kétségkívűl a György fia Dénes Részletesebb tanúlmánnyal kétségtelenűl tisztába lehet hozni ezt a családtörténetileg ránk nézve annyiban nem fontos kérdést, mert Dénesnek magva szakadt s utódai nem szerepelnek.

lani[1]) II. István maradékai e küzdelmekben nem maradtak nyugton, s bár 1256-ban valamikép megférnek a királyi hatalommal, de mikor a magyar uralom Styriában Gúthkeled István, később István kir. herczeg vezetése alatt megindúl, a styriai és karantán családokkal atyafi István-fiak nem játszották azt a szerepet, mi Bélának kedvére lehetett volna. Nagy befolyással volt magoktartására II. Ottokárnak Béla királylyal szemben kivívott sikere Stájerben, minek következtében a krajnai márkákban is urrá lett, a hol az István fiaknak birtokuk volt. A viszálkodás ezen a területen nem szünetelt. Az Istvánfiak birtokaiknál fogva kétlakiak lévén, magoktartására már csak e miatt is nagyban hatott előbb Ottokárnak, majd Habsburgi Rudolfnak, mint az örökös tartományok új urának s a tengerpart mentében uraskodó Velenczének is a politikája. Ép azért tévedés volna őket a mai loyalis eszme, avagy a pártkövetkezetesség szempontjából ítélni meg. Szinte a lelkökbe látunk az oklevelekből. Megannyi — mert király nem lehetett — bán akart lenni, birtokot mentől többet kivántak foglalni, ha ment, akkor hatalmasúl, ha meg volt, pénzen vették. Erős szomszédjával kiki jó barátságot tartott, ha pedig nem bírt vele sehogy, akkor többen álltak össze ellene. Ekképen cselekedtek a királylyal szemben is, s ha lehet valami politikáról beszélni, az abból állott, hogy minden alkalommal igyekeztek valami kibúvót találni az esetre, ha nem sikerült a vállalat. Mikor meg a királynak szolgáltak, a szolgálatért jutalmat kivántak s a király tudta is, hogy tartozik vele. Akadtak úgynevezett hűséges jellemek is, de ki tudná az egyes töredékekből megalkotni a képnek minden jellemző vonását? Bizonyos, hogy az erős királyt hívebben szolgálták, mint a gyöngét, s világos az is, hogy jobban szerették azt, a ki többet adhatott, hogyha pedig az országéból kaphattak, azt meg legjobban szerették. V. István haláláig még csak megtart a királyi tekintély, de 1273. kezdve Károly Róbertig már valósággal statisztikát kell összeállítanunk, melyik családban, ki hányszor s kinek rendelte alája az úgynevezett országos érdeket. Kemény időszakot élt meg akkor az ország, de megállotta.

[1]) 1251. Okl. VI. Apa albánnak a pesztecsnöki várhoz tartozó Rezicsa földet ajándékozza a király.

A Vodicsai-család is nem dicstelenebbűl szerepel ez időben, mint a többi egyvivású szomszédok. Voltak náluk különbek, rosszabbak, de ők is nagy részesei ez átalakúlásnak.

Így érthetjük meg az ő szereplésöket IV. László uralkodása idejében. A német határ mentében nyugaton le a tengerpartig: a Németujváriak, a Gutkeledek, a Goriczaiak, illetőleg már Vodicsaiak, a Subicsok s a Frangepánok szava döntött. A Németujváriak opportunisták, s a magok kezére dolgoznak, a Gutkeledek hatalmaskodó kemény magyarok, a Goriczaiak kétlakiak a német-görzi s a magyar hatalom körében, a Subicsok és Frangepánok a pedig dalmát-horvát belföld érdekei szerint irányítják magok tartását.

III.

Nem kivánjuk IV. László uralkodását külön megjellemezni, elég, ha a délvidéknek akkori helyzetére vetünk egy tekintetet, hogy a vodicsai urak szerepét annál jobban megismerjük.

A drávántúli részek magatartásában elhatározó fordulatot jelez az 1271-iki II. Ottokár és V. István között kötött pozsonyi béke. Ugyanis az osztrák tartományok birtoklásáért támadt küzdelemben a nyugoti határ mentében a magyar és cseh érdekellentét folyományakép megbomlott az osztrák, stájer s karinthiai birtokosság addigi egyetértése. A dominium kérdése Habsburgi Rudolf föllépéséig, csak a két király körűl forog. S e küzdelemben egy darabig II. Otokár ért el nagyobb sikert. A németségnek túlnyomó része a cseh királylyal tartott, kinek nem csekély segedelme akadt Velenczének Dalmáczia birtoklása következtében természetszerű magyarellenes politikájában. Akadt a magyar királynak is pártja a stájer és karantán urak között: a Scherffenbergek,[1]) a Löwenbergek,[2]) szövetsége volt az aquilejai patriarkával is, de a túlnyomó rész Otokárral tartott, nevezetesen pedig ott volt a Velencze támo-

[1]) Még nem egészen tisztázott, de valószínű adatok mindinkább arra vallanak, hogy a Scherffenbergek s a Kotromanok közt kellett lenni valami egybefüggésnek. Az V. István hívét Scherffenberg Vilmosnak hívták.

[2]) Löwenberg Miklós, a kit nem foglaltak be a békébe, 1272-ben Szamobort kapja adományba V. Istvántól. Okl. XI.

gatta ama »lombardi István, az estei marchio unokája,« [1]) az a *bolygó* szerencsétlen sarjadéka II. Endrének, kinek sehol *volt* hazája, s mégis oda törekedett, a honnan kitagadták.

1272-ben halt el V. István, ugyancsak ez évben temették el Velenczében Posthumus Istvánt, kinek első sorban szlavon herczegségét illető jogait Morosini Albertin, az élelmes sógor vette gondjába együtt özvegy hugával s kis öcscsével Endrével. A görzi grófság révén Szlavonia nyugati része s Horvátország között az összeköttetés Velenczével soha sem szünt meg. A szlavon előkelők s a horvát urak a tengerparton a szerint viselkedtek, a mint az 1273—1277 között folyton váltakozó magyar »kormány« egyénei kedvökre, vagy ellenökre voltak. Mint említők, nem tudjuk ugyan, hogy az a nádor, kit Györgyfia Dénes név alatt ismerünk, 1273-ban valósággal atyafiságban állott-e a Vodicsaiakkal s mert ezt a Dénest a Gút-Keledek leszorították, azért keménykedtek-e a Vodicsai hadak a túl a dunai magyar urakkal, de kétségtelen, hogy mély gyülölet támadt a szlavonok s a Gútkeledek s a Németujváriak között. Ebben a párt- és családi-harczban a Vodicsaiak a görz-velenczei párthoz tartottak, mi annak a folyománya, hogy Morosini Alberttel atyafiságban állottak. [2])

Velencze 1277-ben Dalmácziában hódítólag lép fel, 1276—7-ben a Vodicsaiak s pártjok fegyverre kelnek, 1277. aprilban Joakim, a bán ellenök indúl, de elesik a csatában. 1278-ban máj. 27. Endre, a kir. herczeg Kehidán állít ki oklevelet, mindezek a tények a magok összefüggésében arra vallanak, hogy itt Endre herczeg pártjának az első megnyilatkozásáról van szó, mely párt a szlavoniai s a tengermelléki urak nagy részéből állott. [3])

---

[1]) »ut idem Rex Boemie Lombardum Stephanum, nepotem Marhionis Estensis . . . a . . . societate excludat« 1271. béke. Wenzel ÁUO. 254 l. B. Nyáry Albert Posthumus Istvánról szóló értekezésében Századok, 1869. 394—5. bővebben szól István szerepléséről. Szép fejtegetései közül azzal nem értünk egyet, hogy Otokár Istvánt magyar királylyá kiáltotta volna ki. Végrendeletét l. H. O. VIII. 431.

[2]) Okl. XXXIII.

[3]) Szabó Károly? Kún László tört. 62—3 l. 1278-ra teszi a lázadást, Pauler: II. 426. helyesen 1277. áprilra. Szabó K. azonban jól gyanitja, hogy itt Endre érdekében folyt a harcz.

Kétségtelen, hogy 1276—7-ben a Vodicsai István nemzetségbeliek zavarognak s pusztítják a szlavoniai nem pártjokbeli urak birtokait, szövetségben állván stájer és karantán németekkel. Elállották a tenger felé vezető utakat s ezért kellett Joakimnak nagyobb ügyet vetni a mozgalomra. Joakim halála után a lázadás oly nagy mérvet öltött, hogy László király sziciliai Károly segedelmére szorúl, a ki 1277. aug. elején tizenkét gályát indít útnak Manfredoniából s Bursona Jakab kapitány és Brunello Vilmos marsalkja vezetése alatt zsoldosokat, számszerint 200 lovast, 120 íjjast küld Dalmácziába.[1]) A dúlás átalánossá vált, bellum omniummá lett, de a mozgalom irányításában a Németujváriaknak jut döntő szerepök.

1275. óta a Németujvári testvérek pártja kerekedett felűl, megbuknak olykor rövid időre, de ismét fölülkerekednek. 1277-ben eleinte Otokár hívei s így a szlavonok hadakozása nincs ellenökre, de később ismét a király pártján állanak, mi nem akadályozza őket abban, hogy 1278. pünkösd után ismét Otokárt uralják, Szlavoniában pusztítsanak, s fosztogassanak.[2])

Németújváriék a Goriczaiakkal, illetőleg Vodicsaiakkal Szlavoniában kettős szerepben érintkeztek. Birtokaik révén folytonos volt a súrlódás, s azonfelűl báni minőségökben akadt mindig ok az összetűzésre. Joakim nemzetsége, a Gútkeledek,[3]) vért kivánt Joakim haláláért, de hiába való volt a sziciliai beavatkozás, mert Girárd a templomosok mestere, a békés megoldást javallotta. Mi sem jellemzi jobban a királyi hatalomnak a szünetelését, mint az a körűlmény, hogy ezeken a részeken mintha csak újjá éledt volna a régi nemzetségek világa, azonkép alkudoznak a felek: nemzetség nemzetséggel, királyára nem ügyelve közvetetlenűl. A Vodicsaiak ezen felűl még azzal indokolták fegyveres

[1]) Pauler i. m. II. 426., 433., 234. j., ki már használta az okleveleket. Wenzel Dipl. Eml. I. 59. — Szabó K. i. m.

[2]) Révész I. egy jó dolgozata kimerítően szól Németujvári Ivánról. Erdélyi Múzeum 1891. évf.

[3]) Szlavoniai birtokaikról l. Csánki: II., 126. i. m.

támadásokat, hogy Joakim, az elesett bán volt a hűtlen, el is hitték nekik.[1])

1278-ban apr. 20-án Németujvári Miklós bán s testvérei immár a Velenczei Endre hívei, jól mondja róluk Pauler, hogy »herczeget fogtak« maguknak. Célszerűnek is látják a magok részéről, hogy a Goriczai-Vodicsai nemzetséggel békét kössenek, kilépnek a Gutkeledekkel való boszú-ligából s arra kötelezik magokat, hogy Joakim haláláért még *királyi* parancsra sem lépnek fel. Ez a jellemző a Dubiczán létrejött egyességben, melynek a pontjai a következők:

Vodicsai István ispán fia István bán (12) *a saját* és *fivére, Radoszló* (11) továbbá *Babonik* (9) fia *Miklós* (16) Jelenk fiai: Farkas és Vlcseta, az Arland fiai és Lapócsi István fiai nevében elfogadja a Károly király seregének vezére és a templariusok főnöke Girárd mester által a köztük és a Németujvári János mester, Miklós *szlavón* bán és Henrik ispán között kitört viszály megszüntetésére kieszközölt békének a pontjait: hogy t. i.

a) Németujvári János mester és rokonai Vodícsai István bánnak és rokonainak mindazt megbocsájtják, a mit ezek a háború ban bárkinek vétettek,

b) továbbá János mester atyafiai Joakim bán haláláért nem lépnek fel István bán és rokonai ellen, sem Joakim testvéreit nem segítik ellenök, még ha erre a királytól vagy a királynétól parancsot kapnának is, sőt segélyükre lesznek, ha Joakim testvérei megtámadnák őket;

c) foglyaikat és tuszaikat díjtalanúl kicserélik, kivéve Joakim bán testvérének, Miklós *mesternek* a foglyait és Sztenicsnyák várát, a melyeknek az ügye e békekötésben mellőztetett;

d) János mester és rokonai Vodícsai István bánnak és rokonainak minden jogos birtokát meghagyják, de István bán és rokonai a háború alatt tőlük elfoglalt birtokokat visszabocsátják;

e) János mester és rokonai Károly király vezérének kérelmére *András herczeg beleegyezésével* (János tárnokmestere.

[1]) IV. László ily értelemben Joakimot hűtlennek nyilvánította, s csak 1286. semmisitette meg ebbeli okleveleit. Wenzel ÁUO. IX. 444. l.

volt) István bánnak és rokonainak adják a két Pezet, Guercse, Gáj, Dresnek, Ujvár megyéket és Petrinye falut;

f) a béke biztosításául az egyik részről Vodicsai István bán és Farkas, a másik részről István s Miklós nevű fiaikat, János mester a maga fiát kezesek gyanánt a vezér kezeibe adták, hogy a következő év husvétjáig (1279. apr. 2.) őrizze őket, de csak az ország határain belül; [1])

g) a békét megszegő fél két ezer márka fizetésben marasztaltatik el, a mely összeg egyik fele, t. i. ezer márka a vezérnek, másik fele, a másik ezer, a békét megtartó félnek jut;

h) a kezesek a következő husvétkor visszabocsátandók szüleikhez, ha időközben valamelyik fél megszegte volna a békét, annak a kezese az előbbi pontban kikötött büntetés, t. i. a két ezer márka lefizetéséig tovább is a vezérnél marad, a ki, ha időközben eltávoznék az országból, a kezes őrzéséről belátása szerint gondoskodik de semmi esetre sem viszi magával;

i) János mester Miklós bán nevében is kötelezte magát, hogy István bánnak Ozály vári ügyébe nem avatkozik, sőt inkább segélyére lesz;

k) Arland fiainak minden a háború folyamán elkövetett tetteik megbocsáttatnak, kivéve a Percsin comes esetét, a melyet az Arland fiai és Percsin ispán választott biróság elé terjesztettek;

l) a közbenjáró birák végül azt határozták, hogy a zágrábi káptalan, a templariusok mestere és Percsin [2]) ispán

---

[1]) Vodicsai István bán fiát Istvánt, a béke ellenére Károly király 1278. aug. 21. rendelete értelmében Traniba vitték. (Wenzel D. E. I. 59.) 1279. márcz. 18. a király, István s testvére panaszára, kik szolgáikkal egyetemben voltak ott internálva, ellátások iránt intézkedik (u. o. 61.) szept. 5-én pedig meghagyia, hogy jól bánjanak velök. (u. o. 62.). Ketten voltak ott, István s Miklós, (filius Falcasii) mindkettő még gyermekember. 1279. szept. 25. a király parancsot adott, hogy övéikhez küldjék őket, s a dragonarai püspököt bízta meg fölügyeletökkel. A két fiúnak azonban megártott a vár levegője, erősen megbetegedtek, úgy hogy okt. 7-én a király meghagyja, ne sajnálják tőlük az orvost s az orvosságot. (U. o. 63. l.)

[2]) Ennek jószágait fosztogatta Miklós bán 1278-ban Wenzel IX. 8. XII. 235., 253.

az egyes esetekről vizsgálatot tartsanak és az ő nyilatkozatuk után a jelen békekötéssel elsimított mult viszályokról, az ezután elkövetett sérelmeknél szó se legyen. [1])

Siciliai Károly ezt az egyességet 1278. aug. 21-én erősíti meg, melyről azt mondja, hogy az »a magyar király és királynő becsületére s országok javára válik.« [2])

Mindamellett a békességnek foganatát formailag nem biztosíthatták mindaddig, míg az ország ezt az ügyet a maga részéről is nem ratifikálja. Ez 1278. nov. 6-án történt meg Zágrábban. [3])

Ugyanis Timoteus zágrábi püspök, Csák Máté nádor, Máté topuszkoi apát, Girárdus mester, a magyar és szlavon templariusok főnöke, Hugo, pakraczi preceptor, a johanniták főnökének nevében, Mihály zágrábi prépost, Girárdus szanai és Manfridus gercsei főesperesek és Gergely kanonok, mint a László király által a Gútkeled István bán fiai: Miklós szlavon bán, István országbíró és Pál mester, — másrészt a Vodicsai István comes fiai: István bán és Radoszló comes, a Babonik comes fiai: Miklós, István és testvéreik, a Jelenk fiai: Farkas és Vlcseta, a Gárdon fia Gárdon comes és az Árland fia János között — megannyian egy nemzetségbeliek — a Vodicsai István bán által a csatában megölt Joakim bán halála folytán kitört viszálykodás ügyében kirendelt birák előtt többször megszakadt tárgyalások után elvégre Gútkeled Miklós bán az ellenségeskedés folytatásáról lemondott és a béke nagyobb megerősítéséűl

a) ő a maga részéről a Hutina földön lévő Sztenicsnyák várát, a mely a zágrábi káptalan és Máté topliczai apát levele szerint a közte és István bán között már előbb kötött egyességben a határidő meg nem tartásának büntetéséűl kikötött ezer márka fejében ugyis Vodicsai István bánnak jutott zálogúl, a vár alatti 7 ekényi földdel, vámmal és egyéb tartozandóságaival István bán örök birtokába bocsátotta,

b) viszont István bán átengedte Miklós bánnak Zlát földet,

[1]) Okl. XIII.
[2]) Okl. XIV.
[3]) Okl. XV.

c) Jezero várát Miklós bán az említett egyesség értelmében átengedte Jelenk fiainak, a kik azt állításuk szerint a királytól adománykép nyerték és mint királyi adományt, már előbb is birták.

d) Miklós bán és rokonai belenyugosznak, hogy István bán és rokonai megtartsák minden örökölt és szerzett birtokaikat Podgoriában, Szanában és másutt, a melyekről királyi, káptalani vagy más egyéb okleveleik vannak.

e) Miklós bán Lapócsi István fivére, Ludegár fia Azariás birtokait, $^1/_4$ rész kivételével, a melyet Azarias halálos ágyán nővérének, Torda comes nejének hagyott, ugyanezen Lapócsi István fiainak: Grobysa Jufsának (Ivo) engedi át, a melyekre nézve állításuk szerint László királytól levelük is vagyon.

f) Ha Miklós bánsága alatt valaki István bánt, rokonait, hozzátartozóikat és jobbágyaikat, a kik a zágrábi káptalannak e czélból kiállított levelében felsorolvák, itélőszék elé idézné, ne a bán, hanem a zágrábi püspök itélkezzék fölöttük.

g) Miklós bán nem követelheti István bán és rokonsága embereitől sem a bánszállását, sem a 7 filléres adót, sem egyéb báni adózást, mert Joakim mindenükből kifosztotta volt őket. És ha Miklós bán István bánt s Radoszlót a bánság ügyében felelősségre akarja vonni, ügyöket itélje meg a püspök vagy a káptalan.

h) Dresnek s két megyéének: Pezetnek, Ölbujvárnak s Gercsének meg Petrinyának két része maradjon meg a Babonikok kezén, a mint az néhai András herczeg (Kún-László öcscse) idejében Németujvári Henrik bán fiai: János mester s Miklós bán leveleiben meg van írva.

i) A kölcsönös vérontásért bünbocsánat legyen a részök. A felek megnyugtatására azonban a békességet László király irásba foglalva, a törvényes tanúk jótállásával erősítse meg.

j) Ha ki pedig e békességet megszegné, azt nyelje el, mint Datant és Abiront a föld elevenen, érezzék a király haragját s a zágrábi püspök átkozza ki őket az egyházból.

k) A békét megszegők közűl azokat érje a békebontásért való büntetés, a kik a magok akaratából szegik meg azt, az ártatlanok ne szenvedjenek miatta.

l) A békekötő felek mindketten megesküdtek a feszületre.

m) István bán és Radoszló, valamint hadaik (societas) megesküsznek, hogy a zenggi kereskedőket nem háborgatják.

n) A két fél jótálló kezesei Miklós bán részéről: Máté mester fiai: Csák Máté nádor, István pozsonyi ispán, György ispán fiai: Dénes és Péter s hat szlavoniai nemes, Vodicsai István bán részéről: Ugrin tárnokmester, Finta vajda, Miklós bán s Henrik ispán, a Németujvári Henrik bán fiai, vagy közülök kettő s ugyancsak hat szlavoniai nemes. De ha István a bánok sorából nem tudja a kezeseket előállítani, azért őt ne lehessen okolni!

o) István bán tartozik visszaadni a Miklós bán két fiát s András bán fiát Timoteus püspöknek, míg a pápának a király kiváltságát megerősítő oklevele kezéhez érkezik, határideje 1279. apr. 9. Ha Miklós bán nem eszközli ki a pápai megerósitést. akkor a túszok adassanak vissza Timotheusnak.

p) Egyik a másiknak szolgáját ne csalja el, s ne tegye a maga jobbágyává.

Minderről pedig a felek pecsétök alatt állítják ki az ünnepélyes szerződést.

Ennek a békeszerződésnek, mindamellett, hogy oly kemény föltételeket szabtak s hogy a legtekintélyesebb békebirák vállaltak érte kezességet, nem volt rögtön foganata. A két fél, egyik részről a hatalmaskodó s Joakim vérét ürügynek felhasználó Németujváriak, másik részről a Vodicsai nemzetség a magok nagy rokonságával, clientelájával akárhogy fogadkoztak is, de félő volt, hogy a viszály csakhamar kiújúl. Timotheus püspök maga is érdekelt fél volt, a két hatalmas párt között állván, a kiátkozás gyülöletes szerepét nem merte magára vállalni, s azért Ladomér váradi püspökhöz fordúlt s őt kérte meg, hogy fenyegesse meg a két pártot s mutassa meg nekik, hogy az ügyet komolyan veszik. Ladomér ezt 1279. jul. 1. Buda várában a szt, Miklós kápolnában meg is cselekedte s erről levelet állított ki.[1])

A fenyegetésre nem hajtottak. A kölcsönös dúlások tovább folytak, s Szlavoniában, úgy látszik, állandóvá lett a

---

[1]) XVI. sz.

nemzetségek harcza. A Vodicsaiakkal most már a vegliai grófok: János és Duim s Gárdony ispán is szövetkeztek. Egyezkedni kellett velök ismét, mint egyenrangú felekkel. László király az urakkal egyetértve béke-biztosokat küldött Ozályba Szlavoniába, Németujvári János mester, orbászi és szanai ispán, Miklós szlavon bán és Péter veszprémi püspök személyében, a kik ujból béke-alkut kötöttek az ellenálló szlavon főemberekkel, jelesűl:

Vodicsai István bánnál, Radoszló ispánnal s Babonik fiaival, Miklóssal és Istvánnal, (14) a két vegliai gróffal, Jánossal és Duimmal, Modrus ispánjaival s Gárdony ispánnal akképen, hogy a múltra nézve teljes büntetlenséget igérnek, a ki pedig az előbbi (1278.) egyezmény óta kárt tett, térítse meg, különben zárassék ki a család közösségéből. Megigérik a biztosok ezenfelűl:

hogy István bánt, Radoszló ispánt s a Babonik fiait s Gárdony ispánt jószágaikban s a királytól adományba nyert megyékben: Podgorja, Gercse, Dresnek, Gaj-Kladusaban s Ujvárban, a két Pezetben s Petrinya birtokában megtartják. A báni hatóság ezekre nézve maradjon meg, s a bán maga akaratából ne gyakoroljon ott kegyelmet, vagyis a királytól függjön az országos kötelezettség megállapítása. Ha pedig a király e megyéket illetőleg nem értene velük egyet, a biztosok szószólóik lesznek nála. Gárdony comesnek ugyancsak megigérik Csehi villának s Hraschina (Hrasina) megyének békés birtokát.

A béke tényleges keresztűlvitelének a határnapját 1281. febr. 2 ra tűzték ki. Radoszló ispán kezest állított s ha a biztosok igéretöket nem váltják be, a kezest nekik visszaadják, ha pedig Radoszlóék nem állnak helyt, akkor nálok marad a kezes. Erre megesküdtek a felek, s a zágrábi káptalan nov. 17. átiratba foglalta az egyességet. [1])

Mi lett a békességnek az eredménye, annak az a jellemző bizonysága, hogy Németujvári Iván, élve szanai és orbászi ispánságával, feldúlta a zágrábi püspökség birtokait, elpusztítá Gerzenczét, Vaskát egy Urity nevű haramia pré-

[1]) XVIII., XIX. sz.

dálta fel. A zágrábi püspök 1281, III. 25-én nem is tehetett egyebet, mint hogy Verőczén a Németujváriékat egyházi átokkal sujtotta, illetőleg az elvileg már kimondott átkot kihirdette.[1]) Ennek sem volt foganata, miként is lehetett volna, mikor Iván, ki 1280-ban a királyt fogságra tette, 1281-ben nádorrá lett!

IV.

A Vodicsaiak további magoktartására a nyugoti szomszédságban beállott változások voltak nagy hatással. Habsburgi Rudolf 1276. óta úrrá lett Karintiában, Krajnában, s a vend márkában az Otokár befolyása helyébe a német lép. Közelről érdekelte a családot Rudolfnak az a cselekedete, mikor 1277. jan. 24. Mihó várát Csernembl mezővárossal egyetemben Albert görzi grófnak adta zálogba,[2]) mert a görzi grófok velenczei összeköttetéseik révén egyfelől, a Vodicsaiakkal való bensőbb érintkezésök útján másfelől, úgyszólván mediumok valának a Posthumus István fia Endre herczeg érdekében megindult törekvéseknek. A morvamezei ütközet után az a magyar befolyás, mely még a IV. Béla s V. István személyes érintkezései következtében itt-ott Krajnában s Karintiában az Otokár sikerei daczára is érezhető volt, most már végleg megszünt.[3]) A szlavoniai nyugati határon túl eső »Marchia Hungariae« a Gurk és Kulpa folyó között[4]) tényleg elvált a magyar királytól, s a birtokosok a saját érdeköknél

[1]) Wenzel, ÁUO. XII. 336.

[2]) Schumi: Archiv I. 239. U. a. év okt. 2. Albertnek az öccse Meinhard jót áll. u. o. I. 241.

[3]) Archiv I. 47. Kár, hogy az az oklevél, melyben Offo de Landstrost, Gerlochus filius Ottonis és Nikolaus de Sicherberg a görzi grófoknak hűséget fogadnak, nincs meg a bécsi titk. levéltárban. Azt hisszük, hogy a Vodicsaiakról van benne szó. Ezt a függő pecsétekből lehetett volna megállapitani.

[4]) Archiv 219. — Huber A.: Mitth. VI. III. A Schumival való vitában nem kivánunk állást foglalni, de e kérdésben még sok a mondani való. Pilstain. Peillenstein in marchia Ungariae 1186. Zahn Urk. v. St. I 650. Pesty: Száz levél 13. Peillenstein a Szutla mellett Varasd-m. határán.

fogva számot vetettek a helyzettel. Azon igyekeztek, hogy a magyar királylyal, meg az osztrák herczegekkel jó barátságot tartsanak.

Kún László uralkodásának második évtizedében Szlavóniában a Vodicsai-család kerekedett felül. Bánokká lesznek, s bár az akkori hirtelenkedő kormányzat gyorsan változtatgatja embereit, s néha más bán váltja fel a Vodicsaikat, de jobbára benn maradnak a hivatalban s mint mondani szokás ők a vezérlő család.

Vodicsai (III) István (12)

Első sorban III. István szerepel, 1280-ban, közvetetlenűl a Csák Mátéval kötött béke után, miután a Németujváriakkal is megegyeztek, már benne ül a hivatalban, testvére I. Radoszló ekkor még csak ispán.[1]) Kisebb megszakításokkal mondhatni húsz esztendeig 1300-ig részint, mint tényleges bán, részint czimében viseli a tisztet.[2])

Báni tisztében könnyű szerepe volt az atyafisággal szemben. 1285-től kezdve mind sűrűbben szerzi meg a rokonság földjeit: Drozgométet apránként keríti meg,[3]) 1294. az Unna mentén szerez földeket Lapaczi István fia Grobsától,[4]) s a mellett a krajnai birtokokra is nagy a gondja.[5])

Báni tisztében a politikai körülményeket ügyesen felhasználta s nemcsak névleg, de valósággal is a király helyettese volt, 1288-ban már I. Radoszló (11) is bán s 1290-ben mindkettőjöket a szlavoniai országrész főtényezőinek tekinti a pápai curia, midőn IV. Miklós pápa követét Benvenutot a gubbioi püspököt nékik ajánlja.[6])

A két bán testvérének II. Baboniknak (9) a fiai is együtt szerepelnek már nagybátyjaikkal, névszerint: IV. István (14), I. János (15), II. Radoszló (17) s Otto (18). Ez időtájban azonban I. Radoszló szava dönt köztük, neki van a legtöbb birtoka.

---

[1]) Wenzel Á. U. O. XII. 326.

[2]) Wenzel. XII. 462. 484. 561. Okl. függ. 1295. I.; 1300. II.; Pór Antal i. h. 31. l.

[3]) 1285. 1289. 1294. Tkalcsics MEZ I. 217., 226. (Wenzel XII. 484) 233. 234. V. ö. Okl. 231. 327. 357. 360. l.

[4]) Wenzel XII. 561. l.

[5]) Okl. függ. I. II.

[6]) Theiner Mon. Hung. l. 365. Wenzel IV. 365.

A sokféle dúlás közepette egyes szomszéd nemzetségek számban erőben megcsappantak, érthető hogy 1283-ban az alsó-jamniczai nemzetség, megfogyatkozván számban és tehetségben, őt választotta meg védelmező urának. Birtokaik két harmadát örök jogon bevallák Radoszlónak, mint uroknak, viszont ennek fejében kötelessége, hogy »mint védőjök ótalmazza s tehetsége szerint védelmezze« őket.[1]) Vodicsai (I) Radoszló (11)

Jelentősebb ennél a *lipócz-vári* szerzemény, melyet addigi birtokosa Jaroszló fia Iván egyenesen Radoszlónak vallott örökbe százötven márkáért, s ezzel Radoszló a nyugati határszélen a legtekintélyesebb birtokosok sorába került.[2]) Bizonyos rendszert észlelhetni e terjeszkedésben. Míg III. István, I. Radoszló testvére a harapóczi nemzetségi földet szerzi meg 1273-ban, mely Radoszló földjével volt határos s ezzel a nemzetségnek a Kulpa s a Korana mentén fekvő birtokait Szluin felé kerekíti ki,[3]) 1286-ban a feljűlnevezett II. Babonik, III. István s I. Radoszló testvérének fiai, a rokon Rata nemzetségnek pelavai birtokát szerzik meg örök jogon.[4]) Radoszló azonban mindig elől jár, 1286-ban Krisán fia Vecsedrag Radcsa nevű birtokát szerzi meg.[5])

Ilyeténkép a vodicsai birtoktest, s az ősi szlavoniai határterület között hová tovább egész lánczolata támad a családi birtokoknak. Nyugaton a Habsburgok felé vonzza érdekök, délfelé Velenczei Endre s az Anjouk között kell választaniok, míg Vodicsának a fekvése a bosnyák bánsággal való viszonyt teszi bensővé.

Boszniában a XIII. század derekán 1254-ig a magyar király kegyéből »domino concedente« a katholikus Prijezda volt a bán, kit IV. Béla, miután Boszniát megosztotta, hívséges alattvalójakép megajándékozott a drávamenti nováki zsupával.[6]) Goriczai II. István fia III. István, az I. Radoszló

---

[1]) 1283. jul. 27. Okl. XX.

[2]) 1283. nov. 26. Okl. XXI.

[3]) Okl. XII.

[4]) Okl. XXII. Ez a birtok a későbben acquirált Brumen (Bruhno) és Bojna szomszédságában Petrinya vidékén terült el.

[5]) Okl. XXIV.

[6]) Tkalcsics i. m. I. 103. 1255.

C

testvére jó barátságot tartott a bosnyák szomszéd bánnal, ki szlavoniai birtokain kívűl Boszniában is tekintélyes jószágokat bír vala. Leányát Katalint a bosnyák bán feleségűl adta III. István (1287) szlavon bán első szülött fiának.[1] Három fiának: Istvánnak, Prijezdának s Vuknak a beleegyezésével pedig az öreg bosnyák bán a *zemleniki* zsupát adományozza vejének. E zsupa helyfekvéséről csak annyit tudunk, hogy a kis Ukrina s a nagy Uszora folyó forrásvidékén volt az egyik határa.[2])

E szerzeményekkel a család a magyar határ délkeleti sarkában is megvetette hatalmának az alapját. Délnyugatra a régi horvát területen nem kaphattak erőre a Frangepánok és a Subicsok miatt, sőt ez a két család terjeszkedett éjszak felé. Ezek a családok közös politikai czélok elérésére gyakran szövetkeztek egymással, de azért az a sok »örök időre« kötött barátság, azok az alázatos hangú hűségi fogadalmak csak ideig-óráig tartó oklevélbe foglalt szavak, melyekre legföljebb az egyház emberei hivatkoztak, azok sem mindig. Mindamellett a családi törekvéseknek egy következetes vonását, mégis felismerhetjük, azt t. i. hogy nem a magyar királyi hatalom ellen törnek Subicsék, Frangepánék s Vodicsaiék, hanem azt szeretnék valamennyien, hogy a báni hatalom az ő családjokban váljék *örökletessé*. A magok családi kormányzatát szeretnék állandosítani, Frangepánék a tengerparton, Subicsék a horvát belföldön és Boszniában, Vodicsaiék Szlavoniában. Felhasználták a körűlményeket czéljaikra, hasznot húztak minden mozgalomból, s addig össze is tartottak, míg az irígység nem kerekedett felül, akkor aztán ketten buktatták meg a harmadikat. Ezen a nyomon haladt Vodicsai I. Radoszló is.

Mikor II. Károly siciliai király, fia érdekében 1291. apr. 4. megkezdi nyiltan a toborzást, Duim a vegliai gróf és

---

[1]) Okl. XXV. A kivonatba hiba csúszott »vejének István bánnak« h. olvasd: »vejének István bán első szülött fiának«. Kérdés ki volt III. István első szülött fia. mi Lászlót vettük annak, de a kérdést ezzel nem merjük eldönteni.

[2]) Lásd a térképen Kolat, Bisztriczát; többi szlavon szerzeményeit illetőleg l. Okl. XXVIII. XXIX. Ma mohamedánok lakják.

Babonik fia II. Radoszló, (17) I. Radoszló unokaöcscse nagy kisérettel Nápolyba indúlnak.[1])

1292. nyilt lázadásra ösztökéli az olasz trónkövetelő Németujvári Ivánt, neki adományozván Vas- és Sopronmegyéket.[2]) *Nejének* Máriának rokonait[3]) a Subicsokat ugyancsak hadra szólítja, sógornője Katalin — a rácz Dragutin István felesége-fiának: Lászlónak odaajándékozza a szlavoniai ducatust;[4]) I. *Radoszló bánnak és testvéreinek* a birtokait azonban nem tudja belé ez adományba, hanem biztosítja kiváltságos helyzetöket.

I. Radoszló bán tényleges részt is vett a mozgalomban, mert Martell Károly 1292. decz. 1-én, érdemeinek elismerésekép újból megerősíti összes birtokaiban.[5]) Csakhogy I. Radoszló vagy nem érte be ezzel a jutalommal, vagy bántotta a Subicsok nagy becsülete, de nem maradt meg a nápolyiak hűségén. Jobbnak látta III. Endre királynak is tenni szolgálatot. 1293-ban, mikor a király anyjáért küldötte Ugrin mestert a tengerpartra, ezt a hű emberét a vegliai grófok hadai elfogták. Radoszló erre parancsot vevén a királytól, kemény tusa után, melyben öt szolgája elesett, számos atyjafia megsebesült, kiszabadította a király emberét, s a király édes anyját nagy tisztességgel kisérte utjában. Ezért Zágráb-megyében Selyén várát kapta, szept. 27-én pedig: Orbász, Galas (Glas) Petrinya, Vinodol, Selyén, Oklity, Podgorja és Szamobor váraknak a birtokában erősíti meg a király.[6])

Mindez azonban nem gátolta, hogy az Anjouk mellett is legyen embere, a ki adandó alkalommal hűségéről tegyen tanúságot. Kicsiben, igen gyümölcsöző viszontbiztosítási politikát űzött.[7]) Alig iktatták be a várak birtokába máris pártot ütött. Ugyancsak a király anyja, a kiért oly vitézi módon

---

[1]) Wenzel D. E. A. I. 76—77.

[2]) u. o. apr. 5. 81—82. l., 90—91. l., 121—2. l.

[3]) A rokonságról Pór A. i. t. 34. l. — Wenzel i. m. 85 l.

[4]) Wenzel i. m. 94—95. l.

[5]) Wenzel i. m. 98—99.

[6]) HO. VII. 230—5.

[7]) 1294. szept. 7. követei Nápolyban Pontius pap és Ossel. Wenzel i m. 120.

állott helytt egy évvel azelőtt, mint Szlavonia herczegnője — ez lehetett a baja Radoszlónak, ki bizonyára nem ok nélkűl fogott fegyvert — kénytelen kiostromoltatni a nagy adományost az orbászi várból.[1])

Testvére III. István (12) III. Endrével tartott. »Tekintetre méltatván a legnagyobb hűségével megbizonyított szolgálatokat« III. Endre megjáratta a zágrábi káptalannal Dresnekmegye határait s ezt a területet neki és maradékainak adományozta 1292. febr. 26.[2]) Ugyancsak *ezt* a területet adományozza Károly király természetesen látatlanba 1292. aug. 19-én a Subics testvéreknek s e megyével együtt a bosnyák határ mentén az egész horvát belföldet,[3]) kivévén a vegliai urak birtokait.

A két testvérnek ez az ellentétes pártállása surlódásokra vezetett köztük, embereik egymást öldösték s károkat követtek el a család birtokain. Két év folytán tűrték az állapotot, de azután jobbnak vélték a megbékülést s 1294. aug. 24-én megjelenvén Zágrábban a káptalan előtt, fiaik jelenlétében megfogadták, — hogy egymás birtokait, várait nem pusztítják s ha valamelyiknek háborúsága esnék olyannal, a ki ellen a másik testvér hadakozni nem akar, maradjanak semlegesen.[4])

III. István bánról ezután csak annyit tudunk, hogy Zríny várában 1295. jan. 13-án kelt adománylevelében fiainak: Lászlónak és Istvánnak a beleegyezésével a landstrassi kolostornak birtokokat ad,[5]) 1300 után többé nincs róla szó.[6])

[1]) Orbászi Grubach 1295-ben az alsó gradiskai révjövedelem felét kapja a miért Radoszlót kiostromolta HO. VIII. 361. Orbász várának helyfekvése kétes. Racski a Banyalukától délkeletre fekvő Vrbanjat érti alatta (Rad. IV. 31.) Lopasics a mai Orlovacot érti Banyalukától északra. Vrbazku, Orbászkő várának említtetvén, meglehet, hogy Vrbanja helyén állott, az esetben a mai Banjaluka helyén kell keresnünk Orbászvásárhelyt (1353. »Cives et hospites de Orbazwasarhel« Csánki D. közlése a múz. levéltárból) 1384. Kism. lev. 96 f. 1/2, Castrum regium Orbaz in confiniis regni Bozne. Zay-Ugróczi lev. B. 38. (Csánki jegyzetei.)

[2]) Okl. XXVIII.

[3]) Wenzel i. m. 95—6.

[4]) Oklev. XXX.

[5]) Okl. függ. I. [6]) U. o. II.

A nemzetség harmadik ágának szereplő tagjai: a II. *Babonik* (9) fiai eleinte nagybátyjok: I. Radoszló nyomdokain haladnak. 1292-ben Nápolyban kereskednek az olasz párton. Hét évig nem tudunk politikai magoktartásáról bővebbet. 1299-ben aug. 1-én azonban III. Endre a hűségére visszatért négy fiút IV. Istvánt I. Jánost, II. Radoszlót és Ottot kegyelmébe fogadja s javaikban megerősíti.[1]) Egy hónappal később — úgy látszik mire III. Endrénél megtértek, már megbánták — szept. 7-én Károly sziciliai király az ugyancsak hozzá *megtértek* büneit megbocsátja, bánokká teszi s javaikban megerősíti őket.[2]) E jószágok — mint az 1300. máj. 14-én kelt újabb megerősítés írja[3]) — a német határtól Boszniáig s a Szávától a Gozd hegyig, tehát a szlavoniai déli határig értek. Csakhogy ez a hűség sem érte meg az évfordulót, — vagy tán a nápolyi okleveleket csak azért tartogatták, hogy ha szükség lesz rájok, legyen mivel előállniok, — mert Morosini Albertinus Tótország herczege 1300. jun. 7-én megerősíti a királylyal kötött egyességét az ő kedves »atyafiainak«, az 1299. aug. 1. vagy valamely ujabb keletűt-e? ki tudná azt megmondani.[4])

Vodicsai II. Babonik fiai (14—18)

I. Radoszló 1295 után már nem szerepel, 1299. pedig mint néhairól emlékezik meg róla II. Károly. Fiai[5]) előtte haltak el, mert 1299-ben II. Károly oklevelében I. Radoszlónak jószágait »melyekben testvérei joggal örökölnek«, a II. Babonik fiainak itéli meg.[6]) Özvegyének a II. Babonik fiai haláláig tisztességes tartást rendeltek, 1313-ban még élt.[7])

III. Istvánnak két, oklevéllel bizonyítható fiát ismerjük:

---

[1]) Okl. XXXI.

[2]) Wenzel i. m. 136.

[3]) U. o. 146—7.

[4]) Okl. XXXIII.

[5]) Radozlaus banus similiter cum filiis suis prestiterunt iuramentum. Okl. 63. l. 1294.

[6]) Wenzel i. m. 139.

[7]) Okl. XXXV. Azt az adatot, hogy egyik fia zágrábi püspök lett volna, komolyan nem vehetjük. Azonban Mihály zágrábi püspök, kivel 1300. máj. 26. hadi egyességre léptek. valami módon atyjafiok volt, ebből származhatott a híre. (Okl. XXXII.)

Lászlót (19) és Istvánt, sorrendje szerint az V-iket. (21)[1]) V. Istvánnak két fiáról tudunk, Henrikről (31) és VI. Istvánról. (32) Ezekről valamint III. István testvérétől Gergely bánról, a kit már 1290. néhainak említenek, s hasonló nevű fiáról származás rendi vonatkozásoknál egyebet nem őrzött meg a levéltár.[2])

A Babonik-fiak szerepe az Anjou-korban.

I.

A Goriczai nemzetség, mely a vodicsai adomány következtében a vodicsai ispánok és későbbi bánok sorozatával szerepel az Árpádok alatt II. Vodicsai Babonik ágán visz jelentős szerepet az interregnum és I. Károly idejében. Atyjok nevéről Babonicsoknak (Babanici, Wabonigen) nevezik őket. Babonik-fiaknak illetőleg Babonicsoknak nevezzük őket mi is.

A Babonicsok, — mint láttuk — nagybátyjaikkal III. István és I. Radoszló bánokkal egyidejűleg szerepeltek az Árpád-ház uralkodásának végső szakában. Családi politikájoknak, illetőleg érvényesülésöknek az a bizonyitéka, hogy a kinek III. Endre utolsó évében s az interregnum elején Szlavoniával baja vagy dolga van, annak legelőbb velök kell leszámolni.

---

[1]) Pór Antal nyomán az I. sz. származási rendbe 20. s 22. sz. a. még Miklós bánt és Pál mestert iktattuk. Utólag meggyőződtünk, hogy tévedés van a dologban. Ugyanis Pór A. Tkalcsics Mon. Civ. Zagr. I. 60—68. 138. l. értelmében (i. t. 37. l.) előadja, hogy István bán fiai egy palotát ajándékoztak Hodus ispánnak Zágrábban. Pál mester azonban cserében borsodi és szabolcsi jószágokért visszavette tőle a palotát s Gillén ispánnak adta. A cserét azután I. Károly király 1332. átírta. Ámde a H. O. VIII. 295. l. 1291. jun. 17. kelettel ugyancsak erre az ügyre tartozó oklevél közöltetvén, a kiadó megjegyzi, hogy az oklevélen függő pecséten a *Gút-Keled* czímer látható. Nem csoda ez a megtévesztés, mikor a Németujváriak, Vodicsaiak s a Guthkeledek közt annyi a hasonló keresztnév, a legtöbb oklevélről pedig leszakadt a pecsét.

[2]) Lásd B-tan. LXX. l. 13. LXXI. l. 23. és LXXIII. l. 31. 32. — Pór A. i. t. 29. l.

Az öt Babonik fiú közűl háromnak jutott nagy szerep: IV. vagy a Sztenicsnyáki előnéven ismert *István* bánnak, (14) *I. Jánosnak*, (15) a királyné tárnokmesterének s *II. Radoszlónak*, (17) a Blagay Duim apjának.

Sztenicsnyáki (IV) István bán (14)

A II. Babonik fiai osztatlanúl gazdálkodtak, a legidősebb: *István* a sztenicsnyáki várban volt otthon. Ő adott testvéreinek irányt, vele mentek a politikában. IV. István az Anjou-pártnak nem volt megbízható embere. Ki is sejthette 1300-ben, hogy I. Károly 1310-ben oly erős gyökeret fog verni az országban. Világos, hogy ez ingadozás közepette azon voltak, hogy mennél kevesebb kötelezettség fűzze őket az egyes pártokhoz, de azért kivánatosnak tarták, hogy mindegyik rájok szorúljon.

Krajnai birtokaik révén folytatják összeköttetésüket a Habsburgokkal és a görzi grófokkal. Ezen a réven jut nekik szerep a nyugati szomszédság belső küzdelmeiben, s így fonódnak újra együvé a szálak Szlavonia és Krajna között. Kedvezőre fordúlván a helyzete, Károly királyt urokúl vallják Szlavoniában, de Krajnában Szép Frigyesnek szolgálnak [1]) E kettős viszonynak kettős hasznát látták, mert itt is, ott is jövedelmező adományokra, s zálogbirtokra tettek szert. [2])

A báni méltóságot 1300—8-ig egyikük sem érte el, [3]) de az a körűlmény, hogy Károly király az 1309. koronázás alkalmával nagy ispánoknak nevezi őket, világos jele, hogy társadalmilag Szlavoniában övék az első hely. [4]) Hogy nem

---

[1]) Okl. függ. III. — Wenzel A. Ok. I. 177. Pór Antal i. t. nem méltathatta figyelemre a Babonikok krajnai birtokait, s ezért véli, hogy Szép Frigyes szolgálatába állottak s annak a körűlménynek tulajdonít fontosságot, hogy Károly 1309. jun. 15. koronáztatásánál nem jelentek meg személyesen, hanem Péter zágrábi kanonok, csázmai főesperes képviselte őket. Ámde Brebiri Pál horvát bán s Henrik szlavon bán sem jelentek meg személyesen. Babonik fia János ekkor különben Friaulban hadakozott, Istvánnak meg a határon akadt dolga.

[2]) Okl. függ. III. IV. Wenzel A. D. E. I. 177.

[3]) Stephanus, Johannes et Radoslaus comites. 1307. jun. 23. Tkalcsics: M. C. Z. I. 79. l.

[4]) Stephano, Joanne et Radislao filiis Babonik magnis comitibus Sclavonie Mon. Vat. A. I. Card. Gent. 305. l.

voltak jelen személyesen a budai országgyűlésen s a király mégis megteszi bánnak IV. Istvánt 1310-ben, azt bizonyítja, hogy a királynak bizalmatlanságra nem volt oka s a helyére illő, oda való első embert rendelte helyettesének. Mindabból, a mit e nagy ispánokról tudunk, kitetszik, hogy következetesen a magok családi érdeke lebegett szemük előtt.

Krajnában a Habsburgok hívei. Amikor a csehek 1307. Henrik görzi grófot teszik meg királyuknak, az öcscse Ottó ellen indított habsburgi hadjáratban a Babonicsok: István, János és Radoszló, a Habsburgok magyar-határdúló kapitányának Wallsee Ulriknak voltak segedelmére: Karintia, Krajna és a márkák dúlásában.[1]) Viszont ez a körülmény nem akadálya, hogy Babonics János, atyjafiát a görzi grófot II. Henriket segítse Ottobono aquilejai patriarka ellen viselt hadjáratában, lovasaival három ízben feldúlván Friault s elégetvén Morteglianot.[2])

Ekkor tetőzik a hatalmok. István bán, a két vezérlő horvát család s a Brebiriek s a Frangepánok mellett, mint egész Szlavonia bánja ama hatalmasok között szerepel, kikkel a köztársaság állandó összeköttetést tart fönn.[3]) Tőle kérnek engedelmet, hogy kereskedőik szabadon kereskedhessenek.[4]) Báni minőségében a király megbizásából báni dénárokat veret a Guthkeled-féle értékben.[5]) Zágráb városa[6]) s a püspökség meg a káptalan úgyszólván a kezükben van. Medvevárát a püspökség fontos erődjét már 1308-ban ügyesen kézrekerítették s István bán mesteri módon tartotta meg

---

[1]) Horneck : Rimes krónika III./818. — Krones : Die Freien von Saneck I. 46. l. Die Stadt Windisch-Grätz : »Und die Wabanigen, Sach man vor Windisch-Gräz liegen.«

[2]) Manzano: Annali del Friuli III. 394—95. 412. — IV. 29. Juliani, Chron. in Appen. Rubeis Mon. Eccl. Aqu. 33—4. Babonics katonáit Bobaniciaknak nevezték. 1309. 1310. 1312-ben pusztított. — Czoernig i. m. 310. 533. l. A gróf 800 horvátot fogadott zsoldjába. C. de Fraceschi: L'Istria. Note Storiche 1879. 152. l.

[3]) Mon. Slav. Mer. Zágráb I. 192.

[4]) U. o. I. 255. 1310.

[5]) A szarajevoi múzeum gazdag szlavoniai denárait Truhelka múz. őr dolgozza fel. 1323. két báni denár (a Gutkeledi értékben) 1 új denárt ér.

[6]) Tkalcsics Mon. Civ. Z. 82. 3. AO. II.

a káptalan minden igyekezete daczára, sőt olyan jól igazította a dolgát, hogy a fentartási költségeket is velök fizettette meg.[1]) Nekik, a hatalmas, összetartó nemzetségnek már csak a király parancsol, de az is csak csínyján bánhatik velök, mert tudja, hogy van kire támaszkodniok.

Családi szempontból s közjogi állásukat tekintve egyaránt fontos egyességet kötöttek Gazotti Ágoston zágrábi püspök előtt 1313. jun. 8-án Zágrábban, melyből a nemzetség belső életére nézve nyerünk tájékozást.[2]) Ugyanis megosztoztak, hogy »kiki tudja meg, hogy mi az övé«. Megesküdtek, hogy az egyességét megtartják, István, a bán, azonképen mint testvérei *János* és *Radoszló* hites nemes tanúkat állítottak, a kik megbízóikkal együtt esküdtek. A jövedelmeken ekképen osztozának; Sztenicsnyáki István bán, a király kegyelméből viselvén a báni tisztet a zágrábi kamara (pénzverő) jövedelmét *egymaga* élvezi, a révekből, tartozékokból s a harminczadból befolyó jövedelmen azonban *hárman* osztoznak s tisztjeik egyértelműleg járnak el. A mi a telkeik s a jobbágyaik után befolyó jövedelmet illeti, kinek-kinek a részéből befolyó összeg legyen sajátja. Kisebb ügyekben mindenikök ítéljen a maga dolgában, nagyobb ügyeket közösen tárgyaljanak, a nemesekre nézve a nemesi szabadság mindig épségben tartatván. Néhai (I) Radoszló bán özvegyének a javai maradjanak nála haszonélvezetképen holtáig, azután közösen osztoznak rajtok. *Közös* birtokaikat, kivéve a nemes telkeket (t. i. azokat, a melyek védnökségök alatt állanak) s az egyháziakat — hacsak nincs ellene írásos akadály — egyformán osszák meg. Osztozás czéljából mindent be kell vallani, tartozást és követelést egyaránt, János ispán mindjárt 800 márkát követelt is neje számára a közösből.

---

[1]) U. a. u. o. 81. 84—6. 85. Pór A. i. t. 818—819. igen sikerülten dolgozta fel Medvevár történetét. Egyébként már Kukuljević is alaposan tanúlmányozta a kérdést. Nagy kár, hogy a magyar s a horvát történetírás között nincs semmi közvetetlen kapcsolat, igen sokat kiderítettek már ők, a mit újként fogad a magyar történetírás, s viszont ők sem veszik számba a mit mi már régen ismerünk.

[2]) Okl. XXXV.

A területére nézve rengeteg vagyon felosztása nem ment oly könnyen. Már 1314. máj. 12-én újabb ítéletre volt szükség, [1]) melyben a felső-szlavoniai vámok, Stenicsnyák középponttal István bánnak, az alsó szlavoniaiak Jánosnak, a szanaiak Radoszlónak jutottak.

Ennek a nagyban űzött közös gazdálkodásnak az volt az eredménye, hogy a számos vállalataik fedezésére fordított adósság melyet Németországban vettek föl, a kamatfizetés elmulasztása miatt nagyban felszaporodott. Ennek a terhét Jánosra hárították, mert a szanai collectát, hatvanhárom márkát ő vette föl a maga részére.

Nem kis jelentőségű momentum a család anyagi képességére nézve, hogy István bán 2370 márka, János ispán pedig 1150 márka adósságot vettek föl a közös birbirtokra (körülbelül 80,000 forint akkor) tehát összesen 3520 márkát fordítottak az úgynevezett közös szükségletekre. Radoszló ispán, hármok között a legifjabb, azt állította, hogy Jánosnak nagy somma pénzt adott a közös költségekre. Elhatározták tehát, illetőleg megegyeztek, hogy a közös terhet közösen viselik, János ispán pedig megesküdött, hogy a maga czéljaira nem fordított semmit. Ez a fejedelmi adósság az akkori idők pénzbeszerző eszközeit tekintve, a családnak rendkivűli hitelképességéről tesz tanúságot. Első sorban az országos jövedelemből vették ki a részt, azután megfizettették a kereskedőket s végül kivették jobbágyaiktól a tehetséget. Ha a mai pénzbőséget és könnyű hitelt szembe állítjuk az akkori állapotokkal, nem is kell a fentebbi sommát mai értékére átszámítanunk, hogy a Babonics-birtok értékét kellőleg hangsúlyozzuk. Gazdagok voltak a Frangepánok s a Brebiriek is, de földjeik sokkal rosszabbak valának. Babonik fiiainak e részben az volt a nagy szerencséjök, hogy a kereskedelmi utak *birtokaik* mellett vezettek el s a mikor csak szerét ejthették, akár csak fejedelmi joghatóság illetné őket, ki is használták ezt a kedvező helyzetöket. Nincs is mit csodálnunk, hogy Fridrik római király — háromszázötven márka erejéig lévén érdekelve — 1316. István bánt dux

---

[1]) Okl. XXXVII.

Sclavonienek nevezi.[1]) Ezzel a hatáskörrel nyomába lépett Brebiri Pálnak, kivel míg élt, nem mert kikötni Károly király sem. Sztenicsnyáki István valósággal épp oly ura volt Szlavoniának, mint Subics Pál Horvátországnak, szövetségeket köt, rendre vásárolja, veszi zálogba a birtokokat, szomszédai mindannyian kedvében járnak.

A hatalmas bán 1316. derekán hatalmánnk teljes birtokában halt meg.[2]) Károly király az ő kedvelt és hű emberét Jánost, az elhúnyt bán testvérét, tette meg Szlavonia bánjává, ugyanazt a hatáskört biztosítván neki.[3])

II. Babonik fia (I) János (15)

II. Babonik fia I *János* sok érdemet szerzett Károly király ügyének az előmozdításában. Nagy része volt — mint a király 1316. decz. 20-án kelt adománylevele bizonyítja[4]) — a Németújvári Henrik fiak megfékezésében. 1314-ben vagy 1316-ban már bánsága idejében történt-e, nem tudjuk, de ez időtájban esett meg, hogy az »átkos emlékű« Henrik bán fiai a Dráván túl prédáltak[5]), János bán ostrom alá fogta zdenczi várokat, s bár lábán, kezén súlyos sebet vett, elfoglalta a várat.[6]) 1317-ben Zrinyi várában találjuk a bánt, a honnan megsürgeti a velenczei köztársaságot 120 márkájáért, csak s behajtás esetére igérvén meg nekik a kivánt védlevelet.[7])

Négy év múlt el ekképen. Babonics János azalatt gyarapodott földi javakban, de nem lévén fia, unokáját, vejének szekcsői Herczeg Péternek a fiát, fogadta örökösének.[8]) »A legkiválóbb hivatal lévén a magyar királyságban a bánság«,[9])

---

[1]) Okl. XL—XLI. 1316. decz. 20. János a bán.

[2]) Okl. XXXIX.

[3]) Ő is veretett báni dénárokat. Truhelka sok ismeretlen változatát írja le előbb jelzett, megjelenendő munkájában.

[4]) Okl. XLI.

[5]) Pór Antal: Századok 1888. 788. l. — Kukuljević: Jura Regni Croatiae I. 87.

[6]) Ezért Garicsban kapott birtokot. Bogár István is kitűntette magát Zdench és Monoszló ostrománál. — Zichy Ok. I. 160. Pór A.: Századok 1894. 808. l.

[7]) Mon. Slav. mer. 1317. I/20 I. 294.

[8]) Okl. XLIII. Orbász várában. Báni működéséről Tkalcsics: Mon. C. Z. I. 97—9.

[9]) M. C. Z. I. 98.

érthető, hogy a hivatalból az egész nemzetségre nemcsak dísz, hanem haszon is háramlott s a bánnal együtt a család minden tagjának nagy volt a hatalma. János bán unokaöccsei, néhai IV. István bán fiai: *Pál*, krupai ispán, (24) II. *János*, (25) *György* (26) és *Dénes* (27) már 1321-ben meglett emberek lévén,[1]) nagybátyjok hivataloskodása alatt már nekik kijut a szereplésből. Ugyancsak a harmadik testvérnek III. Radoszlónak (17) a fiai: *Miklós* (29) és *Duim* (30) is hasznát látják nagybátyjok érdemeinek, kire való tekintettel Károly király örökölt és szerzett jószágaikban megerősíti őket.[2])

Babonics János a hatalmas bán ekkor a politikai és hadi eseményekből is bőven kiveszi a maga részét. 1319—1323. között következett el az ország délkeleti részének a teljes megbékítése. A Brebiriek megfékezése: Subics Mladennek a horvátok örökös bánjának a bukása ugyanazzal a fontossággal bír Károly király hatalmának a megerősödése folyamatában, mint az 1312-iki rozgonyi ütközet, mely az Anjouk Magyarországa megalkotásának csak a kezdetét jelenti. Előre látható volt, s Károly látta is tisztán, hogy míg az ő egykori hű pártfelei a Subicsok felségjogokat gyakorolnak a tengerparton, nem teljes az ő felségisége. A Babonicsok is megnőttek tekintélyben, hatalomban, azért minden hívségök mellett épen az ő nagy összeköttetéseik s gazdagságok óvatosságra intették a királyt. Egyben mégis könnyebb volt a velök való elbánás, birtokaikhoz ugyanis hozzá lehetett férkőzni, míg a dalmát-horvát sziklás várakkal nehezen esett a hadakozás. E végből a Babonik fiak támogatására nagy szükség volt, a kikre különben bizvást lehetett számítani, ha a Subicsok megtöréséről volt szó.

1319-ben a Miljutin István szerb királlyal vivott győzedelmes hadjáratban Brebiri Subics Mladen,[3]) a hatalmas

---

[1]) Okl. Függ. IV. Kegyeletes érzésökről tanúskodó alapítvány.

[2]) Okl. 1322. I/27. XLV.

[3]) Luccari: Annali di Rausia 48. l. — V. ö. Salamon: Az első Zrinyiek 173—5. — Kukuljević: Zrin grad 19—23. l. — Pór Antal: Századok 1894. 144—5, 807—815. — Szerzőtől: Magyar Könyvszemle 1895. Varignana V. küldetése.

Pál fia, még együtt küzd a Babonicsokkal. Ez időtől kezdve azonban Brebiri Mladen mindinkább elfordúl a királytól, mintha nem is volna hozzá köze. Megfékezése mindamellett nem volt oly könnyű dolog. A királynak 1321. erősen meggyúlt a baja a horvát határon. Babonics János ekkor helytt állott vitézeivel [1]) s követi Druget Fülöp nádornak a parancsát.

Nagy feladat várta 1322-ben, mikor Károly király végét akarván szakítani a Mladen királykodásának, egyenesen ő rá, a szlavoniai főemberre bízta a sereg vezérletét. A hadjárat csak rövid ideig tartott. Brebiri Mladen elvesztette a a fejét, s menekült János bán hadai elől, de a szlavon hadak — a Babonik fiak mind jelen voltak — s a Mladen ellenfelei folyton üldözték, Bliscánál azután elérték. Csatát vesztett oláhjai — vagyis a poljiczai és morlák pásztorok — elszéledtek, ő pedig elmenekült. [2]) Mladen azután kegyelemre megadta magát a királynak, ki időközben Dalmácziába ért, Mladent letette a bánságból s a hatalmas ember fogolynak került Magyarországba.

A Brebiriek örökébe immár a győztes Babonik János lépett, 1322. okt. 6-án [3]) még csak az egész Szlavonia (Alsó és Felső) bánja, de tíz nap múltán már a király Szlavonia Horvátország és Dalmáczia bánjának nevezi [4]) s horvátföldi ténykedésre ad neki parancsot.

Nagy jelentőségű esemény ez amaz országrészek történetében, mert hosszú idő óta egy kézbe kerűl a határterületek kormánya. Babonics Jánosék elérték azt, a mit odavaló nemzetségbeli addig el nem ért; a király különös kegyéből *szlavoniai* úr létére a *horvátoknak* is bánja lett. Mladent ugyan nem szerette senki, legyőzetésének mindenki

---

[1]) Anjoukori Ok. II. l. Tiboldfi János és Lőkös. Ezt a hadjáratot 1321-re teszi Pór i. t. 808. l. Esetleg ezzel a hadjárattal függ össze Károly királynak Szamoborról és Sellén váráról szóló adománya, melyet hű szolgálatai fejében II. János ispánnak a Babonik fia István fiának juttatott. — Okl. XLVI.

[2]) M. Madii Hist. cap. XVIII. Lucius Mem. di Trau p. 163. Mladen ellen 1322. jan. a sebenicoiak, trauiak s a bosnyákok állást foglaltak.

[3]) Okl. XLVII. adomány.

[4]) Anjoukori Okt. II. 53. Pór A. i. t. 813. 3. j. sajtóhiba 1322 okt. 22, 16-a helyett.

örült, de Babonik fia János, bármi híres vitéz, mégis idegen, nem horvát, nem közülök való, s ezért nem kellett a horvátoknak [1]); a Subicsok, a Nelipicsek a szlavoniai Babonikot e miatt nem tekintették magokhoz méltó bánnak. Ha nem lehet Brebiri, nem lehet Nelipics, akkor ne legyen Babonik sem. S ebben rejlik Babonik János bukásának a nyitja, s nem mint egyik írónk mondja az ő »gyöngeségében«. [2]) Már 1322. nov. 29. híre jár, hogy Brebiriéknek s Nelipicséknek nem kell János bán, s a trauiak, ez erélyes kis város ügyes polgárai, háborút jeleznek. [3]) Károly király megtapasztalván, hogy János bán sehogy sem kell a horvátoknak s dalmatáknak, úgy segített a bajon, hogy egy magyar embert Amadéfia Miklóst tett meg bánná. Csakis így érthető, hogy Babonik János s egész nemzetsége annyi vérrel megbizonyított szolgálat után szembe száll a királlyal. Nem azért segítették őt, hogy most más ember vegye el előlök a régen óhajtott jutalmat. A nemzetség ez okon nyiltan pártot ütött s mikor az új bán Knin felé indúlt, elállották — mit könnyű módjukban vala megtenni — a szlavon-horvát déli határt. Történt pedig ez a zendűlés 1323. derekán; [4]) mikor Miklós bán Babonics Jánost és öccseit magával szembe találta. Komoly ütközetre nem kerűlt a dolog, a csetepatéban néhány szlavonita elesett, többeket elfogtak, s vagy 400 lovok kerűlt pányvára. Az új bán ildomos ember létére nem vette komolyan e gerjedelmet, hanem megbékélt velök módjával s velök együtt vonúlt be aztán a horvát földre. [5])

A nemzetség e magatartásával sokat ártott a maga

---

[1]) 1253. óta Dresnek urai.

[2]) Pór i. t. 813.

[3]) Mon. Sl. M. I. 344. Trau Velenczének. »Comes Georgius, comes Paulus et Gregorius fratres Mladini olim bani, et Nelipcius voevoda, qui tenent castrum Thinini, ***nolunt***, quod dictus Joannes banus in ***banato*** (igy) ***veniat***, ceteri vero volunt, propter quod creditur, quod discessio inter ipsos erit«. Károly király Nelipics vajda dresniki birtokáról szóló adománylevelét 1322. okt. 11. megerősiti. Kismartoni lev. Rep. 42. f. A.

[4]) Amadéfia Miklós 1323. febr. 20. egész Szlavonia bánja (tocius Slavoniae) Bécsi titk. lev. Pór Antal: Bogárfia István és Márton Századok 1890. 230.

[5]) M. Madii Cap. XXII.

tekintélyének. János bán, a mellőzött emberek keserűségével, mindenkép azon volt, hogy biztosítsa birtokait. Tarantói Fülöphöz, Károly király nagybátyjához fordúlt, a ki 1308 óta Albaniát is bírta s a Babonicsokkal atyafiságot tartott. A fejedelem a néhai szlavon bánnak, kedves rokonának összes Szlavoniában bírt jószágait a magyar király személye körűl szerzett érdemeire való tekintettel meg is erősítette.[1])

Míg a levitézlett bán inkább duzzogásra vette a dolgot, unokaöccsei, az István bán (14) fiai, bizakodva családi összeköttetéseikben, a zajgó Németújváriakkal szövetségben, nyíltan pártot ütöttek a király ellen. A részleteket nem ismerjük.[2]) Növelte elkeseredésüket, hogy Medvevárát még 1323-ban elvette Babonikéktól a király.[3]) A lázadás, bizonyosan osztrák biztatásra, a Henrik fiakkal kezet fogva 1326. kapott lángra, mikor Amadéfia Miklós után az Ákos nemzetségbeli Mikecz lett bánná. Mielőtt Horvátországba ment, végeznie kellett a lázadással, ekkor ostromolta ki váraikból az István fiait, kik mind a négyen részesek valának a mozgalomban: *György,* (26) II. *János,* (25) *Dénes* (27) és *Pál.* (24) A bán gyökerében támadta meg a nemzetség hatalmát,[4]) a mennyiben legerősebb várokat Sztenicsnyákot támadta meg haddal — s mint maga is megvallja — kemény védelem után vette birtokba,[5]) még pedig olyanténképen, hogy Kaboldi László a zágrábi püspök s a szlavon nemesség — számos lekötelezettjök, atyjafiok lévén köztök — rávették a bánfiakat, hogy mondjanak le az amúgy is hiábavaló védelemről, s adják át a várat a királynak. Ennek fejében Mikecz, a bán aztán Alsó-Monoszló várát (Moszlavinát) adta oda nekik cserében s így mintegy kisajátították őket a legfontosabb

[1]) Okl. XLIX. V. ö. XXXIV. sz. Hopf czikke Ersch és Gubernél 85. 367.

[2]) 1323—1327. az Okl. mindössze három darabot tartalmaz.

[3]) Tkalcsics : Mon. C. Z. I. 187. l.

[4]) M. Madii : Cap. XXVIII. 1326. teszi a bán útját Boszniába, a béke illetőleg a megegyezés 1327. szept. 16. kelt Mikecz és a Babonik István fiak között (LIII.), tehát 1326. folytán kellett végbemenni a lázadás megfékezésének. A bán segedelmére volt Frigyes vegliai gróf is. — Századok 1890. 210.

[5]) Okl. LIII.

birtokukból. A király 1328. márcz. 28. jóváhagyta az egyezséget s a megtérőket újból kegyeibe fagadta. [1])

Ákos Mihály fia Mikecz bán ezzel nagy sikert ért el. Anélkűl, hogy a nemzetséget letiporta s így azokat kétségbeesett további harczokra ingerelte volna, kiszedte a méregfogukat. A nemzetség nem bukott el, de önmagától megszűnt az a hűbéries különállásra való törekvése, mely 1310-től kezdve örökletes méltóságra, mondhatni dynasztia-alapításra irányúlt. A drága Sztenicsnyákot nem is kapták vissza többé.[2]) Az osztrák herczegek: Frigyes, Albert és Ottó pedig ugyanekkor arra kötelezték magokat, hogy a király emberei közűl ezentúl senkit sem pártolnak s ezzel a német segítségbe vetett reménységöknek is vége szakadt. [3])

Szerencséjökre — hisz fennmaradásokat ez biztosította — az öreg János bán nem vett tényleges részt a mozgalom második, veszedelmesebb stádiumában, testvérének III. Radoszlónak (17) a fiai Miklós és Duim pedig békességszerető apjoknak a nyomdokaiba lépve — híven kitartottak a király mellett s nagybátyjok I. János révén a királyi udvarba kerűlvén, mindkettőből híres vitéz leve.

I. János bán elszakadván öccseitől 1326. a királynő tárnokmestere, közben pataki várnagygyá lett, [4]) s ebbeli tisztét hét esztendeig viseli. [5]) Azon közben 1328-ban nagy baja esett. Öccsei elvesztették a fontos sztenicsnyáki várat, őt meg azzal sújtotta balvégzete, hogy családi birtokainak egyik gyöngye a *zrínyi* uradalom kerűlt idegen kézre.

---

[1]) Okl. XLIV.

[2]) 1380. Lajos 10000 frt zálog összeg fejében István vegliai comes kapja, 1415-ben a Czilleyek kezére kerűlt, 1461. Frangepán Márton kapta, 1515. ugyancsak szluini Frangepán Miklós nem átallja s Miksához fordúl hogy erősítse meg a jószág birtokábau.

[3]) Wenzel: ADE. I. 272. !,

[4]) 1326. szept. 26. — Pór. i. t. 39.

[5]) Anjoukori Okt. II. 1327. V/21 284; VI/22 306; VII/4. 340. et castellanus de Pathak; 1328. III/23 u. o. 355; 1329 XI/21 u. o. 449; 1330. II/18 467. 1334. még él, mert jul. 25. az újhelyi Ágoston-rendieknek és pálosoknak adományt tesz atyja s anyja emlékére s gyermekei *(fiai)* üdvére. Okl. LIX. A kivonat tollhibából, dominikanusokat mond Ágoston-rendiek helyett.

Ennek a Zriny várának a fontossága abban állott, hogy erdők közepette biztos menedéket nyújtott s egy nagy uradalomnak volt mintegy a középpontja (caput bonorum). A XIII. század óta Vodicsaiak és Ratoldok bírnak a nagy uradalomból egyes részeket, 1287-ben Ratold Lóránt két fia Ratold és Mátyás Pedet (Pedvár, Pedel) és Sztupniczát eladják Vodicsai III. Istvánnak (12).[1] A két birtok azonban 1346-ban újból visszakerült a Ratoldok kezére.[2] Tartozékaival együtt a vár már a XIV. század első tizedeiben is jelentős birtok.[3]

Babonik fia János, a volt bán, 1328-ban vejéért Szekcsői Herczeg Péterért, a Németújvári Henrik fiáért 250 márka (bécsi dénár) erejéig jótállott. Nemcsak az öccseiért, hanem a németújvári atyafiságért kellett neki most megszenvedni. Tót-Lőrinczék, a Guge (Gögye) fia János fiai: *Lőrincz* királyi zászlótartó, *Ugrin*, mindketten semptei várnagyok s testvérök *János*, a jószágaikon esett károk megtérítése czímén ugyanis a lázadó Németújváriakon keresték a kártérítést. A követelés fejében 1329. szept. 8. lejárattal Babonik János, hogy vejét megmentse, mint jótálló lekötötte zrinyi várát és tartozékait.[4]

A király akár azért, hogy szívesebben látta Zriny várát a Tóthék kezén, akár mert Babonik János nem tudta leróni a tartozást, 1328. nov. 18-án megparancsolta Mikecz bánnak, Péter fia Dénesnek és Babonik II. Radoszló fia Miklósnak (29), tehát a tárnokmester unokaöccsének, hogy kiváltásokig a zrinyi birtokokat tényleg a György fiak kezén akarja látni s ezért elrendeli bevezetésöket a birtokba. A birtok ezután a Gögyefiak fiaknak a Tóthoknak kezén maradt 1347-ig. Ebben az esztendőben már »örökség jogán« az övéknek mondja Károly király fia, Lajos. Megvették-e Babonik

---

[1] HO. VIII. 255. Pedvár, Sztupnicza mind egy csomóban Gvozdanszk, Gvozdanszko is hozzá tartozott a Zsirovácz pataka mellett.

[2] Fejér IX/I 268. — Kukuljević J. Zrin grad. 1883. 24. l.

[3] Összes tartozékait felsorolja Kukuljević: i. m. 23. l. Fejér VIII 5. 326. után Okl. LVI. A praediumok közt Grangyát egy Andor (Ander) nevű magyar bírta, Velesnán ugyancsak egy András nevü magyart találunk. Okl. 107. l.

[4] Okl. LV. LVI.

Jánostól a birtokot, csere útján jutott-e végleg birtokukba, s vajjon létezett-e valami jogközösség köztük s a Babonikok között — mint gyanitják — nem tudjuk.[1]) Zriny vára azután Osztrovicza váráért Brebiri, immár Zrínyi Gergelynek a birtokába jutott királyi adomány útján, Lajos király pedig Lőrincz fiát Konth Miklóst 1347-ben más birtokkal kárpótolta.[2]) Igy került a Vodicsai Babonikok egyik törzsbirtoka a horvátok vezető hatalmas családjának kezére, mely ez új talajban, új életre sarjadt.

Blagay Miklós (29)

A mit azonban ezen a réven veszített a család, azt II. Radoszló derék fiai: *Miklós* és *Duim* hozták helyre. Már 1321-ben megszerezték Ostrozsáczot, az Unna menti fontos várat s ezzel az Unna menti vidéken ők lettek az első birtokosok.[3]) Míg megalázott unokatestvéreik krajnai birtokaikat mentsváróknak tekintik, s a dolgok új rendjéhez sehogysem tudnak illeszkedni, a két derék vitéz királyok hű katonája lesz. Különösen Miklósnak köszön sokat a király. Ő volt az, a ki a Bazarád vajda elleni szerencsétlen hadjáratban mint »ifjú athleta, vitéz bajvívó« a maga élte veszélyeztetésével védte a király személyét, s a király szeme láttára leterített öt oláh fegyverest, kik mindenkép a királyra törtek, s maga is fején és vállán hat sebet vett, huszonöt nemes vitéze ott esvén el amaz »átkozott völgyben.«[4]) Ily emberekkel sokat merhetett Károly. Míg mindenik a maga külön érdekében harczolt, csak apró vitézek valának, így az ország szolgálatában, bajban és sikerben valódi hősök. Jutalmok is nagy volt, azonfelűl, hogy jószágaikban megerősitik őket. Jelesűl Osztrozsácz várát, a doberniczai földet s a vár körűli birto-

---

[1]) Botka Tivadar: Kont nádor téves sarja. Századok: IV. 139. — Pór A.: Tóth Lőrincz a kir. tárnokok és zászlótartók mestere 1328—48. Századok. 1891. 350—1. l. Kérdés, hogy a Konthok nemzetsége nem egy-e a szanavidéki *Tolzconth* nemzetséggel, mely a Vodicsaiakkal közösen bírt?

[2]) Salamon: Az első Zrinyiek 206. — Kukuljević i. m. 32. l.

[3]) Okl. XLIV. Osztrozsácz az Unna balpartján 28 km. Bihácstól ugyancsak a bihácsi járásban 993 lakossal bíró mezőváros.

[4]) Okl. LVIII. A Bazarád elleni szomorú emlékű ütközet drámai leírása. Újból átírta I. Lajos 1364. máj. 18-án. Okl. LXXXIV. Dobernik határát 1374. máj. 24-én járatta meg Czudar Péter bán. Okl. XCIII.

kukat az Unna mentén Krupa váráig, Blagaj felé, eladdig királyi falvakkal új adományképen kerekítette ki a király. [1])

E két Radoszló sarjadék alapitá meg a *Blagay* családot. Tudvalevő, hogy IV. István bán (14) fiai Szlavonia nyugati részén laktak, ők voltak a *Sztenicsnyákiak*, I. János bán *Zrinyben* ült, ő volt a *zrinyi* vodicsai ispán, míg Radoszlónak *Blagaj* jutott.[2]) Okleveleinkben ugyancsak Duimot nevezik Blagaynak,[3]) de egy későbbi oklevél már Radoszlóról is mint Blagayról emlékezik.[4]) A Radoszlófiak, immár Blagayak megegyezésre jutottak III. István két fiával Henrikkel (31) és Istvánnal[5]) (32) s egyesitvén a vodicsa-dubiczai-szanai hatalmas birtoktestet új családot alkotnak. Előbb azonban be kell számolnunk a IV. István fiaival, kiknek további szereplése mintegy epilogja a nemzetség régi történetének.

A sztenicsnyáki fiúknál kárbaveszett a megbékélés, mert nem volt maradások Károly király hűségében. Nyolcz évvel a sztenicsnyáki katasztrófa után 1336. jan. 7. hárman közűlök: György, Dénes és Pál Bécsben hittel fogadták Albert és Ottó osztrák herczegeknek, hogy *ellenfelökkel* Károly magyar királlyal a herczegek beleegyezése nélkűl nem lépnek egyességre.[6]) Mikor aztán kitört a háború Károly és a herczegek közt s a lázadók megtapasztalták új uraik csekély sikerét, volt rá gondjuk, hogy az 1337. iun. 8-ig terjedő fegyverszünetbe belefoglaltassák magokat. A békéből A Sztenicsnyákiak (23–28)

[1]) Osztrozsácz körűl fekszik *Brekovica* körűlbelől fele útján Bihácsnak s Osztrozsácznak. *Stiena* vagy Bielastina falú, régen erődített hely volt, nem messze az Unna balpartjától — a *Čelar-Planina* és *Malagomila* között. Az Unna jobb partján feküdt a Germecplanina lejtőjén Krupa és Bihács között *Menych* és *Medvegya*. Itt terűlt el a pezeti ispánság (Peset, Pset, Paščenička). Szomszédaik voltak délnyúgaton az Izačičok, nyugaton a korbáviai grófok mutniki és mutniczai birtokai. Északnyugaton a Korana melletti Teržac a Frangepánoké, éjszakra Osztrozsácztól Cazinban a knini püspöknek volt birtoka, mely később a Blagayéké lett, Krupa a Babonikfiak második ágának a kezén volt.

[2]) Okl. LXI., LXII., LXIII. LXIV.

[3]) Okl. LXX.

[4]) »Duymii filii Radozlay de Blagay« Okl. LXXXVII.

[5]) Okl. LXII. LXIII. LXV.

[6]) Okl. LX.

azonban 1337. szept. 11-én Károly király kizáratta a hűteleneket.[1])

Ez ágnak a története java részében később az ország határán túl folyt le. Pál és Dénes Ortenburgi leányokat vettek el feleségűl, növérük Katalin pedig, Ortenburgi Henrik gróthoz ment férjhez. Dénes és Pál ispánok a régi krajnai márkabeli birtokot, Altenburgot, Rudolfswerth mellett Hopfenbachot (ma Hmelnik, régen vár Neustadtl mellett), Orahoviczot (Nussdorf Landstrassi járás), Chronawt (Kronovot a mai krajnai Weisskirchen mellett), zálog fejében Dénesné ezer márkányi hozományára beírják.[2]) Magyar területen Krupa körűl voltak jószágaik, melyeket csakis atyafiaik jóvoltából bírhattak. Megöregedvén, később megbékéltek a hatalommal, s I. Lajos király rájok bízta a krupai vár őrzését is. A hatalmas királynak már könnyű sora volt az atyjától megfékezett krajnai magyarokkal. Neki mindketten Dénes és Pál egyaránt híven szolgáltak; jutalmúl azután 1360-ban adományba kapták a gondjaikra bízott krupai várat,[3]) melyről a családnak ez ága Krupainak is nevezte magát.[4]) 1370-ben Pál ispán a maga krupai és otoki[5]) birtokát magtalan halála esetére testvérére Dénesre hagyja, s ha ez is örökös nélkűl találna kimúlni, úgy akarta, hogy a birtok Blagay Duim fiaira szálljon.[6]) Krupai Pál 1382-ig élt. Életében ő is szerzett, ha könnyedén ment még szomszédaitól is; így Zrinyi Páltól elfoglalta Zseleznicza birtokát. Halála után, gyermeke nem lévén, az egyesség értelmében a birtok a Blagay Duim fiai kezére került, de nem sokáig bírták, mert Czilleyék kerítették hatalmokba.[7])

A XIV. század nyolczadik tizedében halt ki a családnak

---

[1]) Pór Antal: Századok 1890. 368. l. 2. j.

[2]) Okl. függ. V.

[3]) Okl. LXXXI. Pál gróf neje Katalin, nagybátyja Meinhard görzi gróf, tőle bírja zálogban a Schwarzeneggi (Podgrad) erősséget. Okl. Függ. VI.

[4]) Graf von Krupp, comites de Kruppa.

[5]) Otok, Othoka, Atak község a bihácsi kerület krupai járásában körűlbelől 1800 lakossal. (1700 mohamedán).

[6]) Okl. LXXXVII.

[7]) Okl. C.

ez a németes, krajnai érdekekkel összeforrott ága, hogy helyet adjon a Blagay Radoszlótól származó immár kizárólag a magyar birodalom területén belől virágzó családnak. Az egyéni jellemnek azok a sajátos vonásai, mik a Vodicsai Babonikokat annyira jellemzik: birtokszerzés minden áron, az egységes vezetés, alárendelés ösztönszerű érzésének majdnem teljes hiánya, melyet a politikai és földrajzi viszonyok annyira elősegítettek, egyéni vitézség s ennek a vele járó túlzásai: erőszakoskodás, kegyetlenség, ebben az ágban is jelentkeznek, csakhogy átszűrve s az újabb viszonyokhoz alkalmazva. Károly király apáikban megtörte az ország délvidékén esetleg megalakúlható apróbb államocskák jövendő dynasztiáit, fia Lajos pedig magyar helytartókat rendelvén oda, ezekből a horvát és szlavon nemzetségekből megformálta a szent korona hű tagjait, anélkűl. hogy az érzésnél tovább ment és mehetett volna. A horvát nemesség magyar érzésének négy oka volt: a közös hit, a közös harczokban kiontott vér, a királynak rájok egyformán sugárzó kegye adományokban, udvari méltóságokban s a magyar úri családokkal való összeházasodás. Ezt, a míg a horvát főnemesség élt, míg a magyar királyi udvar fényes volt és hatalmas, mindig vallotta, érezte s minden pártharczában ez az irány szerepel szemben a régi törzsérzéssel, az országos érzésig még el nem jutott ősállapottal. Hogy pedig a horvát családok egybeolvadása a magyarokkal akkor nem sikerült, ennek az az oka, hogy egyéniségöket külön szokásaik s elszigetelt helyzetök választá el, hozzá járúlt még az a körűlmény is, hogy a velenczeiekkel s a németekkel ép oly könnyen, sőt könnyebben érintkeztek, mint a magyarral. Azt elérték az Anjouk, hogy a horvátok örökös bánsága nem alakúlt meg, hogy az Árpádházbeli herczegek »ducatusa« megszűnt s a legádázabb pártharczok közt sem éledt újra, hogy a magyar korona élő, eleven joga a katholikus horvát ethnosnak ezentúl a gyökerét alkotta, de ott volt bennök az önrendelkezés, az autonomia érzése is, mely szövetkezett olasszal, némettel, bosnyákkal, törökkel, ha kellett, de nem ért vele czélt soha A szlavon nemességben ez az érzés nem volt meg. A leghatalmasabbak közűlök, a Garayak királyfogók és király-

teremtők — azon az úton járnak, hogy magyar királyokká legyenek, — a legádázabbak, a Horváthyak, ugyancsak külön magyar királyt akarnak, de csak egy éri el közülök, az is később: a »tót« Szapolyai. Mert a szlavon nemes nem horvát, annak magyar, vagy magyar keveredésű a vére, míg a horvát csak lelkileg vallja a magyar politika ideálját, s csak akkor lesz magyarrá, mikor mint Zrinyiék, onnan elkerül a magyar földre.

Ebbe az elnagyolt keretbe illik a Blagay-család, mely Szlavoniából délre kerül, már horvát népiség közé. Blagay Duim a magyar királyi udvarban van otthon, testvére Miklós a király életmentője, felesége a macsói bán leánya: Garay-fajta. E régi gyökerű, de újonnan rügyező család tehát magyar tőről fakad s *ezen* az alapon folyik le élete mindaddig, míg Magyarország erős: 1490-ig.

A Blagayak I. Lajos, Zsigmond és I. Mátyás király idejében.

I.

Blagay Duim (30) *Blagay* Duim ispán a családnak ezen a néven megalapítója I. Lajos idejében — a mennyire a megmaradt oklevelekből hozzávethetünk — a családnak nagy gyarapítója. Nyílvános szereplése Károly király idejére esik, Lajos király korában maga otthon marad s fiait küldi a király udvarába. 1370. előtt[1]) történt halála után fényes vagyont hagyott fiaira s tekintélyes helyzetet, fényes nevet biztosított maradékainak.

Első nagyobb szerzeménye, szana-vármegyei nemes jószág vásárlás. Hatvan márkán megvette Szanai Belos fiaitól a *kamengradi* urodalomnak egy részét, mely a Bihácstól a Szana völgyébe vezető úton Banjaluka felé terült el. A birtok középpontja a vár, sziklás bércz ormán, mely alatt a Dera hegyi patak zúg. Gyönyörű s aránylag termékeny a Szana völgyének (Sanski dol) ez a része.[2]) Az ősi birtokon

[1]) Okl. LXXXVII. condam comes Duimus.

[2]) Okl. LXIV.

Vodicsában, ugyancsak Duim idejében még éltek a közös őstűl leszármazott nemes atyafiak: a vodicsai nemesek jelesűl Endre ispán,[1]) s nagyszámú atyafisága. Ezekkel Duim, az előkelő rokon — a mint magok mondják — jóságosan bánt s bajaikban segedelmökre volt. Ennek okából vallották örökbe neki 1355-ben polanai birtokukat,[2]) melyet ősük I. Babonik szerzett volt családjának. Már akár tisztán atyafiságos szeretetből történt ez az ajándék, akár azért, hogy nem tudván a közös birtokon megegyezni, inkább a hatalmas rokonnak juttatták, itt nem gyámság alá helyezésről, de barátságos cselekedetről van szó. 1358-ban azután Duim a szitecsi birtokot, 1359. a brubnói és hlevkoczi földet szerezte meg a Ratetics atyafiaktól.[3]) A nagybirtok fejlődésének tényekkel bizonyítható érdekes tünete e vidéken, hogy a Blagay-birtokokba beszögellő partikulákat, melyek atyafi kézen voltak, apránként szerezte meg a Blagay-család s így pusztúlt lassan a kis nemes szabad osztály.[4])

Rendes ügyvivője családi procuratora van Benedeknek Vinther fiának a személyében, ki helyette járt el káptalannál, s a sokféle ágazatú perekben.[5])

Nem is volt az csekély dolog rendben tartani a család igazainak a kútfőit: az eredeti adomány-leveleket, szemmel tartani a közös s a megosztott birtokokat, ügyelni az örökségi igényekre s rendesen végrehajtani a számos gazdasági rendelkezést. Szövevényes volt a pénzkezelés is, mert nemcsak a család szükségletét kellett fedezni, hanem a banderialis szervezettel együtt járt a fegyverzet beszerzésének a kérdése, s ez nem kevés dolgot adott, sokat a külföldről kellvén beszerezni.

Minden gondjuk a család szerzett jogainak a biztosítására levén irányozva, ha szerét ejthették, átiratták a fon-

---

[1]) Okl. LXXI. LXXII.

[2]) V. ö. Okl. V. Ekkor adták neki az 1249. oklevelet. LXXIV. Határjárás. LXXV.

[3]) Okl. LXXVI. LXXVII.

[4]) 1359. Okl. LXXIX. Ostrozsáczi urodalmához megveszi negyven márkáért a Menigi és Medvegyáni nemes részt. V. ö. Wenzel ÁUO. VIII 261. 1360. Szvegyenét Dubiczában. LXXX.

[5]) Okl. LXXXII.

tosabb okleveleket.[1] A mi az Árpádok korában csak ideiglenes hatalmi áramlatok közepette, néha tettleg, de jog ellenére megment, t. i. hogy a család független állást foglalt el a báni hatalommal szemben, azt a XIV. században utólag oklevélben ismertette el a család.[2] Ezt azonban már nem az öreg Duim eszközölte ki, hanem fia *Miklós*.

Blagay Miklós (34) Duimnak két fia: IV. *Miklós* (34) és III. *János* (33), s ennek a fia Péter (38), kik a magok költségén, saját jól fegyverzett embereikkel, jószántokból vettek részt Lajos király vállalataiban. Miklós, aulae miles, nemes testőre volt a királynak. Vitézkedtek Zára első szerencsétlen ostroma alkalmával 1346-ben, elkisérték hadaikkal a királyt (1350. ápr. 15.) Nápolyba, kitűntek Canosa és Aversa ostrománál, (1350 jul. 1. — aug. 5.) hol megsebesűltek s a János fia Péter és vele némely nemes atyafi vitéze is ott esett el.

A király jutalmúl fejedelmi kiváltsággal ruházta fel őket s megerősíti II. Endre felmutatott — szerintünk utólag készült — oklevelét, melyben őket *szabad ispánoknak*, tehát kicsiben közjogi funkcziókat gyakorló, csak a *királynak* alárendelt hűbéreseknek jelenti ki. Ezen alapon tanácsa beleegyezésével új adomány czímén nagy előjogot adott az immár előkelőségében királyilag megerősített családnak, hogy ezentúl mentesek legyenek a királyi és országos hadjárat esetén az ingyenes szolgálattól, se király, se bán nem szólíthatja fel őket ingyenes hadi szolgálatra.[3]

E kiváltság annyival jelentősebb, mert abban az időben történt, midőn Lajos király a Dráva-Száva közi, valamint a pozsegai s valkai *addig* jobbágyai után nyestadót fizető nemeseket[4] *ugyanazon* közjogi országos alapra fektette, mint a többieket.[5] Midőn a kir. hatalom teljessége ilyen kiváltságokat adott egyeseknek, addig, míg hűségökben meg-

---

[1]) Okl. LXXXIV. 34. év múlva Károly király oklevelét, 1364. átírja Lajos király.

[2]) V. ö. A tan. XXXIX. 2.

[3]) Okl. LXX. — Ezzel kapcsolatos az 1369L XXXVI. okl. Duim kérésére átírták az 1241. szep. 23. oklevelet is.

[4]) 1351. Decr. Lud. I. art. 32.

[5]) U. o. art. 11.

állottak, s míg az Anjouk pénzügyi helyzete megbírta a terhet, nem volt baj, de a kiváltságnak megvolt az a természete, hogy mások is törekedtek az elérésére. Ezzel szemben a kisebb birtokú nemesség az »egyforma igazság elvét« hangoztatta a hatalmasabb urakkal szemben.

I. Lajos király alatt az egyes elemek jól megfértek, mert hatalmas egyénisége összetartotta őket. Velencze megtörése után a dalmát belföldi urak és vajdák már kényszerűségből is meghajoltak a király előtt, s híven szolgáltak neki. Szolgálataikat méltányosan jutalmazta, mint említők áttelepítette a Brebirieket Zrínybe, pártját fogta a Frangepánoknak, — ekkoron a Zrínyi-árvák védőinek [1]) — de legközelebb álltak udvarához és személyéhez a Blagayak.

A Blagay Duim vitézlő két fia: III. János és Miklós mellett, ott találjuk míg *István* zágrábi kanonokot, III. Babonikot (36) és Tamást (37). Atyjok halála után, a testvérek veszik át a nagy örökséget. Hogy a nagy vagyon minden szembetűnő változás nélkűl háromlott át az utódokra, azt István zágrábi kanonok szemességének és óvatosságának köszönhették a testvérek, a kik eleinte közösen, osztatlanúl gazdálkodtak, utóbb pedig kölcsönös megegyezéssel állapíták meg kinek-kinek a lakóhelyét. A jószágszerzés tovább folyt: 1370. Blagaj várától keletre Priedor felé szereznek birtokot,[2]) 1372. Ratetics-birtok jut a kezökre,[3]) 1374-ben kikerekítik Kamengrádi birtokukat[4]) a zagradiai résszel. Hatalmas birtoktestet vesznek zálogba kétszáz márkáért Vojszkai Miklóstól:[5]) *Vojszkát,* a mai Vojskovot a Kozara planina éjszaki lejtőjén a Rakovica forrásánál,[6]) *Rakovacot,* a mai Rakovci szomszédságában s *Lubinát,* melynek ma már nincs nyoma. Mindezek a birtokok a zágrábi püspökség dubiczai főesperességéhez tartoztak, mely három kerületre: a dubiczaira,

Blagay (VII) István (25)

---

[1]) Okl. LXXXIII. — Salamon i. m. 208.

[2]) Okl. LXXXVIII.

[3]) Okl. LXXXIX.

[4]) XCII. Ezzel ismét közös nemesi birtok kerűlt a kezökre.

[5]) Okl. XCI. Nincs nyoma, hogy kiváltották. V. ö. XCIX. CI.

[6]) A Vojszkaiak orbász-megyei nemesek 1349. birtokuk: *Pryzawye* Berzeviczy-cs. levéltára (Csánki közlése).

szanaira és orbászira oszlott. A dubiczaihoz 11 plébánia tartozott, a szanaihoz 18, az orbászihoz. 13.[1]) E nagy birtokok érthetővé teszik a család befolyását a zágrábi püspöknél és káptalannál, hol István kanonok állásánál s családi helyzeténél fogva sok mindent elérhetett a család érdekében.[2]) Ő volt ez időben a család esze, mint mondani szokás. Jogi képzettsége is lévén, az okleveleket jól értékesítette, pap létére kinek az egész család az örököse, megannyit összetartotta, érdekökben felszólal, nekik gyűjt. Első sorban úr és gazda, ki ügyesen élt a zavaros idővel.

II.

Nagy Lajos halála után elkövetkeztek a szlavóniai urak megpróbáltatásának évei. Az ország közeseményeiben Szlavonia s Horvátország a főszíntér, az ország sorsa fordúlásában ez országrészeknek s a dunántúli vidékeknek jut a főszerep. Az ország védelmének a súlypontja erre a vidékre esik. Onnan indúl ki a királyozó mozgalom Mária és Zsigmond ellen, onnan harsadt ki a lázadás tüze. Arra felé tört a török haderő, ösztönszerű tudatában annak a körűlménynek, hogyha megbontja a szerb-bosnyák-albán védelmi övet, a horvát-dalmát részekre annál könnyebben vetheti teljes erejét s akkor nyitva áll útja az olasz, a német s a túladunai magyar vidékre.

Érezték ezt Magyarország vitézlő rendei, s az a hoszszas, elkeseredett harcz, mely 1386 óta mondhatni szakadatlanúl folyt 1415-ig, melynek egyes dramatikus jelenetei: Erzsébet özvegy királynő halála, Mária fogsága, a horvát s túladunai magyar főurak forradalma, I. Tvartko bosnyák király feltörekvése, a rigómezei szerb bukás, Bosznia fénye s bu-

---

[1]) Tkalcsics: Mon. Epp. Z. II. 90. A szanai kerületben a Blagayaké volt: Vodicsa, Blagay, Pobresia és Podkrisie, az orbásziban az övék Vojszka, szt. Lukács, a várallyai Szt. Márton egyháza (S. Martini sub castro de Terlevihk, Orlović, Erdővég ? !«) A régi lakosság kipusztúlt, ma mohamedánok és gör. keletiek lakják. Szt. Vid, Poljana, és a galasi (glas) Szt. Miklós egyháza.

[2]) Átiratok XCVIII. 1384. bérlet testvére Miklós részére CII.

kása, Lazárevity István szerb deszpotának a magyar állam védő kötelékébe való lépése, a nikápolyi vereség, Nápolyi László forradalma, Hervoja szereplése, a bosnyák lázadás leveretése. Gyors egymásutánban következnek ezek a következményeikben messzeható események, melyek alapvető fejezetét alkotják annak a szerepnek, melyet Magyarország s népe játszott a keleteurópai történet legnevezetesebb eseményének, a byzanti birodalom bukásának az előestéjén.

E küzdelmes években a Blagayak kitartottak a szerintök subjectiv értelemben legitim uralkodók: Mária és Zsigmond mellett.

Hűségöknek közvetlen okait mi abban látjuk, hogy egyfelől atyafiságban állottak a Garaikkal, másfelől nem mellőzhetjük azt a gyanítást, hogy Blagay *István* kanonok Horváthy Pálnak,[1]) a zágrábi püspöknek, nem volt barátja. Birtokaik Bosznia szomszédságában lévén, első sorban őket érte a pusztítás.[2])

Hűségöket azonban nem kell szó szerént értelmeznünk. Alsó-Szlavóniában túl a Száván valósággal »byzánczi« állapotok uralkodtak. Ahhoz, hogy ott valamely mozgalmat forradalomnak bélyegezzünk, több kellett, mint a mit 1383—1388-ig annak nevezünk. Az egyes birtokosok ott a gyengülő nemzetségek közepette folyton terjeszkedének, embereik, jobbágyaik pedig folyton szemben állottak egymással.

N. Lajos halála után az asszonyi kormány alatt megszűnt a királyi tekintélytől való félsz, s mindenki azon iparkodott, hogy az időknek valami hasznát lássa. Blagay István kanonokot azzal vádolta Zrínyi Pál, hogy annak az emberei 1384. 19 darab marháját hajtották el, s egy asszonyt megöltek, azután mikor Hervoja és testvére Vuk, élvén az alkalommal,

[1]) A három Horváthy testvérnek s ennek a nagy jelentőségű mozgalomnak a részletes története még megirásra vár. A mozgalom feje Horváthy János *magyar* condottiere, typusa a magyar észjárású nagy merészségű csapatvezérnek. A mozgalmat a horvát történetírók s nyomukban Szalay L. is teljesen félreismerik, mikor annak nemzeti horvát jellegére utalnak. Horváthy magyar volt tetőtől-talpig. 1380. szereplését. l. Arch. Storico XV. 72—5.

[2]) 1386—92. sajnos nincs adat a levéltárban.

fosztogatták a Zrínyi birtokokat, a kanonok emberei 80 darab marhát és 50 sertést hajtottak el tőle, 1388. pedig Istvánnak brubnói várnagya, a vád szerint, ura engedelmével Zrínyi Pál [1]) két kereskedő szatócs-jobbágyát 48 frtig megkárosította, elszedvén portékáikat: nyestbőröket, kikészített bőröket, egy rókabőr ködmönt, tizenkét személyre való szövetet, tűket, öveket, erszényeket, font kosarakat — odavaló utazó kereskedők lehettek; — 1390-ben harmincz marháját, és 25 sertése, majd bosnyákokkal együtt pusztítván a Blagay-jobbágyok egy másik birtokán 50 marhája, 20 borja veszett el, embert öltek, gyújtogattak.[2])

Ez a vád bizonyosan igaz volt, de viszont adat nélkül is bizonyosra vesszük, hogy a Zrínyi emberei sem maradtak adósak, s azért nincs is nyoma, hogy Blagay Istvánt e miatt elitélték vagy hűtelennek mondották volna. Üzlet volt ez akkor s részben megtorlás egyéb apró rendetlenségekért. Ilyen volt a rendes állapot, mikor nem parancsolt senki. Blagay István tehát csak hasznot húzott a mozgalomból. 1392-ben háromszázhúsz arany forinton két bosnyákok feldúlta topuszkói apátsági birtokot vett bérbe.[3]) Győzedelmes pert folytatott az alsó-jamniczai közbirtokosság ellen, a kiket viszont ő vádolt olyanfélékkel, mint a mikért Zrínyi Pál panaszkodott. Tönkre is tette ezt a nemzetséget gyökeresen, s azután beleült a birtokokba.[4])

Míg István a család javai fölött őrködött, s szolgálatokat tett a királynak, testvére Miklós (34) Zsigmond érdekében harczolt: 1394-ben Havasalföldén törökkel, oláhokkal. Zsigmond király 1395-ben megtette velök azt, hogy a szlavon végeken ostrozsáczi várokat, tekintve a törökök s a bosnyákok pusztításait, az ország biztonsága érdekében királyi hadakkal szállatta meg. Megígérte azonban, hogyha a bosnyákokkal végleges megegyezésre jut, akkor majd visszaadja nekik a várat. Mindamellett, arra való nézve, hogy az ellenség a várhoz tartozó birtokaikat elpusztította, kárpótlásul a

[1]) IV. Pál 1387—1413.

[2]) Okl. CVIII.

[3]) Okl. CV. Lesztovát és Rukovot huszonhét évre v. ö. CXI.

[4]) Okl. CXII—CXV.

szokoli (Bihács mellett Solyomkő) várához tartozó *Omersel* és *Brezovica* falut adományozta nekik Sebes melletti táborában. Krupa várát már előbb elvette tőlük országos védelem czíme alatt. A két testvér kelletlenűl ugyan, de belenyugodott a várak átadásába.

Bizonyos, hogy Zsigmond nem vette komolyan azt az igéretét, hogy majd békésebb időkben ismét visszaadja a várat. Egyéb szándéka volt ez ügyben. A bosnyák dúlók egyik vezére Vukcsics Vuk, Hervoja testvére Dabisa István bosnyák királynak a bánja a királylyal alkudozni kezdett s titokban mellé állott. Neki szánta szegődött bér fejében ezt a várat. Blagay István erről már 1396-ban értesült s a káptalanban testvére *Miklós* s annak fiai *László*, (39) I. *Antal* (40) és IV. *János* (41) nevében erélyesen ellene mondott az ő országos czélból lefoglalt *krupai* és *ostrozsáczi* váraik ilyetén elidegenítésének.[1]) A tiltakozás nem sokat használt, mert Ostrozsácz várát negyven esztendeig, Krupát pedig soha sem kapták vissza.

A Blagayak mindazonáltal hívségesen kitartottak Zsigmond mellett. István kanonok és Miklós többé nem szerepelnek, helyökbe a Miklós fiai léptek: László, Zsigmond királynak a kedvencze s az előbb említett (I.) Antal és (IV.) János.

III.

Immár a harmadik nemzedékben királyhű, vitéz Blagayak növelik a család tekintélyét: két Miklós, s a IV. Miklós fia, a legjelesebb közöttük: *László*, a legkülönb Blagay. Benne testesűl meg a magyar lovagiságnak az a nagyralátó, Zsigmond király egész monarchiájára, német-cseh olasz földre kiterjedő tettereje, mely követi a királyt mindenüvé. Vitézségeért remél ugyan jutalmat, de örömmel harczol, mert kedve telik benne. Ad s vesz sebeket, a haláltól nem fél, mindenütt szembe száll vele. Nem a szlavon provinczia, nem a szomszédok, nem a maga jószágai szempontjából nézi többé a világot, hanem királya oldala mellől. Rá mindig számíthat a király,

[1]) Okl. CVII.

örömmel fogadta mindig a hadra szóló felhivást, víg, ha hallja.[1]) Verekszik törökkel, bosnyákkal, olasszal, némettel, csehekkel, királyát nem hagyja el soha. Benne már vérré vált a loyalitás, az a dynasta-mag, melyet családjában elfojtottak, a monarchikus érzéssel kelt új életre. Addig bizonyára a szlavon s a német nyelvet hallották előbb anyjoktól a Blagayak, a magyart csak megtanúlták, Blagay László már nyelvében is inkább magyarrá vált, feleségének, a gazdag Alsó-Lindvai Bánfi István özvegyének [2]) az útján.

Testvérei: I. Antal, ki a nagy befolyásu Albeni János zágrábi püspök nővérét bírta feleségűl [3]) s a szintén vitézlelkű IV. János.

Blagay László (39) Blagay László élete a legmozgalmasabb a család történetében, nagy katonai pályafutás, tele jól megszolgált anyagi és erkölcsi elismeréssel. Vitézi pályája a Hervojával vívott harczokban kezdődik. Az akkori bosnyák határon Blagayék érezték meg közvetetlenűl Vukcsics (Vlkicza) Hervojának, a kemény vajdának a támadását, nekik nemcsak az ország háboruját, de családjok harczát kellett megharczolniok a bosnyákokkal. Mikor 1398-ban Hervoja csapatai elpusztították Szanát, Dubiczát s Bihácsig jutottak, jobbára Blagay birtokokat dúltak fel.

A Zsigmond küldte bán Bessenyei Pál fogságba esett, s véle együtt Blagay János is, ki csak nagy somma pénzen szabadúlt meg a fogságból.[4]) Hervoja hiába biztatta Blagayékat, hogy fogjanak vele kezet, mennél inkább pusztította jószágaikat, annál hívebben álltak Zsigmond mellett. A dúlások 1406-ig tartottak, míg Bihács végre ismét a király kezére jutott. Nagy jutalom érte a testvéreket hűségökért, a király ugyanis átírván s megerősítvén kiváltságaikat, vérhatalommal ruházta fel őket,[5]) melylyel aztán éltek is bőven. Mindamellett nagy

[1]) »recepto hilari vultu huiusmodi nostro mandato.« Okl. 262. l.

[2]) Az ebből a viszonyból eredő oklevelek, melyek Zala, Tolnamegyéket érdeklik l. okl. CXXVIII–CXXX, CXXXII–CXLV, CXLIX–CL, CLVI s az okl. Függelék kivonataiban.

[3]) Lásd a B. tanúlmány 40. sz. j.

[4]) Racski: Rad. IV. 32. Lopašić: i. m. 47.

[5]) Okl. CXXI–II. Zsigmond adomány-leveleinek a narratiói, de már az Anjouké is rendkivűl tanúságosak, csak egy baj van velök, hogy olyanok mint a hivatalos dicséretek, melyek a superlativuson alól nem

kár érte a családot a kibékülés után, mert Hervoja 1408-ban a Szana mentén kir. adomány útján szomszédjokká lett keleten, nyugaton pedig Nelipics János vajda Hervoja apósa, újból kegyelembe jutott.[1]) Igy mindenkép személyes elleneik környezték őket s ekkor Hervojáéké volt a döntő szó.

Hervoja sikereinek az az egyik nyitja, hogy felesége a kemény Nelipics János vajdának volt a leánya, s pártja a horvát belföld urainak a támogatásával Magyarország határán belől is erős volt. Ő maga a Hrvatinicsok horvát nemzetségéből származván, atyafiságban állott a horvát családokkal s tulajdonkép kétlaki volt. Nem telivér bosnyák, azért is — bár Boszniának ő parancsolt — nem kellett nekik királyoknak, de nem is dynasztikus hűségű horvát, mert birtokainak java része bosnyák területen volt, jobbágyainak nagy része bosnyák. Azt a szerepet játszotta, a mit a Zrínyiek az Anjouk uralma kezdetén. Nem is törekedett a bosnyák királyság után, mert a maga ura akart lenni s mikor elérte czélját és 1408-ban Spalato herczege lett, egy darabig nyugalom honolt a Dinara völgyeiben. De azért a családi ellentéteket nem egyenlítette ki sem a politikai békesség, sem Zsigmond öntudatos kedvezése. Egyik jelensége a lappangó egyenetlenségnek már 1411-ben mutatkozik, mikor Hervoja apósa Nelipics János Brnjében Frangepán Jánossal »testvéri« szövetségre lép, hogy mindenki ellenében egyet fognak akarni, s egyformán elleneznek is mindent.[2]) A Blagayak ez okból folyvást szemmel tartották szomszédaikat s az Unna mentén közösen kiállított zászlóaljuk alkotta a rögtön hadi létszámra hozható védő keretet, lévén Alsó Szlavónia délkeleti határa az ő birtok-határok is.[3])

---

adják. Az oklevélíró megadta a módját ékes szóval, csak épen a chronologiára, meg a helynevekre nem ügyelt, egyébként minden adományost megtettek epikus hősnek.

[1]) 1408. nov. 14. Friauli lev.

[2]) »Ad unum velle, ad unum nolle« Friauli lev.

[3]) Az Unna mentén öt zászlóalj állott őrt, mintegy territorialis hadtestet alkotva: a szlavon báné, a vránai perjelé, a zágrábi püspöké, a Tóth Lőrinczé s a Blagayaké: banderium »domini de Blagay« Kovachich; Suppl. ad Vest. Com. I. 444—5.

1411-ben jött a parancsolat, hogy Blagay László indúljon útnak a zászlóaljával velenczei területre. Zsigmond király ugyanis elhatározta, hogy karddal oldja meg a Nápolyi László alkuja következtében kiélesedett dalmát kérdést. Nem érdektelen családtörténeti tünet, hogy a Kemény Anjou-Károly ivadéka azzal vesztette el a perét, hogy a bőrét féltette ugyan, de a költségeket párthívei vérével fizettette meg, s azután a pert eladta a pénzes Velenczének.

A köztársaság ellen vívott harczban Blagay Lászlónak nagy szerep jutott. Zászlóaljával átkelvén a krajnai havasokon rokonához Ortenburg Fridrikhez csatlakozott, ki a császári csapatoknak volt a vezére. Azután a harcztérre siettek, hol Friaulban Ozorai Pipó (Scolari Fülöp) vezeté a kir. hadakat. Pipó 1412-ben a hadjárat kezdetén ugyan nagy sikereket ért el, bevette Udinét, visszaverte, a velenczeieket Feltrenel s Bellunonál, de Trevisonál azután a rövidebbet húzta.

Blagay László épen jókor lépett közbe. Udinében 1411 nov. 18. óta volt császári őrség, melynek Glowiczer Pál volt a parancsnoka. Savorgnano Tristan, az udineieknek osopoi várából sanyargatója, zsoldos csapataival kétszer is megkísértette Udine megvételét, először 1412. márcz. 30., másodszor meg a Pracchiuso kapunál jun. 1-én.[1]) Itt verte meg őket Blagay László; kinek nagy zsákmány jutott osztályrészül.

A győzedelem után haza tért, de nem sokáig időzött honn. Visszatérvén Csupor Pál szlavon bán és Marczali Miklós erdélyi vajda csapataival egyesűlt s egyes istriai várak ostromára indúlt, Bulát bevették s Pinguente városát behódoltatták. Friaulban nagy feladat várta. Rábizták Mota várának (Motta di Livenzo) a védelmét, melyet az ügyes taktikus hirében álló Malatesta Károly ostromolt. Blagay László bátran s ügyesen védte magát. Kitört a várból s a vár mellett táborozó Marczalitól megsegélve megszalasztá az olaszo-

[1]) Ma Via Daniele Manin. — Udine nella Storia (Guida del G. Occioni — Bonaffons: Friuli I.). 66. l. Magyar csapatok 1431-ig maradtak Friaulban. Ezekről érdekes adatok vannak a cividalei, san-danielei s udinei levéltárakban. V. ö. Antonio Battistella: Il conte Carmagnola. Genova 1889. 21. l. Zsigmond csapatainak a számát 11—12.000 lovasra becsülik az olasz krónikások.

kat. A kunok azonban elrontották a dolgot, szövetkezvén ugyanis nehány egyéb zsákmányhajhásszal, üldözés helyett a sátrakat fosztogatták. Az olasz vezér kapott az alkalmon s rajtok ütvén fényesen visszaverte a kirohanást, Marczali elesett, Blagay pedig demoralisált hadával a várba szorúlt. A várat azután keményen lövették, mire Blagay végső kirohanásra szánta el magát.

1412. aug. 9-én történt meg a kétségbeesett kirohanás, Blagay László vitézűl küzdött, állán megsebesült, úgy került fogságba. Összes ingóságai prédára kerültek, emberei közűl sokakat elfogtak, s hét zászló került az ellenség kezére. A velenczeiek őt magát aztán dohos börtönbe zárták, honnan csak hatezer arany forinton válthatta meg magát. Elfogatását ugyan Ozorai Pipo megtorolta, de ez csak késleltette kiszabadúlását. Megszabadúlván (1413. febr.) azonnal jelentkezett a királynál.[1]) Időközben hír érkezett Hervojának a törökkel való újabb czimborálásáról. Csupor Pál a bán, s Blagay László a király táborában a »herczeg« ellen emelt vádakat megerősítették, Zsigmond kissé elhamarkodva kurtán végzett Hervojával, a mennyiben[2]) herczegségét elvette, birtokait elosztogatta, így jutott vissza ismét a család kezére — egyébként jogosan — Szana-megye.[3])

Hervoja bosszúja 1415 ben keményen nehezedett a Blagayak birtokára. László e küzdelmek idejében távol volt hazájától, minthogy Konstanczban Zsigmond kiséretében, mint udvarának vitéz testőre,[4]) emelte az uralkodó fényét. 1419-ben azonban már honn van s a birtokain elkövetett hatalmaskodásokat igazítja el.[5]) De nem sokáig időzhetik

[1]) Okl. CVI. Felhasználta Schönherr Gy. is Zsigmond kir. történetében 510. l. — Istriát illetőleg l. De Fraceschi i. m. 238. l. A datumokat illetőleg v. ö. Battistella i. m. 20—21. l. — Joppi közöl egy kiadatlan velenczei kronikát: Cronachetta Veneziana cz. a. E szerint 1500 cseh és magyar pusztult el itt, de Malatesta is megsebesűlt. 19 l.

[2]) Schönherr (i. m. 515) feltevésének a részben igazat adunk, hogy Hervoja nem érezte magát bűnösnek.

[3]) Okl. CXXVI.

[4]) Így fordítjuk mi az aulae milest. Önkéntes hadi kiserete a királynak. Okl. CXXX. — Fejér X. 6. 125.

[5]) Okl. CXXXI.

odahaza, mert 1421. jan. 13. általános felkelést rendelt el a király.[1])

Blagay Lászlót a cseh harcztérre szólítja kötelessége. Zsigmond király seregét, miután a husszíták visszaszorították, a morva határon Hradischban vonta össze a magyar részek védelme czéljából s Blagayt rendelte oda vezérül Rozgonyi Istvánnal egyetemben.

A megerősített táborban Blagay László volt a vezénylő parancsnok. A felkelők vérszemet kapva a visszavonulástól, mindenfelé pusztítva, dúlva közeledtek a hadállások felé. Blagay László eleibök ment, s Osztrovo (Ostrau) vára alatt találkozott velök. Vitézi párbaj kerekedett a cseh csapat vezére s Blagay László között. Sebes vágtatva rohantak egymásnak, a cseh lándsájával kiütötte Blagay balszemét, őt pedig mellén — keresztül ütve vasvértjét — döfte át a Blagay lándzsája. A csatát is megnyerték László hadai, nagy zsákmánynyal és a győző »dicsőséggel borítva tért vissza hazájába.« Igy van megírva ez a páros viadal a király levelében.[2]) A stylvirágok s a hősi kor iránt érzett önkéntelen csodálat daczára szinte előttünk áll ez a vasgyuró, ki sebesülve olasz földön börtönbe kerül, majd végig járja Europát, alig tölt honn két évet s azután újból hadra kelve szemtől szembe bajt ví ellenfelével, nem törődve sebbel, vérrel, csak a dicsőséggel. De most sem pihen, hanem kihevervén sebét követi Zsigmondot Németországba, 1423. Regensburgban van, ő közvetít a Hervoja hagyatéka ügyében Ragusánál.[3]) Visegrádon azután 1424-ben jan. havában elvette fáradozásainak a jutalmát, megkapván Kosztajniczát, Csaglityot, Sztebandzsát, Basiát, és a vitatott Alsó-Jamniczát, mely birtokok Una-menti családi birtokait szépen kikerekíték. Zsigmond ugyan fenntartotta a maga részére a visszavétel jogát s ez esetben kétszáz jobbágytelekben állapítá meg a kárpótlást.[4]) A beiktatás nem könnyen ment, mert

[1]) Okl. CXXXVIII. CXXXIX. Okl. függelék: kiv. 1420. nov. 7. Zsigmond még Budán van.

[2]) Okl. függ. CLV.

[3]) Dipl. Rag. 288.

[4]) Okl. CXLVII.

Czillei Fridrik, a Zagorje ispánja erélyesen ellenállott, s csak a király kemény parancsára vehette birtokába Blagay László ez adományt.[1])

Két év múlva ujra hadra kelt László. Ott volt az 1426. téli hadjáratban, melyet Zsigmond személyesen vezetett az »üres fejű«.[2]) Radul oláh vajda ellen. László, mint annak idejében Tót Lőrincz I. Károly hadjárataiban, az ország zászlóját vitte e hadjáratban, melyben Alfons portugaliai király fia is részt vett. Mint mindig, itt is vitézűl megállotta helyét.[3]) Jutalmát elvette Ozorai Pipó tolna-vármegyei závodi terjedelmes birtokaiban s Ozorai Pipó adománylevelei, az ő részére átiratban ujra kelnek.[4])

1432-ben új vitézi feladatot bíznak Blagay Lászlóra. A salzburgi érsekség jószágait pusztító Wofsauer Zsigmondnak a megfékezésére őt küldi a király.[5])

Hívséges szolgálatai jutalmakép még egy öröm érte. A kemény vitéznek a magyar urak és tanácsosok közt nagy volt a népszerűsége, szerette a királynő is, s ezeknek a kértére, nagy érdemeire való tekintetből, Ostrozsácz várát, melyet a király 1395-ben elvett, végre visszaadja a családnak. A várat azóta Czillei Fridrik birta, később pedig közvetetlenűl Apuliai Kapitány Ferencz knini várnagynak adományozta Zsigmond, bizonyára hátralékban lévő zsoldjának kielégítése fejében. 1436-ban. Kapitány Ferencznek két fia Gergely és Simon birták a várat, kiket onnan előbb ki kellett tenni. Zsigmond nem habozott a parancscsal, s a bánnak meghagyta, hogy járjon el benne.[6]) A Blagayak vártak ugyan az átadással, de miután a hivatalos végrehajtás a király halála után még három évet késett, Blagay Antal és két fia Gergely és Ferencz összefogva Czillei Fridrikkel 1440-ben megostromolták a várat, a Kapitányffyak ellenálló szolgáit megölték s birtokba

---

[1]) CXLVII—VIII.

[2]) »Praznaglawa«.

[3]) Okl. CLV. CLVI. CLVIII.

[4]) Závod CLX. v. ö. CXXVIII. Ozorai Pipo 1409. kapta Závodot 1427. beiktatás.

[5]) Fejér CD X/7. 421.

[6]) Okl. CLXXI.

vették az uradalmat.[1]) 1441-ben azután I. Ulászló meg is erősitette őket a birtokban, melyet újabb negyven évig minden tiltakozás daczára zavartalanúl bírtak.[2])

A hős Blagay László királyával egy esztendőben költözött a családi sírboltba.[3]) Utóda nem maradt, egy családból elég egy Bayard.

Blagay I. Antal és IV. János (40. 41.)

Testvérei I. *Antal* és IV. *János* azalatt, míg bátyjok a külföldön hadakozott, a család tűzhelyét védelmezték. Zsigmond király őket is jó vitézeinek mondja, a kik a török ellen kitartóan megállottak. A végeken a királyi erősségeket jelesűl Kozarac és Orbász várakat János oltalmazta[4]) évi ötszáz arany forint zsoldért. 1435-ben 1060 forintnyi követelése fejében zálogba vetette Zsigmond e két várat. A hős testvér tekintélye áradt-e rá, hogy a zágrábi káptalan »princeps«-nek nevezi IV. Jánost, vagy csakugyan kapott-e Zsigmondtól czímet, nem tudjuk. Azt sem bánta a király, hogy Blagay Antal megvegye nagynénjének, Blagay Babonik (36) özvegyének, Korbáviai Miklós leányának Annának a *busevicsi* várát Krupa mellett.[5]) Ez a délvidéki várüzlet különben Zsigmond király uralkodásának már idült baja. A mit uralkodása elején ifjonti könnyelműségből s gyakran pénzzavarában, érthető okokból cselekedett, azt uralkodásának a végén már öreges ráhagyiságának tudjuk be. Megszokott bizonyos embereket, nem gondolt vele, ha egy csomó ily apró kastély — húsz-huszonöt fegyveressel — úr kezébe jut. Legalább nem kellett zsoldot fizetni. Igy szerezte meg Frangepán István

---

[1]) Okl. CLXXXIII.

[2]) Okl. CLXXXI. 1486. márcz. 15-én Mátyás király I. Antal hűtlen unokáitól VIII. Istvántól (50) és Mihálytól (49) a Kapitányffyak panaszát alapúl véve elveszi s koronára háramlott birtoknak jelenti ki Ostrozsáczot és Bužini Mikulicsics Györgynek adományozza CCXI. A bán azonban aug. 26-án visszaitéli neki, sőt maga az adományos is visszalépett CCXIV.

[3]) Hagyomány szerint a Blagay vár alján állott.

[4]) Kozarac Priedortól keletre (Banjalukai kerület) falu, a Kozara planina déli lejtőjén várrom. Okl. függ. VII.

[5]) 1000 arany forintért, az eladók Babonikné, testvére özv. Magdolna Kladusai Frangepán Márkné Mária, Volkmer (Vukmir ?) ozorai vajdáné, Frangepán Márkné menye, s leánya. Okl. CLXVIII. — V. ö. CLXII. CLXIV—V.

bán 1434-ben három ezer forintnyi követelés fejében Knint, Szokolt, Ripacsot, Bihácsot s egy egész sorozatát a horvát határváraknak [1]) Ezen az úton azt a czélt, melyet honvédelmi rendszerével akart elérni, épen ő maga rontotta meg azzal, hogy a zászlóaljakat az urak most az ő magánbirtokaik védelmére fordították. Jogosan éltek a kifogással, hogy az országot védik a maguk területén, midőn e várakat megtartják. Ebből fejlődött ki az a koronként uralgó felfogás, hogy kiki védje meg önmagát, az ország pedig fizesse. Az egyetemes országos védelem és támadás eszméjét csak a Hunyadiak valósították meg annyi akadály ellenében, ezek is csak arra az időre míg a nagy János és Mátyás éltek.

Blagay Jánosig és IV. Antalig [2]) tart a család jelentékeny közszereplése az ország történetében. Antalnak a fia *Gergely* (43), s ennek a fia VIII. *István* (50) és *Mihály* (49) 1490-ig már csak provincziális jelentőségű szerepet játszanak s a Frangepánok és Zrínyiek mögé kerülnek. Nem a vagyonuk fogyott meg, családjok előkelőségét elismerték mind közönségesen, de ez időkben Frangepánék közűl kerűltek ki a jelentékenyebb emberek. A Hunyadiaknak Blagayék már a magok érdekében sem ellenségei, kivált nem a török hadjáratok idejében, de alapjában a Habsburgok pártjához csatlakoznak. Blagay IV. *János* (41) özvegye Dorottya azt is megcselekszi, hogy Osztojics Tamás Istvánnal, a gyönge bosnyák királylyal erősítteti meg 1446-ban a birtokait.[3]) A szlavon részeknek ez időbeli társadalmi fejlődésében újból felszínre kerül az a tünet, mely már az Árpádok alatt is nyilvánúlt, hogy a német krajnai — s karinthiai befolyás lassanként erősbödik, s a résznek kapcsolata az egészszel szemben lazúl, központtól távolodó irányba jut.

A történelemben nem vész el semmi, akár csak a természeti erők működésében. Ennek az iránynak, mint egyes mindinkább erősbödő tünetek okozatának, ekkor abban látjuk a magyarázatát, hogy Czilleiék észrevétlenűl birtokukba kerítették Varasd-megyét, majd Zágráb-megyének az alsó

[1]) Friauli lev.

[2]) Meghalt 1441. után. Okl. függ. VII. — Antal 1440 körűl.

[3]) Okl. CLXXXIV. A római sz.-lélek társulat tagja. Starine XV. 170 l.

szlavon megyékig érő részében szereznek birtokokat s lehatolnak Bihácsig. A régi vodicsai birtok magja: Sztenicsnyák 1415. ápr. 15-én került birtokukba, s soha ki nem váltott királyi zálogbirtok czímén apránként háttérbe szorították a belföldi családokat. Az a befolyás pedig, melyet Czilleiék gyakoroltak, német volt. Olyan volt az a Czillei-had, mint mikor ma egy elbizakodott külföldi úr, megtartván külhonosságát nálunk birtokra tesz szert, megtaníttatja a fiát magyarúl, de voltakép mégis lenézi azt a fajt, a melynek körébe telepedett. Azonképen utálták a Czilleiek is a magyart, a horvátot s a ráczot is, nem az egyes személyeket, de a fajt együttesen, mert náloknál különbeknek tartották magokat, ha közűlök vettek is feleséget. A faji gyülölséget megtaláljuk világosan, hiába tagadnók. Erélyes, tekintélyes ember volt mind a két Czillei: Fridrik és Ulrik is. Egyik a császár apósa, másik híres lovag, bőkezű s bizonnyal imponált is a magyar s a horvát uraknak, kiknek tudott a nyelvén, ösmerte gyöngéiket, s együtt mulatott, ivott velök. Czilleiék e társadalmi hatása félreismerhetetlen a kor történetében, mert oly markans egyéniségek valának, a kiket minden hibáikkal egyetemben vagy halálig gyülöltek, vagy nagyon szerettek.

A magyarsággal Czillei Ulrik nem bírt annyira, de a szlavon családokkal s a horvátokkal és bosnyákokkal mondhatni rendelkezett. 1410—1457-ig, majdnem félszázadig tart ez a szlavóniai uraskodás, mialatt Czilleiék gyökeret vertek a stájer határtól le Krupáig. Nyomukban járt a politikai német hatás, annélkűl, hogy ez a Czilleieknek tán nemzeti német igyekezetét jelentené, s ezt a túladunai magyar részek is megérezték. Magunk is azt hisszük, hogy a belgrádi várban 1456-ban a győztes s önerejéből is megélő nemzeti párt szúrta le ezt a krajnaiba oltott németet. De azt, a mit az az együttélés okozott: Albert és V. László korának, a Habsburgok birtoklásának a társadalmi hatását nem apríthatták össze a Hunyady-ház barátai. Mert az tovább élt lappangva, majd kitörve III. Fridrik alatt, elnyomatva Mátyástól, istápolva I. Miksától, Miksa uralkodása alatt végiglen Mohácsig.

Mátyás király győzött ugyan az egész vonalon, biztosította a török határt, szervezte a végvidéket, s a főurakkal

szemben belevonta a népet is védelmi rendjébe, de egy nagy ténynek a hatását nem volt módjában megállítani. Konstantinápoly eleste után a török hatalom erejében feltartóztathatatlan volt, támadóvá lett, úgy hogy Mátyás a délvidéken csak a védelemre szorítkozhatott. A mi sikert a török ellenében elérhetett, azt elérte a védelemben. Míg ő védte a határt, míg az ő vaskeze tartotta össze a széthúzó horvát és szlavon elemeket, a török hatalom egy tapodtat sem haladt előre, de társadalmi hatása máris érezhető. A bosnyák királyság bukása után a horvát belföldön és Szlavóniában a néprétegek odább tolódnak, a dinari havasokból pásztorok menekülnek Dalmácziába,[1]) horvátság jön és megyen szlavon területre, herczegovinaiak települnek Kőrös- és Valkó-megyékbe[2]) s magyar területre is, minek következtében a századok folytán megállandósúlt viszonyok ismét forrongásba jutottak. Egészen más szinezete van már annak az agrarius elnyomatásnak is, mikor az »urak« nemeseket fosztának meg szabadságaitól. Előbb az urak, míg telt, jobban szerelték fel zászlóaljaikat, s a jobbággyá vált nemesség legderekabb elemét alkotta a seregnek, de Mátyás idején az ilyen elpusztúlt jogafosztott nemzetség nem akar többé szolgálni, inkább elfut, s ilyeténkép elnéptelenedik a határ. A király komolyan pártfogásába veszi ezeket az elnyomottakat, s megvédelmezi őket, légyenek elnyomóik bár oly hatalmasok is, mint a minő Frangepán Márton volt.[3])

Blagayék s velök együtt a Korbáviaiak, Frangepánok, Zrínyiek Mátyás idejében a török szomszédság, Velencze s Frigyes üreskezű biztatásai közepette önkéntelenűl is — bármint ragyogott is a király neve s bár féltek is vezéreitől — latolgatták a jövendőt s igazában sohasem voltak megbízható emberei. Nem lázadtak fel ellene, nehányan vitézűl szolgálták, de csak azért, mert Mátyás erősebb volt vetélytársainál, s a török a nyakukon lévén csak nála volt segedelem. Nem is volt az közönséges rabló mozgalom, a mi szomszédjokban, Boszniában s Albaniában folyt le. Látták, hogy a

[1]) Adatok a zárai Paravia könyvtárban.

[2]) Okl. CCIV.

[3]) Okl. CXCV.

török egyszerű vallásváltoztatás fejében az ottani urakat meghagyta előbbi előjogaikban, sőt a keresztény népet is jobban védte, mint a mikor keresztény fejedelmeket uraltak. A török prédát, zsákmányt bőven ígért, otthon pedig folytonos harcz állott előttük. Sokkal jobb keresztények még, semhogy akkor már eszökbe jutott volna a vallásváltoztatás, hisz Jajcza, Bihács még állottak, s a király hatalmas, de azért már szóba állanak a szomszéd hitetlenekkel, kedvök telik jó lovaikban, drága öltözékökben,[1]) szóval a keletnek akkor frissen előretörtető áramlata már megillette őket.

Blagayék nem czimborálnak ugyan a törökkel, de nem is vesznek részt a közügyekben, szerzik a jószágot, de háttérbe szorúlnak gazdagabb atyjokfiaik, érdektársaik mellett.

A határvárak védelmét sem bizza rájok Mátyás, Kozaraczot is, mely pedig kezökön volt, rég elvette tőlök.[2]) Mátyás érezte, hogy Szlavóniában s Horvátországban gyökeres változtatást kell végbevinni nemcsak a birtokokban s a közállapotok rendezésében, hanem az egyénekben is. A német s török befolyás terjedése, az elharapódzott önigazságszolgáltatás s a végvidéki országrész belső állapotainak rendezése czéljából Zágrábban 1481-ben gyűlést tartatott, melyen a szlavon megyék és Verőcze-megye is részt vettek. Általános törvényszéket ült s ez alkalommal az ottani viszonyok alakúlására nézve nagy jelentőségű esemény számba megy a szlavon megyéknek és Verőczének ez az együttes gyűlése Zágrábban. 1481-ben Országh Mihály a nádor s Báthori István az országbiró megállapított s igazolt vádak alapján 32 szlavon és horvát urat s nemest itéltek el fej- és jószágvesztésre.[3])

Nem akarunk ez itéletből erkölcstörténeti képet formálni, mert nem ismerjük eléggé a vádlókat, mert ismerjük a kort s a körűlményeket, de összeállítjuk táblázatosan. Kitünik, hogy az elitéltek között hat politikai bűnös van: öt a törökkel czimborál, egy a némettel, s a mi ránk nézve kiválóképpen nevezetes, benne vannak a lajstromban az akkori szlavon horvát urak, köztök az egész *Blagay-család.*

[1]) MODL. 26.097. [2]) MODL. 16.051. [3]) Okl. CCV.

Az 1481. zágrábi itélet.

Sorszám	Az elitélt neve	Állása	Vád
1	Graborniki Kemenics István és Simon	nemes	tolvaj, haramia.
2	Turczlin	gróf Frangepán Bernát várnagya	személy letartóztatása.
3	*Blagay Ferencz* (45)	ispán	az adóbehajtásért jövő alispánt Toroni várában megölette, a szolgabírót elfogatta s bezáratta.
4	Czetini *Frangepán* Iván s testvérei	»	meglopták kladusai várokban a vendéget.
5	Modrusi *Frangepán* István	»	nemes embert megvakíttatott.
6	*Blagay* Gergely (43)	»	halálig veretett egy embert.
7	Néhai *Blagay* Gergely fiai: néh. *Miklós* (48), *István* (50), *János* (47) és *Mihály* (49).	ispánok	Brubnói várokban egy papot lenyilaztattak.
8	*Zrinyi Péter*	úr	letartóztatta Korbáviai Károlyt.
9	Sztucsics Bernát	oklityi várnagy	sikkasztó.
10	Kuppai Vajvoda János	nemes várnagy	rokonával vérfertőzést űzvén, gyermekei vannak tőle, törökkel czimborál, embereket vakíttat, orrot, kezet levágatott, gyilkos, embereket török kézre ad, vizbe dobat.
11	Jezerjanei Nomecz Miklós	nemes	vendégeit meglopja.
12	Bontesóczi Fülöp deák	zágrábi várnagy	gyujtogató.

Sorszám	Az elítélt neve	Állása	Vád
13	Sztenicsnyáki Blasicsevics András és János	nemesek	tolvajok, rablók, gyujtogatók és gyilkosok.
14	Jamniczai Imprics Simon	nemes	gyilkos.
15	Olai Olaj	»	gyilkos.
16	Batyini Miklós és János	»	foglyokért és egyh. ékszerekért törököknek élelmet szállít.
17	Japriczai Mihály	»	hamis pénzverő.
18	Matko	kosztajniczai várnagya Frangepán Miklósnak	töröknek élelmet szállít, gyilkos.
19	Gredai Dragosevics György	nemes	töröknek élelmet szállít.
20	Gradai Radvielepcsinovitsi Ivánka György	»	törökkel czimborál.
21	Novii Farkasics György	»	törökkel czimborál.
22	Mihály	kravarszkai plébános	megölte a káplánját.
23	Szencsei László	nemes	Csubini kastélyában vendégeit meglopta és kirabolta.
24	Topliczai Máté és Baldek	nemesek	tolvajok, rablók, a német császár emberei.
25	Adamóczi Jankovics István	nemes	tolvaj.
26	Thúz Osvát	zágrábi püspök	Cesinge János hűtlen püspököt Medve várában elrejtette. (Idézi Fraknói is Mill. tört. 250. l.)

Sorszám	Az elítélt neve	Állása	Vád
27	Medvevári Thúz János	bán	Cesinget rejtegeti, cselédeit ítélet nélkül megvakíttatá bán korában, azután gyilkos, ölet, gyujtogatás.
28	Zelnavári Bicskele László	nemes	lopás, hamis tanúzás, oklevélhamisító, pecsétgyártó.
29	Thurylovics János	»	tolvaj, kiskorú leányokat megfertőztet.
30	Terszteniki Lőrincz	»	hamis tanú.
31	Rogar György	»	tolvaj.
32	Briga Balázs	»	Cesinge János belső emembere a lengyel lázadás idején.

Az itéletet ugyan nem hajtották végre, mert a király, a ki ekkor Zágrábban tartózkodott, megkegyelmezett nekik,[1]) de ellenszenvét és szigorúságát éreztette velök. Zaklatják őket pörrel, váddal,[2]) bajok van a különben szintén megdorgált zágrábi püspökkel.[3]) Teljesen érthető tehát, hogy alattomban elégedetlenek a királylyal, ki fia számára készíti elő a helyzetet, s erősen szerzi a birtokokat Szlavóniában. Ösztönök sugallja, hogy Mátyás legkonokabb ellenségébe III. Fridrikbe, a vén német császárba vessék bizodalmokat, kinek nem legrosszabb húzása vala, hogy biztatgatásával épp itt ezen a területen kötötte le Mátyást. Nemcsak családi politika vezette ebben a törekvésében Mátyást, mikor elszedvén a Frangepánoktól szlavóniai birtokaikat, fiát urrá akarta tenni ezen a forrongó területen. hanem az az érzése is, hogy tönkre tegye természetes ellenfeleit. A szlavon és horvát

[1]) Okl. CCVI. CCVII.
[2]) CCIX.—CCXI. CCXIV.
[3]) CCXVII.

kis nemesség s a szerémi urak vele tartottak, de a száván-túli urakban megmaradt a gyülölség, mely annál hevesebb volt, mert nem tudott s nem mert ellene kitörni.

Alig hunyt el Mátyás, a Blagayak a Habsburgok pártján vannak és Miksát uralják. Családi történetüknek ez a hosszú ideig láthatatlan szála újból láthatóvá lesz, végső küzdelmeikben a habsburgi tradicziókhoz fűződik sorsuk és válságok.

Blagayék szereplése a Jagellok idejében. 1490—1526.

I.

Blagay VIII. István (50) Gergely (52) II. Antal (53)

Frangepánék, Korbáviaiék és Blagayék Mátyás király halála után I. Miksa pártjára állottak. Ebben a sorrendben szerepelnek a pozsonyi békekötés oklevelén, ketten a Blagayak közűl: István (50) a Gergely (43) fia és Mihály (49).[1]) Igéretekben nem fukarkodott Miksa. Hangoztatta a török hadjáratot úgy az átalános keresztény érdek, mint német tartományai szempontjából. Egyébként is értette a módját, hogy megnyerje magának a horvátokat. Halapsityi (Alapi) Kis-Horváth János [2]) bizalmi embere lesz, évi fizetés jár neki, Frangepán János udvari szolgája, kamarása,[3]) ajtónállói horvátok s uralkodása folytán végig fenntartja velök az érintkezést. A személyes népszerűség, ha nem is használt ügyének 1492-ben, de nagyban hozzájárult azokhoz a törekvésekhez, melyekkel a szávaalji horvátság a török határon később a maga akarata szerint, önállóan akart eljárni. Ilyféle törekvések Szlavóniában nem jelentkeztek. Kitünt ez akkor, mikor a szerencsétlen és gyönge Corvin János a királyjelöltek versengésében legelsőnek dőlt ki s Ulászló neki adta a Drávától az ország határáig terjedő területet, pedig sem a horvát, sem a szlavon rendeknek nem tetszett ez az örökletes

[1]) Firnhaber: Beiträge zur Gesch. Ungarns 137. l.

[2]) Istvánffy: Hist. lib. II. 11. l. 1758. kiadás. István és György testvérei is Miksához álltak.

[3]) Szerződése a gr. Auerspergek auerspergi levélt. 1496. szept. 2.

ízű méltóság.[1]) Érezték a török ellenében való országos öszszetartás szükségét, ezért kívánták Egerváry Lászlót megtartani báni méltóságában.

Corvin János ugyan nem érte el a szerződésileg kikötött boszniai királyi czímet, hanem meglett Szlavónia duxának »isten kegyelméből«. Csakhogy a szlavonok jobban járnak vala, ha egyenesen az istenhez fordulnak, mert szegény Corvin János rajtok nem sokat segíthetett. Az egyébképen jólelkű ifjút sajnálhatjuk, de sorsának épp az volt a balvégzete, hogy ez időben erre a forrongó területre került, a honnan a szó szoros értelmében kinézték, mert nem kellett az uraknak. Frangepánék valósággal ignorálták, nekik király kellett, vagy erős kezű bán.[2])

Blagayék a Frangepánokkal mentek. Megnyugosznak Ulászló királyságában, rájok nézve minden egyébnél fontosabb, hogy miként védelmezik meg a török ellenében az országos határt. Mert a Boszniában immár gyökeres török kormányzat nagyon jól itélte meg s fel is használta Mátyás halálának a következményeit. Egyelőre nem törődtek a magyar határral, minthogy a végvárak, de leginkább Jajcza — bármily nyomorúságos is volt a felszerelésök — azoknak az elemeknek, melyeknek — mint a török forrás maga vallja — »csak élő és élettelen zsákmány szerzése« volt a czélja,[4]) mégis útját állották. Ezeknek a gazdagabb Friaulban s Krajnában jobb keresetök akadt, mint a modrusi, likai, korbáviai sziklás vidéken, az átjáró területen, ezért mindenkép azon igyekeztek, hogy megegyezzenek az ottani urakkal. Csekély fizetésért kínálkoztak, hogy nálok nem rabolnak, csak ne vegyék észre, mikor arra vonúlnak, s a várnagyok közűl akadt is nehány, a ki ura beleegyezésével meg alkudott ezekkel a martalóczokkal. Ilyen apró csatározásokkal telt el két esztendő, míg Ulászló királysága közelismertetésben részesűlt.

---

[1]) Mátyáskori D. E. IV. 272. »non vogliano per niente essere sotto a signore ni uno salvo alla santa Corona«.

[2]) Schönherr Gy.: Corvin János élete. 190. l.

[3]) Bonfini V/III. 554. 1493. elején Derencsényi Imre és Bajnai Bóth Endre a bánok.

[4]) Thúry J.: Török történetírók I. Szead-Eddin 176. l.

A magyarság — miután az Alduna s Erdély határán véres fővel űzték vissza a betöréseket — a horvát urak panaszait egyelőre nem is vette komolyan, pedig tömérdek volt a panasz a bánok ellen. Kiki azonban a maga bajával lévén elfoglalva, nem is ismerhették a horvát állapotokat. A királlyal meg hiába szólottak. Szerencsére Batthyány Boldizsár s Mátyás király öreg hadnagyai meg a horvát kis nemesség őrt állottak Jajczában. Ekkor következett be az 1493-iki szept. 19. történt udbinai katasztrófa, mely végzetes hatással volt az országnak e délnyugati végeire.

Törökverő Derencsényi Imre állott ekkor a bánság élén. 1493. év juniús havában [1] a jajczai bánságot sikerűlt ismét ellátni élelemmel, meglepetéstől sem kellett tartani. A törökök ekkor Jákub bosnyák basa vezérlete alatt Krajnában rabolván, gazdag zsákmánynyal készűltek haza felé. A bán nem akarta elszalasztani ezt a kedvező alkalmat, s egybegyűjtvén a Frangepánok, Blagayak, Zrínyiek hadait, egy csapat németet s hozzá véve a maga magyar lovasait tekintélyes sereggel elállotta a hegyszorosokat. Szept. elején Zenggben már tudták, hogy a keresztény sereg török fogásra indúlt s mindenki bizott a sikerben.[2]

A csata szept. 5-én történt.[3] A keresztény hadak vezérei nem értettek együtt, kiki kénye-kedve szerint harczolt. A bán a lovasságra nézve kedvezőtlen színteren nem akart csatát állani, s a visszavonúlást javasolta, de Frangepánék belekényszerítették a viadalba. Nehogy gyávának tartsák, engedett a sürgetelődzésnek s megtámadta Jákub basa seregét. A keresztény sereg kétezer pánczélos lovasból állott s hatezer gyalogból. A törökök kilencz ezren valának. Az ütközet az Udbinától éjszakra eső Kis-kapella hegyi nyulványok szegélyezte térségen folyt le.[4] A keresztények hevesen tá-

[1]) Körmendi lev. Misc. 45. B.

[2]) A zenggi püspök 1493. szept. 8. kelt levele a pápához milanoi államl.

[3]) A török források szerint (Thúry i. m. 179) a csata szept. 19-én esett meg. A Zenggből 1493. szept. 13-án a pápához írott levélben a csata napjáúl »nona praesentis mensis Septembris«-t emlit. Ez a kelet a helyes.

[4]) A keresztény irók helymeghatározása egybevág a török forrással, mely Korbovát mond (Thúry i. m. i. h.) s ezzel a teret jelzi, míg a keresztények Udbina helységhez kötik a csatát.

madtak, jól is verekedtek, de a török tartalékcsapataival megvárta, míg ellankadtak, s aztán támadt. Átalános futás és öldöklés lett vége; keresztények ötezeren felül estek el, török ezer.[1]) A bán öcscse s fia elesett, elesett két Frangepán, két Blagay: (Blagay Gergelynek és II. Antalnak vagy testvérei, kiket oklevéltárunk nem említ, vagy a vodicsai atyafiak közül ketten), s a horvát nemesség színe virága, a bánt magát vitéz védelem után elfogták.[2]) A csata hírére széjjelfutott a nép, pusztává lett a vidék, a kisebb városokban pedig nyolcz napra való élelem sem maradt.

Budán a mint a veszedelem hírét meghallották, nagy rémület támadt. Ulászló királyt nagy félelem fogta el, érezte, hogy neki tudják be ezt a vereséget. Most az egyszer menten intézkedett. Kanizsay Lászlót küldte le bánnak azzal az utasítással, hogy Jajczát és Zengget minden áron védje meg. Kanizsay a végvidéken romokat s megrémült embereket talált, a kik örültek, hogy a török a csata után elvonúlt. A lehetőséghez képest összegyűjtötte az urakat, kiket most ért az első nagy csapás. Nem is annyira a vesztett csata adott a nagy keserűségre okot, mint az a nagy nekibátorodása a török portyázóknak, a kik nagyon jól tudták, hogy a keresztények félnek tőlök. Előbb loppal osontak át a határon, ez időtől kezdve azonban már parancsoltak.

A horvát főpapok, urak és nemesek országrészök e pusztúlásával szemben, 1494. tavaszán Bihácson gyűltek össze, ott lévén a király képében Kanizsay László is. Már a csata után is irtak egyesek s többen együttesen a keresztény fejedelmeknek, meg a pápának is, szívök keserűségét azonban apr. 10. kelt levelökben foglalták össze s a pápához fordúltak vele egyenesen. Leirták nyomorúságokat, hangsulyozták hogy mindezek daczára soha az egyháztól s a hittől el nem szakadtak«. Kérték — úgymond — a tavalyi szerencsétlenség óta királyukat, sokszor könyörögtek, de sokféle bajaiban ő nem tudott rajtok segiteni. Ezért írnak a pápához a nagylelkű Leohoz. »Elvesztettük szülőinket, testvéreinket, atyánk-

[1]) Bonfinius D. V. I. 3.

[2]) A zenggi püspök 1493. szept. 13. kelt levele a pápához. Milanói állt.

fiait s vagyonunkat.« A török dúl rajtok, elhurczolja gyermekeiket a szolgaságba. Kanizsay László a bán köztük van, derék vitéz, de nincs ereje, hogy megmérkőzzék a törökkel. Ha a szentséges Atya nem segíti meg őket, valamennyien elpusztúlnak, mert *„ha nem érkezik gyorsan segedelem, a mi szerencsétlen nyelvünknél (idioma) egyebet nem tudván s holmink itthagyásával kivándorolni nem kivánunk, akár akarjuk akár nem a hit ellenségeivel, ha lelkünk üdvösségét el is veszítjük, a keresztény ség kárára, de meg kell egyeznünk, hogy a mi tűzhelyeinken maradjunk, s ne kényszeríttessünk a kivándorlásra“.*[1]) A bán pedig négy nappal később Atanázt a klisszai kapitányt s Illés bihácsi várnagyot küldi a pápához levelével, melyben megírja, hogy a rendek elhatározását majd szóval fogják közölni a szent atyával.[2])

Nagy jelentőségű tünet ez a horvát népiség lelke történetében. Nem a magyar koronától való elszakadás látszik ki irásokból, de a török kormányzat s bosnyák rendi testvéreik, a muzulmán hitre tért előkelő bosnyákok példája önként is erre a fenyegetésre fakasztja őket. S ez nem történik valami nagy, pártoskodó gyűlekezetnek a határozatából, hanem a bán, a *magyar* ember írja a pápának, hogy higyjen nekik.

Mi lett az eredménye, nem tudjuk, csak közvetve gyanítjuk, abból, hogy a pápa a keresztes hadjáratokra szánt »cruciatat« Miksa róm. király rendelkezésére bocsátotta, legalább így adta ki rendeletben.[3]) A csata után ugyanis Miksához is küldtek követeket, ki atyja halála után jobb szívvel viselkedett a keresztény érdek iránt, Miksa azután a pápánál pártolta a kérést s régi pártfeleit, a mennyire módjában volt, tényleg segélyezte is.[4])

A bihácsi urak nem túloztak. Egyetlen reménységök még a jajczai báni kerűletben, Mátyásnak ez egyetlen megmaradt védőművében vala. A bánság középpontja: *Jajcza,* parancsnoka az al-bán, mint a bánnak mindig jelenlevő helyettese.

---

[1]) 1494. ápr. 14. Okl. függ. VIII.

[2]) U. o. IX.

[3]) Angyalvári levéltár. IV. 1. 60. (Dr. Hodinka szíves közlése.)

[4]) Miksa ebbeli összeköttetéseit külön gyűjteményben állítottuk össze.

Alája tartoznak: *Banyaluka, Orbász* (Vrbanye), *Levacz, Kotor, Bocsacz, Cserép* (Chrepanski grad), *Szokol* várak s a *grebeni* őrtorony. A várakban kapitányok a parancsnokok, a védőtornyokban (kula) várnagyok. Az őrséget a szlavoniai adóból kellett volna fizetni, de abból nem telt, így azután az ország költségén élelmezték az őrséget. Rendszerint a bánok előlegezték a költségeket. A bánság katonai szervezettel bírt, s minthogy Mátyás óta megszűnt a megyeiség azon a vidéken, a kisebb nemesség beállott a seregbe s a mi közigazgatás számba ment, azt a várkapitányok látták el a bán nevében. Ez a kis végvidék, mint valami előfok, azonkép szögellett ki a török áradatból, míg állott, nem veszett el minden.

A nagybirtokosok — mint a Blagayak is — bár nagy segedelmükre volt a bánság, de jobbágyaikat a nyílt helyeken csak a törökkel való egyesség árán tarthatták meg. Már az udbinai ütközet után egyezkedtek a határszéli bégekkel, békességet remélvén ezentúl. Megannyian csalódtak a törökben, mert minden váltság daczára sem tartották meg a szavokat, hanem a váltság tényéből egyenesen alattvalóiknak tekinték őket. 1494-ben már oda fejlődtek volt a dolgok, hogy nem találkozott Horvátországban senki, — imigyen panaszkodék a zenggi püspök, — a ki ellenállásra gondolna. Az egyetlen Frangepán Bernát, ki harmad magával menekült el az udbinai mészárlásból, iparkodott, úgy a hogy lehetett megmaradni független helyzetében. De már 1494. október havában a török komolyan megkörnyékezte őt is. Beütöttek Modrusba, a hír húszezer emberre tette számokat. Egyelőre nem pusztították a Frangepán-birtokokat, csak lövöldözgetéssel rémítették a népet. Frangepán Bernát Modrus várába zárkózott. Jákub basa tíz embert küldött hozzá, azt izenvén neki: »Miben adja okát Bernát gróf, hogy nem akar egyezkedni a nagy Urral? Nézzed, a te szomszédaid a *Blagay urak*[1]) hűséget esküdtek, szabad átvonúlást engednek s adót is fizetnek a mi urunknak. Nem is tudom, hogy ugyan kiben

[1]) Gergely (52) II. Antal (53) Mihály (49) nagybátyjok. Gergely felesége s leányai egy ízben török fogságba is estek. Okl. GCXXXIV.

bizakodol, a magyar királyban? a ki Erdélyt nem tudja megvédelmezni, s egyéb tartományai is kezünkben vannak, talán a római császárba veted bizalmadat, a ki Karintiát nem tudja megvédelmezni, az még kevésbbé fog téged megvédelmezni, s ha néked reménységed vagyon az olasz fejedelmekben, tudd meg, hogy egymással van bajok és háborújok s elég a gondjuk, hogy egymás ellen védekezzenek, nem pedig, hogy rajtad segítsenek, azért jertek a mi urunkhoz, s egyezkedvén te, megegyezik Károly (Corbáviai) gróf felesége [1]) s a többi horvátok is, egyétek a kenyerünket békével.« Igy szóltak a követek. Bernát grófot meglepte e szó s határidőt kért, hogy ezt a dolgat társaival megbeszélhesse. A törökök erre nagy fenyegetődzve távoztak.

Okt. 8-án este a basa újból két foglyot — nemesek voltak, — küldött a grófhoz s azt üzentette, hogy egyezkedjék meg az urával, s ne várja meg visszajöttét, mert a basa megesküdött, ha egy évig kéne is Modrusban tanyáznia, de kiirtja s elpusztítja a többiek elrettentésére az egész fajzatot. Nagy rémületet okoza e beszéd s valamennyien istennek ajánlták lelköket, azonnal elmentek az ottocsáczi püspökhöz tanácsot kérendők. Mondták, hogy ha ő rááll, minden út szabaddá lesz újra, s nem vész el a keresztény hit, ha pedig nem egyezik bele, elvesznek mindannyian. A püspök azonnal észrevette, hogy Bernát úr egyezkedni akar, azért azt a tanácsot adta neki, hogy küldjön hamarosan Velenczébe s kérjen segedelmet. [2]) Frangepán akképen cselekedett. A köztársaság igen jól ismerte a dalmát belföld viszonyait s embereit, valamire való segedelmet azonban nem adtak soha, mert nem sokra nézték az apró csatározásokat. Adtak olykor kölcsönt pénzt s fegyvert, néha fizették a zsoldosokat is, de csak akkor, ha Friaulban körmükre égett a veszedelem. Ez esetben azzal biztatták Frangepánt, hogy ne essék kétségbe. S megtették, hogy Ulászló királyt komolyan

---

[1]) 1494. okt. 8. kelt tudósítás szerint 1000 aranyban meg is egyezett. Milanói áll. lev.

[2]) 1494. okt. 6. Okl. függ. X. De Andreis Vincze (traui ember) ottocsáczi püspök levele.

figyelmeztették a veszedelemre, a mit Budán különben épp oly jól tudtak, mint Velenczében.[1])

Ily körülmények közepette az urak akképen segítettek magokon, a hogy lehetett. Frangepán Bernát magatartására nézve irányt adott az a körülmény, hogy 1496. márczius havában Beatrix leánya Corvin Jánosnak lett a felesége.[2]) Ez a házasság Frangepánék révén megerősitette a kapcsolatot a végvidéki urak s a magyarság között, s mikor Corvin János 1498-ban Horvát- és Szlavonországnak az örökös bánja lett, a délvidéki lakosság jobb időket remélt, hisz Corvin János és Frangepán Bernát birtokait védelmezvén, tulajdonkép az egész tartományt biztosították, nekik lévén legtöbb jószágok. Corvin János ezen a helyen becsülettel megállott. Az 1499—1503-ig tartó folytonos csatározásokban megfékezte a határszéli törökök merészségét, s a Zrinyiek, Korbáviaiak, Blagayék, kik a Zrinyiekkel tartottak jó barátságot[3]) becsülettel álltak helytt a harczokban.[4]) A határ védelme czéljából — bár sok volt a czivódás az egyes parancsnokok között — Velenczével s a krajnai csapatokkal sikerült bizonyos egyöntetű eljárást megállapítaniok. Jajcza lévén a központ, állandó kémszemléket intéztek onnan a határra, s minden vár a maga területén folyvást figyelt a törökre. Beütések esetén ágyúkkal és sortüzekkel adtak jelt egymásnak. Várról várra, hegyoromról hegyoromra szállt a hír, s bármerre vették útjokat a török akindzsik (portyázó lovasok), mindenütt készen várták őket.[5]) S újból meg kell vallani, hogy Corvin János többet tehetett volna, ha Budáról jobban segítik. Hiába adta ki parancsban Ulászló király még 1501. szept. 9-én, hogy fizessék ki a jajczai bán 2500 frtnyi fizetését, még 1502. márczius havában sem kapta meg Batthyány Boldizsár. Pénz nélkül el sem akart indúlni, mert a várbeli katonák be sem eresztették volna.[6]) A vég-

[1]) Istvánffy lib. II. 202.

[2]) Schönherr Gy. Corvin János 227. l.

[3]) Okl. CCXXIII.

[4]) Schönherr i. m. 269—87.

[5]) 1499. jul. 22. 24. jelentések a milanói áll. l. — Körmendi lev. Mem. 27—41.; Schönherr i. m. 273. 2. j. Dalmácziára nézve.

[6]) Körmendi lev. Mem.

beli őrség mindamellett kitartott s az 1503. aug. 20. kötött budai békében: Jajcza s vidéke a Száva-Unna vonalával együtt megmaradt magyar határnak.[1])

II.

Míg a határon háború folyt, s pusztúlt belé föld, s ember, azalatt Blagay VIII. István fiait: Antalt (52) s Gergelyt (53) nagy szégyen éri. 1503. jan. 13-án Corvin János elnöklete alatt Zágrábban, egynémely hamis oklevél gyártásán rajtéretvén, kimondották rájuk a jószágvesztést.

Elkobzott javaikat: Blagajt, Brumant (Brubnot) Osztrozsáczot, Toront várastól, Bojnát, Otokot, Busevicsot a megerősített kastélyokkal egyetemben Bornemissza János és Szalkay László kapták adományba a királytól. A két adományos azonban nem sokra ment a puszta adománylevéllel, s Bakócz Tamásra, illetőleg unokaöcscseire ruházták a kétes értékű adományt. Bakócz Tamás biboros, a gazdaságilag hanyatló Szlavoniára amúgy is régen szemet vetett és szerző politikáját már 1493. óta czéltudatosan folytatta, épen jókor jött az olcsó birtok. Megkísértett ő már Zrinyi Miklóssal is efféle üzletet, a mennyiben mintegy 16000 forintot költött anyagi ügyeinek rendezésére, eljegyezvén neki unokahúgát Vetési Margitot, s ezzel biztosra vette, hogy a Zrinyi-jószág a családjáé lesz. Az ügyes vőlegény azonban egyet gondolt s ott hagyván aráját, elvette Korbáviai Károly leányát s vele együtt sógorának, Korbáviai Jánosnak magtalan halála esetére a Zrinyi családnak biztositá a korbáviai örökséget.[2]) Most a Blagay vagyonra vetett szemet. Tudta ugyan, hogy a királyi parancsoknak ott a veszélyeztetett délvidéken vajmi kevés a foganatok, de a bíboros földszerző szenvedélyében

---

[1]) Marino Sanudo Tört. Tár XXIV. 85. l.

[2]) Fraknói V.: Bakócz Tamás 113—4. l. Zrinyi M. szószegése következtében birtokait a király 1505. Bakócznak adja. (Galgóczi lev. lad. 28. f. 5 11 f. 14 5.) Bakócz minden fáradsága kárba veszett, mindamellett, hogy Korbáviai János az ő unokahúgát vette el s hogy a Zrinyi javakra iktatási parancsot eszközölt.

olyan volt mint az a pénzember, a ki rossz árfolyamú papírost is veszen abban a reményben, hogy majd eljön azoknak is az ideje.

II. Ulászló kormánya azonban kétszer is meggondolta, hogy a határszélen fekvő váraknak ha gonosz erkölcsű is, de mégis csak odavaló gyökeres birtokosait erőszakkal űzze el birtokokból. Egyébként ha akarta volna sem tehette, mert nem volt ember, ki az effélét elvállalja, minek következtében a bíborosnak be kellett érni ezzel az átruházással.[1]) Föltéve, hogy el is éri czélját, nem sokat nyert volna, mert Blagayék birtokán oly kevés volt már a pontosan adozó jobbágy, hogy az adóösszeírásoknál már számba sem veszik őket. Nemcsak a török portyázás nehezedett rájok, de magok tettek róla, hogy családjokban se legyen békesség.

Ugyanis a két testvér: II. Antal és Gergely összetűztek egymással. Amaz kitúrta Gergelyt a brubnói és bojnai várakból s öldöste szolgáit. Csak azt cselekedték, a mit a többiek, a Frangepánok sem tesznek egyebet, mint hogy egymással torzsalkodnak,[2]) sőt még a törökkel is czimborálnak egymás ellen. Blagayék viszálkodásának 1507. jun. 3-án vetett véget a király, megparancsolván a két bánnak: Bajnai Both Andrásnak és Kamicsáczi Horvát Márknak, hogy adják meg Gergelynek a jussát.[3])

Erre a megbékéltetésre nagy szükség volt. Jajczánál ismét mozgolódtak a törökök, hire járt, hogy Jajczával szemben a törökök ugyancsak várat akarnak emelni, biztos menedéket nyújtandók visszatérő portyázóiknak.[4]) Budán megijedtek s erős parancsolattal igyekeztek behajtani az adót hogy Jajczát s mellékvárait ellássák.[5]) Azalatt a horvát urak zúgolodtak, s a bán Both András is összetűzött Perényi Imrével a nádorral. Meg sem lephet már ezek után, 1507. jul. havában történt ebbeli elhatározásuk, hogy követet küldenek a királyokhoz, a ki abbeli elhatározásukat kö-

[1]) Okl. CCXXV. és Körmendi lev. Croat. in fasc. 193.
[2]) Marino Sanudo i. m. 134.
[3]) Okl. CCXXVII—XXVIII.
[4]) Marino Sanudo 139.
[5]) Körmendi Lev. Mem. 39. 40.

zölje velök, hogy vagy nyújtson nekik segedelmet, vagy lássa meg a következményeket, mert ők a törökhöz állanak. Ugyancsak Velenczébe s Miksa császárnak is hírt adának ebbeli szándékokról.[1]) Ulászló kérésre fogta a dolgot s 1507. végén csakugyan küldött pénzt a váraknak, sőt Blagayék is: Gergely 200 frtot, Gáspár (57) 100 frtot kapott fenyegetett várainak a fentartására.[2]) Mindenkép le kellett kötelezni a nemességet s az urakat, mert »már ürügyet sem keresnek, hanem bomladoznak, ki erre, ki arra.« A testvére üldöző Blagay Antal is ekkor jut ismét kegyelembe, 1508. hívséges szolgálataira való tekintettel a szenkóczi nemesek birtokát adományozta neki a király.[3])

A határokon közben rabolgatott török és keresztény egyaránt, de háborúra nem került a dolog, sőt a törökökkel való szövetkezés eszméje már magyar földön is kísértett. Egyelőre megegyeztek az 1510-ben lejárt békének három évre leendő meghosszabbításában. 1513-ban a török pontosan beállított a végeken. A két bán véletlenűl rövid időközben elhalt, Bajnai Both András Sztenicsnyákon, Horváth Márk leesett lováról és szörnyet halt. A helyökbe kinevezett új bánt jól ismerték a végeken, mert Ulászló ezúttal jól választott Beriszló Péternek a személyében, a kinek helyén volt a szíve. Elég alkalma nyílt rá, hogy megmutassa. 1512--13-ban ugyanaz a veszedelem éri a Kulpa és Unna közi végeket, mint 1493–94 ben Modrust. A Blagayak birtokait tövestől dúlta föl Hasszán bég, s nem találván ellenállásra, rendre égette a falvakat, ekkor dúlták fel először a család ősi várát *Blagayt* is, ekkor futott széjjel első ízben az ottani lakosság.

Beriszló Péter a kardos püspök, »bosszúló angyalként« véres forbátot vett a pusztításért. Vezérlete alatt összegyűltek: Bakócz prímás hadnagya Paksy János, Jajcza jeles bánja Strezsemlyei György, részt vettek Erdődyék is, a horvát urak csapatai, élükön Szlúni Frangepán Mihály, Zrinyi Miklós, Blagay Gáspár s bizonyára Gergely is. Az ütközet nem messze Dubicza várától az Unna-Száva összefolyása

[1]) Marino Sanudo 147. — Salamon F. i. m. 233.

[2]) Körmendi lev. Mem. ad 40. 51.

[3]) Okl. CCXXIX.

alkotta dombos térségen vívatott meg 1513. aug. 16-án. Háromezer török maradt a csatatéren. A bán nem érte be a győzedelemmel, hanem most viszont ő dúlta végig a török uralta Boszniát.[1])

Míg ez a kardos, vitézbe oltott pap állott a védelem élén, a töröknek nem volt módjában a horvát urak várainak az elkerülésével szokott prédálások útján szabadon garázdálkodniok. A budai udvar is, a mint épen telt, megtette, hogy csapatokat küldött a végvárakba, de nem adván zsoldot, ezek útjokban, válogatás nélkül ott szerezték be élelmöket, a hol találták. Ezen a szlavon nemesség elkeseredett s a királynak most a saját zsoldosaitól kellett őket megvédelmezni.[2]) Adó nem folyt be rendesen, s ha volt is pénz, a kincstárnokot a sok hátralékos zsoldért küldöttségek, egyesek már hónapok óta ostromolták. Ily körülmények között örülni kellett, ha a földbirtokosság a király könyörgésére[3]) természetben adott élelmet a várak őrségeinek. Ámde a termés rossz volt, a jobbágyság nem mert dolgozni, s a parasztlázadás hatását megérezték a Dráván túl is. Hozzájárúlt a hangulat elkeseredéséhez az is, hogy, mig a határon nyomorogtak a katonák, a főemberek lelkökből utálták egymást. Bakócznak, a prímásnak földszerző törekvései, nepotismusa elkeserítették a szlavon urakat, kik betolakodónak tartották. Frangepán Bernát a »kis király« — mint a krónikások joggal nevezik — Korbáviai Károly, ki fizet a töröknek, de a velenczeieknek is zsoldjokban áll s Blagayék egymással marakodtak, de Bakóczczal szemben mindig egyetértettek. A prímás, bár ismerte s tapasztalta az urak ellenszenvét, 1517. mikor a zágrábi püspökség megüresedett nem Beriszlót neveztette ki, hanem öccsét Erdődi Simont. Ezen meg Beriszló keseredett el, pedig joggal rászolgált a jutalomra, mert ha ő nincs Jajczában, éhen veszett volna el az őrség. Ő tartotta bennök a lelket, mikor a törökök Bocsácz

[1]) A csata leírása: Istvánffy lib. IV. 38; — Marnavich T.: Beriszló Péter életrajzában — Verancsics munkái: II. 237—241. — Marino Sanudo i. m. aug. 28. kelettel 240. l.

[2]) Körmendi lev. Alm. 3. 41 : 206. 1514. IV/24. parancs.

[3]) U. o. 1515. VIII./20.

várát Jajcza ellen felszerelték, neki lehetett köszönni, hogy a zágrábi püspökség Kulpa és Una közti várait legalább a szükséghez képest felszerelték.[1]) Az emberek elvesztették a kedvöket, a budai udvarnak ez a mód felett való tehetetlensége fokozta bosszúságokat, de leginkább az ember, az a vas kéz, mely szorít is, de jutalmaz is ha kell, kellett volna akkor a magyarságnak. A szlavon rendek 1517-ben közösen kivetették az ötven denárt minden telekre,[2]) a rovók neki is álltak munkájoknak, de mit ért az, mikor a megyei emberek magok elfutottak előlük. »Éhen halnak emberek — írja stubiczai várából 1517. jun. 30-án Frangepán Mátyás Batthyány Ferencznek és Boldizsárnak, kik a segedelem behajtásával bizattak meg — s ha ki akarnók is belőlük sajtolni, nem lehet.«[3]) 1391 telekre nem is lehetett kiróni az adót »az alispánok és szolgabírák hanyagsága miatt« s a hátralék 1043 frtot tett.[4])

Azt sem állíthatjuk, hogy az adóbehajtóknak s azoknak, a kik az akkori magyar pénzügyigazgatás élén állottak, ne lett volna szivök. A budai kincstartó-hivatal megtett mindent a mit lehetett. Batthyány Ferencz Budáról Fánchy Imre adószedőnek saját kezével írja, hogy a szkradini polgároknak: »megadjad a kétszáz forintot, mert kereszténységnek oltalmába jár . . . . . mert nincsen mivel élniök«.[5])

Nem is kell a török becsapások okozta pusztításokat s a pénzügyi válságot jobban előtérbe állítanunk, hogy az ott elő emberek sorsát előre tudjuk. Az a keresztény moral s az egymásra való utaltság érzése akkor is jobbára csak a papíroson érvényesült. Mert ha arról volt szó, hogy egyik úr a másik róvására gazdagodják, elfeledtek mindent. 1517 Szt.-György napja táján Frangepán Bernát s a fia Ferdinánd Korbáviai János lipai és otoki várait ágyúkkal támadta meg s mikor Beriszló a jajczaiaknak kenyeret kért, egyik úr a másiknak a várát haddal ostromolja. Ennek az volt az oka, mert Bakócz 1517. márcz. havában egyességet kötött Kor-

---

[1]) Körmend Mem. 91. 1516. VI. 23.
[2]) Körmend fasc. 207/41. NU.
[3]) Körmend Mem. 61. C.
[4]) U. o. N. U. 207/41.
[5]) U. o.

báviai Jánossal s annak a jószágait úgyszólván lekötötte magának. [1]) Frangepánékat ugyan elitélték, de ezek — és pedig joggal — Bakóczot tartván az ítélet szerzőjének, Bernátnak császári szolgálatban álló fia Kristóf, kemény szavakkal legyilkolással fenyegette. [2]) A családi viszály s Miksa császár czélzatos jóindulata következtében azután észrevétlenül szétvált a két párt, egyik, a mely még mindig Budától remélte üdvét, a másik, mely — nem szeretetből, de józan számítással — a törökhöz vagy a némethez, vagy a mind a kettőhöz való csatlakozásban remélte a maga, tehát hazájának is az üdvét.

Ez időben halt meg Miksa császár (1519), ekkor dőlt ki Blagay II. Antal is, ki a vázolt mozgalmakban a Bakócz-ellenes Frangepán-pártnak egyik tagja, s végig küzdötte a nyomorúságnak ezt a Mátyás halála óta tartó húsz esztendejét.

Alig húnyt el, özvegyét Borbálát — a hol szerét ejtheti — sanyargatják a prímás emberei. [3]) A régi családi gyűlölség sem pihen. Antal testvére, Gergely (52) az özvegyet kikergette a családi várból s menekülésre kényszerítette. Később Csehországból kérte Mária királynét, hogy segítsen rajta, mindhiába, nem kapott ajánlatnál egyéb biztatást. [4])

A család vezetője Blagay IX. István lett, kinek közszereplése belenyúlik annak az országrésznek legfontosabb átalakúlása korszakába.

III.

1521-ben elesett Nándor-Fejérvár vára, s ezzel nyitva állott Magyarország főkapuja. Megelőzte ezt a katasztrófát Beriszló Péter hős halála 1520. máj. 20-án s a horvát végek védtelenül maradnak, ha Jajcza s a derék Keglevics Péter helyt nem állanak. Mindamellett átalános volt az érzés, hogy

Blagay IX. István. 1519—1549. (54)

[1]) Galgóczi lev. lad. 72. f. 3/8. 9.
[2]) Fraknói V.: Bakócz Tamás l.
[3]) Okl. CCXXXI.
[4]) Okl. függ. XII.

ezek után valami erélyesebb elhatározásnak kell történni. A horvát urak tudták, hogy a török nem éri be többé az ajándékkal,[1]) s a belgrádi siker után követeléseikben nem tartanak majd mértéket. Dalmáczia belföldje, Friaul s Krajna, melyet ötven év folytán harminczszor támadtak meg a török portyázók, egyaránt rettegtek a jövendőtől.

Első sorban a német birodalomtól várt segélyt mindenki. A magyar király felesége a császár huga, öccse Ferdinánd az örökös szomszéd tartományok ura. Csak természetes, hogy a segély megadásával kötelesek, mert saját érdekök. Ferdinánd Miksa császár nyomdokaiba lépvén, a horvátok segélyezését folytatta, s már 1520-ban híre járt, hogy valami czélja van velök. Nándor-Fejérvár eleste után, ennek a segedelemnek látható formát is adott. A török portyázás következése volt, hogy a krajnai s a magyar csapatok már évtizedek óta összefogtak, s a hol szerét ejthették, együttesen jártak el. A jajczai várat kivéve, a többi határon csak akkor állott ki a zsoldos, ha éppen beütött a török, de mihelyt elvonult, a zsoldost költségkimélés czéljából eleresztették s a határ védelem nélkül maradt. Ezt a határvédelmet óhajtották állandósitani a krajnaiak, karantánok és stájerek egyaránt. Magyar részről megtették azt, a mi módjukban állott, de pénzök 1521-ben az állandó dalmát-krajnai hadakra már nem telt. Ez okból 1522-ben a krajnai rendek fölvetették a katonai egyesség kérdését s a magok részéről melegen pártolták a nürnbergi országgyűlésen megjelent magyar és Frangepán Bernát-féle horvát követeknek a segélykérését.[2]) Ferdinánd főherczeg azonban a török ellen való hadakozásnak a révén, Lajos király megegyezésével, a saját határain túl is adott zsoldost, ha kérték s viszont zsoldjába fogadott néhány horvát urat — Frangepánékat, Kobasics Jánost, Korbáviai Jánost, Zrínyi Miklóst, Blagay Istvánt — s az ő pénzén — természetesen saját érdekében — hadakoztak némely magyar véghelyen. Olyan nem tételes szer-

[1]) Velenczei köv. j. 1521. feb. 8. 13.

[2]) Dimitz i. m. 107,3. — A nürnbergi gyűlés rokonszenvezett a török ellen inditandó hadjárat eszméjével, de nem lett eredménye. Némi fegyvert küldtek. Insbrucki lev. V. fol. 197—204.

ződésen alapuló együttes védelem fejlődött ki e viszonyból, melyre a horvát urak egy része szívesen ráállt, mert Buda nem adhatott nekik segélyt.

Ebből az állapotból keletkezett az a közjogi s történeti munkáinkban átalán vallott nézet, hogy II. Lajos király Ferdinánd főherczeget felkérte, hogy Zengg, Klissza, Krupa, Lika, Jajcza s »egyéb várakat« védje meg a saját zsoldosaival.[1]) Ez az átadás *nem* történt meg II. Lajos idejében, csak annyi igaz belőle, hogy a magyar király megengedte magyar területen német csapatoknak a hadmüveleteket s elnézte, hogy alattvalói zsoldot fogadjanak el tőle, nemcsak horvátok, de magyarok is, mint Erdődy Péter. Ezen az alapon a horvát urak, sőt szlavon magyarok is Ferdinándot tekinték uroknak, s Ferdinand, Frangepánék biztositására kérte fel Lajos királyt, hogy engedje át neki Horvátországot.[2]) A magyar tanácsosok ezt az átadást nemcsak hogy ellenezték, de meg is akadályozták, mi kétségtelen bizonyíték arra nézve, hogy a Habsburgi I. Ferdinánd nyujtotta segedelemből a horvát végvidékre való souverainitást nem lehet kimagyarázni.

Horvátországnak ez időben két bánja volt (1522) Korbáviai János és Batthyányi Ferencz. Az előbbi a szlavon magyarságnak nem barátja,[3]) az utóbbi házassága révén teljesen Mária királynő embere, kinek udvarhölgyét vette el feleségül 1523. nov. 11.[4]) Batthyány ugyan magyar, s a szlavon uraknál népszerűsége nagy vala, de a budai udvart a szlavon és horvát dolgokról úgy informálta, a mint neki tetszett, s hogy személyes kérdésekben sokakat sértett, hogy sok jogos panasz nem jutott el a király elé, ki 1522. különben cseh földön időzött, azt adatok alapján állítjuk.

---

[1]) Istvánffy lib. VII. 63. alapján Szalay, Salamon, Horváth stb. Horvátországnak a mohácsi vész előtti állapotára nézve a legjobb munkálat Mešić M.: Hrvati nakon bana Berislavića do muhačke bitke (A horvátok Beriszlavics bán után a mohácsi vészig) Rad. XVIII. XXII.

[2]) Francesco Massaro 1523. okt. 5. V. ö. Firnhaber Quellen und Forschungen 81. l.

[3]) Fraknói: Jagellók kora 478. 2. j.

[4]) Körmend Fam. 66.

Ügyesen tudott beszélni, magatartásában rendkivüli összhangban olvadt össze magánérdekének gondos megóvása az óvatos politikával. Intrikált, kibékült a szerint, a mint a terveibe illett, s tehetségének nem csekély bizonyitéka, hogy 1526 előtt sem tudtak rajta kifogni oly időben, mikor a báni méltóság nem jelentett semmit.

1523-tól kezdve Horvátországban ugyancsak állandó a forrongás. Ferdinánd főherczeg, miután visszautasították ajánlatát, megmaradt az elégedetlenek védőjének. [1]) Annát könnyebben tehette, mert hívei közelebb voltak Krajnához mint Budához, s közvetetlenül tőle kértek segedelmet. Blagay István is ezek között van, mert már 1523-ban két ágyút s egy tonna hozzávaló lőport küldetett neki a főherczeg a fiumei hadi szertárból. [2])

Egy év múlva a horvát urak nem törődvén Budával azon tanácskoznak, hogy nekik nem kell az olyan bán, a ki nem közülök való. Titokban ment a dolog, mert féltek, hogy, ha idő előtt teszik szóvá, Batthyányi rajtok üthet.[3]) Az év folytán azután annyira megérett a dolog, hogy szept. 23-án küldöttségök ment Bécsbe, mely Ferdinándnak forma szerint felajánlja az országot. [4]) Nov. 30-án pedig a Bihács melléki Ripacson összegyűlvén, magok közűl való bánt akartak választani, bizakodván a Ferdinánd kedvező válaszában.[5]) A főherczeg azonban, kinek a Zrínyi Miklóssal való érintkezése Budán kellemetlenül hatott, nem akart ujjat húzni sógorával s beérte azzal, hogy Korbáviai Jánosnak, a bánnak, Frangepán Kristófnak, Farkasnak, Györgynek, Mátyásnak és *Blagay* Istvánnak 1200 frtot adatott hadi czélokra. [6])

Nevezett hat úri ember — bár a horvát arisztokracziát

---

[1]) Fraknói V.: Magyarország a mohácsi vész előtt 1884. Campeggio jelentéseit használja 54. l. — Biedermann: Geschichte der oest. Gesammtstaatsidee II. 62. 63. j.

[2]) Okl. CCXXXII.

[3]) Körmend 1524. I/28. való levél NU. Lad. 2/206.

[4]) Közös pénzügyi lev. Nied. Oest. Gedenkbücher XXII/29. költségeiket a főherczeg fizette és Kobasics János 1524. okt. 22. kelt levele Ričanin Bernát cs. kapitányhoz Bécsi titk. lev. Hung.

[5]) Rad. XII: 100, Biederman i. m. 201.

[6]) Biederman i. m. 201.

képviselik megannyian — még sem rendelkezett akkora hatalommal, hogy az országgal való kapcsolatot tetszésök szerint megbonthatták volna. Ezt ők magok sem akarták komolyan, mert mihelyt Budáról jó szót kaptak, még az olyan marczona katona is, minő Frangepán Kristóf volt, kész a békére. A jobbágyság szegény, oltalmat keresett s Batthyány Ferencz fel is használván e költözési hajlamokat, 1524 tavaszán kir. engedelemmel menekülő horvátságot telepített birtokára: Enyingre és Szabad-Batthyánba.[1]

Látván Frangepánék, hogy Ferdinánd főherczeg csak a biztatásnál marad, egyelőre vártak. 1525. elején Tahy János[2] Batthyány Ferencz bán társa sehogy sem kellett a horvát urak egy részének; az ellenzéknek, melyet már a király is pars adversanak nevez. A hatvani gyűlésen nagy volt ellene a panasz, de már előzőleg is bevádolták Budán. Tahy nagyon igazságosan akart eljárni, úgy találta Batthyányi is, azért akarták minden áron eltétetni onnan,[3] pedig bátor s kitartó ember volt, a minő akkor kellett. Nagyot változtak, de csak rövid időre a viszonyok, mikor Jajczának a felmentése 1525. jun. havában oly nagy lelkesedést keltett az országban, mintha Nándor-Fejérvár került volna vissza.

Frangepán Kristóf, kit a hír mint a féltett vár megszabadítóját szárnyára vett, ezúttal a bánok részéről is elegendő segedelmet kapott.[4] Nagy kárára az országnak Szalkay, a primás, annyira felingerelte ezt a szenvedélyes embert, hogy Szalkayval s a budai gőgös urakkal együtt, a kik vele, a császár Európaszerte híres kapitányával, csak félvállról beszéltek, az országot is meggyülölte.

Frangepán Kristóf haragos távozása annyit jelentett, hogy a család és barátaik ujból másutt fogják keresni üdvöket. A királynak azért azt a tanácsot adták, hogy hírdessen gyűlést a szlavonoknak.

A király okt. 9-ére hívta össze a gyűlést Körösre. Úgy volt, hogy ez egyszer komolyan és szemtől-szemben egyen-

[1] Körmendi lev. Dipl. 31.

[2] Kukuljević: Friorat Vranski Tahynál.

[3] 1525. V. I. Körmend A. M. 68. B.

[4] Körmend A. M. 68. C.

líti ki az ellentéteket azon a mostoha területen, mely már régóta nem látott királyt. A vállalat azonban nagy pénzbe került volna, hire járt, hogy a török Szerémben garázdálkodik s négy nappal a gyűlés előtt kapja Batthyányi a rendeletet, hogy a király »bizonyos nehézségek miatt« nem mehet, Bali bég is közeleg, tehát tartsa őket még néhány napig együtt, mert okt. 9-én megindúl.[1]) De nem indúlt meg, hanem decz. 3-ára új gyűlést hirdetett.[2])

Azalatt a rendek Tahy Jánost letették, illetőleg ellenségei miatt Budára jött s ott a királynál panaszt tett. A király tanácsa kérésre fogta az ügyet, sőt úgy tetszik, hogy Batthyányi sem bánta nagyon a dolgot. Fontosabb volt az, hogy ezalatt nov. 11-én a horvátoknak egy küldöttsége érkezett Budára. Előadták szép szóval, hogy a török részéről ajánlatot kaptak az egyezkedésre. Csak azt kivánták tőlök, hogy engedjék át csapataikat, birtokaikat nem bántják, sőt részt is engednek a zsákmányból nekik. Ilyen ajánlattal szemben első sorban királyokhoz jöttek s két kérdést intéztek hozzá:

Ad-e pénzt? Küld-e katonát? A király, hogy mit válaszolt nekik, nem tudjuk de biztatásnál egyebet nem mondhatott. Nagy zavarában decz. 15-én Batthyányinak és Bánfy Zsigmondnak írt, kérvén őket, hogy menjenek el a Körösre egybegyülendő gyülekezetre, a hová állítólag a szultán követeit várják, mert »ez ügyben a legnagyobb sietséggel kell eljárni, nehogy ezt a félig-meddig elveszett országot végleg elveszítsük.«[3])

A horvát urak látván, hogy Budán nincs mit reménliök, 1526. jan. 26. Körösre hirdettek gyűlést, hol majd a török biztosokkal megegyeznek. Igy írja Burgio, a pápai követ. Batthyány bán nyiltan kijelentette, hogyha nem adnak rá

---

[1]) Körmend A. M. 68. J. V. ö. Fraknói 177. l. Fraknói Burgiora nagy sulyt fektet, mi is becsüljük, de bizony meglátszik, hogy hireit csak per summos apices kapta. Sok szóbeszéd volt akkor is, minek nem sok volt az alja.

[2]) U. o. N. 68. G.

[3]) Körmend Mem. 68. K.

költséget, nem indúlhat útnak.[1]) Csakhogy Körösre nem jött török követ, miből azt következtetjük, hogy ez az egész dolog a Frangepánék ijesztés czéljából költött meséje a végből, hogy bánékat sarokba szorítsák. Korbáviai Károly maga sem jött el, pedig ő járt Budán először az izenettel. Azok pedig, a kik Körösön megjelentek, — köztük Blagay István — kimondották, hogy nekik elhagyatott állapotukban joguk van új fejedelmet keresni.[2])

Ez az új uralkodó ismét csak Ferdinánd főherczeg volt, ki nem szűnt meg a jó barátság ápolásában, s kire Lajos király mindinkább rá is szorúlt.

1526. ápr. 15.[3]) Batthyány Ferencz bán parancsot vett a királytól, hogy a török ellen való hadakozásban az osztrák főherczeg csapataival egyetértőleg járjon el *(habeans mutuam intelligentiam)* s ugyanily parancsot kapott viszont a krajnai kapitány is az urától Ferdinándtól. A véd- és daczszövetség magyar és osztrák csapatok között, mely 1522. óta szóbeli megegyezésen alapúlt, ekként tényleg életbe lépett.

A horvát urak: Korbáviai Károly, Frangepán Farkas, György és Blagay István e rendelkezéssel szemben külön állást foglaltak el. Budán ugyanis azt kivánták tőlük, hogy a végeken a magyar királyi hadban csapataikkal félzsoldért szolgáljanak. Erre a feljűlnevezettek Czetinben összegyülvén azzal az izenettel küldték el megbizottukat, Szécsányi Tumpich Bernátot a főherczeghez, hogy inkább neki szolgálnak, mint a királynak. Ferdinánd zavarban volt. Horvát zsoldosainak kapitányát *Jurisics Miklóst* kérdezte meg, hogy mitévő legyen. Ez a kiváló jellemű, nagy képzettségű ember azt felelte, hogy a magyar király a horvátokat *a maga embereinek tartja*, azután nem is járja, hogy onnan annyi

---

[1]) Ez a nyilatkozata annál különösebb, mert a király 1525. III/12. báni méltósága mellett még fizetéses főpohárnokmesteri állásában is meghagyta. Körmend. Dipl. 32. Testvére Boldizsár huszárok módjára szolgáló 50 lovasára évi 1300 frtot kapott (U. o. 30.) s ezt lefoghatta a birtokairól befolyó adóból.

[2]) Fraknói i. m. 180.

[3]) J. Chmel: Aktenstücke zur Geschichte Croatiens und Slav. 1846. I. A bécsi titkos levéltárban őrzött nagybecsű gyűjtemény első kiadása

hadi erőt elvonjanak. Adja meg a főherczeg zsold fejében az egyeseknek, a mit eddig adott nekik. Korbáviai Károlyról pedig megjegyzi, hogy az sohasem éri be azzal, a mit neki adnak, mindig többet kér,[1]) pedig csak ápr. 2-án kapott puskaport és ágyút a krupai várba.[2]) *Jurisics* jól ismerte embereit, mindegyik akart valamit, s nagyon jól tudták egymásról, hogy mennyit kapott kiki közűlök. Blagay István e mozgalmaknak részese *brubnói* várában tartózkodott. Ő is kérésre fogta a dolgot s 1526. jul. 17-én könyörgő levelében alázattal kérdi, hogy ő miért nem kap segélyt, mikor a többi kapott? »Övé *Blagay*, *Otok*, *Osztrozsácz*, a két *Busevics* vára, őt pusztította leginkább a török, mi lesz az országból, ha az ő várai elesnek?« [3])

»Illő díj, nekünk és szolgáinknak zsold,« ez volt a jelszavuk, s ha megkapják, szivesen szolgálnak a főherczegnek ellenségei ellen, mert »a mi felséges királyunknak valamire való vezére nincs« írják.[4]) S ebben igazok is volt. Ámde Ferdinánd nem kivánta sógora helyzetét még súlyosabbá tenni. Ha volt is eszében, hogy Horvátországot azzal a szándékkal védelmezi meg, hogy aztán megtartsa, ha igaz is lett volna az a Budára eljutott hír, hogy Bosznia királya kivánt volna lenni, — a mit nem hiszünk[5]) — a szultán hadjárata elnémította e mozgalmakat.

1526. jul. havában már mindent felforgat a közelgő harcznak vészhíre. Jul. 28-án Adonyból kelt nyílt levelével a szlavon papoktól kér pénzt a király, s ugyanakkor Szlavoniában is a véres kardot rendeli körűlvitetni, az ország végső szükségben lévén.[6]) S a szlavonok el is jöttek, ott voltak Batthyányival s Tahyval, ott esett el Frangepán Mátyás, Jozefics Ferencz s velök megannyian. Készűlt a délvidéki

---

[1]) U. o. II–III.

[2]) Biedermann i. m. 204.

[3]) Chmel i. m. IV.

[4]) U. o. XIII.

[5]) Burgio 1526. febr. márcz. és ápr. jelentései Fraknói V. A Jagellok kora 480. l.

[6]) Körmendi lev. Misc. 63.

horvátság is, Frangepán Kristóf már Zágrábig ért, de a csatát már megharczolták.

Megtörtént, a minek már akkor érezték, hogy meg-kellett történnie.

A Blagayak végső küzdelmei az ősi földön. 1527—1547.

I.

A mohácsi sírmező s a szerencsétlen király ifjú király halála sok mindent feledtetett. Az 1526-ig lefolyt válási mozgalmakból következtetve, csak természetes okozatként folyt volna mindezek után Ferdinándnak a horvátok részéről való egyhangú megválasztása. S ime az történt, hogy Ferdinánd, ki sógora életében kaczérkodott Horvátországgal, nem ezekre a megfizetett pénztári igényekre alapítja királyi jogát s nem akarja a magyar kiralyságot megbontani, valamint a horvátok is azt latolgatják, hogy van-e joga Ferdinándnak a magyar királyság koronájához. A népről nem is kell szólanunk, arról egykori tanú állítja, hogy inkább akar törökké lenni, mint a németnek szolgálni.[1]) De még fontosabb az a tünet, hogy a magyar-nem-szerető Frangepán Kristóf, ki eleinte Ferdinánd pártján áll, s ki a Habsburgokért *szenvedett*, már 1526. decz. 18-án mint a tótság s a túladunai magyarság védnöke, s János király bánja, a *magyar* Batthyányi Ferenczczel szemben a magyar jogon megválasztott király mellé áll.[2]) Ő, ki előbb mindent megmozgatott a magyar urak ellen, ki — míg nem értesült a mohácsi vereségről — nem sajnált egy kis leczkét e dölyfös emberektől, most Ferdinándnak az ellenfelét támogatja. Az vitte-e rá, hogy azok, a kiket útált, Bécs mellé álltak, voltak-e rejtett vágyai, ki tudná ma bizonyítani? Annyi bizonyos, hogy Frangepán Kristóf volt az egyetlen vezér a magyar korona területén, bátor s kitartó, gyors elhatározásra kész. Féltek tőle ellenségei, atyafiai egyaránt.

---

[1]) Zárai Jeromos levele 1526. — Fraknói: M. O. E. I. 75. l. 1. j.

[2]) Hiába volt a Dietrichstein Zs. styriai kapitány minden igyekezete. 1526. szept. 8. küld. Körmend Mem. 71.

Ily körülmények közepette a horvát rendek nagy óvatosságra szorúltak. Erdődy Simont a zágrábi püspököt, Korbáviai Jánost s melléjök Perusics Jánost és Krizsenics Gáspárt jelölték ki biztosaikká, a kik magának Ferdinándnak az utasítására részt vettek a pozsonyi királyválasztó országgyűlésen[1]) decz. 17-én s aztán haza utaztak.

A királyválasztás aktusának a súlypontja úgy Ferdinánd király, mint a horvátok felfogása szerint, az országos rendek együttes gyűlésére esett Pozsonyban, melynek határozatához a szlavonok és horvátok gyűlése is hozzájárúlt.

Ferdinánd a horvát rendeknek Czetinbe decz. 21-ére hirdetett gyűlésére Oberstein Pál bécsi prépostot, közjogászát küldé s vele három katonát: Jurisics Miklóst, jóravaló, derék emberét, Katzianer Jánost és Meichaui Puchler Jánost, két krajnai a végeken s a horvátoknál is ösmeretes kapitányt.

A gyűlés székhelye Czetin, a Frangepánok vára melléki kis városka vala, mely a bihácsi úton feküdvén, az elszórt kastélyokban lakó uraknak alkalmas központúl kinálkozott. A kir. biztosok azonban a rossz utak miatt csak karácsony estére érkeztek oda, de senkit sem találtak a városban, mert ezt a szent napot a horvátok régi szokás szerint nagyban ünneplék. Várniok kellett tehát szombatig, 29-éig, míg a rendek apránkint gyülekezni kezdének. Vasárnap jó részök már ott volt, úgy hogy a gyűlés hétfőn, 31-én megkezdődhetett.

A király biztosai az urak elé adván kiküldetésök czélját, a rendek azt kérdezték, hogy a király teljesíté-e azokat a kívánságokat,[2]) miket követségök útján hozzá juttatának. A biztosok megnyugtatták őket, s bizonygatták, hogy ezt a kérdést a gyűlés tárgyával nem szabad összezavarniok. Erre azután *»egész nap vizsgálták, van-e a felségnek s nejének elegendő joga Magyarország koronájához, s késő estig vitatván ezt, küldöttséget menesztének a biztosokhoz, jelentvén, hogy a felségnek s nejének elegendő igaz jussát*

[1]) Bécsi költségeiket 1526. nov. 27. fizetteté a király Köz. pénz. lev. Gedenkb. XXVI/47. a.

[2]) Hátralékaik kifizetését.

Magyarország koronája irányában megismerték, minek ők nagyon örvendezének«.

A jogot ekképen elismervén, bizonyos feltételeket szabtak. Hogy ehez kötötték hozzájárúlásokat, magok a biztosok is elismerték. Mert ki védelmezze meg őket, ha János király haddal kerűl feléjök, hová meneküljenek a török elől? A biztosok még elég csínján egyeztek meg velök, kimondatván:

I. Horvátországot védje ezer lovas és kétszáz gyalog martalócz. Kétszáz lovast s gyalogokat a király fogad fel, nyolczszáz lovast a rendek állítanak ki s azokért fejenként egy hóra három arany forintot kapnak, később annyit a mennyit a többi lovas.

Ez volt a főpont, mert a király költségén védhették magokat, s a pénzt kiki lovasaira kézhez kapja.

II. Karinthia szélén legyen királyi had.

III. A várakat helyezzék jó karba.

IV. Horvátország közszabadságát tartsa meg a király, mint a hajdani királyok.

A biztosoknak mindamellett nem volt könnyű soruk, mert a rendek nagyon féltek Frangepán Kristóftól, a ki azt üzentette nekik, hogy ha a Dombróra[1]) hirdetett Jánospárti gyűlésen meg nem jelennek (1527. jan. 5.), hetedíziglen kiirtatja nemzetségöket, s a kit elfog, annak kiszúratja a szemeit. Tetemes serege is lévén, ugyancsak tartottak tőle, hogy be is váltja a szavát.

Baj volt az is, hogy Ferdinánd király Bécsben követeiknek 1000 lóra való három aranyforintnyi tartást igért, ebből nem akartak engedni, mire a biztosok azon voltak, hogy legalább a forintot számítsák hetvenöt krajczárba, de a rendek nem alkudtak.

Rendbe hozván mindent, ki is állították a kivánt hódoló nyilatkozatot a kikötött feltételek értelmében, de sokaknak közűlök nem volt kezöknél pecsétjök, el kellett érte küldeni, a mivel ismét késtek. Végre elkészűlt az ékesen megszerkesztett hódoló nyilatkozat is, mire a rendek Jurisicsot megkérték, hogy vegye át ő az igazságszolgáltatás tisztét, adnak

---

[1]) Zágráb megyében.

melléje négy nemest. Ezt Jurisics a király utólagos jóváhagyása reményében el is fogadta. Eddig eljutottak volna, de a várak átadása nem ment könnyen.

Kobasics János — egyébként híve Ferdinándnak — a zenggi, klisszai, ottocsaczi és sztarigradi kapitány a várak átadásának feltételéül a *magyar korona* megszerzését kötötte ki. Hevesen össze is szólalkozott velök, épen ő, kinek néhai Lajos király sohasem kellett.

Bihács várába pedig nem eresztették be a király zsoldosait [1]) mondván, hogy a bán engedelme nélkül nem eresztenek be senkit. Ez okból kérték a királyt, hogy küldjön parancsot, nehogy Frangepán Kristóf megelőzze őket, »mert az nem pihen«.

Nagy zavarra adott okot a Frangepán Kristóf atyjának, a vén Bernát követeinek a viselkedése. Frangepán Bernátnak voltakép Kristóf fiában telt volna nagy kedve, de óvatosságból Ferdinánd mellett nyilatkozott. Követei ravaszkodtak, titokban ösztökélték őket az osztrák ház ellen, nyiltan meg bizonygatták hívségöket, mikor aztán rajta csípték őket, eltűntek a városból.

A hűségnyilatkozat után való nap jan. 4-én Frangepán Kristóf újból felszólította czetini társait, a csatlakozásra. De a rendek a biztosok tanácsára azt felelték, hogy ők már a felséges király mellé állottak, ha van mondani valója, jelentse meg királyoknak, mert csak annak engedelmeskednek. Kristóf követe erre azt felelte: »régóta szolgálnak a németnek, de hogy mit értek vele, jól tudják,« mire ezek azzal vágtak vissza: »Kristóf gróf jól tudja mi esett meg vele Magyarországban, megtépázták a szakállát.« [2]) A biztosok ismervén felséges urok állapotát, komolyan figyelmeztették a pontos fizetésre, meg arra is, hogy Korbáviai Károlynak 250 lovat

---

[1]) Ferdinánd 1528. nov. 28. előtt adott már parancsot Pichler kapitánynak, hogy Bihácsot erősítse meg, de nem értesítette róla előbb a bánt, ennek a rendelete nélkül pedig a bihácsiak nem ereszthették be a német katonákat. Körmend Mem. novemb. 28. a király még abban a hitben van, hogy ez megtörtént. A hatáskörnek a megsértését nem tűrték ekkor még a Ferdinánd-párti hű magyarok sem.

[2]) 1525. aug. Budán a prímás, kit aztán arczúl vert.

igért. A rendek feliratára [1]) nézve pedig azt javasolják a királynak, hogy válaszoljon kegyesen latin levélben. A rendek követséget is akartak küldeni a királyhoz, de a biztosok lebeszélték őket, nehogy magoknak s a fölségnek költséget okozzanak. A biztosok eljártak a Zrinyi Miklós bányái [2]) dolgában is, s jelenték, hogy az majd maga fordúl a felséghez.

Igy folyt le a czetini híres gyűlés, a biztosok jelentése szerint. [3])

Kitűnik, hogy a horvát rendek a magyar korona jogának az elismerése alapján járúltak Ferdinánd királysága jogához, feltételűl alapjában véve csak kettőt kötöttek ki:

1. *Hogy tartozik őket megvédelmezni.*

2. *Megtartja őket régi szokásaikban,* hódolatukban kijelentették egyúttal, hogy ***helytartóinak*** mindenben engedelmeskedni fognak. Mindezekben az elhatározásokban fő része vala a jelen voltak közűl *Blagay Istvánnak,* [4]) ki Korbáviai Károly s a Frangepánok után következik a rendek 1527. jan. 1-én kelt nyilatkozatában, melyben a pozsonyi decz. 16-iki királyválasztás alapján Ferdinándot ők a megnevezettek is *megválasztották, elismerték, elfogadták, kinyilatkoztatták, megtették.* [5])

Blagay Istvánnak az a haszna volt belőle, hogy a rendek részéről a 800 lovasból neki 50 jutott a biztosok jegyzéke szerint, három forintjával számitva talán havi 150 frt. [6])

Előadtuk mindezeket hosszasabben is a kelleténél. Ha kevés szó jutott is belőle Blagay Istvánnak, de látnunk kell tisztán a források alapján, hogy mit akartak 1527-ben ezek a horvát urak. Blagay Istvánt s társait ekkor az a remény

---

[1]) Fraknói i. m. 92. l. V.

[2]) Gvozdanszki ezüst bánya.

[3]) Ókl. függ. XIII. Eleddig *ismeretlen*, Fraknói figyelmét elkerülte. Nem bővíti ugyan különösebben az eddigi tudást, de világosabbá teszi. A gyűlésről: Chmel i. m. 35—8. Kukuljević Articuli et Constit. Dietarum Regni Cr. D. et Slav. a Jura III. köt. 20—22. lenyomatva Chmelt. Fraknói az eredetiekből M. O. E. I. 73—94. Jászay Pál: A m. nemzet napjai 386—90. Magyar fordításban.

[4]) Meghívásáról Chmel i. m. 33.

[5]) Fraknói i. m. 88.

[6]) Chmel i. m. 43. l.

éltette, hogy birtokaik már megmenekültek a veszedelemtől, melyet oly élénk színekkel s oly rossz latinsággal tolmácsoltak a királynak. Elhatározásukat nem bírálhatjuk elvont szempontokból, a később beállott politikai evolutiók szemüvegén át. Az ő szemök előtt nem lebegett semmiféle elmélet, ragaszkodtak birtokaikhoz, szokásaikhoz s vallásukhoz, hogy némelyikben a dalmát városokban a XV. század folyamán felébredt szláv történeti érzék régi emléket idézett fel, ki tagadná azt, de viszont, mely történetíró bizonyíthatja, hogy szabadságaik alatt a »*régi*« nemzeti, s nem a magok úri szabadságát értették? Ha valami mellékes vágyok volt, csak az lehetett, hogy, ha mégis elkerülnek az ősi földről, kárpótolja őket a Felség — *egyebütt*. De erre nem álltak rá a király biztosai, féltek tőle, hogy urok hamar lesz kénytelen szavának állani. Reményeikben megcsalódtak a horvátok épp úgy mint a magyar nemzetnek az a része is, mely a törökkel lépett alkura, akikkel pedig nekik régebben inkább lett volna módjuk megegyezni.[1]) Mert a Habsburgok minden igyekezetök mellett nem tudták a határt megvédelmezni ott sem, ahol a németség délkeleti törzsei a krajnai határon állottak őrt. A németek önmagukat ugyan megvédték, harczoltak vitézűl, áldoztak pénzt s vért eleget, de a horvát terület s a régi Alsó-Szlavonia a tizenhatodik század folyamán talpalatról-talpalatra veszett el — védelmök daczára. Érezniök kellett, hogy a Jagellok helyett egyelőre csak igéreteiben változatlan utódot kaptak.

II.

Nem sokat változott a helyzet, miután Ferdinánd kézhez vette a horvátok oklevelét, melyben hűséget fogadtak neki. Megtartván őket — a mint kivánták — régi szabadságaikban, legelőbb is bánokat nevezett ki 1527. jan. 18., Batthyányi Ferenczet és Korbáviai Jánost »teljes és mindennemű tekintélylyel ruházván fel őket«.[2]) Nagy jelentőségű tény volt ez a délvidékre nézve, mert a bánság változatlan

---

[1]) Fraknói i. m. I. 164.

[2]) Körmendi lev. Dipl.

fentartásával Ferdinánd a régi magyar birodalom jogfolytonosságát nyilvánvalóképen juttatá kifejezésre. A két bán folytatta is a régi kormányzatot, Batthyány azonban inkább a túladunai részekben tartózkodván, nem sokat gondolt velök, s csak emberei útján érintkezett a gondjaira bízott tartománynyal. A korbáviai gróf nem lehetett kiváló ember, az csak a nevét adta oda, inkább az adminisztrácziónak a névleges osztályosa.[1]) Ferdinánd e zavaros időkben, hiszen kevés bizalmasabb embere volt nálánál, Batthyányt nem nélkülözhette, felesége, a királyné, még gyermekkorában ismerte, Mária az özvegy királyné régtől fogva sokat tartott »Wudian« uramról.[2]) Tuladunán a nemesség utána indúlt, s ha őt megtalálta volna ejteni Szapolyai, Ferdinánd ügye bizonyára rossz dűlőre jut. Batthyány nem is volt olcsó ember. Ferdinánd királyi *szavára* ötszáz lovas után havonként 2000 forintot igért neki míg a háború tart, asztalpénzűl pedig 2000 forintot, azonfelűl külön két forint hópénzt fizetett minden lovasnak, fedezetűl szolgálván mindezekre a királyi jószágok.[3]) Érthető, hogy ilyen körűlmények közt a horvátok királyok főembere, a bán ellen hiába panaszkodtak. Mi is lett volna a magyar királyságból Batthyányi nélkűl, az volt akkor a főügy, melyet a király elejbe tett minden egyébnek. Míg csak János királlyal nem végzett,[4]) addig Czetinben hiába panaszkodtak (1527. ápr. 28.) a horvátok, élükön András a tinnini püspök, hiába hangsúlyozták, hogy az igéretekből nem teljesítettek semmit, hogy őseik szabad akaratból csatlakoztak a magyar koronához, mit épen András knini püspök iratott alá az ott jelenlevőkkel: köztük Blagay Istvánnal. A horvát papság közűl még a zenggi püspök is kivált erős izgatásával,[5]) s a czetini gyűlésnek ez a felterjesztése a mily rossz latinsággal van írva, mégis minden pontja megannyi szemrehányás az igéretszegő királynak. A király elég szépen válaszolt nekik, a mennyiben

---

[1]) U. o.

[2]) U. o. levelek.

[3]) U. o. Dipl. 37.

[4]) U. o. 103.

[5]) 1528. II/23. Ferdinánd elfogatására parancsot ad.

újra megigért mindent,[1]) pedig csak azt az egyetlen igéretét válthatta be, hogy a véghelyekbe lőszereket küldetett.[2]) Mikor aztán az a szerencse érte, hogy Jánost kiűzték, Frangepán Kristóf pedig elesett, Horvátországgal is könnyebben bánt el. Egyetlen fogásához nyúlt ekkoron, t. i. a mennyire lehetett kielégitette az egyeseket. 1528-ban azonban már tenni is kellett valamit, mert a törökök erősen készültek. Nem akarjuk ugyan Ferdinándot azzal vádolni, hogy a krajnaiakra több gondot viselt mint a horvátokra, de tény, hogy akkor adja a legerélyesebb parancsokat, mikor Krajnát félti.[3]) 1528. derekán már Batthyányi is megsokallja a huzavonát s a bánságot el akarja hagyni, joggal mondván, hogy Ferdinánd sohasem jön be az országba, hogyan bízzanak meg akkor ő benne? A király azonban megmarasztja s aug. 3-án igéri, hogy mihelyt ideje engedi bejön, okt. 18-án újból igéri, okt. 28-án aztán megíratja, hogy Kaczianer Jánost küldi majd sereggel a horvát végek megvédelmezésére.[4]) Nem kell hosszasabban bizonyítgatnunk, hogy Ferdinánd — bármint akarta is — nem ért rá igéreteinek a beváltására, ő csak abban vétette el a dolgot, hogy a bánoknak komolyan megírta mindezeket, a kik jóhiszemüleg hitelt is adván a király irásának, ismét a rendeket biztatták, a vége az lett, hogy a rendek azután sem a bánoknak, sam a királynak nem hittek többé. Valósággal elpetyhüdött a hangulat a végvidéken, kivált mikor látták, hogy Ferdinánd sem tehetett egyebet, mint hogy a törököt igyekezett mindenkép megengesztelni. Nem egynek juthatott eszébe, hogy hiszen a törökkel régebben — mielőtt Jajcza 1527. elesett — ők magok is megbékélhettek volna, s most nem kellene hiábavaló kérésekkel zaklatni a németet, miknek amúgy sincs foganatok.

Blagay István ez időben élénk részt vett a közügyekben, szava s befolyása nagy a bánnál. Nem szereplő, értvén ez alatt, hogy az eseményeket ő igazítaná, de olyan rendű úr, a kire a királynak is tekintettel kell lenni. 1528-ban —

[1]) Fraknói M. O. E. I. 166.

[2]) Körmend 1527. IV. 27.

[3]) U. o. Misc. 125. 126.

[4]) U. o. 130. 132.

szokásos úri fellobbanásában — egy emberének kitolatta a szemét. Korbáviai János a bán közbenjárt érette a királynál, ki elengedte a törvényes következményeket s csak arra inti, hogy jövőben tartózkodjék az effélétől.[1]) Társai között nem igen akadt akkor olyan, a kinek a lelkét ilyenféle hatalmaskodás ne terhelte volna. Osztrozsáczi várában[2]) s birtokain felváltva naponként várhatta a török akindzsit, az emberek közt megbomlott a fegyelem, a császári hadaktól sem várhatott valami sokat, nem csodáljuk, hogy embertelen elrettentéssel igyekeztek fenntartani a rendet. Blagay István tántoríthatlan híve volt Ferdinándnak, csakis tőle s az akkor még »kedves Katzianertől« várhatta a szabadúlást, de érezvén, hogy az ügyek folyton rosszabbra fordúlnak, ő is azok közé tartozott, a kik megírták a királynak,[3]) hogy bizonyos lehet affelől, hogy kénytelenek lesznek más módon segíteni magukon, hogy javaikban és örökségeikben, melyet a török megkímélt, legalább bizonyos ideig megmaradhassanak.

Ezek a jelzett módok abból állottak, hogy a törökkel a mint lehetett megegyeztek. Elcserélgették velök kölcsönösen a foglyokat s a harczok daczára is bizonyos megélhetési rend fejlődött ki a véghatáron. Udbinában például 1530. háború idején a határlakosság szabadon kereskedett a törökökkel, valóságos harczi bazárt állítván fel, a hol embert, fegyvert, lovat lehetett venni. Török martalóczok, albán stradióták, horvát haramiák közmegegyezéssel bizonyos napokon megfértek, de a vásár után ismét folyt a páros viadalokban, hősi bajvívásokban gazdag hegyi harcz. Ezt a király megsokalta s betiltotta.[4]) Nem sokat használhatott, mit tudtak Bécsben, Linczben s Insbruckban akkor, hogy milyen is az élet odalenn a végeken? A király 1532. okt. 7, miután a törökkel valamikép megegyezett, azt vélte, hogy az »megannyioknak üdvös és hasznos«[5]) lészen s utasítá a végbelieket,

---

[1]) 1529. jun. 20. Okl. függ. XIV
[2]) Okl. CCXXIX.
[3]) 1530. febr. Fraknói M. O. E. I. 305.
[4]) Bécsi titk. lev. Hung.
[5]) Körmendi lev. Misc 166.

hogy tartsák is meg az egyességet. Hogyan fogadtak volna szót neki, mikor ez a háborús világ volt a keresetforrások?

1531-ben Korbáviai János halála után báni helytartóvá a lelkes knini püspököt és topuszkoi apátot Tuskanics Andrást nevezte ki Ferdinánd. A rendeknek azonban nem nem kellett a helytartó. Nem mintha személye ellen lett volna panaszok, hanem mert azok a »hatalmas urak, a kik a szegény nemességet szokták elnyomni és zaklatják,« nem akarnak törvényt állni előtte, kénytelenek tehát, hogy olyat kérjenek, a kit elismernek.

A horvátság között is már szemmellátható az ellentét a gazdag úr és a szegény nemes közt. Mig azonban az anyaterűleten a kisebb nemességet nem fojthatta el soha teljesen az olygarchia, ott a végeken bizakodva előjogaikban, épen a horvát urak nyomták el a szegénységet. Blagay Istvánról szól 1531-ben a panasz. A szremkóczi és zsirovaczi nemzetségi nemes testvérek sírva panaszolták, hogy Blagay úr erőszakkal jobbágyokká tette. »Ha tette, mi lesz akkor a mi nemesi szabadságunkból?« kiáltának fel a rendek. Tegyen a király igazságot, különben azok a nemesek elfutnak s pusztán hagyják telköket. Blagayról még azt is mondják, hogy önkényesen szedi a vámot, ebben csakugyan őseire ütött. [1])

Blagayn ki nem fogtak a szegényebb sorsú rendek, ki is bántotta volna őt a szóvivőt, neki szabad volt minden. 1532-ben a kladusai (Frangepán birtok ma a bihácsi ker. Boszniában a határon, járási kirendeltség székhelye) gyűlésen Jozefics Ferencz zenggi püspök beszélt a rendek lelkére s ugy látszik kiegyenlíté az ellentéteket. A kornak s az ország pártos megoszlásának csak természetszerű kifolyása, hogy a legjobb szándéknak rögtön ott termett a ferdítője. Szerencsétlen korszakokban úgy látszik a szív és az epe szoktak túltengeni. Jozeficset is rögtön bevádolták Ferdinándnál, hogy János király ügynöke, megtették azt különben Batthyányival is. [2])

Ferdinánd Jozeficset igazolásra szólította fel, a ki 1533. Zágrábban nyilt gyűlésen kérdezte meg a rendeket: igaz-e,

---

[1]) Fraknói id. m. 483—4.

[2]) Körmend. Mem. 168.

a mivel vádolják? Legelőbb Blagay István kelt fel s azt mondá: »Én nem akarok sem melletted, sem ellened vallani.«[1]) Ez a nyilatkozat nem vall határozott emberre. A gyűlés azonban igazolta a püspök ártatlanságát.

János király pártja ezalatt folyton szaporodott Szlavoniában, s a horvátok közt is tért hóditott. Batthyányi Ferencz is megunta már a báni tisztet s leköszönt. Az 1535. szept. 9. Topuszkon egybegyűlt urak és nemesek, Blagay Istvánnal az élükön ezt a fejetlen állapotot keserűen felpanaszolták Ferdinándnak s jellemzi felfogásokat, hogy egyszerű szavakban felmondották neki a hűséget. Azt kérték ugyanis tőle, hogy adja vissza nekik az ő 1527. jan. 3. hűség-nyilatkozatokat, majd írásbeli igéreteit ők is visszaküldik.[2])

Ferdinánd erre a határozott felszólításra szelíden válaszolt, s a török ellen tetemes segély küldését ígérte meg meg nekik. Be is váltotta ígéretét 1537-ben Kaczianer észéki vállalatával, mely csúfos kudarczot vallott, s árát ismét csak a délvidék urai adták meg.

Ferdinánd szerencséjére e balesetet vezérei ügyetlenségének róvhatta fel s érezvén helyzete nehézségeit, Gráczba magához hívta tótországi biztosait, s hogy a rendek kívánságának eleget tegyen, mire azután decz. 9. Nádasdy Tamást és Keglevics Pétert nevezte ki bánokká.

III.

Blagay István Nádasdy személyében hathatós pártfogót nyert, kivel a Frangepán atyafiság révén már előbb is szívélyesen érintkezett.

A Blagayakat a Frangepánokkal ugyanis régtől fogva szoros rokoni kötelékek fűzték egymáshoz. Még bensőbbé vált az atyafiság, a mikor a Szluni (Szluin) Frangepán-ág megalapitója *György* 1531. Blagay István nővérét vette el feleségűl, Blagay István pedig Györgynek a húgát, Dorottyát.[3])

---

[1]) Fraknói i. m. 487.

[2]) U. o. 630:

[3]) Okl. CCXXXVI.

Frangepán Györgynek az atyja Mihály volt, Miksa császárnak hű embere, a ki Sztenicsnyákot és Krupát bírta s ugyancsak a Miksa-párti Rozgonyi Jánosnak a leányát, Borbálát. vette el feleségűl. Nádasdy Tamásné Kanizsay Orsolyának pedig apúl nagyanyja Rozgonyi Klára volt, anyja pedig Drágffy Anna, kinek testvére Drágffy Ferencz Frangepán György másik húgát bírta feleségűl. A Frangepán-Blagay és Kanizsay atyafiság ilyképen összeszövődött, mit egyébként a Kanizsayak horvát báni működése is megmagyaráz. Nádasdy Tamás tehát, mikor Ferdinánd megtette bánnak, sógorság s a felesége atyafisága révén nem kerűl be idegenűl a tótországiak közé. Jó atyafinak is bizonyúlt, mert az utolsó hazai Blagay sarjat ő s neje tartották meg családjának, ők nevelték, nekik lett fiokká, csak később születvén meg a »kis Ferkó«, mint beczézgetve nevezte apja egyetlen szerette fiát.

Blagay Istvánnak az új bán nemcsak családilag szerető rokona, de mindenkép vezetője, gyámola lett. Ferdinánd királynak alig lévén nálánál jobb híve, sokat adott a Nádasdy szavára s a mit ő mondott, annak volt is foganata. Egyébként Blagay István minden erőszakossága daczára rászolgált a pártfogásra, a mennyiben, ha kellett, kézbe fogta a szablyát s vitézűl verekedett. Ostrozsácz várát váltig keményen védelmezte a török ellen, 1538-ban [1]) pedig Dubicza környékén vitézkedik Nádasdyval.

Ugyanekkor történt a Kaczianer János nagy mozgolódása, melynek az volt a czélja, hogy a horvát urakat elvonja Ferdinándtól. Kaczianer, ki jó viszonyban állott Blagayval, rá is számított, de nem nyerte meg a részére. [2])

Zrinyi Miklós tőrdöfése nagy bajtól szabadítá meg Ferdinándot, s Kaczianer halála idejétől fogva a Zrinyiek lesznek az elsők Szlavoniában s Horvátországban.

Blagay István ezután is őrt állott s 1543-ban sógorával, szluini Frangepán Györgygyel, Ottocsácz mellett verte meg a törököt. Mindezek a hadi sikerek azonban csak ideig-óráig

---

[1]) Istvánffy lib. XIII.

[2]) Salamon i. m. 284.

éreztették hatásokat. Blagayék legjobban tudták, hogy hiába való az ily győzelem, ha nem támadással van egybekötve, mert a török, ha vissza is verték, újból visszatért. Készpénze s pénzzé tehető ingósága a családnak volt mindig annyi, hogy sorsán a legrosszabb esetben is javíthatott, s ez okból Blagay István azonkép, mint sógora, Frangepán György is, már jókor azon voltak, hogy biztosabb vidéken jussanak jószághoz, a hol a császári hatalom jobban megvédelmezheti őket. Efféle aránylag biztosabban megvédelmezhető birtokokúl tekintették a krajnai és horvát határ katonai szervezetű végvidékein (Crabatische und Windische Grentz) belől eső krajnai jószágokat s az Ausztriához közelebb fekvő magyar területet. 1546-ban kinálkozott rá alkalom, hogy Krajnának akkor legkülönb emberével, Sonnecki báró Ungnad (magyarosan Ungnoth) Jánossal alkudhatott egy ilyen jó birtokra

Ungnad János horvát bán korában élénk összeköttetésben állott a szlavon és horvát urakkal, miben része van annak is, hogy a végbeli katonáik keze alatt valának. Első felesége, gróf *Thurn* György leánya Anna, a kivel gazdag hozományt kapott Krajnában. Néhai apósa, Thurn György, Miksa császártól 1507-ben 12,000 arany forinton kapta zálogba Friedrichstein várát, Gottschee városát, a hozzá tartozó összes jogokkal együtt s Mettlingben három jó termésű szőllőt. Ezt az akkori fogalmakhoz képest is kitűnő birtokot Ungnad János 1537. febr. 1. Ferdinánd kegyéből feleségének iratta be.[1])

Ungnadnak nagy szerep jutott hazája történetében. Eltekintve törökverő harczaitól, ő volt a krajnai protestánsok vezére. Mikor a folyvást erősbödő protestáns áramlat a krajnai szlovén és horvát népiségre is hatott, Bécsből üldözéssel akarták elriasztani az új vallás papjait. Ungnad, a vitéz katona, az előkelő német úr, ki nagy kötelességtudással és lelkiismeretességgel szolgált urának, nem akarván vallásos meggyőződését feláldozni a hatalomnak, ott hagyja hivatalait, jószágait s elmegyen Württembergbe, a hol Urachban szlovén

[1]) Közös pénzügyi lev. Herrschaftsacten 135.

és horvát protestáns biblia-társaságot alapít.[1]) Ferdinánd király nem vonta meg tőle jószágainak a haszonélvezetét, azontúl is mindíg kegyes volt iránta, de nem hívta vissza. Ungnadnak a közviszonyokkal elégületlensége már régibb keletű. Blagay Istvánnal 1546-ban kezdett. alkudozni gottscheei jószágának az átruházása ügyében. — Tartozott-e Blagay Istvánnak pénzzel, nem tudjuk, a tárgyalás menetéből legalább nem tűnik ki. Ferdinánd király az átruházásra készséggel ráállott, s megengedte, hogy Gottschee és Fridrichstein ugyanazon feltételekkel szálljon át *Blagay Istvánra*[2]) mint a melyek alatt Ungnad bírta azokat.

Igy került Blagay István a krajnai birtokosok közé, a melynek földje nem is volt idegen néki. Hiszen ősei is ott tartogatták családi kincseiket a landstrassi kolostorban, ott tüntek fel legelőbb, mint a magyar király jó vitézei. Csak hogy most menedéket védő helyet keresnek ottan, a hol övéiket biztonságba helyezzék.

Blagay István megszerezvén a birtokot, átvételét s berendezését már nem érte meg. Az a szándéka akkor még aligha lehetett, hogy mindenestől kitelepszik, csak helyet kerésett és talált a távolabb eső Krajnában, a hová megmaradt értékesebb ingóságait elvigye. Arra nem is gondolt, hogy a magyar korona kötelékéből elszakadjon, hiszen épen a nagy katasztrófák s a nyomorúság hozták közelebb magyar atyafiságához. Egyetlen legénysorban lévő, 17 év körűl való fiát, Ferenczet, Nádasdy Tamásék vették gondjaik alá, a mi nagy vigasztalására volt a gazdaságával, politikával s katonáskodással elfoglalt Istvánnak.

A krajnai szerzemény után egy esztendővel, 1549 előtt, Blagay István meghalt.

---

[1]) A szlovén és horvát irodalomtörténet kezdete, mely minket is közelről érdekel. 1554—1565. Életrajzához részletek a közös p. ü. lev.

[2]) Történt pedig ez 1547. febr. 22-én Aussigban kelt beleegyezés alapján: Közös pénz. lev. Oesterr. Gedenkb. 1547. LXI. 21. ab. — Ugyanaz nap a király beleegyezik, hogy schäfttenbergi jószágát Jurisics M. unokaöcscseire átruházhassa. — A részletek felől a gráczi orsz. levéltár adatai nyújtanak felvilágosítást.

IV.

Blagay IX. István halála után feleségére nehezedett a nagy gazdaság s az ügyelőkkel támadt perpatvarnak a gondja.[1]) A fiatal Blagay Ferencz ezalatt Sárvár-Szigeten ül és segédkezik a gazdálkodásban Nádasdy Tamás feleségének,[2]) kinek, úgy látszik, nagy kedvencze az akkor beteges fiu.

Blagay Ferencz 1531—1571. (57)

Özvegy Blagay Istvánné ezalatt számot vetvén a helyzettel, az új birtok berendezését intézte. 1550. folyamán haza hivatta fiát, ki nov. havában egy szolga meg egy gyermek kiséretében érkezett meg haza Brubnóra. Nádasdy zokon is vette, hogy betegére csak ilyen gondoskodással van az anyja, ki, míg a gyerek úton volt, előre kiment Krajnába, a hová fiát is várta.

Levelezéséből itélve Ferencz kitűnően képzett ember volt, latinúl, magyarúl és horvátúl jól írt, s bizonyára tudott németűl is. A magyar nyelv tudása nem is feltűnő abban az időben, a szlavon nemesség mind beszélte, magyarúl egymásnak írnak, a horvát urak ugyan horvátul is leveleznek egymással,[3]) s várnagyaikkal, de magyarúl mind tudtak, tudnak feleségeik s leányaik is, mert a horvátság már mind jobban tért foglal szlavon földön s a nyelvhatárt ekkor már a török előnyomulása következtében támadt átmenekülés miatt földrajzilag sem lehet megvonni. Ennek az átmenekülésnek a hatása a főurak természetes magyarosodásában nyilatkozott. A török veszedelem közelebb hozván őket a dunántúli urakhoz, a családok összeházasodtak, leányaik s feleségeik magyarokúl születnek. Horvátúl azok, a kiknek a végeken van birtokuk, mind tudnak s értik a glagol irást,[4]) de a magyar urakkal a latin mellett magyarúl foly a levelezés. Csak a tengermellékén s a német határon gyér a magyar nyelv-

[1]) Okl. CCLXII—CCLXVII., CCLIII.

[2]) Okl. CCXLVIII—IX. Építteti Nádasdy lakóházát.

[3]) 1531. Korbáviai Jánosnak, a Zrinyi Miklós neje bátyjának végrendeletét glagol betűkkel horvát nyelven írva mutatták fel a zágrábi káptalannál. Várnagyaik glagol betűkkel írnak, magyarúl azonban azok is értenek. Monyorókeréki lev. ld. III. f. 1/1.

[4]) Okl. 1535.

tudás, bár a Miksa régi hívei: a Krajnába szakadt Székelyek még két emberöltőn át magyarokúl maradnak ott is.

Nádasdy Tamás igazán jó gondját viselhette Blagay Ferencznek, mert áradozó hálával emlegeti »fia«, hogy »kegyelmed énnékem mind atyám mind anyám az én kegyelmes asszonyommal.« [1]) Nádasdyék hívják is magokhoz, azonban Ferencz úrnak sok ügye akadt Bojnán, boldog újesztendőt kiván nekik, dolgaival mentvén magát, hogy nem mehet udvarlásokra. Azalatt özvegy Blagayné Gottscheeből Brubnóra haza ért s Nádasdyt arra kéri, hogy ne higyje felőle, hogy egyetlen fiának az örökségét kótyavetyére bocsátja, hiszen gyarapításán fáradozik, s csak benne van bizodalma. [2])

Az özvegy Nádasdyék vendég-hivogató kérésének végül mégis engedett, annál inkább, mert Blagay Ferenczet ujból kilelte a hideg. [3])

Blagay Ferencz tehát ujból Sárvárra került »jó anyja« és a vajdáné, a fogságban sínylődő Majláth István vajdának bátyjánál élő felesége szárnyai alá, kik gyöngéden ápolták. Ezt az ápolást a két asszony megszokta Nádasdy mellett, kire, minduntalan baja lévén, nagyon ügyeltek.[4]) Ott tölti az időt 1551. nyaráig, mikor aztán anyja sürgetésére ismét el kell mennie, [5]) pedig ugyancsak jól érzi magát nálok.

Ezen közben az özvegy mindenütt helytt áll. Fiának egyelőre nem sok hasznát veszi, mert az, a mióta Krajnába ért, folyton betegeskedik, s minduntalan Nádasdyékhoz vágyik, [6]) miért az özvegynek kellett intézni a horvát és szlavon birtokok ügyeit is.[7])

Blagay Ferencz azon közben felépült a bajából s már kiveszi részét a közügyekből. 1556-ban Ferdinánd király őt is hadba szólítja, írván, hogy ha már mindig hangoztatja, hogy az ő édes hazája szabadságáért mindenre kész, mutassa meg

---

[1]) Okl. CCLI.
[2]) Okl. CCLVI.
[3]) Okl. függ.
[4]) Szalay J.: Nádasdy Tamás nádor családi lev. VII.
[5]) Okl. CCLVII.
[6]) Okl. függ.
[7]) Okl. CCLVIII.

tehát vitézi voltát, s minden ötödik jobbágya után állitson ki egy gyalogost.[1]) Ferencz úr meg is állotta helyét, s Frangepán Miklóssal és Györgygyel egyetemben vitézűl hadakozik Szluinnál, később Dresneknél.[2]) E győzelemnek azonban nem volt döntő hatása, mert 1557. a török végháború az Unna vonalát érte legkeményebben, Kosztajniczát pedig német várnagya elárulta s a török Zágrábig dúlt.[3]) Lenkovics kapitány és Alapy ugyan megtorolták a dúlást s kiverték a törököt, de a Blagay-birtok végleg elpusztúlt. Brubno megmaradt, de a többi vár rommá lett s 1557-ben már nem is vetnek ki közmunkát e czélra a rendek.[4]) A török az elhagyott várakba béke idején egyszerűen beleült, még csak Bihács állott épen. A krajnai birtok ennek következtében életkérdéssé vált Ferenczre nézve, kinek az alsó-osztrák kamara követeléseivel szemben ugyancsak nehéz sora volt, mert a király is folyvást szorította, hogy adjon már részletes számadást arról a zálogsommáról, melynek alapján Gottscheet birja.[5])

Anyagi bajai daczára Blagay Ferencz mégis hívséggel teljesítette katonai kötelességét. 1558. julius havában szlavoniai birtokain időz. Brubnóról (Topuszkótól két óra járás) tudósítja a bánt s egyúttal a császári hadak kapitányát Lenkovics Jánost, hogy a török Otok vára ellen indúl s az Unna mentén szándékozik harácsolni.[6]) Az Unna mentén nem sokáig időzhetett, mert népeivel a zalamegyei harczok szinterére siet. Ott meg az a kellemetlenség esett meg rajta, hogy népei épen jótevőjének Nádasdy Tamásnak a jószágaiban tettek kárt, mit amaz zokon is vett tőle.[7]) Nádasdy azonban hamar megbékélt vele s az atyafiságos viszony nem szakadt meg közöttük.[8])

[1]) Okl. CCLIX.

[2]) P. Radics: Herbard VIII. Freiherr zu Auerspeng. Bécs 1862. 127. l.

[3]) Istvánffy lib. XXX. 679.

[4]) M. O. E. IV. Zágrábi gyűlés 1557. 627. l.

[5]) Közös pénz. lev. Herrschafts Akten Gottschee.

[6]) Lopasić i. m. 304. Ferenacz Ursinnak írja magát »gospodin od Blagaya«.

[7]) Okl. CCLXI. 1559. jun. 9.

[8]) Nádasdy meghívta hugának Frangepán Annának Oláh-Császár Miklóssal történt egybekelésére (Szalay J. i. m. 51.), Blagay Ferencz viszont

Blagay Ferencz élete további folyamára s családja jövendő sorsának alakulására nézve elhatározó fordulatot jelent báró Lamberg Magdolnával való házassága. A Lambergek Felső-Ausztriából eredtek, de egyik ágok a XV. század folytán Styriában, Karintia, s Krajnában erős gyökeret vert. Jó vitézek, erős emberek s császáruk érdekeit híven szolgáló alattvalók voltak ott, a Habsburgoknak akkor leginkább támadott s dúlt birtokán. Ismerték a törököt színről-színre, szerették a harczot. Ha nem volt közelben, messze földre is elmentek egy szál kopjára, ha már nem állt ki senki, egymással is tornára keltek a testvérek.[1]) Ebből a családból eredt báró Lamberg József, ki már a mohácsi vész előtt vitézkedett Krajnában, azután Jurisics Miklóssal együtt ment 1530. Konstantinápolyba követségbe, majd pedig 1532. Nogarolával. Lamberg jól ismerte a szlavon és horvát viszonyokat, beszélt nyelvökön, valószinű, hogy magyarul is tudott, mi az I. Miksa udvarában nevelkedett embereknél nem is megyen akkor csoda számba. Ferdinand nagyra becsülte Lamberg tehetségét, hívségét s megtette Anna királyné udvara mesterének s Krajna helytartójának, hol 1551. tehát Blagayéknak is oda telepedése óta állandóan lakott. 1537-ben feleségül vette Anna királynő egyik udvari kisasszonyát a szlavon származású Cvetkovits Annát, kinek már az apja is a Jagellok udvari szolgálatában állott, s nagynénje Batthyányi Ferenczné volt. Nádasdy volt a házasság szószólója, ki már udvari titkár korában bizalmasa volt Mária királynőnek, jóban volt az udvari emberekkel s később a Ferdinánd pártjabeli urakkal is barátságban állott, tehetségeinél, befolyásánál fogva nagy becsülete lévén németnél, cseheknél egyaránt. Ferdinánd udvaránál máris összébb simulnak az örökös tartományok uri családai s a Habsburgokkal tartó magyar családok, melyeknek a *későbbi* barátságából s idők folyamán keletkezett érdekközösségéből állott elő az ú. n. aulikus párt. Lamberg József is ilyen közvetitő-

---

Nádasdy Tamást hívta meg hugának Annának Ráttkay Péterrel Császárváron tartandó lakodalmára, 1559. máj. 30. Okl. függ. XV.

[1]) A gr. Thunféle levéltárban tornáikról érdekes egykorú képsorozat, ugyancsak az ottensteini gr. Lamberg lev. is.

féle, működésénél, birtokainál s házasságánál fogva, s a Nádasdy pártolta Blagayt szívesen vállalta vejének.

Az ifju Blagay Ferencz különben gazdag s keresett vőlegény volt Krajnában, hol még csak ujdonsült birtokos ugyan, de nagy családí összeköttetései Szlavoniában: Zrínyi Miklóssal, Frangepánékkal atyafi, megannyi ajánlat személyének.

Mely tájban történhetett meg az esküvő Lamberg Magdolna s az uj krajnai magyar főúr között, nem tudjuk. Ferdinánd király — mint akkor szokásban volt — egy 80 forint értékű serleget ajándékozott a maga részéről az új párnak.[1])

Ez időtűl kezdve háztartása Krajnában van, ott van otthon. Szlavoniai birtokai egyre pusztúlnak, s nem lévén ott maradása, feleségének a családja az 1549. megépített weissensteini kastélyban lakik, s ezóta szomszédjaival önkéntelenűl is új hazájának az érdekeit óvja. De azért jogait az ősi birtokhoz nem adja fel, mint szegény rokonai közűl Buzethai Ajtics János, ki elvesztvén szlavoniai jószágát, beéri száz forint évdíjjal.[2]) Neki nagyobb a veszteni valója. Ferdinánd tudta jól, hogy Blagayék romlása egyúttal az ő hatalmának is a letűntét jelenti a végeken. Ezért a szenvedett károk némi megtérítése fejében 1000 forintot utalványoztat Blagay Ferencz édes anyjának a magyar kamara terhére; de a kamara ez összeget csak nagy nehezen fizeti 200 forintos részletekben.[3]) Annyival inkább is volt ehez jogok, mert Blagay Ferencz 1565-ben a tavaszi hónapokban Schwendi Lázár oldala mellett vitézkedik Kassán és Szendrőn.[4])

Miksa király idejében is magyar úrnak érzi még magát s élteti a remény, hogy ez a tartózkodása csak ideiglenes. Két fiát Györgyöt és Istvánt magyarúl taníttatja.[5]) 1571.

---

[1]) Közös pénz. lev. Ged. 93. f. 76. 1564.

[2]) Közös pénzügyi lev. Gb. H. 98—99.

[3]) U. o. Gb. 1565 H. 95 b 241 b.

[4]) U. o. Vegyes nyugtatványok.

[5]) Okl. CCLXV. Kisfaludy Balázs az ifjabbiknak a belső embere, kinek 1578. jó ura akar lenni, s nem »hagyja ütet«, s meg akarja szolgálatait hálálni, ha »megmaradhatunk pogány miatt«.

nov. 7-én pedig megerősíttetvén okleveleit II. Miksa, mint magyar király, *magyar* kanczelláriája utján adományoz neki megbővített czimert. A remények azonban nem teljesültek. 1565-ben elesett Krupa vára,[1]) hat évvel későbben Stiena, 1576-ban Cazin, Ostrozsácz pusztúlnak el, s azon a földön már nincs mit remélniök.[2]) Értjük tehát, hogy fia Blagay György 1582-ben felvéteti magát a krajnai rendek sorába. Öccse István a hosszú török hadjáratban, 1592. után, mikor Bihácscsal együtt az ősi Blagay-birtokok is végleg a török kezére kerülnek, fegyvert fog. 1593. jun. 23. a sziszeki győzedelemben nagy része van.[3]) A vitéz dalia 1598-ban esett el Károlyvárosnál. Ősi földön ez az utolsó szereplésök, ezentúl idegen föld a hazájok. . . . .

*

A család négy százados küzdelem után visszatért Krajnába, hol ősük a magyar király érdekében vívott harczával vetette meg az alapot. Tovább virágzott ezentúl is becsülettel, de jobbára nyugodtan, mert a küzdelem krajnai földön már nem volt oly élénk, létöket veszélyeztető mint a magyar korona területén. Rokonaik a Zrínyiek s Frangepánok otthon maradtak és küzdöttek tovább. Végök, az 1671. véres kimulás lett. Önkénytelenül is felmerül a kérdés, hogy krajnai kivándorlások vajjon nem ezt a sorsot kerültété el a Blagayakkal?

Az a tudat azonban, hogy a magyar koronának egykoron tagjai voltak, hogy ilyenekül éltek és vitézkedtek őseik, azt megtartották a családban a gonddal őrzött oklevelek, melyek nemzedékről nemzedékre ereklyékül őriztetének a krajnai uj családi vár biztos helyén, hogy elénk állítsák gyönge képét e hajdan oly erős családnak.

---

[1]) Istvánffy XXII. 296. l.

[2]) 1573-ban 75 lóra kap tartást 358 frtot. — Osztrozsácz várában 1573-ban 39 legényt fizet a kamara, a Czetin melléki Blagay-toronyban 10 legényre jár 31 forint zsold, Bojnán 20-ra 71 forint. L. Radics i. m. 286—289. l.

[3]) Radics i. m. 65. l.

Igy gondolkozott a nemzetségnek utolsó férfi sarja gróf *Blagay Lajos* is, egykoron rettenthetlen vitéz katona, egy talpig nemes érzésű régi szabású úr, ki e munka írása közben f. é. febr. 26-án Laibachban meghalt s a weissensteini sírkertben alussza immár az örökkévalóság álmát.

Benne kihalt hétszáz éves virágzás után a dynaszta család, mely mély barázdát szántott magának a magyar-szlavon terület históriájában.

Oda lenn pedig ősi váraik tövében, a kanyargós Unna folyó mentén ma azoknak az utódai élnek, kiknek ősei csak százados harczok árán törhették meg a vitéz védők ellenállását. A történelmi tudat folytonossága nem él már bennök, de mikor apáik hősi tetteiről dalolnak igriczeik, ki-kivillan önkéntelenül is az elismerés azok iránt, a kik ezeket a romokat egykoron épitették.

»Réges rég volt, úgy emlékezünk meg most rólok, mint derék hősökről méltó társaságban szokás.«

»Davno bilo sad se spominjalo
Kano dobar junak u družini.«[1])

Igy szól róluk az ének. . . .

---

[1]) Hörmann Sz.: Narodne pjesne Mohamedovaca u Bosni i Hercegovini. 1889. II. 160.

✝

Okleveles Függelék a Család történetéhez.

a) *Oklevelek.*

I.

Zriny, 1295. jan. 13.

István tótországi bán, néhai István ispán fia hozzátartozóinak beleegyezésével a karintiai herczegség területén lévő birtokokat adományoz a landstrassi kolostornak.

Universis tam presentibus quam futuris presentem paginam inspecturis Stephanus banus filius quondam Stephani comitis salutem et eterne beatitudinis optatum effectum. Quoniam ea, que aguntur, pro tempore defacili a memoria hominum labuntur, idcirco que in presenti geruntur, scriptis vivacibus perpetuentur. Nos igitur ad universorum notitiam volumus pervenire, quod de communi consilio, voluntate et assensu domine consortis nostre et filiorum nostrorum Ladislawi et Stephani comitum volentes animabus nostris et ad nos pertinentibus in futurum providere, largitore omnium bonorum inspirante contulimus, legavimus et donavimus possessiones sitas in ducatu incliti viri domini Mainhardi ducis Karinthie, ipsius favore et benevolentia mediante cum omnibus utilitatibus ac pertinentiis suis monasterio fontis sancte Marie de Landestrost, et fratribus eiusdem monasterii ordinis Cisterciensium perpetuo ac iure irrevocabili libere possidendas. Hec autem sunt nomina possessionum: Sub castro dicto Meichau villa, dicta Zchermesniza, ubi fuit villicus dictus Scherneiz. Item inferius villa, dicta Slatnik. Item adhuc inferius villa dicta, Struga circa aquam dictam Keirka. Item

villa, dicta Grubeilian cum septem mansionibus, que obligate sunt nobis pro xx^{ti} marcis illius terre. Item villa Karoli, quam vendidit Theodericus Krakawer predicto Karolo pro xxx^{ta}iiii^{or} marcis perpetuo possidendam. Item villa dicta Stanko, quam pie memorie mater nostra supradicto monasterio in elemosinam perpetuam delegavit. Item villa dicta Prilesia, iuxta aquam dictam Bregana, quam etiam prefata mater nostra monasterio contulit sepedicto. Item novem et dimidius mansus in villa dicta Gradiza. Et hec omnes possessiones sunt ab ista parte Keirke antedicte. Item ab alia parte eiusdem aque villa dicta Esbur cum decimis et iure montano. Item villa dicta Radolia, que nobis pro xxx^{ta} marcis illius terre est obligata.

Ut autem hec nostra solemnis donatio seu elemosina quam fecimus deo et supradicte ecclesie virginis gloriose de Landestrost robur perpetue firmitatis obtineat et ne per quempiam possit ausu temerario irritari seu violari, presens scriptum abbati et conventui sepedicte ecclesie sancte Marie de Landestrost fecimus sigillo nostro roborari. Datum in Zrino et actum anno dominice incarnationis MCC. nonagesimo quinto, in octavis Epiphanie Domini.

Eredetije hártyán függő pecséttel, melynek körirata: S · STEPHANI · BANI · T(OTIUS) SCLAWONIE s háromszögletű, jobb harántgerendákkal öt mezőre osztott paizsában fenn kereszt, lenn egy hatágú csillag látható, a laibachi muzeumban.

Kiadta *Schumi*, Archiv f. Heimatkunde I. 62.

II.

1300. febr. 9.

István tótországi bán Altenburgi Frischoval s ennek fiával Fülöppel szemben lemond azon tizedet illető igényeiről, melyek ezeknek kilencz márkáért elzálogosíttattak, ha azokat a Landstrass melletti marienbrunni kolostornak visszaadják, melynek azokat ő adományozta.

Nos Stephanus banus notum facimus universis et singulis presentes literas inspecturis, quod de bona voluntate nostra ac filiorum nostrorum puro corde et bona voluntate

Fryschoni de Altenburch et Philippo filio suo indulgemus et relaxamus quitquit in decimis subnotatis in Zebur novem mansi, in Grubelac septem, in Druga (!) sex, Nazelich apud Nuztorf septem, ultra novem marcas quitquit lucri et utilitatis receperunt de dictis decimis, quas a nobis pro novem marcis usque nunc tenuerunt obligatas, ita tamen, si sepedictas decimas, quas ecclesie fontis sancte Marie iuxta Landestrost in elemosinam contulimus, ipsi ecclesie reddiderint libere et quite possidendas. Similiter et ceteris omnibus duximus indulgendum, qui possessiones in ducatu Karynthie, quas ecclesie supradicte in elemosinam donavimus evidentem ita tamen, si cum abbate et conventu composuerint secundum rationem iustam et honestam. In cuius rei testimonium sigillum nostrum duximus apponendum. Datum anno Domini Millesimo CCC., in octavis Purificationis virginis gloriose.

Eredetije hártyán függő pecsét nyomaival, melyen a czimerkép megismerhető s az elébb közlött oklevéléhez hasonlít, a laibachi muzeumban. Kiadta *Schumi* i. h. I. 47.

III.

Marburg, 1308. mart. 15.

Babonik fiai István, János és Radoszló levelet adnak, hogy a Gretzchin tornyot (várat), a landestrosti fél s a sicherpergi egész bányajövedelmet, Oberleutenberg falut, a krumaui vásárt, az orchwitzi (orchoczi) praedialistákat háromszáz bécsi ezüst márkáért zálogba vették Fridrik osztrák herczegtől s azt, ha ez összeget megkapják, azonnal visszaadják.

Nos Stephanus, Iohannes et Radyzlaus comites de Babanich, fratres presentibus publice profitemur et recognoscimus et spondemus, quod nos turrim in Gretzchin, mediam urboram in Lancztrost, urboram integram in Sicherperg, villam in Oberleutenberg, forum in Chromaw et nobiles seu clientes in Orchwicz nobis et nostris heredibus pro trecentis marcis argenti ponderis Viennensis ratione nostri obsequii titulo pignoris obligata per illustrem principem dominum Fridericum ducem Austrie eidem domino nostro aut suis successoribus restituemus et restituere promittimus per pre-

sentes, quandocunque de prefata pecunia soluti fuerimus integraliter et pagati. In quorum testimonium sigillum meum Stephani supradicti, quo et nos Iohannes et Radizlaus contenti sumus et utimur ista vice presentibus est appensum. Datum in Marichpurga, anno Domini Millesimo trecentesimo octavo, idus Martii.

Eredetije hártyán, a bécsi titkos áll. lltárban.

IV.

Zágráb, 1321. sept. 22.

János, György, Dénes és Pál ispánok, István tótországi bán fiai a sichelbergi, szent Györgyről nevezett egyházat tartozékaival együtt elhúnyt szülőik emlékezetére a Landstrass melletti marienbrunni kolostornak adományozzák.

Nos Iohannes, Georgius, Dionysius et Paulus comites, filii Stephani bani significamus universis quibus expedit presentium per tenorem, quod licet alie virtutes coram deo et hominibus commendentur, laudabilius tamen elemosine commendantur, que peccatorum sordes abluit et animas divino conspectui representant. Igitur hac ducti consideratione cupientes anime carissimi patris nostri prenotati et domine matris nostre piarum recordationum salubriter providere quandam ecclesiam sancti Georgii apud Siherberg existentem, ad nos iure hereditario et etiam iure patronatus pertinentem dedimus, contulimus et assignavimus pro remedio et salute anime predictorum parentum nostrorum monasterio ecclesie beate virginis prope Lanstrost existenti, abbati et fratribus monachis ordinis Cisterciensium in eadem ecclesia beate virginis commorantibus et dominum deum exorantibus iure perpetuo possidendam, tenendam irrevocabiliter et habendam, annectentes predictam ecclesiam sancti Georgii ad iamdictam ecclesiam beate virginis cum utilitatibus, pertinentiis et appendentiis suis universis. Ut igitur huiusmodi collatio robur perpetue obtineat firmitatis, nec processu temporis per quempiam valeat retractari presentes contulimus literas sigillorum

nostrorum munimine roboratas. Datum Zagrabie, in festo sancti Mauricii, anno Domini Millesimo CCC. vigesimo primo.

Eredetije hártyán, három függő pecséttel, melyek közűl az 1 † S • COIT • • • • BANI • FILII • STEP • • AN • a körirata, háromszögletű paizsában a czímerkép elmosódott, sisakdísze pedig növő oroszlán; a 2. † S • C • GEORGII • F • STEFANI • • • • • • és a 3. † S • C • DIONISII • F • STEFAN • • • • • • • a körirata s ezeknél a háromszögletű paizsban oroszlán és sisakdíszűl liliomos sceptrum látható, a krajnai orsz. múzeumban.

Kiadta *Schumi*, Archiv I. 63.

V.

Reifnitz, 1352. mart. 19.

Dénes krupai ispán testvérével Pállal együtt a megnevezett birtokokat feleségének Annának, Ortenburgi Otto és Fridrik grófok testvérének czer márkányi hozománya fejében zálogkép leköti.

Wier graf Dyanis von der Crupp veryehen offenlich mit disem brief und tuen chunt allen den, die in sehent, hörent oder lesent, daz wier mit wolbedahten muot und mit guoten willen und gunst unsers liben bruoder graf Pauls von der Crupp geweist haben und weysen unser liben wirtinn und vrave graefin Ann der edeln grafen, graf Otten und graf Friderich von Ortenburg swester reht und redleich und unversprochenlich irr rehten morgengab für tausent march agleyer phenning auf die vest, guet, lehen und saecz, als si hie an disem brief hernach geschriben sint, zem ersten auf die vest Altenburch halbe und auf zwainczch huoben, di dazue gehoerent und auf alles daz, und dazue gehoert für zway hundert march agleyr phenning, di sacz sint von den Reutenbergern und auf neun hueben, di sacz sind von herm Perchtolt von Reutenberg für ain und virczch march agleyer phenning.

Und auf di halbe vest zem Werdlein, di herants von Awersperch gewesen ist, an den turen und auf alles daz, daz dazu gehoert, für fümf und fümfczch march, di ze lehen ist von dem gotshaus ze Freysingn. Und auf den sacz, den wir von dem edlem fürsten herczog Albrecht von Osterreich

und von seinn erben haben und von seim selign bruoder Chuonich Fridrich gehobt haben, des wir yezuo in nutz und in gewer sitzen, daz ist auf ainn zehent, der hebt sich an pey dem wazzer haizzt Raedel und wert uncz gen der Weizzen Chirchen, dar nah hebt er sich an von der Topplitz und wert für Altenburch und für den Muenichhof uncz gen Hophenbach nah dem pirg ueberal und auf daz dorff Oberlauterberg und auf daz dorf Orchawicz und auf daz maerchtel Chronaw und auf allez daz, daz dazue gehoert, wie daz genant ist. Ez sey hie benant oder niht, besueht und unbesuecht fuer siben hundert march und fuer vir march agleyer phenning und ob ir an den selben siben hundert marchen und vir marchen icht abget, an dem vorgenanten sacz, den wir von dem herczog von Oesterreich haben, als hie vorbenant ist, dar umb weyse wir sey auf unsern tail, an der vest zer Crupp und auf alles daz, daz dazue gehoert und auf allez daz und wir haben oder noch gewinnen; mit sölhen gelubden, swenn wir oder unser brueder oder unser erben unser vorgnant wirtin graefinn Ann oder swem siz schafft, ermanen mit tausent marchen agleier phenning und ir die geben, so sint uns danne von ir ledig worden di vorgnantn vest, guet, lehen und saecz waer auch, daz der vorgnant sacz von uns geledigt und geloest wurde gar oder ain tail, so sullen danne dieselben phenning, zehant ane verzichen legen gen Laibach in die stat zu aim erbern gemainn manne und sullen danne dieselben phenning anlegen auf daz Tewczsch in des herczog von Oesterreich lant, nah rat der edeln unsrer liben sweger graf Ottn und graf Fridrich und ir brueder von Ortenburg und da ez nüczlich und fueglich sey, auch mag unser egnant wirtinn graefinn Ann ir vorgnant morgengab schaffen und geben, mit unserm gueten willen, wem si wil, nah lands reht ze Chernden und ze Chrain. Und ob sey yeman da von trib oder treyben wolt mit pezzerm reht, den wir dorauf gehabt haben, daran sullen wir sey vertretten fur alle ansprach nah landesreht. Und sol si daz haben hincz unsern trewen und auf alle deu und wir haben, auch süllen wir ze allen zeiten ainn purgraf ze Altenburg seczen nah unsrer vorgnanten

swaeger graf Otten, graf Fridrichen und ir brueder von Ortenburg rat, der sol in loben ob unser niht enwaer, daz er in mit der vest Altenburg gewertich sey an ir swester stat unsrer wirtinn graeffinn Ann und swenn wir den purgraff vercheren wellen, so süllen wir aver ain nah seim rat setzen, der in mit der vest lobt, als vorbenant ist. So veryehen wir graf Paul von der Crupp, daz wir di vorgnant vest Altenburg und Werdlein, guet, lehen und saecz genczlich aufgeben haben und unsern willen, gunst und hant dazue geben haben, daz unser liber brueder graf Dyanis geweist hat unser liber swester di vorgnante graefinn Ann irr morgengab fur tausent march agleier phenning auf di vorgnantn vest, guet und saecz und sullen wir chain vordrung noch ansprach dar auf nicht mer haben und verczeihen uns des gaenczlichen, denn als vil es werd von ir geledigt und geloest. Und haben auch unsern willen dazue geben, daz er sey geweist hat auf sein tail an der vest ze Crupp fur den abganch, den si hat an der weysung an dem sacz von dem herczog von Oesterreich umb di siben hundert march und vir march agleyer phenning. Mit urchund diczs briffs besigelt mit unser paider graf Dyanis und graf Pauls insigel anhengunden ze ainer ganczen staet diser sache. Der geben ist do nach Christes gebuerd ergangen waren dreuzehen hundert jar darnah im zway und fumfczigisten jare des nastem maentag nach dem suntag Letare in der vasten und geschehen ze Reifnicz im Marcht.

Eredetije hártyán függő pecséttel a bécsi titkos levéltárban.

VI.

1360. máj. 6.

Pál krupai ispán nejével Katalinnal s örököseivel egyetemben kötelezi magát, hogy a nagybátyjától, Majnhard görzi gróftúl s ennek testvérétől néki elzálogosított schwarzeneggi erősséget négyszázhuszonnégy (velenczei garasban számítandó) márkáért bármikor visszaadja.

Wir graff Pawel von Krupp veryehen fur uns und fur unser wirtin graffin Kateryn und fur all unser erben

mit disem offen prief und tun chunt allen den, di in sehen oder hörent lesen, daz wir loben unseren liben ohaim graff Mainhard von Görcz und seinem pruder graff Hainrechen und allen unsern erben, daz wir in dy vest Swarcznek und alle di guter, dy wir darczu inn haben ze lösen schullen geben in allez verzihen, swan si uns ermant, mit vier hundert march und vier und czwainzich march schilling Wenediger muncz und mit dem gelt, als unser vorder prief sagent und in aller der weis und puncten, als unser vorder prief sagent. Taten wir des nicht, welhen schaden si des namen, den sul wir in abtun gar und ganczleich und schullen si daz haben auf uns und auf allem dem und wir haben. Darüber zu ainen urchund geben wir disenn unsern offen prief versigelt mit unserm anhangenden insigel. Der prief ist geben da von Christus gepurd tausent jar und drew hundert jar darnach in dem sexcziksten jar am Mitchen nach sand Philippi und Jacobi tag.

Eredetije hártyán † S • PAVLI COMITIS CRVPPE köriratú függő pecséttel a bécsi titkos lltárban.

VII.

1441. aug. 31.

A zágrábi káptalan s gróf Cillei Fridrik és Ulrik a dráva-muraközi tized tekintetében felmerült viszályban fogott bírák előtt egyességre lépnek.

Universis et singulis presentes literas inspecturis Vitus prepositus, Petrus Dubicensis, Iacobus Gorychensis, Stephanus kathedralis, Petrus de Kemlek archidiaconus, Iohannes cantor Iacobi de Placencia, Iohannes decretorum doctor, Andreas Petrziczkonis, Iohannes de Marowcha, Stephanus de Wyzoka, Michael de Thosaych, Andreas de Gurgveld canonici totumque capitulum ecclesie Zagrabiensis universitati vestre notum facimus per presentes, quod propter hoc ad sonum campane capitulariter congregati volentes exire lites et discordias inter nos ex una ut actores et illustres principes dominos olim bone memorie Hermannum et nunc suc-

cessores eius Fridericum eius natum et Ulricum dicti Friderici filium dei gratia Cilie, Ortenburge Sagorieque etc. comites de et super decimis inter Muram et Dravam in dominio Chakathurnio excrescentibus et earum occasione parte ex altera dum exortas pacisque concordia amplecti ac litis eventus qui dubii sunt et anfractus evitarè, ideo omnibus melioribus modo, via, iure, causa et forma, quibus melius et efficacius potuimus et debuimus, possumus et debemus, sponte et libere non coacti nec aliqua sinistra machinatione circumventi de alto et basso compromisimus et compromittimus, in reverendum in Christo patrem et dominum dominum Iohannem episcopum Lydensem dicte ecclesie Zagrabiensis suffraganeum, necnon honorabilem virum dominum Lodovicum Gossl de Austria licenciatum in decretis, domini nostri pape capellanum ac magnificum principem dominum Iohannem de Blagay etc. comitem absentes tanquam presentes, abitros arbitratores, amicabiles compositores, bonos viros et amicos communes et ipsos ut tales ac pro talibus eligimus, deputamus, nominamus et ordinamus, dantes et concedentes eisdem plenam, liberam ac omnimodam potestatem ac mandatum speciale et generale super predictis litibus, questionibus et differentiis inter nos occasione predictarum decimarum quocunque ac qualitercunque habitis, suscitatis et exortis ac ex ipsis emergentibus pronunciandi, sententiandi, laudandi et declarandi seu amicabiliter componendi, prout ipsis placebit et visum fuerit expedire, dictasque questiones, causas et lites cognoscere, diffinire, ordinare, transigere, componere, sopire et extinguere et in eis et super eis pronunciare et sententiare, prout eis pro bono pacis et concordie videbitur expedire iuris ordine servato vel non servato, quibuscunque diebus feriatur vel non feriatur, partibus presentibus vel absentibus, ipsis vocatis vel non vocatis, verbo vel in scriptis promittentes pro nobis et successoribus nostris bona fide loco prestiti iuramenti ratum, gratum, stabile, firmum nunc et in perpetuum habituri totum et quicquid per dictos arbitros arbitratores, amicabiles compositores et amicos communes, vigore eiusdem compromissi ordinatum, sententiatum, laudatum, diffinitum, dispositum sive pronunciatum

fuerit in toto et qualibet eius parte et non contravenire quovis quesito ingenio vel colore. In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium premissorum presentes literas fieri et sigilli nostri capitularis fecimus appensione muniri, una cum subscriptione notarii publici subscribi et publicari mandavimus. Datum et actum in loco nostro capitulari ultima die mensis Augusti sub anno a Nativitate Domini Millesimo quadringentesimo quadragesimo primo, indictione quarta, pontificatus autem sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini Eugenii divina providentia pape quarti, anno eius undecimo, presentibus ibidem venerabilibus ac nobili dominis Martino plebano in Tyffer, Friderico Abprecher sancti Martini et sancti Ruperti ecclesiarum plebanis Aquilegiensis et Georgio Glyaner Zagrabiensis diocesis et aliis quampluribus testibus fidedignis ad premissa vocatis specialiter et rogatis.

Et ego Stephanus Emerici de Vizoka clericus Zagrabiensis diocesis publicus sacra imperiali auctoritate notarius quia predictis compromissioni et commissioni in arbitros et amicabiles compositores omnibusque aliis et singulis supradictis dum sicut promittitur per prefatum prepositum, archidiaconos et canonicos, totumque capitulum ecclesie Zagrabiensis predicte fierent et agerentur una cum prenominatis testibus presens fui, eaque omnia et singula sic fieri vidi et audivi, ideo presentes literas seu hoc presens publicum instrumentum me aliis preoccupato negotiis per alium fideliter scriptas seu scriptum exinde confeci, ac de mandato ipsorum prepositi, archidiaconorum et canonicorum ecclesie Zagrabiensis prescripte publicavi et in hanc publicam formam redegi manuque propria subscripsi, signorumque et nomine nostris solitis et consuetis una cum appensione sigilli dicti capituli Zagrabiensis roboratas seu roboratum pro ipsis canonicis consignavi et roboravi rogatus et requisitus in fidem et testimonium omnium et singulorum premissorum.

Eredetije hártyán, függő pecséttel a bécsi titkos áll. lltárban.

VIII.

Bihács, 1494. apr. 10.

A horvát rendek felirata a pápához, hogy Horvátországon segítsen.

Beatissime pater et domine clementissime. Post devotam nostri commendationen ad pedum oscula sanctitatis vestre beatorum. Infandum excidium et periculosa illa clades, quam superiori anno a turcis christiane religionis persecutoribus hec miserrima et lugubris provincia suscepit, quamvis toti ferme terrarum orbi aperta manifestaque sit, tamen cum in dies magis ac magis turcorum ipsorum rabiem invalescere oculis intueamur, non possumus quin apud sanctitatem vestram et alios orbis principes ex quodam debito res nostras miserrimas proclamemus, beatissime pater, si non manifeste intellexisse, tamen audivisse ex maiorum relatione. S[tas] vestra notuit, a quibus temporum curriculis hec miserrima provincia a turcis ipsis igne et ferro vastata, bellis continuis et conflictibus cum eis infeliciter gestis dilacerata et destructa est. Que omnia nedum aliquo principe protegente, verum nemine aliquam bonam tantummodo spem dante cum gravissima huius patrie destructione et maiorum nostrorum cede et servitute a tot temporibus sustinuimus et toleravimus, nec unquam a sancta ecclesia et fide catholica utcumque potuimus in toto vel in parte discessimus. Nunc autem cum iam in extremis fluctuemus voluimus sanctitatem vestram potissimum, que fidei catholice caput et gubernator supremus est, avisatam facere, ne temporum in processu si quid deterioris quod manifeste clareque imminet contingat, nobis omni spe destitutis ascribi vel imputari queat. Coram enim principe nostro ab suscepta ut premittitur superiori anno clade tot vicibus, tot diebus, semper in luctu, semper in lamentatione fuimus, vocavimus, clamavimus et pro deo etiam suam maiestatem obsecravimus, quo illa nobis paucis miserrimis, qui a clade ipsa remansimus, opem et auxilium ferret, subveniret et adiuvaret, qui quidem princeps noster miserrimis fatis nostris ad id accedentibus in diversis parti-

bus regni a turcis occupatis, tot locis, tantis nostris calamitatibus consulere aut huic periculo intendere nobisque subvenire non potuit. Beatissime pater, ad aures sanctitatis vestre pervenisse certo tenemus, qualem hanc miserrima provincia superiori, ut premittitur, anno cladem a turcis suscepit. Amisimus enim parentes, amisimus fratres, amisimus consanguineos, amisimus denique omnem rerum nostrarum substantiam. Turci vero ipsi, prout iamdudum ceperunt et eo magis visa calamitate nostra invalescentes, inter nos versantur et hanc infelicem patriam igne et ferro absque intermissione vastant et diripiunt, nos et nostros maiores et minores in miserabilem servitutem continue abducunt. Et licet in presentiarum in medio nostri magnificum dominum Ladislaum de Kanissa banum, virum vi[delicet] strenuum ac in re militari satis superque expertum habeamus, tamen ad retundendum tantam rabiem contra tot turchorum vires imparem fore scimus. Et quia iam pre omnibus mundi huius principibus solum in sanctitate vestra spem posuimus, ob hoc illi supplicandum duximus, et eam per viscera misericordie dei obsecramus, dignetur illa iam tandem ita nobis afflictis, ita spe destitutis si non huius miserrime provincie saltem fidei catholice compassione succurrere et bano nostro subsidio benigno subvenire, nostroque principi imminens periculum nostrum ita declaratum facere, quo ipse postquam fletibus et amarissimis lamentationibus nostris succurrere non potuit, saltem ad preces et declarationes sanctitatis vestre moveatur. Quoniam alioquin, sanctissime pater, coram deo creatore nostro et deinde coram sanctitate vestra protestamur, nos inprimis sanctitatem vestram, deum, pleros et potiores huius mundi principes in auxilium advocasse, per quos nisi nobis tempestive succurratur, cum preter hoc infelicissimum idioma nostrum aliud quidpiam ignoremus et per alia climata mundi rerum nostrarum substantiis amissis dispergi non queamus, talem modum, talem viam velimus nolimus cum fidei ipsis persecutoribus licet cum dispendio animarum nostrarum et totius christianitatis detrimento nos querere oportebit, quo in propriis laribus nostris remanere queamus et ad alienas provincias dispergi non cogamur. Quare iterum atque iterum

humillime supplicamus, dignetur sanctitas vestra nobis miserrimis et afflictis compati, succurrere et subvenire, ne tempore felicis auspicii sanctitatis vestre hec infelix patria de christiana religione infedissimam turchorum sectam convertatur. Altissimus sanctitatem vestram diu felicem et incolumem conservet ad regimen ecclesie sue sanctae. Datum Bichegii, in loco scilicet congregationis nostre generalis, X. die Aprilis M. CCCC. LXXXXIIII.

Eiusdem sanctitatis vestre

devotissimi filii prelati et magnates potioresque nobiles et proceres universi, totum infelix regnum Croatie representantes.

Egykorú másolata a milánói állam-lltárban, *Hungaria.*

IX.

Bihács, 1494. apr. 18.

Kanizsai László horvát bán felirata a pápához Horvátország megsegéllése iránt.

Beatissime pater. Post pedum oscula beatorum fideliumque servitiorum meorum commendationem. Maxima huius regni necessitas periculumque indicibile me coegit, ut quamprimum sanctitati vestre statum ac intentionem regni Croatie tanquam unice spei et finali refugio huius misserrime patrie significem, cuius regni periculum sanctitas vestra melius intelligit, quod ego in scriptis aut intimationibus meis sanctitati vestre declarare possum, misique hos nobiles Atanasium capitaneum ac rectorem castri Klys, consiliarium nostrum ac Heliam castellanum castri Byheg ad sanctitatem vestram, qui sanctitati vestre intentionem regnicolarum huius regni oppressi, necessitatesque eiusdem regni declarabunt nomine meo, nam iam regnicole dixerunt mihi eorundem intentionem sanctitati vestre intimasse. Quare humillime supplico sanctitati vestre tanquam gratioso domino et refugio

meo, ut sanctitas vestra ipsos nuncios meos imprimis pro dei amore ac christianitatis commodo, deinde pro honore et innata bonitate et clementia sua propria clementer exaudire, dictisque et relatibus ipsorum fidem adhibere ac de imminenti maximo et indicibili periculo taliter providere dignetur, ne ista miserrima patria in ruinam totius christianitatis, que merito statum christianitatis appellari potest, tempore imperii sanctitatis vestre pereat et infidelibus tributaria efficiatur; nam post deum solius sanctitatis vestre iam presidio a perpetuo periculo sublevare et conservare poterit et nullius alterius. Bene ac feliciter sanctitatem vestram valere opto meque ad omnia servitia sanctitati vestre promptum offero et paratum. Ex Byhigio, decima octava die mensis Aprilis, anno Domini M. CCCC. LXXXXIIII.

Eiusdem sanctitatis vestre fidelis servitor

Ladislaus de Kaanys,
regn. Dalm., Croat. et Sclavon. banus.

Egykorú másolata a milanói állam-ltárban, *Hungaria*.

X.

Modrus, 1494. oct. 6.

De Andreis Vincze ottocsáczi püspök levele Barbadigo Ágoston velenczei herczeghez a törökök mozgalmairól.

Ser^{me} Princeps et Ill^{me} Dom^{ne} etc. Per dar notitia ad plenum ala Serenità V^{ra} maxime de le cose che importano a idus del presente volendo partirmi la matina per andare a trovare el ban secundo come scripti per Jeronymo a la Serenità V^{ra} se cominzò al dir bombarde per quilli castelli circunvicini et in instante vene uno corriero a caval mandado da uno castellan del conte dicendo, come li turchi erano intrati cum grande exercito in Corbauia, quel di non fui auso a partirmi. La matina sequente non era luoco de qui che non fussi pieno de turchi, tamen non facevano danno quasi niuno salvo tirava de longo verso el fiume de Sava. Lo exercito se stimava in XX milia cavalli, zente capada pro-

prie de la porta partiti dal gran turcho tutti cum li gorzarini et le panciere in dossto et venero circa X turchi sotto le Modrussa mandati dal bassà per nome Achiabassa, i quali venuti incominciarono a dimandar colloquio cum el conte Bernardino, el qual conte essendo cum loro queste furono le parole che usorono: Che vuol dire conte Bernardino, quale e la casone, che tu non te vuol accordar cum el gran turcho? Tu vedi, che sono vicini i sig^{ri} de Blagay, hano zurato fidelità, essi dano el passo et anche el tributo al nostro sig^{re} et non so in chi tu te fidi, forsi in el re de Hongaria, el qual non po deffender Transilvania, ne altri paesi superiori da le man nostre, pezo deffendera ti o forsi tu ha speranza in el re de Romani el qual non so diffender Charintia, mancho diffenderà ti et se tu haj speranza in li principi de Italia, sapi, che hano tra loro discordia et guerra et hano briga de deffendersi l'uno da l'altro non che dar favor a ti per la qual cosa o rendite al sig^{ri} nostro, perchè la madona del conte Carlo et anche el resto de Crovatia da poy, che tu te accordi se accorderano et mancereti el pan nostro in paxe. Aldando dicte parole el dicto conte stupefacto respoxe, che tanto el bassà gli. desse di termini, ch'el potesse parlar cum li soy nobel homini partidi li turchi cum grande minaze çoè de desfare el dicto conte. La sera presente arrivò a una villa, la quale feceno brusare et preseno circa 16 persone i quali mandorono per fil de la spada salvo duci, li quali erano nobel homeni del conte et furono menati presoni fino al fiume di Sava et li duo amici del dicto conte çioè Asambeg et Muratbeg, i quali sono due capitanei primi dapoy el bassà feceno venir quelli duo presoni del conte et disseli: Andate liberi dal nostro sig^{re} et diteli per nome nostro, ch'el se debi accordar cum el turco et ch'el non debi aspetar el nostro ritorno, perchè el bassà ha zurato, che sel dovesse star uno anno a campo a Modrussa fina ch'el mitti sotto fil de la spada luy cum tuto el suo tenimento azò ch'el sia in exempio de tuti li altri, per la qual cosa non indusy pici, mandi li ambassatori drieto di nuy et redasse al nostro sig^{re}. I qual presoni tornorono a Modrussa heri circa a duo hori de nocte et introno dal conte et li narrarono la

ambassata de li sopradicti, la quale aldita el conte cum alcuni nobel homini, i quali se trovavano cum luy cominçarono a pianzer et recomandarse a dio et subito vena zozo de me et me disse la sosprascritta ambassata et cominçiò a pianzere et cominçiò a parlare, se io vengo a consentire, tute le vie serano aperte a la sua rabia in destructione de la fede christiana et se non consento me convignerà perdere el stado et forsi la vita, et vedendo io, che costuy erano inclinato di consentire a la voluntà de loro et pensando la ruyna, la qual per questo potria sequitar ala republica christiana, ho dato conseglio al prefato conte Bernardino ch'el debia mandar da la Ser^{tà} V^{ra} a dimandar aiuto fina tanto, che tornino questi rabiosi chani cum lo exercito, perchè starano XX^{ti} zorni credo in el paese del imperadore, per la qual cosa humilmente supplico a li piedi de la Ser V^{ra}, che vogli far qualche aiuto tanto quanto pare a quella, et fatilo prima per respecto de dio, de la republica christiana et del stado nostro, perchè se quella adesso non lo farà, poy li vorà dar aiuto, quando la non potrà et supplico, che presto me remandiate Jeronymo, perchê ne ho bisogno de luy et credo, che costoro me vorano mandare a li piedi de la San^{ta} de nostro sig^{re}, tamen mal volentieri ge anderia, perchê me convignerà dir cose, che a la Sua San^{tà} non sarano grate. Non altro, a la bona gratia di V^{ra} Sublimità humilmente me ricomando. Ex Modrusio die 6. Octobris 1494.

Eiusdem serenitatis v^{re}

servus et creatura
Vincentius de Andreis
episcopus Ottocensis.

Kivül: Ser^{mo} principi et e^{mo} dom^{o} dom^{o} Augustino Barbadico dei gratia Venetiarum etc. duci inclyto, dom^{o} gratiosissimo.

Eredetije a milanói állam-levéltárban, *Hungaria.*

XI.

Zágráb, 1504. sept. 11.

A zágrábi káptalan bizonyítja, hogy ladihovityi Sankovity György Miklós és Iván fiai nevében zágráb-vármegyei czetini kerületbéli Kersztena jószágát háromszáz arany forintért a Frangepánoknak örökbe vallotta.

Nos capitulum ecclesie Zagrabiensis memorie commendamus tenore presentium significantes quibus expedit universis, quod nobilis Georgius Sankowych de Ladyhowych assumptis in se oneribus et gravaminibus Nicolai et Iwani filiorum suorum nostram personaliter veniens in presentiam sponte ministerio vive vocis sue confessus est in hunc modum, qualiter ipse totalem possessionem suam Kerzthyna vocatam in comitatu Zagrabiensi, districtus de Chethyn existentem habitam simul cum cunctis suis utilitatibus, fructuositatibus et pertinentiis quibuslibet, terris utputa arabilibus cultis et incultis, agris, pratis, campis, pascuis, fenilibus, silvis, nemoribus, montibus, vallibus, vineis vinearumque promontoriis, aquis, fluviis aquarumque decursibus, piscinis, piscaturis pisciumve clausuris, molendinis et eorundem locis, generaliter vero quarumlibet utilitatum et pertinentiarum suarum integritatibus quovis nominis vocabulo vocitatis ad eandem possessionem Kerzthyna de iure et ab antiquo spectantibus et pertinere debentibus reverendissimo domino Gregorio Colocensis et Bachiensis ecclesiarum canonice unitarum archiepiscopo ac per eum Iohanni filio condam magnifici Iwani comitis de Chethyn predicta fratrueli scilicet eiusdem domini Gregorii archiepscopi et generose domine Dorothee relicte condam Iohannis comitis de Blaga, sorori videlicet eiusdem domini archiepiscopi, ipsorumque Iohannis et domine Dorothee heredibus et posteritatibus universis pro trecentis florenis auri puri boni et iusti ponderis prius ad plenum habitis et persolutis dedisset, vendidisset, imo dedit, vendidit et inscripsit coram nobis per eundem dominum Gregorium archiepiscopum et Iohannem fratruelem et dominam Dorotheam sororem eiusdem, ipsorumque Iohannis et domine Dorothee heredes et posteritates universos iure perpetuo et irrevocabiliter tenen-

dam, possidendam pariter et habendam, nullum ius nullamve iuris ac dominii proprietatem prefatus Georgius sibi ipsi et heredibus suis in dicta possessione reservando, sed totum ius, omnemque iuris ac dominii proprietatem, quod et quam in prescripta possessione hactenus habuisset, seque et heredes suos in futurum habere speraret quoquomodo in et ad memoratum dominum Gregorium archiepiscopum ac Iohannem et dominam Dorotheam transferendo et reflectendo pleno iure, decimis tamen nostris et dicte ecclesie nostre exinde provenientibus salvis remanentibus, harum nostrarum vigore et testimonio literarum mediante. Datum in festo beatorum Prothi et Hyacinti martyrum, anno Domini Millesimo quingentesimo quarto

Eredetije hártyán, melyről a pecsét piros-zöld selyemzsinoron függ, a kismartoni lltárban, *fasc. J. nr. 87. Rep. 42.*

XII.

Buda, 1523. jul. 30.

Mária királyné levele Ferdinánd osztrák főherczeghez, amelyben arra kéri, hagyja meg végbeli kapitányának, hogy a mikor Karlovics János horvát bán erre megkéri, legyen annak a segedelmére Blagay István ellenében, a ki a Csehországban tartózkodó Blagay Antal özvegyének várát hatalmasúl elfoglalta.

Maria dei gratia regina Hungarie et Bohemie etc. Serenissimo principi domino Ferdinando principi Hispaniarum archiduci Austrie, duci Burgundie ac sacri romani imperii vicario et locumtenenti generali, fratri nostro charissimo salutem et fraterni amoris feliciumque successuum perpetuum incrementum. Serenissime princeps, frater noster charissime. Dedimus in mandatis fideli nostro spectabili et magnifico Iohanni Torquato regnorum nostrorum Dalmatie, Croatie Sclavonie bano, ut castrum quoddam cum pertinentiis et aliis nonnullis bonis, de quibus subditus noster egregius Stephanus Blagay generosam dominam Barbaram, consortem quondam egregii Anthonii Blagay nobis in Bohemia constitutis fraudulenter violenterque eiecisse dicitur, vi recuperet, si ille teme-

rarius esse perget, ne domina ipsa suis bonis interim exclusa cum liberis maneat; quoad nobis venerit opportunitas, illum pro talibus amissis puniendum, verum quia forsan banus noster ad recuperandum illa bona impar erit, moti supplicatione ipsius vidue in favorem eius presentes ad serenitatem vestram dandas duximus, quibus eandem rogamus, accuratissime velit committere capitaneo gentium suarum ad custodiendum confinium deputato, ut requisitus prefato bano nostro, quandoquidem per loci opportunitatem commode id fieri posse arbitramur, veniat in auxilium eidem ad recuperationem huiusmodi bonorum, in quo rem admodum gratam nostraque necessitudine dignam serenitas vestra faciet, quam felicissime valere optamus. Datum Bude, feria quinta proxima ante festum beati Petri ad vincula, anno Domini Millesimo quingentesimo vigesimo tertio.

Eiusdem serenitatis vestre

obediens soror
Maria regina mpr.
ex Hungaria
et Elvetiis et aliis
locis.

Kívül: Serenissimo principi domino Ferdinando archiduci Austrie, duci Burgundie ac sacri romani imperii locumtenenti et vicario generali, fratri nostro charissimo.

Eredetije papiron, záró pecséttel a bécsi titkos lltárban, *Miscellanea.*

XIII.

Czetin, 1527. jan. 3.

I. Ferdinánd király biztosainak jelentése a horvát rendek czetini gyülekezetének lefolyásáról.

Originalrelation vom domprobst zu Wien Paul von Oberstain, Niklas Jurischitz rittern, Hannsen Katzianer und Hannsen Puchler, von Cetin in Kroatien aus, den 3. Januar 1527., in betref dass erzherzog Ferdinand I. von denen ständen zu ihrem konig und herrn angenommen worden.

Durchleuchtigister grossmechtiger kunig genedigister herr. Eur kuniclichen majestät sein unser underthenigist schuldig dienst allezeit zuvor. Wir geben eur kuniklichn majestät zu vernemen, wie woll uns eur majestät bevelh gethann, auf sant Thomastag negst verschinen hie auf den tag der versamblung gemeiner stent in Crabathen zu erscheinen, so haben wir doch auf denselben tag nit mugen ankumen aus der ursach, das die weg so ungeschikt und noss gewesen, das nit woll glaublich ist dem, der si nit versuecht hat, sonder erst auf den weinacht abent disen tag erraicht haben, aber niemands von den stenden hie gefunden, dan alle menschen der weinechtlichen zeit anhaimb beliben nach alter gewanhait der Crabathen, so dise zeit für all ander heilig täg im jar eern, darumbe sich etlich von den stenden, als si unser zukunft vernumen, auf dieselb mainung gegen uns entschuldigt mit begeer an uns, zu verziechen piss auf den sambstag darnach, alsdann so wolten si williklichen auf den tag der versamblung hie erscheinen. Also schriben wir auch etlichen andern den maisten mit zuschikung unser aigen poten, damit si fürderlichen herkomen, aber des alles unverhindert ist der maist tail der stent erst auf den sonntag darnach hie ankumen, desshalben si die stent erst auf den montag zu der handlung gegrifen und uns des morgens frue gehört. Nach der verhör ee si uns ainicherlai antwurt auf unser werbung gegeben, haben si begeert innen anzuzaigen, ob eur majestät die artikl so der stent potschaft derselben fürgehaltn bewilligt hete, darauf wir zu innen gesagt, wir versechen uns, si wurden mit uns ordenlichen handlen und uns zuvor auf unser werbung ain antwurt geben, dann wir betrachteten es wer (!) vill ordenlicher und fröuntlicher die gerechtigkait für den nutz zu stellen, und mitsambt etlichen andern angehengten worten darzue dienunt, dermasen das wir si bewegten, damit si von stund an von der gemelten frag nachliesen, und giengen den ganzen tag umb mit der gerechtigkait zu ergrunten, ob eur majestät und derselbn löblicher gemachel unser genedigiste frau genuegsam gerechtigkait zu der cron Hungern heten, so lang piss si alsdan auf den abent spat etlich aus den stenden zu uns geschikt mit anzaigen, si heten befunden.

das eur majestät und unser genedigiste frau alle gerechtigkait genuegsamlich heten zu der cron zu Hungern und darinnen si sich mit eur baider majestätn aufs hochst erfreuten, des wir innen auch gepürlichen dank sagten und ward also alle andere handlung auf den erichtag darnach geschoben.

Demnach des erichtags sein wir widerumbe mit allen stenden in aller frue zusamen kumen und haben an innen begeert ain antwurt von wegen der erbhuldigung, aber si wolten uns kain antwurt geben, allain si westen zuvor allen beschait auf ir artikl. Und wie wir si in kain andere handlung haben pringen mugen, sein wir schier den ganzen tag biss auf vier ur nach miten tag also nuechtern mit denselbign artikl umbgangen, das wir uns derhalben nit vergleichen kunden, sonderlich mit denen zweien artikln, die anzall der pfert und derselben besoldung, dergleichen die ergetzlichait irer verlust betrefent, dan si etlich stunt darauf verhart, wir solten innen zusagen, wes si gegen dem waywoda und denn seinen verlustig wurden (der verlust gegen den türken wolten si schan vallen lassen), damit si eur majestät nur des andern verlust gegen den waywoda wär zu vergnuegen, also das uns warlichen schwer ist gewesen diser zwaier artikln halben mit innen zuzulenden (!?) biss zu lest das wir innen zusagen haben muesen, tausent pfert im lant zu halten mit besoldung dreier ducaten auf ain pfert, doch das si nur acht hundert pfert under innen auszutailen und die übrigen zwai hundert, dergeleichen die zwai hundert martholosen hete eur majestät obrister haubtman, oder wer sonst des von eur majestät bevelh haben würde, aufzunemen, wie eur majestät des und der andern artikln halben, so wir innen bewillign haben muesen, aus der hierin beschlosen copey unser verschreibung gegen innen mit A.[1]) verzeichent klarern bericht entpfachen wirdt, aber des obberuerten andern artikls halben die verlust betrefent haben si zu eur majestät genedigs bedenken gesetzt, und doch uns daneben gebeten, das wir innen zusagen haben muesen mit unsern hochsten vleis bei eur majestät zu handlen, damit eur majestät geruchte si hierin genediklichen zu bedenken.

[1]) Hiányzik.

Aber eur kon. majestät soll wissen, das wir sonderlich aus zwaien ursachen nit guet haben gehabt in diser zeit mit innen zu handlen. Nemblich die erst ursach, das si jetzo in grossen sorgen und forcht steen von wegen des waywoda und des graf Cristofen von Frangepan, nachdem derselb graf Cristof innen abgesagt hat, wo si seinen herrn dem way[wo]da nit für iren kunig erkennen oder nit erscheinen auf den tag, den er auf den negst kunftigen sontag zu Dobraw ain fleken ungeverlichn drei meil wegs von Agram angesetzt und ausgeschriben hat, mit diser angehengter dronuss, das er si vill biss in die subent generation zu eerlass machen und innen darzu die augen austechen lassen. Nun pesorgen si des alles nit als vast dann allain dess als eer jetzo bei ainander hab piss in die funfzehen hundert pfert und tausent fuessknecht, sich auch umb mer volks beberb, damit er das lant so mit kainer notturft versechen noch so eilent versechn werden mag, uberfalle, desshalben von nöten das eur majestät mit dem hern Wathian [1]) Ferenetz baan etc. oder in ander weg ordnung fürnemen, damit ein eilende hilf mit volk und geschütz herein geschikt und verordent würde, wie eur majestät solichs nach nottürften wisse genediklichen zu bedenken.

Die ander ursach, warumb unser handlung uns dissmals schwer gewesen, macht die handlung, so mit denen potschaften der stent in Krabathen an eur majestät hoff gehandlt mit verheissung zu vil dings, als nemblich der anzall der obberuerten tausent pfert und besoldung der dreier ducaten darauf si sich gezogen, des alles und anders mer, sei innen zuvor an eur majestät hof bewilligt, sonst wolten wir disen artikl versechenlicher auf ain geringere mainung gepracht haben, doch so pindt eur majestät zu dem kain zeit nach laut unsrer obbemelter verschreibung gegen den stenden, wie eur majestät abermals aus der hierin peschlossen copey derselben vernemen wirdt.

Den ducaten per funfundsibenzik kreitzer anzunemen hat bei denen stenden nit erlangt kunen werden, dan si zaigen an das si sonst verlust an der munss haben.

[1]) Batthyányi Ferencz.

Und wie wir nu mit den artikln also beschlossen als dan haben erst die stent eur majestät dergeleichen unser genedigiste frau zu kunig und herrn zu kunigin und frauen erkennt und angenumen und darauf die erbhuldigung wie sich gepuert gethann, wie eur majestät aus der hierin beschlossen copey irer verschreibung mit B.[1]) verzaichent, so si uns gegen der gedachten unser verschreibung zu verfertigen zugesagt, clärlichen vernemen wirt, weliche ir verschreibung uns soumbt, allain pergamenns und etlicher von den stenden sigl halben, so si nit bei henden haben, sonder darnach schiken muessen, der etlicher ungeverlichn anderhalb oder zwo tag raiss ire haimwesen von hinen haben, darumben wir uns versechen kaum auf den nagst kunftigen sambstag der sachen hie vertig zu werden.

Und wie woll ir verschreibung laut, das die oberuert erkenung eur majestät zu kunig und eur majestät gemahel zu kunigin und die erbhuldigung frei und von stund an auf unser werbung beschechen und zugangen, so ist doch nit anderst geschechen und zuegangn, dann wie obangezaigt, aber wir haben soliche verschreibung nichts destweniger nach inhalt und form der hierin geschlossen copey gestelt in betrachtung, das wir gedenken, das es vil eerlicher und zirlicher seie, dan wan man wissen solt, das die sachen so hart und auf vill versprechen zugangen weren.

Wiss auch eur kön. majestät, wie die stende vonstundan als di erbhuldigung beschechen, an mich Jurischitz komen und mich samentlich gepeten, das ich an eur majestät stat innen die justicia solt administriern, so wollten si mir darin alle gehorsamb laisten, darumben si mir zu solichem oberuerten ambt vier vom adel zugeben, das ich innen biss auf eur majestät wolgefallen nit abschlachen hab mugen.

Belangent die versechung der ortfleken in Krabathen, haben wir darin kain vleiss gespart nach vermügen eur kon. majestät bevelh, und sonderlich zu uns erfordert den haubtman der ortfleken Zenng, Kliss, Otthotzatz und Starigradt, aber er ist nit selbs zu uns kumen, sonder hat ainen seinen

---

[1]) Hiányzik.

vertrauten priester zu uns geschikt und sich anfenklich entschuldigt, er mug in diser gferlichen zeit sonderlich graf Cristoffen halben nit ausziechen, mit weiter anzaigung, eur majestät und wir sollen uns entlichn zu ime versechen, er well der oberuerten ortfleken kain weder dem waywoda noch graf Cristoffen einantburten, sonder allein auf eur majestät post halten, das sich nur eur majestät bearbeit zu erlangung der cron Hungern, aber unverhindert solichs seins zu enpietens haben wir in nochmals zu uns erfordert der zuversicht, er werde nit aussen beleiben, wann er dann kumbt, welen wir alsdann grüntlich und nach nottürften mit ime handlen.

Wihitsch halben hat es die gstalt, das ich Hanns Puchler auf eur majestät, dergeleichen des waans [1]) bevelh in den negstverschinen tagen hundert knecht auf Agram zu geschikt, als aber dieselben nachent hinzu kumen sein und innen angezaigt worden, wie graf Cristof zu Agram were mit ainer ansechlichn anzall kriegs folk, haben si vier knecht aus innen vorhin an geschikt sich zu erkundign der gestalt der sachen, die also all vier durch die graf Cristofischen daselbst zu Agram gfenklich angenumen, doch die drei widerumb entrunen und nur der ain gefangen beliben ist, darumben die andern knecht geursacht gewesen widerumb hinder sich gen Neustat zu ziechen, darauf wir umb si geschikt des fürnemens si gen Wihitsch zu begern; als wir aber mitlerzeit gen Wihitsch geschikt uns zu erinnern, ob man daselbs solich knecht annemen und einlasen würd, ist uns dise antburt zukumen, man lass kain knecht noch ander jemands hinein an sonder bevelh des waans, darumbe wir nit wisen, wie wir notturftige versechung hierin thun möchten, nur eur majestät schrib dem wan ernstlich, das er nach nottürften darein seche in bedenkung das warlich die notturft verhanden, nachdem graf Cristoff nit feiert, wie er die und ander besetzungen in Krabaten abdringen und einemen möcht, wie er auch der oberuerten knecht halben etlichen richtern der enden geschriben und gepoten hat, welicher schreiben und gepot avis uns zu handen kumen, des wir ain copey

[1]) Azaz *baan's*.

mit C.[1]) verzeichent eur majestät hiemit zuschikn, wie eur majestät vernemen wirdet, das alle handlung graf Cristofens nur zu verhinderung eur majestät sachen raichen.

Wir haben auch mit den stenden hie auf eur majestät bevelh gehandlt, damit si gehilfig wern den wan bei seinem ambt und bevelh wider des graf Cristofen practicierung gehandhabt werde, darauf si sich gehorsamblich und guetwillig erpoten daselb nach alem iren vermugen zu thun, doch das eur majestät auch das pest thue mit zuschikung herein der obgemelten eilenden hilf des kriegsfolks, gschutz und pulfer etc. darumben si all zusamen geschworen zu retung dises lands und ains jeklichen aus innen als oft das not beschiecht.

Zu dem erfinden wir, das eur majestät allain zu besetzung der ortflekn in Krabathen mer als drei hundert knecht noturftig sein wirdet, darumb eur majestät wiss solichs mit noturftiger versechung gnediklichen zu bedenken.

Von wegen des geschloss Repetzsch haben wir eur majestät bevelh erst heut emphangen, darinnen uns eur majestät bevilht Hansen Galletz haubtman daselbs zu uns zu erfordern und seiner schult halben mit ime zu handlen nach laut desselben bevelhs; das wellen wir gehorsamblichen ausrichten und alsdann eur kon. majestät die gstalt der handlung furderlichen berichten, sonderlich wir die andern so hie beleiben, dann ich thumbprobst wilens bin, alspald der stent briet besigelt und verfertigt wirt, mit demselben brief von hinen zu verruken und gestraks an eur majestät hof auf Wien zuzuziechen. Nur allain mich verhindert di unsicherhait der strassen, so jetzo in Krabathen graf Cristofens halben vor augen sein, sonderlich aus der ursach, das niemands aus Krabathen kumen mag, er muess dan aufs maist auf sein und seins vaters graf Wernharts grünten und wasserpäss durchziehn. Darumben auch ain ursach, wo eur majestät nit furderlichen darein sechen, das der profant und ander sachen halben merklicher mangl sein, dann mann dieselb nindert durch wird pringen mugen; was nachtails ein solicher

---

[1]) Hiányzik.

mangl eur majestät sachen gepern wurd, mag eur majestät als die hochverstendigist selbs woll ermesen.

Dann entlichen man sich graf Bernhardins halben nichts guets mag versechen, wie wol sein potschaften, so er auf dise der stent versamblung mit volmechtign gewalt verordent, uns anfenklich vill guets zugesagt, wie si neben den stenden das pest so zu eur kon. majestät sachen raichen mocht zu guet handlen und alles das jenig so di andern stent theten auch thuen wolten, des wurden wir von ine sechen, dann ir herr graf Wernhardin kain gfallen habe als seins suns graf Cristoffens handlungen, wie si dann solichs uns mit vil andern geschmirten worten zugesagt, so haben si doch genzlich das widerspill gehandlt, dan als si gemerkt, das sich di andern stent eur majestät nu wolten ergeben, haben si sich von stund an von innen abgesundert und vil seltzamen vergiften red under si gesträet zu abwendung, wie si eur majestät sachen verhindern mochten, also haben wir in gegenwurt gemainer versamblung zu innen gesagt under anderm, wie sich eur majestät dessgleichen gegen iren herren gar nit versechen, sonder het ee gemaint, er als der elter so auch mitsambt seinem sun vill guets von dem loblichen haus Osterreich für ander empfangen, sollt eur majestät sachen auch für ander gefürdert und nicht verhindert haben; desshalben wurden wir geursacht soliche sein absunderung eur majestät unangezaigt nit zu lassen, aber dieselb sein potschaften schieden also ab und giengen aus der gemainen versamblung, got wais in was geists namen, dan si warlichen nichts guets gehandlet.

Des andern tags darnach als nu am neun jarstag die erbhuldigung beschechen war, kam ain gesanter von graf Cristofen für uns und ein ganze gemaine versamblung abermals mit ainer citation, wie die stent solten kumen auf den obgemelten durch graf Cristofen angesetzten und ausgeschriben tag gen Dobraw, mit dem anhang, wo si nit kumen mochten, so solten si selbs ime ein tag bestimen zu innen zu kumen, dan er het genötigs mit innen zu handlen sachen halben, wie si von ime vernemen wurden, daran ir eer und wolfart gelegen sei; darauf wir den stenden geraten und

gepoten, si solten denselben gesanten grat Cristofens kain andere antwurt geben dan allein, wie si sich nu zumal eur majestät ergeben heten, darumbe si ausserhalb eur majestät wissen und willen nindert hin auserhalb lands auf kain tag bedurfen zu raisen, noch auch niemands solichs zu hören zu sich zu lassen, oder ainicherlai versamblung mer zu machen, was er aber gegen innen vermaint, daselb solt er eur majestät anzaigen, was alsdan eur majestät mit innen verschuef, demselbigen wolten si gehorsamblichen nachvolgen und geleben. Das theten auch die stent und haben dem gesanten beschlieslich dieselb antwurt gegeben, sonst mit erzellung etlicher mer ursach, warumb si sich auf eur majestät ergeben heten und under anderm als derselb graf Cristofens gesanter saget, graf Cristof und si heten lang den theutschen gedient, aber was si von innen zu wegen heten pracht, westen si wol, dagegen sagten die stent, graf Cristof west wol, was er zu Hungern erdient het, so man in bei seinem part daselbs umbzogn hat.

Weiter bedenken wir wie es ain noturft were, das eur majestät zimblich generall aufputbrief herein in ir lant verordnet und verfertiget, damit wo not verhanden wer bei eur majestät underthan gehorsamb befunden, und nit allein desshalben, sonder auch von wegen der profant, dan man sonst umb unser der haubtleut gepot wenig oder gar nichts gibt noch gehorsam laist.

Wir schiken hiebei eur majestät ein zetel mit D.[1]) verzeichent, darin eur majestät sechen wirt die austailung der acht hundert pfert hie im lant den Krabathen, die haben wir nach unsern guetbedunken gestelt und piten eur majestät, welle es also dabei beleiben lassen und von stundan widerumb herein schiken, damit sich ein jeklicher darnach wiste zu halten und zu rüsten, dan di besoldung der tausent durch uns bewilligtn pfert von erichtag uber acht tag angen wirdt, als auch also drei monnat verscheinen werden, darauf man den dienstleuten die bezallung zu thun schuldig ist, darumbe wir eur majestät undertheniclich biten, eur majestät welle aufs fürder-

[1]) L. e jelentés végén.

lichist die bezallung solicher dreier monat der verdienten besoldung auf ain mal und miteinander herein verordnen, dan wir von des pesten wegen, damit eur majestät kain nachtail daraus erwachse, den dienstleuten zugesagt haben, ir besoldung wurde inen biss zu ausgang des gegenwurtign driten monat mit einander gewislichen gegeben werden, sonst were zu besorgen gewesen, sonderlich in disen heftigen und schwern leufen ainer zurrütung, dardurch wir unsern willen bei diser gemainer versamblung auch nit erlangen heten mugn und jetzo voraus wan durch graf Cristofen oder durch die turken, nachdem wenig schneg jetzo im lant, ein einfal bescheche, das solich dienstleut an di bezalung gar hart oder gar nit aufzupringen waren, dan das volk gar arm ist; sollichs welle eur majestät eilunt und nach nottürften pas bedenken, dan wir es erschreiben kunden, bedenken damit nichts ergers daraus ervolge und eur majestät und derselben underthann und sonderlichen, die so sich erst neulich mit so grosser inprinstigkait an eur majestät undertheniclich ergeben vor schaden und nachtail verhuet werden.

Aber graf Karls halben geben wir eur majestät zu erkennen, wie er etlich mall an uns geschikt mit begeer ime drithalb hundert pfert zu halten, dan eur majestät hette ime dieselben zugesagt, demnach ist unser haubtleut guet bedunken, hat ims eur majestät dermassen zugesagt, damit soliches ime gehalten werde, sonst möcht ein ergers daraus beschechen, das wir umb verhuetung wilen eur majestät nit verhalten haben wellen wissen zu haben sich darin genediklich zu halten.

Die stent ainer ersamen lantschaft in Krabathen schreiben hieneben euer majestät etlicher sachen halben, wie eur majestät aus irem schreiben vernemen wirdt, darauf piten wir undertheniclich eur majestät, well si in iren begern genediclich bevolhen haben und inne under anderem vonstundan ain ganz genedigen lateinischen brief zu schreiben, darin eur majestät genedigs gefallen und danksagung von wegn irer ergebung an si mit ainer gueten extension genediger wort mitsambt eur majestät genedigister erbietung gegen innen miltiklichen angezogen werde, wie solihs eur majestät nach

derselben sondern genaden wol zu thun wais, das wurd ainer lantschaft in disen schweren und betruebten leufen zu sondern trost und erwekung alles pestens fürnemens raichen.

Die gedachten stent sein des willens und fürnemens gewesen auf die beschechen ir erbhuldigung ain potschaft zu eur majestät zu schiken mit sambt mir thumbprobsten. als wir aber betracht, wie soliches eur majestät zu ainem uncosten raichen möcht, haben wir innen geraten damit zu verziechen, biss wir eur majestät solichs verkündeten, damit eur majestät uns wissen liess derselben gelegenhait und gefallens, ob si die potschaft schiken sollen oder nit, dan unsers bedunkens nit von noten, das si eur majestät und sich selbs in ainicherlai uncosten fueren, die weil si doch allein von wegen der neuen erkenung eur majestät zu iren kunig und herrn zu ir schiken wolten, demnach wisse eur majestät innen woll ain antburt ires gefallens darauf zu geben.

Betrefent die handlung mit den grafen von Serin haben wir mit vleis mit ime gehandelt, nemblich das er wolte uns anzaigen, wie sein perkwerch in pau und wesen sein und was er darfür halben (?), auch wie er umb soliche vergnuegt und zufrid gestelt welle werden, darauf er uns angezaigt erstlich, wie dieselben jetzo in vill pessern wesen und pau als si vor verschiner zeit gewesen sei, des zu vergwissung er begeert, unser ainer oder mer solten dieselben besichtigen, dan man würdt es also finden, zu dem andern so begeert er von eur majestät halben tail jarliches einkumens als vill er ainkumens hat, dan er sagt, er hat piss in di dreissig tausent ducaten einkumens, darumbe so pracht der halb tail dennocht fünfzechen tausent, und wolt sich mit euerer majestät mit solichem halben tail guetlich vinden lassen; über des alles so hat er furgenumen seiner diener ainen mit vollmechtign gwalt zu eur majestät hinaus zu schiken, wie eur majestät des und anders von mir thumprobsten in meiner widerkunft zu eur majestät clärlichern bericht enpfachen wirt.

Wolten wir eur majestät des alles underthenigister und pester mainung nit verhalten, der wir uns hiemit gehorsamblichen thun bevelhen. Datum zu Cetin in Krabathen,

am driten tag des monats Januarii anno Domini etc. im sibenundzwainzigisten.

Eur kon. majestät

underthenigist rät und haubtleut

Pauls von Oberstain, thumbprobst zu Wien,
Niclas Jurischitz riter,
Hanns Katzianner,
Hanns Püchler.

Vermerkt die austailung der 800 phert so in Krabath ausgetailt sollen werrn:

	pfert
Graf Karl	200
Graf von Serin	80
Graf Wolf von Prindl	50
Graf Cristof von Prindl	50
Graf von Slun	80
Graf von Plagey	50
Abt von Topolssko	50
Misser Nicolo Koronatus	10
Khobaschitz	15
Michael Glavina	6
Crisenitz	15
Thumpikh	15
Novakhovitsch	15
Ihann Weraschitz	15
Karautzitz	10
Pimisskho	8
Stefan Simikh	5
Mixche Wudatzkho	5
Frankho Ssatschikh	5
Wartoll Drasskovitsch	4
Paul Pathaschitz	4
Wundartzt	4
Heytitsch	4
Thomaschitz	3
Jurko Ferkhoschitz	3
Rutznikh	3

	pfert
Milipaul	3
Stefan Otmikh	3
Gregor Otmikh	3
Estban Stefan	3
Michael Schkoblikh	3
Martin Wakharitz	3
Peter Wakharitz	3
Andre Schitze	2
Marobitz	1
Trometer	3
Sekhobitz	3
Ainem haubtman geben 10 pfert piss her auf ains fünf gulden reinisch, thuet per 3 ducaten	13

So eur kon. majestät die fleken einemen wirt zu teklicher pehuet zum ringisten angeschlagen:

	Puchsen-schützen	
Wichitsch	50	
Repatz	15	
Ottotzatz	28	und 50 pfert.
Klis	80	
Starigradt	12	
Zenng	60	

Eredetije a cs. és kir. közös pénzügymin. lltárában, *Reichsacten.*

XIV.

1529. jun. 20.

I. Ferdinánd király Blagay Istvánnak kegyelmet ad.

Ferdinandus etc.

Magnifice, fidelis dilecte.

Cum spectabilis et magnificus et fideles nobis dilecti Iohannes Torquatus comes Corbaviae ac regnorum nostrorum Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae banus ac Nicolaus Juritschitsch consiliarius noster suo nomine magno studio et humiliter apud nos instititerint, ut tibi super excessu per te in excaecatione cuiusdam commisso gratiam nostram impertiri dignaremur, nos attenta eorum intercessione et ex aliis etiam causis animum nostrum moventibus te a poena et culpa, omnique reatu huius deliquii eximendum ac famae tuae priori restituendum duximus, prout etiam eximimus et restituimus per praesentes, ita tamen quod te cum excaecato illo omnino ac amicabiliter componas et concordes teque ab eiuscemodi temerariis actis de cetero abstineas. Quod tibi significandum duximus. Datum Pataviae, 20. Iunii 1529.

Eredeti fogalmazványa a bécsi titkos lltárban, *Hungarica.*

XV.

Bruman (Brubno) vára, 1559. máj. 30.

Blagay Ferencz Nádasdi Tamást, nővére menyegzejére meghívja.

Notum facimus vestrae spectabili et magnificae dominationi, qualiter generosam ac magnificam puellam Annam, sororem nostram charissimam iuxta ritum romanae ecclesiae in matrimonium magnifici domini Petri de Ratka 2. die mensis Iulii in castro Chazarwar deo volente tradi decrevimus. Quapropter rogamus vestram spectabilem et magnificam dominationem tanquam dominum et patrem observandissimum, dignetur una cum domina, matre nostra charissima ac domino filio eiusdem, domino et fratre suo charissimo ac

tota familia et curia sua in celebrandis nuptiis interesse, quod perpetuis servitiis nostris vestrae spectabili et magnificae dominationi tanquam domino et patri suo in omnibus confidentissimo reservire studebimus in perpetuum....

Eredetije az orsz. lltárban, *Nádasdy-gyüjtemény.*

b) *Regesták.*

1416.

Perényi Péter országbiró Lipcsei László panaszára alsó-lendvai Bánfi István özvegyét Klárát a Bánfi János özvegyével Jusztinával, továbbá laszthonyai Márk fia Pállal, Rátki Miklóssal és Lovászi Bálinttal együtt, a megnevezett özvegyeknek zenthleurynch-i, styrlak-i, terennek-i, lazthonya-i, merecha-i és thalenach-i jobbágyai által a panaszló birtokán, Lipcsén elkövetett hatalmaskodás miatt, ártatlanságukat 50-ed magukkal bizonyító esküre itéli.

Eredetije papíron az orsz. lltárban, *M.O.D.L. 10,502.*

1418. maj. 11.

A kapornoki convent előtt egyfelől Lipcsei Miklós fia László s testvére és unokatestvére, másfelől az alsó-lindvai Bánfi János fia László özvegye Klára, most Blagay Lászlóné s amattól született gyermekei és az említett Bánfi János fia János özvegye s fia és berekszói Hagymási László egymásnak mindennemű hatalmaskodásaikra nézve menedéket vallnak.

Eredetije papíron u. o. *10,690.*

1420. mart. 2.

Perényi Péter országbiró Blagay Lászlónét a Bánfi János özvegyének Jusztinának egy csentevölgyi jobbágyán elkövetett hatalmaskodásban ártatlansága bebizonyítására 25-öd magával leteendő esküre itéli.

Eredetije papíron u. o. *10,899.*

1420. mart. 11.

Perényi Péter a Bánfi János özvegye, Jusztina asszony ellen Blagay Lászlóné, Klára által inditott pert elhalasztja.

Eredetije papíron u. o. *10,898.*

1420. nov. 7.

Perényi Péter, a Blagay Lászlóné által özv. Bánfi Jánosné s ennek rudai várnagya ellen inditott perét elhalasztja.

Eredetije papíron u. o. *10,990.*

1420. nov. 9.

Perényi Péter országbíró a Klára, özvegy alsó-lendvai Péter fia Lászlóné és Klára Blagay Lászlóné között ismeretlen okból folytatott ügyet elhalasztja.

Eredetije papíron u. o. *10,997.*

1420. nov. 9.

Perényi Péter országbíró a Blagay László és az alsó-lendvai Bánfi János fia Miklós között fenforgó ügyet elhalasztja.

Eredetije papíron u. o. *10,996.*

1421.

Berényi György fia Pál, a kamarahaszna ispánja Klárát, néhai alsólendvai Bánfi István özvegyét, férjezett Blagay Lászlónét és István fiait Lászlót, Istvánt és Pált, a Lendva és Nemti várak tartozékaitól az ő és néhai Bánfi János részeként fizetendő hátralékos kamarahaszna fejében letett 100 forintról nyugtatja.

Rongált eredetije papíron u. o. *11,162.*

1422. scpt. 23.

A vasvári káptalan a király sept. 1-én kelt rendeletéből vizsgálatot tartván, jelentést tesz a felső-lendvai Herczeg Péter és társai, u. m. Darabos János, borihyda-i Borics János, Ráthki János, Farkas Miklós és Szécsi Imrének dobrai várnagya Bakaji Balázs által Klára, férjezett Blagay Lászlóné és fiai László, István és Pál Myhne és Zatha vasmegyei birtokain elkövetett hatalmaskodás ügyében.

Eredetije papíron u. o. *11,251.*

1423. mart. 25.

A vasvári káptalan a Klára, férjezett Blagay Lászlóné és alsólendvai Bánfi Istvántól való fiai Szentmihály fölött lévő laki birtokának a szombathelyi, medesi és szentandrási lakosok által történt megháborítása és Antal nevű jobbágyuk megöletése miatt a néhai (Marczali) Vajdafia Miklós fiai László és Imre, Marczali István fia Miklós, Laczkfi János fia István, iszabori Kapafok Simon és Szentandrási Miklós fia György ellen febr. 22-én kelt királyi rendeletre megtartott vizsgálatról jelentést tesz.

Eredetije papíron u. o. *11,322.*

1423. maj. 7.

Perényi Péter országbíró a kapornaki conventnek meghagyja, hogy a Klára, özvegy alsó-lendvai Bánfi Istvánné, férjezett Blagay Lászlónénak és első házasságbeli fiainak: István, László és Pálnak egy laki jobbágya megölése miatt néhai (Marczali) Vajdafi Miklós fiai László és Imre, Mar-

czali István fia Miklós, Laczkfi János fia István, iszabori Kapafok Simon, Szentandrási Miklós fia György szombathelyi, medesi és szentandrási jobbágyaik ellen indított pörében az említett marczali nemeseket másodszor idézze meg.

Eredetije papiron u. o. *11,352.*

1424. mart. 13.

A kapornaki convent a Klára, férjezett Blagay Lászlóné és néhai also-lendvai Bánfi István fiainak László, István és Pálnak, továbbá Bananchfalu-i Ferencz és fiainak s szobapataki Pál fia Mihálynak felső-lendvai Bánfi János, isabori Kapafok Simon, (Marczali) Vajdafi László és Imre, Sárfői János és fiai Jakab és György, Sárfői Bereczk fia Mihály, Demjén fia István, hásságyi Beke Pál fia Mihály és Péter plebanus, Budafalvi Lőrincz fia Miklós és fiai Tamás és Ferencz elleni perében ez utóbbiakat a király elé idézi.

Eredetije papíron u. o. *11,486.*

1425. nov. 13.

Cillei Herman zagorjei ispán, tótországi bán Blagay Lászlónénak és fiának Bánfi Lászlónak özvegy Szerdahelyi Márton bánné és fiai ellen indított perét, a miért ezek a körösvármegyei Thyborchouch birtokába való beiktatásuknak ellenmondottak, elhalasztja.

Eredetije papíron u. o. *11,733*

1426. jul. 4.

A gersei Pethő László zalai főispán alispánjai és a szolgabírák a Kanizsai István és János főember szolgái rigyalczi Répás György, szentjakabfalvi Csernel fia László és István s Istenthelen Mihály és Fábián kanizsai várnagyok által özvegy Bánfi Istvánné, most Blagay Lászlóné s fiai kárára Oltárczon elkövetett hatalmaskodás ügyében a Zsigmond király parancsára vizsgálatot tartanak.

Eredetije papíron u. o. *11,680.*

1426. jul. 7.

A kapornaki convent Zsigmond királynak jun. 4-én kelt parancsára a Kanizsai István és János kanizsai várnagyai Istenthelen Mihály és Fábián, továbbá szent-jakabfalvi Csernel Miklós, rigyalczi Répás György, szentmártoni Antal fia János, Ventei György, homokkomári Kola György tisztjeik és esztergényi jobbágyaik által Blagay Lászlóné és fiai Bánfi László, István és Pál birtokán Horvátin elkövetett hatalmaskodás ügyében vizsgálatot tart.

Eredetije papíron u. o. *11,802.*

1426. aug. 12.

Cillei Herman zagorjei ispán és tótországi bán özvegy Szerdahelyi Márton bánnét és fiait, a miért Blagay Lászlónénak és fiának Bánfi Lászlónak a körösvármegyei Thyburchouch birtokába való beiktatásának ellenmondottak, a császmai káptalannal megidézteti.
Eredetije papíron u. o. *33,872.*

1427. oct. 22.

A zalaszigeti convent előtt Demeter mura-sz.-kereszti apát özvegy alsó-lendvai Bánfi Istvánnét, férjezett Blagay Lászlónét és első házasságból való fiait nyugtatja, hogy az említett templomnak általuk hűbérben bírt Esthwanfelde nevű birtokáért évenkint fizetendő járulékokat lefizették.
Eredetije papíron u. o. *11,938.*

1430.

Cillei Herrman zagorjei ispán, Tótország bánja, a Klára özvegy alsó-lendvai Bánfi Istvánné, férjezett Blagay Lászlónénak és első házasságából való fiainak néhai Szerdahelyi Márton bán fiai Ders és Péter ellen Thyborchouch helység fölött folytatott perét, hogy az alperes az általa hivatolt okmányokat felmutathassa, elhalasztja.
Eredetije papíron u. o. *34,020.*

1430. febr. 24.

A vasvári káptalan kiküldöttje előtt Klára, Blagay Lászlóné és fiai Bánfi László és István Renkolcz, Nedelcze, Adriáncz, Gomolicza, Lippa, Kétgalnicza, Iváncz, Blasolcz, Alsó- és Felső-Bakonok helységekben levő 35 jobbágyukat 900 forint összegért felső-lendvai Herczeg Péternek zálogba vallják.
Eredetije papíron u. o. *12,207.*

1431.

Cillei Hermann zagorjei ispán, Tótország bánja meghagyja a császmai káptalannak, hogy néhai Szerdahelyi Márton bán fiait Derset és Pétert Blagay Lászlóné elleni pörükben szólítsa föl az állításuk szerint nánai Kompolthi István fiainál őrzött irataik bemutatására.
Eredetije papíron u. o. *34,021.*

1434. mart. 1.

A széksárdi káptalan előtt Blagay Lászlóné megvallja, hogy első házasságából származott fiai bizonyos ezüst-tárgyakat visszatérítettek neki.
Eredetije papíron u. o. *12,585.*

1551.

»Hideg lelt, ismég hű jütt reám« — írja Blagay Ferencz »az nagyságos Kanisai Ursulának, az nagyságos Nádasdi Tamás uramnénak, nekem kegyelmes asszonyomnak anyámnak«.

Eredetije u. o. *Nádasdy-gyüjt.*

Gottschee, 1551. aug. 18.

Özv. Blagayné Frangepán Dorottya szolgálatát ajánlja Nádasdinénak a betegeskedni kezdő fiáról Ferenczről való gondoskodásért. Nagyon sok dolga van Gottscheeben, mire nézve szükséges — hogy kárt ne vallјon — fiának jelenlétele. Kéri Nádasdinét, hogy ha fiáért küld, ne tartóztassa.

Eredetije u. o. *Nádasdy-gyüjt.*

Hoche vára, 1551. oct. 16.

Blagay Ferencz nagy beteg — írja Nádasdi Tamásnénak — »minden negyed napon hideg leli engemet« . . »ha az isten hamar megjogít, ismég felmegyek kegyelmeteket szolgálni.« Majláthnét köszönteti.

Eredetije u. o. *Nádasdy-gyüjt.*

Gotschee vára, 1552. jul. 16.

Blagay Ferencz betegségéről tudósítja Nádasdi Tamást. Szolgálatát ajánlja anyjával, hugával egyetemben. Kéri, hogy a Majláthné (Nádasdi Anna) által neki adott gyermek lovat oda küldött emberétől küldje el Nádasdi.

Eredetije u. o. *Nádasdy-gyüjt.*

Gottshee, 1552. jul. 18.

Özv. Blagayné Frangepán Dorottya a fia Ferencz negyed-napos hidegleléséről tudósítja Nádasdi Tamást.

Eredetije u. o. *Nádasdy-gyüjt.*

Ztenychnyak, 1567. sept. 10.

»Dorothea relicta Blagay nagyságod nénje és árvája« kegyelmes asszonynak és »szerelmes ücsém«-nek Kanizsai Orsolyának szolgálatját ajánlja, »mert isten után nagyságodban vagyon minden bizodalmom és reménységem az én szegíny vén voltomba.« Védelmébe ajánlja Veczkovicsnénak a leányát, kit »Farkas uram« igen háborgat jószágában, oltal-

mazza, »mert egyigyű és jámbor nemes vér.« »Végezetre nagyságod ne hagyjon engem es az télre valami ruha nélkül, kit isten megfizeti nagyságodnak.«

Eredetije u. o. *Nádasdy-gyüjt.*

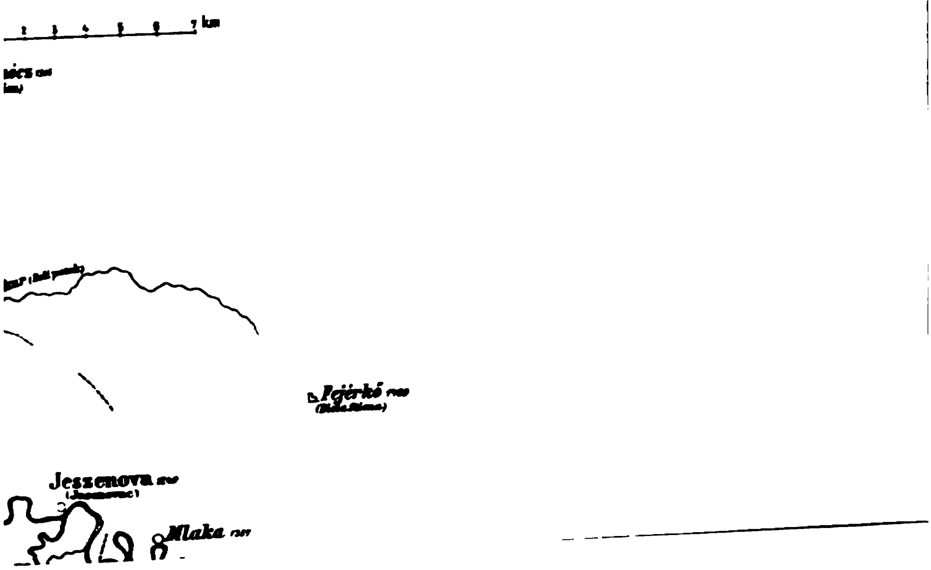
Kabold vára, 1576. mart. 2.

Ladiskovich György a Blagay Ferencz számára devecseri Csoron Jánostól 759 rhenens forintot veszen fel kölcsön.

Eredetije az orsz. lltárban, *N. R. A. 1605. 42.*

-OKLEVÉLTÁR
IZI ADATAI.

zolta Mikan János.

D.

Helyrajzi adatok.

Oklevéltárunkhoz egy térképvázlatot mellékelünk. A történeti térképről az a felfogásunk, hogy ilyet csakis egy bizonyos időpontra csoportosítva lehet eredményesen összeállítani. Oly történeti térképet, mely az összes korszakokat feltüntetné, egy lapon összeállitani teljes lehetetlenség. Épp igy képzelhetetlen, hogy a jelen oklevéltár alapján a folyton változó Blagay-birtoktesteket egy térképen feltüntessük. Lehetetlenség is a Száva menti terület folyton változó képét grafice előállítani, mikor egyfelől az adatok sem világosak, másfelől pedig, mint azt bevezetésünkben kifejtettük, a többi családok levéltárai sem állottak rendelkezésünkre.

Mi e térkép-vázlattal segedelmére akartunk lenni a történeti földrajznak. A Blagay-oklevéltárban előforduló helyrajzi adatokat magának az oklevéltárnak s a mennyiben egyéb források is állottak rendelkezésünkre, azoknak az alapján is a térképen megkerestük s a vázlaton. feltüntettük, természetesen csak azokat, miket bizton megállapítanunk sikerült. Adalék akar ez lenni a történeti topographus részére, ki annak a vidéknek az egyes korszakokbéli történeti térképeit össze akarja állítani. Nem is kell bővebben utalnunk azokra a nehézségekre, melyek a történeti topographust munkájában minduntalan megakasztják. Végig kell búvárolnia a régi térképeket s a legújabb katonai felvételeknél — még ha a legrészletesebb térképeket vizsgálja is — arra az eredményre jut, hogy nem dolgozták fel az összes topographiai jelen anyagot sem. A katonai térképelő minden adatot összegyűjt, felvételeit ellenőrzik, s nyelv tekintetében is nagy már a haladás. De

az anyagnak csak katonai szempontból fontos része kerül a térképre, a többi, kéziratban levéltári anyagnak marad. Nem tekintve az elnevezések tekintetében idő folytán bekövetkezett változásokat, a régi okleveles nomenclatura nagy részét megállapítani éppen nem lehet, nem is szólván a színtér elváltozásáról, az elpusztúlt helységekről, a határokra nézve adatbeli ingadozások miatt a legtöbb esetben nem adhatni biztos választ, még a mai állapotból megállapítható biztos adatokat is végtelenűl nehéz kiszemelni. Ez okból könnyíteni óhajtottunk a topographus munkáján s adtunk egy térkép vázlatot, melyen az oklevéltárban említett helyrajzi körülményeket feltüntettük s melléje tettük az éveket, a mikor az oklevéltár megemliti. Már ez a körülmény is jelzi, hogy *graphikus adalék* a czél, melyet szem előtt tartottunk. A helynevek írása tekintetében elfogadtuk a Csánki Dezső elvét, t. i. az oklevelek változataiból megállapítottuk a megconstruálható magyar átírást s a mai helynevet adtuk a mai elfogadott horvát illetőleg bosnyák hivatalos elnevezéssel zárjelben. Az átírás tekintetében ugyan van a részletekre nézve nézeteltérés, de a topographiai tanúlmányok kezdetén állunk s jobb az úttörő ńyomdokain haladva, kimélyíteni a már járt utat s bízni a fejlődést e részben a későbbi tanulmányokra, mint esetleg eltérő s nem jobb rendszerrel állani elő. A fődolog a következetesség, e részben igyekezetünk meg volt, de a technikai kivitel bizony gyakran csak a már kész munka után láttatja a hibát.[1])

Nem értük be azonban e térképvázlattal sem. Az oklevéltár indexe a tartalomnak csak jelszavak alatt való csoportosítása s ha bővebben körülírja az egyes tárgyakat, az oklevelek minden egyes szavát kellene commentálni. A Barabás szerkesztő-társam összeállította tartalomjegyzék kiváló csoportosító érzékről tesz tanúságot s az oklevelek használatára teljesen elég. S ha mi helyrajzi adatok czímén 27. tétel alatt csoportosítottuk az oklevéltár helyrajzi vonatkozásait, jelesűl elősoroljuk:

---

[1]) Csak arra utalunk, hogy a helyrajzi összeállításban az egyes nevek oklevélbeli elnevezése mellől itt-ott elmaradt az átírás.

1. a castrumok
2. a castellák
3. a civitasok
4. oppidumok
5. villák
6. possessiok
7. dominiumok
8. praediumok
9. terrák
10. locusok
11. Comitatusok és zsupák
12. Districtusok
13. Viak
14. Uti viszonyok
15. Vallis, arbor
16. Erdők, mezők
17. Szőlők
18. tributumok
19. Egyházak
20. Hegyi terepviszonyok

21—7. vízrajzi viszonyok pontos megjelöléseit, a rájok vonatkozó direktiv adatokkal, ezzel mi az okleveleknek előadjuk az összes inventáriumát, melyből a helyrajz-iró dolgozhat. Direktiv adatok alatt értjük az egyes színtérbeli tényezőknek: hegyeknek, folyóknak stb. fekvésére, folyására vonatkozó s az oklevélben található meghatározásokat, melyekkel kiegészítjük a térképet. A különbség az index s a helyrajzi adattár közt az, hogy míg az index az oklevelek használatára van rendelve, ez a helyrajzi adattár külön csoportosított anyag, melyet a helyrajzi kutatás készen kap s a helyszínen jobban tud értékesíteni, mint mi fogyatékos eszközeinkkel.

S hogy ez anyagot így adhattuk, hogy e vázlat megjelent, az nem az alólírottnak érdeme, én csak a direktivát adtam meg, hanem Hodinka Antalé, kinél ez anyagba senki jobban nem hatolt, s kinek e helyen fejezem ki munkájáért, szívós kitartásáért köszönetemet.

Az oklevéltár helyrajzi adatai.

1. Castrum.*)

A t a k 1419. in com. Zagrabiensi, l. Otok a. is. Tartozékai: Brezovicza, Vojszka, Viszoko.

Alsolyndwa 1420. Zala m. (A-lindva).

B i h á c s 1486. ad eum pert. gener. Vertek, gener. Omersal; nagyon romladozott állapotban van.

B l a g a 1471., 1485., 1504. in c. Zagrab.

B o r s o n o u c h 1316 in com. de Garyg. (Borsanócz).

B o j n a 1507. in c. Zagr.

B r u m e n 1314., 1327., 1388., 1397., 1481., 1497., 1504., 1507., 1533., 1550., 1551. (arx), 1552., 1559 in c. Zagrab.

B u s i n 1486. a legépebben maradt rom.

C r u p a 1369., 1370., 1396., 1419., 1435., 1464., 1487., 1493. in c. Zagrab. Tartozékai: Baszka, Luzin, Szenternő, Pades, Podvepercsa, Pecska, Raszin, a két Tersics, Oszonik, Alsóberno, Malaréka, Martincsics (l. castell. Busevics) közösek az obrovcsáni nemzetséggel. (Krupa.)

Czethyn 1575. in c. Zagrab. (Czetin).

D u b i c z a 1256. in banatu ultra Dravam.

F e u e r k e w (Fejérkő) 1489.

Galas 1299. (Galasz) ad jus regale pertinens.

G o r a 1575. in c. Zagrab.

H a r a s t o u i c h a (Hrasztovicza) 1292., 1300., 1481.

Hoche vára 1550.

J h e z e r a 1278. (Jezera). Már előbb kir. adomány utján nyerték a Jelenkfiak.

Kamengrad 1374., l. Kewwar a. is.

Kemlek 1481. in regno Sclavon. in Crisiensi com.

K e r z t i n a 1575. (Kersztina).

K e w w a r 1481. (Kővár). Penes quod poss. Zagradja.

K l a d w s s a (Kladusa), inf. et sup. 1481., 1575. in c. Zagrab.

K l u c 1328. (Klucs) c. Wlkoslai filii Horvatini.

K o s t h a n y c z a 1481. (Kosztánicza) in c. Zagrab.

K o z a r a 1435. in regno Sclavon.

Krapyna 1431., 1570. (Krapina) in c. Warasd.

K r e m e n 1575. in c. Zagrab.

Lindua 1417. 1420. (Lindva), l. Alsólindva a. is.

* L y p o u c h 1233-ban veszi meg Radoszló comes Jaroszló fia Ivántól (Lipócz) 1327., 1481. in regno Slav. Tartozékai: Dvorján, Belcsics, Szklaneticz, Réka, Gurcsa v. Gurka, Debrócz castrenses de com. Podgoria, quae ad c. primitus pertinebant.

---

*) A ritkított betüvel szedett nevek a térképen is fel vannak tüntetve. A nevek mellé tett évszámok az oklevéltárban közlött oklevelek keltét jelentik. A csillaggal jelölt neveknek (helynevek) megvan a határleirásuk.

Maroth 1481. (Marót) in. c. Walko.
Medwewar 1481. (Medvevár).
Megerunchy 1316. (Megyericse) in c. Garyg.
Merzin 1486. ad eum pert. gener. Radocsevics.
Modrwssa 1481. (Modrus).
Monozlou 1316., 1327. inferius. 1328. (Monoszló) in c. Garyg.
Motha 1424., 1427. terrae Fori Julii.
Nemethy 1420. (Németi). Zala m.
Oclich, Okych 1283., 1314., 1481. (Oklics).
Orbász 1435. in regno Sclavon.
Ostrosacz 1330. (locus castri), 1374., 1395. (castrum hereditarium), 1396., 1419., 1436. (c. hered.) in c. Zagrab. 1441. in regno Sclavon. 1442., 1471., 1486., 1504. (Osztrosacz) Tartozékai: Omersal, Verhovina, Ruszindol, Vertek, Medvegyaszentgyörgy, Podbabja, Brekovicza, Sztárovsán, Menics, Verhimorics, Meosztra, Sztna és Jamovecz, l. villa a. Romja a czetini kerület — most ugyanis ehhez tartozik — összes romjai közt a a legnagyobb.
Otok 1370., 1397., l. Atak a. is.
Ozály 1278., 1280., 1283.
Oztro 1424., 1427 in regno Moraviae.
Pedwar 1328. (ma Pedalj).
Pestechnuk 1251. (Pesztecsnök) hozzátartozó föld: Rezicza.
Peset minor, 1284., 1359.
Podgoria 1283.
Polosnycha 1316. (Polosnicza) in c. de Garyg.
Posogauar 1300. (Pozsegavár).
Selyn 1322. (Szelin)
Stenichnack 1278. existens in terra Hutyna. Raduszloé, ki azt már előbb zálogba kapta volt. 1314., 1327., 1328. (Sztenicsnak)
Stroycha 1251. (Sztrojcza), in Croatia.
Toron 1481., 1504. in c. Zagrab.
Wyheluara 1334. (Ujhelyvára).
Vrbaz 1299. ad jus regale pertinens, 1321., 1435. (Verbasz) in regno Sclavon.
Wranograch 1550. (Vranogracz) in c. Zagrab. Čukovi falu mellett, magas bérczen álló romja még eléggé konzervált.
Zamabur 1322., 1533. (Szamobor).
Zdench 1316. (Zdencz).
Ziryn 1328., 1362., 1388., 1397., 1481., 1498. (Zriny).
Zlwni 1575. (Szluin) in c. Zagrab.
Zokol 1395., 1436. (Szokol); eléggé épen maradt romja magas tornyyal bir.
Zumzed 1299. (Szomszéd) ad jus regale pertinens.
? Zwethel 1485. castell. Dobronin körül.

2. Castella.

Bojna 1504., 1551. in com. Zagrab, l. castrum a. is.
Busevych 1413., 1421., 1431., 1434., 1486., 1504. (Busevics, Buševič) in com. Zagrab. Tartozékai: Luzin, Szenternő, Martincsics, Raszin, Malaréka poss. Az Obrovcsán nemzetségé volt. Zsigmond utóbb a Nelepecz grófoknak adta, a kiktől gorussai Veres Péterhez jutott. Ettől szerezték meg a Blagaiak.
Bykzard 1481. (Bikszárd).
Chwbyn 1471., 1481. (Csubin).
Dobouch 1426., 1440., 1442. (Dobócz) in contrata de Gaz in com. Zagrab.
Dobronin 1485. Zwethel körül.

Gradecz 1426., 1440.,.1442. in contrata de Gaz in com. Zagrab.
Jamnicza 1486.
Letovanics 1575. in territorio castri Gore in modum fortal. erectum.
Lokavecz 1481.
Lubina 1485.
Otok 1504. in com. Zagrab, l castrum a. is.
Polyánszki 1486. prope pertinentias possessionis Zenche habitum.
Rokonok 1481
Zombothel 1471. (Szombathely).

3. *a)* Civitas.
b) Urbs.

a)

Wyhel 1334. (Ujhely).

b)

Apulia 1352. } in regno Apuliae.
Aversa 1352. }

4. Oppidum.

Bula, 1424. in Istria.
Bulsa alias Pigventum 1424.
Hradischye 1427. (Hradiscse) terrae Moravie.
Menyth 1542. (Menics).
Osztrosacz 1486., 1534.
Rosno 1427.(Rosnyó) in Transsilvania.
Verőcze 1493.

5. Villa.

* Alsóberno 1435., l. poss. a. is
Alsócsajka, l. Chaycha a.
Alsógerzencze, l. Gersunche a.
Alsógradecz 1486. in com. Zagrab.
Alsójamnicza l. Jamnicza a.
Alsólesztova l. Lesztova a.
Balyatha 1427., 1430. (Baléta), l. poss. a. is.
Banya 1398., l. poss. a. is.
Banyane 1424. villa et gen. l. poss. a. is.
* Bascha 1424., 1435., (Baszka) l. poss. a. is. Busevics körül; egy nap határolják meg Oszonik, Szkvorácsverh és Luzin határával.
Berno 1435., l. Alsóberno.
Bezdig 1256. castri de Dubicza in terra Vodicsán, l. predium a. is.
Borych 1328. (Borics) in Bana.
[1]) Brezovicza 1330., 1382., 1486. v. regalis pert. c. Osztrosacz
[2]) Brezovicza 1395., 1436. ad c. reg. Szokol pert., l. poss. a. is.
Breztouich 1382. (Bresztovics.)
Brezye 1487. (Brezje) ubi [Petrus comes de Zriny) residet, in com. Zagrab. ad Goram pert.
Brumen 1314., l. castrum a. is.
Bukova 1382. Spil, Bresztovics és a két Viszokóval együtt határolják meg.
Busevics 1435. duo, l. poss. és castell. a.
Chaglycz 1424. (Csaglics), l. poss. a.
Chahowczy 1487. (Csahovczi) ac Komarnicza in Luka in com. Zagrab.
Chaycha 1382. (Csajka) sup. et inf., Ruiszka, Vojszka, Zselezno és Brezoviczával (ad Osztrosácz) egy napon járják meg.
Chehi 1280. (Csehi).

Chyhowo 1487. (Csihovo) in com. Zagrab.

Coschicye 1489. (Koscsicze) in com. Busán.

Coztanicza, l. Kosztanicza a.

Dobice 1278., 1351. (Dubicza) v. libera, néhány villikusát is ismerjük.

Dobretin 1438. poss. Lesztova, Brezovicza (fluv. Brucsina) és Dool körül, l. poss. a. is.

Dolacz 1487. in com. Zagrab. ad Goram pert., l. poss. inter Knezap. et Brucsina a.

Dolacz 1398. alio nomine Prascsevo (CXIII. okl., melyet v. ö. a XXIV-el).

Dragozlavych 1425. (Dragoszlavics) Kersztina és Gnojnicza környékén.

Felső-Csajka, l. Chaycha a.

Felsőgerzencze, l. Gersunche a.

Felsőjamnicza l. Jamnicza a.

Felsőlesztova l. Lesztova a.

Felsőszelcsenicza, l. Scelchenicha a.

Falsőszkupnicza l. Scupnicha a.

Felsőviszoko, l. Vizoko a.

Gerényes. 1427., 1430. Tolna m.

Germosa, Germusa 1435. l. poss. a.

Gersunche 1316. (Gerzencze) inf. et sup. ad c. Borsanócz.

Gnoynicha 1425. (Gnojnicza) Kersztina és Dragoszlavics körül.

Gora Brukonova 1487. in com. Zagrab. ad Goram pert., l. poss. Brukonovagora a. is.

Grabrovnicza, l. Malagrabrovnicza a.

Granya 1534. seu poss. monast. de Toplic. Lesztova körül.

Hahovo 1534. ibid.

Hrenovicza 1486. v. regalis circa c. Osztrosacz.

Hudetin 1487. in com. Zagrab. ad Goram pert.

Jamnicza, sup. et secunda, quam Gele conserv. 1328., 1424., inf. in com. Zagr., l. poss. a. is.

Jamovecz 1330., 1482., 1486. in com. Zagr. ad c. Osztrosácz.

Jaroval 1487. in com. Zagrab. ad Goram pert.

Jasztrebarszka 1314.

Komarnicza ac Csahovczi in Luka in com. Zagrab. 1487.

Kekényes 1427., 1430. Tolna m.

Kereztina 1314. 1425. (Kersztina) v. libera, pert. ad ter. Zlat.

Kisapar 1427., 1430. Tolna m.

Kosztánicza 1424. in com. Zagrab. l. castr. és poss. a. is.

Kosztanek vel Prikaje 1399. juxta Dolecz (Dolacz) et Podradecz.

Lesnycza 1487. (Lesnicza) in com. Zagr. ad Goram pert.

Leszkovecz 1397. l. poss. a.

Lesztova 1384. inferior, l. poss. a. is. 1392. inf. et sup. 1399., 1534. v. seu poss. monast. Topl. Rukovo körül.

Luphchych 1489 (Lufcsics) in com. Busán.

*Luzin 1435. l. poss. a.

Malagrabrovnicza 1487. in com. Zagrab. ad Goram pert.

*Malaréka 1435., l. poss. a.

Malobrezje 1497. inter. poss. Kosztánicza et Csaglics in com. Zagrab.

*Martincsics, 1435, l. poss. a.

Meduegiazentgurg (Medvegyaszentgyörgy) 1330. v. reg. pert. c. Osztrosácz.

Mehoztrah 1330. (Meosztra, Miostra) v. reg. pert. c. Osztrosácz.

Mekvin 1256. castri de Dubicza in ter. Vodicsa.

Menics 1330. v. regal. pert. c. Osztrosácz.

Mortes 1382. Poláziszka és Ricsiczával együtt járják meg a határát.

Miksincz 1487. in Prekoversje in com. Zagrab.

Naghweyke 1427. 1430. (Nagyvéke) Tolna m.

Omersal { 1330. v. reg. pert. c. Osztrosácz. 1395. 1436. ad castr. reg. Szokol pert.

*Ozunnik 1435. (Oszonik) l. poss. a.

Ozthrosacz (Osztrosácz).

Pades 1435., l. poss. a.

Pecska 1435., l. poss. a.

Perna 1314. v. libera pert. ad terram Zlat.

Petrinya 1278., 1280.

Podbabja 1330., 1486. v. regal. pert. c. Osztrosácz.

Podradecz 1399. juxta (Dolacz) et Prikaje.

Podweperchya 1435. (Podvepercsa), l. poss. a.

Polana 1435., l. poss. a.

Polasisscha 1382. (Poláziszka) in com. Zagrab. Határát egy nap járják be a vil. Mortes és Ricsiczáéval.

Prascsevo, l. Dolacz a.

Prikaje, l. Kosztanek a.

Pryzythnycza 1487. (Priszitnicza) ad Goram pert. in com. Zagrab.

* Raszin 1435., l. poss. a.

Richicha 1382. (Ricsicza), l. Poláziszka a.; a ricsiczaiak 1269-ben [X] dubiczai várjobbágyok in terra Vodicsán constituti.

Ruchou 1392., 1534. (Rukovo) v. seu poss. monast. de Topl. Lesztova körül.

Ruszindol 1330., 1486. v. regalis, pert. c. Osztrosacz.

Ruyscha 1382. (Ruiszka) al. és fel. Csajka, Vojszka, Zselezno és Brezoviczával együtt határolják meg. (Albánúl Strázsa, Őr.)

Scelchenicha 1397. (Szelcsenicza) superior.

Scupnicha 1397. (Szkupnicza) superior.

Selezno 1382. (Zselezno), l. Ruiszka.

Skerlyewo 1487. (Szkerlyevo) ad Goram pert. in com. Zagrab.

* Skworachwerch 1435., l. poss. a. (Szkvorácsverh).

Spil 1382. Bresztovics, al. és fel. Viszoko körül.

Sztregor 1397.

* Tersics, kettő, 1435., l. poss. a. is.

Terjék 1427., 1430. Tolna m, l. poss. a. is.

Tevel 1427., 1430. Tolna m, l. poss. a. is.

Tribilyane 1489. in com. Busán.

Turnovecz 1397.

Verhpolje 1487. ad Goram pert. in com. Zagrab.

Villa apud s. Crin 1328.

Vizoko (Viszoko) sup. et inf., l. Bresztovics a.; 1419. pert. castri Atak.

Vlina 1292. in com. Modrus.

Voyzka 1382. (Vojszka), l. Ruiszka a.; 1419. pert. castri Atak.

Wrlyawchych 1487. (Verlyavcsics) ad Goram pert. in com. Zagrab.

Werchoina 1330., 1486. (Verhovina) v. regal. pert. castri Osztrosacz.

Werchimorich 1330., 1486. (Verhimorics) v. reg. pert. c. Osztros.

Wrutak 1330., 1486. (Vertek) v. reg. pert. c. Osztrosacz.

Zablathye 1487. (Zablatye) ad Goram pert. in com. Zagrab.

Zamobur 1272., (Szamobor) in Sclav. exist.

Zarop 1397.

Zbychnyak 1487. (Zbicsnyak) ad Goram pert. in com. Zagrab

Zlywye 1487. (Szlivje) ad Goram pert. in com. Zagrab.

Zryane 1489. in com. Busan.

Ztharowsan 1330., 1486. (Sztárovsán) v. reg. pert. c. Osztros.

Zthina (Sztina) v. inpop. reg. pert. c. Osztros.

6. Possessio.

Abrowch 1421. (Abrócz) in com. Zagrab.

Alsóberno 1434., 1435. in com. Zagrab. L. Berno inferior, villa és vil. Berno a. is.

Alsócsajka, l. villa a.

Alsójamnicza, l. Jamnicza a.

Alsólesztova, l. Lesztova a.

Alsóviszoko, l. villa a.

Baléta 1406. in com. Tolna.

Banujfalua 1420., 1425.

Banya poss. sive villa, Dvorcz poss. körül.

B a n y a n e 1424. poss. reg. seu villa in com. Zagrab.

Barbics 1483. in com. Zagrab.

Baszka 1421., 1424. poss. regalis seu villa, 1434. poss. empt. 1435. poss. et villa, l. villa Bascha a.

Behovo 1495., 1523. in com. Zagr.

B e l c h y c h 1327. (Belcsics) ad castr. Lipócz in com. Podgoria.

Berno inferior 1421., l. Alsó-Berno a.

B o b y n a w a z 1467. (Bobinavacz). Mekinyán poss. határos Tinin vidékén.

Bogina 1379. poss. communis gener. Ratetics.

Borono, l. Berno a.

B o j n a 1266. seu terra, 1380., l. terra, castr. és castell. a.

[1]) B r e z o v i c z a 1327. [1366.] in campo Zagrab.

[2]) Brezovicza 1395. seu villa ad castr. Szokol pert., l. villa Brezovicza ad c. Szokol pert.

[3]) B r e z o v i c z a 1438., 1439. poss. deserta, Brucsina folyó mellékén, poss. Lesztova és Dol körül, com. Zagrab.

[4]) Brezovicza 1419. pert. castri Atak, Viszoko és Vojszka körül, l. villa ad c. Osztrosacz p.

B r u c s i n a 1322. juxta Knézapola et Dolacz.

Brukonovagora 1482. in contigua vicinitate poss. Dobretin.

B r u m e n 1359 juxta poss. Hlevkócz.

Budomerics 1486.

B u s e v i c s 1404., 1434., 1435. poss. reg. mattis in com. Zagrab., l. villa a. is.

Bukova 1382. határát egy napon járják be a Spil, Bresztovics, Alsó- és Felső-viszoko poss.-val.

Bwthezka 1550. (Buteszka) in com. Zagrab. Vranográcz vár környékén.

C h a g l y c z 1424. (Csaglics) poss. reg. seu villa, 1497. in com. Zagrab. juxta poss. Malobrezje et Kosztánicza.

C s a n i g cum 4 prediis 1328.

Chechno 1323. (Csecsno) seu Siuinargeva (Szvinarjeva) poss. monast. Topl.

Chehynye 1419. (Csehinye) in com. Zala.

C s e m e r n i c z a 1372. gen. Ratetics, l. terra a. is.

Cheztreg 1425. (Csesztreg) in com. Zala.

Chokafew 1406., 1409. (Csókafő) in com. Tolna.

Chultich 1437. (Csultics) in tenutis Sclavoniae.

C o z t a n i c h a 1424. (Kosztánicza) poss. regal. seu villa. 1497. Malobrezje és Csaglics poss. közelében

Debrouch 1327. (Debrócz) pert castr. Lipócz in com. Podgor.

Dobernicza 1374. poss. portio ad castr. Osztrosácz pert., l. terra a. is.

D o b r e t i n 1429., 1437., 1438. 1439., 1483., 1486. in com. Zagrab juxta Dol. Lesztova et Brezovicza. l. villa a. is.

Dobrodol 1439. in Ratetics, l. pred. a. is.
Dobronln 1485., l. castellum a. is.
*Dol 1438. cum Brezovicza deserta inter vill. Lesztova et Dobretin in com. Zagrab.
Dolach 1322. (Dolacz) inter Knézapolya et Brucsina között. (Dubicza) 1353. juxta poss. Szennapolana ibid. 1465., l. villa a. is.
* Dosnya 1482., 1486. in com. Zagrab. Osztrosácz tartozéka.
Dragotin 1314., 1370. Leszkovecz és Szvodna poss. határos juxta territ. Vodicsán.
Dugo 1486. in com. Zagrab.
Dunatur 1406. im com. Tolna.
Duorch 1398. (Dvorcz) villa Banya körül.
Duorian 1327. pert. castri Lipócz com. Podgor. (Dvorján).
Erdwhath 1418 (Erdőhát).
Felsőcsajka, l. Csajka a.
Felsőjamnicza, l. Jamnicza a.
Felsőlesztova, l. Lesztova a.
Felsőlesztócz, l. Lesztócz a.
Galychnyk 1486. (Galicsnik) pert castri Osztrosácz.
Germusa 1434., 1435. in com. Zagrab.
Glawec 1486.
Gora 1435. p. hered. gener. Brukonovagora.
Goricza 1351. in Szvabina com. Dubicza.
* Goszka, l. sessio a.
Grabrovnicza 1435. poss. hered. gener. Brokunovagor a., l. pred. a. is.
Gradecz 1327. juxta Kulpam.
Gradecz 1421. in com. Zagrab. ad castell. Busevics pert.
Grangya 1486. in com. Zagrab, l. villa és pred. a. is.
Grech, l. Gradecz a.
Guntllteleki 1406. (Gunt-Teleki) Tolna m.
Gurcha 1327. (Gnrcsa) pert. castri Lipócz com. Podgoria.
Gerénes 1406. Tolna m.
Haholet 1420.
Hahovo 1519., 1523. in com. Zagrab. l. villa a. is.
Hlevkócz 1539. juxta poss. Brumen in com. Zagrab.
* Horoztoicha 1292. (Hrasztovicza, in regno Sclavon. juxta fl. Petrinya et Kulpa.
Hrassin 1434., 1435. in com. Zagrab. ad c. Busevics.
Hudetin 1435. in com. Zagrab., l. villa a. is.
Jamnicza 1327., 1399. in preceptorio domus hospit. de Csicsano. 1400. inferior. in com. Zagrab. 1424., 1485., 1487. ad castr. Krupa pert. 1493. in com. Zagr. in pert. c. Kruppa.
Jamovecz 1486. in com. Zagrab ad c. Osztros., l. villa a. is.
Jelouch 1382. (Jelócz).
Jurig 1486. in com. Zagrab.
Kamen 1346. in Szana.
Kersztina 1504. in com. Zagrab. district. de Czetin exist.
Kisapar 1406. Tolna m.
* Kisbojna 1380., l. Bojna a.
Knézapola 1322. inter poss. Dolacz et Brucsina. A knézapolaiak 1269-ben dubiczai várjobbágyak super terra Vodicsán constituti [X.].
Komarnyche 1435., l. villa a.
Konortya 1314.
Kopiscino 1327. (Kopiscsino) in precept. domus hospit. de Csicsano.
Kovácsi 1406. Tolna m.
Kökényes 1406. Tolna m.
Kölesd 1406. Tolna m.
Kunovlane 1457. in com. Zagrab.
Kurtus 1418.

Kutfő 1425. Zala m.

Külsőlesztova 1519., l. Lesztova a.

Ladykowygh 1404. (Ladikovics).

Lapusnok 1420. Zala m.

Lesnyche 1435. (Lesnicze) p. hered. gener. de Brukonovagora.

L e s t h o w a 1384., 1438., 1519. (Lesztova) Felső-, Alsó- és Külső-L.; Dobretinnel volt határos, l. villa a. is.

Lezkouech 1370., 1397. (Leszkovecz) Dragotin és Szvodna körül.

Lezteucz 1440. (Lesztócz) super.

Lindva 1420. Zala m.

Lokocsó 1327., 1380.

Lokocsevo 1427. in com. Zagr. p. hered. gener. Ratetics juxta poss. Verhbulzeta.

Lovász 1425. Zala m.

Lubina 1374.

L u z i n 1413., 1421., 1434., 1435. in com. Zagr. pert. castell. Busevics, l. villa a. is.

Lipse 1420., 1425. Zala m.

Lipolcz 1419. Zala m.

Malaréka 1411., 1413., 1434., 1435. in com. Zagrab. pert. castell. Busevics.

Malaszloboda 1549.

Markfalva 1406. Tolna m.

Martynchych 1411., 1413., 1434., 1435., 1460. (Martincsics) p. hered. gen. Obrovcsán in com. Zagr. pert. castel. Busevics.

Medvegyán 1359., 1486. seu terra olim c. Pezet, l. ter. a. is.

Megerunchye 1316. (Megyericse).

Mekinyán 1466.

M e n i g 1359., 1486., 1550. (Menics) pert. c. Osztrosacz seu ter. olim c. Peset, l. ter. a. is.

*M i r k o v o p o l y e 1316. poss. hered. gen. Priba.

Mucsifalva, kettő 1406. Tolna m.

M y h o z t r a h 1486. (Meosztra, Miostra), l. villa a.

Myrinchich 1460. (Mirincsics).

Noviberdo 1486.

Oltárcz 1419. Zala m.

Omersal 1395., 1482., l. villa a.

Oresja 1453. in com. Zagrab.

Ossonych 1421., 1434., 1435. (Oszonik) in com. Zagrab.

O s z t r o s a c z 1321., 1486. seu terra hered. nob. de Zotcsa, l. castr, terra, oppid. a. is.

Pades 1421., 1434., 1435. in com. Zagrab, pert. castell. Busevics

P e c h k a 1421., 1434., 1435. (Pecska) in com. Zagrab pert. castell. Busevics.

(Mindkettő határát Podvepercsa, Szenternő, Germusa és Polánáéval egy napon járják be.)

Peteháza 1420. Zala m.

P e t r i n y e 1426.

Podradecz, l. terra a.

Podmartinya 1427. in com. Zagrab.

Podweprechye (Podvepercsa).

Polana 1421., 1434., 1455. in com. Zagr. pert. castell. Busevics, l. villa a. is.

* P o l a n a seu terra 1355., 1357. in com. Dubicza seu distr. de Dub. l. terra a. is.

Polosnicza 1316. poss.-nes. ad castr. Polosnicza pert.

* Possessio 1318. seu terra in Pszana, hered. nob. de Bornócz.

* Possessio 1327. S. Petri in campo Zagrab.

* Possessio 1292. Mathei et Barthol. fil. Grabesa Dresnek es Gorboa megy. közt.

* Possession. 1359. portio Mark, Mikecz etc. de gener. Ratetics inter poss. Brumen et Hlevkócz.

* Possessiones 1278. juxta aquam Hun IV. Lásztótól kapták a Lapucsiak.

* Possessiones 1351 in Brucsina. specialiter Szennapolana.

Radunyavacz 1442.
Raszin 1411., 1413. in com. Zagr. pert. castel. Busevics.
Rakócz 1374.
Réka 1327. pert. castri Lipócz com. Podgoria.
Rukovo 1503., 1519. in com. Zagrab, l. villa a. is.
Sclanetiz 1327. (Szklaneticz) pert. castri Lipócz com. Podgr.
Sworachverch 1421., 1434., 1435. (Szkvoracsverh) in com. Zagrab pert. castel. Busevics.
S e r o n i c h a 1266. (Szeronicza) p. seu terra.
S e l y n 1321. (Szelin), l. castr.
Siuinargeua l. Csecsno a.
Smerczkowythy 1534. (Zmerkovics).
* Szennapolana 1351. in Brucsina exist., l. terra a. is.
Szenternő 1413., 1421., 1434., 1435. in com. Zagrab.
Szentlőrincz 1420. Zala m.
Szentmiklós » » »
Szoldermerkocz 1439. cum poss. Dobrodol in Ratetics.
S z t a n g o v a c z 1459.
Sztárovsán 1486.
S z t e b a n c s a 1424. p. seu villa in com. Zagrab.
Sztojmerics 1266. p. seu terra.
Sylkowcz 1486. (Szilkócz v. Szilkovácz) in com. Zagrab.
Szisztova 1486.
* Szitecs 1358. gener. Ratk juxta riv. Csemernicza.
* Szvegyena 1360., 1383. in distr. D u b i c z a. l. alább.
T e r s i c s 1411., 1421., 1434. (kettő), 1435. in com. Zagrab. pert. castel. Busevics.
Terjék 1406. Tolna m.
Tevel 1406. »
Totaryewazela 1353. (Tatárjevaszela) gener. Ratetics.
V e r s u s s i a vetus 1374. in Szana.
V o d i c s á n y 1343., l. terra a. is.
Vojszka 1374.
Várgon 1406. Tolna m.
Véke (kettő), 1406. Tolna m.
Werhovyna 1427., 1486. (Verhovina) in com. Zagrab.
Werhymeryth 1486. (Verhimerics).
* Wrhbulzete 1327. (Verhbulzeta) p. hered. gen. Ratetics prope castr. Brumen.
Wukovozelo 1465. (Vukovoszelo).
Vjfalu 1425. Zala m.
Zagradja 1374. pos. portio penes castr. Kamengrad.
Zalatnok 1426. in com. Zagrab.
Zalovics 1457. in com. Zagrab.
Z a m o b o r 1321. (Szamobor), l. castr.
Závot 1406., 1407., 1424., 1430. Tolna m.
Zelchnicha 1382. (Zelcsnicza).
Zelcza 1457. in com. Zagrab.
Zemerie 1420. (Szemerje).
Zemkocz 1459., 1503.
Zenche 1486. Polyánszki vár körül.
Zentherney, l. Szenternő
Zenthlerynch, l. Szentlőrincz.
Zenthmiklos, l. Szentmiklós.
Z l a t 1278. p. seu terra.
Zlathynnyk 1486. (Zlatnik) in com. Zagrab.
Zloboda, magna et mala (parva) 1457., 1459. in com. Zagrab. in gener. Ratetics. (Szloboda).
Zlywye 1435., 1487, p. hered. gener. Brukonovagora ad Goram pert. in com. Zagrab. (Szlivje).
Zobotische 1435. (Szobotiscse) poss. Komarnicza körül, a brukonovagorai nemzetség birt.
Z r a c h i c z a 1483. (Szracsicza) in com. Zagrab, l. poss. Dobretin.
Ztary Gradecz 1483., l. poss. Gradecz a.

Ztaripedal 1485., l. poss. Pedal a.
Zthyna 1486. (Sztina) r. seu poss., l. villa a. is.
Zwodna 1370. (Szvodna) Dobretin és Leszkovácz körül.
Zwegyene 1360. (Szvegyevo) in disbr. Dubicza, l. terra a. is.

7. Dominium.

Gottschee 1551. (Gottsche) Krajna tart.
Vodicha 1218. (Vodicsa), l. terra, distr. a. is.

8. Predium.

Bahyn 1328.
Bezdig 1328. in distr. de Vodicsan.
Chugel 1328. (Csugel).
Crehowicha 1328. (Krehovicza) 1. l. Zanani a. 2. pr. Krehovicza secundum.
Dedichi 1328. (Dedicsi).
Deleh 1328.
Deusa 1328.
Dilinouch 1328. (Dilinócz).
Gerger 1328. cum 4 villis.
Glogawecz 1328.
Grabrounycha 1328. (Grabrovnicza) primum inter Goram et Pedvar, et secundum, l. poss. a. is.
Grandya 1328.
Hrehor 1328.
Jarowel 1328. in quo sunt 5 predia.
Kenese 1328.
Komogey 1328. cum 5 villis.
Lebrad 1328. juxta aquam Szava.
Lubina 1328. duo.
Obrou 1347. juxta aquam Olmicsa (Szennapolana, Dubicza).
Ochina 1328. (Ocsina).
Okoyh 1328.
Predium 1328. filior. Prouoneg.
Predium 1328. secundum Crisan fil. Vlkina.
Predium 1328. Andr. et Endre fil. Thusthan juxta fluv. Vua.
Predium 1328. quinque in Ponna.
Predium 1328. Andr. hungari in Velesna. (Veleszna) 1328.
Predium 1328. Egidii fil. Michael. ibid.
Predium 1328. Georgii fil. Joach. juxta Georg. Gyzdaw.
Predium 1328. Laurent. fil. Fab. juxta pred. Szlanoja.
Pudunlan 1328.
Pulchina 1328. (Pulcsina).
Scresina 1328. (Szkresina).
Thisoucz 1328. (Tiszócz).
Thur 1328.
Venator 1328.
Vokauech 1328. (Vokavecz).
Vzturgar 1328. (Uszturgár).
Zaceph 1328.
Zanani 1328. Krehovicza (est primum pred. Krehovicza).
Zawersi 1328. duo.
Zenna 1328. (Szenna).
Zirounicha 1328. (Zsirovnicza v. Szirovnicza) duo.
Zlanoia 1328 (Szlanoja).
Zobochin 1328. (Szobocsin).
Zolchonycza 1328. duo. (Szolkónicza).
Zwimnyche 1328. (Zimnicza).
Zynch 1328. (Zincz, Szincse).

9. *a)* Terra.
b) Mansio, sessio, fundus.

a)

Becheria 1279. abbatis Toplic. juxta t. Csemernicza.

Bluzeta 1284. commetanea cum t. Pelava, Bojna et Cresnevie.

Bojna 1284., l. t. Bluzeta a.

Brazlaula 1283, (Braszlaula, Braslovlje) empticia, vacua, ad c. Lipócz pert.

Bregana 1283. donativa ad c. Lipócz pert.

Brezouicha 1465. (Brezovicza) ad Dolacz pert. in com. Zagrab.

Chemernicha 1279. t. abbatis de Toplicza vicina t. hered. gen. Rate in Kicsa sitae, l. poss. a. is. (Csemernicze).

* Colewrat 1264. (Kolevrát) juxta ter. Radiha com.

Cremennitícha 1292. (Kremenniticza) heredit. inter terras Radozlai com.

Cresnevie 1284., l. Pelava a.

* Cupchagoricha 1386. (Kupcsagoricza) juxta fluv. Maia in latere montis ejusd. nominis.

Dobernicza 1330., 1486. Osztrosácz vára körül.

Dubicza 1256., l. distr. a.

* Dresnek 1292. Ujvár, Gorboa, Gecske és Modrus megyék között.

Felsőszvegyevo, l. Szvegyevo a.

Glodina 1435. t. eppi Tininiensis juxta fluv. et vill. Baszka.

* Harapauch 1273. (Harapaucz) heredit. gener. Harapaucz immed. adjacens terre Radizlai com. juxta Coronam. V. ö. Tkalčić: Mon. eccl. Zagr. II. 93 l. a guercsei főesperesség 1-ső kerületében.

Hutyna 1278. (Hutinya, Utinja), in qua exist. c. Sztenicsnyak.

Kulkedfeldi 1283. donativa.

Ledyne 1465. in Draszicza.

Medvegyan 1284., 1359. } terre olim cast. min. Peset

Menich 1284., 1359. (Menics). } terre olim cast. min. Peset

Osztrosácz 1321. hered. nob. de Zotcsa.

* Pelava 1284. empt. gen. Rathe. commet. terris Bojna, Bulzeta et Cresnevie.

* Plesiuicha 1283. (Plesivicza) emptit. ad c. Lipócz pert.

Poganschycza 1460. (Pogánscsicza) ad poss. Martincsics pert.

** Polana, 1249., 1355., 1357. hered. gener. Wlkodrug juxta fl. Szava in com. Dubicza l. poss. a. is.

* Prilepi 1283. donat. ad c. Lipócz pert.

Razthoca[1]) 1383. (Rasztoka) donat. ad. c. Lipócz pert.

Rezycha 1251. (Rezsicza) t. c. Pesztecsnök.

Sabaudia 1414. pars Lomb.

* Scennapolana 1347. (Szennapolána) inter riv. Olmicsa et Jasztrepna in Brucsina, l. poss. a. is.

Suegeuo 1289. (Szvegyevo) superior (in com. Dubic.), l. poss.

Terra 1264. com Radiha juxta ter. Kolevrat.

Terra 1273. com. Radizlai immed. adjacens ter. Harapaucz.

* Terra 1279. hered. gener. Rate in Kicsa, vicina ter. Csemernicza abb. de Toplicza.

Terra 1279. Grange de Bojna, in confinio ter. Csemernicza praedictae.

Terra 1283. de gen. Priba conterm. terris jobbag. castri de Podgoria

---

[1]) Kimaradtak: Radcsa v. Ratcsa l. alább Raszka 1286.

Terra 1283. Mico fil. Cherne conterm. terris job. castri de Podgor. et terrae Mare in monte Vranidol.
Terra 1283. Mare cont. terrae Mico ad fluv. Réka.
Terra 1283. Wlkovoj fil. Vrban, conterm. terrae Mare praed.
Terra 1283. Domah et proximorum job. castri Oklics, conterm. terrae Vlkovoj.
Terra 1284. Nicolai et fratr. suor. filior. Baboneg juxta ter. Pelava.
* Terra 1286. hered. juxta terram gener. Prasceseva, l. lent.
Terra 1286. Petri notarii com. Radoslai conterm ter. Toplic.
Terra 1286. Toplic. praedicta in monte quodam penes lapidem rufum.
Terra 1286. nobil. de gen. Prasceseva conterm. ter. Radoslai com. ad partem dext. ter. Radcsa.
Terra 1292. Miloan fil. Retk de Dresnek et cognatorum juxta aquam Korana a parte orient. ter. Dresnek.
Terra 1292. Vlcsina fil. Dragoslov et generat. ultra aquam Korana juxta ter. Dresnek.
Terra 1292. Jako de genere Klokocs in vicin. ter. Dresnek.
Terra 1292. comit. Ujvar in vicinit. ter. Dresnek, a qua separatur per aquam Korana.
Terra 1292. Zlavna de genere Gozlics juxta ter. Dresnek et ter. hospit. de Toplic.
Terra 1292. hospitum regis de Toplicza in vicinit. ter. Zlavna et ter. Dresnek.
Terra 1292. Martini filii Mlatk com. Dresnek im parte dextra vallis Jebendol. a sinistra habens vicinit. cum. poss. Mathei et Barthol. Filior. Grubena.
Terra 1292. Hepem fil. Kresics de com. Dresnek (et de Drasin) in monte Cseremozsnik et per montem Gozd ad montem Obnojnicza.
Terra 1292. generat. comit. Stefani et Radozlav ac filior. fratris eor. Baboneg juxta aquam Korana in com. Dresnek.
Terrae 1292. Miloan fil. Bolek ad montem Oszlicza.
Terra 1292. Radozlai com. inter quas jacet ter. heredit. Kremennitícza Lazari filii Farkasii proximi ejusd. Radozlai com.
Terra 1316. generat. Jaczkovecs in monte versus occident., sub quo est fluv. Szelnik juxta poss. Mirkovopole.
Terra 1316. gener. Krasics in vicinit. terrar. gener. Jaczkovecs versus aquilonem juxta poss. Mirkovopole.
* Terra 1318. seu poss. hered. nobilium de Bornócz in Pszana, l. poss. a. is.
Terra 1357. com. Petri juxta rivul. Csurumnicza conterm. ter. Polana.
Terra 1358. filior. com. Baboneg juxta poss. Szitecs.
Terra 1358. eccles. Toplic. ibid.
Terrae 1358. filior. Isan ibid.
Terra 1358. Nicolai fil. Gerdona ibid.
» 1358. Lepidrug fil. Lebecz ibid.
» 1399. Stephani fil. com. Duim inter gen. inf. Jamnicza.
* Terra 1399. (Podradecz) cujus metae conjungunt villas Dolacz, Prikaje et Podradecz. Descriptio metalis totaliter eadem ac terrae Radcsa, l. fent.
* Terra 1411. hered. Egid. de Dolacz et Petri de Drozgomecz.
Terra 1419. arab. ad poss. Oltarcz pert.
Terra 1374. eccl. S. Georgii commet. poss. Dobernicza.
Terra 1380. hominum de Kresics a parte sin. montis Gorjavecz incipit a metis hom. de Sztebancsa.

Terra 1380. filiorum com. Duimi in eodem a parte dextra.

Terra 1383. filiorum com. Duimi ad poss. Szvegyena pert. a parte septent. montis Velcsieglava, a parte merid. ejusdem montis conterm. ad Vojszka, ab occidentali vero hom. de Varcsa.

Terra 1406. Vszora.

* Wodycha 1200., 1256., 1269., 1406. (Vodicsa), l. district. a.

Zamabor 1283. (Szamobor).

Zana 1313.

Zemlenyk 1287., l. Zsupa a.

Zlath. 1314. területén volt Kersztina és Perna vill.

b)

Sessio 1292. seu fundus Kraszina fil. Radecz de com. Modrus in fine planitiei Zabuniszka.

Mansio 1283. Rozecz in valle Lomniczadraga.

* Sessio 1314. Goszka in territ. Vodicsan.

Sessiones 1314. Milhani ibid.

Sessio 1465. jobbagional. jobb. Mrav deserta ad Dolacz pert. in com. Zagrab.

Sessio 1465. jobbagional. Vukovoszelo app. ibid.

Sessio 1466. Dragotics.

10. Locus.

Biaholbo 1249.

Birch 1264. (Bércz) ter. Kolevrát.

Bzijzigradina 1435. penes viam m. Cserleniklanacz.

Calech 1284. (Kalecz) in monte penes fluv. Belipotok juxta ter. Pelava.

Grobcy 1435. (Grobczi)

Gromozth 1435. (Gromoszt)

Hrusthica 1486. (Hruszticza).

Kapitho 1435. (Kapitó).

Liget 1264. juxta ter. Kolevrát.

Locus 1283. ubi quondam Rozecz habuit mansionem. l. sess. a.

Locus 1398. inter poss. Banya et Dvorcz.

Meywodye 1435. (Mejvodje) magy. vizköz-t jelent.

Poganenive 1283. in monte Csukovagoricza.

Polycze 1439. magy. kis mező, poss. Dobrodol körül.

Prischap 1435. (Priscsáp).

Razohe 1435.

Vratzcha 1283., l. via Veracska.

Vulchiharazt 1316. ubi fuit, locus ille.

Wlchia 1249., (Vulcsia) qui dicitur locus.

Ztharachycz 1435. (Sztarcsicz).

11. *a)* Comitatus.
b) Zsupa.

a)

Busán 1489. Tribilyane, Zriane, Lufcsics és Koscsicza villákkal.

* Dresnek 1278., 1280. 1292-ben határait megjárják. A Pridol-völgy déli vidékén végződött határa Ujvármegyével. Tuluzmurh-hegyen kezdődött a határa Gorboamegyével és végződött a Cseremozsnik-hegyen. Obnojnicza-hegyen kezdődött a gecskei határ és végződött a zabuniszkai térségen. Itt e térségen kezdődött a modrusi és a Meresznicza folyó fortását átvágva, a Korana balpartján végződött.

Dubicza 1249., 1355. Határjárásának leirását ismerjük 1272-ből. Theiner M. H. H. I. 314.
Garig 1316.
Gáj 1278., 1280.
Gecske 1278., 1280., 1292. Dresnek m. az Obnojnicza-hegytől a zabuniszkai térségig volt határos.
Hraschina 1280. (Hrascsina).
Modrus 1292. a zabuniszkai téren határolódott a gecskei és dresneki megyékkel.
de Novo Castro 1278., 1280., l. Ujvár a.
Peset, duo 1278., 1280., egykor hozzátartoztak Omersel és Brezovicza.
Podgoria (1278.), 1280., 1327.
Vlbujvár 1278.
Ujvár 1292. Dresnekkel határos.
Zala 1419., 1420.
Zana (1278.), 1370., 1413.

b)

Zemlenik, l. terra a.
Krincza 1313. } in Uszora.
Modrina 1313. }

12. *a)* Districtus.
b) Preceptoratus.

a)

Clokoch 1452. (Klokocs).
Czetyn 1504. Kersztina villával.
Dubicza 1200., 1357., 1360.
Goricza 1457.
Szavae 1200.
*Vodicsán distr. 1328., territor. 1314.
Gaz. contrata, Gradecz és Dobócz castellumokkal, Brucsina fölött lehetett.
Lana*) 1314. területén feküdt villa Borics.
Brucsina, két nagore-vel, 1347. universae poss. in Brucsina 1351., Szennapolána 1353. tőle keletre Veleszna.
Sraszicza 1465.
Gora. területén említtetnek: Jarovel, Dolacz, Mala-Grabrovnicza, Csihovo, Zablatye, Priszitnicza, Gora Brukonova, Hudetin, Szkerlyevo, Szbicsnyak, Verhpolye, Brezje, Verlyavcsics, Lesznicza és Szlivje villák 1487.
Kicsa, Csemernicza terrával.
Luka, Komarnicza és Csahovczi villákkal.
Podgaz 1314. V. ö. Tkalčić i. m. I. 26. pontos meghatározását.
Prekoversje, Miksincz villával.
Ratetics 1439. poss. Dobrodollal.
Szvabina, 1351. Goricza possesioval Dubicza m.
Veleszna 1328., két prediummal.

b)

de Csicsano 1327. Kopiscsino és Jamnicza possessiókkal.
de Dubicza 1314.
de Gora 1314.
de Hresztva 1314.
de Pukrucz 1278.
de Pukur 1279.

---

*) Az alábbiak az oklevéltárban nem említtetnek ugyan, mint distr-ok, mindamellett felvettük őket; területükön ugyanis faluk említtetnek.

13. *a)* Via, strata.
b) Semita.

a)

Cherleniklanacz 1435. (Cserleniklanacz) v. magna juxta villam Berno.

Horvás 1264. juxta ter. Kolevrát.

Klanacz 1435. v. magna juxta vill. Berno et Malaréka.

Kleschycze 1466. (Klescsicze), quae tendit a ponte ad lacum ad sess. Dragotics.

Ruzkowklanacz 1435. (Ruszkóklanacz), l. Cserlenikl. és Klanacz.

Via 1249. publica per montem, in quo est Kaliscse, in ter. Polana, com. Dubicza.

Via 1279. recta inter ter. Becheriam et nob. de Rate in Kicsa.

Via 1283. antiqua in monte Csukovagoricza juxta Paganenive etc.

Via 1283. quaedam in valle a puteo Belaszludenecz ad Kamennagoricza.

Via 1283. juxta aquam Gradna ascendit montem Voroh.

Via 1284. magna penes quasdam sepulturas ascendit montem juxta ter. Pelava.

Via 1286., 1399. ad sinistram planitiei, in cujus dextera est fluv. Beszka; in eam circa viam antiquam cadit semita.

Via 1286., 1399. antiqua in valle ad fontem Raszka ibid.

Via 1292. magna per vallem Jebendol versus Gozd.

Via 1292. magna in planitie sub monte, in quo est porta Csikoga, ducit inter com. Modrus et Dresnik ad Koranam.

Via 1292. penes aquam Petrinya.

Via 1292. magna sub castro Hrasztovicza tendens penes Kaliscsam quandam ad montem Zselebik.

Via 1314. magna superius Csaplity juxta sess. Goszka.

Via 1314. ibid. inter metas magistrorum.

Via 1316. magna juxta poss. Mirkovopolje a rivul. Szomolecz vadit per montem silvosum, dein a fluv. Gnilecz ascendit montem.

Via 1316. penes quam crux est posita ibid. circa montic. Gradiscse.

Via 1316. ibid. vadit a loco Vulcsiharaszt per montem.

Via 1327. publica juxta poss. Verhbulzeta, quae procedit de Lokocsócz.

Via 1327. publica quae tendit de Brumen versus Bojnam circa campum Vratizlai ibid.

Via 1327. publica antiqua ibid. cadit in publ. praeced. et in uno milliario vadit penes vallem Mosztiszka.

Via 1327. ibid. quae vadit a valle Mosztiszka ad dexteram versus Bulzetam, in bono spatio cadit in eam semita.

Via 1327. parva a silva Petri com. ad aquam Vojszka, ubi Szavae conjung.

Via 1374. in campo sub monte, penes quem oritur aqua Dobernicza.

Via 1380, sub monte Pescsenagoricza (XCVI.) per cacumen.

Via 1380. montes juxta poss. Kisbojna.

Via 1380. magna, per quam itur de poss. Kisbojna versus Topliczam.

Via 1383. juxta poss. Szvegyena.

Via 1411. per montem. penes quam est lapis Mejnak.

Via 1435. magna tendens de Kerneuh penes vill. Oszonik.

Via 1435. prima circa vittam Pades.

Via 1335. publ. vertu vill. Berno.

Via 1435. magna prope vill. Tersics.

Via 1435. in Prohod.

Via 1438. magna, quae vadit per montem et separat metas Lesztova sup. et Dobretin.

Via 1438. per quam itur et quae ducit ad antiquam Gradecz supra cacumen montis penes poss. Dobretin.

Veracska 1353. via antiqua juxta fl. Jasztrebina.

b)

Semita 1256. a rivulo Mekvin ascendeno ad verticem ad caput rivul. Szvonna.

Semita 1283. per montem Dragonez.

Semita 1283. in cacumine montis Vranidol.

Semita 1283. ducit in longitudine montis Pozorin, in cujus fine descendens per aquam Gradna cadit in viam.

Semita 1286., 1399. quae cadit in viam juxta fluv. Beszka, tendit sub. latere montis Videna.

Semita 1292. in valle sub castro Hrasztovicza tendens in magnam viam.

Semita 1318. parva in Pszana.

Semita 1327. in poss. Verhbulzeta in viam, quae vadit in Bulzetam.

Semita 1327. antiqua ibid.

14. *a)* Meta.
b) Lapis, petra, rupes.
c) Planities.
d) Porta.
e) Portus.
f) Molendinum.

a)

Koszin Zdenecz 1249., ter. Polana (Dubicza).

Zemelnaglava 1347. juxta pred. Obrou 1347.

Meta 1318. cruciferor. cum. meta nob. de Bornócz in Pszana.

Metarum 1347. districtus com. Joh. fil. Dion. ultra riv. Olmicsa.

b)

Mernak 1411. in monte, in cujus cacumine cadunt lapides.

Oblikanuk 1435. penes vill. Oszonik.

Solumkw 1292. (Sólyomkő).

Varanapecs 1316.

Vereskő 1399., l. lapis rufus a.

Zemo 1279.

Lapis 1286. Rufus in monte. ubi. ter. Radcsa conterm. ter. Petri et ter. Toplic.

Lapidum 1399. congeries est signum metae poss. Radcsa.

Petra 1435. penes lap. Oblikanuk.

» 1435. in monticulo Klokocsevácz.

Rupes 1435. Probaj.

» Paszijajama, altera ibid.

c)

Klubcze 1435. juxta vill. Berno.

Terztenycha 1380. (Tersztenicza) juxta portum fl. Bojna.

Zabuniszka 1292. sub monte Obnojnicza.

Zapod 1435.

Planities 1286. ad partem dext. fluv. Beszka juxta ter. Radcsa.
Planities 1292. sub monte, in quo est porta Csikoga.
Planities 1399. a parte orient. rivuli Pulsinak.
Planities 1399. altera ibid a parte dext. fl. Beszka.

d)

Chykoga 1292. (Csikoga) in monte prope vill. Vlina.

e)

Bukenreue 1300. (Bukenréve, Bukevje.)
Culpateu 1300. (Kulpatő).
Prodechbrod 1435.
Portus regis 1314.
Portus Szavae 1314.
Portus fluv. Bojna. 1380.
Portus fluv. Brucsina penes poss. Dol 1438.

f)

Jez 1435. a meridie loci Mejvodje.
Molend. Gertetin 1292. fil. Ozrina de com. Modrus in aqua Mereszn icza prope villam Vlina.
Molendin. fundi 1318. in fluv. Pszana.
Molend.-orum 1347. medietat. Steph. de Brucsina vendit comiti Endrej.

15. *a)* Vallis.
b) Arbor.

a)

Ihebendol 1292. (Jebendol).
Lomniczadraga 1283.
Machca 1283. (Macska).
Moidrussa 1346. v. magna juxta poss. Kamen.
Moztischa 1327 (Mosztiszka) penes ter. Werhbulzeta.
Peleva 1327. inter silvam et montem penes poss. Verhbulzeta.
Pridol 1292.
Szuhodol 1292. v. parva juxta aquam Petrinya.
Topinadraga 1283.
Vallis 1264. inter ter. Kolevrát et (apud metas) ter. Radiha com.
Vallis 1279. quae tendit in Becheriam.
Vallis 1283. inter montes Dragonez et Vranidol, in qua ter. nob. gen. Priba conterm. ter. job. castri Podgor.
Vallis 1283. in qua terrae Vlkovoj et prox. conterm. ter. job. cast. Oklics.
Vallis 1284. sub monte, ubi est fluv. Belipotok.
Vallis 1286.,1399. sub monte Videna, per eam vadit via antiqua, ibidem est fons Raszka et eccles. S. Crucis.
Vallis 1292. juxta poss. Hrasztovicza.
Vallis 1292. ibid. ad occid. castri Hrasztovicza.
Vallis 1314. in cujus super. parte vadit semita juxta sess. Goszka.
Vallis 1357. duo in monte quodam inter aquam Jalsónicza et Vojszka.
Vallis 1380. parva in monte, in quo oritur rivul. Dedinszko.
Vallis 1383. sub monte Velcsiaglava, in quo fluit fluv. Szvegyena.
Vallis 1435. magna penes locum Gromoszt juxta vill. Pades.

b)

Avellanae drumus 1292. (mogyoró).
Bik 1283.
Brekina 1283. (berkenye).
Breza 1279. (nyirfa).

Castanea 1279. (gesztenye).
Cerasi 1273. (cseresnye).
Cher 1273. (cser).
Eger 1292.
Fagus 1283. (bükk).
Gimulchyn frutectum. 1283.
Girtian 1292. (gyertyán).
Graber 1279.
Gromozth 1358. (Gromoszt).
Haraszt hrazthua. 1264., 1386.
Has 1273. (hárs).
Ilicis a. 1357.
Iva 1386.
Javor truncus. 1316.
Jegyne 1380. (jegenye).
Keneje frutices. 1284.
Keurus frutex 1283. (kőris).
Lepihrazth a. magna juxta poss. Szitecs. 1358.
Nux 1283. (dió).
Nyr 1273. (nyir).
Pirus 1283. (körte).
Poma silvestris 1380.
Pusina zwibicza 1435.
Quercus, tulfa 1279., 1264. (tölgy).
Reketie 1283. (rekettye).
Tilie a. 1857. hárs.
Salis rubus 1327. (fűz) fizua 1386.
Scanei frutectum. 1284.
Scil 1283., 1334. (szil) arbores veminosae stitye, quae vulgariter s. vocantur.
Sumfa 1399.
Sorbellum 1399.
Thopol 1346.
Ulmi a. 1314. szilfa.
Yassenou grom frutex 1386. (kőris).

16. *a)* Silva, nemus, virgultum, pomerium.
b) Campus.
c) Ripa, litus.
d) Piscina.
e) Fovea, caverna.
f) Pratum.

a)

Gáj 1347.
Lung 1334. s. magna versus septentr. prati., l. ez a. is.
Silvae 1264. penes terram Kolevrát.
» alia ibid. com. Radiha cum ejus terra empt.
Silva 1183. fagi in monte Dragonez.
» 1347. pars juxta predium Obrou.
Silva 1357. com. Petri juxta terr. Polana (Dubicza).
Nemus 1357. in monte juxta aquam Jalsónicza et Vojszka.
Virgultum 1358. quoddam juxta rivul. Csemernicza.
Suma 1435. in vertice montis Garics.
Pomerium 1279. pariter juxta rivul. Csemernicza.

b)

Campus 1306. prope Boszticziam,
» 1357. juxta ter. Polana (Dubicza).
Campus 1357. com. Baboneg ibid.
» 1429. juxta Dobretin Beb . . vocat.
Campus Vratizlai 1327. penes viam, quae tendit de Brumen versus Bojnam.
Campus 1327. Zagrab. in quo poss. Brezovicza et s. Petri.
Campus 1374. sub monte, sub quo oritur aqua Dobernicza, in eo est eccl. S. Georgii.

c)

Draga 1316. prope fluv. Gnilecz juxta poss. Mirkovopolje.
Zovininсza 1435.
Litus 1316. fluv. Kulpa, ad dexteram campi Mirk.

d)

Cossya 1334. (Koszia).

e)

Fovea, 1273. per quam unus rivus intrat sub terram.
Caverna lirium, 1283. pulsina dicta.
Fovea 1346. pulsina, in magna valle Moidrussa.

f)

* Pratum 1334. cum pisc. Koszia.

17. Vinea, promontorium.

Hrwsewicza 1435. (Hrusevicza) juxta vill. Berno in planitie Klubcze.
Vinea 1286. Netvorsae in monticulo juxta ter. Raszka, alio nomine Zegynynagora dicto.
Vinea 1273. juxta ter. Harapaucz.
Vinea 1292. juxta ter. Hrasztovicza.
» » altera ibid. sub monte Zselebik ad Zredahel pert.
Promontor. 1420. intra metas poss. Szentlőrincz.
Vineae 1435. circa fontem Szecsizdenácz.

18. *a)* Tributum.

Bituna 1314.
de Brezovicha 1314. (Brezovicza).
de Brumen 1314.
in Colpa 1314. (Kulpa).
de Dernek 1314.
de Gladusa 1314. (Kladusa).
de Glas 1314.
de Hraztouicha 1314. (Hrasztovicza).
de Japra 1314.
de Jaztrebarzka 1314. (Jasztrebarszka, Jaska) non in villa, sed sub castro Oklics in strata publica exigatur).
de Korana 1314.
de Kual 1314.
de Lippa 1314.
in Podgaz 1314.
Portus regis 1314.
de Pukurtui 1314. (Pukur v. Pekertő).
de Radona 1314.
Sancti Martini cruciferorum 1314.
» Jacobi 1314. de portu Szavae.
» » 1314. super Kolpam.
sub castro Sztenicsnak 1278., 1314. *a)* tam commeantium, *b)* quamfori.
de Toplicza 1314.
de Vrbaz 1314. (Verbasz).
de Vntu 1314. (Vnnatő).
de Zamobor 1272. (Szamobor) ad villam Szamobor pert. 1314.
de Zana 1314. (Szana).
de Zomzed 1314. (Szomszéd).
Ultra villam Banya 1398.

b)

de Zamobor 1314. (Szamobor), falsa.
de Dubicza 1314.

19. *a)* Monasterium, claustrum, conventus.
b) Ecclesia.
c) Capella.

a)

Monast. 1313. de Toplicza ord. Cisterc.

Claustr. 1334. s. regis Stephani ord. b. August. in civit. Ujhely.

Claustr. 1334. b. Egidii fratr. s. Pauli ord. s. August. in eadem Ujhely.

Conventus 1417., 1420. monast. S. Salvatoris in Kapornak.

Conventus 1420. monast. b. Adriani mart. de insula Zalad.

Conventus 1431. crucifer. ord. s. Joh. Hier. domus hosp. eccles. b. regis Steph. de Alba.

b)

B. Elenae, 1283. prope quam aqua Bregana quondam cadebat in Szavam, l. Tkalčić: Mon. eccl. Zagrab. I. 187., 206. és 209. Jaroszló fia Iván oklicsi comes a lipóczi vár urának tulajdona volt, ki azt az általa alapított brezoviczai cziszterczitáknak adományozta. Ma S. Elena a Szamoborból Bregana felé vivő uton.

S. Crucis 1286., 1399. juxta terram Radcsa. Tkalčić i. m. II. 84. a császmai prép. gveszkai kerületében említ »eccl. S. Nicolai in Radcsa«.

S. Georgii 1292. juxta aquam Korana prope montem Oszlicsa.

Eccles. 1314. monachorum de Toplicza.

B. Virginis 1327. in Szracsicza. Tkalčić i. m. II. 76. említi ezt a szracsiczai egyházat mint a zágrábi prép. gorai kerületéhez tartozót.

B. Virginis 1327. sub castro Sztenicsnak. Tkalčić i. m. II. 92. említi, mint a mely a gvercsei főesperességhez tartozott.

S. Crucis 1385. (eccl. parochialis) de Medcsenicza melléki.

B. Virginis 1392. in Toplicza.

B. Emerici confess. 1399. Zagrab.

B. Mariae Virginis 1486. de superiori Gradecz.

B. Mariae Virginis 1489. in Grablya.

» » » 1431. » Alba.

» » » 1357. de Vodicsa.

B. regis Steph. 1431. cruciferor. in Alba.

S. Irenei 1351. de Dubicza.

S. Georgii 1374. de Dobornicza.

S. Lucae evang. 1435. in Viszoka.

c)

S. Nicolai 1313. in Toplicza.

20. *a)* Mons.
b) Vertex.
c) Cacumen seu caput montis. (XCVII.).
d) Acies.
e) Bércz.
f) Dorsum m.

a)

Cheremoznik 1292. (Cseremozsnik) in eo separatur com. Dresnek a com. Gorboa.

Chernch 1283. (Cserncs) juxta aquam Gradnicza.

Chucoagoricha 1283. (Csukovagoricza) a septent. montis Raumverh penes c. Lipócz.

Cupchagoricha 1386. (Kupcsagoricza) juxta fl. Klokocsevecz.

Dragonez 1283. cum silvis fagi et aliis arboribus.

Dwginthy 1435. (Dugincs) ad portum Prodecsbrod.

Ert 1435. (monticulus) de quo riv. Ripnik juxta eccles. S. Lucae evang. in villa Viszoko decurrit.

Gariauech 1380. (Garjavecz) in quo poss. Kisbojna conterm. ter. gen. de Sztebancha.

Garisch 1435. (Garics) penes fluv. Baszka.

Gnilicze 1435. montic. penes vil. Berno.

Gozd 1292. juxta montem Obnojnicza.

Gradische 1316. (Gradiscse) montic. juxta poss. Mirkovopolje.

Klokochewacz 1435. (Klokocsevácz) montic. cum petra juxta montic. Gnilicze.

Koslyak 1435. inter locum Priscsap et rivul. Resicza,

Kycherkamen 1346. (Kicserkamen) juxta poss. Kamen (Szana).

Kylech 1438. (Kilecs) juxta poss. Dol penes portum fl. Brucsina.

Mons 1249. ubi est Kaliscse in ter. Polana (Dubicza).

Mons 1284. magnus juxta rivum Maia.

Montes 1284. duo ibid.

Monticulus 1286. in quo vinea Netvorsae. (Szegininagora).

Mons 1286. in quo lapis rufus, vereskő, in terra Radcsa.

Montes 1292. juxta poss. Hrasztovicza penes fluv. Resznicza.

Mons 1292. ibid. in quo est calista.

» 1314. juxta sess. Goszka.

» 1314. ibid. sub quo sess. Mikáni.

Mons 1316. in quo vic. terrae gen. Jaczkovecs. et gen. Krajszics, juxta poss. Mirkovopolje.

Mons 1316. silvosus iuxta poss. eandem.

Mons 1326. ibid. in quo est locus, ubi fuit Vulcsiharaszt.

Mons 1318. juxta aquam Pszana et rivul. sub terra currentem.

Mons 1327. in cujus latere est rivul. Oszia juxta ter. Verhbulzeta.

Montes 1347. juxta aquam Olmicsa (Szennapolj. Dub.)

Mons 1353. inter Szennapolj. et Dolacz.

Mons 1357. nemore tectus, in quo ter. Mojdrug et aqua Vojszka juxta aquam Jalsónicza (ter. Polana, Dubicza).

Mons 1346. sub quo est vallis magna Mojdrussa.
Mons 1374. sub quo oritur aqua Dobornicza.
Mons 1380. in quo est meta poss. Kisbojna.
Mons 1380. seu monticulus ibid. penes fluv. Csemernicza.
Mons 1380. alter penes praedictum ibid.
Mons 1380. longus ibid. (XCVII).
Monticulus 1380. ibid. qui existit prope de superius rivulo Piscsán.
Mons 1411. a meridie tectus nemore castan.
Obnognicha 1292. (Obnojnicza) ubi com. Dresnek jungit. vicinitati com. de Gecske.
Ozlicha 1292.(Oszlicsa) in quo incipit meta com. Dresnek juxta aquam Korana.
Pesschenagoricha 1380. (Pescsenagoricza) in quo conterm. poss. Kisbojna cum gener. Krescsics.
Podradech 1399.
Pozorin 1283. penes m. Cserncs.
Precope 1283.
Raumuorh 1283. juxta m. Csukovagoricza.
Rudine 1435.
Selebik 1292. prope castr. Hrasztovicza.
Twluzmurh 1292., in quo ter. Dresnek jungitur vicinitate com. de Gorbova.
Videna 1286., 1399. alias Zegynynverh.
Voroh 1286. de quo descendit aqua Bisztricz intrans Breganam.
Vranidol 1283.
Vrtich 1346. monticulus in quo terra Kamen.
Vkek 1328.
Wztri 1292. m. maximus, in quo com. Dresnek et Modrus vicinantur. (Usztri).
Wlchyeglaua 1383. (Velcsieglava).
Zithan 1435.

b)

Vertex 1256. per quam ascendit semita, in ea caput rivul. Szvonna.
Vertex 1279. cum lapide Zerno inter rivul. Volyavecz et vallem, qua itur in ter. Becheriam.
Vertex 1284. montis magni juxta fluv. Maia.
Vertex 1435. montis Garics.

c)

Cacumen 1283. montis Vranidol
» 1435. » Garics
» 1346. » sub quo vallis magna Mojdrusa.
Cacumen 1380. montis vel monticuli ubi metam poss. Kisbojna erex.
Cacumen 1380. montis in quo est meta poss. Kisbojna boni spatii, per eum ducit via.
Cacumen 1380. montis seu monticuli juxta fluv. Csemernicza.
Cacumen 1380. montis Garjavecz.
Cacumen 1380. seu caput montis ubi oritur rivul. Dedinszko ibid.
Cacumen 1399. montis Podradecz.
Cacumen 1411. montis ubi cadunt lapides.

d)

Acies 1327. montis cum arbore haraszt, in cujus latere est riv. Oszia.
Acies 1327. montis alterius ibid. in quo stat arbor breza sola.
Acies 1327. montis Gradiscse ibid.

e)

Bércz 1380. monticuli seu montis juxta fluv. Csemernicza.

f)

Dorsum 1380. unius longi montis juxta poss Kisbojna.

21. *a)* Fons.
b) Puteum.
c) caput rivuli.
d) „ putei.
e) „ aquae.
f) radix rivuli.

a)

Chernizdenacz 1435.(Csernizdenácz)
Lizichina 1435.(Liszicsina).
Rascha 1286., 1398. (Raszka) penes eccl. S. Crucis.
Vodicza 1435.
Zechyzdenacz 1435. (Szecsizdenácz).

b)

Belastudenech 1293. (Belasztudenecz) in valle sub arbore bik.
Breztouech 1380. (Bresztovecz) juxta fluv. Proszina.
Gerksa 1460.
Neokuz 1292. juxta aquam Petrinya.
Puteum, 1273. quod intrat fluv. Korana juxta ter. Harapaucz.
Puteum 1347. sub arbore bik juxta ter. Szennapolana.
Zamar 1283. in monte Csukovagoricza.

c)

Cap. rivul. 1256. Szvonna in metis ter. Vodicsán.
Cap. rivul. 1435. Mecsin.

d)

Cap. put. 1273. praedicti sub b) juxta ter. Harapaucz.
Cap. put. 1380. Bresztovecz.

e)

Cap. aquae 1283. Bregana.
» » 1283. Bisztircz in monte Voroh.
Cap. aquae 1292. Meresznicze in monte Usztri.
Cap. aquae 1374. Dobernicza.

f)

Rad. 1264. viri Hotina, ubi cadit in Kulpam juxta ter. Kolevrát.

22. *a)* Rivulus.
b) Rivus.

a)

Behowa 1438. circa poss. inf. Lesztova.
Besnnak 1411. (Besznak) cadit in rivul. Wagyn.
Brezoviczaa 1438. } Lesztova
Brezovicskakneya 1438. } körül.
B u l z e t a 1327. sub. monte Gradiscse juxta poss. Verhbulzeta.
Calach 1411. (Kalacz) cadit in fl. Dolacz. et oritur in monte, in quo est lapis Mejnak.
Caznechina 1318. (Kasznecsina) cadit in aquam Pszana.
C h e m e r n y c h a 1279. (Csemernicza) juxta ter. Csemernicza et poss. Szitecs 1358., l. aqua a. is.
Chernchech 1283. (Csernesecs) juxta mont. Csernes cadit in fluv. Gradnicza.
Churumnycha 1357. (Csurumnicza) juxta ter. Polana cadit in rivul. Vojszka.
Dedinsco 1380. (Dedinszko) oritur

in cacumine montis iuxta poss. Kisbojna.

Dolchina 1283. (Dolcsina) inter fluv. Reka et Zerulin juxta c. Lipócz.

Dosnya 1482. juxta poss. Dosnya intrat fluv. Glina.

Dulgaknea 1380. rivul. longus, juxta poss. Kisbojna intrat fluv. Prosina.

Gerdowpothok 1435. (Gerdovpatak) intrat fluv. Baszka.

Glosia 1346. cadit in rivul. Sztulben.

Haranichkaknea 1358. (Haranicska-knéja) juxta poss. Szitecs cadit in rivul. Csemernicza.

Huznik 1435. juxta vill. Berno cadit in rivul Raszin.

Jaztrepna 1347. (Jasztrepna) juxta ter. Szennapolana.

Kneja 1438. penes poss. Dobretin, duo, unus cadit in fluv. Sasnik.

Luzin 1435. infra vill. Pades cadit in eum rivul. parvus nullius nomine.

Mechyn 1435. Mecsin, r. magnus intrat fl. Un.

Mequin 1256. (Mekvin, Mekvinja) juxta ter. Vodicsan cadit in rivul. Sztrigomla.

Olmicha 1347., 1353. (Olmicsa) juxta ter. Szennapolana.

Ozya 1327. (Oszja) minor, in occid. poss. Verhbulzeta in latere cujusd. montis.

Pisschan 1380. descendens de monticulo juxta poss. Kisbojna.

Pissech 1283. (Pisecz) sub monte Precope cadit in fluv. Gradnicza.

Pulsinak 1286., 1399. juxta ter. Radcsa cadit in fluv. Beszka.

Raszin 1435. juxta vill. Berno, in eum cadit rivul. Husznik.

Rechycza 1435.

Rivulus 1314. juxta poss. Goszka.

» 1316. » poss. Mirkovo-pole cadit in Kulpam.

Rivulus 1318. sub terra currens in Pszana.

Rivuli 1346. duo juxta poss. Kamen.

Rivulus 1353. fluens de Konovdolecz cadit in fl. Olmicsa.

Sthoislawlakneya 1438.

Strigomla 1256. exit. in fl. Un juxta ter. Vodicsán.

Stulben 1346. juxta poss Kamen in Szana.

Szitecs 1358. a meridie poss. Szitecs.

Vadomuth 1435.

Vranichno 1482.

Wagyn 1411. cadit in fl. Dolecz.

Wolyauech 1279. cadit in rivul. Csemernicza.

Woyzka 1357. a sept. ter. Polana.

Zithinpothoczy 1435. (Szitnipotoczi?)

Zomolech 1316. juxta poss. Mirko-vopole.

Zthrahovo 1435.

Zuonna 1256. (Szvonna) cadit in flv. Szava.

b)

Hotina 1264. cadit in Kulpam, in terra Kolevrát.

Maia 1284.

Pelava 1284. cadit in rivum Maiam.

Rivus 1273. juxte ter. Harapaucz, qui in quadam fovea intrat sub terram.

23. Fluvius.

Bascha 1435. (Baszka) juxta vill. Baszka sub monte Garics, intrat in eum rivul. Gerdovpatak.
Belipotok 1284. in valle sub monte cadit in rivum Pelava juxta ter. Pelava.
Beszka 1286. in eam cadit rivul. Pulsinak juxta ter. Radcsa 1286. [Baszka és Beszka tehát két külön folyó.]
Bluoncha 1292. (Bluoncza) cadit in aquam Petrinya.
B o j n a 1380.
B r o t h y n a 1438. (Brucsina).
Caproncza 1482.
C h e m e r n i c h a 1380. (Csemernicza, juxta poss. Kisbojna l. rivul. a. is.
Clococheuech 1386. (Klokocsevecz) juxta fl. Maia.
C o r o n a 1273. (Korana) juxta ter. Harapaucz.
C u l p a 1264., 1316. (Kulpa) flumen.
Dobretin 1438. in eum cadit fl. Sztojszlavlaknéja.
Dolech 1411. (Dolacz) in eum cadunt rivuli Wagyn et Kalacz.
Drava 1256.
Fluvius 1292. quidam juxta poss. Hrasztovicza.
Fluvius 1386. parvus, cadit in fl. Maia.
G l i n a 1482.
Gnilecz 1316.
Gradnicza 1283. juxta montem Csernes a meridie poss. Szennapolana.
Jaztrebnya 1353.
Jeszenoua 1249.
Kerlouch 1292. juxta poss. Hrasztovicza cadit in Kulpam.
M a y a 1284., 1465. et rivus.
Malarika 1435.
Prosyna 1380.
R e k a 1283.
Reznicha 1292. juxta ter. Hrasztovicza
Sasnyk 1438.
Sthoyzlawakneya 1438. l. rivul. a. is.
U n a 1249., 1256., 1374.
Z a n a 1256. cadit in Vnam.
Z a u a 1249., 1357.
Zelnik 1316. (Szelnik) sub monte juxta poss. Mirkovopole.
Zerulin 1283. sub. monte Raumuorh.
Zlapczi 1435. (Szlapczi) fluctus in fl. Vna.

24. Aqua.

Alsewnycha 1249., 1357. cadit in fl. Szava juxta ter. Polana.
Biztirch 1283. de monte Voroh, intrat aquam Bregana (ma Bistrac p.).
B r e g a n a 1283. recepta de proprio alveo currit per fossatum in fl. Szava, in quam quondam cadebat prope ecclesiam beatae Elenae.
C o r a n a 1273., 1292. (Korana).
G r a d n a 1283. in fine montis Pozorin juxta ter. c. Lipócz.
Hun 1278.
Jalsónicza, l. a. Alseunycha.
K u l p a, 1292. ter. juxta Hrasztovicza in eam cadunt fl. Kerlócz et a. Petrinya.
Kupronchazegh 1334. ad occident. prati circa piscin. Cossya.
M e r e z n i c h e, 1292. caput ejus in monte Vztri inter c. Modrus et Dresnek.
Olmicha, l. riv. a.
P e t r i n a, 1292. cadit in a. Kulpa juxta ter. Hrasztovicza.
Pszana 1318. in eam cadit riv. Kasznecsina.

25. Lutum.

Kaliscse 1249. in monte juxta ter. Polana (Dub.)
Kalecz 1284. locus in monte magno juxta ter. Pelava.
Kalista 1292. in quodam montic. juxta poss. Hrasztovica.
Temechech 1249.

26. Lacus.

Jezero 1283. in monte Dragonez.
Pensilis 1278.
Lacus 1466. juxta sess. Dragotics.

27. Insula.

Insula 1283. Corrardi fil. Radoslai in fluv. Szava circa radicem aquae Bregana.

E.

A Blagay-család czímere.

Első tanulmányunkban szólván a Blagay-család származásának a kérdéséről, megemlítettük, hogy a család olaszországi eredetének a meséjébe a hosszasan fejtegetett 1197. állítólagos oklevél költője beleszőtte a czímer kérdését is.[1]) A magyar heraldika ez ügy czímertani vonatkozásainak költött voltát már régen kimutatta[2]), nevezetesen b. Nyáry Albert a priori lehetetlennek nyilvánítá az 1197. sisak-dísz igaz voltát, míg aztán ujabb kutatóink egyes családi pecsétekből is kimutatták, hogy a Blagay-czímer keletkezését egyebütt kell keresnünk.

A jelen Oklevéltár megszerkesztése alkalmából módunkban volt áttekintenünk a családi pecséteknek, ha nem is teljes, de annyiban mégis elégséges sorozatát, hogy már ezekből az adatokból is képet adhatunk a családi czímer fejlődéséről, illetőleg az evolutio egyes mozzanatairól. Lényegesen előmozdította e részben tanúlmányainkat az a körűlmény, hogy az ezredéves kiállítás történelmi főcsoportja részére t. barátunk és kartársunk Károlyi Árpád páratlan igyekezettel és szakértelemmel összeállította a bécsi titkos levéltár gyűjteményeiből a magyar magánpecséteknek eddigelé nagyobb részében teljesen ismeretlen anyagát s ez által a magyar pecséttant külső s belső terjedelmében egyaránt gazdagította. A Babonikok családjából három ilyen pecsét került elő, ezek azután odaillesztve a többi előttünk ismeretes pecsétek soro-

[1]) XIII. lap.

[2]) L. u. o. 2). jegyzet s újabban Turul XI. 179/80. l.

zata mellé, útba igazítanak a Blagay-czímer szövevényes alakúlásaiban.

Eleve is megjegyezzük, hogy a pecséteknek ugyan sokszor kiváló szerep jut az egyes családtani kérdések megoldásában, de föltétlen bizonyító erősségök csak a leggondosabb kritika alkalmazásával juthat érvényre. Mert míg az oklevelek kiállítása tekintetében a szokásnak úgy szólván átörökítő hatása van, mely alól az oklevél szerkesztője s írója alig vonhatja ki magát, addig a pecsét készítője, ha hódol is a divatnak, de mindig vegyít belé valamit az énjéből. Meglát egy más pecsétet, annak a czifraságai megtetszenek neki, átveszi, de nem egészen. Olykor szolga módjára anachronistice vési meg a rábízott pecsétnyomót, máskor meg művészieskedvén valami apró eltéréssel kedveskedik megrendelőjének. S éppen ez a kis eltérés alkot praecedenst a további fejlődésben. Látok p. o. magam előtt két pecsétet, egyikben a haránt-gerendák jobbról balra, a másikban balról jobb-a szelik a mezőt, a czímer alakja az egyikben áll, vagy fut, a másikban növekedő helyzetben van. Az összetételben van a változat, de az alaptényezők azonosak. Most már meglehet az, hogy a kétféle összetételű czimer közül az egyik az anya-czímer, a másik a változata, avagy meglehet az is, hogy csak véletlen hasonlósággal van dolgunk s a két czímer már eredetileg eltért egymástól az összetételben. Ily esetekben apodiktikus eredményről csak akkor lehet szó, ha okleveles és egyébb történeti bizonyítékok állanak rendelkezésünkre.

Mindezeket szükségesnek találtuk elmondani, hogy úgyszólván magunk előtt mentegessük azokat a lékeket, melyeket mi látunk legvilágosabban. A történetvizsgálónak tisztéhez tartozik, hogy a kutatásnak — a hol magának nincs módjában — legalább az irányát jelölje meg nagyjából.

Kétségtelennek tartjuk, hogy a Blagay-család már akkor, mikor első ősük kivált a Goriczai-nemzetségből, rokonsági összeköttetésben állott a karantán, krajnai és istro-görzi többé kevésbé hatalmas hűbérurakkal. I. Istvánra (2) nézve csak sejtelmeink vannak II. Babonik (9) neje bizonytalan, de fiaival Morosini Albert atyafiságot tart, Sztenicsnyáki IV.

István (14) bánnak két fiáról oklevelekből tudjuk, hogy Ortenburg-leány volt a feleségök, II. Pálé (24) Katalin, II. Dénesé (27) Anna, leánya Katalin pedig első ízben gróf Ortenburg Henrikhez ment férjhez. A híres I. János bánról (15) pedig azt sejtjük, hogy III. Albert görzi grófnak a leánya Klara Euphemia — III. Endrének szlavon herczegnek a jegyese, — volt a felesége. Erre vall a család szereplése is a nyugati végeken, I. János friauli vitézkedése s a még kellőleg, legalább nem íziglen igazolt hagyomány. Mindezekhez a bizonyítékokhoz járúl a görzi grófoknak a czímere, mely egyes alkatrészeiben annyi analógiát mutat a Blagayakkal, hogy a kettőt nemcsak külső okoknál fogva, de a tárgy érdemére nézve is egybe kell vetnünk.

I. A görzi grófok czímere.

A görzi grófok 1090—1500 uralkodó családjának származását nem ismerjük. Rendesen Lurngaui háznak nevezik s az a sejtelem, hogy az Eppenstein grófokkal voltak atyafiságban s Tirol pusterthali vidékéről erednek. Tény, hogy 1090-ben Görznek már urai (comites) s az aquilejai patriárkáknak hadnagyai, birtokaik védelmezői, hűbéri kötelezettséggel (Schutzvogt).

A görzi grófok első ismert pecsétje egy 1197. kelt oklevélen függ kék zsinóron. Ez oklevelet Henrik »comes de Materei« állította ki barátainak Meinhard és Engelbert görzi grófoknak a kérésére.[1]) Ez a Matrei-i gróf a lienzi vár alól keltezi az oklevelet, melyről az ő pecsétje s Meinhard görzi grófé függ.

[1]) Rogatu amicorum meorum uidelicet comitis Meinhardi et fratris eius Engelberti comitum de Gorz« szabadon bocsát egy sereg szolgát.

1. ábra. Henrik matreii gróf pecsétje 1197.

Körirat: HENRICUS COMES DE LEHSGEMVNDE.

A körirat olvasását s megfejtését Károlyi Árpád barátomnak köszönöm. A Lechsgemündei grófok birodalmi közvetetlen grófok, várok a Lech és Dome összefolyásánál állott. Mint ilyenek az andechsi grófokkal rokonok. A Matreii várat sógorság révén örökségbe kapták. A »comes de Materei« család megkülönböztetendő attól a hűbéres lovagcsaládtól, mely matreii birtokát az Andechsiaktól bírta.

Pecsétkép: Jobbra fordúlt stylisált párducz (Panther) körvonalaiban.

Átmérője: Hosszátm.: 5·6 cm., szél.: 4·5 cm.

Eredetije: a bécsi cs. és kir. titkos levéltárban (Repert I.) egy 1197 aug. 19. Lienzben keltezett oklevélről függ fakúlt kék selyem zsinóron.

A másik pecsét II. Meinhard görzi gróf pecsétje, archaikus kivitelű, ló s lovas esetlen alakot tüntetnek föl. II. Meinhard — a Czoernig szerint 1187 tájban kimúlt II. Engelbert fia — 1187—1232 uralkodott együtt öccsével III. Engelberttel.

2. ábra. II. Meinhard görzi gróf pecsétje 1197.

Körirat: † *COMES MEINHARDUS DE GORICIA.*

Pecsétkép: Jobbra vágtató pánczélos vitéz, jobbjában lobogós kopja, balján czímeres pajzs.

Czímer: Háromszögletű pajzson, jobbról balra harántosan szelve, a jobb szelvényben pólyák körvonalai, a bal felső szelvényben álló oroszlán körvonalai. A pecsét annyira homályos nyomású, hogy az oroszlán helyzete alig határozható meg pontosan.

Sisakdisz: nincs.

Átmérője: 8·5 cm.

Eredetije: a bécsi cs. és kir. titkos levéltárban, Rep. I., egy 1197. oklevélről függ kék fakúlt selyem zsinóron.

II. Meinhardnak csak leánya maradt, öcscsének, III. Engelbertnek a fia III. Meinhard, ezé meg IV. Meinhard (1258—1295) karantán herczeg, Tirol és Görz grófja, az aquilejai

egyház, Trient és Brixen hadnagya (Vogt, advocatus). Ettől már művésziesebb kivitelű pecsét maradt fenn, a czímer élesen kivált alakokat tüntet fel.

3. ábra. IV. Meinhard görzi és tyroli gróf pecsétje.

Körirata: *S · MEINHARDI COMITIS GORICIE 7 TIROLIS ADVOCATI · A · · · · · TRIDNT:*

Pecsétkép: Jobbra vágtató pánczélos vitéz, jobbjában kopja, balján czímeres pajzs.

Czímer: Háromszögletű pajzs, jobbról balra harántosan szelve; a jobb szelvény hatszor pólyázva, a bal felső kisebb szelvényben jobbra futó oroszlán.

Sisakdísz: Koronába illesztett pávatollas taraj.

Átmérője: 7·5 cm.

Eredetije: a bécsi cs. és kir. titkos levéltárban, 1259. X/9. kelt adománylevélről (Repert. I.) függ vörös-zöld selyemzsinóron.

Ugyanez a pecsét maradt meg, csakhogy épebb állapotban a bécsi titkos levéltárban őrzött 1273. oklevélen. [1])

[1]) A bécsi titkos levéltár pecsétlenyomat-gyüjteményében d. 128. sz.

Ebből, valamint egy másik példányból kiegészíthetjük a köriratot is:

✠ S · MEINHARDI · COMITIS · GORICIE · 7 · TIROLIS · ADVOCATI AQIL · BRIX · N TRIDĒTI.

E Meinhardnak az öcscse II. Albert, kit 1295—1304. egyedűl uralt a grófság. Pecsétje a bátyjáénál nagyobb, átmérője 8 cm., körirata: S · ALBERTI COM · GOR. ET TIROL · AQVIL · BRIXN · TRID ADVOCA · A czímer teljesen egyezik, csakhogy a vágtató lovas jobbjában látszik a lobogós kopja, a lobogó kettős szárnyú, a sisakdísz élesebben látszik.[1])

II. Albert fia *János* Albert († 1327) atyja életében 1303. már bizonyos részletekben eltérő pecsétet használ.[2]) Az 5 cm. átmérőjű pecséten — körirata: S · IOHANNIS · COMITIS GORICIE ET TIROLIS — a czímer maga egyezik, az oroszlánnak álló a helyzete, de a sisak-dísz két oldalt szárnyas, a pecsét alapján meg virágos indadisz látszik.

E sisak-dísz azzal a változattal, hogy a két szárny közti mezőben öt ágú csillag (ötszirmú rózsát is példázhat) megmaradt János Albert fiának VII. Meinhardnak († 1385) a pecsétjén.[3]) De már itt a czímer is eltér némely részletében, a szelt pajzs jobb oldalán négy pólya (6 helyett), az oroszlán pedig határozottan ágaskodó helyzetben tünik elő.

A XV. században már csúcs-íves izlésben készűlt a görzi grófok pecséte, s annyiban módosúl, hogy a pajzs egyforma nagyságú szelvényre oszlik jobbról-balra, a négy oldalon négy pólya, a baloldali szelvényben ágaskodó oroszlán látszik, a sisak-dísz hosszan kinyúló csimbókos párta.[4])

A Habsburg-ház uralma alá kerűlt herczegesített görzi grófság modernisált czímere jobbról-balra szelt pajzs, a jobb

---

[1]) A bécsi titkos levéltár pecsétlenyomat-gyüjteményében d. 44.

[2]) U. o. d. 42.

[3]) U. o. 1368. d. 65. † S · MEINHARDI · COMITIS · GORICIE ET TIROLIS, átm.: 3·4 cm.

[4]) U. o. d. 61. IV. Henrik elsőszülött fiának Jánosnak († 1462) pecséte átm.: 3·5 cm. Körirata:

· S. Johannis · comitis Goritie · et tirolis.

oldali szelvényt hat ezüst vörös jobb-bal haránt pólya (gerenda) borítja, a bal oldali kék mezejű szelvényben jobbra ágaskodó arany-koronás oroszlán.[1])

Nagyjából tehát Görz czímere nem változott, a szelés vált egyformává s az eredetileg pólyák szelvényben haránt gerendákká, pantallérokká lettek, s az oroszlán ágaskodó helyzetbe jutott. A haránt gerendás szelvény következetesen jobbra esett, míg az oroszlán mindig balról látszott.

II. A Blagay-család czímere.

Tanúlmányunk eredményekép megállapítottuk, hogy a Blagayak eredeti nemzetsége a szlavon Goriczai-nemzetségben keresendő, melyből a vodicsai s a szlavon ág vált ki. A szlavon ág feje II. István, (4) kinek III. István nevezetű fia (12) legelőbb 1278-ban van bánnak említve. A bánságban megelőzte testvérét I. Radoszlót, (12) ki csak 1292. szerepel e minőségben, de állítólagos bátyja Dénes, (10) a ki már 1285-ben néhai, 1274-ben egész Szlavonia bánja.

Az István ispán (II.) ivadékainak családi czímere ekkor »még csak pólyákkal metszett pajzs«, írja Pauler,[2]) a föntebb említett Dénesé, kinek családi hovátartozandósága kérdés tárgya, ugyancsak szerinte[3]) oroszlán, tehát a Babonikok s később a Blagayak czímerének egyik alkatrésze.

A fenmaradt pecsétek szerint az 1278-ban említett (III) István bán pecsétében három-három jobbról balra harántos gerenda (2—4—6 damascirozott) v. ha ú. t. metsző pólya a czímer, tehát ez tekintendő a Goriczai-nemzetség alapczímerének. Egyezés nincs e harántgerendák s a görzi grófok pólyái közt, hasonlóságot lehet feltételeznünk, de további következtetést ebből nem vonunk.[4])

---

[1]) »Ein schräg rechts durchschnittener Schild, welcher zur Rechten sechsmal schräg links von Silber und Roth gestreift ist, zur Linken aber einen güldnen gekrönten Löwen im blauen Felde darstellt.« Titulatur und Wapen Seiner oest. kais. und kön. apostolischen Majestät. 1806.

[2]) I. m. 702.

[3]) U. o.

[4]) Az ábrát ½ kics. adjuk.

4. ábra. III. Vodicsai István bán pecsétje. 1295.

Körirata: † *S · STEPHANI BANI · TOCIUS · SCLAVONIE.*

Czimer: Három rostélydíszítésű jobbról balra forduló harántgerendával szelt háromszögletű pajzs, fölötte kereszt, alant a czímer talpától balra hatágú csillag, jobbra kereszt.

Átmérője: 6 cm.

Bredetije: Krajnai múzeum 1295. I/13 kelt oklevélen. Okl. függ. I. sz.

Irodalom: Pauler i. m. II. 229. j. — György fia Dénes nádor pecséte mk. orsz. lev. Dl. 845. (Az oklevél Wenzel: ÁUO. IX. 39.) Schumi: Archiv I. 62.

Végleg eldöntené a kérdést, ha az 1278. nov. 6-án Zágrábban kelt békeoklevélről függő tíz pecsét épen megmaradt volna.[1]) Igy azonban csak hozzá vethetünk, a mennyiben a körirat olvasásánál pusztán találgatásra vagyunk utalva. Ugyanis a fentebb említett III. István testvérének I. Radoszlónak a pecsétjét véljük mi rejleni az 5. sz. ábrában, melyet itt közlünk. A körirat egyes betűinek az összefüggését az oklevélben említett sorrend szerint construáltuk meg s ez esetben megkapjuk a czímer fejlődésének is a nyitját.

---

[1]) Okl. XV. 29. l. A Goriczaiak e békeoklevélben: István bán és Radoszló (II.) István fiai, Babonek fiai Miklós, István és testvéreik, a Jelenk, Gárdony és Arland fiak. A pecsétek gondosan be vannak varrva, de kibontatván a közbe tett puha szövetre rá száradt a czímer-kép s a legenda. Ezért kellene a conserválandó pecséteket időnként beolajozni. Szerencsére legalább az egyik megmaradt reprodukálható állapotban.

5. ábra. I. **Radoszló pecséte 1278.**

Körirata: *S RADOSLAI FILII (COMITIS?) STEPHANI.*

Czimer: Jobbról balra két illetőleg négy haránt-gerendával szelt háromszögletű pajzs, a melyen jobbra fordúlt oroszlánt födnek a gerendák.

Átmérő: 4. cm.

Eredetije: 1278. nov. 6. kelt oklevélről zöld selyem zsinóron függ. Oklevéltár 29. l.

Ezen a pecséten a család alapczímerének megtaláljuk a főalkatrészét t. i. a haránt gerendákat, jobbról balra menő irányban, csak a harmadik illetőleg a hatodik maradt el s ebbe a térbe illesztették az osztás vonalából kinövő helyzetben az *oroszlánt.* Ez az oroszlán valószínű hypothesisként mindenesetre úgy értelmezendő, hogy a görzi atyafiság révén átvett *czímerbővítés.* Ha Istvánnak, a Radoszló testvérének a czimere is megmarad ez oklevélen, az esetben a Goriczai-Vodicsai illetőleg későbbi Blagay-család czímerének ezt a typusát minden kétséget kizárólag 1278. illetőleg a XIII. sz. 70-es éveire tehetnők. Igy azonban csak a Radoszló pecsétéből indulhatunk ki. Mindamellett bízvást feltehető, hogy a hatalmassá lett I. Radoszló czímere maradt meg a családra

nézve vezérlő typusnak, mert hisz testvére III. István még *1295-ben* is használja a bővítés hijával való czímert.

I. Radoszlónak fia nem maradt, s a családi hatalom a II. Babonik fiaira, jelesűl a híres Sztenicsnyáki IV. Istvánra, I. Jánosra, II. Radoszlóra s Ottora szállott.

Ezek közűl ismerjük a Stenicsnyáki (IV.) István (14) s az (I.) János (15) pecsétjét.

(IV.) István czímerében nagybátyjának (I.) Radoszlónak a czímeralkatrészei annyiban módosúlnak, hogy a jobb-bal irányú harántgerendák balról jobbra szelik a pajzsot, de az oroszlán, melyet előbb a gerendák úgyszólván födtek, most a harántgerendákból kinövő helyzetbe jutott. A pajzsban a III. István pecsétje mezejét díszítő hatágú *csillag*nak jut hely, míg sisak-díszként [1]) egy gombos diszítésű virág, illetőleg pávatoll szerepel. A két csillag virágnak tünik fel, de ez nézetünk szerint a pecsétmetsző munkájának rovására irandó. A III. István †-je mellé csillag illett, IV. István már két csillagot vésetett a pecsét mezejére. Nevezetes szerep jutott e nem a czímerbe tartozó dísznek, mert később az Orsiniek rózsájának ebben találták meg a párját.

Magának a pecsétnek itt következik az ábrája.

6. ábra. **Babonik fia (IV.) István pecséte.**

[1]) Egykorú magyar pecséten (1304) az Igmándi Lőrincz sisak-dísze három pávatoll, a pecsét mezejét pedig folyondáros dísz ékíti. A. Ért. 1879. 23. l.

Körirata : ✝ *S · COMITIS STEPHANI FILII · · COMITIS · BAB(O)(N)EG.*

A köriratot eddig úgy olvasták, hogy FILII RADOSLAI. Ez azonban bár az elmosódott betűkből könnyen megmagyarázható a tévedés, nem lehetséges, mert I. Radoszlónak fiát nem ismerjük, II. Radoszlónak pedig nem volt István nevű fia. Egyébként előttünk a pecsét-lenyomatból a végső EG világosan kitűnik, a minthogy IV. István, II. Babonik (Baboneg) fia volt.

Czimer : Jobbra dőlt három szögletű pajzs, balról jobbra harántosan szelt, az alsó szelvényben négy haránt pólya, a felső szelvény osztó vonalából jobbra fordúlt koronás oroszlán kinövő alakja. A pajzstól balra s fölötte jobbra a sisak-dísztől ötágú csillag.

Sisak-dísz : A pajzs bal csücskén csöbör-sisak, azon pontozott díszítésű pávatoll forgó, j. b. mellette virágos gallyak.

Átmérője : 5. cm.

Eredetije : 1308. márcz. 15 okl. bécsi titkos levéltár. Rep. I.

Irodalom : Oklev. függ. III. sz. Leírta s közölte Varjú E.: Turul XIV. 148. Czímertani és sphrag. eml. az ezr. orsz. kiállításon. I. tábla III. sz. Leírása ekképen szól: »A kerek pecsét mezején jobbra dőlt, csúcsíves, balról ferdén vágott pajzs felső osztályában a metszés vonalából kinövő jobbra fordúlt koronás oroszlán, az alsó rész háromszor vágva, a pajzson kis csöbörsisak, pávatoll forgóval s e mellé tűzött hét leveles és virágos gallyal. A pajzs mellett jb. 1—1 ötszirmú rózsa.« Megtévedt a köriratban, tévedés továbbá, a mit a Babonikok eredetéről ír mondván, hogy azok dalmácziai eredetűek, holott szlavoniaiak, irja, hogy első ismert ősük Baboneg, holott István, zavaros abban, a mit a család nevéről ír, hogy »Baboneg a XIII. sz. első felében, mint tehetős, nemes építi hasonnevű folyó mellett azon várat, melyről a család nevét vette.« Baboneg folyó nincs, ha pedig Blagayt érti, az nem épült a XIII. sz, első felében.

IV. István testvérének I. Jánosnak pecsétje oly homályos lenyomatban maradt meg, hogy a czímert biztosan meghatározni nem lehet. Bizonyos, hogy a pajzs négyelt, a 2—3-ban I. Radoszló (5. ábra) czímeralakja van, 1—4 bizonytalan. A sisak-dísz elüt a IV. Istvánétól, a mennyiben két sasszárny közé foglalt három pávatoll van rajta. Az eredetiről constalálta ezt Károlyi Árpád, mi a gyönge lenyomatról eredetileg csak három szárra tűzött karikát láttunk rajta.

Nyilt kérdés marad, hogy a Subicsok sasszárnyát vette-e föl János, vagy teljesen a maga kedvére választotta ki a sisakja díszét. Tudomásunk van arról — mint előbbi *A.* tanulmányunkban megjegyeztük, — hogy János olyan gyűrű-pecsétet használt, mint sógora vagy rokona Henrik

görzi gróf. Ámde ezt magunk nem láttuk, s így csak Joppit nevezzük meg, ki látván a pecsétet, azt mindenben egyezőnek vette a görzivel. [1])

Ez alkalommal kell megemlítenünk a IV. István és I. János báni pénzeiből folyó czímertani tanúságokat.

Ugy István mint I. János báni denárain szerintünk a szlavon bán *jelvényeként* a j. futó *nyest* szerepel, fölötte csillaggal s alatta olykor csillaggal, olykor kereszttel. IV. István denárain családi czímer jelvényt nem látunk, de I. János pénzein a nyest fölött ott van a *növő oroszlán*. Ezeknek a denároknak a *csillaga* került belé IV. István pecsétének (6. ábra) a körületébe dísznek. A csillagot nem alkalmazták következetesen, de elég volt, hogy a csillagból majdan rózsát kémeljen ki az Orsini származást bizonyító deák.

7. ábra. **II. Babonik fia I. János pecsétje. 1316.**

Körirata: ✝ · · OMITI · · OhIS FILII · COMITIS · BABONE ·

[1]) II. Radoszló (Ladislaus) és Ottó testvéreinek pecséteit nem ismerjük. Ottorúl mint C. tan. megjegyeztük azt gyanítjuk, hogy Krajnában maradt. Kár, hogy a Schumifele Archiv. I. 47. l. közölt 1285. oklevél az állami levéltárból kiadatván, eddig nem került vissza. Úgy véljük, hogy az ott említett Sichelbergi Gerloch Babonikfia Ottonak a fia.

Czímer: Jobbra dőlt három szögletű négyelt pajzs; 1—4 elmosódott, 2—3 jobbra fordúlt oroszlán alakja. (Nem biztos.)

Pecsétmezeje: Szögletes és köralakú váltakozó szegélybe foglalt virágos lombdísz (a virágok rózsák), j. b. a paizs mellett.

Sisak-dísz: A pajzs jobb csücskére illesztett csöbörsisak jobb s bal oldalán sasszárny, közepén három pávatoll.

Átmérő: 7. cm.

Eredetije: A bécsi titkos levéltárban őrzött 1316 II/18-án kelt oklevélről függ pergamen szalagon. Az oklevelet l. okl. függelék a C. tanúlm. IV. sz. a.

Irodalom: Turul XIV, I. tábla IV. sz. Varjú az 1—4 alatt rózsát gyanít; a sisak-díszről. »A csöbör-sisakon nyitott szárnypár között három pálczára tűzött karika« u. o. 148. l.

Stenicsnyáki (IV.) István bán († 1316.) fiainak, jelesűl (II.) János (25), György (25), (II.) Dénes (27) és (II.) Pál (24) 1321. szept. 22-én Zágrábban kiállított oklevelén[1]) három pecsét függ[2]): a Jánosé, a Györgyé s a Dénesé.

II. János czímere:

Körirata: † S CITIS · · · · hA · FILII STEPANI BANI †

Az oklevél első kiadója Schumi (Archiv I. 64.: *† S · COIT · · · · · BAN · FILII STEP · AN · · · · · ·* olvasott.

Czímer: Jobbra dőlt háromszegletű pajzsban csak balról jobbra szelő alsó gerenda látszik. A pajzs jobb s baloldalán *leveles* dísz (öt levelű).

Sisakdísz: Csöbörsisakból kinövő jobbra fordúlt ágaskodó oroszlán.

Átmérője: 6·5 cm.

György czímere:

Körirata: S · C · GEORGII FILII STEPANI BABONIh.

A Babonik István fia.

Czímer: balról jobbra két harántgerenda alkotta szelvényből kinövő balra fordúlt oroszlán. A pajzs jobb és baloldalán leveles dísz.

Sisakdísz: Finomabb kivitelben, mint az I. János báné. *(7.* sz. ábra.)

Átmérő: 4·5 cm.

Dénes pecséte:

Körirata: S · DIONISII · P · STEFAN (i bani Scl.) ABONI ·

Czimere: mint a Györgyé.

Sisakdísz: mint a Györgyé.

E leírás a Schumié, tehát megbízhatatlan.

---

[1]) Oklev. Függ. V. sz.

[2]) Eredetije a laibachi muzeumban, sajnos a rajzokat nem adhattuk, de módunkban volt Truhelka C. sarajevói múz. őr szívességéből rajzaikat láthatnunk.

Az oklevélben említett negyedik fiúnak, Pálnak a pecsétje hiányzik. Megvan azonban egy másik oklevélen, melyről íme közölhetjük, s ekképen Sztenicsnyáki (IV.) István bán leszármazói pecséteinek a sorozata teljes.

8. ábra. IV. István fia Pál pecséte 1336.

Körirata: + *S · COMITIS · PAVLI · F · STEFANI · BANI* †

Czimer: Háromszögletű pajzs, balról jobbra harántosan szelt, az alsó szelvényben négy harántpólya, 1—3 × × × díszszel, a felső szelvényben, az alsó szelvény osztó vonalából jobbra fordúlt (sejthetőleg) koronás oroszlán kinövő alakja. A czimer s a köriratot tartalmazó szegély közti felső térben csillag. (4 vagy 5 ágú ?)

Méret: Felső szél 3·5 cm., pecsétfészek szél: 4 cm.

Eredetije: 1336. I/7. kelt oklevél a bécsi cs. és kir. titkos levéltárban. Rep. I. Kivonata Lichnovszky: Gesch. d. H. Habsburg. III. 1060. Egész terjedelmében kiadta Pór A.: Századok 1894. 23. — Oklevéltár LX. sz.

Irodalom: Pór Antal: Turul XI. 178 l. ekkép írja le ezt a pecsétet: A pecsét pergamenszalagon függ. A pecsét sárga viasz, fészke vörös viasz, pajzsa háromszögű. A kinövő alakot — szerinte két b. j. harántgerendából — medvének tartja. Medvét semmi esetre sem ábrázol, tény azonban, hogy ezen a pecséten a kinövő állat feje inkább farkashoz hasonlít mint oroszlánhoz. Ezt a körülményt azonban mi a pecsétvéső stylizálásának tudjuk be, nem pedig czímeralak-változásnak. — Turul XIV. 148 l. Varjú Elemér constatálja, hogy a czímer azonos az István bánéval (I. tábla IX. sz.), de fölveti azt a kérdést: »Ki volt ez, azonos-e a fentebbi István bánnal, adatok hijján megállapítani nem tudjuk.« Már pedig ugyancsak a Turul XI. évf. 179. l. s a Századok i. évfolyamában Pór A. megállapította, hogy ez a Pál Sztenicsnyáki István bán *fia*.

A közlöttük czímerleírásokból kiderül, hogy az I. Radoszló használta czímer, mely megfordított rendben s az oroszlánra nézve más nagyságban tartalmazza a görzi czímert, immár állandóvá lesz a családban. Csak a pecsétmezőnek a dísze, meg a sisakdísz változik. II. János *oroszlánt* használ sisakdísznek, György és Dénes megtartják az I. János *sasszárnyait*. E részben tehát bízvást kimondhatjuk, hogy a sisakdísz külső formája egyéni ízlés dolga volt.

Kár, hogy nem ismerjük a XIV. és XV. századbeli Blagay-család többi pecsételt, mert ez időben került bele az eredetileg csillagos pecsétdíszítés rózsa formában a czimerbe.

A heraldikai legenda — mint láttuk — összeforrt a származás kérdésével, egyikkel érveltek a másik mellett. A szlavoniai csillagból Orsini-rózsa lett, a harántgerendákból az Orsiniéknak immár harántpólyái, az oroszlánból medve. Blagay István 1492-iki gyűrű-pecsétén már teljesen Orsini-czímert használ.[1]) 1527-ben pedig Blagay Istvánnak ugyancsak ilyen ezzel egyező nagy pecsétje függ fakúlt zsinóron. Átm. 7 cm.

Körirata: + Stephanus + commes (!) Blagay, kifelé fordított betűkkel »czigány munkája« mint Károlyi Á. megjegyzi. A stylisált háromszögletű pajzs metszett, felül a rózsa, alúl hat balról jobbra lefelé irányúló harántpólya. A pajzs két oldalán S. B. betűk. Kétségtelen tehát, hogy a XVI. század elején már eljutottak az Orsini-czímerhez.

Ha a XVI. század közbeeső czímereit ismernők, bizonyára megmondhatnók az Orsini-czímer teljes elfogadásának az idejét is.

Ez az Orsini-rózsa ugyancsak komoly bizonyítékká lett a fejtegettük Rosenbergek Orsini-atyafisági kérdésében is. A teljesség kedvéért adjuk a Rosenbergek czímeres pecsétjét.

---

[1]) Titk. lev. 1492. békekötés, 1527. jan. 1. czetini gyűlés oklevele. Okl. függ. XVI. Ugyanily czímer van Blagay Mihálynak egy 1498. gyűrűpecsétén. Okt. CCXXIII.

9. ábra. **Rosenberg Vilmos pecséte.**

Körirata: *SIGILLVM WILHELMI DE ROSENBERG.*

Pecsétalak: Jobbról-balról, s fönt a köriratba domborúan benyomúló virágos alapú sárga viasz-fészekbe foglalt vörös viaszpecsétmezőben, balra vágtató, baljában pajzsot védőleg maga elé, jobbjában hegyes tőrt tartó pánczélos vitéz.

Czimer: Öt szirmú rózsa, a Rosenbergek beszélő jelvénye.

Sisakdísz: Ugyanaz.

Átmérője: 4·5 cm.

Eredetije: Wittingauban, a hg. Schwarzenberg-féle levéltárban fehér selyem szalagról függ egy 1556. ápr. 4. kiállított fazekas-czéh kiváltság levélen.

Mindezekből kitűnik, hogy a Blagay-család czímerében az egyes alkatrészek — eltérő elhelyezésben [1]) — azonosak

[1]) A hírhedt Ritter-Vitézovics Banologiájában a Babonicsok czímerét akkép adja, hogy a jobbra fordúlt oroszlán pólyából nő ki.

a görzi grófok pecsétein látható czímerekéivel, bizonyos az is, hogy rokonság is volt közöttük. Mindazonáltal csakis hypothesis számba megy, hogy a görzi grófok czímerével bővítették ki a magok alapczímerét, lehetetlen azonban a heraldikai hatást eltagadnunk, ha a két család történetét párhuzamosan tárgyaljuk.

A Blagay-család történelmi tudata a XV. és XVI. században nem erre a görzi összeköttetésre irányúlt, ők már akkor Ursiniaknak tartották magokat s ez a vélelem köztudattá lett. Blagay Ferenczet, a Blagay István Krajnába szakadt fiát, már Ursininak hívják széltében s midőn I. Miksa 1571. nov. 7-én czímerbővítést adományoz neki, teljesen a köztudatban élő hagyomány szellemében járt el.

10. ábra. A gróf Blagay-czimer 1571.

Hivatalos leírása az Okl. 514—5 lapján: »Scutum videlicet militare in quator coaequales areas seu spatia in modum crucis partitum in cuius dextra binarum arearum parte per medium scilicet perpendiculariter distincta, superior illarum aureo colore expressa continet erectum ursum clavam militarem gestantem, inferior autem pars, que est albi se[u ol]ivei coloris, superstrata est tribus lineis rubicundis obliquo modo sursum ad laevam aequo ordine tendentibus, licet longitudine disparibus, quas una rosa rubea in alba superficie posita .... et terminat; ceterum in sinistra ora supernus

campus omnino est inferiori dextro conformis, atque is, qui subtus illum est, nigro depictus co[lore] fulvum leonem integrum erectum faucibus adapertis et cauda sursum reflexa conspicuum ac dextro anteriori pede districtum gladium tenentem continere cernitur; scuto super impendent duae apertae cassides coronatae exadverso invicem oppositae, quarum dextra dimidiatum ursum tenentem galeam auream pennis ardearum quod vocant refertam, sinistra vero leonem similiter dimidium rubeum banderium cum insigni albae pennae struthionis sustinentem, ambos coronis decoratos et invicem torvis oculis aspicientes protulisse visuntur; a summitatibus galearum laciniis seu teniis hinc nigri et aurei, illinc vero albi et rubei colorum in utramque scuti ambagem defluentibus illudque decentissime exornantibus.

Pajzs: Négyelt.

1: Aranyban balra fordúlt álló fekete medve jobb mancsában buzogányt (kelevézt) tart.

2—3: Ezüstben (sötétebb színezetű) három balról jobbra irányúlt vörös harántgerendával párhuzamosan szelve, a felső szelvényben öt szirmú, ezüst magvú piros rózsa.

4: Feketében sötétsárga (arany) jobbra fordúlt, kimeresztett karmú oroszlán, jobb lábával görbe kardot emel.

Sisakdisz: A pajzs két csücskére illesztett koronás szembe állított rostélysisak, a jobb sisakból balra fordúlt kinövő fekete arany koronás medve két mancsával kócsagos arany süveges formájú sisakot tart; balról szembe fordúlva kinövő természetes színű arany koronás oroszlán vörös lovas-zászlót tart, benne a magyar országos czímer.

Foszlány: j. fekete-arany, b. ezüst-vörös.

A bővítés abból állott, hogy az Orsini medve s a rózsa belékerűltek a czímerbe, s a növő oroszlán teljes alakjában kardot kapott a kezébe. A medve beleillesztésére is meg volt a heraldikai tradiczió. Ugyanis a régi IV. István-féle s fiának Pálnak pecsétén az oroszlán alakját bármi vadállatének tulajdoníthatta a XVI. századbeli tág lelkiismeretű heraldikus, a bizonyítás alkalmával nem bírált senki, akkor csak hittek, vagy nem akartak hinni.

A régi czímerből csak a bal-jobb harántgerendák maradtak meg.

A sisakdísz a czímeralakok szerint módosúlt.

Történt pedig ez *magyar* jogon, a m. k. kanczellária útján, a sisakdíszből kinövő oroszlán magyar czímeres zászlót lobogtat s a kitüntetett Blagay Ferenczet legalább éltette a

remény, hogy az ő idegen földre vándorlása csak megpróbáltatás. Azalatt pusztulásnak indultak az ősi birtokok, ősi várában idegenek, pogányok ültenek el . . . .
. . . .

Thallóczy Lajos.

11. ábra. Blagaji várrom Boszniában.

TARTALOM AZ OKMÁNYTÁRHOZ.

I.

1200.

Imre király a római patricius Orsiniak nemzetségéből származó Nicoloti fia Istvánnak, a Michovói Albert lebírásában tanusított szolgálatai jutalmául saját királyi czimerét adományozza.

In nomine sancte trinitatis et individue unitatis.

Herricus dei gratia Hungarie, Dalmatie, Croatie, Rame, Servieque rex in perpetuum. Quoniam testante scripture pagina labilis est memoria et rerum turbe non sufficit, insuper id, quod memorialiter tenetur, citius dilabitur, nisi scripture testimonio roboretur, necesse est, ut ea, que humanis apta sunt usibus, indiciis fulciantur literalibus. Proinde ad universorum tam modernorum quam posterorum volumus pervenire notitiam, quod cum illustris pater noster rex Bela in ducatu Sclavonie quendam nobilem de Teuthonia nomine Albertum de Michouo habuerit commetaneum, cuius terra a latere ducatus Sclavonie iuxta Podgoryam et Gorichiam esset sita, idem Albertus confinia ipsius patris nostri potenter invadendo quamplures homines neci tradere, captos abducere, bona quoque recipere eorum et possessiones regias omnino igne vastare consueverat; dumque huiusmodi gravissima et contumeliosa acta populique miserrima afflictio ipsius patris nostri auribus insonuissent, nos videlicet filium suum una cum duodecim regni sui potentioribus magnatibus in manu potenti ad devastandum dominium proterviamque eiusdem Alberti comprimendam delegaverat, interimque nondum nobis ad prosequendum ipsum paternum mandatum iter dirigentibus quidam patris nostri et noster fidelis, nobilis magnanimus nomine Stephanus Nicoloti filius, quem ortum de geneologia Ursinorum comitum et senatorum urbis Romane, de vico Latra-

nensi a partibus transmarinis revera agnovimus fore, et propter quandam seditionem atque tumultum inter ipsos comites et senatores urbis Romane suscitatas exivisse et ad magnificum virum dominum Hermanum, comitem de Gorichia in partibus Korintie existentem venisse ac filiam suam ritu legitimo matrimoniali in uxorem sibi duxisse, hic comes Stephanus attendens et considerans tribulationes et contumelias atque oppressiones gentium ante dicti ducatus Sclavonie graves, sperans quoque se posse ipsis opem consolationis ferre atque eis in huiusmodi iugo et oppressione miserabili patrocinari valere, ipsi quoque patri nostro et nobis, totique regno notabile et supreme acceptabile obsequium servitutis impendere debere, missis itaque fidelibus ambassiatis suis ab eodem patre nostro circa huiusmodi oneris assumptionem, servitiique executionem licentie et admissionis facultatem impetrare, et sibi exinde adhibita idem comes Stephanus non post multorum decursum dierum una cum non modica suorum pharaliga fidorum armatorum familiarium terram annotati Alberti potenter animoseque invadens et ipso similiter cum suis sibi occurrente, inter partes utrasque duro diutius certaminis conflictu servato, ubi quatuor ipsius Stephani notabiles viri sibi in linea consanguineitatis proxime et septem strenui sui milites per lineam similiter proximitatis attinentes occubuere, ipseque in suo corpore non pauca suscepit vulnera gravia, ad ultimum vero ipsi Alberto fortuna novercante et cunctis iam bonis tam suis quam incolarum suorum destitutis ac antefato Mihoua, nec non dominio et possessionibus penitus in favillam redactis per ipsum comitem Stephanum in certamine campestri prepotentis dei virtute omnibus fere elisis et devictis ad id et in tantum, ut quosdam ex eisdem dira nece consumptos, alios autem captivitati traditos, reliquos vero aufugatos fore experimento veritatis perhibente novimus; his equidem sic feliciter ad ipsius domini et patris nostri decus, regnique sui fructuosum profectum et tranquilli status quietem ad effectum perductis, eundem nichilominus Albertum alias indomabili corde tumescentem iamque permolitum et precipitem ad pedes ipsius domini et patris nostri collapsurum et ab eodem misericordiam et veniam de commissis implo-

raturum, atque ad prestitendum corporale iuramentum, ne per amplius regnum patris nostri quoquo modo hostiliter insultans dampna et oppressiones inferri facere deberet, quin imo eidem et nobis fidelia semper servitia cum subiectione et obedientia debita impendere teneretur, per suam probitatis industriam et virtuose militie laudanda opera licet invitum compellere fecit; plera namque et multifaria gesta preclara, sincere fidelitatis accensus zelo servitiorum acceptabilia obsequia, que presentibus tediosum fuit propagare, tamen memorialiter in nobis recondita vehuntur, per eundem ante dicto domino patri nostro atque nobis exhibuisse meminimur, respectu quorum idem pie memorie pater noster in signum specialis dilectionis, quam in cordis sui arcano gestans in ipsum comitem Stephanum fixerat, animadvertensque ipsum de originali et generosa urbis Romane senatorum geneologia surrexisse et tam virtuosis innumeris gestis, claraque fidelitate et industria ac laudabili strenuitate insignitum fore atque illustratum, de prelatorum et baronum communicati consilii provida deliberatione ipsi comiti Stephano arma seu insignia sua regalia, vigore sui iuramenti, presentibus nobis ac eisdem prelatis et baronibus et quandam terram Wodicha vocatam in partibus inferioribus Sclavonie, in contiguitate districtus Zaue et Dubicha existentem, libero et iusto ordine ad nos et neminem alterum pertinentem, nec non et arma seu insignia sua regalia dare et conferri facere pollicitus extitisset; medio denique tempore nondum huiusmodi donariorum per eundem dominum . et patrem nostrum ad conclusionem perfectionis mancipatorum, supremo iudice imperante idem dominus et pater noster ad mortem egrotans, agnoscensque finem suorum concludere debere dierum, advertens, ne propter ipsius sue sponsionis imperfectionem anime subiret detrimentum, nobis sub pena anathematis in suo firmo dedit precepto, ut huius voti sui operam adhiberemus finalem; cuius igitur mandata ex debito votive cupientes obsequere, predicto comiti Stephano suisque heredibus dictam terram Vodicha mediantibus aliis literis nostris aurea bulla nostra impendenti authentica consignatis, arma etenim seu insignia ipsius domini et patris nostri et nostra, scutum et desuper galeam ac de summitate

ipsius galee leonis anteriorem medietatem cum pedibus anterioribus ungula aurea rapaciam ac coronam auream in capite gestantem, banderium etiam, quemadmodum per singula ipsa arma et banderium superius tenore presentium appropriative pictura denotat lucide, ex deliberatione sana, eorundem prelatorum et baronum de maturo consilio, auctoritate et plena potestate regia dedimus et conferimus, damusque et donamus, ita ut ipsa arma et insignia nostra, nec non banderium ipse comes Stephanus et tota eius posteritas semper et ubique ac in omni exercitio militari gestare et defrui liberaliter ac eisdem uti et gaudere valeant atque possint in perpetuum. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes eidem comiti Stephano concessimus in appensione duplicis sigilli nostri roboratas. Datum per manus venerabilis domini Petri Albensis prepositi, aule nostre cancellarii, anno ab incar-
1200. natione domini Millesimo ducentesimo, regni nostri anno primo.

Miksa királynak 1571. nov. 7-én kelt átiratában, hátrább. Kétségtelenül koholmány, miről bővebben a bevezetésben.

Kiadta *Schönleben* J. Lajos, Rosa Ursina. Laibach, 1680. 7., *Pray*, Ann. regum Hung. I. 179., *Katona*, Hist. crit. V. 142., *Fejér*, Cod. dipl. II. 304. 1197 évi datummal.

II.

1218.

II. Endre a Goriczai István fiait Baboneget és Istvánt Vodicsa birtokában megerősíti s szabad ispánokká teszi.

In nomine sancte trinitatis et individue unitatis.

Andreas dei gratia Hungarie, Dalmatie, Croatie, Rame, Servie, Galicie, Lodomerieque rex in perpetuum. Quamquam regia sublimitas generosa circa universos suos fideles ministros ex innata sibi clementia liberalis existat, ad illos tamen, quos pro suis honoribus ferventius desudasse agnoverit, dexteram sue munificentie extendere et eos eximiarum prerogativarum honore merito tenetur illustrare. Hac igitur ratione salubriter ammoniti, presentium et futurorum notitie

clarescere per hec scripta volumus laudabilem constantiam fidelitatis ac strenua multifaria servitiorum obsequia fidelium nostrorum dilectorum Baboneg et Stephani comitum de Wodicha, filiorum condam comitis Stephani de Gorichia, quos verilocax preconii fama et veritatis experientia de originali domo et stirpe generosa Ursinorum, Romane urbis senatorum propagatos testatur, nam inter cetera eorum laudabilia servitia, que presentibus styli officio tediosum esset denotare, sed memorialiter nostro cordi existunt inculcata, cum nos divino monitu versus terram sanctam sepulchri nostri salvatoris ad defendendum in bracchio potenti salubri cum prosperitate profecti fuissemus, idem comes Stephanus frater dicti Baboneg non monitu nostro angariatus, quin imo clare fidelitatis voto instinctus ad nostrum decus cum suis et eiusdem fratris sui proximis, familiaribusque notabilibus, satis honesto cetu et congruo, armis condecenter fulcito, equitibus ducentis et quinquaginta pecuniarum ipsorum propriarum in expensis per iter continuum nostro felici in aditu et reditu nobiscum procedere, diuturna quoque et nocturna temporibus nostri in custodia persistere, gravesque labores sufferre cum totali quippe animi sui fervore clareque sollicitudinis et eximia fidelitatis puritate nobis adesse atque ministrare non dubitavit, ob quorum itaque experte fidelitatis constantiam et servitiorum prescriptorum merita, considerantes etiam ipsos de predicta nobili Ursinorum prosapia propagatos fore, Baboneg et Stephanum fratres predictos, ipsorumque heredes ac successores universos in prefato eorum dominio Wodicha, quod pie memorie condam Henricus rex noster predecessor de commissione condam domini regis Bele, patris sui dicto condam comiti Stephano de Goricha et suis heredibus pro fidelibus servitiorum suorum meritis, ut ex tenore ipsius Henrici regis literarum collegimus, in perpetuum dedisse testatur, quodque dominium nos eis nove nostre donationis nomine denuo ad humilimam ipsorum supplicationem, universis etiam heredibus et successoribus eorum perhemniter dantes atque donantes confirmamus, nec non insuper et in ceteris possessionibus quibusvis per ipsos vel eorum heredes et posteritates acquisitis atque acquirendis equo et iusto more, auctoritate plena

ac potestate nostra regia solium regale consedentes, prelatis atque baronibus et proceribus erga nos existentibus, ipsis annuentibus ac eorum de maturo consilio facimus atque creamus, fecimusque et creavimus tituli veri, illibati et eximii comites liberos taliter et adeo, eoque modo, ut ipsi in perpetuum rato ordinationis et institutionis, ac creationis nostre prenotate vigore mediante possint atque valeant liberaliter uti, frui atque solempniter gaudere singulis atque universis ritibus, immunitatibus generosaque conditionis proceritate, nec non quarumvis libertatum maiorum et minorum, generalium et precipuarum eximiarumque prerogativis atque gratiis, quibus precipue ceteri quipiam veri, eximiique ac liberi comites regni nostri aut in aliis quibuscunque regionibus constituti uti atque gaudere dinoscuntur; presertimque insuper etiam eisdem Baboneg ac Stephano et cunctis ipsorum heredibus hanc de plenitudine regalis clementie gratiam perpetue duximus largiendam, ut a iudicio et iurisdictione ducis Sclavonie atque bani et quorumvis aliorum iudicum regni nostri et iustitiariorum preter solummodo regia(m) maiestate(m) prorsus exemti et segregati habeantur, nec eosdem iudicio suo astare, preterea ut nec ipsi dux vel banus, nec etiam officiales quipiam nostri vel ipsorum collectas mardurinales, quas ipsis in resartionem et recompensam prefatarum eorum pecuniarum ad honorem nostrum expositarum perpetue damus, in dicto comitatu ipsorum et dominio taxare, exigique et recipi debeant neque possint quoquomodo; ceterum etenim, quod iidem dux seu banus aut ceteri quipiam regni nostri prelati, barones et iustitiarii, ne per eosdem huiusmodi libertatum prerogativa per nos eis gratiose in evum facta videantur in aliquo earum casu eis preiudicium generari, in eisdem comitatu, dominio et possessionibus dictorum Baboneg et Stephani et heredum ipsorum descendere ac in eisdem generale(m) congregationem celebrare ullo temporis futuri in processu quoquomodo debeant, nec presumant. Que singula per vos ducem ac banum Sclavonie ac prelatos et barones, nec non officiales regios atque vestros quoslibet pro tempore habituros edicto firmo regii mandati precipiendo mandamus inviolabiliter obsequere, custodire atque observari facere in perpetuum. Ut igitur prescripti

liberi comitatus creationis, nec non prerogativarum gratia per omnia successorum nostrorum tempora salva semper permaneant et inconcussa, nec per quempiam in irritum valeant retractari, in perpetuam firmitatem earum presentem concessimus paginam sigilli nostri munimine in perpetuum roboratam. Datum per manus magistri Ugrini aule nostre cancellarii, anno ab incarnatione eiusdem salvatoris nostri M. CC.
XVIII., venerabili Iohanne Strigoniensi, reverendo Bertoldo Colocensi archiepiscopis existentibus, Calano Quinqueecclesiensi, Desiderio Chanadiensi, Wilhelmo Ultrasilvanensi, Simone Waradiensi, Roberto Besprimiensi, Iacobo Wachiensi, Petro Geuriensi, Stephano Zagrabiensi, Thoma Agriensi episcopis ecclesias feliciter gubernantibus, Jula palatino, Bankone bano, Dionysio magistro thavarnicorum et comite Novi Castri, Ropoin vayvoda, Ochus curie comite regine ceterisque comitibus comitatus habentibus, regni nostri anno quarto *) decimo. 1218.

Eredetije hártyán, közepén a pecsét szalagjának áthuzására két bevágással, *A*. Átirata Nagy Lajosnak 1352. febr. 26-án kelt levelében, hátrább. Gyanus oklevél, miről bővebben a bevezetésben.

Kiadta kivonatban *Schönleben* i. m. 8., *Valvasor*, Die ehre des herzogthums Krain XII. 379., *Lunig* J. Keresztély, Teutsches reichsarchiv cont. I. suppl. ad Carn. 226., *Koller*, Hist. episc. Quinqueeccl. I. 350., *Katona* egészen V. 244., kivonatban V. 291., *Fejér* kivonatban III. 1. 244., egészen III. 1. 245., kivonatban *Kukuljević*, Starine XXI. 264.

III.

1241. sept. 23.

IV. Béla Baboneg és István vodicsai ispánokat apjok érdemeire való tekintetből a bán hatósága alól kiveszi, a nyest adó alól fölmenti s a birtokaikon kézre került rablók felett vérhatalommal ruházza föl.

Bela dei gratia Hungarie, Dalmatie, Croatie, Rame, Servie, Gallicie, Lodomerie, Cumanieque rex universis Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in eo, qui est salus omnium et vita. Regum celsitudo requirit et subli-

*) A Nagy Lajos levelében, valamint ennek Zsigmond- és Miksaféle átiratában *quinto* olvasható.

mium dignitati debetur, ut tanto eorum donativa firmiora persistant, quanto ipsi ceteros dignitate precellunt, et quamquam in quorumlibet personis donationem merentium observandum hoc existat, favorabilius tamen in his est servanda liberalitas, qui bonorum actuum proficiunt incrementis. Hac igitur consideratione inducti presentibus et posteris notum esse volumus, quod nos servitia laudabilia, que nobis dilecti et fideles nostri Bobonigh et Stephanus comites de Wodycha, filii comitis Stephani de Goricha in diversis expeditionibus regni nostri exhibere studuerunt et cotidie non desistunt exponendo se et sua multis periculis et fortune casibus incessanter, solita benignitate pensantes et specialiter fidele servitium comitis Stephani de Goricha, patris eorundem Bobonigh et Stephani comitum de Wodycha, quod idem Stephanus de Goricha contra quendam potentem de Theotonia, nomine comitem Albrihum de Myho confinia ducatus Sclavonie sępius invadentem dimicando viriliter exercuit ipsum potentialiter superando suosque ad ultimum eorum exterminium prosternendo, non utique absque magna sanguinis effusione et suorum consanguineorum quamplurium et militum occisione, prout in privilegiis regis Hemerici, antecessoris nostri clare memorie plenius continetur, in memoriam revocantes hanc gratiam nostram specialem de regia liberalitate memoratis Bobonigh et Stephano comitibus de Wodycha et eorum heredibus, heredumque successoribus cum consilio baronum nostrorum duximus largiendam, ut eosdem nullus banus iudicare debeat vel possit, eximentes eos perpetuo a iudicio et iurisdictione banatus; collectam etiam marturinarum in eorum possessionibus hereditariis nullus officialis ducis totius Sclavonie nec banus pro tempore positus sive constitutus ullo unquam tempore dicare vel exigere possit; nec hoc pretermittimus, imo ex regali benignitate ipsis concedimus, ut nullus banus descendere vel congregationem generalem facere possit vel debeat in eorum possessionibus hereditariis; si vero aliqui malefactores, fures vel latrones in eorum possessionibus deprehensi fuerint, eosdem iudicare et punire pena et satisfactione, condigna auctoritate regia sepe dicti Bobonigh et Stephanus comites de Wodycha et eorum heredes, heredum-

que successores possint et debeant. Ut autem in prescriptis articulis gratie hec nostra donatio robur perpetue firmitatis obtineat, presentes eis concessimus literas duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus magistri Benedicti prepositi Albensis et electi Collocensis, Strigoniensi sede vacante, existentibus Bartholomeo Quinqueecclesiensi, Cleto Agriensi, Bartholomeo Wesprimiensi, Bulsu Chanadiensi, Benedicto Waradiensi, Stephano Waciensi episcopis, Iauriensi et Ultrasilvanensi sedibus vacantibus, dilecto cognato nostro Iohanne domino Syrmie et comite Bachiensi, Dionysio bano totius Sclavonie et magistro agasonum, Paulo iudice curie comite Albensi, magistratu thavarnicorum vacante, Matheo magistro dapiferorum et comite Nitriensi, Rolando magistro pincernarum, Wilhelmo Crasinensi, Demetrio Chanadiensi, Martino Zaladiensi comitibus ac ceteris quampluribus comitatus et magistratus regni nostri tenentibus, anno dominice incarnationis M. CC. XL. primo, nono kalendas Octobris, regni 1241. sept. 23.
autem nostri anno sexto.

Átirata a zágrábi káptalannak 1350. febr. 11-én a *comes Duymus filius comitis Radozlai de Blagay* kérésére két példányban hártyán kelt levelében, *I., 31.* Más átirata Nagy Lajosnak 1369. jul. 23-án kelt levelében, hátrább.

Kiadta *Wenzel,* Árpádkori új okm. VII. 115., kivonatban *Kukuljević,* Starine XXIV. 209.

IV

1241. sept. 23.

IV. Béla az Imre király arany pecsétes levelét, a még III. Béla által Goriczai Istvánnak a német Michói Albert ellen tanusított hű szolgálataiért adományozott Vodicsenről, az adományos fiainak, Bobonignak és Istvánnak kérésére megerősíti.

Bela dei gratia Hungarie, Dalmatie, Croatie, Rame, Servie, Gallicie, Lodomerie, Cumanieque rex universis Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in eo, qui est salus omnium et vita. Regum celsitudo requirit et sublimium dignitati debetur, ut tanto eorum donativa firmiora persistant, quanto ipsi ceteros auctoritate precellunt, et quamquam in

quorumlibet personis donationem merentium observandum hoc existat, favorabilius tamen in his est servanda liberalitas, qui bonorum actuum proficiunt incrementis. Hac igitur consideratione inducti presentibus ac posteris notum esse volumus, quod dilecti ac fideles nostri Bobonig et Stephanus frater ipsius comites, filii Stephani de Goricha privilegium inclyte recordationis Emerici regis, antecessoris nostri aurea bulla sua roboratum nobis obtulerunt petentes illud auctoritate nostra confirmari; quod nos perlegi facientes coram nobis invenimus in ipsius serie quandam terram, que Vodichen nuncupatur, que primo possessore suo sine herede defuncto ad manus regales secundum approbatam regni nostri consuetudinem fuerat devoluta, memorato Stephano patri predictorum per illustrem regem Belam clare memorie, predicti regis Emerici genitorem ob laudabile servitium, quod idem Stephanus contra quendam potentem de Theotonia, nomine Albrihum de Micho confinia ducatus Sclavonie sepius invadentem dimicando viriliter exercuit ipsum potentialiter superando suosque usque ad ultimum eorum exterminium prosternendo, non utique absque magna sui sanguinis effusione ac suorum consanguineorum quamplurium et militum occisione, prout in dicto privilegio plenius continetur, fore collatam, quamquam dictus rex Bela donationem suam morte preventus suo nequierit privilegio communire, nos igitur memoratum privilegium diligentius investigari facientes, cum illud omni falsitatis vitio carere reperissemus et causam donationis iustam imo iustissimam videremus, maxime cum prenominati Bobonig et Stephanus tantam gratie nostre plenitudinem ob insignia fidelitatis sue merita, quibus coram oculis nostre maiestatis multipliciter effulgebant, obtinuissent, ut terram predictam de novo sibi conferri, si collatam non haberent et plura donativa mererentur, de baronum nostrorum consilio approbatum reddidimus et acceptum, volentes tam ipsos, quam totam ipsorum posteritatem dicta donatione nostrorum antecessorum perpetuo gratulari. Ut autem tam collatio predicta, quam privilegium prenarratum robur perpetue firmitatis obtineat nec possint inposterum aliquatenus vacillare, nostro ea privilegio karactere auree bulle nostre communito

fecimus confirmari. Datum per manus magistri Benedicti prepositi Albensis et electi Colocensis, Strigoniensi sede vacante, existentibus Bartholomeo Quinqueecclesiensi, Cleto Agriensi, Bartholomeo Vesprimiensi, Bulsu Chanadiensi, Benedicto Waradiensi, Stephano Vaciensi episcopis, Iauriensi et Ultrasilvanensi sedibus vacantibus, dilecto cognato nostro Iohanne domini Sirimie et comite Bachiensi, Dionysio bano totius Sclavonie et magistro agasonum, Paulo iudice curie et comite Albensi, magistratu thavarnicorum vacante, Matheo magistro dapiferorum et comite Nitriensi, Rolando magistro pincernarum, Villelmo Crasinensi, Demetrio Chanadiensi, Martino Zaladiensi comitibus ac ceteris quampluribus comitatus et magistratus regni nostri tenentibus, anno dominice incarnationis M. CC. XL. I., nono kalendas Octobris, regni autem nostri anno VI. 1241. sept. 23.

Átirata a zágrábi káptalannak 1346. jul. 30-án kelt levelében, hátrább. Egy másik átirata István tótországi és horvát bánnak 1352. nov. 14-én a *comes Duym filius Radozlai filii Bobonek* kérésére, zöld nyers selyem zsinóron függő megkopott pecsétes hártyán kiadott levelében, a melynek első sora le van vágva, *32. b.* Gyanus oklevél, miről bővebben a bevezetésben.

Kiadta kivonatban *Kukuljević,* Starine XXIV. 209.

V.

1249.

István tótországi bán bizonyítja, hogy Volkodrug az Ábrahám fia a Dubicza vármegyei Polanát Baboneg ispánnak eladta; egyszersmind annak határát is leírja.

Nos Stephanus banus totius Sclavonie significamus omnibus presentium notitiam habituris, quod constituti in nostri presentia Baboneg comes a parte una et Wlkodrug filius Abrahe cum generatione sua videlicet cum filio Kumyk Moydrug nomine et Dobromerio, Wlkdrug prenominatus protestatus est quandam terram suam hereditariam Polana vocatam, iuxta fluvium Zaua sitam, in comitatu Dubicensi

existentem Babonig comiti superius nominato pro centum et quinquaginta pensis plene ab eodem receptis vendidisse.

Cuius terre mete, sicut a commetaneis cognovimus et etiam in litera Petri comitis Tymisiensis inspeximus contineri, in hunc modum distinguntur: incipit igitur prima meta terre illius in Coysin Zdenech vocati et per eundem directe vadit in fluvium Voyzka dictum et per eundem transeundo cadit in locum, qui dicitur Biaholbo, inde per eundem fluvium Voyzka progrediendo cadit in Jezenoua, deinde directe vadit per eandem Voyzka et venit in Verhy et infra transeundo per dictum fluvium Voyzka vadit ad Konzkystrug, inde tendit per eundem fluvium Voyzka in locum, qui dicitur Wlchya et per eundem fluvium Wlchiam sepe fatum directe tendit in fluvium Wn, et per eundem fluvium Wn vocatum vadit in fluvium Zaua appellatum, et per eundem vero fluvium Zaua vadit infra ad aquam Alsewnicha nominatam et per dictam Alsewnicham transit supra ad quendam *) lutum, quod appellatur Temechech, deinde vadit per eandem prenominatam Alsewnicha supra in Meduegak, inde vadit per dolbokam, que nominatur Kneya et venit supra ad montem, ubi est Kalyssche et per eundem montem vadit per viam publicam et venit in Cerlemhkart, deinde per eundem Cerlemhkart eundo pervenit ad priorem metam Kossyn Zdenech fatam, ibique dicte mete coniungendo terminantur.

Ut igitur huius cause series inconcussa permaneat, ad petitionem partium literas presentes duximus conferendas sigillo nostro roboratas. Datum anno ab incarnatione verbi
1249. M. CC. quatringentesimo **) nono.

Átirata a zágrábi káptalannak 1355. okt. 31-én a *comes Duymus de Blagay* kérésére kiadott levelében, melyet a káptalan 1401. máj. 13-án újra átír, hátrább.

Kiadta *Fejér* VII. 4. 102., kivonatban *Kukuljević*, Starine XXVI. 203.

---

*) Igy, *quoddam* helyett.

**) Igy, *quadragesimo* helyett.

VI.

1251.

IV. Béla a Pesztecsnök vártól elszakított Rezicsa földet, István tótországi bán kérésére, érdemeiért Apa al-bánnak adományozza.

Bela dei gratia Hungarie, Dalmatie, Croatie, Rame, Servie, Galicie, Lodomerie, Cumanieque rex universis Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in vero salutari. Et si regia serenitas petitiones suorum fidelium audiat et admittat etiam pro quibuslibet libertate consueta, pro illis tamen magis ac magis debet admittere, quorum propria merita interpellantur, ut hoc viso iidem ad maiora fidelitatis opera ardentius provocentur et alii exemplo consimili ad eadem fortius inducantur. Hac igitur consideratione inducti ad universorum notitiam pervenire volumus presentium per tenorem, quod accedens ad presentiam nostram dilectus et fidelis noster Stephanus banus totius Sclavonie, qui propter sui probitatis opera coram nostre maiestatis oculis multipliciter meruit acceptari, a nobis diligenter postulavit, ut terram Rezycha castri de Pestechnuk consanguineo suo Apa vice bano, filio Laurentii comitis pro eo, quod in expugnandis et effugandis infidelibus corone nostre sibi assistendo commendabiliter perstiterat et etiam alias servitium sibi et nobis ac corone regie in persona ipsius fidele impenderat, conferre dignaremur. Et licet ad premissa obtinenda petitio ipsius Stephani bani ad plenum sufficere potuisset, considerantes tamen precipue ipsius Ape servitia, qui pro fidelitate nobis debita, presente et absente pluries ipso bano, contra infideles de Croatia variis fortune casibus exposuerat et etiam in expugnatione castri Stroycha, perpessis dampnis pluribus grande in se vulnus exceperat, multis de parte adversa ibidem interemptis, memoratam terram Re(z)ycha a castro Pestechnuk omnino exemptam cum omnibus utilitatibus et pertinentiis suis sibi et per eum suis heredibus, heredumque successoribus duximus perpetuo conferendam. In cuius donationis perhempnem firmitatem presentes concessimus literas duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum anno domini Millesimo CC. L. primo. 1251.

Átirata a pozsegai káptalannak 1378. jun. 23-án a *strenuus miles, magister Iohannes filius condam comitis Dwym de Blagay* kérésére kelt privilegialis levelében hártyán, mélynek lilaszín nyers selyem zsinóron függő pecsétje elveszett, *52.*

VII.

1256. mart. 29.

IV. Béla Imre királynak általa megerősített arany pecsétes levelét Vodicsánról, továbbá Bezdig és Mekuin falvakról a Bobonig és István kérésére ujból megerősíti s azok határát az Imre király levele alapján leírja.

Bela dei gratia Hungarie, Dalmatie, Croatie, Rame, Servie, Gallicie, Lodomerie, Cumanieque rex omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presentem paginam inspecturis salutem in omnium salvatore. Officii nostri debitum remediis invigilat subiectorum et precipue fideliter famulantium, quia dum concedimus, quod postulant, dum confirmamus, quod obtinent, et tramitem servamus equitatis et in conservatione seu augmentatione iurium quiescimus eorundem. Proinde ad universorum notitiam volumus pervenire, quod cum de consilio baronum nostrorum post recessum tartarorum terras seu alia iura a castris per quempiam indebite occupata vel detenta, per totum regnum nostrum diversos iudices constituendo, revocari et castro restitui faceremus, inter cetera factum terrarum per totum banatum ultra Drawam existentium dilecto et fideli nostro Stephano bano totius Sclavonie et capitaneo Stirie duximus comittendum, qui mandato a nobis sibi tradito speciali his, apud quos terras castri ex nostra donatione reperit possideri, terminum assignavit coram nobis comparendi et sua privilegia exhibendi; quo adveniente inter alios fideles nostri Bobonig et Stephanus comites ad nostram accedendo presentiam super terra Wodychan, in qua iobagiones castri de Dobycha terras duarum villarum, ratione terre castri, Bezdig et Mekuyn nuncupatas*) requirebant, privilegium illustris regis Herrici patrui nostri clare memorie sub aurea bulla et nostrum similiter super eius-

*) Igy, *nuncupatarum* helyett.

dem terre confirmatione concessum presentarunt, quibus inspectis dictam terram duarum villarum et terram Wodychàn, prout metis circumdatur, eisdem pro fidelibus servitiis, que nobis exhibuerant, perpetuo duximus relinquendam.

Cuius quidem terre mete, prout in aureo privilegio iam dicti regis Herrici vidimus contineri, hoc ordine distinguntur: incipit enim a capite rivuli, qui vocatur Zuonna et per eundem currit inferius usque, cadit in fluvium Zana, per eundem fluvium procedit usque dum cadit in alium fluvium, qui nominatur Vna, per quem dirigitur inferius et exit de fluvio Vn per rivulum, qui nominatur Strigomla et per eundem rivulum ascendit superius ad alium rivulum, qui dicitur Mequin et cadit in prefatum rivulum Strigomla, deinde vero procedit per quandam semitam ascendens ad verticem, per quam revertitur ad metam priorem videlicet ad caput rivuli Zuonna.

In cuius rei memoriam et pertpetuam firmitatem presentes literas dedimus duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum par manus dilecti et fidelis nostri magistri Smaragdi Albensis prepositi, aule nostre vice cancellarii, anno domini Millesimo ducentesimo quinquagesimo sexto, quarto kalendas 1256.
Aprilis, regni autem nostri anno vicesimo primo. mart. 29.

Átirata István tótországi és horvát bánnak 1352. nov. 14-én a *comes Duym filius Radozlai filii Bobonek* kérésére vörös, fehér és zöld nyers selyem zsinóron függő megkopott pecsétes hártyán kelt levelében, *32. a.*

VIII.

1264.

A zágrábi káptalan előtt a Chualk fiai Jákó és Stefk Kolevrát nevű földjüket tizenegy márkáért Radiha ispánnak és testvérének Istvánnak örökbe vallják.

Capitulum Zagrabiensis ecclesie omnibus presens scriptum inspecturis salutem in domino. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod constitutis in nostra presentia ab una parte Jacov et Stephk filiis Chualk et ab altera Radiha comite pro se et Stephano fratre suo, iidem Jacov

et Stephk terram eorum nomine Colewrat, constitutam iuxta terram Radiha comitis, confessi sunt se vendidisse eidem Radiha comiti et fratri suo Stephano prenotato iure perpetuo possidendam pro undecim marcis, quas se dixerunt ab eisdem plenarie recepisse; astiterunt etiam consanguinei venditorum predictorum scilicet Sebule, Obrad et Ogko venditionem factam sine contradictione qualibet approbantes.

Prima vero meta terre vendite, sicut partes nobis retulerunt, incipit ab occidente in radice rivi Hotina, ubi cadit in Culpam, inde procedit versus meridiem et iuxta silvam venit ad arborem harazt et ibi habet duas metas terreas, inde iuxta eandem silvam procedit et venit ad alteram arborem harazt, habens ibi duas metas terreas, inde procedit iuxta eandem silvam et tertio pervenit ad arborem harazt, habentem *) duas metas terreas, inde venit ad locum, qui Liget dicitur, secus quem vertitur ad orientem et venit ad locum, qui Birch dicitur et ibi habet duas metas terreas iuxta silvam, inde venit ad viam, que dicitur Horuas, habens ibi duas metas terreas, inde venit ad vallem, que est aput metas Radiha comitis, habens ibi arborem tulfa et duas metas terreas, versus septemtrionem terra emptitia cum silva Radiha comiti et Stephano remanente.

In cuius rei testimonium presentes ad instantiam partium contulimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus magistri Michaelis lectoris ecclesie nostre, anno ab
1264. incarnatione domini M. CC. LX. quarto.

Eredetije hártyán, melyről a nyers sárga selyem zsinóron függő pecsét elveszett, *3.*

---

*) Igy, helyesen *habens* lenne.

IX.

1266. aug. 25.

A zágrábi káptalan előtt Bobonig fiai Péter, Mátyás és Keresztyén vodicsáni részüket Roland bánnal Szeronicsa, Bojna és Sztojmericzi falukért elcserélik.

Capitulum Zagrabiensis ecclesie omnibus presens scriptum inspecturis salutem in domino. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod constitutis in nostra presentia ab una parte domino Rolando bano totius Sclavonie et ab altera Petro, Mathia et Cristan filiis comitis Boboneg, iidem Petrus et fratres sui predicti confessi sunt, se terram eorum hereditariam pro portione sua ipsos in Vodichan contingentem, excepta portione Jacou fratris eorum, cum omnibus utilitatibus suis dedisse domino bano et per eum suis heredibus, heredumque successoribus iure perpetuo possidendam pro terris seu possessionibus scilicet Seronicha, Boyna et Stoymerichi, quas idem dominus banus in concambio dedit eisdem cum omnibus utilitatibus suis similiter perpetuo possidendas et insuper centum viginti marcas, quas se dixerunt ab ipso domino bano plenarie recepisse, mittentes se alterutrum ex nunc in possessionem terrarum in concambium deductarum sub tali conditione, quod prefatus dominus banus et filii Boboneg supra dicti se vicissim expedire debeant ab omni, quam super ipsis terris alterutrum datis in concambio oriri contingeret, questione et si qua partium de predicto concambio resiliret, parti adverse centum marcas pro pena solvere teneatur. Et hoc quidem concambium processit ex permissione magistri Chak comitis de Vrbaz et magistri Nicolai comitis de Kemluk, qui magister Nicolaus assistens personaliter renunciavit parti sue, quam habebat in terris, quas dominus banus dedit in concambio supra dictis. Hoc etiam in presenti contractu subiunxerunt, quod si quando gratia regalis ad pietatem inclinata indignationem suam a filiis Stephani revocaret et possessiones eorum redderet ipsis, predictum concambium eo facto esse debeat revocatum, ita sci-

licet, quod filii Boboneg predicti, redditis domino bano centum viginti marcis, terram eorum hereditariam iure pristino rehabebunt et ad dominum banum terrarum datarum per eum in concambio possessio revertetur. In cuius rei testimonium presentes ad instantiam partium contulimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum quarta feria post festum
1266. aug. 25. sancti Stephani regis, anno ab incarnatione domini M. CC. LX. VI.

Eredetije hártyán, melyről a zöld selyem zsinóron függő pecsét elveszett, *4.* A zágrábi káptalannak 1393. máj. 13-án a *miles strennus, magister Paulus filius Georgii de Zeren* részére kelt átiratában, az orsz. lltárban *M. O. D. L. 33,920.*

Kiadta *Fejér* IV. 3. 377., *Nagy* I., Hazai Okm. VIII. 106.

X.

1269.

Béla Tótország, Dalmáczia és Horvátország herczege a Vodicsánhoz tartozó jobbágyok panaszára Bobonig fiait Vodicsánra vonatkozó leveleiknek bemutatására utasítja, a minek megtörténte után őket annak birtokában megerősíti s a jobbágyoknak örök hallgatást parancsol.

(B)ela dei gratia dux totius (S)clavoniensis, (D)almatie et Croatie omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris salutem in salutis largitore. (I)nsurgente fluctivaga procella emulorum, contentiose litis materia nequit enervari, nisi ea, que rite geruntur, fido literarum patrocinio fulciantur. (P)roinde ad universorum notitiam tam presentium quam posterorum harum serie volumus pervenire, quod cum Bora filius Hlapuna cum proximis suis de Kenesepula, Voyhna filius Vytalus, Zoryzlo filius Ozor cum proximis eorum de Bovycha, Ruzete filius Bratk, Poznan filius Voyhna, Grubuch filius Braseyk cum cognatione eorum de Povnyna, Raduna filius Chornoy, Gyrd filius Vozlo, Zyuenk filius Zorian cum cognatis suis de Scytar, Goriwlk filius Dragubert, Jacus filius Branyzlo, Obrad filius Stepk cum proximis suis, Elia filius Stavlen, Petyna filius Vratyn cum proximis suis de Polchan, Vulchislo et Poznan filii Nagul cum proximis suis de Rychycha,

As, Baas et Heynih filii Petrych coram nobis in forma iudicii Jacov et Crystanum filios Bobonig conveniss[ent et] contra eosdem proposuerunt in hunc modum, quod ipsi fuissent iobagiones castri in terra Vodichan constituti et filii Bobonig ipsam terram Vodichan a castro usurpatam detinerent violenter indebite occupantes.

(A)d que prefati Jacov et Cristan filii Bobonyg taliter responderunt, quod predicta terra Vodichan Stephano de Goricha avo ipsorum propter servitia sua per magnum Belam regem felicis recordationis, proavum nostrum collata extitisset et per Hemiricum regem clare memorie ac dominum Belam regem Ungarie, karissimum patrem nostrum ipsa collatio fuisset confirmata, et super collatione et confirmatione ipsius terre eidem Stephano avo ipsorum et Bobonig patri eorum consequenter factis tria haberent privilegia, unum videlicet regis Hemirici sub bulla aurea, et aliud illustris Bele regis, karissimi patris nostri similiter sub bulla aurea, et tertium privilegium eiusdem domini Bele regis, karissimi patris nostri bulla cerea consignatum.

(C)umque nos auditis partium assertionibus, ante dictis Jacov et Crystano filiis Bobonig terminum assignassemus ad statuenda ipsa ivilegia coram nobis, iidem filii Bobonyg in ipso termino unum predictorum privilegiorum sub cera nobis exhibuerunt dicentes, prenotata duo privilegia bulla aurea consignata eis per depositarios ad exhibendum nobis data non fuisse, transcriptum eorundem duorum privilegiorum sub sigillo abbatis de Lonscruht, ubi ipsa privilegia dicebant fuisse deposita, nobis presentarunt. Sed quia nobis huiusmodi exhibitio ipsorum privilegiorum sufficere non videbatur, Iuan comiti de Prodavyz, magistro Buze cantori ecclesie *) Zagrabiensis et magistro Petro archidiacono ecclesie eiusdem dedimus in mandatis, quod inspicientes ipsa originalia et perlegi, ac de verbo ad verbum in fide deo et nobis debita transscribi facientes transcriptum eorundem nobis sub sigillis suis transmitterent per filios Bobonig ante dictos.

(A)dveniente itaque termino per nos partibus assignato, sepe dicti filii Bobonig transcriptum predictorum duorum

*) Hibásan *ecclesiensi* az eredetiben.

privilegiorum bulla aurea communitorum sub sigillis virorum prefatorum et tertium privilegium domini Bele regis, patris nostri karissimi sub cera, quod etiam antea exhibuerant, nobis presentarunt ut debebant, quorum duorum privilegiorum transscriptum et tertium ipsum originale cum presentibus baronibus et nobilibus regni nostri, qui nobis tunc temporis assidebant, diligenter perlegi et exponi fecissemus. In unius privilegii transcripto vidimus, quod superius nominatus magnus Bela rex proavus noster, annuente Hemirico rege, filio suo prescriptam terram Vodichan prefato Stephano et suis heredibus, heredumque successoribus propter sua multiplicia et fidelissima servitia ac sui et suorum sanguinis effusione(m), que in exhibenda regie corone fidelitate fuerat perpessus, contulit et donavit pleno iure perpetuo possidendam, quam quidem collationem seu donationem quia pretaxatus magnus Bela rex morte preventus suis literis non potuit roborare, rex Hemiricus cum suo privilegio bulla aurea consignato communivit, prout eidem dictus magnus Bela rex pater eius sub paterna benedictione dederat in mandatis. Item in transcripto secundi privilegii sub bulla aurea et tertio sub cera in originali videlicet inspeximus, quod dominus Bela rex, pater noster karissimus collationem antecessorum suorum ratam habens et approbatam confirmavit, licet etiam tempore Stephani bani quidam castrenses super facto supra dicte Vodichan contra Bobonig patrem ipsorum questionem suscitassent.

(N)os itaque collationem et confirmationem predictas diligenter investigando invenientes rite et legitime fuisse factas, de consilio et assensu baronum et nobilium regni nostri, qui presentes erant, de prefata terra Vodichan portionem ipsos filios Bobonig contingentem eisdem filiis Bobonig et ipsorum heredibus, heredumque successoribus reliquimus et dimisimus irrevocabiliter perpetuo possidendam, prenominatis Bora, Voyhna, Ruzete, Roduna et Gyrd ac aliis prenotatis de ulteriori requisitione vel motione questionis super facto terre premisse perpetuum silentium imponentes, ita videlicet, quod si iam dicti Bora, Voyhna, Ruzete, Roduna et ceteri superius nominati super ipsa terra Vodichan contra

filios Bobonig vel suos heredes aliquo tempore moverent questionem, pro calumpniatoribus ipso facto et litis refricatoribus habeantur. (E)t quod huius rei series semper salva et inconcussa perseveret, nec possit per quempiam retractari in futurum, presentes duplicis sigilli nostri munimine concessimus roboratas. Datum per manus venerabilis patris Ladizlai episcopi Tynniniensis, aule nostre cancellarii, dilecti et fidelis nostri, anno ab incarnatione domini M. CC. LX. nono, duca- 1269.
tus a(u)tem nostri anno primo.

Eredetije hártyán, alján a pecsét szalagjának áthuzására két bevágással s *Georgius Opplanitsch 1613* följegyzéssel, *5.*

XI.

1272.

V. István király a stájerországi birtokaitól Ottokár cseh király által megfosztott Lővenbergi Miklósnak a tótországi Szamobor falut adományozza.

Stephanus dei gratia Hungarie, Dalmatie, Croatie, Rame, Servie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque rex omnibus Christi fidelibus presentes literas inspecturis salutem in omnium salvatore. Erga celsitudinem regiam insudantes dignis congruit premiis refoveri, qui undecunque venerint divina gratia vocati, aulam poliunt maiestatis, ut funiculum distributionis recipiant inter eos, quos conversatio laudabilis, fidei unitas nostris aulicis corpore et animo sociavit. Ad universorum igitur notitiam harum serie volumus pervenire, quod comes Nicolaus de Leueberk *) multa servitia et diversa karissimo patri nostro clare recordationis et nobis impendit, cum in Styria fuissemus in fervore fidelitatis approbate et cum translato ipso karissimo patre nostro iure successorio regni gubernaculum adepti fuissemus deo dante, idem comes Nicolaus in guerra, quam cum rege habuimus boemorum, fidelitates et servitia fidelitatibus cumulavit, hominibus de Styria, qui confinia regni nostri invadebant, strenue resistendo et quosdam

*) E kivakart név helyébe, az írás jellegéből ítélve, a *Blagay* nevet a XVII. században szurták be.

ex eisdem crudeliter interemit; demum cum postmodum inter nos et regem boemorum treuge et concordie fuissent ordinate, idem rex boemorum predictum comitem Nicolaum pro eo, quia nobis servitium impendit incessanter et fidelitatem tenuit et servavit, suis castris et bonis ac possessionibus spoliavit universis, que et quas iure hereditario in Styria possidebat, eundem de Styria penitus excludendo. Nos igitur attendentes fidelitates et servitia, que idem comes Nicolaus maiestati nostre diversis temporibus exhibuit indefesse adeo nostre celsitudini adherendo, ut proscriptionem bonorum, ablationem possessionum omnium pateretur, in recompensationem sui fidelissimi famulatus, licet propter amissionem bonorum suorum maiori foret recompensationis amplitudine refovendus, in signum tamen gratie specialis, qua eum munificentius prosequi volumus in futurum, de benignitate regia villam Zamobur vocatam, in Sclavonia existentem cum tributo, utilitatibus et pertinentiis suis universis eidem comiti Nicolao et per eum suis heredibus, heredumque suorum successoribus dedimus, contulimus et donavimus iure perpetuo et inrevocabiliter possidendam et eandem sibi per Iwachinum banum totius Sclavonie, dilectum et fidelem nostrum fecimus assignari sub metis veteribus et antiquis. Ut igitur hec nostra donatio seu collatio robur perpetue firmitatis obtineat, presentes concessimus literas sigilli nostri duplicis munimine roborando. Datum per manus magistri Benedicti Orodiensis ecclesie prepositi, aule nostre vice cancellarii, dilecti et fidelis nostri, anno domini
1272. Millesimo ducentesimo septuagesimo secundo, regni autem nostri anno tertio, venerabilibus patribus Philippo Strigoniensi eiusdemque loci comite perpetuo, Stephano Colochensi aule nostre cancellario et Iohanne Spalatensi archiepiscopis, Lamperto Agriensi, Job Quinqueecclesiensi comite Musuniensi, Brictio Chenadiensi, Philippo Waciensi domine regine cancellario, Paulo Wesprimiensi, Thimotheo Zagrabiensi, Lodomerio Waradiensi, Dionysio Iauriensi et Petro Transsilvano episcopis ecclesias dei feliciter gubernantibus, Moys palatino comite Supruniensi, iudice cumanorum, Nicolao iudice curie nostre comite Symigiensi, Egidio magistro tavarnicorum comite Posoniensi, Iwachino bano totius Sclavonie, Matheo voyavoda

Transsilvano comite de Zonuk, Laurentio bano de Zeurino comite de Dobuka, Petro magistro dapiferorum comite de Guechke, Alberto magistro agazonum comite de Zybynio, Philippo magistro pincernarum, Paulo bano comite Bachiensi, Gregorio magistro tavarnicorum domine regine, comite Castri Ferrei, Ponyth bano comite Zaladiensi, Micaele comite Nitriensi et aliis quampluribus comitatus regni nostri tenentibus et honores.

Eredetije hártyán, alján a pecsét szalagjának áthuzására két bevágással s hátán *Super villa Zamobor collata comiti Nicolao de Leueberk* egykorú följegyzéssel, *B.*

XII.

1273. jan. 17.

A zágrábi káptalan előtt Dobroszló fia Dobroteh, Radoszló fia Godedrag, Golob fia Bratilk, Ulk fia Boroszló és Dragoszló fia Radván Harapavcz nevű földjüket István ispánnak tizennégy márkáért örökbe vallják; egyszersmind a káptalan annak határát leírja.

(C)apitulum Zagrabiensis ecclesie universis Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in domino. Universitati vestre tenore presentium declaramus, quod constitutis coram nobis ab una parte Dorboteh filio Dobrozlou, Godedrag filio Radozlai, Bratylk filio Golob, Boryzlou filio Wlk, Radoan filio Dragozlo de Harapauch pro se et pro generatione eorum tota et ab altera Zlobask filio Gordos pro comite Stephano filio Stephani, iidem Dobroteh, Godedrag, Braty(l)k, Boryzlaus et Rodoan quandam particulam de terra eorum hereditaria, Harapauch vocata, terre Radyzlai fratris dicti comitis Stephani immediate adiacentem ut dixerunt metis separatam infra scriptis confessi sunt, se et generationem eorum vendidisse predicto comiti Stephano et per eum suis heredibus iure perpetuo possidendam pro septuaginta pensis denariorum banalium, quorum singule quinque pense marcam tunc temporis faciebant, quas se dixerunt ab eodem plenarie recepisse.

Mete vero dictam particulam separantes, sicut partes nobis retulerunt, hoc ordine distinguntur: incipit prima meta

ab oriente in angulo vinee venditorum in arbore nyr iuxta terram predicti Radozlai fratris comitis Stephani, inde vadit iuxta eandem vineam inferius ad occidentem ad duas arbores cher, hinc vadit sub eadem vinea ad unum rivum, in quo rivo descendit ad quandam arborem cerasi, de hinc ad foveam, ubi ille rivus intrat sub terram, demum ascendit super monticulum, ubi sunt due arbores cher, inde in eodem monticulo vadit ad arborem tul, ab hinc ad parvam arborem cher meta terrea circumfusam, hinc ad duas arbores tul, inde ad caput putei, in quo intrat fluvium Corona et in aqua Corona vadit versus meridiem supra et pervenit ad metas terre predicti Radyzlai, ubi est arbor has, terra venditorum a septemtrione remanente.

In cuius rei testimonium presentes ad instantiam partium concessimus nostro sigillo communitas. Datum tertia feria
1273. jan. 17. post octavas Epiphanie domini, anno eiusdem M. CC. septuagesimo tertio.

Eredetije hártyán, alján a pecsét szalagjának áthuzására két bevágással, *6.*

XIII.

Dubicza, 1278. apr. 20.

Vodicsai István bán és rokonai Miklós tótországi bánnal és rokonaival, a kölcsönös hatalmaskodásoknak véget vetvén békét kötnek.

Nos Stephanus banus, filius comitis Stephani de Vodyche significamus tenore presentium quibus expedit universis, quod nos pro nobis, pro comite Radizlao fratre nostro, Nicolao filio Baboneg, Farcasio et Vlcheta filiis Jelenk, filiis Arlandi, Gardon, Irso et Grobysse filiis Stephani de Lapuch commisimus super omnibus causis seu articulis, per quos inter nos, fratres et socios nostros a parte una, item magistrum Iohannem, N(icolaum) banum totius Sclavonie et comitem Henricum fratrem eorundem ac socios eorundem ab altera discordia fuerat suscitata et exorta, spontanea voluntate, prestito sacramento, data fide tactoque sacro ligno vivifice crucis ad arbitrium proborum virorum et honestorum videlicet capitanei

et marescalci militie domini regis Karoli, ac fratris G(yrardi) magistri domorum militie templi per Ungariam et Sclavoniam, qui data fide, interposita quoque diligenti et solerti cura inter nos huiusmodi pacem, ordinationem seu concordiam ab utraque parte fratrum et sociorum *) utriusque firmiter assumpmentibus et observare volentibus ordinarunt, quod idem magister Iohannes, fratres et socii sui nobis, fratribus, sociis et cognatis nostris annuerunt, ut quicquid nos, fratres, socii nostri universi tempore guerrarum quibusdam nocuimus, penitus est indulsum et omnino relaxatum, ita quod super nocumentis hactenus perpetratis contra nos nec questio nec iudicium esse potest.

Preterea idem magister Iohannes, fratres et socii sui pro morte Ioachimi bani bone memorie seu possessionibus ipsius aut fratrum suorum contra nos, fratres et socios nostros nec in iudicio, si forte fieri contigeret per aliquem, nec in aliis aliquibus causis se intromittent ullo modo, nec fratres dicti I(oachimi) bani contra nos adiuvabunt nec partem ipsorum confovebunt, si etiam ad premissa exercenda eis a domino rege vel regina eveniret mandatum speciale, imo si forsitan fratres predicti I(oachimi) bani potentialiter aut armata manu insurgerent contra nos, ex tunc idem magister Iohannes cum fratribus et sociis suis nos, fratres et socios nostros tanquam sibi subditos totis viribus proteget et tueretur ac similiter defensabit nos contra omnes homines, qui nobis nocere aut molestias inferre niterentur.

Ceterum obsides et captivos, quos de societate nostra habent, penitus sine pretio remittent, nos etiam econverso obsides et captivos, quos habemus tempore guerre captos et receptos, similiter sine pretio remittemus, preter obsides magistri Nicolai fratris dicti I(oachimi) bani et preter castrum suum Stenichnak, quia de presenti ordinatione factum eorundem est penitus pretermissum.

Insuper prefatus magister Iohannes cum fratribus et sociis suis omnes possessiones nostras, hereditarias videlicet emptitias et de iure acquisitas habendas et possidendas nobis

---

*) Helyesen *fratribus et sociis* lenne.

promiserunt pacifice et quiete, prout easdem hactenus dignoscimus tenuisse; possessiones vero nobilium vel aliorum quorumlibet seu iura ducatui vel banatui spectantia remittemus ad ius et consuetudinem penitus observatam, nec ulterius ad ea, que tempore guerre potentialiter detinuimus occupata, extendemus in aliquo manus nostras.

Ad hec ut nos cum fratribus et sociis nostris eidem magistro I(ohanni), fratribus et sociis suis commodius contra omnes societatem valeamus observare, partemque ipsorum valide confovere semper et ubique, idem magister I(ohannes), fratres et socii sui nobis, fratribus, cognatis et sociis prefatis duos comitatus de Pezeth, item comitatus de Guerce, de Gay, de Dressnuk et de Novo Castro ac villam Petrine ad petitionem capitanei contulerunt ad percipienda iura consueta eorundem tenendos et habendos, et id nobis ex voluntate et consensu domini A(ndree) ducis contulerunt.

Insuper ut pax sic ordinata inviolabiliter in perpetuum perseveret, nos et Farcasius de societate nostra dedimus filios nostros et dictus magister I(ohannes) de parte sua dedit filium suum ad manus dicti capitanei retinendos usque ven-
(1279.) apr. 2. turam Pascha(m), ita tamen, quod obsides iam dictos prefatus capitaneus extra terminos regni regis Ungarie deferre non valeat, sed eosdem conservet vel conservari faciat intra fines regni ante dicti.

Item extitit per eosdem arbitros ordinatum nobis sponte assumpmentibus, ut si que partium premissam ordinationem preteriret vel paci contrairet, periura publice habeatur et nichilominus pena duorum millium marcarum aggravetur, cuius pene dimidietas scilicet mille marce ipsi capitaneo, detentori obsidum et ordinatori pacis, residue vero mille marce parti pacem observanti debent provenire.

Dicimus etiam, quod adveniente Pascha iidem obsides remittentur parentibus suis, si nos et pars adversa prefatam pacem observabimus, si vero non, ex tunc obses partis pacem observantis remittetur, obses autem discordantis et concordiam rumpentis pro ipsa tota pena per eundem capitaneum detinebitur, donec ipsa pena videlicet duo millia marcarum modo prescripto plenarie persolvatur. Et si ipse capitaneus

medio tempore, antequam obsides remittantur, de regno ipsius domini nostri regis aliquo casu discederet, ex tunc obsides ipsos in hoc regno commode collocabit, ubi commodius et utilius considerabit secum non transducens extra regnum, prout ad fidem et humanitatem suam id assumpsit.

Item idem magister I(ohannes) pro se et N(icolao) fratre suo bano assumpsit et compromisit pura fide, ut ad factum castri Ozol contra nos se nullatenus et iuxta nostram*) intromittet et neminem adiuvabit, imo potius si qui potentialiter insurgerent contra nos super facto dicti castri, ex tunc nos, et fratres et socios nostros contra nos potentialiter insurgentes adiuvabit toto nisu.

Preterea ordinatum est, ut quicquid filii Arlandi tempore guerre in societate nostra quibuslibet nocuerunt, eisdem penitus est indulsum preter factum comitis Percini, quod ad arbitrium proborum virorum iidem filii Arlandi et comes Percinus predictus commiserunt.

Item nos, fratres et omnes socii nostri ipsum magistrum I(ohannem), fratres et socios suos contra omnes homines de[fende]ndo totis viribus adiuvabimus et partem ipsorum confovemus.

Item prefati arbitri ordinarunt, ut viri discreti capitulum Zagrabiense, idem magister militie templi et comes Percinus super singulis causis inquisitiones veritatis habeantur et iuxta ipsarum assertionem preterita, que per hanc ordinationem sunt sopita, occasione nocumenti inposterum perpetrati non valeant suscitari, nec etiam ea, que per quempiam postea fient occasione preteriti, ad nichilum aliquatenus contra iustitiam deducantur. In cuius rei perpetuam stabilitatem presentes tradidimus nostro sigillo authentico communitas. Datum in Dobice, quarta feria proxima ante festum sancti Georgii martyris, anno domini M. CC. septuagesimo octavo. 1278. apr. 20.

Átirata Károly sziciliai király 1278. aug. 21-én kelt levelében, hátrább.

*) Innen valami, talán *voluntatem* kimaradt.

XIV.

1278. aug. 21.

Károly szicziliai király egy részről a Vodicsai István bán és rokonai, más részről Miklós tótországi bán és rokonai között létrejött békét megerősíti.

Karolus dei gratia rex Jherusalem et Sicilie, ducatus Apulie, principatus Capue, alme urbis senator, princeps Achaye, Andegavensis, Provincie, Fourqualquerii et Tournordori comes ac romani imperii in Tuscia per sanctam romanam ecclesiam vicarius generalis universis presentes literas inspecturis salutem in domino. Noverint universi, quod cum inter filios Henrici bani barones de Hungaria ex una parte, et Stephanum banum, Radizalaum, Nicolaum et Farcasium nobiles de Hungaria ex altera guerra et discordia orta essent, iidem de predicta guerra seu discordia mediantibus domino Iacobo de Boursona capitaneo tunc temporis ad Ungariam per nos misso, domino Guillelmo Brunello marescalco atque fratre Girardo de Sanseto magistro militie templi generali per Hungariam et Sclavoniam constituto ad pacem seu concordiam venientibus,*) de ipsorum communi concordia per eorundem nuncios instanter a nobis humiliter petiverunt, quatenus de ipsorum pace atque concordia nostrum privilegium donaremus. Cuius pacis tenor talis est: Nos Stephanus banus — — *sat., l. az ellenfeleknek 1278. apr. 20-án kelt egyességlevelét elébb.* — Nos igitur de profectu et statu regni Ungarie gratulantes, pacem prefatam ad honorem regis et regine Ungarie et bonum statum regni sui existere intendentes, prefatas eorum petitiones exequi volumus et compleri, super his nostrum privilegium concedentes ante dictam pacem sub eodem tenore, quo utraque partium se alteri obligavit, integre confirmantes. Volentes insuper, ne predicta pax per aliquam partium in aliquo violetur, promittimus, quod si altera alteri violaret, contra violantem cum altera parte viriliter insurgemus. Datum apud lacum Pensi-

*) Igy, helyesen *veniendo* lenne.

lem, anno domini Millesimo CC. septuagesimo octavo, vicesimo primo mensis Augusti. 1278. aug. 21

Eredetije hártyán, a gr. Frangipani cs. friauli lltárában, 3.

XV.

Zágráb, 1278. nov. 6.

Timotheus zágrábi püspök, Máté nádor és társaik az István bán által megölt Joachim bán miatt torzsalkodó Miklós tótországi bánt és testvéreit, István országbírót és Pál mestert s egész nemzetségöket István bánnal és testvérével, továbbá a Bobonig, a Jelenk, a Gárdony és Arland fiaival s ezek nemzetségével megbékéltetik.

In nomine domini amen.

Nos Timotheus miseratione divina episcopus Zagrabiensis, Matheus palatinus comes Symigiensis, Supruniensis et iudex cumanorum, frater Matheus abbas Toplicensis ordinis Cystersiensis, et frater Gyrardus magister domus militie templi per Ungariam et Sclavoniam, ac frater Hugo preceptor de Pucruch vice et nomine magistri domus hospitalis, magister Michael prepositus Zagrabiensis et magister Gyraldus archidiaconus de Zana, Dobycha et Vrbaz, magister Mamfridus archidiaconus de Guercha et magister Gregorius canonici ecclesie nostre vice et nomine capituli nostri Zagrabiensis mediatores per dominum nostrum Ladislaum dei gratia illustrem regem Ungarie inter partes deputati memorie commendantes significamus quibus expedit universis presentium per tenorem, quod cum super inimicitiis et hostilitatibus ac iniuriis universis, que inter magnificos viros videlicet Nicolaum banum totius Sclavonie, Stephanum comitem Musoniensem iudicem curie domini nostri regis et magistrum Paulum fratres eiusdem, filios Stephani bani ac totam societatem et generationem eorundem ex una parte, Stephanum banum et comitem Radyslaum filios comitis Stephani, Nicolaum et Stephanum ac fratres eorundem filios comitis Bobonyg, comitem Farcasium et Wlsetham filios Jhelenk, comitem Gardun filium Gardun et Iohannem filium Arlandi ac totam generationem eorundem et societatem ex

altera super morte Ioachym bani felicis recordationis in area et communi congressu belli per eundem Stephanum banum et suos interempti orte et suscitate extiterant inter eos, partes nostras ex regio mandato pro bono pacis cum diligentia interposuissemus ad huiusmodi inimicitias et controversias sedandas et reformandas, quamquam huiusmodi tractatus pacis inter partes diutius fuisset protractus, tandem idem Nicolaus banus cor et animum paci applicans, ne per huiusmodi dissensiones, hostilitates et exercituum incursus regnum Sclavonie hinc inde ad exinanitionem extreme virtutis deduceretur, sicut nudiustertius commissum extitit factum seu etiam attemptatum, ultro et voluntarie pro se et fratribus suis ac tota generatione sua cessit et renunciavit omni questioni hostilitatis et inimicitiarum ac actioni suscitande in futurum pure et simpliciter; et ut huiusmodi pacis ordinatio firma, inviolabilis et inconcussa perseveret, castrum suum Stenesnak vocatum existens in terra Hutyna, quod eidem Stephano bano per nostras literas et fratrum nostrorum capituli videlicet Zagrabiensis, fratris Mathei abbatis de Toplicza similiter in forma compositionis prius inter eos habite pro summa mille marcarum et penis excrescentibus propter omissionem terminorum pecunie supra dicte pignori extiterat obligatum, et ut maior inter ipsos dilectio et amicitia propagaretur, terram sufficientem ad septem aratra iuxta idem castrum cum tributo et omnibus aliis utilitatibus et pertinentiis eiusdem terre de voluntate fratrum suorum dedit, reliquit et tradidit cum dicto castro Stephano bano et per eum suis heredibus, heredumque successoribus irrevocabiliter iure perpetuo possidendam et habendam; et econverso idem Stephanus banus terram et possessionem Zlat vocatam cum omnibus utilitatibus suis et pertinentiis similiter propter bonum pacis resignavit et reliquit possidendam et habendam Nicolao bano et suis fratribus memoratis. Item castrum Jhezera in forma predicte ordinationis relictum extitit per ipsum Nicolaum banum et fratres suos comiti Farcasio et Wlseta fratri eiusdem, filiis Jhelenk cum omnibus suis utilitatibus et pertinentiis, quod castrum ex regia donatione dixerunt eisdem fuisse et esse collatum et ex titulo huiusmodi collationis per eos habitum,

possessum et obtentum, cauto, quod ipsos tempore ipsius Nicolai bani super eodem castro turbari non continget. Item possessiones, quas dicti Stephanus banus et comes Radislaus ac filii Babonyg, comes Farkasius et Wlseta filii Jhelenk ac tota generatio ipsorum tam in Podgoria, Zana et alibi existentes emptitias, donativas seu et acquisitas habuerunt et habent, super quibus domini regis, capitulorum et aliorum iudicum literas habent, quibus merito astari possit et valeat, cedent eisdem et per eos eorum heredibus, heredumque successoribus perpetuo possidendas. Item possessiones Azarias filii Ludegares, fratris Stephani de Lapuch existentes iuxta aquam Hun, preter quartam partem eiusdem possessionis, quam idem Azarias in morte sua ut fertur reliquerat sorori sue, uxori videlicet Turde comitis, et alibi existentes reliquit, cessit et remisit pro se et fratribus suis dictis Gorbysa et Juphsa filiis Stephani de Lapuch et per eos eorum heredibus possidendas perpetuo et habendas, renuncians idem Nicolaus banus tam pro se, quam pro fratribus suis ac tota generatione et societate sua pure et simpliciter omni actioni, que super hoc eisdem in futurum competere possent in hac parte, super quibus et iidem filii Stephani literis domini Ladislai illustris regis Ungarie se esse munitos affirmabant, et eosdem predictus Nicolaus banus secundum formam prefate ordinationis tempore sui banatus assumpsit et promisit conservare in eisdem.

Intervenit etiam in ipsa ordinatione, quod si tempore ipsius Nicolai bani Stephanum banum vel comitem Radislaum fratrem eiusdem, Nicolaum et Stephanum filios Babonyg, Farcasium vel Wlsetam fratrem suum ac cognatos ipsorum, populos et iobagiones ac alios pertinentes ad eosdem, quorum nomina in literis capituli Zagrabiensis exinde confectis plenius exprimuntur, per quospiam in iudicium trahi contingeret, non in presentia(m) ipsius Nicolai bani vel comitis Zagrabiensis et aliorum officialium suorum, sed dumtaxat in presentiam Timothei episcopi Zagrabiensis vel fratrum eiusdem videlicet capituli loci eiusdem evocentur. Commissa nichilominus nocumenta, huiusmodi articulis inimicitiarum pendentibus, regno per eosdem et perpetrata pro abolitis et non commissis habe-

antur. Item predictus Nicolaus banus vel sui comites et officiales in populis et iobagionibus ipsorum Stephani bani, comitis Radislai filiorum Babonyg, Farcasii et Wlseta ac generationum ipsorum pro eo, quod pendente predicta guerra possessiones eorum et populi ubique existentes per Ioachynum banum et suos exspoliati fuerint et destructi ratione descensus vel occasione collecte septem denariorum ac aliarum contractionum, que pertinent ad banatum, non possint vel debeant aggravari, et si quos dicti Stephanus banus et comes Radyslaus ac alii prenotati in presentiam prefati Nicolai bani vel comitis seu officialis eiusdem convenire voluerint, eosdem in presentia dicti venerabilis patris vel capituli ac hominum eorundem, quos ad hoc deputaverint, debeant iudicare.

Nec hoc pretermittimus, quod possessiones seu comitatus Drasnek, et due partes duorum comitatuum Pset, Vlbywar et Gercha ac Petrina vocate remanserunt eisdem habende pacifice et tenende, prout tempore domini Andree ducis totius Sclavonie felicis recordationis et per literas magistri Iohannis ac Nicolai bani, filiorum Heinrici bani per eosdem fuerant habite et possesse.

Ceterum ordinatum extitit per nos inter partes, laudatum seu etiam arbitratum, quod questio super sanguinis effusione in ipso congressu belli commissa hinc et inde penitus sit abolita et sopita, nec super hoc ulterius per alterutrum partium in futurum moveri contingat questionem. Adjicimus etiam, quod ordinationem et compositionem prehabitam inter partes ad maiorem rei certitudinem et cautelam, ne per aliquam partem articuli prefati in recidive questionis scrupulum relabantur, idem Nicolaus banus literis privilegialibus *) domini nostri Ladislai illustris regis Ungarie ac baronum eiusdem videlicet Mathei palatini et Stephani comitis Posoniensis, filiorum magistri Mathei, Ugrini magistri tavarnicorum domini regis et Fynta voyvode Transsilvanensis, qui procuratores seu nuncii prefati Stephani bani et comitis Radislai tenentur, impetrare et etiam obtinere, et etiam venerabilium patrum

*) Igy, *literas privilegiales* helyett.

dominorum Timothei Zagrabiensis, Dionysii Iauriensis et Lodomerii Waradiensis episcoporum ac capitulorum eorundem, item capitulorum Strigoniensis, Zagrabiensis, Albensis et Budensis ecclesiarum tenebitur confirmare. Intervenit etiam, quod si qua partium prioris machinationis carbones reaccendere attemptaverit, per quod predicte pacis et ordinationis effectus tam pie et salubriter ordinate possent violari, retractari vel infringi tam per se, quam per suos vel etiam extraneos aut forenses, ex tunc cum Dathan et Abyron, quos terra vivos absorbuit, accipiant portionem et nichilominus condigna regie severitatis animadversione plectantur, et hoc idem dominus noster rex propter conservationem predicte pacis ad maiorem rei cautelam bona fide, exacta diligentia exequatur, preveniendo alterutrum partium ut promisimus, si quam resilire contigerit de ordinatione pacis promisse vel eandem violare, et insuper dictus venerabilis pater episcopus Zagrabiensis candelis accensis et extinctis et pulsatis campanis in ecclesia sua cathedrali violatores predicte pacis denunciabit in scriptis publice excommunicatos et faciet eosdem ab omnibus arctius evitari omnibus diebus dominicis et festivis secundum, quod ex consensu et voluntate partium utrinque condictum extitit et iuratum seu etiam ordinatum et expresse per partes cautum, inpactum et deductum. Nec hoc pretermittimus, quod si per quospiam in premissis offensam inferri contigeret citra consensum aliorum, non alii, sed tantummodo cum pena suas actiones tenere debeant, offendentes seu etiam transgressores dicte pacis puniantur, quos culpabiles reperiri contigerit in premissis, innocentes vero nocentibus se adversarios manifeste constituant et infestos. Promisit etiam idem Stephanus banus pro se et fratribus suis ac tota generatione et societate sua data fide, tactis lignis vivifice crucis et sacris reliquiis premissa omnia attendere et servare, et facere attendi per suos et servari; et econverso idem Nicolaus banus data fide, tactis lignis vivifice crucis et sacris reliquiis pro se et fratribus suis prenotatum Stephanum banum, comitem Radislaum ac alios sepe dictos omni amore complecti et favore et premissa omnia attendere et servare, et facere per suos attendi et servari.

Et quia propter viarum impedimenta mercatores et alii transire non poterant versus Senniam vel abinde versus Zagrabiam et exinde regno non exigua dampna proveniebant, idem Stephanus banus, comes Radislaus et societas eorundem obligaverunt et commiserunt tacto ligno vivifice crucis, quod ulterius viarum amfractus et transitus securi patebunt omnibus transeuntibus et mercatoribus per terras et possessiones eorundem salvis rebus et personis, et quod per ipsos et ad ipsos spectantes ipsorum voluntate, facto vel consilio et mandato eisdem dampnum inferri non continget vel regno et regnicolis noceri per eosdem, et onus huiusmodi conservationis itinerum et affidationis securitatem transeuntibus et mercatoribus positum prestitam super se assumpserunt.

Ad maiorem etiam rei certitudinem et inite pacis inter partes plenam conservationem prefatus Nicolaus banus dabit et statuet pro parte sua et suorum fideiussores quatuor barones domini nostri regis videlicet Matheum palatinum, Stephanum comitem Posoniensem filios magistri Mathei, comitem Dionysium et Petrum filios comitis Georgii ac sex nobiles de regno Sclavonie, quorum nomina in literis capituli Zagrabiensis exinde confectis exprimuntur; et econverso idem Stephanus banus pro se et comite Radislao fratre suo, filiis Babonyg ac tota generatione et societate sua dabit magistrum Ugrinum, Fyntam voyvodam, Nicolaum banum et comitem Heinricum filios Heinrici bani vel saltem duos ex eis et similiter sex nobiles de regno Sclavonie, quorum etiam nomina in literis dicti capituli exprimuntur, super eo scilicet, quod promissam ordinationem per se et suos ac eorum heredes, heredumque successores, dum vivunt, observabunt et ordinabunt bona fide et sine fraude post mortem observari. Et si dictus Stephanus banus memoratos quatuor fideiussores nominatos de baronibus pro parte sua statuere non posset et hoc liquere possit verisimiliter, ex tunc eundem Stephanum banum reatu periurii notari non continget. Adjicimus etiam, quod habitis literis domini Ladislai illustris regis Ungarie, venerabilis patris domini Philippi dei gratia episcopi Firmanensis apostolice sedis legati per Hungariam, episcoporum et capitulorum ac baronum prefatorum, idem Stephanus banus debet restituere

duos filios Nicolai bani et unum filium Alexandri bani in manus dicti venerabilis patris domini Timothei episcopi Zagrabiensis, fratris Mathei abbatis Toplicensis et fratris Gerardi magistri domus militie templi per Ungariam et Sclavoniam conservandos et tenendos, donec litere sedis apostolice super confirmatione premissorum articulorum impetrentur et impetrate perveniant et assignentur in manus Stephani bani memorati, que quidem debent procurari, haberi et impetrari infra tres menses ab octavis Pasche proximo venture com- (1279.)
putando et si dicte litere domini pape per incuriam et negli- apr. 9.
gentiam ipsius Nicolai bani fraude, dolo vel aliquo malo ingenio impetrari omitterentur, et hoc constare possit prefatis venerabili patri domino Timotheo episcopo Zagrabiensi, fratri Matheo abbati Toplicensi et fratri Gerardo magistro militie domus templi evidenter, ex tunc eosdem obsides restituere tenebuntur in manus Stephani bani memorati.

Hoc etiam non obmittimus, quod inter eosdem extitit ordinatum et patenter exceptum, quod alter alterius servientes recolligere vel sue familie aggregare in preiudicium alterutrius non possit vel presumat. Et hec omnia premissa et singula premissorum per virtutem iuramenti hinc inde a partibus iam prestiti tractata et recitata ac in arbitrium deducta pari, communi voluntate et consensu partium extiterunt ordinata. In cuius facti memoriam et pleniorem certitudinem rei ac maiorem evidentiam, ne per aliquam partium predicta omnia et singula tractu temporum valeant retractari, temerari, turbari vel infringi, presentes sigillis nostris et partium prefatarum videlicet Nicolai bani totius Sclavonie, Stephani comitis Musoniensis iudicis curie domini regis et magistri Pauli fratrum Nicolai bani, filiorum Stephani bani et Stephani bani, comitis Radislai filiorum comitis Stephani, Nicolai filii comitis Babonyg et comitis Farcassii pendentibus fecimus communiri. Datum et actum apud Zagrabiam, anno domini Millesimo ducentesimo septuagesimo octavo, dominica proxima ante festum 1278.
sancti Martini, septimo idus Novembris. nov. 6.

Eredetije hártyán tíz függő pecséttel, a herczeg Esterházy család kismartoni ltárában, *Rep. 42. fasc. A. nr. 2.*

XVI.

Buda, 1279. jul. 1.

Lodomér váradi püspök a Timotheus zágrábi püspök által reá ruházott hatalomnál fogva, a Joachim bán megöletése miatt torzsalkodó Miklós tótországi bánt, továbbá István bánt és ezek nemzetségét egyházi átokkal fenyegeti, ha a köztök szerzett békességet megszegni merészelnék.

In nomine domini amen.

Nos Lodomerius miseratione divina episcopus Waradiensis memorie commendantes significamus universis quibus expedit presentium per tenorem, quod cum super inimicitiis et hostilitatibus ac iniuriis universis, que inter magnificos viros videlicet Nicolaum banum totius Sclavonie, Stephanum comitem Musuniensem et magistrum Paulum fratres eiusdem, filios Stephani bani ac totam societatem et generationem eorundem ex una parte, Stephanum banum et comitem Radizlaum filios comitis Stephani, Nicolaum et Stephanum filios comitis Babonyg, Farcasium et Wlchetam filios Jelenk ac totam societatem et generationem eorundem ex altera super morte Iohachini bani felicis recordationis in area et communi congressu belli per eundem Stephanum banum et suos socios interhempti orte et suscitate extiterant, et quamquam super his tractatus pacis diutius inter partes fuisset protelatus, tandem venerabili patre Thimoteo dei gratia episcopo Zagrabiensi, nobili viro Matheo comite palatino, fratre Matheo abbate Toplicensi ordinis Cystersiensis, fratre Gerardo magistro domus militie templi per Ungariam et Sclavoniam et fratre Ugone preceptore de Pukur vice et nomine magistri domus hospitalis mediantibus tanquam arbitris et amicabilibus compositoribus partes ad pacis et ordinationis unionem devenerunt. Cuius quidem ordinationis series, articuli et capitula in aliis literis super predicta ordinatione habitis, concessis et confectis plenius continentur et predicte partes pari, communi et ultronea voluntate, prestito iuramento tactis lignis vivifice crucis, ipsam ordinationem promiserunt attendere et inviolabiliter observare. Intervenit etiam, quod

si per quempiam partium presentem ordinationem violari aliquo studio vel ingenio contingeret vel infringi, nos in transgressores predicte pacis ex auctoritate, consensu et voluntate, ac petitione venerabilis patris Timothei episcopi Zagrabiensis nobis in hac parte concessa sententiam excommunicationis dictaremus et ferremus. Nos itaque ex huiusmodi auctoritate sententiam excommunicationis in his scriptis tanquam zelatores pacis ammonitione premissa ut sequitur duximus promulgandam in hunc modum:

In nomine domini amen.

Anno eiusdem M. CC. LXX. nono, prima die mensis 1279.
Iulii, in monte Budensi in ecclesia sancti Nicolaj fratrum pre- jul. 1.
dicatorum.

Nos Lodomerius miseratione divina episcopus Waradiensis monemus, inducimus et (h)ortamur primo, secundo et tertio in domino diligenter in his scriptis nobiles viros Nicolaum banum totius Sclavonie, Stephanum comitem Musuniensem et magistrum Paulum fratres eiusdem, filios Stephani bani nec non generationem et societatem eorundem, Stephanum banum et comitem Radizlaum filios comitis Stephani, Nicolaum et Stephanum filios Bobonig, Fracasium et Wlchetam filios Jelenk ac totam generationem et societatem eorundem, ut presentem ordinationem pacis de eorundem voluntate habitam gratam et ratam habentes approbent et acceptent. Et ecce ut huiusmodi ordinatio inviolabiliter consistat ex nunc ut ex tunc propriis nominibus supratactis expressis, ex auctoritate dicti venerabilis patris domini Timothei episcopi Zagrabiensis, ordinariam iurisdictionem in spiritualibus in utramque partem habentis nobis in hac parte commissa et concessa, et in nos ex consensu partium prorogata excommunicamus, anathematizamus, imo excommunicatos et ana(the)matizatos nunciamus, et ab ecclesia precisos omnes predictos nobiles ac socios et fautores eorundem publice denunciamus, qui si ipsam ordinationem tam salubriter inhitam *) facto, consilio vel aliquo modo, studio vel ingenio temerare, violare, infringere presumpserint vel turbare,

*) Igy, *initam* helyett.

tradentes corpora eorum satane in interitum carnis, ut spiritus eorum in die domini salvi fiant.

Et hec omnia data, acta, recitata sunt anno, die et loco supratactis, presentibus venerabilibus patribus domino Timotheo episcopo Zagrabiensi, domino Petro episcopo Transsilvano, fratre Petro priore provinciali ordinis fratrum predicatorum per Ungariam, fratre Marcello priore Quinqueecclesiensi, domino Micaele preposito Zagrabiensi, magistro Regulo cantore ecclesie Transsilvane et alias quampluribus ad hoc specialiter vocatis et rogatis.

Eredetije hártyán, a gr. Frangipani cs. friauli lltárában, *6.*

XVII.

1279.

A zágrábi káptalan előtt a Rathey nemzetségbeli Isan fiai Kicsában levő földjüket kilencz és fél márkáért Máté topliczai apátnak örökbe vallják; egyúttal a káptalan annak határát is leírja.

(C)apitulum ecclesie Zagrabiensis presentium inspecturis universis in dei timore et reverentia constitutis salutem in omnium salvatore. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod fratre Iohanne priore de Thoplica pro venerabili viro fratre Matheo, abbate de eadem Thoplyca et conventu eiusdem monasterii a parte una et Radyzlao, Jescen, Gordomerl, Senko filiis Isani de genere Rathey ab altera coram nobis personaliter constitutis, idem Radyzlaus et fratres sui prenotati dixerunt et confessi sunt, se terram ipsorum hereditariam, vicinam terre eiusdem domini abbatis, Chemernicha vocatam, in Kycha sitam et existentem cum omnibus utilitatibus, usu fructibus et pertinentiis ipsius terre universis vendidisse et tradidisse eidem domino abbati et per eum suis successoribus, eidemque monasterio de Thoplyca iure perpetuo et irrevocabiliter possidendam et habendam pro viginti novem marcis et dimidia denariorum banalium, quarum singule quinque pense marcam tunc temporis faciebant, quas confessi sunt ab eodem domino abbate habuisse, numerasse

et plenarie recepisse, assumentes et obligantes tam pro se quam pro suis heredibus, heredumque successoribus ac cognatis expedituros sepe dictum dominum abbatem vel eius successores, dictumque monasterium ab omni questione, quam ratione prescripte terre contra eosdem moveri contingeret in futurum, propriis laboribus et expensis.

Mete autem prescripte terre, sicut partes nobis retulerunt, tali ordine distinguntur: videlicet prima meta incipit a confinio terre Grange de Boyna iuxta arborem dictam breza et tendit inferius usque ad rivulum Chemernicha vocatum et ibi est alia meta circa pomerium et quercum, deinde ascendendo iuxta dictum rivulum a sinistris usque ad alium rivulum dictum Wolyauech, ubi idem rivulus cadit in predictum rivulum Chemernycha et ibi est alia meta, deinde ascendendo de dicto rivulo a sinistris tendit usque ad arborem dictam graber, inde ascendendo similiter a sinistris vadit usque ad verticem montis ad lapidem zerno vocatum, ubi est alia meta, deinde per verticem montis a sinistris usque ad unam kercum vadit, in qua crux est facta et ibi etiam est alia meta, deinde per verticem montis similiter a sinistris est alia meta terrea, de illa vero meta usque ad vallem, que tendit in Becheriam, inter tres kercus, que cruce sunt signate, est alia meta, deinde ad dexteram et ad sinistram usque ad viam rectam est terra abbatis supra dicti, deinde autem per predictam vallem descendendo usque ad terram Becherie, que terra est eiusdem abbatis, est alia meta facta iuxta arborem castanee et sic terminantur.

In cuius rei certitudinem et memoriam, ut huiusmodi venditio robur perpetuo firmitatis obtineat nec per quempiam possit processu temporis retractari, presentes ad instantiam et petitionem partium concessimus literas sigilli nostri robore communitas. Datum anno domini M. CC. septuagesimo nono. 1279.

Eredetije hártyán, melyről a rózsa színű selyem zsinóron függő pecsét hiányzik, *7.*

XVIII.

Ozal, 1280. oct. 30.

János Verbász és Zana ispánja, Miklós tótországi bán és Péter veszprémi püspök mint IV. László által kiküldött békebírák István bánnal, Rodoszlóval, a Baboneg fiaival, János és Duim vegliai grófokkal s Gárdonynyal békét kötnek, büneikért büntetlenséget igérnek s őket javaikban háborittatlanúl megtartani fogadják.

Nos magister Iohannes comes de Vrbaz et de Zana, Nicolaus banus totius Sclavonie et Petrus miseratione divina episcopus Wesprimiensis omnibus quibus expedit tenore presentium volumus esse notum, quod cum regnum Sclavonie propter longa guerrarum discrimina quasi ad inreparabilis exinanitionis materiam ac infime paupertatis inediam devenisset, dominus noster L(adislaus) dei gratia illustris Ungarie rex sui et suorum barronum circumspecta deliberatione consilii decrevit, ut nos licet tante reparationis modicos ad huius dissolutionis materiam transmitteret reparandam et ea, que in partibus Sclavonie nostris actibus congrua viderentur, sue dignaretur autoritatis munimine roborare.

Nos igitur attendentes, quod per guerras et gravium guerrarum simultates adhuc ipsum regnum Sclavonie maioris dissolutionis periculis gravaretur, cum viris nobilibus Stephano bano, Raduzlao comite, Nicolao, Stephano filiis Baboneg fratribus suis, Iohanne et Duymo comitibus de Vegla et de Modrus, nec non comite Gardino in talem pacis venimus unionem, quod nos tactis sacrosanctis euangeliis promisimus et promittimus bona fide, quod eos omni prosequemur amicitia et nostre dilectionis participes esse volumus, et favoris et perpetue inter nos firmitatis ligamine obligati, eos in suis iuribus promittimus illibatos permanere, promittentes nichilominus, ut dampna et iniurie, que in regno Sclavonie per eos et per eorum familiam seditioso tempore sunt illate, penitus transeant impunite, nec predicti gravaminum et dampnorum illatores alicuius iudicis gravamine aggraventur, nec veterem resuscitantes querelam novas in regno Sclavonie depredationes facerent vel facere conarentur. In quo casu

extitit concordatum, ut secundum scita capituli Zagrabiensis domini eorundem gravaminum illatorum de plano satisfacere teneant, alioquin ipsos de sua familia et societate excludant, si de eisdem satisfacere non valerent.

Promittimus etiam bona fide, quod Stephanum banum, R(aduzlaum) comitem et filios Baboneg fratres ipsorum, ac comitem G(ardinum) in suis possessionibus et comitatibus secundum relationem ipsorum ex donatione regia acquisitis scilicet in Podgoria, in Gerce, Dresnik, Gay cum Cladosa, Novo Castro nec non in utroque Pzet et in villa Petrina tempore nostro inconcussos servabimus et illesos, ita tamen, quod consueta iura banalia ex integro in predictis comitatibus persolvantur, nec banus ea ex liberalitate propria duxerit relaxanda. Si vero Stephanum banum, R(aduzlaum) comitem, filios Babonyg, I(ohannem) et D(uymum) comites aut G(ardinum) comitem in suis iuribus hereditariis vel in comitatibus supra scriptis per dominum nostrum regem contingeret molestari, nos erga dominum nostrum regem diligentem curam cum omni fidei puritate adhibebimus, ne ipsi in suis possessionibus aut comitatibus supra dictis aggraventur.

Subiungimus etiam, quod villam Chehi, quam comes G(ardinus) ex donatione regia se asserit possedisse, et comitatum Hraschina eum permittimus tempore nostro sine aliquo discrimine possidere.

Adjicimus etiam, quod si predictus comes R(aduzlaus) servaverit omnes articulos, qui in suis et fratris sui literis continentur, vel nos non servaremus, que promisimus, secundum scita capituli Zagrabiensis tunc in festo Purificationis beate virginis obses ipsorum restituetur et reddetur; si vero febr. 2.
ipse comes R(aduzlaus) non servaret, nostris manibus assignabitur sine fraude.

Et ut hec omnia premissa inviolabiliter perseverent, in lucem volumus venire clariorem, quod nos sub pena periurii observamus omnia premissa et singula premissorum, ita tamen, quod si predicti nobiles viri iura et conditiones inviolabiliter observabunt, quas in suis literis propriis suorum appensione sigillorum roboratis, et literis capituli Zagrabiensis confirmatis, et nichilominus iuramentis propriis solidatis inre-

vocabiliter ac inviolabiliter observabunt. Ut autem huius nostre reformationis ordinatio perpetuo valeat esse inconcussa, presentes sigillorum nostrorum munimine duximus roborandas.
1280. Datum sub castro Ozal, tertio die apostolorum Simonis et
oct. 30. Iude, anno domini M. CC. octuagesimo.

A zágrábi káptalannak 1280. nov. 17-én kelt átiratában, hátrább

XIX.

1280. nov. 17.

A zágrábi káptalan a János verbászi és zanai főispán és társai mint királyi biztosok által Vodicsai István bánnal és rokonaival kötött békéről szóló oklevelet átírja.

Nos capitulum ecclesie Zagrabiensis significamus universis quibus expedit memorie commendantes, quod accedentes ad nostram presentiam Nicolaus banus totius Sclavonie pro se et fratribus suis et nuncii Stephani bani et Raduzlai comitis, petiverunt a nobis, ut literas ipsorum super compositione pacis inter ipsos confectas transcribi faceremus et sigillo nostro consignari. Quarum tenor talis est: Nos magister Iohannes comes de Vrbaz — — *sat., l. János verbászi és zanai ispán s társai 1280. oct. 30-án kelt levelét elébb.* — Nos igitur petitionibus ipsorum annuentes iustis et honestis, presentes literas ad evidentiam pleniorem transcribi fecimus et transumi, ac impressione sigilli nostri roboramus. Datum
1280. die dominico proximo ante octavas beati Martini confessoris,
nov. 17. anno domini M. CC. octuagesimo.

Eredetije hártyán, a gr. Frangipani cs. friauli ltárában, 7.

XX.

1283. jul. 27.

A zágrábi káptalan előtt a védelemre csekély számuk miatt képtelen alsó-jamniczai nemzetség tagjai István fia Rodoszlót protectoruknak választják s az egész nemzetség birtokának egyharmadát azzal a kikötéssel, hogy nemességük sértetlen maradjon, neki és utódainak örökbe vallják.

Capitulum ecclesie Zagrabiensis universis quibus expedit presens scriptum salutem in domino. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod constitutis in nostri presentia personaliter ab una parte Radozlao comite filio Stephani comitis filii condam Baboneg, ab altera vero Herga, Began, Jurizlan filii Bratozlai et Stawlen filius Radozlai de generatione inferior Jamnicha nuncupata pro se et pro tota generatione ipsorum, confessi sunt in hunc modum, quod cum ipsi presidii seu tuitionis solatio propter paucitatem ipsorum incumbente necessitate temporali indigerent, prefatum comitem Radozlaum et eiusdem successores receperunt et assumpserunt de communi consensu et pari volumptate in protectores et defensores suos speciales, conferentes, tradentes et assignantesque eidem comiti Radozlao et suis heredibus, heredumque suorum successoribus pretextu tuitionis huiusmodi quandam portionem possessionum suarum hereditariarum inter ipsos habitam et existentem videlicet tertiam partem totius generationis eorum inferior Jamnicha antefate cum omnibus appendiciis et utilitatibus, proventibus et fructibus suis universis contulisse eidem comiti Radozlao et heredibus suis irrevocabiliter iure perpetuo pacifice et quiete possidendam, tenendam pariter et habendam, hoc tamen interiecto, quod sepe dictus comes Radozlaus assumpsit in omni necessitate eorum a cunctis indebite eos molestare volentibus fideliter uti protector defendere, protegere et pro posse tueri, nichilominus illesa imo et conservata Herga et proximorum suorum nobilitatis libertate. Ut igitur huiusmodi ordinationi seu donationi *) robur obtineat perpetue firmitatis et processu temporum nequiat

*) Helyesen *ordinatio seu donatio* lenne.

aliqualiter in irritum revocari, ad instantiam partium predictarum literas nostras sigilli nostri munimine roboratas con-
1283. cessimus ad cautelam. Datum tertio die post festum beati
jul. 27. Iacobi apostoli, anno domini M. CC. octuagesimo tertio.

A zágrábi káptalannak 1367. maj. 4-én a *magnificus vir comes Duymus, filius condam comitis Radozlai* kérésére kelt átiratában, melyet a káptalan 1380. dec. 4-én ujból átír. Megvan még Egervári László dalmát bánnak 1493. febr. 20-án kelt ítéletlevelében, hátrább.

Kiadta *Wenzel* IX. 367.

XXI.

1283. nov. 26.

A zágrábi káptalan előtt Jaroszló fia Iván Lipócz várát tartozékaival, továbbá Plesiviczát, Braszlaulát, Breganát, Prilepit, Rasztokát és Kölkedföldjét százötven márkáért István fia Rodoszló ispánnak örökbe vallja; egyszersmind a káptalan azok határát leírja.

Capitulum ecclesie Zagrabiensis omnibus presens scriptum inspecturis salutem in vero salvatore. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod nobili viro comite Iwan, filio Jarozlau pro se et filio suo nomine Iwan ad(h)uc in tenera etate constituto ab una parte, et Pousa serviente nobilis viri comitis Radozlai filii comitis Stephani ac Iacobo magistro notariorum eiusdem vice et nomine ipsius domini sui ab altera in nostri presentia personaliter constitutis, idem comes Iwan dixit et confessus est viva voce, se castrum suum Lypouch vocatum cum terris seu possessionibus suis ad ipsum castrum pertinentibus universis nunc propter guerram diuturni et impacati temporis desolatis et habitatoribus destitutis, terris inquam emptitiis videlicet Plesiuicha et Brazlaula vocatis, item donativis scilicet Bregana et Prilepi, Raztoca et Kulkedfeldi nominatis ut dicebat cum omnibus utilitatibus et pertinentiis earundem terrarum videlicet montibus, terris arabilibus, vineis, silvis, fenetis et cavernis glirium vulgo pulsina dictis, nec non locis molendinorum ac aliis omnibus appendiciis contentis sub metis et terminis infra scriptis de bona, ultronea et libera voluntate sua vendi-

disse, tradidisse et assignasse prefato comiti Radozlao et per eum suis heredibus, heredumque successoribus iure perpetuo possidendum et habendum pro centum et quinquaginta marcis denariorum Zagrabiensium, quarum singule quinque pensas tunc temporis faciebant, de quibus centum marcas dictus comes Radozlaus per memoratos Pousam et magistrum Iacobum solvit ante dicto comiti Iwan coram nobis ex integro, residuum autem videlicet quinquaginta marcas idem comes Iwan dixit se ab ipso comite Radozlao antea recepisse et habere, assumpmens et obligans nichilominus se idem comes Iwan nec non filium suum supra dictum ad expediendum dictum comitem Radozlaum et suos heredes ab omni questione et impetitione, si quam super prefato castro et terris prenominatis per quempiam oriri contingeret inposterum, in propriis suis laboribus et expensis, salvis semper et integris dicto castro et possessionibus prenotatis apud ipsum comitem Radozlaum et suos heredes remanentibus pleno iure.

Prima autem meta dictarum terrarum, sicut discretus vir magister Manfredus archidiaconus de Guerche concanonicus noster, qui ad reambulandum seu limitandum ipsas terras per nos fuerat destinatus et partes una cum eodem nobis retulerunt, incipit in capite aque Bregana iuxta terras nobilium de genere Priba sub plaga occidentali, inde per vallem dictam Thopinadraga vadit versus orientem et exit ad metam terream, in qua est frutex keurus, inde descendit in aliam vallem dictam Lomnichadraga et per ipsam vallem tendens versus orientem venit ad locum, ubi quondam Rozech habuit mansionem, ubi etiam est meta terrea, inde procedens paululum ascendit per arbores fagi montem Dragonez et venit ad arborem bik cruce signatam, inde exit silvam ad quandam semitam, in qua per eundem montem Dragonez et per silvas fagi ad(h)uc versus orientem in magno spatio tendens venit ad arborem bik cruce signatam, que est in exitu silve, deinde vadit ad lacum Jezero dictum, deinde ad arborem cher cruce signatam, sitam in fine montis Dragonez, supra dictis terris nobilium de genere Priba semper ad meridiem remanentibus, ubi iam eedem terre conterminantur terris iobagionum castri de Podgoria, deinde descendens in vallem,

de qua ascendit in montem Vranidol dictum et in cacumine montis per quandam semitam in magno spatio vadit versus orientem et venit ad metam terream, in qua est arbor scil; terris dictorum iobagionum castri semper remanentibus ad meridiem, ubi etiam coniungitur terra Mico filii Cherne, deinde per eundem montem venit ad frutectum gimulchyn meta terra circumfusum, ubi terre Mico conterminatur terra Mare, inde iuxta terram Mare descendit ad fluvium Reka dictum et in eodem fluvio descendit inferius et exit ad metam terream versus septemtrionem, deinde in quodam rivulo Dolchina vocato ascendit ad arborem nucis meta terrea circumfusam, inde versus orientem ad arborem piri cruce signatam, inde ad arborem brekina cruce signatam, deinde ad metam terream, in qua est arbor harazt, inde descendit ad fluvium Zerulin, quem transiens directe versus orientem ascendit in montem Raumuorh vocatum ad metam terream, in qua est arbor cher, terra Mare predicti semper ad meridiem remanente, ubi iam conterminatur terre Wlkouoy filii Vrban, inde versus septemtrionem vadit ad montem Chucoagoricha vocatum, in quo est meta terrea, inde per montem et viam antiquam vadit ad locum dictum Poganeniue, ubi est meta terrea, inde in eadem via ascendit montem et venit ad metam terream, in qua est arbor nucis, inde per eandem viam venit ad puteum Zamar, inde per eandem viam et montem Precope vocatum venit ad locum Vratzcha dictum, inde in eadem via descendit ad metam terream, que est iuxta rivulum Pissech vocatum et in eodem rivulo eundo inferius cadit in alium fluvium Gradnicha dictum, eundo inferius in eodem exit de ipso ad orientem in quandam vallem, in qua venit ad puteum Belastudenech vocatum, ubi est arbor bik cruce signata et ibi eedem terre Wlkouoy et suorum proximorum remanent ad orientem et ibi conterminantur terre Domah et suorum proximorum, iobagionum castri de Oclich, inde per quandam viam tendit versus septemtrionem et venit ad arborem bik cruce signatam, inde in eadem via ad arborem cher cruce signatam et meta terrea circumfusam, inde per eandem viam venit ad Kamennagoricha, ubi est arbor cher cruce signata, terris Domah et suorum proximorum ad orientem

remanentibus et ibi conterminantur terris de Zamobor, inde per vallem, que dicitur Machca, descendit versus occidentem ad fluvium Gradnicha et transiens eum in quodam rivulo Chernchech vocato ascendit iuxta montem Chernch versus occidentem et venit ad arborem piri meta terrea circumfusam, inde ad montem Pozorin et per quandam semitam in longitudine ipsius montis tendit versus septemtrionem et venit ad arborem bik cruce signatam, que est in fine ipsius montis inde per eandem semitam descendit ad metam terream, in qua est frutex reketie, que est iuxta aquam Gradna, inde per aquam Gradna tendit inferius, exit ad metam terream, que est iuxta viam, inde per eandem viam ascendit montem Voroh dictum versus septemtrionem et pervenit ad caput aque Biztirch, in qua descendit et venit in aquam Bregana, ubi nunc eadem aqua Bregana recepta de proprio alveo currit per fossatum, inde descendens per ipsam aquam cadit in fluvium Zaua, terris de Zamobor semper ad orientem remanentibus, et per eundem fluvium Zaua vadit superius, ubi aqua Bregana quondam cadebat in Zaua prope ecclesiam beate Elene, quadam insula Corrardi filii Radozlo iure salvo eidem remanente et sic mete supra dictarum terrarum terminantur.

Astiterunt autem coram nobis personaliter universi proximi prefati comitis Iwan videlicet Petrus filius Herenk, Iacobus filius Berizlai, Andreas filius Petus, Philippus filius Thome, Berizlaus, Herricus, Iwan et Paulus filii Vinter, qui venditionem prefatam habitam inter partes habentes firmam et ratam concorditer admiserunt. Preterea vicini et commetanei dictarum terrarum videlicet Myco filius Cherne, Andreas filius Voin de genere Priba, item Farcasius filius Petri, Zaladin filius Dragan, Wlkouoy filius Vrban, Peter filius Petrona et Tholk ac Mare iobagiones castri de Podgoria, item Domah, Obramus et Farcasius iobagiones castri de Oclich per ante dictum magistrum Manfredum socium nostrum in limitationibus et metarum cursibus distinguendis convocati et requisiti diligenter per eundem, tam plenum consensum venditioni terrarum sepe dictarum quam etiam metarum et terminorum processui sine contradictione aliqua prebuerunt et assenserunt,

sicut idem magister Manfredus retulit nobis viva voce seriatim. In cuius rei memoriam et perpetuam stabilitatem presentes ad instantiam partium concessimus sigilli nostri robore
1283. communitas. Datum sexta feria proxima post festum beate
nov. 26. Katerine martyris, anno domini M. CC. octuagesimo tertio.

Eredetije hártyán, melyről a rózsa színű selyem zsinóron függő pecsét leszakadt, *9.*

XXII.

1284. mart. 31.

A zágrábi káptalan előtt a Rata nemzetségbeli Isan fiai Jazen és Senk s Rodoszló fia Isan Pelava nevű földjüket tizenkét márkáért a Baboneg fiainak örökre eladják.

Capitulum ecclesie Zagrabiensis omnibus presens scriptum inspecturis salutem in domino. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod c[ons]titutis coram nobis ab una parte Jazen, Senk filiis Isan et Isan filio Radozlai de genere Rata, et Milouan ac Mathia servientibus nobilium virorum Nicolai, Stephani, Iohannis, Oth et Rachech filiorum Baboneg vice ac nomine eorundem dominorum suorum ab altera, iidem Jazen et alii de parte sua predicti confessi sunt, quod terram ipsorum emptitiam Pelaua nuncupatam, quam secundum continentiam aliarum literarum nostrarum a Petk et cognatis suis compararunt, vendiderunt cum omnibus utilitatibus et pertinentiis ipsius terre prefatis Nicolao, Stephano et fratribus eorundem ac per eos ipsorum heredibus, heredumque successoribus iure perpetuo possidendam et habendam pro duodecim marcis denariorum Zagrabiensium receptis ab eisdem plenarie ut dixerunt, assumpmendo et obligando se iidem Jazen, Senk et Isan ad expediendum dictos Nicolaum, Stephanum et fratres suos predictos ab omni impetitione, si quam ratione dicte terre per quempiam oriri contingeret in futurum, in propriis laboribus et expensis.

Cuius terre prima meta, sicut homo noster et partes nobis retulerunt, incipit in loco, ubi rivus Pelaua cadit in alium rivum nomine Maiam, inde ascendit quendam magnum

montem et per eundem vadit in magno spatio versus meridiem, remanente a sinistra parte terra Maren et cognatorum suorum, a dextra vero Nicolao et fratribus suis, filiis Baboneg,*) inde venit ad arborem harazt, ubi est meta terrea, inde vadit ad verticem eiusdem montis, inde parum descendendo per eundem montem vadit ad frutectum scanei, inde tendit ad metam terream versus occidentem, ubi recipit sibi conterminas seu commetaneas terras nomine Cresneuie, Boina, Bluzeta et eiusdem terre Pelaua, inde vadit per latus cuiusdam montis super quasdam frutices keneie vocatas, inde versus septemtrionem ad quandam metam terream, inde vadit ad quasdam arbores harazt v[oca]tas, ubi est meta terrea, inde ad magnam viam, ubi est meta terrea et per eandem viam vadit versus orientem ad quasdam sepulturas, inde ascendit per eandem viam supra m[onte]m, in quo vadit in magno spatio et venit ad locum Calech nomine, deinde cadit in magnam vallem, ubi est fluvius Belipotok et per eundem fluvium descendens cadit [in] predictum Pelaua, deinde per eundem fluvium descendit parum et cadit in fluvium Maiam ante dictum.

In cuius rei memoriam presentes ad instantiam partium contulimus munimine nostri sigilli roboratas. Datum sexta feria proxima ante dominicam Ramispalmarum, anno domini M. CC. octuagesimo quarto. 1284. mart. 31

Eredetije hártyán, melyről a lila és zöld nyers selyem zsinóron függő pecsét leszakadt, *10.*

*) Helyesebben *Nicolai et fratrum suorum, filiorum Baboneg* lenne.

XXIII.

1284.

IV. László király a Kis-Pezet várához tartozó Menityet és Medvegyaat hű szolgálatai jutalmául Benedek fia Rodin ispánnak adományozza.

Ladizlaus dei gratia Hungarie, Dalmatie, Croatie, Rame, Servie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque rex universis Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in eo, qui regibus dat salutem. Ad universorum notitiam tenore presentium volumus pervenire, quod quia comes Rodyn, filius Benedicti, fidelis noster a primevis nostre pueritie temporibus nostro lateri adherendo semper et ubique in diversis regni nostri expeditionibus meritoria obsequia et laudabiles famulatus cum fervore summe fidelitatis exhibuit et impendit, attendentes etiam dampna, destructiones, spoliationes et combustiones possessionum suarum et vulnera filii sui, nec non mortem quatuor servientium suorum, que pro fidelitate nobis observanda per comitem Herricum filium Herrici bani est perpessus de suis possessionibus miserabiliter effugando, licet respectu servitiorum suorum, dampnorum sibi illatorum et morte servientium suorum maioribus dignus haberetur, aliquali tamen remunerationis antidoto occurrere volentes regio cum favore quasdam terras castri nostri de minori Pezet, Menygch et Meduegyan vocatas, a predicto castro nostro exceptam penitus et exemptam *) cum omnibus utilitatibus et pertinentiis suis, prout ipsum castrum tenuit et possedit, eidem comiti Rodyn et per eum suis heredibus, heredumque suorum inposterum successoribus dedimus, contulimus et tradidimus iure perpetuo pacifice et irrevocabiliter possidendas. Ut igitur huius nostre collationis series robur obtineat perpetue firmitatis, nec possit ullo unquam tempore in irritum retractari, presentes eidem comiti Rodyn concessimus literas duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis patris Thome dei gratia episcopi Waciensis,

*) Igy, helyesen *exceptas penitus et exemptas* lenne.

aule nostre cancellarii, dilecti et fidelis nostri, anno domini Millesimo ducentesimo octuagesimo quarto, regni autem nostri, 1284.
anno duodecimo.

Eredetije hártyán, melynek vörös és zöld selyem zsinóron függő pecsétje elveszett, *C.*

XXIV.

1286. apr. 5.

A zágrábi káptalan előtt Krisán fia Vecsedrag Radcsa nevű birtokának egy részét harminczöt márkáért István fia Rodoszló ispánnak örökbe vallja.

Capitulum ecclesie Zagrabiensis omnibus quibus expedit presens scriptum inspecturis salutem in domino. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod magistro Petro, notario Radozlai comitis filii Stephani, pro eodem domino suo a parte una, et Vechedrag filio Crisan de Radcha ab altera coram nobis personaliter constitutis, idem Vechedrag dixit et confessus est, quandam particulam terre sue hereditarie ibidem in Radcha existentem cum omnibus utilitatibus et pertinentiis suis universis eidem Radozlao comiti et per eum suis heredibus, heredumque suorum successoribus vendidisse et tradidisse pro triginta quinque marcis denariorum Zagrabiensium, quinque pensas pro marca qualibet computando, iure perpetuo possidendam, tenendam pariterque et habendam, quas se dixit ab eodem Radozlao comite habuisse, numerasse et plenarie recepisse, assumpmens et obligans tam pro se, quam pro suis heredibus expeditum predictum comitem Radozlaum et suos successores ab omni questione, quam ratione dicte particule terre contra eosdem movere contingeret in futurum, propriis laboribus et expensis.

Mete autem prescripte terre, sicut partes nobis retulerunt, tali ordine distinguntur, videlicet prima meta incipit a parte orientali circa rivulum Pulsinak vocatum, ubi idem rivulus cadit in fluvium Bescha, abinde transeundo infra predictum fluvium Bescha in bono spatio eundo exit de ipso fluvio ad partem dextram ad planitiem, ubi meta terrea a parte sinistra est erecta secus quandam viam, ab illuc eundo

per ipsam viam venit ad semitam, que semita tendet sub latere montis Videna vocati ad orientem circa antiquam viam, ubi a parte sinistra secus dictam viam existens meta est erecta et a prefata meta transitur in antiqua via, per quam etiam viam vadit ad partem orientalem, supra eundo per bonum spatium venit ad quandam planitiem, deinde eundo per viam supra usque ad monticulum, ubi est vinea Netuorse, deinde venit inferius in vallem ad quendam rivulum et per eundem rivulum venit superius per vallem ad arborem piri, de qua per quandam antiquam viam eundo venit ad arborem tulfa vocatam, a qua per vallem in antiqua via venit inferius ad fontem Rascha vocatum et per eundem fontem vadit superius versus partem aquilonis usque ad ecclesiam sancte crucis, deinde egreditur ad partem dextram superius ad montem et venit ad lapidem rufum, ubi meta terre Petri est et terre Thoplicensis, sed tamen semper ad dexteram partem terra predicti comitis Radozlai usque metas terre nobilium de genere Prascheua tenditur et sic terminantur in prefatis metis Petri et Thoplicensis.

Astitit etiam Netuorsa personaliter, qui huiusmodi venditioni suum prebuit consensum et assensum. In cuius memoriam et certitudinem presentes ad instantiam et petitionem partium concessimus literas sigillo nostro consignatas. Datum
1286. feria sexta proxima ante dominicam Ramispalmarum, anno
apr. 5. domini Millesimo ducentesimo octuagesimo sexto.

Eredetije hártyán, melyről a zöld selyem zsinóron függő pecsét leszakadt, *11.* Átirata a zágrábi káptalannak 1347. jun. 10-én a *nobilis vir comes Duymus, filius condam Radozlai de Blagay* kérésére kelt levelében, melyet a káptalan 1374. apr. 24-én újra átír, hátrább.

XXV.

Zelenik, 1287. maj. 8.

Prijezda boszniai bán Zemlenik zsupánságot vejének István bánnak és nejének adományozza, s egyszersmind annak határát leírja.

In nomine sancte trinitatis et individue unitatis.

Priyezda domino concedente banus Boznensis universis Christi fidelibus salutem in omnium salvatore. Cum ea, que geruntur aut conferuntur per principes, ingenti robore debeantur perenniter observari per fideles, ad universorum notitiam harum serie presentium et futurorum volumus pervenire, quod nos de promta intentione et desiderio cordis nostri, ut decet patri filio amabili, et de benivolentia filiorum nostrorum Stephani, Priyezda et Vich ac etiam ex c(ons)ensu baronum et nobilium regni nostri quandam terram nostram videlicet totam supam Zemlenyk vocatam cum omnibus utilitatibus et pertinentiis suis, prediis, villis et universis populis scilicet in eadem existentibus et congregandis karissimo genero nostro et filio in deo, primogenito nobilis viri et honesti Stephani bani et karissime corporali filie nostre conjugi eiusdem, ac per eosdem suis heredibus heredumque successoribus dedimus, donavimus et contulimus libere, secure et absolute habendam, tenendam et iure perpetuo irrevocabiliter possidendam pacifice et quiete sub iisdem metis, terminis et limitationibus, quibus predecessores nostri et nos possedimus (h)ucusque.

Cuius quidem terre mete tali ordine distinguntur, videlicet prima meta incipit in Bulchazka in terminis Glas et ascendit ad Scotesnicha, deinde vadit ascendendo in Cola, deinde superius in Ruysche, hinc vadit in Sepyna, hinc transit fluvium Vrbaz et vadit superius in Cerminam, abinde vadit in Podolucham, hinc in Goricham et de Goricha vadit in Banua semper ascendendo, hinc revertitur ad occidentem et transito fluvio ante dicto pervenit ad Lizkouch, deinde in eodem girat et vadit ad Podscuycha, inde vadit ad Sutyzkam, hinc vadit

in Clukam et de Chuka *) transit in Ponikuam, deinde vadit in Ereheuam, hinc vadit in Strazicham, deinde in Mochilcham, hin(c) vadit in Corbauzkam, abhinc in Wlchiam, inde vadit in Lupchinam, deinde vadit in Hemelninam, abhinc in Byztricham, deinde vadit in Grabroam et sic girando determinatur et iungitur mete priori.

Ut autem huius rei donatio et confirmatio salva semper et inconcussa sine omni contradictione perpetua perseveret, presentem paginam supra nominato in deo filio nostro ac filie nostre corporali, ac heredum eorundem successoribus contulimus munimine authentici pendentis sigilli nostri
1287. roboratam. Datum in Zemlenik, octavo die mensis Maji, anno
maj. 8. ab incarnatione domini Millesimo ducentesimo octuagesimo VII.

Eredetije hártyán, melyről a zöld és sárga nyers selyem zsinóron függő pecsét leszakadt, *8.*

XXVI.

1289.

Vilmos, a templariusok magyar- és tótországi nagymestere bizonyítja, hogy Pozobuc fia Fábián Felső-Szvegyevo nevű birtokát husz márkáért Odolenus ispánnak örökbe vallotta.

Nos frater Guillermus de Suaseto, domorum militie templi per Hungariam et Sclavoniam magister tenore presentium significamus quibus expedit universis, quod constitutus coram nobis et coram iobagionibus castri Fabianus filius Pozobuc, terram suam Suegeuo vocatam superiorem cum omnibus utilitatibus et pertinentiis suis sub antiquis metis, terminis et limitationibus per extimationem proborum virorum Nicolai videlicet de Zkabina, Pribina, Jurini filii Georgii de Greda, Moitini ac aliorum nobilium comiti Odoleno, filio comitis Bogdani, propinco consanguineo suo se vendidisse [pro] viginti marcis denariorum sibi plenarie persolutis est confessus, quam Blasius senior frater dicti Odoleni astans noluit emere, sed fratri suo comiti Odoleno permisit, qui sibi propriis rebus

*) Igy, a valószínüleg helyesebb *Cluka* helyett.

suis comparavit, et sicut intelleximus ab eodem Fabiano, et alios emptores incitabat, est ipsa terra ad emendum, nisi comes Odolenus comparasset ut debuit. Ad hec nos una cum iobagionibus castri nobiscum assedentibus supra dictam [t]erram sepe fato comiti Odoleno et per eum suis heredibus, heredumque successoribus statuimus, confirmavimus cum presentibus literis nostris tenendam et possidendam perpetuo procul omnium contradictione. Datum anno domini M. CC. LXXXIX. 1289.

Eredetije hártyán, melyről a zöld nyers selyem zsinóron függő pecsét leszakadt, *24*.

XXVII.

1292. febr. 26.

III. Endre király Dresnek földjét, a zágrábi káptalannal határát megjáratván, hű szolgálataiért István bánnak adományozza.

Andreas dei gratia Hungarie, Dalmatie, Croatie, Rame, Servie, Gallicie, Lodomerie, Cumanię, Bulgarieque rex omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in omnium salvatore. Ad universorum notitiam tenore presentium harum serie volumus pervenire, quod Stephanus banus, filius comitis Stephani quandam terram Dresnek vocatam a nobis petivit sibi dari; verum quia nobis de qualitate et quantitate dicte terre veritas non constabat, fidelibus nostris capitulo Zagrabiensi dedimus in mandatis, ut unum ex ipsis pro testimonio mitterent fide dignum, coram quo Petk de Zana homo noster reambulando dictam terram presentibus commetaneis et vicinis statueret ipsi Stephano bano, si non fieret contradictum, contradictores vero si qui fierent, ad nostram presentiam contra ipsum Stephanum banum evocarent ad terminum competentem. Quod quidem capitulum demum nobis rescripserunt in hec verba:

Excellentissimo domino suo Andree dei gratia illustri regi Hungarie capitulum Zagrabiensis ecclesie orationes pro eo ad dominum tam debitas quam devotas. Literas excellen-

tie vestre recepimus continentes, ut unum ex nobis virum idoneum mitteremus cum Petk de Zana homine vestro, coram quo idem Petk terram de Dresnuk reambularet presentibus commetaneis et vicinis, et statueret eandem Stephano bano, filio comitis Stephani, si non fieret contradictum, contradictores vero si qui fierent, citaret eosdem in presentiam vestre celsitudinis ad terminum competentem; et post hec qualitatem et quantitatem predicte terre et cursus metarum ac nomina contradictorum, nec non totius facti seriem vestre celsitudini fideliter rescriberemus.

Nos itaque precepto magnitudinis vestre occurrentes ut tenemur, unum ex nobis virum idoneum cum predicto homine vestro transmisimus, quo presente idem homo vester ante dictam terram de Dresnuk reambulavit, distingendo eandem a commetaneis et vicinis ipsam undique circumiacentibus, advocatis et presentibus vicinis eiusdem universis statuit ipsi Stephano bano nullo contradictore existente.

Cuius quidem terre Dresnuk mete et limites tali ordine distiguntur: primo incipit a monte Ozlicha vocato, iuxta aquam Corona, prope ecclesiam sancti Georgii, a parte orientali iuxta terram Myloam filii Retk de Dresnek et cognatorum suorum, in vicinitate Wlchyna filii Draguzlow et generationis eiusdem ultra aquam Corona, quorum terra et vicinitas distingitur a parte sinistra ultra aquam supra dictam, a parte vero dextra remanet terra de Dresnek memorata, deinde per meatum eiusdem aque superius a parte orientali tendit in magno spatio et pervenit ad vicinitatem et terram Jako filii Iwan et Ytemerii filii Wranisa de genere Chlococi, deinde per meatum eiusdem aque similiter in magno spatio procedendo iungitur vicinitati terre comitatus Wyuar, ubi nunc residet Iohannes filius Marthizlai, inde de ipsa aqua exit procedens aliquantulum versus partem meridionalem et pervenit ad unam vallem Pridol vocatam, ubi meatus aque totius Corone remanet comitatui Wyuar et per eandem vallem procedendo superius cadit iterato in aquam Corona supra dictam, et ibi separatur a vicinitate et terra comitatus Wyuar supra dicti et ibi transit ipsam aquam versus orientem et pervenit ad unam arborem thwl vocatam, ubi cursus et vici-

nitas terre Dresnuk iungitur vicinitati et possessioni terre Zlawna filii Zlawna de genere Gozlici et terre hospitum de Toplica, que Regis nuncupatur, deinde procedit in bono spatio et pervenit ad unum - lapidem Solumkw vocatum cruce signatum, inde tendit superius et pervenit ad unam viam magnam, que ducit ad vallem Jhebendol vocatam versus partem meridionalem et currit per eandem vallem et viam versus Gozd, iungitur vicinitati et possessioni Mathei et Bartholomei filiorum Grobesa, quorum terra et possessio a parte sinistra vallis ipsius et vie separatur, a parte vero dextra remanet terra Martini comitatus de Drasnuk memorati, et per eandem vallem et viam procedit versus Gozd et pervenit ad unum montem Twluzmurh vocatum, ubi iungitur vicinitati comitatus de Gorboa et currit in vicinitate dicti comitatus in magno spatio (et) pervenit ad alium montem Cheremoznik vocatum, ubi terra dicti Martini de Dereznek a vicinitate dicti comitatus de Gorboa separatur, et eundo in eodem monte pervenit ad terram Hepem filii Crisich de comitatu Dresnek supra dicto, et tendit in montem Gozd versus occidentem (et) pervenit ad alium montem Obnognicha vocatum, ubi iungitur vicinitati comitatus de Gorboa et currit in vicinitate dicti comitatus in magno spatio (et) pervenit ad alium montem Cheremoznik vocatum, ubi terra dicti Martini de Dresnik a vicinitate dicti comitatus de Gorboa separatur, et eundo in eodem monte pervenit ad terram Hepen filii Crisich de comitatu Dresnuk supra dicto et tendit in montem Gozd versus occidentem (et) pervenit ad alium montem Obnognicha vocatum, ubi iungitur vicinitati comitis de Gecke, ubi terra et termini eiusdem comitatus remanent ad partem sinistram, a parte vero dextra terra seu vicinitas comitatus de Dre(s)nuk ante dicti, deinde eundo per eundem montem directe descendit ad quandam planitiem Zabunizka vocatam et per eandem planitiem procedit parvum et pervenit ad sessionem seu fundum Krasina filii Radeth de comitatu de Modros, ubi iungitur vicinitati eiusdem comitatus et separatur a vicinitate comitatus de Gecke supra dicti ibique terra dicti Hepen de Drasyn terminatur et iungitur terre Martini filii Mlatk de eodem comitatu de Dresnuk, ubi ascen-

dit in Gozd ad unum montem maximum Wztri vocatum ad partem occidentalem in vicinitate terre comitatus de Modrus ante dicti, deinde procedit in eodem monte Vztri in magno spatio (et) pervenit ad caput aque Merezniche vocate et descendit per ipsam aquam in bono spatio similiter in parte occidentali, (et) pervenit ad molendinum Gerthetin filii Ozrina de comitatu de Modros, et ibi exit de aqua prefata, et pervenit ad villam Vlina vocatam de Modros et de ipsa villa tendit usque portam Chykoga vocatam superius ad montem, et in ipso monte procedendo parumper descendit ad quandam planitiem et cadit in unam magnam viam, que ducit ad aquam Corana directe superius nominatam, ubi cadit in eandem aquam Corana et ibi a parte sinistra vicinitas seu comitatus de Modrus separatur, a parte vero dextra remanet terra de Dresnuk memorata, ubi ipsa terra Dresnuk iungitur terre seu possessioni Stephani et Radizlai banorum, filiorum comitis Stephani, Nicolai, Stephani et Iohannis comitum ac fratrum eorundem, filiorum comitis Boboneg et cognatorum seu generationum eorundem, in quorum vicinitate in dicta aqua Corona superius procedendo directe ad partem septemtrionalem pervenit ad terram Myloan filii Bolek ad prefatam montem Ozlicha superius annotatam, ubi cursus, distinctiones mete seu limitationes totius terre comitatus de Dresnuk terminantur.

Nos igitur consideratis fidelitatibus et servitiorum meritis ipsius Stephani bani, que nobis cum suprema fidelitate impendit et impensurus est in futurum, ipsam terram Dresnek cum pertinentiis suis dedimus, donavimus et contulimus ipsi Stephano bano et per eum suis heredibus, heredumque suorum successoribus iure perpetuo possidendam et habendam. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes concessimus literas duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri magistri Theodori Albensis ecclesie prepositi, aule nostre vice cancellarii, dilecti
1292. et fidelis nostri, anno domini M. CC. nonagesimo secundo,
febr. 26. quarto kalendas Martii, indictione quinta, regni autem nostri anno secundo.

Eredetije hártyán, a gr. Frangipani cs. friauli lltárában.

XXVIII.

1292. sept. 13.

A zágrábi káptalan bizonyítja, hogy a Rodoszló bán és a zágrábi püspökök között régóta vitás Hrasztoviczát a felek által választott bíróság a János zágrábi püspöknek fizetendő kétszáz harmincz márkáért a reá vonatkozó levelekkel együtt Rodoszló bánnak visszaítélte; egyszersmind annak határát is leírja.

Nos capitulum Zagrabiensis ecclesie memorie commendantes significamus quibus expedit universis, quod cum vir magnificus Radozlaus banus adhuc dominum nostrum Anthonium episcopum Zagrabiensem bone memorie ratione cuiusdam possessionis Horoztoicha vocate impetivisset, asserendo, quod eadem possessio de iure attinere deberet sibi, sive ecclesia ipsam vel pignoris sive emptionis titulo possederit et demum dicto domino nostro Anthonio episcopo de medio sublato huiusmodi impetitionis questio inter venerabilem patrem dominum nostrum Iohannem dei gratia episcopum Zagrabiensem et prefatum Radozlaum banum super eadem possessione Haroztoicha exorta fuisset et diutius ventilata, tandem iidem dominus noster Iohannes episcopus et Radozlaus banus, ut huiusmodi dissensionis materia de medio ipsorum tolleretur et etiam sopiretur, compromiserunt in arbitrium virorum idoneorum videlicet Manfredi prepositi Zagrabiensis, Gogani prepositi Chasmensis, Dauid de Kamarcha, Bartholomei de Kemluk et Michaelis de Vaska archidiaconorum et Dominici decani ecclesie nostre communiter electorum, item nobilium regni videlicet Iuan comitis filii Jarozlai, Mathei filii Endre, Andree iudicis curie prefati domini nostri et comitis Symouce per memoratum dominum nostrum assumptorum, item comitis Gardun, comitis Vulkozlai, comitis Isyp de Blyna et comitis Andree filii Floriani per predictum Radozlaum banum assumptorum videlicet, ut quicquid fratres nostri et nobiles prescripti inter dominum nostrum episcopum sepe fatum et Radozlaum banum in predicte possessionis facto arbitrarentur, pari et concordi acceptarent voluntate. Demum per predictos arbitros decretum extitit, dominus noster epi-

scopus ipsam possessionem Haroztoicha, quam contra consuetudinem regni Sclavonie possidere indebite titulo emptionis videbatur, maxime cum tempore Bele regis Hungarie felicis memorie universi nobiles regni Sclavonie literas eiusdem obtinuerunt, ut ecclesia nullas possessiones nobilium sive emptionis sive pignoris titulo valeat usurpare, eoque etiam eadem possessio Haroztoicha ipsum Radozlaum banum iure suorum proximorum Endre et Mark venditorum scilicet eiusdem possessio contingere videbatur, sepe dicto Radozlao bano, prout condigne foret estimata, idem dominus noster episcopus restitueret et reassignaret eidem possidendam. Ad cuius itaque possessionis Haroztoicha estimationem comes Isyp et Thomas de Blyna per Radozlaum banum, comes Andreas et comes Symouka per dominum nostrum episcopum nominati et assumpti ad faciem dicte terre decreverunt, quod sepe fatus Radozlaus banus domino nostro episcopo sepe dicto pro eadem possessione refunderet et persolveret ducentas et triginta marcas, iuxta quorum estimationem dominus noster episcopus Iohannes sepe fatus receptis ab eodem Radozlao bano ducentis et triginta marcis integre, singulas cum quinque pensis, eandem possessionem cum omnibus utilitatibus et pertinentiis eiusdem sub metis et terminis infra scriptis idem dominus noster episcopus reddidit et restituit de bona et de ultronea voluntate dicto Radozlao bano et per eum suis heredibus perpetuo et irrevocabiliter possidendam et habendam, renunciando omni liti, iuri et actioni inposterum contra ipsum Radozlaum banum suscitandis in hac parte, et ad maiorem rei evidentiam instrumenta seu privilegia Bele et Stephani inclytorum regum Hungarie, que super eadem possessione confecta dictus dominus noster episcopus habebat, restituit eidem Radozlao bano. Preterea cum sepe dictus R(adozlaus) banus repeteret literas, quibus mediantibus Philippus quondam episcopus Zagrabiensis ipsam possessionem Haroztoicha comparaverat, sepe fatus dominus noster episcopus et nos eo, quod copiam ipsarum literarum ab antiquo neque nos habuissemus, quia amisse casualiter fuerunt, assecuravimus ipsum Radozlaum banum tam dicti domini nostri episcopi quam nostro iuramento, quod easdem literas nulla

animi nequitia vel fraude, sive astutia aliquali aut etiam malitia in eius preiudicium aut etiam contrarium haberemus malitiose reservatas, imo tam sepe fatus dominus noster episcopus quam nos assumpsimus, quod si quando eedem litere in iudicio vel extra iudicium coram quovis iudice proferrentur in publicum, casse, inanes, irrite nulliusque efficacie vel momenti penitus habeantur et insuper ex(h)ibitor earundem pene trecentarum marcarum debeat subiacere, iisdem nichilominus literis nullam similiter efficaciam habentibus vel vigorem.

Cuius quidem possessionis Haroztoicha prima meta, sicut vir discretus magister Michael archidiaconus de Vaska supra dictus, quem ad reambulandum metas ipsius possessionis miseramus, nobis retulit, incipit ab illa parte Petrina occidentali et transit ipsam aquam Petrina ab arbore hrazt et in parvo spatio exiens Petrina venit ad quandam metam terream versus orientem, item transiens viam venit ad metam terream, item veniens ad vallem parvam Suhodol dictam et inde directe veniens in magno spatio versus orientem pervenit ad dumum avellane, inde transiens per valles venit ad fluvium quendam, ubi est arbor eger cruce signata, item veniens ad unam vineam, ubi est meta terrea, inde veniens ad vallem quandam ad arborem castanee cruce signatam, inde venit ad arborem tul cruce signatam meta terrea circumfusam, inde venit ad arborem castanee iuxta vallem versus septemtrionem tendens in fluvium in parvo spatio, de quo exit ad arborem [tu]l, inde ascendens monticulum venit ad arborem tul cruce signatam, inde veniens ad fluvium Reznicha vocatum, de quo exiens venit ad arborem bik, inde ascendens monticulum venit in calistam, inde declinans versus occidentem venit in fluvium Kerlouch et per eundem fluvium tendens in magno spatio cadit in aquam Culpa, per quam tendens in parvo spatio exit in aquam Petrina, per eandem tendens in magno spatio versus meridiem exit et intrat fluvium Bluoncha, per quam tendens exit ad arborem girtian, inde venit in Vracham tendens superius castrum, inde descendit in vallem versus occidentem, tendens per eandem vallem venit superius ad quandam semitam, et per eandem tendens cadit in magnam viam et per magnam viam tendens versus

orientem venit in quandam kalistam, inde tendens per viam venit ad quendam montem Selebik vocatum, inde descendit super vineas ad Zredahel pertinentes, inde venit ad quendam puteum Neokuz vocatum, inde directe venit ad metam primitus nominatam et sic terminantur.

In cuius rei memoriam et stabilitatem presentibus sigillum nostrum duximus apponendum. Datum die sabbati pro-
1292. ximo ante festum Exaltationis sancte Crucis, anno domini
sept. 13. M. CC. nonagesimo secundo.

Eredetije hártyán, melyről a veres és zöld selyem zsinóron függő pecsét elveszett, *13.*

XXIX.

1292.

A zágrábi káptalan előtt Farkas fia Lázár Kremenniticza nevű földjét hetven márkáért Rodoszló tótországi bánnak örökbe vallja.

(C)apitulum Zagrabiensis ecclesie omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in omnium salvatore. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod nobili viro Lazaro filio Farcasii proximo videlicet nobilis viri Radizlai tunc bani totius Sclavonie ab una parte, et Paulo filio Bosini vice et nomine domini sui supra dicti videlicet Radizlai bani in nostri presentia personaliter constitutis, idem Lazarus quandam terram suam hereditariam Cremenniticha videlicet nuncupatam inter terras dicti Radizlai bani undique iacentem cum utilitatibus, pertinentiis et adherentiis eiusdem terre universis sub eisdem metis, signis et terminis, quibus ipsam memoratus Lazarus tenuit et possedit. dixit et confessus est se vendidisse, tradidisse et assignasse eidem Radizlao bano et per eum suis heredibus, heredumque suorum successoribus iure perpetuo et irrevocabiliter possidendam, tenendam et habendam sine preiudicio iuris alieni pro septuaginta marcis denariorum Zagrabiensium, singulis cum quinque pensis computatis, ab eodem Radizlao bano plenarie et integre habitis et receptis, sicut dixit, obligans se

idem Lazarus ad expediendum et emendandum sepe dictum Radizlaum banum et suos heredes ab omnibus impetitionibus, contradictionibus et questionibus contra eundem Radizlaum banum et suos heredes in hac parte per quempiam inposterum movendis et etiam suscitandis, salva semper et integra eadem terra apud sepe dictum Radizlaum banum et ipsius heredes remanente. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem presentes ad instantiam partium contulimus sigilli nostri munimine roboratas. Anno ab incarnatione domini Millesimo ducentesimo nonagesimo secundo. 1292.

Eredetije hártyán, alján a pecsét szalagjának áthuzására két bevágással, *12*.

XXX.

1294. aug. 21.

A zágrábi káptalan előtt István bán testvérével Rodoszló bánnal bizonyos feltételek alatt egyességre lép.

Nos capitulum Zagrabiensis ecclesie significamus quibus expedit universis presentium per tenorem, quod magnifici viri Stephanus banus ab una parte et Radozlaus banus frater eiusdem ab altera in nostri presentia personaliter constituti retulerunt et confessi sunt, quod cum inter eos dissensio, controversia et adversitas suborta fuisset et per consequens dampna et iniurie sibi invicem irrogate et diutius ventilate inter eosdem extitissent, tandem iidem huiusmodi dissensionis, controversie et adversitatis materiam eradicare volentes propter bonum perpetue pacis et fraterne dilectionis intuitu ad plenam pacis et concordie devenerunt unionem, placando et satisfaciendo ad plenum alterutri de dampnis, iniuriis ac offensis in huiusmodi dissensionis tempore peractis in hunc modum, quod nulla mentio vel iteratio haberi debeat eorundem, et super hoc firmiter observando tam Stephanus banus cum filiis suis, quam Radozlaus banus similiter cum filiis suis prestiterunt iuramentum, imo ut se invicem fraterno amore et sincera dilectione amplecterentur, voluerunt etiam et fir-

miter assumpserunt, ut nullus ipsorum in mortem seu captionem alterutrius persone seu suorum potiorum ac occupationem castrorum niteretur; quicunque vero ipsorum mortem aut captionem persone alterius, ac occupationem castrorum vel etiam captionem seu necem solempniorum hominum ad eos spectantium attemptaret, idem periurus et fidei violator haberetur et insuper sententiam excommunicationis incurreret, quam dominus noster episcopus Zagrabiensis in ipsum temeratorem pacis et fidei promulgaret; et pro maiori vigore ac stabilitate huiusmodi sententie partes unanimiter assumpserunt et obligaverunt se, quantocius poterunt, literas apostolicas similiter sub sententia excommunicationis obtentos. Ad hec pro firmiori certitudine pacis et concordie prescripte eedem partes voluerunt, ut quicunque ipsorum dictam ordinationem pacis temeraret, mille marcas pro pena parti formam pacis observanti solvere teneretur. Subiunxerunt etiam et utrique parti placuit, ut si Stephanus banus cum aliquo guerram iniret, et prefatus Radozlaus banus forsan ob favorem consanguinitatis seu amicitie, contra quem ipsa guerra haberetur, nollet ipsi Stephano bano astare vel auxilium impendere contra huiusmodi emulos, ex tunc idem Radozlaus banus neutri parti auxilium preberet, sed supersedendo communis persona existeret inter partes, et idem Stephanus banus obligavit se dicto Radozlao bano in hac forma pacis econverso. Voluerunt equidem, ut eorum heredes sepe dictam formam pacis modo prescripto debeant inviolabiliter observare. In cuius rei memoriam presentibus ad instantiam partium sigillum nostrum duximus apponendum. Datum in cra-
1294. stino sancti regis Stephani, anno domini M. CC. nonagesimo
aug. 21. quarto.

Eredetije hártyán, melyről a viola szinű selyem zsinóron függő pecsét elveszett, *14*.

XXXI.

Buda, 1299. aug. 1.

III. Endre a Babonig megtérő fiait Istvánt, Jánost, Rodoszlót és Ottót királyi kegyelmébe fogadja s örökös és szerzett javaik birtokában megerősíti.

Andreas dei gratia Hungarie, Dalmatie, Croatie, Rame, Gallicie, Servie, Lodomerie, Bulgarie, Cumanieque rex omnibus Christi fidelibus presentium notitiam habituris salutem in domino sempiternam. Sicut summe virtutis est in regibus seu princi(pi)bus, quos summi opificis providentia quodam modo adinstar sue bonitatis bonis pie viventibus premiis occurrere meritorum et reprobis condignam inferre ultionem instituit, sic admodum commendabile atque meritorium fore dinoscitur parcere ab errore infidelitatis ad gremium regalis gratie redeuntibus, per fidelitatis obsequia veniam postulantibus commissorum et eis respondere stipendiis premiorum, si studeant proficere de virtute in virtutem. Proinde ad universorum notitiam tam presentium quam futurorum harum serie volumus pervenire, quod licet nobiles viri Stephanus nunc banus totius Sclavonie, Iohannes, Raduzlaus et Otto comites, filii Babunyg spiritu contumacie et rebellionis ducti contra nostram regiam maiestatem excesserint, tamen ex debito regalis mansuetudinis, qua eos, qui a tramite fidelitatis deviant vel discedunt, sed profecto in signum sue recognitionis ad fidelitatem corone regie debitam per meritoria obsequia satisfacere cupientes redire satagunt, recipere et recolligere. inducimur, austeritatem seu rigorem iustitie pietatis studio moderantes, eosdem ad sinum gratie nostre regalis, offensas in nos perpetratas et commissas eis misericorditer remittentes et relaxantes, de consensu, voluntate et beneplacito illustr[is et ma]gnifici viri domini Albertini, ducis totius Sclavonie, avunculi nostri karissimi, nec non sub testimonio et de consilio, consensu ac conniventia venerabilium patrum videlicet domini Iohannis archiepiscopi Colocensis, aule nostre cancellarii et episcoporum regni nostri, quorum sigilla authentica clare patent presentibus appensa, recepimus seu recollegimus regio cum

favore. Insuper possessiones eorum, castra, villas, oppida sive predia et terras hereditarias, emptitias vel alio iusto titulo acquisitas, quas et que certis veris et iustis privilegiis seu instrumentis evidenter comprobaverint, cum omnibus utilitatibus et ad eas pertinentiis universis aut iuribus eisdem auctoritate presentium confirmamus sine preiudicio tamen iuris alieni. Ipsi autem propter bonum fidelitatis iam incepte, et in signum satisfactionis et emende tria castra nostra Zumzed, Vrbaz et Galas vocata ad ius regale pertinentia, que hactenus indebite occupata potentialiter detinuerant, nobis reddiderunt pleno iure, sicuti primitus nostra extiterunt. Preterea omnes possessiones Raduzlai condam bani, patrui eorum, castra, villas, terras cum ceteris utilitatibus et attinentiis tam hereditarias quam emptitias sive alio iusto modo et nomine acquisitas, quas ad presens possidere, tenere et habere dinoscuntur, super quibus privilegia aut alia instrumenta quevis rationabiliter rite et iuste emanata atque confecta nobis exhibere poterint, quamquam propter eiusdem infidelitatis commissa et notam, quam ob hoc incurrerat, de iure et consuetudine regni nostri approbata ad manus nostras regias devolutas ex novo de munificentia regia supra dictis filiis Babunyg et eorum heredibus, suorumque heredum successoribus dedimus, donavimus et contulimus iure perpetuo valiture donationis titulo irrevocabiliter possidendas, tenendas et habendas et eas auctoritate regali ac vigore testimoniorum supra dictorum confirmamus salvo similiter iure alieno permanente. Pollicemur nichilominus et promittimus eisdem hec omnia premissa suo modo inconcusse et perpetua stabilitate observare et tenere, eosque omni dilectionis favore prosequi et amplecti tam in promotione honorum eis congruentium, quam in aliis bonis, dumtaxat ipsi in ea fidelitate, quam nobis literis suis mediantibus tenere et observare inviolabiliter se obligarunt, sicut in eisdem literis plenius colligitur, finaliter perseverent. Ut igitur huius nostre gratie, donationis, confirmationis et ordinationis series salva semper et illesa permaneat, nec processu temporum per quempiam valeat in irritum revocari, eisdem in testimonium et robur perpetue firmitatis presentes concessimus literas duplicis sigilli nostri et eiusdem domini archiepiscopi, ac ceterorum reveren-

dorum presulum sigillorum pendentium munimine et patrocinio roboratas. Datum et actum Bude, in festo beati Petri ad vincula, per manus discreti viri magistri Ladizlai prepositi Tytulensis, aule nostre vice cancellarii, dilecti et fidelis nostri, anno domini M. CC. nonagesimo nono, regni autem nostri 1299.
anno nono. aug. 1.

Eredetije hártyán, melyről a királynak vörös és sárga selyem zsinóron s az érseknek és nyolcz püspöknek hártya szalagon függő pecsétje leszakadt, *D.*

XXXII.

1300. maj. 26.

A zágrábi káptalan előtt Mihály zágrábi püspök esküvel igéri, hogy Baboneg fia Istvánnak, testvéreinek és szolgáinak sem tettel, sem szóval, sem másképpen kárára nem igyekezik, nekik a király kivételével bárki ellen segedelmet ád, kikötvén azonban, hogy a király által ellenök küldendő bán vagy valamelyik országnagy ellen csak pénzzel tartozzék őket titokban megsegíteni; Hrasztovicza vára miatt nem háborgatja őket, sőt a káptalan Kulpató és Bökényréve nevű vámhelyeit bizonyos időre nekik általengedi.

Nos capitulum Zagrabiensis ecclesie significamus quibus expedit universis memorie commendantes, quod venerabilis pater M(ichael) dei gratia episcopus dominus noster, prout in patentibus literis eiusdem plene vidimus contineri, considerans proximitatem et vicinitatem inter se et nobiles viros Stephanum, Iohannem, Radozlaum et Othonem comites, filios comitis Baboneg habituram et habitam, ut indissolubilis pacis et amicitie constantia et perseverantia unionis perpetue tam ex parte sua quam ipsorum inviolabiliter semper observetur et nullo unquam temporum processu valeat refragari, obligavit se sub vinculo iuramenti, tacto sacrosancto ligno vivifice crucis corporaliter prestiti, quod ipsos, populos eorum universos ac servientes, nec non alios quoscunque, personas aut curiam eorum servitio sequentes, seu quos haberent in tutela et specialiter protectioni eorum subiectos prosequetur omni bono et quod eisdem, populis eorum nec non servientibus quoquomodo curiam eorum sequentibus nullum damp-

num nullumque nocumentum inferret, nec per castellanos seu officiales aut servientes suos aut per alios quoscunque facto, consilio, auxilio et mandato inferri faciet et quod nullo ipsorum ad preceptum domini regis vel cuiuscunque consilium, suggestionem et instigationem dictos filios comitis Baboneg, populos eorum, servientes, curiantes eorumque protectioni subiugatos dampnabit aut in aliquo offenderit nec procurabit dampnari per quempiam vel offendi, imo potius quicquid iuvaminis vel favoris poterit, impendet et quod ad omnes possessiones eorum, ubicunque locorum existant, nec non ad ipsos pertinentes nunquam manus dampnificas porriget, nec per alios consilio et auxilio aut quocunque colore nocumenti exquisito porrigi procurabit, sed eosdem iuxta suum posse servire in omnibus eisdem semper in pace tranquilla permittet. Si autem quicquam dampni ex parte sua vel servientium aut populorum suorum et ad ipsum pertinentium populis eorum aut ad ipsos pertinentibus casualiter datum et illatum fuerit, a die, quo de mandantibus ipsis sibi notificatum sub testimonio nostro vel alio testimonio evidenti extiterit, super ipso dampno seu nocumento infra triginta dies assumpsit facere iustitie complementum. Pollicetur insuper, quod contra omnem hominem viventem et quoslibet potenter agentes, excepta persona regie maiestatis, vires suas pro eisdem exponet, auxilium eisdem et iuvamen impendendo, hoc expresso, quod si banus totius Slavonie legitimus vel quilibet baronum regni Hungarie ex speciali mandato et de legatione domini regis contra eosdem deputati destinarentur, contra quos metu regie maiestatis palam auxilium eisdem filiis Baboneg prebere non presumpmeret, saltem clandestine tantam sumpmam pecunie, qua valeant sibi in auxilium appretiare militiam, dare eisdem tenebitur, quod voluit, ut et ipsi teneantur sibi facere econverso; cum eodem vero bano aut quolibet altero baronum contra eosdem destinatis nec ipse dominus episcopus in propria persona procedet, nec aliquem de suis in eorum subsidium et societatem transmittet. Si autem dominus rex in propria persona contra eosdem castra moverit et processerit, ad ipsum in signum debite subiectionis accedet, in nullo rerum articulo contra eosdem processurus seu operam dans

in eorum ruinam et iacturam aliqualem, sed potius procurabit toto posse, quicquid poterit auxilii et favoris, insistens consilio, facto et auxilio ad omne id, quod ad eorum bonum pertinet et profectum. Ceterum super castro Harastouicha nullo temporum vite sue contra ipsos aliquid movebit actionis, nec super nocumentis, dampnis et iniuriis in possessionibus et aliis sibi et nobis ante tempus, quo ad curiam domini regis anno domini M. CC. nonagesimo nono accessit, datis 1299.
et illatis eosdem aliquo temporum impetet, nec quicquam inimicitiarum seu rancoris retinebit contra ipsos. Preterea duos portus nostros, Culpateu et Bukenreue nominatos eis concessit ad tempus retinendos, videlicet donec sedabitur metus de inimicis ipsorum, ita tamen, quod medio tempore omnes proventus ipsorum portuum seu terrarum consuetos nobis amministrabunt integraliter. Et spondet omnia premissa et singula premissorum sub eodem iuramento servare inviolabiliter, tali vinculo interiecto, quod si transgressor huius ordinationis et obligationis extiterit, in penam periurii incidat ipso facto, nisi ex parte eorundem contrarium aliquod obstiterit, per quod ipsa ordinatio digne et iuste valeat infirmari. Et super premissis universis in testimonium plenioris evidentie ad instantiam prefati domini nostri episcopi presentes literas nostras concessimus sigillo nostro communitas, consensum nostrum insuper premisse ordinationi pacis adhibentes. Datum in crastino beati Urbani pape et martyris, anno domini M. tre- 1300.
centesimo. maj. 26.

Eredetije hártyán, melyről a hártya szalagon függő pecsét leszakadt, *15*.

XXXIII.

Pozsegavár, 1300. jun. 7.

Albert, Tótország herczege Babonig fiainak Istvánnak, Jánosnak, Rodoszlónak és Ottónak a királylyal kötött egyességét megerősíti s kegyelmébe fogadja őket.

Nos Albertinus dei gratia dux totius Sclavonie et comes de Posoga memorie commendantes significamus quibus expedit

universis presentium per tenorem, quod receptis literis nobilium virorum Stephani, Iohannis, Raduzlai et Otthonis comitum, filiorum Babunyg cum duobus sigillis maiorum ex ipsis videlicet Stephani et Iohannis pendentibus, super ordinatione inter dominum regem et ipsos habita confectis, per nuncios eorum domino regi directis et earum tenore plene intellecto omnem ordinationem, fidem et gratiam, quam idem dominus rex karissimus nepos noster mediantibus suis literis cum eisdem fecit, ordinavit et disposuit, ratificamus, approbamus, gratam habemus et acceptam, et ipsos filios Babunyg ad sinum gratie nostre specialis recollegimus tanquam barones nostros fideles, fratres, cognatos et propinquos, promittentes eisdem fide nostra mediante, quod ipsos manu te(ne)bimus, protegemus et conservabimus contra omnes et quoslibet eorum adversarios, hostes et inimicos publicos atque manifestos, negotiaque eorum in quibuslibet articulis causarum seu expeditionum eis incumbentia portabimus, habebimus et promovebimus tanquam nostra propria cura et sollicitudine diligenti, et quod tam in prosperis quam in adversis eos nunquam deseremus
1300. temporibus vite nostre. Datum in Posogauar, tertio die post
jun. 7. octavas Pentecostes, anno domini M. CCC.

Eredetije hártyán, melyről a hártya szalagon függő pecsét elveszett, *B.*

XXXIV.

Bosztics mezeje, 1306. aug. 6.

Fülöp, Achaya és Tarent herczege, Romagna fejedelme és Albania ura Ferencz bisacciai püspököt felhatalmazza, hogy Uros rácz királytól a vele kötött szerződésről esküt vegyen s egyszersmind a Fülöp és atyja közt fölmerülő kérdéseket elintézhesse.

Philippus illustris Jerusalem et Sicilie regis filius, princeps Achaye et Tarenti, Romanie despotus et regni Albanie dominus per presens procurationis scriptum notum facimus universis, quod confisi de fide, legalitate, honestate, moribus et literarum scientia venerabilis in Christo patris domini Fran-

cisci Bisaciensis episcopi, cancellarii, consiliarii et familiaris nostri dilecti, ipsum facimus, constituimus et ordinamus nostrum verum et legitimum procuratorem et nuncium specialem ad conferendum se nomine et pro parte nostra coram inclyto principe, domino Vrossio rege Rassie et recipiendum ab ipso corporale ad sancta dei euangelia iuramentum super certis pactis et conventionibus habitis et initis inter venerabilem patrem, dominum Stephanum episcopum Scutarensem, nuncium dicti regis nomine et pro parte eiusdem ex parte una et nos ex alia veram concordiam et pacem firmam habendam, de cetero inter nos et dictum regem tangentibus per nos etiam pridie iuratis et observare promissis, prout in competentibus tunc inde scriptis, factis et sigillatis sigillo predicti episcopi, secundum, quod in hiis clarius continetur, dantes et concedentes eidem episcopo plenam et liberam potestatem et autoritatem circa predicta emergentia et dependentia ex eisdem ordinare, tractare et procurare veram et fraternam concordiam, pacem et unionem indissolubilem, iuxta quod sibi melius videbitur expedire, promittentes nos ratum habituros et firmum, quicquid nomine et pro parte nostra per eundem episcopum, nostrum nuncium de prem[is]sis actum, ordinatum et tractatum fuerit sive gestum. Et (quod) huic procurationis scripto fides indubia valeat adhiberi, presens scriptum exinde fieri fecimus nostri magni sigilli appensione munitum. Datum in campis prope Bosticiam, anno domini Millesimo tre- 1306.
centesimo sexto, die sexto Augusti, IIII. indictione. aug. 6.

Eredetije hártyán, melyről a hártya szalagon függő pecsét leszakadt, *F*.

XXXV.

1313. jun. 8.

Ágoston zágrábi püspök bizonyítja, hogy Baboneg fiai István bán, János és Rodoszló ispánok a választott bírák által végrehajtandó osztályegyesség megtartására esküvel kötelezték magukat.

Frater Augustinus miseratione divina Zagrabiensis episcopus ad perpetuam rei memoriam. Magnifici viri Stephanus banus, Iohannes et Radozlaus comites, filii comitis Baboneg inter se, que possidebant in terris, hominibus, proventibus ac iuribus aliis nec non et peculio rebusque mobilibus, volentes iusta ratione dividere fraterna tranquillitate, ut ad usum quilibet, quod suum est, nosceret et ad opem mutuam amor individuus permaneret, viros nobiles, providos et discretos elegerunt, qui nobiscum insimul considentes tam in ipsa divisione, quam in omnibus aliis, que divisionis occasionem contingent, questionibus, que equitati et paci congrueret, diffinirent proprio se iuramento, positis super sacrosanctum altare in capella sancti Nicolai in monasterio de Toplica Cisterciensis ordinis, nostre Zagrabiensis diocesis manibus, obligantes, ut quicquid nos cum dictorum nobilium vel plurium ipsorum consilio et assensu in dividendo, distribuendo, decernendo, iudicando ac ordinando inter ipsos faceremus, hoc ipsi et eorum posteri iure perpetuo inviolabiliter observarent. Quorum nobilium nomina nominatorum per dictum banum Stephanum hec sunt: Petrus cantor Zagrabiensis, Dionysius filius Iohannis, Baboneg filius Jacow, Dionysius filius Farkasii Nomana, Lucah de Zana, Nicolaus filius Penithe et Mark villicus de Dobicha, nominatorum vero per comitem Iohannem Paris, Agk, Andreas filius Petri, Radamer, Stephanus filius Koyzlau, Gurizlaus filius Begona, Nicolaus filius Endrey de Zana et Alexander filius Conizlai, nominatorum autem per comitem Radozlaum Nicolaus filius Petri, Nicolaus filius Arlandi, Nicolaus filius Farkasii, Endrey filius Petri de Vodicha, Horuatinus, Odolenus, Radozlaus filius Bogdozlai et Martinus frater eius. Nos igitur accepto a singulis iuramento, ut in toto arbitrio seu ordina-

tione nichil amore, gratia, pecunia, timore vel odio diffinitive dicerent, sed ea tantum, que equitati, paci ac bono statui dictorum magnificorum virorum Stephani, Iohannis et Radozlai convenire crederent, ad arbitrandum seu ordinandum consedimus in eadem capella sancti Nicolai octavo idus Iunii, jun. 6.
quamvis in procinctu arbitri quidam nominatorum arbitrium perseverare nequierint, loco quorum erunt alii communi consilio ac assensu partium presentium sub eadem iuramenti formula substituti. Inprimis igitur eorum redditus sic duximus ordinandos, ut Stephanus banus donec banatum ipsum gratia regali teneret, proventus camare Zagrabiensis solus percipiet, redditus vero de portibus, tributis ac etiam tricesimis inter eos equaliter dividantur; similiter quod officiales communi voluntate disponunt; alia vero, que de terris seu mansionibus accipiuntur seu collecte, ita dividentur, ut quilibet pro portione habeat quidem de terra seu hominibus, qui apud ipsum scilicet noscitur provenire. Quantum autem ad iudicia, neque inter eos simultatis occasio nasci valeat, decernimus, ut in communibus ac minoribus iudiciis ad se pertinentibus quilibet iudicandi facultatem habeat, grandia vero negotia communiter pertractabunt; propterea omnes nobiles homines huius regni cum propriis terris suis liberos esse decrevimus et apud quem eclegerint deservire, non obstantibus donationibus seu pactis per ipsos factis, literis, iuramento vel quacunque alia firmitate roboratis in terra de Zana vel aliubi, que in preiudicium libertatis non convenit, observare. Ceterum nobili domine relicte condam Radozlai bani quecunque possedit in terris, hominibus, proventibus ac iuribus ante divisionem eorum, libere ac cum omni integritate dimittant ad habendum et possidendum usque mortem, que post eius obitum inter eos sicut alia dividentur. Porro cetera omnia, que ipsi communiter possederunt, exceptis possessionibus nobilium, de quibus supra dictum est, et possessionibus ecclesiarum, super quibus dictos nobiles ac ecclesias pro suo arbitrio liberos esse censuimus, inter se equali ratione divident, nisi forte divisioni litera vel pactum obstaret. Quod vero super collatione facti de Zana, duabusque supis [in] Vozora scilicet Modrina et Chrincha quodam Henrico ac fratribus eius, ipsorum bani

Stephani, Iohannis et Radozlai literas cum terribilibus iuramentis aspeximus, nos eas infringere nolumus, excepta libertate nobilium cum terris ipsorum, cui per predicta, ut supra dictum est, nullum decernimus preiudicium generari. Preterea quia comes Iohannes super ipsorum communitate octingentas marcas domine consorti sue debitas postulabat, ei liti sacramento finem imposuimus, prout in aliis literis nostris continetur. Ea vero, que apud quemlibet eorum reposita sunt, super quibus singulorum iuramento credi concorditer ipsumque voluerunt, in divisione venire necesse est, debita autem pro communi utilitate contracta communi honere persolvantur. Et quod ad hec rationem poni necesse est, communi voluntate quinque nobiles homines scilicet comites Radozlaum filium Bogdozlai, Martinum fratrem eius, Mark villicum Nemana, Luchac de Zana ad rationem audiendam et etiam ordinandam designavimus ad nostram presentiam revocantes, quicquid ipsi diffinire non possent, sicque finem *) arbitrium posuimus mandantes partibus, ut ipsum sub debito prestiti iuramenti inviolabiliter debeant observare, alioquin cum consilio eorundem electorum arbitrorum **) vel duarum partium ipsorum, dummodo tres de hiis, qui per reum nominati sunt,
1313. in hoc conveniant, poterint condempnari. Acta sunt hec sexto
jun. 8. idus Iunii, anno domini M. CCC. tertio decimo.

Eredetije hártyán, melynek öt hártya szalagon függő pecsétje közül csak kettőnek szalagja van meg, *17*.

XXXVI.

Dubicza, 1314. mart. 27.

Loketus, a szent János-rend magyar- és tótországi nagymestere a rend Goscha nevű földjét, Vodicsán tartományában, évenként két márka adóért Petknek adományozza, egyszersmind annak határát leírja.

Nos frater Loketus magister domus hospitalis sancti Iohannis Jerosolimitani per Ungariam et Sclavoniam memorie commendantes tenore presentium significamus quibus expedit universis, quod nos intuentes visa utilitate ac profic(u)o domus

*) Igy, *finale* helyett.

**) *Az* eredetiben *arbitrium* hibásan.

nostre, Petkoni quandam nostram sessionem, in nostro territorio de Uodichan, Goscha vocatam ac etiam communicato consilio karissimorum in Christo fratrum nostrorum videlicet fratris Andree preceptoris de Dobicha, fratris Guellerimi preceptoris de Hreztua, fratris Iohannis preceptoris de Gora prefato Petkoni et suis heredibus, heredumque successoribus dedimus et contulimus dictam possessionem cum omnibus utilitatibus, pertinentiis eiusdem ad (h)abendam, tenendam et iure possidendam, donec nobis et domui nostre fidelis extiterit, ita tamen, quod nobis vel preceptori nostro dictus Petk transactis tribus annis quolibet anno solvere tenebitur pro affictu duas marcas et pro decimis dimidiam markam in festo Pentekosten.

Cuius quidem predicte terre prima meta sic incipit a dumo Petri videlicet a metis Kornouh, et deinde tendit infra ad unum rivulum et de rivulo per unam vallem et vergit ad montem ad arborem ulmi vocatam, et deinde per eundem montem infra proceditur et pervenit ad sessiones Milhani, deinde tendit et pervenit ad arborem ulmi stantem in medio vie, deinde vero protenditur et vadit circa Gay et pervenit intus Gay ad unam viam et per eandem viam pervenit ad metas Stephani bani, et deinde tendit per magnam viam et pervenit superius Chaplithi, et deinde vergit per viam inter metas magistrorum et vadit per magnam viam prope arborem fagi, et per eandem viam vergit inter Jelseunicham et in(ter) terras magistrorum et inter Dragotino per ea(n)dem viam et pervenit ad priorem metam, sic vero sunt mete compilate.

Datum in domo nostra Dubicha, quarta feria post dominicam Iudica. In cuius testimonio presentes dedimus sigillo nostro munimine roboratas. Anno domini M. CCC. quarto decimo, mense Februarii.*) 1314. mart. 27.

Eredetije hártyán, melyről a lila és sárga nyers selyem szalagon függő pecsét leszakadt, *18.*

*) Mivel a *mense Februarii* a mart. 27-iki datummal sehogy sem egyeztethető össze, kénytelenek vagyunk tollhibára gondolni *mense Martii* helyett.

XXXVII.

Toplicza, 1314. maj. 12.

Ágoston zágrábi püspök társaival István tótországi bán, János és Rodoszló ispánok között a szamobori harminczadról, bizonyos adókról, szabad birtokokról, a jobbágyok elosztásáról s bizonyos németországi adósságról ítéletet mond.

Frater Augustinus miseratione divina Zagrabiensis episcopus ad rei geste memoriam pleniorem. Cum super ordinandis quibusdam negotiis inter magnificos viros Stephanum banum Sclavonie, Iohannem et Radozlaum comites, fratres suos vocati per dictum comitem Iohannem in Toplicam quinto
maj. 5. maj. 6. die intrante Maio venissemus, tandem sequenti die partes compromittentes in nos totum negotium ordinandum, assignantes nobis consiliarios ex cuiuslibet parte tres videlicet magistro Petro cantore Zagrabiensi, Presingario, comite Horuatino filio Retk ex parte comitis Iohannis, comite Perhtoldo de Retumberg, Nicolao filio Arlandi et comite Martino castellano de Medue ex parte bani, Georgio filio Jacou, Gregorio filio Iohannis et Alexandro *) de Gora ex parte comitis Radozlai, quibus mediantibus de ipso negotio perfectius instrui possemus, nos finem ipsi negotio imponere cupientes, prout cum eisdem nobis visum extitit, omnes singulos supra dictos singillatim prestare fecimus sacramentum super sacras reliquias, que in capella nostra continentur et super imaginem crucifixi super eo, quod ipsi nobis veritatem dicent, iniustos prodent et quicquid unitatis et pacis inter dominos suos esse crediderint, nobis suggerent et postposito metu et favore nos instruent de negotiis proponendis. Similiter vero et ipsi Stephanus banus et Iohannes et Radozlaus comites iuraverunt in nostri ac dictorum consiliariorum presentia, positis supra sacrosanctas reliquias manus ea, que a nobis in presenti negotio decreta fuerint, inviolabiliter observare.

---

*) A neveknek ablativus helyett helyesen accusativusban kellene állaniok.

Nos igitur omnia decrevimus, cum tributa iniusta sub certarum penarum interminatione in regno Hungarie noscantur esse prohibita: falsam tricesimam de Zamobor, tributa sancti Martini cruciferorum, sancti Iacobi de portu Zaue, sancti Iacobi super Kolpam, in Podgaz, de Brezouicha, de Dernek, Bituna et de Japra duximus penitus auferenda. Reliqua vero tributa inter ipsos ita divisimus: tributum sub castro Stenichnak tam commeantium, quam ipsius fori Stephano bano preter portionem, sicut et ipsum castrum Stenichnak, tributa autem de Zamobor, de Zomzed, portu Regis ac portionem tributi in Kolpa, quam tenet Punek, itemque decem marcas de tributo Lippa in portionem bano; porro tributa de Glas, Vrbaz, Pukurtui, Hraztouicha, Jaztrebarzka et Toplica, et tricesimam de Dobicha comiti Iohanni, ita tamen, quod tributum de Jaztrebarzka non in villa Jaztrebarzka, que eidem Stephano bano in portionem obvenit, sed sub castro Oclich in strata publica, que eidem Iohanni in portionem devenit, pro commodo suo *) exigatur; tributa quoque de Kual, Korana, Brumen, Zana, Gladusa, Lippa, Vuntu comiti Radozlao, ita tamen, quod de tributo de Lippa decem marcas Stephano annuatim dare teneatur, decrevimus; tributum de Radona communi voluntate coniugi comitis Radozlai dimiserunt.

De liberis villis vero Perna et Kereztina, quas dictus banus sibi cum terra Zlath pervenisse asserebat, aliis econtra negantibus, ut idem banus quod proponit de Kerztina, iuramento confirmet, de Perna vero comites Iohannes et Radozlaus, quod nequaquam pertineat ad terram Zlath, alteruter iurare debeant; de Varmug Dol autem, quam banus dicit pertinere ad Hutinam, questionem ita decidimus: sex probi viri de Hutina proprio iuramento decident.

De divisione iobagionum placuit, ut de novo fiet divisionis equalitas.

At vero quia debitum constitutum in Theotonia propter obmissionem termini solutionis ad magnam quantitatem usurarum pervenit et hoc comiti Iohanni imputabatur, eo quod collectam impositam super Zana vel accepisset vel

*) Hibásan *commodum suum* az eredetiben.

dimisisset, que ad eiusdem debiti solutionem fuerat ordinata, vocatis dicatoribus de Zana invenimus ex eorum confessione, Iohannem comitem sexaginta tres marcas tantummodo de eodem debito recepisse.

Ad querelam autem, que contra servientes prefati comitis Iohannis deponitur, quod dampna redeuntes de Theotonia ad banum pertinentibus intulissent, iudicatum est, quod quicquid comes bani, ubi dampna illata dicuntur, propter necessaria victualia iuraverit, hoc comes Iohannes solvere teneatur.

Quicquid autem in Vzura est preter possessiones nobilium hereditarias videlicet vel per veros dominos de Vzura legitime collatas, sive sit habitum sive desertum, equaliter dividatur. Divisores autem ex parte domini bani comites Obrad, Stepk, item ex parte comitis Iohannis Tepchin et Michael, ex parte vero comitis Radozlai Dragos et Bolezlaus cum homine ad partium petitionem per nos deputando.

Super possessione autem Konortia comes Obrad reparabit iuramentum, quod ei adiudicatum fuerat.

Preterea quia sepe nominatus St(ephanus) banus ad quantitatem duum millium trecentarum et septuaginta marcarum, predictus autem comes Iohannes ad quantitatem mille centum et quinquaginta marcarum circiter, dum adhuc in communi viverent, pro communibus utilitatibus ac negotiis asseverarunt se debita contraxisse, communi omnium trium petebant contributione persolvi, ita decrevimus, ut banus St(ephanus) cum comite Perhtoldo supra dicto et comes Iohannes cum comite Presingario, quodquod iuramento firmaverint, usque ad quantitatem superius expressam hoc omnes tres comites solvere tenebuntur. Dies vero iuramenti octava
sept. 15. Assumptionis, locus ecclesia monachorum de Toplicza, homines ad accipiendum iuramentum abbas Toplicensis vel celerarius maior in absentia abbatis, et magister Petrus cantor ecclesie Zagrabiensis ex parte nostra, comes Horuatinus filius Retk ex parte bani, comes Nicolaus filius Arlandi ex parte comitis Iohannis. Verum quia comes Radozlaus dicebat, comitem Iohannem magnam quantitatem eius pecunie recepisse, quam pro communium fuerat debitorum expeditione locata, predictus comes Iohannes cum comite Horuatino predicto in

loco prefato ac tempore coram eisdem a nobis datis personis, Salic abbate Toplicensi vel zelerario maiori in absentia abbatis, et magistro Petro cantore prementionato iuramento firmabit, nichil de predicta pecunia in suas fuisse utilitates conversum, sed tantum ad communia negotia transivisse. Datum in Toplica, die dominica proxima ante quindenas apostolorum Philippi et Iacobi beatorum, anno domini Millesimo trecentesimo quarto decimo. 1314. maj. 12.

Eredetije hártyán, ugyancsak hártya szalagon függő † SIGILLUM AUGUSTINI EP(ISCO)PI ZAGRABIENSIS köriratú pecséttel a herczeg Esterházy család kismartoni lltárában, *fasc. A. nro 3. Rep. 42.*

XXXVIII.

Zanicska, 1315.

Ulkoszló ispán bizonyítja, hogy a Zanicsa nemzetségbeli Obrada fia Ulk Ulkoszlóval megbékélt.

Nos comes V(l)kosslaus filius quidam comitis Huruatini damus pro memoria quibus expedit universis presentium per tenorem, quod quidam Wlc filius Obrada (h)abuit causam cum generatione sua de Zanicha ante nobiles viros una cum W(l)kosslauo ante presentiam ipsius et fecerunt concordiam inter ipsos hoc fine, ante Radoslaum filium Bric(t)ii et ante Lepum de Lusac et ante Negoium de Bachulana, quod quicunque eorum contradiceret factum nobilium virorum, quod qui ex generatione ipsius Wlko filio Obrada noceret, ex tunc ad curiam solvat quincaginta marcas domino et secunda quincaginta Vlko Obrade filio. Et illius cause primus pressdaldus Zaladol filius Herelchi de Lusac, alter Georgius filius Duuani, quod quicunque eorum illud non audeat contradici. Datum in Zanichca, anno domini M. CCC. quindecimo. 1315.

Eredetije hártyán, vörös nyers selyem zsinóron függő megkopott pecséttel, *119.*

XXXIX.

Marienburg, 1316. febr. 18.

Fridrik római király István tótországi herczegnek, a birodalom iránt tanusított hű szolgálataiért, háromszázötven ezüst márkát ajándékoz.

Nos Fridericus dei gratia romanorum rex semper augustus. Ad universorum sacri romani imperii fidelium notitiam volumus pervenire, quod attendentes grata et fidelia, que egregius vir Stephanus dux Sclavonie nobis et imperio hucusque continuatione laudabili impendit obsequia et in antea impendere poterit gratiosa, eidem trecentas et quinquaginta marcas ponderati argenti duximus largiendas, quas una cum aliis quibusdam tricentis et quinquaginta marcis argenti ponderati, in quibus eidem antea ex certis causis fuimus obligati super pignora, que iam dictus dux Stephanus antea a nobis habuisse dinoscitur, cumulamus presentium testimonio literarum sigilli nostri regalis signaculo signatarum. Datum apud
1316. Mariehburgam, XII. kal. Martii, anno domini Millesimo trecen-
febr. 18. tesimo sexto decimo, regni vero nostri anno secundo.

Eredetije hártyán, kettős pergamen szalagon függő † FRIDERICVS DEI GRACIA ROMANO[RV]M REX S[EMPER AV]GVSTVS köriratú meglehetősen ép pecséttel, a bécsi titkos lltárban.

XL.

1316. mart. 1.

A zágrábi káptalan előtt a Priba nemzetségbeli Bork fia István és Prodan fia Miklós Mirkovopolyet hetven márkáért István tótországi bánnak örökbe vallják; egyszersmind a káptalan annak határát leírja.

Capitulum Zagrabiensis ecclesie omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in domino. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod Stephano filio Bork et Nicolao filio Prodani nobilibus de genere Priba ex una parte, ex altera vero magistro Gerdona, notario

magnifici viri Stephani bani totius Sclavonie, vice et nomine eiusdem domini Stephani bani coram nobis personaliter constitutis, iidem Stephanus et Nicolaus quandam terram seu possessionem eorum hereditariam Mirkouopole nuncupatam, metis distinctam infra scriptis, cum utilitatibus, pertinentiis et appendiciis suis universis de bona, spontanea ac libera ipsorum voluntate dixerunt et confessi sunt se vendidisse, tradidisse et assignasse ante dicto domino Stephano bano et per eum suis heredibus, heredumque suorum successoribus iure perpetuo possidendam irrevocabiliter et habendam pro septuaginta marcis bonorum denariorum banalium, singulis cum quinque pensis computatis, ab eodem domino Stephano bano plenarie receptis et habitis, ut dixerunt, obligantes se iidem venditores expedire ipsum dominum Stephanum banum et heredes suos ab omni, si quam ratione supra dicte terre vendite per quempiam in futurum oriri contingeret, questione in propriis suis laboribus, sumptibus et expensis.

Mete autem eiusdem terre, sicut unus ex sociis et concanonicis nostris vir utique fide dignus, quem ad reambulandum et circumspiciendum ipsam terram miseramus, in scriptis, nemine contrad[ictore appare]nte, nobis attulit et partes concorditer retulerunt, tali ordine distinguntur: incipit prima meta [a] quodam monte, ubi est arbor piri, ubi vicinantur mete [terre ex una parte generationis] Jachkouech versus occidentem, ab altera vero parte generationis Craisich versus aquilonem, de quo monte descendit a parte aquilonis ad fluvium Zelnik [vocatum et vadit] per eundem fluvium ad unum lapidem Varanapech vocatum, deinde venit ad unum rivulum Zomolech vocatum et per eundem rivulum vadit supra ad magnam viam et per eandem viam per montem silvosum in bona quantitate eundo pervenit ad locum, ubi est via cruce posita, deinde vertit se ad dexteram partem ad unum monticulum Gradische vocatum, deinde descendit et vadit per unum rivulum usque ad fluvium Colpe, ubi est quidam truncus arboris jauor in litore eiusdem Colpe, in dextra vero parte iacet campus Mirk nomine, ad sinistram vero partem iacet terra, quam supra dictus Stephanus banus dignoscitur possidere, deinde vadit supra circa litus fluminis Colpe usque

ad quandam ripam Draga vocatam, que est prope fluvium, qui vocatur Gnilech, deinde ascendit ad magnam viam et per illam viam vadit ad montem et pervenit ad locum, ubi fuit Vulchiharazt, deinde vadit una via per montem et vertit se ad sinistram partem et pervenit ad metam primitus nominatam, et sic terminatur.

Astiterunt etiam personaliter coram supra dicto socio et concanonico nostro viciոi et commetanei supra dicte terre vendite scilicet Supech et Supk filius eiusdem de genere Dragozlaichi pro se et tota generatione eorum, item Budoy, Martonos nepos eiusdem, Pribk nepos Sante et Cherne de genere Jachkouichi pro se et tota generatione eorum, item Bratk filius Craise, Hergota nepos eiusdem, Pribidrug et Miren de genere Craisichi pro se et tota generatione eorum, qui processui seu distinctioni metarum predictarum in nullo contradicentes, huiusmodi venditioni suum consensum prebuerunt pariter et assensum. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem presentes contulimus literas sigilli nostri munimine roboratas. Datum feria secunda proxima post domi-
1316. mart. 1. nicam Invocavit, anno domini Millesimo trecentesimo sexto decimo.

Eredetije hártyán, melyről a kék selyem zsinóron függő pecsét leszakadt, *19.*

XLI.

1316. dec. 20.

Róbert Károly a Monoszlai Péter Garig vármegyei birtokait hű szolgálataiért Baboneg fia János tótországi bánnak adományozza.

Karolus dei gratia Hungarie, Dalmatie, Croatie, Rame, Servie, Gallicie, Lodomerie, Comanie, Bulgarieque rex omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presentem paginam inspecturis salutem in omnium salvatore. Fundamenta eius in montibus altis ad hoc deus in specula montis universalis regiminis solia principum mire miserationis providentia fundare statuit, ut ductis circiter oculorum conspectibus et

montes eminus et colles cominus, ac equora plani scabelli suo modo conspiciens per hoc prefiguret maiores, optimates, clarissimos vel barones potentes, ut quatenus in eis firme bases solii principalis sunt fundate et subnixe, eatenus prerogativa primi loci potiantur primitiva, dehinc per colles mediocres et alii status hominum convenienter significari poterunt, qui nempe pro modo suorum meritorum sunt etiam favore presidentis attollendi. Sane hoc bene tunc agitur, cum maiora merita maiora premia consecuntur, exigit enim fidelitas meritorum, ut non solum sinu dilectionum ambita confoveatur, sed etiam bravi acceptione gratuletur, quia dum merces laboris refunditur, in stadio Christi decurritur, ubi felix commercium infallibiliter obtinetur; ad hec sicut omnia suum centrum appetunt, sic equa similitudine singula suam proportionem requirunt; denique si magnifica et laudabilia servitia impenduntur, non est mirum, imo equum, si magnarum donationum premia condigna subsecuntur, sublimiores enim labores ad altiora fastidiorum beneficia principis benivolentiam interdum equalem inclinant, uti simplices ad minora ipsius animum complacabunt, nam cum digna dignis, merita meritoriis et magna magnanimis impenduntur, ex hoc debitus ordo rerum observatur et gloriosus deus collaudatur. Hinc est, quod ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod magnificus vir Iohannes banus totius Sclavonie, filius comitis Babaneg, dilectus et fidelis noster ad nostram accedens presentiam et sue fidelitatis servitia revera multa recommendatione digna nobis impensa rememorans et declarans, premia donationum nostre gratie se dignum consequi arbitrans, castrum et possessiones, primo videlicet portionem possessionum Petri de Monozlou cum castro similiter vocato, castrum Borsonouch cum possessionibus et pertinentiis suis et cum villis superiori et inferiori Gersunche, item possessiones Polosnycha vocatas cum castro similiter vocato, in comitatu de Garyg existentes, item possessiones Megerunchye vocatas cum castro similiter vocato, hominis similiter sine herede decedentis tanquam possessiones et castra nostrorum infidelium et ex eo per notam infidelitatis amissa et ad nos devoluta sibi dari et conferri, in recompensationem suorum servitiorum

sibi perpetuo dare et conferre, nostre regie maiestatis gratiam inclinantes, dignaremur.

Nos igitur ad hec proposita intuitum nostre considerationis sublevantes, fidelitates, fidelium servitiorum merita ipsius Iohannis bani considerantes, que cum ministerio sue potentie, tum sedula sollicitudine sue persone, quo magnifice procedendo, eo strenua fidelitate laborando nobis et sancte nostre regie corone multifarie multisque modis impendit et exhibuit, et generaliter ad omnia adversa se pro nobis viriliter obponens et sua exponens fidelitatis servitia multa laude digna extitit prosecutus, que speciali declaratione sermonum pauca de pluribus presentibus duximus annotanda, quod cum nos ipsum Iohannem banum pro resumpmenda potentia nostra et recuperatione terrarum, castrorum et aliorum iurium regalium nostrorum ad partes ultra Drauam in servitiis nostris contra filios H(enrici) bani dampnate memorie, emulos et infideles nostros tortuosis serpentibus nequiores et infidelitatis nota altera generatione ipsorum turpi infamia respersos transmisissemus, idem Iohannes banus aggregata sibi armata sue potentie militia et late passis et ordinatis aciebus suorum castrorum ipsos aggrediens, in area certaminis belli campestris contra eosdem infideles nostros triumphum obtinuit et palmam victorie laudabiliter reportavit, multis captivis abductis et predis infinitis reportatis; preterea cum iidem infideles nostri post hec ablutis sanguinibus, sanatis vulneribus et resumptis viribus, erectisque protervis cervicibus rursum alia vice contra ipsum Iohannem banum in servitiis nostris econtinuo ibi laborantem et insistentem certaminis bella iniissent, domino annuente ad hoc idem banus obtinuit victoriam priore potiorem et triumphum, vexilla, equos et arma in signum tripudii, quod est indicium domini, nobis honorifice transmittendo, consequenter autem immediato commeatu castrorum suorum in terris et partibus memoratis manu forti procedendo, multorum hominum tam proximorum suorum quam aliorum, tam nobilium quam innobilium mortes et excidia excipiendo et effusiones sanguinum sue gentis vulneratorum adeo multorum perpatiendo, quod fere pauci inveniebantur, qui sudores suorum laborum pannis sanguine

rubricatis et intinctis detergere evasissent, diris expugnationibus, imperteritis obsessionibus et multorum temporum laboribus perferendo multa castra ab ipsis infidelibus nostris obtinuit et abstulit, provincias ac oppida plura nostri dominii subiugans et restaurans ditioni, verum dampna et iacturas, disterminum ac sumptuosarum expensarum penurias multiplices perferendo viam constantie tenuit et patientiam extitit incitatus; et post hec recenti et continuato actu suorum servitiorum tanta strage et cruore suorum non contentus, expugnando quoddam castrum Zdench vocatum, cum quadam die assumptis armis militaribus propria in persona irruens sub menia appropinquasset, cognitus ab inclusis, traiectione sagittarum lethalibus vulneribus in pede et in manu extitit graviter sauciatus et nichilominus virtutibus perseverantie precinctus, licet dolore vulnerum nimis aggravatus, se tamen simulans fore sanum nec suis hoc manifestans obtinuit castrum memoratum, et alia quamplura fidelium servitiorum genera magnalia et magnifica tam contra eosdem infideles nostros, quam etiam fratres suos uterinos, qui etiam tunc temporis a nobis divertebant, nobis impendere tanquam vir fide clarus, vas constantie, verax sermone, providus consilio, militie laurea redomitus et universa morum honestate investitus sumpme fidelitatis cum fervore totis nixibus nisus extitit exhibere, eque dignum, ut iustum itaque existimantes, ut digna dignis, magnalia magnanimis et grandia magnificis impendantur et magnos labores copiosa merces reficiat et restauret, volentes tantis et tam meritoriis suis servitiis regia nostre gratie donativa occurrere et correspondere, licet sua merita hiis maiora exigerent et mererentur, tamen ut aliqualem recompensationem sibi rependeremus respectu horum, que sibi impendere debemus, nos minima fecisse reputantes, predictas possessiones et castra, videlicet possessiones Petri de Monozlou cum castro similiter vocato, item possessiones Megeryuche vocatas simul cum castro similiter vocato quondam hominum sine herede decedentium et ex eo ad nostram collationem devoluta, item possessiones Polosnycha vocatas cum castro similiter vocato in comitatu de Garygh existentes, item castrum Borsonouch cum possessionibus et pertinentiis ad idem et

cum villis superiore et inferiore Gersunche per ipsos infideles nostros occupata et usque nunc detenta cum omnibus utilitatibus et pertinentiis eorum universis ab ipsis infidelibus nostris tanquam illicitis detentoribus, ut male meriti perpetua egestate laborent et regia indignatione, quam promeruere, puniantur, auferentes eidem Iohanni bano tanquam bene merito et per eum suis heredibus, heredumque suorum successoribus dedimus et damus, donavimus et donamus ac contulimus sub eisdem metis et terminis, quibus per antiquos possessores de iure extiterunt habita et possessa, cum omni plenitudine iurium ipsorum iure perpetuo possidenda, tenenda et habenda. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes concessimus literas duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri magistri Iohannis prepositi Albensis ecclesie et aule nostre vice cancellarii,
1316. dilecti et fidelis nostri, anno domini M. CCC. decimo septimo,
dec. 20. tertio decimo kalendas Ianuarii, regni autem nostri anno similiter decimo septimo.

Eredetije hártyán pecsét és zsinór nélkül a gr. Erdődy család galgóczi lltárában, *lad. 61. fasc. 2. nr. 1.* Megvan Róbert Károlynak 1323. oct. 8-án kelt átiratában is ugyanott, *lad. 63. fasc. 1. nr. 4.*

XLII.

1318. aug. 21.

A zágrábi káptalan előtt a Gordon, Babonek és Leucsin fiai pszanai birtokrészüket, a leírt határok között, Brocsinai Matheynek örökbe vallják

Capitulum Zagrabiensis ecclesie omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in domino. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod Maren filio Gordone pro se et Isak fratre suo, item Petro filio Stephani pro se et pro Mark filio Babonek, nec non pro Kerpah filio Leuchin proximis suis, nobilibus de Bornouz ex una parte, ex altera vero Mathey filio Cristan nobili de Brochina coram nobis personaliter constitutis, iidem Maren et Petrus quandam terram seu possessionem eorum hereditariam, in

Psana existentem, metis distinctam infra scriptis, cum fundis molendini in fluvio Psane contentis, nec non aliis utilitatibus, pertinentiis et appendiciis suis universis dixerunt et confessi sunt se Isak, Mark, nec non Kerpach supra dictos vendidisse, tradidisse et assignasse ante dicto Mathey et per eum suis heredibus, heredumque suorum successoribus iure perpetuo possidendam et habendam pro decem marcis bonorum denariorum banalium, quam sumpmam pecunie dixerunt se, fratres et proximos eorum prenominatos plenarie recepisse integraliter et habere, obligantes se et assumpmentes pro iisdem fratribus et proximis suis expedire prefatum Mathey et heredes suos ab omni, si quam ratione predicte terre per quempiam in futurum oriri contingeret, questione in propriis suis laboribus et expensis.

Prima autem meta eiusdem terre, sicut partes nobis concorditer retulerunt et in literis comitis Presingarii vidimus contineri, incipit, ubi est meta cruciferorum cum meta nobilium de Bornouz ab arbore castanee, inde eundo per magnam stratam ad Goram in dexteram partem venit ad parvam arborem castanee, de qua ultra ad rivulum, qui vocatur Caznechina, inde eundo infra per eundem rivulum cadit ad aquam Psane cum ambabus partibus meatus aque, inde vadit supra per Psanam et de Psana exit ad dexteram partem versus meridiem per rivulum sub terra currentem ad montem, et per parvam semitam redit ad metam primitus nominatam.

Astiterunt etiam coram nobis personaliter proximi et vicini venditorum scilicet Stephanus et Iuanka filii Koyan pro se et Georgio filio Iohannis proximo eorum, item Georgius filius Goyan, qui processui seu distinctioni metarum prefatarum in nullo contradicentes, huiusmodi venditioni suum consensum prebuerunt pariter et assensum. In cuius rei memoriam presentes contulimus literas sigilli nostri munimine roboratas. Datum in crastino festivitatis sancti regis Stephani, 1318.
anno domini Millesimo CCC. decimo octavo. aug. 21.

A leleszi conventnek 1403. jan. 15-én az Olnodi Zudar Péter bán fiai Jakab és Simon részére kelt átiratában az orsz. lltárban, *M. O. D. L. 33,856.*

XLIII.

Verbász vára, 1321. maj. 12.

János tótországi bán unokáját, János ispánt, bizonyos feltételek alatt fiává fogadja.

Nos Iohannes banus totius Sclavonie significamus tenore presentium quibus expedit universis, quod comitem Iohannem nepotem nostrum pro filio nostro karissimo recepimus speciali, ita videlicet, ut si divina evocatione nos de medio tolli et migrari contingat et interim dominus deus heredum solatio nos dignabitur consolare, tunc idem comes Iohannes filios nostros, consortem nostram et filias nostras debet et tenetur omni honore diligere et custodire ac etiam illud, quod nos domine consorti nostre vel filiabus relinqueremus habendum, nichilominus facientes scribi in testamentum ratione testimonii eo modo et forma, sicut ibi continebitur, predictus comes Iohannes tenetur complere, ratum tenere et fideliter observare, aliquo modo vel causa nullatenus revocare; quam quidem dominam consortem nostram recepit pro sua matre et domina, tanquam si de sinu et gremio suo naturali processisset, ipsam veluti nos assumpmens exaudire et in omnibus venerari; nobiles vero nostros, qui honores a nobis tenent sive in castris, possessionibus, sive ipsis de communi voluntate contulerimus, aut nos de proprio nostro pretextu fidelitatum ipsorum eo modo, quo nos dileximus ipsos, in eisdem honoribus tenetur eos et heredes ipsorum diligere, aliquid ex eo non minuendo cuipiam ex ipsis. Item filios comitis Radozlai fratris nostri et nobiles ipsorum in eo, quod ipsis dominus pater eorum reliquit et sibi devenit in portionem, similiter tenetur custodire et protegere tanquam filios nostros atque sua propria, nil de ipsorum bonis quibuslibet auferendo. Insuper assumpsimus nos Iohannes banus per hanc formam literas domini fratris Augustini episcopi Zagrabiensis et capituli loci eiusdem prefato comiti Iohanni facere emanari. Datum sub

castro Vrbaziensi, tertia feria proxima post festum Apparitionis beati Michaelis archangeli, anno domini Millesimo CCC. XX. primo. 1321. maj. 12.

Eredetije hártyán, melyről a vörös, kék és sárga nyers selyem zsinóron függő pecsét leszakadt, *20.*

XLIV.

1321. nov. 2.

A zágrábi káptalan előtt Dobromer, Stepan és Vulk szodcsai nemesek Osztrosecz nevű birtokukat, tartozékaival együtt, Rodoszló fia Miklósnak és testvérének Duimnak negyvenöt márkáért örökbe vallják.

— — capituli ecclesie Zagrabiensis litera privilegialis in crastino festivitatis Omnium Sanctorum, anno gratie Millesimo trecentesimo vigesimo primo edita, sigillo eiusdem impendenti communita, inter cetera declarabat, quod Dobromer filio Junk, Stepan filio Voyhne et Wlk filio Velise nobilibus de Sodcha ex una parte, ex altera vero comite Thoma filio Othina, nobili de Obroncha vice et nomine magnificorum Nicolai et Duim filiorum comitis Radozlai filii Labonegh,*) dominorum videlicet suorum coram ipso capitulo personaliter constitutis, iidem Dobromer, Stepan et Vulk quandam terram seu possessionem eorum hereditariam Ostrosecz nuncupatam, metis literis in eisdem specificatis distinctam, cum utilitatibus, pertinentiis et appendiciis suis universis dixissent et confessi fuissent se vendidisse, tradidisse et assignasse ante dictis Nicolao et Duim comitibus ac per eos ipsorum heredibus, heredumque suorum successoribus iure perpetuo possidendam, tenendam pariter et habendam pro quadraginta et quinque marcis, singulis cum singulis quinque pensis bonorum denariorum banalium computatis, obligantes se nichilominus expedire eosdem Nicolaum et Duim comites ac eorum heredes ab omni, si quam ratione predicte terre seu possessionis

1321. nov. 2.

*) Igy, *Babonegh* helyett.

vendite aut utilitatum eiusdem per quempiam in futurum oriri contingeret, questione propriis suis laboribus, sumptibus et expensis.

Geréb Mátyás dalmát bán 1486. aug. 26-án kelt ítéletlevelében, hátrább.

XLV.

1322. jan. 27.

Róbert Károly a Rodoszló ispán fiait Miklóst és Duimot érdemeik jutalmául örökölt és szerzett javaikban megerősíti.

Karolus dei gratia Hungarie, Dalmatie, Croatie, Rame, Servie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque rex omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis salutem in domino sempiternam. Regie celsitudinis provida consideratio sinum sue dilectionis et largitatis hiis pandere debet, qui suorum fidelium servitiorum merita se nisi sunt exhibere semper gratiosos, tunc enim sue glorie coronam augmentat, cum illos suis donativis decorat et extollit, qui desiderii propagine iugiter processerunt et etiam sua propria ipsos commendat ingens excellentia meritorum. Proinde ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod nos consideratis fidelitatibus, fideliumque servitiorum meritis comitis Nicolai et Duyum, filiorum Radizlai comitis filii Babanuk, fidelium nostrorum, quorum exhibitione se studuerunt nobis reddere multipliciter adeo reddere gratiosos, ut nostre regie maiestatis gratia sibi placata in donativam largitatis pullularet. Volentes itaque servitiis ipsorum meritis Nicolai et Duyum occurrere cum favore, ut nostrarum dilectionum insigniis in ipsis ceteris exemplum ostenderemus, ut ad viam fidelitatis alios fideles nostros ferventius invitaremus, licet iidem Nicolaus et Duyum pro fidelibus servitiis a nobis multo plura mereantur, tamen in aliqualem recompensationem suarum fidelitatum, maxime meritoria et laudabilia servitia magnifici viri Iohannis bani totius Sclavonie, dilecti et fidelis nostri in nostre maiestatis memoriam revocatis, precibusque et petitionibus eiusdem inclinati regio cum favore universas possessiones,

castra et tenuta, hereditarias, acquisitas, emptitias et quoquomodo iusto titulo obtentas usque modo et possessas, in quibuslibet comitatibus et in qualibet parte regni nostri existentes, quoquo nomine censeantur, sub hiis metis et terminis antiquis, quibus per patrem ipsorum et priores possessores habite extiterunt et possesse, eo iure, quo nostre collationi dinoscuntur pertinere, cum omnibus earum utilitatibus videlicet villis, sessionibus, terris arabilibus cultis et incultis, aquis, silvis, pratis, fenetis, tributis in terris et in aquis exigendis et foro ac pertinentiis universis ipsis Nicolao et Duyum, filiis comitis Raduzlai et per eos eorum heredibus, heredumque suorum successoribus dedimus, donavimus et contulimus perpetuo pacifice et quiete possidendas, tenendas et habendas. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus literas duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri magistri Iohannis prepositi ecclesie Albensis, aule nostre vice cancellarii et archidiaconi de Kukulleu, dilecti et fidelis nostri, anno domini M. CCC. XX. 1322.
secundo, sexto kalendas Februarii, regni autem nostri anno jan. 27.
similiter vigesimo secundo.

Eredetije hártyán, a függő pecsétnek csak sárga selyem zsinórja maradványával, *G.*

XLVI.

1322. jan. 28.

Róbert Károly Szamobor és Selin várakat hű szolgálataiért János ispánnak, a Babanuk fia István bán fiának, adományozza.

Karolus dei gratia Hungarie, Dalmatie, Croatie, Rame, Servie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque rex omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis salutem in omnium salvatore. Regie celsitudinis provida consideratio sinum sue dilectionis et largitatis hiis pandere debet, qui suorum fidelium servitiorum merita se nisi sunt semper exhibere gratiosos, tunc enim sue corone gloriam augmentat, cum illos suis donativis decorat et extollit, qui de fideli propagine iugiter processerunt et etiam sua

propria ipsos commendat ingens excellentia meritorum. Proinde ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod nos consideratis fidelitatibus et fidelium servitiorum meritis nobilis et magnafici iuvenis, comitis Iohannis filii Stephani bani filii Babanuk, quorum exhibitione se studuit nobis reddere multipliciter adeo gratiosum, ut nostre regie maiestatis gratia sibi placata in donativam largitatis pullularet. Volentes itaque servitiis meritoriis ipsius comitis Iohannis, que nobis et sancte nostre regie corone ac regno nostro Hungarie cum constantia supreme fidelitatis, se et sua dubiis fortune casibus submittendo et exponendo, exhibuit indefesse et impendit, occurrere cum favore, ut nostrarum dilectionum insigniis in ipso ceteris exemplum ostenderemus, ut ad fidelitatis viam alios fideles nostros ferventius invitaremus, licet idem comes Iohannes pro suis fidelibus servitiis a nobis multo plura mereretur, tamen in aliqualem recompensationem suarum fidelitatum quasdam possessiones et castra, Zamabur et Selyn vocata, ad nostram collationem, ut idem nobis asseruit, devolutas et pertinentes sub antiquis metis et terminis videlicet hiis, quibus per priores possessores habite extiterunt et possesse, eo iure et ea amplitudine, quibus nostre collationi dinoscuntur pertinere, cum omnibus utilitatibus scilicet villis, sessionibus, terris arabilibus cultis et incultis, silvis, nemoribus, aquis, pratis, fluviis, fenetis, piscinis, foro, tributis in terris et in aquis exigendis ac aliis pertinentiis universis ad easdem spectantibus ipsi comiti Iohanni filio Stephani bani et per eum suis heredibus, heredumque suorum successoribus, de consilio prelatorum et baronum nostrorum fidelium dedimus, donavimus et contulimus perpetuo pacifice et quiete possidendas, tenendas et habendas. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus literas duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri magistri Iohannis prepositi ecclesie Albensis, aule nostre vice cancellarii, dilecti et fidelis nostri, archidiaconi de
1322. Kukulleu, anno domini M. CCC. vigesimo secundo, quinto kalen-
jan. 28. das Februarii, regni autem nostri similiter vigesimo secundo.

Eredetije hártyán, melyről a sárga selyem zsinóron függő pecset elveszett, a gr. Erdődy család galgóczi lltárában, *lad. 68. fasc. 1. nr. 5.*

XLVII.*

Zágráb, 1322. oct. 6.

János tótországi bán a Knezapola és Brocsina közt fekvő Doleczet, a Rudolf fia Péter magvaszakadtán a Saul fiainak adományozza.

Iohannes regali gratia banus totius Sclavonie omnibus Christi fidelibus, quibus presentes ostenduntur, salutem in omnium salvatore. Dominorum provida et sollers industria favoribus dilectionibusque prosequi et amplecti tales consuevit, quos in necessitatibus lateri suo fideliter conspicit inherere. Proinde ad universorum notitiam tam presentium quam futurorum harum serie volumus pervenire, quod consideratis et inspectis fidelitatibus, fideliumque servitiorum meritis comitum Thome et Chernel, filiorum Sauli, nobilium de Brochina nobis multifarie multisque modis impensis et in futurum impendendis, quandam possessionem Dolech vocatam, inter Knesapola et Brochinam existentem, quam Petrus filius Rudolphi titulo emptionis a filiis Lowete proximorum eorundem Thome et Chernel obtinuerat et propter dicti Petri heredum carentiam ad nostram devenit collationem, ipsam possessionem Dolech prefatis Thome et Chernel ac suis heredibus heredumque suorum successoribus cum omnibus utilitatibus et pertinentiis, quemadmodum per ante dictum Petrum extitit habita et possessa, assignando iura et privilegia in manus eorum dedimus, donavimus et contulimus perpetuo iure atque hereditario pacifice et quiete possidendam, tenendam et habendam. In cuius rei testimonium perpetuamque firmitatem presentes literas pendentis sigilli nostri munimine roboratas ante dictis Thome et Chernel duximus concedendas. Datum Zagrabie, in octavis festi beati Michaelis archangeli, anno domini 1322.
M. CCC. XX. secundo. oct. 6.

Eredetije hártyán, alján a pecsét zsinórjának áthuzására két bevágással az orsz. lltárban, *M. O. D. L. 2126.*

Kihagyásokkal kiadta *Nagy* I., Anjouk. okm. II. 51.

XLVIII.

Toplicza, 1323. maj. 29.

Jakab topliczai apát, a convent Csecsno máskép Szivinargeva nevű birtokát, évenként egy márkáért, István bán fiának János ispánnak általengedi.

Nos frater Iacobus dictus abbas et conventus Thoplicensis omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in domino. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod cum considerassemus grata et meritoria servitia nobilis viri comitis Iohannis, nati olim magnifici viri domini Stephani bani totius Sclavonie, nobis nostrisque antecessoribus multimode impensa, possessionem nostri monasterii Thoplicensis Chechno seu Siuinargeua vocatam ante dicto comiti Iohanni, ecclesie nostre fideli dedimus seu concessimus cum omnibus appendiciis suis et universis utilitatibus, sub illis metis et terminis, sub quibus possedit quondam Siuinar per nostrorum predecessorum collationem, quamdiu nobis et nostris successoribus fidelis extiterit, sibique vita comes corporalis non deerit, nec obmiserit pretacto monasterio censum solvere pro eadem possessione, videlicet singulis
nov. 11. annis in festo sancti Martini hyemalis unam marcam bonorum denariorum Zagrabiensium, tenendam firmiter et habendam. In cuius rei testimonium presentes literas prefato Iohanni nostri dedimus sigilli pendentis munimine roboratas. post suum vero obitum in eodem robore minime valituras.
1323. Datum Thoplice, anno domini M. CCC. XX. tertio, in octavis
maj. 29. sancte Trinitatis. Scriptis literis Petkonis fratris predicti Siuinar, sibi super predictam possessionem per nostros predecessores concessis.

Eredetije hártyán, melyről a veres és zöld nyers selyem zsinóron függő pecsét elveszett, *21.*

XLIX.

Nápoly, 1324. maj. 21.

Fülöp, Romagna fejedelme, Albania és Durazzo ura, János volt tótországi bánt és utódait, érdemeire való tekintetből, mindennemű birtokaiban megerősíti.

Philippus illustris principis Tarentini primogenitus, magnus Romanie despotus, regni Albanie ac civitatis Dyracii dominus universis presentes literas inspecturis tam presentibus quam futuris. Subiectorum fidei probata constantia et experte devotionis integritas laudabilibus operibus, coad vite digne, apud principes promerentibus votivum inveniunt in eorum petitionibus exauditionis affectum. Sane pro parte nobilis viri Iohannis bani quondam totius Sclavonie illustris regis Ungarie, reverendi consobrini nostri carissimi, fidelis nostrique devoti fuit celsitudini nostre noviter supplicatum, ut terras, possessiones, castra, fortellitias et omnia alia bona feudalia, que ipse et consanguinei sui in ducatu Sclavonie iusto rationis titulo tenent et possident, illis confirmare benignius dignaremur. Nos igitur attendentes grata, utilia pariter et accepta servitia, que idem Iohannes illustri regi Ungarie prefato patruo nostro gratanter exhibuit, que non minus, quam si ea nobis corporaliter prestitisset, grata quamplurimum et placida reputamus, ipsius supplicationi benignius inclinati sibi pro se et consanguineis suis dictas terras, possessiones, castra, fortellitias et omnia alia bona feudalia, que ex concessionibus cathelicorum regum Ungarie seu alio quocunque iusto rationis titulo in eisdem partibus tenent et posssident seu acquirere, possidere et tenere modo quo supra poterunt in futurum, quantum in nobis est, de certa nostra scientia et gratia speciali tenore presentium confirmamus, reservato verumtamen prefati regis Ungarie, sub cuius potestate et maiori dominio bona ipsa consistere dinoscuntur, beneplacito et assensu, iuribus etiam curie nostre et cuiuslibet alterius semper salvis. In cuius rei testimonium presentes patentes literas fieri et magno pendenti sigillo nostro

iussimus communiri. Datum Neapoli, in absentia cancellarii
1324. paterni et nostri, anno domini Millesimo CCC. XXIIII., die
maj. 21. XXI. Maji, VII. indictionis.

Eredetije hártyán, alján a pecsét zsinórjának áthuzására két lyukkal s felhajtásán *Rtam* följegyzéssel, *H.*

L.

Klucs vára, 1325. maj. 25.

Ulkoszló ispán, a Czeperna, György és Budecz kérésére, Maricza nevű szolgálójának az említett Györgytől született fiát, Kraniczot fölszabadítja s a saját fiait, ha ezt halála után megmásolnák, megátkozza.

Nos comes Wlcosclaus filius Horuatini comitis significamus universis quibus expedit presentium per tenorem, quod accedentes ad presentiam nostram Ceperna, Georgius et Budec, postulantes a nobis libertatem nati Georgii supra dicti, filii Chranic, qui idem prefatus Georgius genuit filium cum ancilla nostra nomine Maricha Chranic nuncupatum. Nos itaque considerantes servitia sepe dicti Georgii una cum fratribus suis Andrea et Budec, que exercuit fideliter et efficaciter persone nostre, misimus predictum natum Georgii et Mariche nomine Chranic liberum et exemptum ab omni servitute fide nostra mediante; si autem verba aliqua contrarietatis produxerint supra predictum Chranic nati mei, me decedente, scilicet Lato, Wlc, Paulus, ira dei descendat supra eos et incurrant in sententiam paternalem. Secundum autem consuetudinem terre nostre atque fide firmiora stabilitatem preducentes ipsum sepe dictum Chranic assecuravimus presentibus viris idoneis atque fide dignis magistro Damiano, Radosclao filio Radec, Ceperna, Georgio capellano nostro, Wlcosclao filio*) Wlcmer, Budona de generatione Cholunic, Budisclao filio Gerdomil. Pristaldi vero huius cause Dragos filius Mirus et Radec comes noster. In cuius rei testimonium sigillum nostrum munim(i)ne roboratum duximus apponen-

*) Hibásan *Wlcosclaus filius* az eredetiben.

dum. Datum in castro nostro Cluc, in festo Urbani pape, 1325.
anno domini M. CCC. XX. V. maj. 25.

Eredetije hártyán, vörös és sárga nyers selyem zsinóron függő megkopott pecséttel, *120.*

LI.

1327. febr. 11.

A zágrábi káptalan előtt a Rathe nemzetségbeli Gemzina a Brumen várához közel fekvő Urhbulzete nevű faluját a Koizlaus brumeni porkoláb unokáinak, István fia Pálnak és Jánosnak huszonnyolcz márkáért örökbe vallja, egyszersmind a káptalan annak határát leírja.

Capitulum ecclesie Zagrabiensis universis Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in domino sempiternam. Ad universorum notitiam tam presentium quam futurorum harum serie volumus pervenire, quod Gemzina filius Nicolai de genere Rathe ex una parte, Blasius sacerdos ecclesie beate virginis de Zrachycha pro Paulo et Iohanne filiis comitis Stephani, filii Koyzlai, castellani de Brumen ex domina Jolenth consorte eiusdem comitis Stephani procreatis ex altera coram nobis personaliter constituti, idem Gemzina quandam possessionem suam hereditariam Wrhbulzete vocatam, prope predictum castrum Brumen existentem, metis distinctam infra scriptis dixit et confessus est se predictis Paulo et Iohanni et per eos ipsorum heredibus, heredumque suorum successoribus pro viginti octo marcis bonorum denariorum banalium vendidisse, tradidisse et assignasse cum omnibus suis utilitatibus videlicet vineis, pratis, silvis, nemoribus et aliis pertinentiis ad eandem possessionem universis, prout idem Gemzina ipsam tenuit et possedit, iure perpetuo possidendam, tenendam irrevocabiliter et habendam.

Mete autem ipsius possessionis, prout nobis discretus vir magister Nicolaus socius et concanonicus noster, quem ad reambulandum eandem possessionem miseramus, in scriptis apportavit et etiam oretenus retulit, hoc ordine distinguntur: prima meta incipit ab occidente a quodam rivulo dicto Ozya

minori in latere cuiusdam montis et inde vadit ad aciem eiusdem montis, ubi est in eodem monte arbor harazthfa cruce signata meta terrea circumfusa, inde vadit per quandam publicam viam, que procedit de Lokocheuch et tendit directe versus meridiem per magnum spatium et pervenit ad unam arborem berekynhe cruce signatam, deinde per eandem viam in bono spatio eundo divertit se ad partem sinistram versus meridiem, ubi est meta terrea supra caput cuiusdam vallis dicte Peleva inter silvam et montem, inde vadit ad quandam arborem vulgariter breza dictam cruce signatam, que stat sola in acie montis, sub qua etiam est meta terrea, deinde divertit se ad partem dexteram ad aliam viam publicam, que tendit de Brumen versus Boynam circa campum Wratizlai, ubi etiam est circa eandem viam meta terrea et per eandem viam procedendo divertit se ad partem dexteram versus occidentem ad antiquam viam publicam et per eandem viam quasi per spatium unius milliarii eundo pervenit ad quandam arborem haraztfa cruce signatam meta terrea circumfusam circa unam vallem dictam Moztischa, deinde divertit se ad partem dexteram versus orientem per unam viam, que vadit in Bulzetam et per eandem viam eundo in bono spatio pervenit ad duas arbores harazfa cruce signatas, inde vadit directe ultra viam per quandam semitam versus orientem ad aciem cuiusdam montis dicti Gradische et directe descendendo per quandam antiquam semitam pervenit ad rubum salicum, deinde vadit ad rivulum Bulzeta supra dictum, inde vadit et pervenit ad metam primitus nominatam et sic terminatur.

Retulit etiam nobis idem socius noster, quod omnes proximi seu vicini supra dicti Gemzine processui et distinctioni predicte possessionis vendite non contradicentes venditionem factam inter partes unanimiter approbarunt. Preterea si que litere seu instrumenta super eandem possessionem primitus confecta, que supra dictis Paulo et Iohanni aut ipsorum successoribus processu temporis in aliquo possent obviare, per aliquem aut aliquos in lucem proferentur, cassa sint penitus et iuribus caritura. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes ad instantiam partium pendentis sigilli

nostri munimine fecimus roborari. Datum feria quarta proxima post dominicam Circumdederunt, anno domini Millesimo trecentesimo vicesimo septimo. 1327. febr. 21.

Eredetije hártyán, melyről a lilaszín és fehér nyers selyem zsinóron függő pecsét leszakadt, *23.*

LII.

Gora, 1327. jun. 3.

Gragnaniai Fülöp a szent János-rend római és magyarországi priorja a rend Kopiscino és Jamnicza nevű faluit bizonyos feltételek alatt a néhai István bán fiainak adományozza.

Noverint universi presentes nostras literas privilegiales inspecturi et etiam audituri, quod nos frater Philippus de Gragnania sancte domus hospitalis sancti Iohannis Jerosolimitani prioratuum alme urbis et Ungarie prior humilis attendentes grata et accepta servitia, que nobiles et magnifici viri dominus magister Georgius, dominus magister Dionysius et dominus magister Paulus filii pie memorie domini Stephani bani nobis et ordini nostro (h)actenus exhibuerunt et se in futurum exhibere promittunt, et ut ad ea exhibenda inposterum fortius animentur, volentes eis gratiam facere specialem, quasdam possessiones nostras Kopiscino et Yaminiza vocatas, in preceptorio domus nostre de Chichano sitas, prefatis dominis magistro Georgio, magistro Dionysio et magistro Paulo et eorum filiis ex ipsis legitime descendentibus ac filiis filiorum suorum locavimus et concessimus tenendas, habendas, usu fruct(u)andas et possidendas iure perpetuo cum omnibus iuribus, iurisdictionibus, utilitatibus, proventibus, redditibus, pertinentiis, a(d)iacentiis, silvis et pratis ad dictas possessiones de iure spectantibus et pertinentibus, ita tamen, [quod] predescripti domini magister Georgius, magister Donysius et magister Paulus eorumque filii ac filii filiorum suorum preceptori notsro, qui pro tempore fuerit in domo nostra de Chichano, signulis annis in festo sancti Martini quatuor marchas denariorum nov. 11.
Zagrabiensium et tres descensus nobis aut successoribus

nostris annuatim dare et solvere teneantur, reservatis nobis vel predicto preceptori quatuor iudiciis videlicet sanguinis effusione, violentia, incendio et furto, quorum iudiciorum due partes predescripto preceptori provenire debeant et tertia pars sepe fatis dominis et eorum filiis similiter provenire debeat. Predictam vero locationem et concessionem valere volumus et tenere, quamdiu sepe fati domini magister Georgius, magister Dionysius et magister Paulus eorumque filii ut supra fideles extiterint nobis et sancte domui prefate et dictas marchas in dicto termino ac descensus dederint et solverint annuatim. In cuius rei testimonium et certitudinem pleniorem presentes nostras patentes literas fieri iussimus ac sigilli prioratus Ungarie appensione muniri et roborari. Datum in domo nostra de Gora, anno domini M. CCC. XXVII., die III. Iunii.

1327. jun. 3.

Eredetije hártyán, melyről a vörös és sárga nyers selyem zsinóron függő pecsét leszakadt, *22.*

LIII.

Sztenicsnyák vára, 1327. sept. 16.

Mikcs tótországi bán a néhai István bán fiai várát Sztenicsnyákot kiostromolván, kárpótlásul Alsó-Monoszló és Lipócz várakat tartozékaikkal, továbbá Grécz, Brezovicza és Szent-Péter helységeket nekik adományozza.

Nos Mykch banus totius Sclavonie, comes Simigiensis et de Sarus significamus tenore presentium quibus expedit universis, quod cum nos ex regie maiestatis clementia in regno totius Sclavonie pro compescendis malefactoribus et austeritatibus nocivorum conterendis ad pleneque satisfactionis exhibitionem largiendam, iuris tramite requirente, simus constituti, Georgiusque, Iohannes, Dionysius et Paulus filii Stephani quondam bani obliquis processibus eorum et sinistris dominum nostrum regem non modicum excessissent, ob quorum excessuum eorum ultionem ne defacili possint pertransire, castrum eorundem Stenisnak vocatum valido nostro exercitu obsedissemus et quam plures proximos et servientes nostros interemptos et sanguinis effusione perpessos habuissemus, tandem

quia amplius eisdem resistendi non posse habere facultatem, non cuilibet extiterat manifestum, ad petitionem et ordinationem venerabilis in Christo patris domini Ladizlai dei et apostolice sedis gratia episcopi Zagrabiensis et universorum nobilium regni Sclavonie et aliorum quamplurimorum nobiscum existentium cum eisdem misericorditer agentes condescendimus in hunc modum, quod iidem filii Stephani quondam bani castrum eorum predictum cum omnibus suis attinentiis vice regie persone in manus nostras tradiderunt, nos vero de maiestate regia confisi, retributionem volentes ipsis facere aliqualem, castrum Monozlou inferius cum omnibus pertinentiis suis propriis, sub veris metis et terminis eiusdem dedimus et assignavimus perpetuo possidendum iam dictis Georgio, Iohanni, Dionysio et Paulo in filios filiorum, quam nostram donationem per dictum dominum nostrum regem toto posse procurabimus approbari et literis suis privilegialibus confirmari, tali modo, quod si iidem filii Stephani quondam bani per quemcunque ratione dicti castri et possessionum suarum impeterentur, dominus noster rex et nos seu banus pro tempore constitutus tenebimus ipsos expedire, etiam dato concambio, si expedierit, pro eisdem semper dicto castro et possessionibus suis libere apud memoratos filios Stephani quondam bani modo priori remanente; ceterum omnia maleficia sive per mortem sive per mutilationes membrorum, spolia, nocumina, dampna et alia quecunque mala per eosdem filios Stephani bani et ad eos pertinentes ac eorum servientes ubicunque illata usque modo ad ipsum dominum nostrum regem, et ad nos et quoscunque alios pertinentibus de consensu nobilium regni et specialiter Nicolai filii Petri de Ludbreg, Pauli et Nicolai filiorum Myhalch, Stephani filii Opay, Nicolai vice bani nostri, Iohannis filii Pauli castellani de Kopruncha, Thome filii Martini, Benedicti et Andree filiorum Georgii castellanorum nostrorum ex parte domini regis et nostra remisimus penitus et in toto, ita, quod nec coram domino rege vel eius iudicibus, nobis et nostris iudicibus quibuscunque aliqua actio possit moveri vel etiam admittatur contra ipsos et eorum heredes ac ad eos nunc pertinentes; preterea vice et nomine eiusdem domini nostri regis castrum Lypowch cum

tenutis, possessionibus et pertinentiis suis universis specialiter Duorian, Belchych, Sclanetiz, Reka, Gurcham, Debrouch videlicet castrensibus de comitatu Podkoria eisdem relinquimus, que ad ipsum castrum primitus pertinebant; insuper possessionem Grech vocatam iuxta Culpam existentem, quam dicunt se privilegio domini Bele regis possidere, nec non possessiones Brezouicha et sancti Petri in campo Zagrabiensi constitutas cum omnibus attinentiis suis eisdem modo premisso relinquimus possidendas et etiam omnes emptitias possessiones et iusto titulo acquisitas ubique in regno Sclavonie constitutas preter eas, quas constaret per eos ipsi domino nostro regi antea restitutas et exceptis possessionibus ecclesiarum et nobilium, quas fore detinuissent usque modo, item si dicto domino nostro regi possessiones, quas antequam predictum castrum Stenisnak Stephanus banus iam dictus et fratres sui sive patrui acquisierant, annectere ipsi castro placeret, eas pro decenti cambio ab eisdem recipiet, quod ex eorum nunc processit voluntate, post acquisitionem vero castri iam dicti possessiones inventas et obtentas ad castrum voluerunt pertinere ante dictum. Volentes igitur, ut premissa omnia inviolabiliter per ipsum dominum nostrum regem et per nos plenius observentur, cum predicto Zagrabiensi episcopo in ecclesia beate virginis sub eodem castro Stenisnak constituta, tactis sanctis euangeliis corporaliter, promisimus fideliter et diligenter apud iam dictum dominum nostrum regem procurare toto posse, per nos omnia superius premissa et assumpta approbanda et etiam confirmanda, et ultra hec specialem gratiam eiusdem pro ipsis filiis Stephani quondam bani, in quantum plus poterimus, procurare, dummodo de debite fidelitatis constantia non desistant. In cuius rei memoriam presentes eisdem concessimus literas sigilli nostri munimine roboratas. Datum in loco supra dicto, feria quarta proxima
1327. sept. 16. post festum Exaltationis sancte Crucis, anno domini Millesimo trecentesimo vicesimo septimo.

Róbert Károlynak 1328. mart. 28-án kelt levelében, hátrább.

LIV.

1328. mart. 28.

Róbert Károly a Mikcs tótországi bán s a néhai István bán fiai között kelt egyességlevelet ez utóbbiák kérésére átírja.

(K)arolus dei gratia Hungarie, Dalmatie, Croatie, Rame, Servie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque rex, princeps Sallernitanus et honoris ac montis sancti Angeli dominus omnibus Christi fidelibus presentibus pariter et futuris presentium notitiam habituris salutem in omnium salvatore. Favorabilis supplicantium petitio plenum debet consequi effectum, ut dum ea, que iuste postulant, promerentur, ad opera fidelitatis exercenda magis eorum devotio accendantur. Proinde ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod Georgius, Iohannes, Dionysius et Paulus filii Stephani quondam bani ad nostram accedentes presentiam, exhibuerunt nobis patentes literas Mykch bani totius Sclavonie et comitis Simigiensis, dilecti et fidelis nostri, confectas super habita ordinatione et conventione inter ipsos filios Stephani bani, restituentes nobis castrum Stenisnek vocatum, et inter ipsum banum, nostro nomine assignantem et dantem eisdem castrum Monozlou nominatum cum possessionibus ad id spectantibus et relinquentem eisdem quasdam possessiones in tenore earundem literarum expressas, supplicaveruntque nostro culmini humiliter, ut easdem literas seu ipsam ordinationem Mykch bani ratas habere et acceptas et nostro dignaremur privilegio confirmare. Quarum tenor talis est: Nos Mykch banus totius Sclavonie — — *sat., l. Mikcs bánnak 1327. sept. 16-án kelt levelét, elébb.* — Nos itaque, qui ex innata nobis benignitate misereri potius novimus quam ulcisci, cum pulchrum vindicie genus estimemus subditis ignoscere delicta, ubi nos putamus posse punire, licet autem prefati Georgius, Iohannes, Dionysius et Paulus filii Stephani bani nuper ad falsas quorundam nostrorum infidelium suggestiones a fide et devotione nostri nominis deviaverant, tamen quia postmodum iidem ad fidelitatem nobis et sacre corone debitam redeuntes, nostre

misericordie gratiam mediante predicto Mykch bano humiliter implorarunt, attendentes quippe ipsorum devotionis integritatem et fidei puritatem, quam ad nos ipsos habere cognoscimus, precibus presertim predicti Mykch bani intervenientibus, prefatas patentes literas eiusdem Mykch bani non abrasas, non cancellatas nec in aliqua sui parte vitiatas de verbo ad verbum presentibus insertas seu ordinationem et conventionem eandem in omnibus suis clausulis approbamus, acceptamus, ratificamus et de prelatorum ac baronum nostrorum consilio et consensu presentis scripti patrocinio perpetuo valituras ex certa scientia confirmamus. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes concessimus literas nostras privilegiales novi et authentici sigilli nostri duplicis munimine roboratas. Datum per manus discreti viri magistri Andree, prepositi ecclesie Albensis et aule nostre vice cancellarii dilecti
1328. et fidelis nostri, anno domini Millesimo trecentesimo vicesimo
mart. 28. octavo, quinto kalendas Aprilis, regni autem nostri anno similiter vicesimo octavo, venerabilibus in Christo patribus dominis Bolezlao Strigoniensi locique eiusdem comite perpetuo, et fratre Ladizlao Colocensi aule nostre cancellario archiepiscopis, Benedicto Chanadiensi, Nicolao Iauriensi, Georgio de sancto Ireneo, Ladizlao Quinqueecclesiensi, fratre Petro Boznensi, Iwanka Waradiensi, Andrea Transsilvano, Laurentio Waciensi, Henrico Wesprimiensi et aule domine regine cancellario, Chanadino Agriensi et Ladizlao Zagrabiensi episcopis ecclesias dei feliciter gubernantibus, magnificis viris Mykch bano totius Sclavonie et comite Symigiensi, Thoma vayvoda Transsilvano et comite de Zonuk, Demetrio magistro tavarnicorum nostrorum comite Bachiensi et Trinchiniensi, Paulo iudice curie nostre, Iohanne bano de Machou et comite Sirmiensi, de Wolkou, de Bodrog et de Barana, Iohanne magistro tavarnicorum et Desew iudice curie predicte regine, Stephano agasonum et Dionysio dapiferorum nostrorum magistris, Nicolao comite Posoniensi, aliisque quampluribus comitatus regni nostri tenentibus et honores.

Eredetije hártyán, melyről a vörös és sárga selyem zsinóron függő pecsét leszakadt, a herczeg Esterházy család kismartoni lltárában, ***Rep. 42. fasc. A. nr. 5.***

LV.

1328. sept. 18.

A fehérvári káptalan előtt Babanik fia János, a királyné tárnokmestere, Lőrincz mester királyi zászlótartónak és testvéreinek a veje, Herczeg Péter helyett három részben fizetendő kétszázötven márka fejében Zirin várát és tartozékait egy év tartamára zálogba veti.

(C)apitulum ecclesie Albensis memorie commendantes significamus universis, quod magistro Iohanne, filio Babanik, magistro thavarnicorum domine regine ab una parte et comite Dominico filio Totbeg, famulo magistri Laurentii vexilliferi domini regis et Ugrini fratris eius, castellanorum de Sempte cum literis regalibus procurato[riis] anuleo sigillo consignatis, licet terminum octavarum Nativitatis beate virginis nunc sept. 15.
proxime preteritarum ad solutionem centum marcarum ipsis magistro Laurentio et Ugrino faciendam contingentibus ex altera pro eisdem dominis suis coram nobis personaliter constitutis, per eundem magistrum Iohannem filium Babanik propositum extitit viva voce et relatum, quod cum ipse pro magistro Petro, filio Herrici, dicto Herceg, genero suo memoratis magistris Laurentio, Ugrino et Iohanni in ipsis octavis Nativitatis beate virginis videlicet centum marcas et in octavis festivitatis Omnium Sanctorum similiter centum marcas, nov. 8.
ac in octavis medii Quadragesime proxime venturis quinquaginta marcas, (1329.) apr. 5.
iuxta continentiam literarum compositionalium priorum nostrarum inter ipsas partes emanatarum sub penis in eisdem prioribus literis nostris contentis, solvere de[b]uisset, nunc videlicet quarto die octavarum Nativitatis beate virginis simul cum omnibus tribus terminis predictis, puta pro ducen- (1328.) sept. 18.
tis et quinquaginta marcis quoddam castrum suum Ziryn vocatum cum villis et tenutis ad ipsum pertinentibus, iuxta continentiam literarum domini nostri regis patentium exinde confectarum et literarum eiusdem magistri Iohannis patentium consimili modo super premissis ipsi domino regi obligatorie directarum, quas plenius vidimus contineri, et sub conditionibus ac penis in eisdem contentis usque ad festum Nativitatis (1329.) sept. 8.
virginis gloriose annuali revolutione proxime futurum impi-

gnorasset et presentibus impignoravit coram nobis, a data presentium vigesimum secundum diem ad statuendum ipsum castrum cum omni iuris sui plenitudine in manus dictorum Laurentii, Ugrini et Iohannis magistrorum coram nobis viva voce assumendo, vel si necesse fuerit, nostro testimonio mediante, famulorum et procuratorum suorum per eosdem ad hoc deputatorum, supra dicto comiti Dominico vice et nomine dominorum suorum memoratorum sponte premissa suscipienti et dicte obligationi seu impignorationi benivole ac consensualiter presentibus coram nobis nomine procuratorio sibi ut dicit plene commisso annuendo. Datum supra dicto quarto die
1328. sept. 18. octavarum Nativitatis beate virginis prenotatarum, anno domini Millesimo tricentesimo vigesimo octavo.

A zágrábi káptalannak 1481. jan. 19-én a Zrínyi Péter fia Pál számára hártyán kelt átiratában az orsz. lltárban, *M. O. D. L. 33,921.* Kiadta *Fejér* VIII. 3. 312.

LVI.

Székesfehérváron, 1328. sept. 22.

Babonik fia János a királyné tárnokmestere Zrin várát több megnevezett birtokkal együtt a Guge fia János fiainak zálogba veti.

Nos Iohannes filius Bobanyk magister thavarnicorum domine regine Hungarie significamus quibus expedit universis per presentes, quod nos castrum nostrum Zyrin vocatum pro magistro Petro filio Henrici condam bani, genero nostro, pro quo fideiussores extitimus nostra spontanea voluntate, cum tot et tantis villis seu prediis infra scriptis, quorum
sept. 15. nomina seriatim declarantur, ab octavis Nativitatis virginis
(1329.) gloriose usque revolutionem anni videlicet usque octavas
sept. 15. Nativitatis virginis gloriose nunc venturas Iohanni, Laurentio et Ugrino filiis Iohannis, filii Gwge, magistris pro ducentis et quinquaginta marcis denariorum parvorum Viennensium ad rationem ponderis de Alba regali, quamlibet marcam cum decem pensis computando, videlicet partem in denariis et partem in estimatione condigna duximus impignorandum cum villis et

prediis pretaxatis per Mykecz banum, Dionysium filium Petri, Nicolaum filium Bade *) in nostri absentia, in curia domini nostri regis existente, a nobis occupatis. Quorum nomina hoc ordine declarantur: primum videlicet in Bana villa Borych, item superior Jamnycza, item secundam Jamnyche, quam Gele conservabat, item predium Zynch, item predium Vzturgar, item predium Zwimnyche, item predium Zaceph, item predium Lubina, item secundum predium Lubina, item duo predia Zolchonycza, item predium Pudunlan, item duo predia Zirounicha, item predium Kenese, item predium Grabrounycha, quod Germanus tenuit inter Goram et Pedwar, item funatem magistri Benedicti, que premissa per Mykcz banum fuerant occupata; ceterum predium Zirounicha Chw vocatum, item predium Grandya vocatum, quod Ander hungarus conservabat, item predium Jarowel, in quo sunt quinque predia existentia in eodem, item predium Glogawech, item predium Deleh, item secundum predium Grabornicha vocatum, item predium Wlkodragh, item predium filiorum Prouoneg, item predium Vokauech, item predium Pulchyna, item predium Thisoucz, item predium Bahyn, item predium Deusa, item predium Hrehor, item predium Zanani Crehouicha vocatum, item secundum predium Crehowicha, item villa apud sanctum Crin, quam Cristianus habuit more prediali, item secundum predium Crisan filii Wlkina, item predium Andree et Endre filiorum Thusthan iuxta fluvium Wn, item in Ponna quinque predia, item predium Dilinouch, item ultra montem Wkek Venator, item predium Komogey vocatum cum quinque villis, item predium Gerger cum quatuor villis, item predium Thur . ., item predium Zenna, item predium Dedichi, item predium Andree hungari in Velesna, item predium Georgii filii Ioachini iuxta Georgium dictum Gyzdaw, item predium eiusdem Georgii Gyzdaw, item predium Chugel, item predium Egidii filii Michaelis ibidem in Velesna, item predium Zobochin vocatum iuxta D . . . . mech conservabat, item possessio Chanig vocatum, ubi quatuor predia continentur, item predium Bozdig vocatum, quod a cruciferis obti-

---

*) Igy, *Rade* helyett.

nuimus, hec omnia premissa per Dionysium extiterant occupata modo superius declarato; et demum per Nicolaum filium Rade in districtu de Wodichan predium Bezdig, item predium Okoyh ...., item predium Zawersi, item secundum predium Zawersi, item unum predium in Dobrondel, item predium Scręsina, quod Petrus cantor conservabat, item predium Ochina, item predium Zlanoia, item predium Laurentii filii Fabiani ibidem, item predium Lebrad iuxta aquam Zana, que similiter per Nicolaum filium [Rade fuerant occupata] ...... his omnibus ut premissum est villis, possessionibus et prediis, quibus mediantibus ipsum castrum per nos extitit conservatum, predictis Laurentio, Iohanni et Ugrino pro predicto magistro Petro duximus obligandum et ab eodem redimendum loco et termino ad hec superius annotato. Volumus tamen, ut si ante predictas [octavas ipsum castrum valeremus] redimere, ex tunc predicti Laurentius, Iohannes et Ugrinus nobis reddere et restituere in ipsa summa pecunie sine dampno, destructione et vastitate teneantur absque prorogatione et dilatione aliquali. Datum in Alba regali, in quin-
1328. sept. 22. denis Nativitatis virginis gloriose, anno domini Millesimo trecentesimo vigesimo octavo.

A zágrábi káptalannak 1481. jan. 19-én kelt átiratában az orsz. lltárban, *M. O. D. L. 33,921.*
Kiadta *Fejér* VIII. 3. 326.

LVII.

Visegrád, 1328. nov. 18.

Róbert Károly megparancsolja Mikcz szlavon bánnak, Péter fia Dénesnek és Rodiszló fia Miklósnak, hogy a Babanek fia János által Guge fia János fiának zálogba vetett Zirin vár tartozékait ezeknek adják vissza.

Carolus dei gratia rex Hungarie fidelibus suis Mykecz bano totius Sclavonie, Dionysio filio Petri et Nicolao filio Radizlai salutem et gratiam. Cum Iohannes filius comitis Babanek, magister thavarnicorum domine regine, consortis nostre carissime ex nostra permissione quoddam castrum suum Zirin vocatum ratione fideiussionis pro magistro Petro filio

Herrici, genero suo per ipsum facte cum omnibus villis, prediis et possessionibus ad idem castrum pertinentibus in literis suis patentibus nominatis magistris Iohanni, Laurentio et Ugrino filiis Iohannis filii Geuge pro ducentis et quinquaginta marcis a festo Nativitatis virginis gloriose usque ad revolu- sept. 8.
tionem eiusdem festi annualem pignori obligaverit, nosque ipsas villas, predia et possessiones ad dictum castrum pertinentes, donec idem castrum ab ipsis redimetur, aput manus eorundem Iohannis, Laurentii et Ugrini fieri velimus, volumus et fidelitati vestre firmiter precipimus per presentes, quatinus statim visis presentibus, quecunque de villis, prediis et possessionibus, quorum nomina in literis eiusdem magistri Iohannis, quibus ipsam obligationem fecit, continentur per quemcunque vestrum*) detinerentur occuppate, ad manus eorundem restituat pleno iure et nullus vestrum aliud facere presumat, si[cu]t nostram regiam indignationem graviter incurrere pertimescit; ad quorum statutionem faciendam Stephanum filium Chwe, famulum nostrum duximus transmittendum, ex cuius relatione tandem, si easdem restituetis eis nec ne, veritatem recepturi. Datum in Wyssegrad, in octavis beati Martini confessoris, 1328. nov. 18.
anno domini Millesimo tricentesimo v[ig]esimo octavo.

A zágrábi káptalannak 1481. jan. 19-én kelt átiratában az orsz. lltárban, ***M. O. D. L. 33,921.***

Kiadta ***Fejér*** **VIII. 3. 268.**

) Hibásan hátrább is** ***vestrorum **az eredetiben.**

LVIII.

1330. dec. 9.

Róbert Károly Rodoszló fia Istvánt és testvérét Duimot, amannak főleg a Bazarád oláh vajda ellen vezetett hadjáratban tanusított vitézségeért, mindennemű birtokaikban megerősíti s Omersal, Verchovina, Ruszindol, Vrutak, Medvegya-Szentgyörgy, Podbabia, Brekovicza, Sztharovsam, Menich, Verchimoricz, Mehozthrah, Szthina és Jamovecz királyi falukat nekik adományozza.

Karulus dei gratia Hungarie, Dalmatie, Croatie, Rame, Servie, Gallicie, Lodomerie, Comanie, Bulgarieque rex, princeps Salernitanus et honoris ac montis sancti Angeli dominus omnibus Christi fidelibus presentibus pariter et futuris presens scriptum inspecturis salutem in eo, qui regibus dat salutem. Cum benemeritis favor debitus impenditur et fons*) dilectionis panditur, fideliterque obsequentibus digna merces reddatur, deus noster placari creditur et subditi ad fidelitatis opera exercenda ferventius provocantur; nam subditorum fidelia obsequia pensare, pensataque debent confovere et illos maxime convenit sui regii favoris gratia premunire, quos probate fidelitatis constantia recommendat, ordoque suadet equitatis et pertinet regalis dignitati, ut ea, que rite processerunt, illibate conserventur et que a fidelibus iuste postulantur, ad exauditionis gratiam admittantur. Proinde ad universorum presentium et posterornm notitiam harum serie volumus pervenire, quod nos recensitis fidelitatibus et uberrimis laude dignis obsequiis, multifariisque sinceris et virtuosis complacentiis fidelis nostri et dilecti Nicolai filii Radozlai filii Wabonik**) per ipsum nobis et sacre regni Hungarie corone sincero cum affectu in nostris et dicti regni nostri arduis expeditionibus prosperis scilicet et adversis, locis et temporibus palam opportunis iuxta nostre maiestatis libitum et honoris immensum incrementum exhibitis et impensis, quorum aliqua ex sui digna memoria continuis recordiis nostrorum fidelium floreant in mentibus et eosdem animent ad similia,

*) Igy, helyesebben *sinus* lenne.

**) Igy, hátrább is kétszer *Babonik* helyett.

calamus fideliter depinxit, primo siquidem dum nos tempore iam elapso propter occupationem terrarum et confiniorum regni nostri rationabilibus ex causis animum nostrum regium moventibus, cunctorum etiam prelatorum et baronum ac regni nostri procerum universorum ad id habito consilio prematuro illum sevum Bozorad, vayvodam volahorum, rebellem et notorium emulum nostrum diffidassemus et congregato nostro valido exercitu in terram suam Transalpinas, gentibus nostris ignotam, nostro regio culmini subjiciendam se transtulimus, ubi certis diebus sine prelio inter alpes et montes per latibulas se moventes fere omnibus edilibus hominum et equorum destituti laborabamus, factaque treuga cum predicto Bozorad, data fide sua perfida ut nobis uti regi pareret ac securum exinde redeundi simul cum exrecitu nostro iter preberet, confidentes de fide scismatici, in quo non fides, sed error fidei existit, revertebamur et cum gentibus nostris in quadam via perpetue anathemati data, ex utraque parte ripis preeminentibus circumclusa et ante, unde patentior erat, in pluribus locis indaginibus fortiter circumsepta et volahorum pugnatorum gentium dicti Bozorad multitudine obsessa, asperrime circumquaque rabide et vehementi impetu in nos et nostrum irruendo, exercitum diversis modis (h)orrendis caninosis insultibus, fundarum iaculis et aliis crudelium verberum ictibus afficiendo gladiis feriunt turmas nostras, sagittas lanceasque suas inebriant sanguine occisorum undique, ut muro obstructi momordivis verberum plagis, ubi nec ultra procedere nec fuge locum habere poteramus, ceu pisces in gustrio vel sagena comprehensi ad plasmatorem omnium rerum, protector noster aspice deus alta suspiria clamantes in eodem Jhesu Christo pro nobis crucifixo et eius sacre genitricis simul cum sanctis omnibus cum paucis nostris collateralibus divino tutamine scutis desuper facto velamine, creberrimos in ex hoc ictus gladiorum, sagittarum, lancearum et aliarum nonnullarum iacularum super se tollendo velut imbres pluviarum, vitam a mortis impetu arctius evitare cogebamur, ubi prefatus Nicolaus iuvenis adleta ut tiro fortis, fidelis noster vehementi spiritu et mentis nostre intuitu leonina ferocitate, viribus resumptis in virtute sui militaris bracchii, cunctis tamen suis

feramentis de suo ad terram ruptis, corpore tantum scuto et acutissima sua vibrata lancea rursum in aciem offensorum nostrorum se viriliter contulit pugnaturus caput nostrum priusquam suum fideliter defendendo coram oculis nostris quinque fortiores volahorum pugnatores, qui pre cunctis caput nostrum regium orbare festinabant, sua veloci agilitate occisit et preceps in terram vita exutos prostravit, ubi et ipse Nicolaus miles exadverso sex vulnera ad caput et humera sua tulit non modica et fere viginti quinque suos nobiles familiares dimisit interemptos, illico favente domino lassata ferventia pugnatorum, qui de muro se ad latus dextrum trudentes, hinc inde peditantes, ex inopinato conflictu volente altissimo, qui cuncta solus preordinat, fuge presidio coacti et a loco elongati ad salubriorem precessimus tempus et exinde redditum sumpmimus ad propria. Sane ergo prefati Nicolai militis laudabiles strenuitatis actus longum pro singula foret explicare sermonibus, sed ut ipsius attolenda merita nec vetustas inposterum abolere valeat, nec vehementis temporis successiva curricula sopita taciturnitate concluderentur, pro multis ea pauca duximus, que silentio non erant transeunda, licet idem Nicolaus miles a nostra maiestate multo maiora mereretur antidota, tamen ut in aliqualem suorum servitiorum partem se agnoscat regia nostra benignitate remuneratus, eidem Nicolao militi fideli nostro ac Duymo fratri suo carnali filiis Radozlai filii Wabonik et eorum cunctis heredibus, heredumque successoribus et posteritatibus universis hanc nostram regiam gratiam et libertatis prerogativam perpetuis temporibus duraturam facimus et benigne concedimus, ut universas et quaslibet possessiones ipsorum tam hereditarias et emptitias, quam alias quoquomodo regni nostri consuetudine et iusto titulo acquisitas et in futurum acquirendas et obtinendas simul cum castris, castellis, civitatibus, oppidis, prediis, generationibus, liberis villis, tributis, nundinis, foribus ebdomadalibus, portuis seu vadis et pontibus in locis necessariis edificatis et edificandis, ac aliis quibusvis fortalitiis in eorum comitatu et dominio ubique per predecessores eorundem ab antiquo et per eosdem quoquomodo adinventas et possessas, potissime et precipue

ac signanter quandam terram Dobernica et locum castri Ostrosecz vocatum, per eundem Radozlaum comitem a quodam nobile Velis vocato de Zucha iuridice emptum et nostro regio benevolo consensu admissum pariter et assensu, circa quod certas nostras regales generationes et villas Omersal videlicet et Werchoina, Rusindol, Wrutak, Meduegiazentgurg, Podbabya, Brekouicza, Ztharowsam, Menich, Werchimorich, Mehoztrah, Zthina impopulosa et Yamowech vocatas cum earum cunctis utilitatibus et pertinentiis, servitiisque et obventionibus, quibus nostre maiestati (h)actenus servire tenebantur, de manibus nostris regiis nove nostre donationis titulo donamus et conferimus iure perpetuo et irrevocabiliter gaudendas, tenendas et possidendas, alias etiam universas et quaslibet donationes et collationes possessionarias ac aliorum quorumlibet iurium et iurisdictionum ac libertatum prerogativis serenissimorum regum et reginarum regni Hungarie, predecessorum nostrorum et nostras usque ad id tempus factas, donatas et modis quibuscunque collatas, salvo iure alieno, prefatis Nicolao militi et Duym fratri suo filiis Radozlai filii Wabonik approbamus, ratificamus et regie nostre maiestatis auctoritate confirmamus. Utque nostre approbationis et confirmationis series absque cuiuslibet contradictionis obstaculo perpetua firmitate valeat persistere, presentes concessimus literas nostras privilegiales novi et authentici sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri magistri Andree lectoris Quinqueecclesiensis, aule nostre vice cancellarii dilecti et fidelis nostri, anno domini M. CCC. tricesimo, quinto 1330.
idus Decembris, regni autem nostri vigesimo, venerabilibus dec. 9.
in Christo patribus dominis Wogezlao Strigoniensi et fratre Ladislao Collocensi archiepiscopis, Iohanne Nitriensis, fratre Petro Boznensis, Benedicto Chanadiensis, Georgio Sirimiensis, Iwanka Waradiensis, Ladislao Quinqueecclesiensis, Nicolao Iauriensis, Andrea Transsilvano et Herrico Wesprimiensis ecclesiarum episcopis ecclesias dei feliciter gubernantibus, magnificis viris Philippo palatino, comite de Saros, Demetrio magistro thavarnicorum nostrorum, Lamperto iudice curie nostre, Nicolao bano totius Sclavonie, Paulo bano de Machow

et comite de Wodrog,*) Mykech magistro tauarnicorum domine regine consortis nostre carissime, Desew iudice curie eiusdem domine regine, Blasio magistro agazonum nostrorum, Dionysio magistro dapiferorum, Rolando comite Posoniensi ac aliis quampluribus regni nostri comitatus tenentibus et honores.

Nagy Lajosnak 1364. maj. 18-án kelt átiratában, hátrább. Kivonata Geréb Mátyás dalmát bán 1486. aug. 26-án kelt levelében, hátrább.

LIX.

Ujhelyvára, 1334. jul. 25.

Bobonig fia János mester volt tótországi bán az ujhelyi dominicanusoknak és pálosoknak egy rétet adományoz.

Nos magister Iohannes filius Bobonigh olim banus totius terre Sclavonie et condam magister tavarnicorum seren[issime El]isabeth dei gratia regine Hungarie memorie commendantes tenore presentium significamus quibus expedit universis, quod cum nos de vanis transitoriis cogitasse[mus mun]danis, iuxta dictum cuiusdam magistri tempora transibunt etc. mentemque salubria desiderare disposuissemus, quoddam pratum nostrum pariter cum una piscina Cossia vocata ob reverentiam dei patris et virginis gloriose et ad honorem beati Augustini confessoris eiusdemque fratribus in claustro sancti regis Stephani deum exorantibus in civitate Wyhel, nec non devotis et reverendis fratribus sancti Pauli primi eremite ordinis eiusdem sanctissimi confessoris Augustini in claustro beati Egidii abbatis in eadem Wyhel deo famulantibus ob remedium anime patris et matris nostre, pariter et pro salute nostra una cum nostris filiis et pro illis, qui a nobis remedium habere dignoscuntur, cuius quidem prati mete scire eo modo dignoscuntur, quod in parte orientali sunt due arbores veminose stitye, que in vulgarico zylfa vocantur, item in parte meridionali est eadem piscina Cossya vocata, item in parte occidentali eum meta circumdat ad unam aquam nominatam Kupronchazegh et inde vertit se

*) Igy, *Bodrog* helyett.

versus partem septemtrionalem ad quendam magnam silvam unncupatam Lvngh, ibique mete insimul coniugantur et determinantur in hunc modum, (cum) suis omnibus utilitatibus dicti prati et piscine ante dicte eisdem duobus claustris prenotatis communiter possidendum dedimus, assignavimus et contulimus tenendam, possidendam pariter et habendam.*) Quam quidem nostram devote donationem (si) alicuius temporis processu per aliquem successorum nostrorum irritaretur **) an revocari seu habere niteretur, patris omnipotentis dei sanctorumque Augustini et Egidii habere mereatur maledictionem infernalem. Et ut etiam huiusmodi in perpetuum et irrevocabiliter perseveret donatio, ne per quempiam revocetur, presentes nostras concessimus patentes pendentis sigilli nostri munimine roboratas. Datum in Wyheluara, in festo beati Iacobi apostoli, anno ab incarnatione domini M. CCC. XXX. quarto. 1334. jul. 25.

Eredetije vonalozott hártyán, alján sárga és zöld selyem zsinóron függő zöld viasz pecséttöredékkel, melynek kopott paizsa felett talán egy rózsa látható, az orsz. lltárban, *M. O. D. L. 2842.*

Kiadta kihagyásokkal *Nagy* I., Anjouk. okm. III. 92.

LX.

Bécs, 1336. jan. 7.

A néhai Sztenicsnyáki István bán fiai Albert és Ottó osztrák herczegeknek hűséget fogadnak s esküvel igérik, hogy beléegyezésük nélkül Károly magyar királylyal semminemű egyességre nem lépnek.

Nos comes Jeorius, Dionysius et Paulus fratres, filii quondam Stephani bani de Stenischnach, nec non heredes nostri presentibus publice profitemur, quod nos illustrissimorum principum, dominorum nostrorum gratiosorum, domini Alberti et Ottonis, ducum Austrie, Styrie et Karinthie servitores spontanei facti sumus, tali videlicet modo, quod nos

*) Igy a helyesebb *tenendum, possidendum pariter et habendum* helyett.

**) A *per aliquem successorum nostrorum irritaretur* helyesebben *aliquis successorum nostrorum irritaret* lenne.

ipsis et ipsorum heredibus cum omnibus castris, civitatibus et aliis munitionibus ac hominibus et servitoribus nostris, que vel quos iam in nostra potestate habemus, vel in antea cum eorundem dominorum nostrorum aut servitorum suorum auxilio seu per nos ipsos et nostros servitores vel homines expugnaverimus aut quovis alio modo obtinuerimus, attendere ac fideliter servire astringimur et debemus, prout fideles servitores suis dominis die noctuque servire et attendere astringuntur. Promittimus etiam 'eisdem dominis nostris et heredibus eorum bona fide nostra nomine iuramenti prestiti, quod cum magnifico domino domino Karulo rege Ungarie, domina regina conthorali sua et ipsorum heredibus, amicis, servitoribus, fautoribus ac ad eos pertinentibus, predictorum dominorum nostrorum, ducum Austrie et nostris adversariis, quocunque nomine nuncupentur, non debemus sine scitu, iussu et bona voluntate eorundem dominorum nostrorum, ducum Austrie seu heredum eorum unquam ad aliquam pacis unionem vel concordiam pervenire. Et ut hec omnia et singula, sicut prescripta sunt, per nos omnes et quemlibet nostrum ac heredes nostros rata, grata et firma permaneant ac inviolabiliter observentur, sepe dictis dominis nostris, ducibus Austrie heredibusque ipsorum has nostras literas dedimus in premissorum testimonium evidens et cautelam sigilli nostri munimine roboratas. Datum et actum Wienne, dominica post
1336. jan. 7. Epiphaniam Domini, anno eiusdem Millesimo trecentesimo tricesimo sexto.

Eredetije hártyán, vörös fészkű sárga viasz pecsétjén S. COMITIS PAULI F. STEFANI BANI körirattal, melyen belől a háromszögű paizsban balról jobbra leereszkedő haránt gerendákból egy farkas felső teste emelkedik ki, a bécsi titkos lltárban.

Kiadta *Pór A.*, Századok 1894. évf. 22.

LXI.

1343. apr. 20.

A zágrábi káptalan bizonyítja, hogy Rodoszló fia Duim ispán Vodicsán nevű birtokának határát, a János Zágráb vármegyei ispán parancsára, az Imre király oklevele alapján megjárták.

Nos capitulum ecclesie Zagrabiensis significamus tenore presentium quibus expedit universis, quod cum nobilis vir magister Iohannes, comes Zagrabiensis, nos suis mediantibus literis requisivisset, quatenus mitteremus unum ex nobis, qui metas possessionis comitis Duimi filii Radozlai Vodichan vocate reambularet et distingueret cum Blasio filio Marci de Dubicha homine suo ad hoc deputato, tandem nos ad petitionem ipsius et etiam ex nostro officio discretum virum dominum Petrum archidiaconum de Dubicha, socium et concanonicum nostrum ad premissa cum eodem Blasio duximus transmittendum, qui demum ad nos redeuntes nobis concorditer retulerunt, quod metas eiusdem possessionis Vodichan, nullo contradicente, reambulassent per veteres metas et antiquas, quas in privilegio Emrici condam inclyti regis Hungarie viderant contineri, cuius privilegii vigore ipsa possessio Vodichan ad avum dicti comitis Duimi devenerat et nunc per eundem comitem Duimum possidebatur, sicque ipsum comitem Duymum tanquam verum possessorem eiusdem in eadem possessione pacifice dimiserunt. In cuius rei testimonium presentibus sigillum nostrum duximus apponendum. Datum in octavis festi Resurrectionis Domini, anno eiusdem M. CCC. XL. tertio. **1343. apr. 20.**

Eredetije hártyán, melyről a lilaszín és sárga nyers selyem zsinóron függő pecsét leszakadt, *25*.

LXII.

1345. apr. 21.

A zágrábi káptalan előtt a néhai István bán fia István fiai Henrik és István a nagyapjok és a Rodoszló fia Duymech ispán nagyapja közt, a Duymech kezén levő várak és birtokok iránt létrejött egyességet érvényesnek nyilvánítják.

Nos capitulum ecclesie Zagrabiensis significamus tenore presentium quibus expedit universis, quod Henricus et Stephanus filii comitis Stephani filii Stephani condam bani in nostri presentia personaliter constituti sunt confessi, quod ipsi divisionem olim factam inter avum ipsorum et avum comitis Duymech filii Radozlai de castris et aliis possessionibus quibuscunque, que vel quas nunc idem comes Duymech dignoscitur possidere, pro rato haberent atque firmo, imo ratificabant et approbabant coram nobis, assumpmentes et obligantes se, quod si ipsi vel eorum heredes contra ipsum comitem Duymech vel eius heredes ratione ipsius divisionis olim facte insurgere attempta[ren]t quoquomodo et quandocunque vel aliquid de ea innovare, penam quingentarum marcarum incurrant e[o facto]; ad quam se spontanee coram nobis obligarunt. In cuius rei testimonium presentibus ad petitionem dictorum Henrici et Stephani sigillum nostrum duximus apponendum. Datum feria quinta proxima ante
1345. apr. 21. festum beati Georgii martyris, anno domini M. CCC. XL. quinto.

Eredetije hártyán, vörös, fehér és zöld nyers selyem zsinoron függő megkopott pecséttel, *28*.

LXIII.

1345. apr. 22.

A zágrábi káptalan előtt a néhai István bán fiai Henrik és István, meggyőződvén arról, hogy a Rodoszló fia Duim ispán kezén levő várak és egyéb birtokok iránt nagyatyáik között egyesség köttetett volt, azokra nézve Duim ispánnak és utódainak ötszáz márka bírság alatt menedéket vallnak.

Nos capitulum ecclesie Zagrabiensis significamus tenore presentium quibus expedit universis, quod Henricus et Stephanus filii comitis Stephani·filii Stephani dicti antiqui condam bani in nostri presentia personaliter constituti retulerunt, quod ipsi ex quorundam suasione et inductione fuerant informati, quod nobilis vir comes Duymus filius Radozlai filii Boboneg plures eorum possessiones retineret et possideret ipsis ex successione paterna competentes. Cum igitur super hiis certificari plenius voluissent, invenerunt et eis constitit evidenter, quod de omnibus possessionibus, castris et bonis omnibus quibuscunque inter avos ipsorum facta fuerat divisio et completa satisfactio hinc inde, ita, quod nichil potuit inveniri, in quo possent ipsum comitem Duymum impetere, vel ab ipso quicquam de possessionibus, castris et aliis bonis vendicare, propter quod ad cor redeuntes ipsum comitem Duymum et suos heredes quietaverunt et reddiderunt expeditos ratione omnium premissorum, renunciantes omni liti, actioni contra ipsum et suos heredes, tali obligatione mediante, quod si ipsi Henricus et Stephanus aut ipsorum heredes processu temporum insurgerent contra ipsum comitem Duymum vel suos heredes in iudicio vel extra iudicium, penam quingentarum marcarum incurrant ipso facto et nichilominus ipse comes Duymus et sui heredes in pleno iure omnium castrorum, possessionum et aliorum iurium quorumcunque acquisitorum et acquirendorum remaneant tanquam veri domini eorundem. Voluerunt insuper iidem Henricus et Stephanus, quod si aliqua instrumenta, literas vel alia iura reservassent, que possent ipsi comiti Duymo vel suis heredibus ratione omnium premissorum vel in premissis omnibus et singulis

in aliquo obviare in iudicio vel extra, nullius sint roboris vel vigoris, imo cassa sint omnino et irrita et nullius valoris existant, si in lucem producerentur quandocunque per ipsos aut eorum heredes vel quemcunque alium nomine eorundem. In quorum omnium testimonium presentibus sigillum nostrum
1345. duximus apponendum. Datum feria sexta proxima ante festum
apr. 22. beati Georgii martyris, anno domini M. CCC. XL. quinto.

Eredetije hártyán, vörös és zöld nyers selyem zsinóron függő pecsét maradványnyal, *27.*

LXIV.

1346. apr. 8.

A zágrábi káptalan előtt Zanai Péter fia Dénes és Belos fia Benk és testvére Kamen nevű birtokuk egy részét hatvan márkáért Rodoszló fia Duim ispánnak örökbe vallják, egyuttal a káptalan annak határát leírja.

Nos capitulum ecclesie Zagrabiensis significamus tenore presentium quibus expedit universis, quod Dionysius filius Petri et Benk filius Belos suo et nomine Wulkchin et Dianko fratrum suorum nobiles de Zana coram nobis personaliter constituti, quandam partem terre seu possessionis eorum, in possessione Kamen, vocate ibidem in Zana constitute cum utilitatibus et pertinentiis suis universis sub eisdem metis, signis et terminis, sicut ipsi eandem tenuerunt et possederunt, de consensu et permissione omnium vicinorum et commetaneorum suorum, sicut nobis discretus vir dominus Anthonius archidiaconus de Vrbouch, socius et concanonicus noster, quem ad reambulandum eandem miseramus, retulit seriose, dixerunt et confessi sunt se vendidisse, tradidisse et assignasse nobili viro comiti Duymo, filio comitis Radozlai [et per] eum suis heredibus, heredumque *) suorum successoribus iure perpetuo possidendam, tenendam et habendam, pro sexaginta marcis b[onorum] denariorum antiquorum plene ab eodem habitis et receptis, ut dixerunt.

*) Hibásan *heredibusque* az eredetiben.

Mete autem eiusdem [terre seu] possessionis, sicut nobis idem dominus Anthonius in scriptis apportavit, hoc ordine distinguntur: videlicet prima meta incipit ab occidente de quadam arbore harazth meta terrea circumfusa, inde tendit versus meridiem ad arborem piri meta terrea circumfusam et pervenit ad rivulum, qui dicitur Stulben, ubi quidam alter rivulus nomine Glosia cadit in eundem, inde per eundem rivulum ascendendo versus meridiem venit ad arborem bik meta terrea circumfusam, circa quam coniunguntur duo rivuli, inde ascendendo in parvo spatio iterum venit ad arborem bik meta terrea circumfusam, inde per latus montis venit iterum ad arborem bik meta terrea circumfusam, inde procedit versus montem ad unum monticulum Vrtich dictum, per quem procedendo venit iterum ad arborem bik meta terrea circumfusam et hoc semper versus meridiem procedendo, inde tendit ad arborem bik meta terrea circumfusam, inde procedit versus occidentem ad arborem jouar meta terrea circumfusam et directe per montem venit ad arborem bik meta terrea circumfusam, inde per eundem montem procedendo venit iterum ad arborem bik meta terrea circumfusam, inde tendit per cacumen montis, ubi est iterum arbor bik meta terrea circumfusa, inde per montem descendit ad magnam vallem per semitam, que vocatur Moidrusa et venit ad arborem bik meta terrea circumfusam, inde procedendo per eandem vallem versus occidentem venit ad foveam Pulsina dictam et venit ad dexteram partem versus orientem ad magnum montem, in cuius cacumine est arbor harazth meta terrea circumfusa, inde procedendo directe per montem de sinistra parte venit ad montem, qui dicitur Kycherkamen ad arborem harazt, ubi est meta primitus nominata et sic terminantur.

In quorum omnium testimonium presentibus sigillum nostrum duximus apponendum. Datum sabbato proximo ante dominicam Ramispalmarum, anno domini M. CCC. XL. sexto. 1346. apr. 8.

Eredetije hártyán, vörös, zöld és sárga nyers selyem zsinóron függő pecsétje hijával, *29.*

LXV.

1346. jul. 30.

A zágrábi káptalan IV. Bélának a Goriczai István fiai részére Vodicsánról szóló adománylevelét, Rodoszló fia Duim ispán kérésére átírja.

Nos capitulum ecclesie Zagrabiensis significamus tenore presentium quibus expedit universis, quod anno domini M
1346. jul. 30. CCC. XL. sexto, die dominico proximo post festum beati Iacobi apostoli comes Voin filius Vichen, familiaris et castellanus nobilis viri comitis Duymi, filii Radozlai, de Oztrozech vice et nomine eiusdem comitis Duymi, domini sui in nostri presentia personaliter constitutus exhibuit nobis quoddam privilegium domini Bele olim regis Hungarie inclyte memorie cum aurea bulla eiusdem consignatum, petens, ut ipsum transscribi et nostri sigilli appositione faceremus consignari. Et quia idem invenimus non abrasum, non cancellatum nec in aliqua sui parte vitiatum, ideo tenorem eiusdem presentibus de verbo ad verbum inseri fecimus et nostro sigillo pendenti consignari. Cuius tenor talis est: Bela dei gratia Hungarie, Dalmatie, Croatie, Rame, Servie, Gallicie, Lodomerie, Cumanieque rex — — *sat., l. IV. Béla királynak 1241. sept. 23-án kelt levelét, elébb.*

Eredetije hártyán, veres és lilaszín nyers selyem zsinóron függő, megkopott pecséttel, *2.*

LXVI.

1347. aug. 13.

Ilyés barát, dubiczai praeceptor és Péter zsupán előtt Brucsinai István Szennapolana felét, az Obrou pusztát még három más birtokkal és egy fél erdővel Vodicsai Endre ispánnak harmincz márkáért örökbe vallja.

Nos frater Elias preceptor Dubicensis ac Petrus supanus terrestris de eadem significamus tenore presentium quibus expedit universis, quod Stephanus filius Georgii de Bruchina ab una parte, Endrei comes filius Endrei de Vodicha ab altera coram nobis et totius provincie nobilium presentiam *) personaliter constituti, idem predictus Stephanus quandam medietatem terre sue Scennapolana vocate, que terra iacet inter duos rivulos Olmicha et Jaztrepna, ubi est puteus sub quadam arbore bikfa vocata, ac etiam tam medietatem silve Gay dicte, quam etiam medietatem molendinorum predicto Endrei comiti dixit et confessus est se spontanea voluntate vendidisse, tradidisse et assignasse pro triginta marcis bonorum denariorum banalium ab eodem **) receptis plene et integre, prout dixit et per eum suis heredibus heredumque suorum successoribus perpetuo iure possidendam, tenendam et habendam irrevocabiliter.

In alio vero loco ultra predictam Olmicham, in districtu metarum comitis Iohannis filii Dionysii, similiter quandam particulam terre sue eidem prescripto comiti Endrei sub eadem emptione assignavit. Cuius quidem terre prima meta incipit inter duas salices, deinde tendit recte per montem ad partem septemtrionalem inter duas metas terreas, deinde recte per eundem montem supra ad cacumen montis pervenit ad duas metas terreas, deinde reflectitur ad orientem infra per montem ad unam metam terream, postea vadit ad eandem aquam Olmicham.

Item in tertio loco idem predictus Stephanus similiter sub eadem emptione predicto comiti Endrei predium suum

*) Ez a szó az eredetiből hiányzik.

**) Az átiratban itt még *predicto comite Endrei* olvasható.

Obrou vocatum dimisit seu assignavit. Cuius quidem predii mete sic incipiuntur: prima meta Zemelnaglaua vocata, ab eadem directe tendit ad Olmicham et supra per aquam Olmicham exit recte in circuitu ad superiorem partem silve, deinde vadit in circuitu et pervenit ad priorem metam et sic mete terminantur.

Item in quarto loco in Bruchina similiter contulit duas Negore vocatas,*) que de illis una fuit Gerdech, alia vero sua. Et super hoc deputati probi viri pristaldi videlicet Fabianus filius Jacov, Philippus filius Marci villicus; iobagiones vero comes Nicolaus filius Odoleni, Mathei filius Vlkse,**) Dionysius filius Rate. In cuius rei testimonium firmitatemque perpetuam literas nostras privilegiales duximus (sigilli nostri) munimine roboratas. Datum in Dubicha, secunda feria ante
1347. aug. 13. Assumptionem virginis gloriose, anno domini M. CCC. XL. septimo.

Eredetije hártyán, vörös és sárga nyers selyem zsinóron függő pecsétje hijával, *30.* Átirata Miklós fia János al-bán és társa 1348. jun. 2-án kelt levelében, hátrább.

LXVII.

Dubicza, 1348. jun. 2.

Miklós fia János horvátországi al-bán s Dubicza vármegye ispánja és Odolenus fia Miklós ispán Vodicsai Endre ispán kérésére Ilyés praeceptornak Szennapolana és más birtokokra vonatkozó oklevelét átírja.

Nos magister Iohannes filius Nicolai vice banus per totam Croatiam auctoritate domini Nicolai totius Sclavonie et Croatie bani, nec non comes de Dobicha ac Nicolaus filius comitis Odoleni comes terrestris de eadem significamus tenore presentium quibus expedit universis, quod comes Endrei filius Endrei de Vodicha accessit ad nostram et totius provincie presentiam, nobis exhibuit quoddam privilegium religi-

*) Az átiratban *duo Negora vocata* olvasható.

**) Az átiratban *Vlkxe* van írva.

osi viri fratris Elie, preceptorisque Dubicensis, iustum atque condignum, nec cancellatum nec abrasum, nec in aliqua sui parte vitiatum, petens a nobis cum instantia, ut eundem *) de verbo ad verbum transcribi faceremus ac nostrisque sigillis confirmare dignaremur. Cuius quidem privilegii tenor talis est: Nos frater Elias preceptorque **) Dubicensis — — *sat., l. Ilyés barát és társa 1347. aug. 13-án kelt levelét, elébb.* — Nos itaque attendentes iustas atque condignas petitiones prefati comitis Endrei, ad instantiam eiusdem literas nostras privilegiales confirmatorias nostrisque sigillis appositione ***) duximus munimine roboratas. Datum Dubiche, secunda feria proxima post festum Ascensionis Domini, sub annis domini M. CCC. XL. octavo. 1348. jun. 2.

Eredetije hártyán, melynek fehér és zöld nyers selyem zsinóron függő pecsétje elveszett, *26.*

LXVIII.

Dubicza, 1351. sept. 26.

Ilyés barát, dubiczai praeceptor és Miklós ispán a Draguin fiait, Benkót és Mátyást a Márk fia Fülöp dubiczai bíró Vodicsa nevű birtokán elkövetett hatalmaskodásért, miután ártatlanságukra nem esküttek meg, ötven márka bírságra ítélik.

Nos frater Elias preceptor de Dubycha et Nicolaus comes terrestris de eadem memorie commendamus per presentes, quod cum Philippus filius Marci, nunc villicus libere ville Dubicensis, Benkonem et Mathiam filios Dragouin ad nostram presentiam in causam attraxisset, tandem dicta causa in diversis terminis inter partes predictas coram nobis ventilata, ultimo feria secunda proxime preterita ante festum Nativitatis virginis gloriose per ipsum Philippum villicum contra ipsos pro- sept. 5. positum extitit tali modo, quod iidem Benko et Mathias cum hominibus et familiaribus magistri Iohannis filii Dionysii de

*) Igy, *idem* helyett.

**) Az eredetiből a *que* szócska hiányzik.

***) Igy, helyesen *nostrorumque sigillorum appositorum* lenne.

Koztanycha ad possessionem suam Goricha vocatam, in Zuabyna existentem, potentialiter veniendo omnia bona sua mobilia in eadem reperta abstulissent, culpis suis non exigentibus penitus et omnino, per que eidem Philippo villico quinquaginta marcarum dampna sine aliqua diminutione intulissent, super hocque nos eidem Mathie met duodecimo nobilibus sibi similibus, sua persona inclusa, iuramentum prestandum in ecclesia sancti Irinei de eadem Dubycha quinto decimo die pre-
sept. 19. dicte ferie secunde in sua et prefati Benkonis fratris sui personis, prout etiam ipse Benko memorato Mathie fratri suo, quia indivisi existebant, commiserat, quod in omnibus premissis innocentes essent et immunes, adiudicaveramus. Demum ipso die iuramenti adveniente ipse Mathias prelibatum iuramentum deponere contra supra dictum Philippum villicum nequivit, prout nobis Lucachius filius Farkasii pristaldus et Martinus filius Cosme iobagio per nos ad videndum premissum iuramentum deputati retulerunt. Ideo nos una cum nobilibus dicti comitatus ipsos Benkonem et Mathiam in actione sepe dicti Philippi villici in quinquaginta videlicet marcis iudicantes decrevimus remansisse, quas quinquaginta marcas commisimus solvere iuxta regni consuetudinem quinto decimo die datarum presentium Philippo villico supra dicto. Datum in
1351. Dubycha, feria secunda proxima post quindenas predicti festi
sept. 26. Nativitatis virginis gloriose, anno domini M. CCC. L. primo.

Ilyés barátnak és Miklós ispánnak 1353. mart 18-án kelt átiratában, hátrább.

LXIX.

Dubicza, 1351. oct. 17.

Ilyés barát, dubiczai praeceptor és István ispán Szennapolanát, miután Draguin fiai Fülöp dubiczai bírónak az okozott kár fejében megítélt ötven forintot nem fizették meg, ennek ítélik.

Nos frater Elias preceptor de Dubycha et Nicolaus comes terrestris de eadem significamus tenore presentium quibus expedit universis, quod cum Benko et Mathias filii Dragouin contra Philippum villicum libere ville Dubicensis,

filium videlicet Marci iuxta continentiam priorum literarum nostrarum in quinquaginta marcis denariorum remansissent, eidemque Philippo villico de ipsis quinquaginta marcis feria secunda proxima post octavas festi beati Michaelis archan- oct. 10
geli nunc preteriti satisfacere debuissent, tandem quia ipso die adveniente dicti Benko et Mathias eidem Philippo villico de ipsis quinquaginta marcis satisfacere non curarunt, ideo volentes nos cuilibet iustitiam facere condecentem, Thomam filium Blasii, Draganum filium Cosme, Petrum et Stephanum filios Georgii cum Lucachio filio Farkasii pristaldo et Martino filio Cosme iobagione, in dictis prioribus nostris literis expressis, transmisimus ad estimandum possessiones Benkonis et Mathie predictorum et easdem estimando predicto Philippo villico statuerent pro quinquaginta marcis supra dictis, qui demum ad nos redeuntes nobis concorditer retulerunt, quod ipsi ad faciem universarum possessionum eorundem Benkonis et Mathie in Bruchyna, ipsos quoquomodo contingentium, et specialiter Scennapolana vocate, in eadem Bruchyna existentis, accessissent et easdem pro viginti marcis denariorum estimando, quia valor earum ultra se extendere non poterat, cum omnibus ipsarum utilitatibus scilicet silvis, montibus, aquis et aliis quoquomodo vocitatis statuissent predicto Philippo villico et per eum suis heredibus possidendas, tenendas et habendas, ac pro sue libito voluntatis disponendas. In quorum premissorum testimonium presentibus duximus sigilla nostra apponenda. Datum in Dubycha, feria secunda proxima post quindenas predicti festi beati Michaelis archangeli, anno domini M. CCC. 1351.
L. primo. oct. 17.

Ilyés barátnak és Miklós ispánnak 1353. mart. 18-án kelt átiratában, hátrább.

LXX.

1352. febr. 26.

Nagy Lajos II. Endrének a Vodicsai Baboneg és István szabad ispánságáról szóló levelét, Blagay István ispánnak Zára védelmében, Apulia és Aversa ostromában tanusított vitézsége jutalmául átirja.

Lodovicus dei gratia Hungarie, Dalmatie, Croatie, Rame, Servie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque rex, princeps Salernitanus et honoris montis sancti Angeli dominus omnibus Christi fidelibus, presentibus pariter et futuris, presens scriptum inspecturis salutem in salutis largitore. Sicut ad regalem pertinet excellentiam unicuique pro meritis digna conferre beneficia, sic a suis predecessoribus rite prestita et donata muniminis beneficio debet confirmare, ut eadem futuris temporibus obtineant immobilis perseverantie firmitatem. Proinde universorum notitie presentium serie declaramus, quod Nicolaus filius Doim, filii Radoslai, comes de Blagai dilectus et fidelis nostre aule miles ad nostrum veniens conspectum, exhibuit nobis quoddam privilegium condam domini Andree regis Hungarie beate memorie, proavi et predecessoris nostri, super institutione liberi comitatus et quarundam prerogativarum concessione Baboneg et Stephano comitibus de Wodicha clementer facta et concessa confectum tenoris infra scripti, petens nostram excellentiam prece humili et devota, ut ipsum privilegium ratificare et approbare, pro ipsoque et suis heredibus ipsum denuo et ex novo decore tituli dicti liberi comitatus refulgentis clementer patrocinio presentis privilegii nostri confirmare dignaremur. Cuius quidem privilegii annotati condam domini Andree regis tenor hic est: In nomine sancte trinitatis — — *sat., l. II. Endrének 1218-ban kelt levelét, elébb.* — Nos itaque prescriptis humilimis supplicationibus prefati Nicolai comitis nostre maiestati porrectis favorabili pietate exauditis, predictum privilegium ipsius domini Andree regis, invenientes ipsum non abrasum, non cancellatum, de verbo ad verbum presentibus insertum, quoad omnes ipsius continentias et articulos acceptamus, ratificamus et approbamus, ipsumque eidem et suis heredibus, heredumque suorum successori-

bus universis, prenominatumque comitatum liberum eatenus, quatenus ipsis per ipsum condam Andream regem modo quo supra perhibetur fore collatum, simul cum singulis libertatum prerogativis ac mardurinarum collatione in prefato privilegio dicti Andree regis superius clarius expressatis et contentis, rursum denuo et ex novo noveque nostre donationis titulo de beneplacito voluntatis serenissime principis domine Elisabeth regine, genitricis ac domini Stephani ducis, fratris nostrorum carissimorum, nec non de consilio prelatorum et baronum regni nostri habito prematuro ac ex certa scientia eorundem perpetuo dantes et confererentes confirmamus. Nichilominus quoque ex effluenti clementia et gratia speciali, potestatisque plenitudine nostre maiestatis consideratis et circumspectis multiplicibus obsequiosis meritis servitiisque fidelibus per ipsum comitem Nicolaum ac Iohannem fratrem suum in plerisque nostris et regni nostri expeditionibus et opportunis negotiis, precipue vero sub Jadra nostra videlicet civitate, quam veneti nostri manifestissimi infideles rata obsidione vexando expugnabant, tandemque in regno Apulie, cum nos ipsum regnum ad vindictam et ultionem severissime necis felicis reminiscentie condam domini Andree fratris nostri carissimi, eiusdem scilicet regni Apulie regis per Iohannam eius conthoralem et quosdam sibi confederatos scelerose et inique commisse et perpetrate, in manu valida insiluissemus, iidem Nicolaus et Iohannes banderio eorum proprio, familiaribus suis, viris videlicet notabilibus, armis condecenter munitis, adornato in propriis sumptibus et expensis sumpmo virtutum studio ad nostrum decus minime per nos angariati, sed proprio nutu, zelo pure fidelitatis instincti sedule prefatis geminibus vicibus procedendo, ibique sub urbibus Apulia et Aversa in certaminibus frequenter pariter congressis in ipsorum strenuis et militaribus processibus vulnera gravia per telarum *) immissiones acceptasse, ubi Petrum filium dicti Iohannis et quosdam nobiles eorum familiares, ipsis per lineam consanguinitatis attinentes, vorago mortis absorbuisse novimus, cum fidelitatis constantia, animo votivo sollicitudineque inde-

*) Igy, *telorum* helyett.

fessa maiestati nostre exhibitis et impensis huiusmodi gratiam et libertatis prerogativam adjicientes prenominato Nicolao comiti, suisque heredibus et posteritatum cunctis successoribus duximus largiendam, imo largimus, facimusque atque clementer concedimus in perpetuum, ut ipsi liberi penitusque et in toto exempti et supportati esse debeant atque maneant ab omni regii et regni generalis exercitus expeditione, nec ad ingrediendum illud per nos et nostros successores, reges Hungarie, aut ducem seu banum Sclavonie vel per quoscunque capitaneos et ductores exercituum absque condigna salarii recompensatione et premio arctari et compelli, sin modo quocunque gravari aut dampnificari debeantur. In horum igitur memoriam firmitatemque perpetuam presentes concessimus literas nostras privilegiales duplicis et authentici sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis in Christo patris domini Nicolai episcopi Zagrabiensis, aule nostre vice cancellarii, dilecti et fidelis nostri, anno
1352. febr. 26. domini Millesimo CCC. LII., quarto kalendas Martii, regni autem nostri anno undecimo, venerabilibus in Christo patribus dominis Nicolao Strigoniensi locique eiusdem comite perpetuo, Dominico Spalatensi archiepiscopis, fratre Dionysio archielecto Colocensis, Nicolao Agriensis, Andrea Transsilvanensis, Demetrio Waradiensis, Colomano Iauriensis, Nicolao Quinqueecclesiensis, Iohanne Wesprimiensis, Michaele Wachiensis, Thoma Chanadiensis, fratribus Thoma Syrimiensis, Stephano Nitriensis, Peregrino Boznensis et Blasio Tininiensis ecclesiarum episcopis ecclesias dei feliciter gubernantibus, magnificis viris Nicolao palatino et iudice comanorum, Nicolao vayvoda Transsilvano comite de Zonuk, Oliverio magistro thavarnicorum nostrorum iudice curie reginalis, comite Thoma iudice curie nostre, Stephano totius Sclavonie et Croatie, Dominico de Machow et Nicolao de Zewrino banis, Paulo magistro thavarnicorum reginalium, Lewkus dapiferorum, Bartholomeo pincernarum, Dionysio agasonum, Tuteus ianitorum nostrorum et Iohanne dapiferorum reginalium magistris ac Simone filio Mauricii comite Posoniensi, aliisque quampluribus regni nostri comitatus tenentibus et honores.

Ad perpetuam rei memoriam. Nos Lodovicus rex prefa-

tus universis declaramus, quod ubi in regno nostro Bosne innumerabilis multitudo hereticorum et paterinorum pullulasset in errorem fidei orthodoxe, ad exstirpandumque de ipso regno nostro ex una parte nos personaliter instaurato valido exercitu proficiscebamur, ex aliaque parte venerabilem in Christo patrem dominum Nicolaum archiepiscopum Strigoniensem, nostrum cancellarium, penes quem utrumque par sigilli nostri authentici habebatur, et virum magnificum dominum Nicolaum palatinum cum ceteris prelatis et baronibus et regni proceribus in Vzoram destinaremus, quidam familiares ipsius domini archiepiscopi pro custodia deputati utrumque par dicti sigilli nostri preconcepta malitia subtraxerunt. Nos itaque precaventes, ne ex huiusmodi sigilli nostri deperditione regnicolis nostris in eorum iuribus successive periculum possit imminere, sigillum novum in duobus paribus fecimus pro nobis sculpi, quod ad omnia privilegia nostra et condam domini Karoli regis patris nostri sub priori sigillo eiusdem tempore sue coronationis sculpto et demum per eundem eo, quod sub ipso plurime infidelitates perpetrate extiterunt reperte permactato ac sub alio sigillo eius in partibus Transalpinis casualiter deperdito confecta iuxta dicta tria sigilla decrevimus fore apponendum. Ad quecunque vero privilegia paterna dictis duobus sigillis prioribus suis consignata, que per eundem patrem nostrum per sigilla eius posteriora vel per nos cum sigillo nostro premisso deperdito confirmata non haberentur et ad ipsa privilegia ipsum novum sigillum non appenderetur, vel quecunque patentes litere nostre et paterne non confirmarentur, ea privilegia et litere sicuti per eundem patrem nostrum fuerunt revocata et annullata, sic et nos ipsas seu ipsa commisimus viribus caritura nullamque roboris obtentura firmitatem. Interque presens privilegium nostrum omni suspicione destitutum et omnia in eo superius contenta et expressa pro predicto Nicolao filio Doym, suisque heredibus et successoribus universis dicti sigilli nostri novi duplicis et authentici appensione innovamus et perpetuo confirmamus. Datum per manus eiusdem domini Nicolai archiepiscopi Strigoniensis, cancellarii nostri, sexto kalendas Ianuarii, anno domini Mil- 1363.
lesimo CCC. LX. quarto, regni nostri anno vigesimo tertio. dec. 27.

Eredetije hártyán, egy rózsa szinű selyem zsinóron függő pecsétnek töredékeivel s egy másnak nyomaival, *I.* Átirata Zsigmondnak 1406. apr. 22-én kelt levelében, hátrább.

LXXI.

1353. mart. 18.

Ilyés barát dubiczai praeceptor és Miklós ispán Vodicsai Endre ispán kérésére, a Márk fia Fülöp dubiczai bíró Szennapolana nevű birtokára vonatkozó két oklevelöket átírják.

Nos frater Elias preceptor de Dubycha et Nicolaus comes terrestris de eadem significamus tenore presentium quibus
1353. expedit universis, quod nos anno domini M. CCC. L. tertio,
mart. 18 feria secunda proxima post dominicam Ramispalmarum ad petitionem comitis Endre filii Endre de Wodycha et Philippi filii Mark nunc villici libere ville de eadem Dubycha tenores quarundam literarum nostrarum infra scriptas, quarum vigore idem Philippus villicus quandam possessionem videlicet medietatem Scennapolana a Benkone et Mathia filiis Dragouin obtinuerat, prout plenius in eisdem continetur, nunc per eundem Philippum villicum prefato comiti Endre venditam, sicut in aliis literis nostris privilegialibus declaratur, presentibus de verbo ad verbum inseri fecimus et sigillo dicti comitatus Dubicensis consignari. Quarum unius tenor talis est: Nos frater Elias preceptor de Dubycha — — *sat., l. Ilyés barát és Miklós ispán 1351. sept. 26-án kelt levelét elébb.* — Item tenor alterius litere talis est: Nos frater Elias preceptor de Dubycha — — *sat., l. Ilyés barát és Miklós ispán 1351. oct. 17-én kelt levelét elébb.* — Hoc tamen expresso, quod dictus Philippus villicus ea causa literas in specie, quarum tenores superius continentur, ad manus prefati comitis Endre non assignavit, quia per ipsas alias possessiones ipsorum Benkonis et Mathie in predicta Bruchyna existentes pro iudiciis prenotatis obtinebat. Datum die et anno domini supra dictis.

Eredetije hártyán, fehér és zöld nyers selyem zsinóron függő pecsétje hijával, *16.*

LXXII.

Dubicza, 1353. mart. 18.

Ilyés barát dubiczai praeceptor és Miklós ispán előtt Fülöp dubiczai bíró Szennapolana felét tíz márkáért Vodicsai Endre ispánnak örökbe vallja; egyszersmind annak határát is leírják.

Nos frater Elias preceptor de Dubycha et Nicolaus comes terrestris de eadem memorie commendantes tenore presentium significamus quibus expedit universis, quod Philippus filius Marci nunc villicus libere ville Dubicensis ab una parte, ab altera vero comes Endre filius Endre de Wodycha coram nobis perso[nal]iter constituti, idem Philippus villicus medietatem possessionis Scennapolana vocate, in Bruchyna existentis, ex parte Benkonis et Mathie filiorum Dragouin pro iudiciis ad ipsum devolutam, cuius aliam medietatem predictus comes Endre titulo emptionis possidere dinoscitur, cum omnibus suis utilitatibus et pertinentiis quibuscunque videlicet silvis, montibus, aquis aquarumque decursibus et locis molendinorum ac aliis quoquomodo vocitatis metis et terminis infra scriptis distincte de consensu et bona voluntate eorundem Benkonis et Mathie ac vicinorum et commetaneo[rum su]orum dixit et confessus est se vendidisse, dedisse, tradidisse et assignasse prefato comiti Endre et per eum suis heredibus, heredumque suorum successoribus pro decem marcis bonorum denariorum nunc currentium plene ab eodem sicut asseruit habitis et receptis, iure perpetuo et irrevocabiliter possidendam, tenendam et habendam.

Mete autem predicte possessionis totius Scennapolana vocate, prout nobis ipse partes retulerunt, hoc ordine protenduntur: videlicet prima meta incipit in quodam monte circa quasdam [dua]s metas terreas inter ipsam possessionem Scennapolana et Dolech existentes, deinde procedit infra versus plagam occid[ent]alem directe et pervenit ad quendam rivulum fluentem de Konowdolech, abinde per ipsum rivulum progreditur infra et pervenit ad alium rivulum Olmycha nuncupatum, de hinc per eundem rivulum Olmycha procedit

similiter infra per magnum spatium et exit de ipso ad dexteram partem et pervenit ad quandam metam terream, ab hinc protelatur et pervenit ad quandam arborem hrazth meta terrea circumfusam, deinde eundo directe versus plagam meridionalem pervenit ad quandam antiquam viam Wrachcha vocatam, abinde procedendo modicum cadit in fluvium Jaztrebyna et per eundem fluvium Jaztrebyna vadit supra et exeundo de eodem ad dexteram partem pervenit ad metam primitus nominatam ibique terminantur.

In quorum premissorum testimonium presentibus duximus sigillum dicti comitatus Dubicensis appendendum. Datum
1353. Dubyche, feria secunda proximo post dominicam Ramispal-
mart. 18. marum, anno domini M. CCC. quinquagesimo tertio.

Eredetije hártyán, kék és zöld nyers selyem zsinóron függő pecsétje hijával, *33.*

LXXIII.

1353. jun. 8.

A zágrábi káptalan előtt Rateticsi Vitomer fia Kojló Tisza fia Miklósnak az ősei által elődeinek tizenkét márkáért zálogba vetett Tatárjevaszelat visszaadja.

Nos capitulum Zagrabiensis ecclesie significamus tenore presentium quibus expedit universis, quod Koylo filius Vytomerii de generatione Ratetych in nostri presentia personaliter constitutus asseruit, quod avus et predecessores Nicolai filii Tyzow de eadem Ratetych quandam possessionem Totaryewazela vocatam cum suis utilitatibus avo domini Koylonis pignori obligarant pro marcis duodecim denariorum, tamdiu, donec eam redimere potuissent ab eodem vel suis successoribus, quam quidem possessionem nunc dictus Nicolaus cum omnibus suis utilitatibus et pertinentiis quibuscunque quoquomodo vocitatis ab eodem Koylone pro predicta pecunie quantitate habita ab eodem ut asseruit, ipso sibi eam libere permittente et resignante redemit et exemit, imo et coram nobis ipse Koylo eidem Nicolao et suis heredibus dictam possessionem cum suis utilitatibus pleno iure possidendam, sicut ad eum dinoscitur pertinere, dimisit et resi-

gnavit perpetuo per eum et suos heredes possidendam, tenendam et habendam. Cui quidem redemptioni Wlkozlaus et Nicolaus filii Andree de eadem generatione Ratetych coram nobis personaliter comparendo eorum consensum prebuerunt et assensum. In quorum premissorum testimonium et memoriam presentibus duximus sigillum nostrum apponendum., Datum sabbato proximo ante festum beati Barnabe apostoli anno domini M. CCC. L. tertio. 1353. jun. 8.

Eredetije hártyán, melyről a lilaszínű és fehér nyers selyem zsinóron függő pecsét leszakadt, *34.*

LXXIV.

1355. oct. 31.

A zágrábi káptalan előtt a vodicsai nemesek a Dubicza vármegyei Polanát, irányukban tanusított jóságáért Blagay Duim ispánnak örökbe vallják.

Nos capitulum Zagrabiensis ecclesie memorie commendantes significamus tenore presentium quibus expedit universis, quod Petrus et Andreas filii Endre, item Stephanus filius Jacou, Philippus filius Endre ac Emericus filius Stephani de Vodicha ab una parte, ab altera vero comes Duimus filius Radozlai de Blagai in nostri presentia personaliter constituti, iidem Petrus, Andreas, Stephanus, Philippus et Emericus quandam terram seu possessionem ipsorum Polyana vocatam in comitatu Dubicensi iuxta fluvium Zaue existentem, possessionem videlicet, quam condam comes Babonegh avus dicti comitis Duimi et eorum ut dixerunt pretio comparavit, cum omnibus utilitatibus et pertinentiis suis predicto comiti Duimo, fratri et proximo eorum tam ratione curialitatis et bonitatis per eundem ut asserebant ipsis a multis retroactis temporibus impensis et exhibitis, quam etiam amore fraternitatis et proximitatis confessi sunt se dedisse, et donasse ac perpetuasse, imo coram nobis dederunt, donaverunt et assignaverunt iure perpetuo et irrevocabiliter possidendam, tenendam pariter et habendam in filios filiorum et heredes. Et ad huius rei evidentiam ad manus dicti comitis Duimi quasdam literas privilegiales condam Stephani bani Sclavonie super ipsa pos-

sessione confectas coram nobis assignarunt, alias vero literas, si que apud eos vel alias in fraudem remansissent, factum, dicte possessionis tangentes, ipsi comiti Duimo vel suis posteris in hac parte contrarias commiserunt esse frivolas, cassas, morituras et inanes ac viribus carituras, earumque exhibitoribus ubique nocituras. In cuius rei memoriam et firmitatem perpetuam presentes pendentis sigilli nostri munimine roboratas eidem comiti Duimo duximus concedendas. Datum sabbato
1355. videlicet in vigilia festi Omnium Sanctorum, anno domini
oct. 31. M. CCC. quinquagesimo quinto.

Eredetije hártyán, vörös, fehér és zöld nyers selyem zsinóron függő pecsétje hijával, *35*.

LXXV.

1357. nov. 2.

A zágrábi káptalan jelenti Leusták tótországi helytartónak, hogy parancsára a Vodicsai Imre és rokonai birtokának, a Dubicza vármegyei Polanának határát megjárták.

Magnifico viro domino Leustachio, totius regni Sclavonie vicario generali, amico eorum capitulum Zagrabiensis ecclesie salutem cum reverentia et honore. Noveritis, nos vestras recepisse literas in hec verba:

Viris discretis capitulo ecclesie Zagrabiensis amicis suis reverendis Leustachius vicarius totius regni Sclavonie generalis per dominum Lodovicum dei gratia regem Hungarie deputatus amicitiam paratam debito cum honore. Dicit nobis Emericus filius Stephani de Vodycha in sua ac Petri et Endre, filiorum Endre, Stephani filii Jakow et Philippi filii Endre proximorum et fratrum suorum patruelium personis, quod quedam possessionaria portio eorum Polana vocata, in districtu de Dubycha existens, nunc apud manus eorum habita reambulatione et metali distinctione, ac ab aliorum possessionariis iuribus metali separatione plurimum indigeret. Super quo vestre discretionis amicitiam requirimus diligenter, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum, quo

presente Nicolaus filius Endre vel Bogdozlow filius Gregorii, aut Brokwn sive Mausa filii Alexii de Gora aliis absentibus homo noster ad faciem dicte possessionarie portionis accedendo, vicinis et commetaneis eiusdem universis inibi legitime convocatis et presentibus, reambulet eandem per suas veras metas et antiquas, novas metas secus veteres in locis necessariis erigendo, reambulatamque et ab aliorum possessionariis iuribus separatam et distinctam statuat eisdem Emerico, Petro, Andree, Stephano et Philippo eo iure, quo ad ipsos dinoscitur pertinere perpetuo possidendam, si per quempiam non fuerit contradictum, contradictores vero si qui fuerint, contra eosdem ad nostram citet presentiam ad terminum competentem rationem contradictionis reddituros; et post hec totius facti seriem cum cursibus metarum de novo positarum, die et loco ipsius citationis, si necesse fuerit, nominibusque citatorum et termino assignato nobis amicabiliter rescribatis.
Datum Zagrabie, die dominico proximo ante festum beati 1357.
Luce euangeliste, anno domini M. CCC. L. septimo. oct. 15.

Nos itaque petitionibus vestre magnitudinis annuentes, una cum Bogdozlow filio Gregorii, homine vestro magistrum Michaelem, socium et concanonicum nostrum ad exequendum premissa pro testimonio transmisimus, qui postmodum ad nos reversi nobis concorditer retulerunt, quod idem homo vester, presente ipso nostro testimonio, primo in Dubycha in foro publico feria secunda proxima post predictum festum oct. 23.
beati Luce euangeliste nunc preteritum publice proclamari fecisset, et convocari universos vicinos et commetaneos possessionis predicte et demum unum sacerdotem Iwan nomine, rectorem ecclesie beate virginis de Vodycha misisset ad generationem Konuh et Chubyn, specialiter ad Konyam filium Petri,
ut feria tertia tunc sequenti ad erectionem metarum dicte oct. 24.
possessionis convenirent, qui commetanei respondissent, quod prefati Emericus, Petrus, Andreas, Stephanus et Philippus eorum haberent instrumenta, quibus mediantibus dictam possessionem Polana vocatam pretio compararunt et in eisdem instrumentis mete eiusdem expresse continerentur, unde secundum easdem deberet reambulari. Qua responsiva idem homo
vester accepta, tribus diebus continuis feria scilicet tertia, quarta oct. 24. 25.

oct. 26. et quinta tunc sequentibus una cum predicto nostro testimonio, iuxta formam literarum nostrarum privilegialium, dictas metas continentium super emptione eiusdem possessionis dudum exinde confectarum eandem possessionem Polana vocatam per eius veras metas reambulasset nemine penitus contradictore apparente.

Quas metas iidem homines vester et noster ut dicebant de dictis literis nostris privilegialibus extractas, prout nobis in registro apportarunt, hoc ordine distinguntur: .incipit igitur prima meta dicte terre Polana a plaga septemtrionali apud rivulum Woyzka usque ad inferiorem rivulum Churumnycha, inde dirigitur ad arborem tilie et ibi conterminatur terre Petri comitis in arborem gerthyan, exinde procedit ad fagum, deinde vadit ad arborem populeam, sub qua est meta et ex altera parte est meta Petri comitis in arbore ilicis, inde tendit ad sinistram partem silve ad tiliam, inde per campos ad quercum, ubi totus campus pertinet Baboneg comiti, silva vero ex altera parte remanet comiti Petro, inde in parva via tendit ad predictam aquam Woyzka, ubi in Zauam coniungitur, tamen pars rivuli tenetur Baboneg comiti, post hec descendit per Zauam inferius ad locum, ubi aqua Jelseunycha cadit in Zauam et per aquam Jelseunycha vadit superius usque ad Mlakam et per illam vadit superius usque Bodomerpotoka, inde ad tiliam, inde descendit montem ad duas arbores fagi, post hec in montem transit nemus et vadit directe ad tiliam et in dorso eiusdem montis inter duas valles ad partem occidentalem pervenit ad duas arbores fagi in unum coniunctas ibique conterminantur terre Moydrug, inde eundo ad dexteram venit ad arborem ilicis et ibi descendit ad tiliam inter duos monticulos et pervenit ad aquam Woyzka, inde ad priorem rivulum Churumchyna *(igy)*, ubi meta Petri esse dicitur et ibi terminantur.

1357. nov. 2. Datum secundo die post festum Omnium Sanctorum, anno domini supra dicto.

Leusták tótországi helytartónak a Vodicsai Imre és megnevezett rokonai kérésére, a helytartóság pecsétje alatt, Zágrábban 1357. nov. 8-án hártyán kelt átiratában, *36.*

LXXVI.

1358. apr. 23.

A zágrábi káptalan bizonyítja, hogy Szitecs határát a Blagay Duim ispán kérésére megjárta.

Capitulum Zagrabiensis ecclesie omnibus Christi fidelibus presentibus pariter et futuris presentium notitiam habituris salutem in salutis largitore. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod cum anno domini M. CCC. quinquagesimo octavo, feria sexta proxima ante dominicam Iudica proxime preteritam vir nobilis comes Duymus filius Radozlai de Blagay ad nostram personaliter accedendo presentiam nos petiisset debita precum instantia, ut nos unum ex nobis virum idoneum ad reambulandum metas cuiusdam possessionis sue Sytech nuncupate, quam Jezen et Cristan filii Isan suo et nomine fratrum suorum videlicet Senk, Geroldi et Terpina vocatorum, item Lepidrug filii Lepech et Nicolai filii Gerdona de genere Rathe, nobilibus viris scilicet magistris Stephano, Iohanni, Radozlao et Oth filiis quondam comitis Baboneg progenitoribus suis et per eos eorum heredibus pro septuaginta marcis, cum quinque pensis denariorum Zagrabiensium computatis, plenarie ab eisdem habitis et receptis vendidissent, transmitteremus. Cuius nos petitionibus utpote iustis et congruis annuentes, virum discretum magistrum Michaelem, socium et concanonicum nostrum ad premissa conscientiose peragenda duximus transmittendum, quatenus idem convocatis vicinis et commetaneis eiusdem possessionis legitime universis et specialiter heredibus predictorum venditorum, si qui fuissent, eandem possessionem per suas metas reambularet, cursus metarum eiusdem nobis in registro apportando, si per quempiam eidem contradictum non fuisset. Qui tandem magister Michael ad nos exinde reversus et per nos requisitus nobis retulit eo modo, quod ipse feria sexta proxima ante dominicam Ramispalmarum proxime preteritam ad faciem dicte possessionis Sytech nuncupate accessisset et eandem, convocatis vicinis et commetaneis eiusdem legitime universis et presentibus, specialiterque Bogdazlau et Mark filiis Gregorii,

1358. mart. 16.

mart. 23.

quos de genere predictorum venditorum esse comperisset et quampluribus aliis fratribus eorum inibi personaliter existentibus, eandem possessionem per metas infra scriptas reambulasset, supra dictis heredibus venditorum predictorum et aliis vicinis et commetaneis eiusdem in nullo contradicentibus, sed metas infra scriptas possessionis Sytech supra dicte esse et ab antiquo extitisse per omnia affirmantibus.

Que quidem mete, prout per eundem magistrum Michaelem hominem nostrum nobis in registro fuerunt apportate, hoc ordine protenduntur: prima enim meta supra dicte possessionis Sytech incipit a parte meridionali circa quendam rivulum Sytech nominatum, ubi est quedam arbor graber vocata cruce signata, ibique transit dictum rivulum modicum et vadit ad quandam viam ad montem ad duas arbores kerkus cruce signatas, ubi sunt due nove mete elevate, una ex parte terre predictorum filiorum Baboneg, alia ex parte terre ecclesie Thoplicensis, et inde vadit per montem et descendit ad quendam rivulum, ubi est magna arbor tul cruce signata, inde ascendit per eandem viam et descendit ad quendam rivulum Chemernycha nuncupatum, ubi est quedam arbor piri cruce signata, ibique terminantur terre filiorum Isan et transit per dictum rivulum super terram Nicolai filii Gerdonya et ascendit montem per magnam viam antiquam per bonum spatium et venit ad quandam viam cruce signatam, et inde vadit per magnam viam ad partes aquilonis per magnum spatium et pervenit ad quandam arborem kercus cruce signatam et descendit ad quandam metam terream, in qua est quedam arbor nyrfa vocata, deinde descendit ad quendam rivulum, ubi est meta terrea, in qua sunt due arbores videlicet kerkus et pomi et ibi transit aquam Chemernycha vocatam, ibique distingitur cum terris Nicolai et filiorum Isan predictorum, et inde procedit ad partes aquilonis et venit ad quendam rivulum Haranichkaknea vocatum et ibi incipit ad rivulum Chemernycha vocatum, ibique transit et procedit circa rivulum Chemernycha per bonum spatium usque Lepidrug, ibique distingitur cum terra filiorum Isan et vadit per bonum spatium iuxta rivulum Chemernycha usque ad quoddam virgultum, inde ascendit per magnam viam ad montem ad partes

orientis usque arborem piri, ibique intrat terram Lepidrug et vadit per montem in magno spatio usque magnam arborem Lepihrazth vocatam, et inde revertitur per viam et vadit versus meridiem ad arborem tul, deinde descendit et devenit ad metam primitus nominatam.

In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentibus sigillum nostrum duximus appendendum. Datum feria secunda proxima ante festum beati Georgii martyris, 1358.
anno domini prenotato. apr. 23.

Eredetije hártyán, violaszinű és vörös nyers selyem zsinóron függő pecsétje hijával, *37*.

LXXVII.

1359. mart. 21.

A zágrábi káptalan előtt a Ratetics nemzetségbeli István fiai Brumen és Hlevkócz közt levő földjüket tizenhat márkáért Blagay Duim ispánnak örökbe vallják.

Capitulum Zagrabiensis ecclesie omnibus Christi fidelibus presentibus pariter et futuris presens scriptum inspecturis salutem in omnium salvatore. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod accedentibus ad nostram presentiam Mark, Mykech et Egidio filiis Stephani de generatione Rathethygh ab una, parte vero ex altera viro discreto magistro Michaele filio Andriol, socio et concanonico nostro vice et nomine comitis Duym filii Radozlai de Blagay cum sufficientibus literis nostris procuratoriis, confessum extitit per eosdem Mark, Mykech et Egidium filios Stephani ministerio vive vocis pariter et relatum, quod ipsi totalem portionem ipsorum possessionariam, inter possessiones ipsius comitis Duym Brumen et Hleukouch nuncupatas habitam, ipsos iure hereditario contingentem cum omnibus utilitatibus et pertinentiis eiusdem universis quomodolibet vocitatis ipsi comiti Duym et per eum suis heredibus, heredumque eiusdem successoribus pro sedecim marcis denariorum, plene ut dixerunt ab eodem habitis et receptis, vendidissent et vendiderunt coram nobis iure perpetuo et irrevocabiliter possidendam, tenendam pariter et habendam, nil iuris nilque proprietatis

seu dominii pro se et pro suis heredibus deinceps in eadem reservando, sed omne ius et totale dominium, quod in eadem (h)actenus quoquomodo habuissent, in ipsum comitem Duym et ipsius successores penitus et per omnia transferendo. Datum in festo beati Benedicti abbatis, anno domini M. CCC. quinquagesimo nono.

1359. mart. 21.

Eredetije hártyán, zöld és fehér nyers selyem zsinóron függő pecsétje hijával, *39.*

LXXVIII.

1359. apr. 13.

A zágrábi káptalan Vilmos topliczai apát oklevelét, melylyel Marculinus osztroseczi polgárnak a János apát által nála elhelyezett háromszázötvenhét forintról menedéket adott, ugyancsak a Vilmos apát kérésére átírja.

Nos capitulum ecclesie Zagrabiensis significamus tenore presentium quibus expedit universis, quod vir religiosus frater Guillelmus abbas Toplicensis suo et totius conventus sui nomine ad nostram personaliter accedendo presentiam, que infra continentur, confessus extitit oraculo vive vocis et eadem nobis in scriptis in carta solida apportavit et presentavit, rogans et supplicans, ut prout in ipsa carta scripta fuerant, de verbo ad verbum transcribi et presentibus inseri faceremus. Cuius nos petitionibus annuentes in eadem carta contenta de verbo ad verbum, iuxta etiam suam confessionem transcribi fecimus et nostro sigillo communiri. Que secuntur in hunc modum:

Nos frater Guillelmus abbas Toplicensis totusque eiusdem loci conventus significamus quibus expedit universis presentium per tenorem, quod nos de deposito domini Iohannis predecessoris nostri recepimus per manus domini Marculini, civis der Oztrosech, cum scitu et precepto domini comitis Duymi domini de Blagay trecentos quinquaginta septem florenos, tali tamen conditione, quod si quis vellet predictum comitem Duymum vel heredes suos aut dominum Marculinum ante dictum cum heredibus suis in aliquo molestare seu

ad aliquod iudicium trahere, tunc iudicibus cuiuscunque dignitatis debeant solvere trecentos quinquaginta septem florenos, tantumdem predicto Marculino. Ista pecunia deposita apud dominum Marculinum sabbato ante Carnisprivium, anno 1351.
domini M. CCC. L. primo. Nos frater Guillelmus abbas Top- febr. 26.
licensis Zagrabiensis diocesis recepimus a predicto Marculino predictam pecuniam, obligando nos et successores nostros istos predictos videlicet dominum comitem Duymum et Marculinum expedire in propriis nostris sumptibus et expensis coram quibuscunque personis secularibus vel ecclesiasticis cuiuscunque dignitatis vel preeminentie existant. In cuius rei testimonium sigillum nostrum una cum sigillo conventus nostri duximus appendendum. Datum anno domini M. CCC 1359.
quinquagesimo nono, dominica prima post festum beati Geor- apr. 28.
gii martyris.*)

Nos igitur capitulum ecclesie Zagrabiensis supra dictum volentes satisfacere votis predicti domini Guillelmi abbatis quoad premissa, presentibus sigillum nostrum pro testimonio duximus apponendum. Datum sabbato proximo ante dominicam Palmarum, anno domini M. CCC. L. nono. 1359. apr. 13.

Eredetije hártyán, lilaszinű nyers selyem zsinóron függő töredékpecséttel, *38.*

LXXIX.

1359.

A zágrábi káptalan előtt Szentiváni Benedek és fia a IV. László által ősüknek, Radin ispánnak adományozott Meniget és Medvegyánt az adománylevéllel együtt negyven márkáért Blagay Duim ispánnak örökbe vallják.

Nos capitulum ecclesie Zagrabiensis memorie commendantes tenore presentium significamus quibus expedit universis, quod Benedictus filius Benedicti filii Radyn de Scenth

*) Mint a zágrábi káptalannak 1359. apr. 13-án kelt átiratából látható, ez a datum, és pedig annak kétségtelenül éve hibás. Ez az oka, hogy az apát oklevelét a publicatio tervétől eltérőleg az átíró levél keretében közöljük.

Iwan pro se personaliter et pro Nicolao filio suo ad nostram accedens presentiam obtulit nobis quoddam privilegium olim serenissimi principis domini Ladislai inclyte recordationis, regis Hungarie illustris, sub anno domini M. CC. octuagesimo
1284. quarto super donatione quarundam terrarum seu possessionum Menygh et Meduegyan vocatarum olim castri de minori Pezech predicto Radyn facta confectum, prout in eodem privilegio lucidius apparet, omne ius et totale dominium suum et dicti Nicolai filii sui proprietarium, quod vigore dicti privilegii in predictis possessionibus contentis in eodem privilegio habuisse se dicebat, simul cum eodem privilegio nobili viro comiti Duym filio Radozlai de Blagay, pro quo vir nobilis magister Stephanus quondam Mykch bani comp[aruit, sibi et] suis heredibus, heredumque suorum successoribus, receptis ab eodem comite Duym quatraginta marcis denariorum plenarie ut dicebat, in forma contractus dedisse, tradidisse et assignasse viva voce est con[fessus, nil] iuris nilque dominii proprietarii sibi et dicto Nicolao filio suo ac eorum heredibus in eisdem possessionibus in dicto privilegio expressis reservando, sed totum sicuti ipsum et eundem Nicolaum filium suum a[uctoritate dicti pr]ivilegii [contigi]ssent vel contingere potuissent, in ipsum comitem Duym et suos heredes, dato eodem privilegio ad manus ipsius magistri Stephani vice et nomine iam dicti comitis Duym recip[ientis] . . . . [transfere]ndo, pronunciavit omnes alias literas super eisdem possessionibus confectas, quas scienter vel ignoranter reservaret, frivolas et inanes ac penitus viribus carituras. Datum . . . .
1359. . . . . [anno] domini M. CCC. quinquagesimo nono.

Eredetije hártyán, zöld és sárga nyers selyem zsinóron függő pecsétje hijával, *40.*

LXXX.

1360. aug. 25.

A zágrábi káptalan előtt Ilyés barát és testvére István, az Odolenus fiai, a Dubicza vármegyei Szvegyenét hetven márkáért Blagay Duim ispánnak örökbe vallják.

Nos capitulum ecclesie Z[ag]rabiensis memorie commendantes tenore presentium significamus quibus expedit universis, quod frater Elias domus hospitalis ordinis s[anc]ti Iohannis Jerosolimitani condam preceptor de Dubycha et Stephanus frater eiusdem filii videlicet Odoleni, nobiles de districtu Dubichensi ab una parte, ab altera autem nobilis vir comes Doymus filius condam comitis Radozlai de Blagay in nostri presentia personaliter constituti, iidem frater Elias et Stephanus confessi extiterunt ministerio vive vocis in hunc modum, quod ipsi quandam possessionem eorum in predicto districtu D[ub]ychensi habitam et existentem, Zwegyene vocatam, eidem comiti Doymo per predictum Stephanum mediantibus prioribus literis nostris pro septuaginta marcis denariorum pignori obligatam, de eisdem septuaginta marcis se ad plenum contentos habentes, pretactam possessionem Zwegyne nuncupatam cum omnibus suis utilitatibus et pertinentiis universis videlicet terris, fenetis, aquis, silvis, vineis et aliis attinentiis eiusdem pro eisdem septuaginta marcis vendidissent, tradidissent et assignassent, imo coram nobis vendiderunt, tradiderunt et assignaverunt supra dicto comiti Doymo et suis heredibus, heredumque suorum successoribus et posteris iure perpetuo et irrevocabiliter possidendam, tenendam pariter et habendam, salvo iure alieno. In cuius rei testimonium et firmitatem perpetuam presentes literas nostras pendentis sigilli nostri munimine roboratas duximus concedendas. Datum secundo die festi beati Bartholomei apostoli, anno domini M. CCC. sexagesimo. 1360. aug. 25.

Eredetije hártyán, vörös és fehér nyers selyem zsinóron függő pecsétje hijával, *41.*

LXXXI.

1360. dec. 28.

Nagy Lajos király Kruppa várát, hű szolgálataik jutalmául új adomány czímén a néhai István bán fiainak, Dénes és Pál ispánoknak adományozza.

Lodovicus dei gratia Hungarie, Dalmatie, Croatie, Rame, Servie, Gallicie, Lodomerie, Comanie Bulgarieque rex, p[rinceps Sallernita]nus et honoris montis sancti Angeli dominus omnibus Christi fidelibus presentibus pariter et futuris [presentium notitiam] habituris salutem in omnium sal[vatore.] Cum benemeritis favor debitus impenditur et sinus dilectionis panditur, ii[sdem] digna merces redditur, deus placari creditur [et subditi ad fidelit]atis opera exercenda ferventius incitantur accenduntur que spe et desiderio retributionis ampli[oris. Proinde ad universorum] notitiam harum serie [volumus pervenire, quod] nos, qui ex preassumpti regii regiminis nostri officio cuncto[rum fidelium] nostrorum subditorum merita animo m[etiri debemus pietatis] et hiis, quos opera sue virtutis regali remuneratione dignos efficiunt, grata [solemus impendere] premia meritorum, reco[rdatis] fidelitatibus et fidelium obsequiorum preclaris et sinceris meritis nobilium [ac str]enuorum virorum, comitum Dionysii et [Pauli], filiorum quondam Stephani bani, fidelium nobis et dilectorum, que ipsos in cunctis nostris et r[egni nostri arduis] expeditionibus prosperis p[ariter] et adversis continue vestigia nostre maiestatis imitantes, sud[oro]sosque lab[ores et] honera expensarum pro exaltatione nostri cu[lminis et honor]is incremento semper actu strenuo cum effusione sanguinis suorum proximorum et familiarium virilit[er et constanter] nobis exhibuisse scimus, exhibere sentimus de presenti et exhibituros pro firmo credimus in futurum, vol[entes] eosdem pro premissis eorum obsequiorum laudabilibus servitiis regio prosequi donativo, quoddam castrum nostrum Kruppa nuncupatum, quod ipsi ex nostre regie liberalitatis clementia titulo nostri honoris hactenus conservarunt, cum omnibus villis ad ipsum pertinentibus [cunctis]que suis utilitatibus et utilitatum quarumlibet [inte-

grit]atibus et pertinentiis universis sub eisdem metis veris et antiquis, quibus ipsum castrum ab olim h[abitum] extitit et possessum, nove donationis nostre titulo dedimus, donavimus et contulimus prefatis c[omiti]bus Dionysio et Paulo, filiis dicti Stephani b[ani] eorumque heredibus et posteritatibus universis iure perpetuo et irrevocabiliter possidendum, tenendum pariter et habendum presentis privilegii nostri patrocinio mediante, salvis iuribus alienis. In cuius donationis [te]stimonium firmitatemque perpetuam presentes concessimus literas nostras privilegiales pendentis et authentici sigilli nostri duplicis munimine roboratas. Datum per manus venerabilis in Christo patris domini Nicolai archiepiscopi Strigoniensis locique eiusdem comitis perpetui, aule nostre cancellarii, dilecti et fidelis nostri, anno domini Millesimo CCC. sexagesimo primo, 1360.
quinto kalendas mensis Ianuarii, regni autem nostri anno dec. 28.
vicesimo, venerabilibus in Christo patribus et dominis eodem Nicolao Strigoniensi, Thoma Colocensi, Nicolao Iadrensi [arc]hiepiscopis, Ragusiensi sede vacante, Nicolao Agriensis, Demetrio Waradiensis, Dominico Transsilvano, Colomano Iauriensis, Dominico electo Chanadiensis confirmato, Ladizlao Wesprimiensis, Stephano Zagrabiensis, Michaele Wachiensis, Petro B[ozn]ensis, fratribus S[tephano] Nitriensis, Thoma Syrmiensis, Iohanne Tynniniensis, Bartholomeo Traguriensis, Demetrio Nonensis, Stephano Farensis, Valentino Macarensis, Matheo Sybinicensis, Michaele Scardonensis, Portiva *) Sceniensis ecclesiarum episcopis ecclesias dei feliciter gubernantibus, Quinqueecclesiensi et Corbaviensi sedibus vacantibus, magnificis viris Nicolao Konth palatino, Dionysio voyvoda Transsilvano, comite Stephano Bubek iudice curie nostre, Iohanne magistro tavarnicorum nostrorum, Leustachio Sclavonie, Nicolao de Zeech Dalmatie et Croatie, Nicolao de Machow banis, Petro Zudor pincernarum, Paulo de Lyzka dapiferorum et Emerico agasonum nostrorum magistris ac magistro Konya comite Posoniensi, aliisque quampluribus comitatus regni nostri tenentibus et honores.

Ad perpetuam rei memoriam. Nos Lodovicus rex prefa-

---

*) Hibásan *Portina* az eredetiben.

tus — — *sat., következik a királynak elébb, az 1352. febr. 26-iki okleveléből már ismeretes, most azonban a megnevezett Dénes és Pál ispánok nevére* per manus eiusdem
1365. domini Nicolai archiepiscopi, cancellarii nostri, quarto kalen-
febr. 26. das Martii, anno domini M. trecentesimo sexagesimo quinto, regni autem nostri anno vigesimo quarto *kelt megerősítő záradéka.*

A zágrábi káptalannak a *nobilis vir comes Nicolaus, filius comitis Duymi de Blagay* kérésére 1381. nov. 23-án lilaszínű és sárga nyers selyem zsinóron függő megkopott pecsétű hártyán kelt levelében, *56.*

LXXXII.

1361. apr. 26.

A zágrábi káptalan előtt Vinter fia Bánk az ura, Blagay Duim elveszett nagy pecsétjét semmisnek nyilvánítja s az az alatt kelt leveleknek az új pecséttel leendő megpecsételésére határidőt tűz ki.

Nos capitulum [Zagrabiensis ecclesie] memorie commendantes tenore presentium significamus quibus expedit universis, quod Bank, filius Vintherii, familiaris et procurato[r viri] nobilis comitis Duymi filii Radozlau de Blagay vice et nomine dicti domini sui nomine procuratorio ad nostram personaliter accedendo presentiam [ret]ulit et exposuit seriatim coram nobis
mart. 3. in hunc modum, quod nuper in Quadragesima proxime preterita predicto comite Doymo domino suo Bude in negotiis suis apud regiam maiestatem existente, sigillum eiusdem comitis Doymi maius, quo utebatur, casualiter perditum extitisset, quare idem Bank nomine dicti comitis Doymi domini sui protestabatur, quod predictus dominus suus propter amissionem dicti sigilli sui formidaret, ne aliquid sinistri in hac parte temporum in processu sibi posset evenire, ipsum sigillum, in cuius medio medius leo cum capite et in circumferentia: Sigillum comitis Doymi de Blagay existebat, pronunciavit nullius esse vigoris et efficacie, committens illud nomine dicti domini sui frivolum, cassum et inane ac viribus cariturum; insuper publice coram nobis publice proclamavit ac pronunci-

avit, ut si qui aliquas literas de voluntate eiusdem comitis Doymi emanatas haberent, ad eundem comitem a data presentium usque ad anni revolutionem deberent reportare et eas suo sigillo nunc de novo ordinato sigillare. In cuius rei testimonium presentes duximus concedendas. Datum feria secunda proxima post festum beati Georgii martyris, anno domini Millesimo trecentesimo sexagesimo primo. 1361. apr. 26.

Eredetije hártyán, zöld nyers selyem zsinóron függő megkopott pecséttel, *42.*

LXXXIII.

1362. aug. 31.

István Veglia, Modrus és Geszcse grófja értesíti Blagay Duimot, a krupai és kosztaniczai ispánokat, hogy a király Zrínyi György kiskorú árváinak és özvegyének védelmét javaikkal együtt reá bízta kérvén, hogy ne háborgassák s egyuttal kijelenti, hogy tehetsége szerint bárki ellen is megvédelmezi őket.

Egregiis ac magnificis viris dominis Duymo comiti Blagay, Dionysio et Paulo comitibus Crope, ac Petowo comiti Costagnavice, nec non universis et singulis nobilibus et discretis viris benivolis et amicis Stephanus comes natus comitis Bartholomei Vegle, Modrussie atque Gezche salutem bonorum omnium copiosam presentes literas inspecturis. Cum illustrissimus princeps noster dominus naturalis dominus Lodovicus dei gratia serenissimus Hungarie rex domino patri nostro et nobis regiis tradiderit in mandatis, [ut P]aulum filium olim comitis Georgii de Zrign nostri consanguinei nunc in pupillari constitutum etate sororem[que] ipsius iuniorem eo, ac consortem olim predicti comitis Georgii, nec non castrum eius de Zrign, contratam, bo[na] et possessiones quaslibet quoquomodo ipsis pupillis et eius consorti predicte pertinentes et spectantes sub nostr[a d]eberemus custodia conservare, regere et manu tenere, ac ab omni et qualibet persona volenti facere aut facienti aliquam novitatem, violentiam seu dampnum defendere, protegere et tueri pro viribus regia in persona auctoritate ipsius mediante. Igitur universitatem vestram, cui

presens ostendetur litera vel ad quem pervenerit notitia predictorum . . . . pupillos et dominam matrem eorum, castrum ac omnia et singula eorum bona et possessiones favori v . . . . itis recommissos habentes in nullo aggravaretis nec in aliquo molestaretis aut dampnificaretis vel inquietaretis . . . . cognoscentes, quod prout nobis est iniunctum a regia maiestate, ipsos pupillos, nostros consanguineos a[c domin]am matrem eorum et ipsorum bona contra omnem personam eos aggravare aut dampnificare in aliquo volent[em et c]onantem ut propria nostra bona volumus pro tegere, tueri et defendere iuxta posse, auctoritate regie maie-
1362. statis. Dat[um] . . . . . . Modrussie, sub nostro sigillo, die
aug. 31. ultimo Augusti, anno domini M. CCC. LXII., indictione XV.

Eredetije papíron, alján megkopott zöld viaszpecséttel az orsz. ltárban, *M. O. D. L. 34,012.*

LXXXIV.

1364. maj. 18.

Nagy Lajos Róbert Károly oklevelét, melylyel Radoszló fia Miklós vitézt a Bazarád oláh vajda ellen vezetett hadban tanusított hűségeért birtokaiban megerősíti, Radoszló fia Duim kérésére átírja.

Lodovicus dei gratia Hungarie, Dalmatie, Croatie, Rame Servie, Gallicie, Lodomerie, Comanie Bulgarieque rex, princeps Sallernitanus et honoris ac montis sancti Angeli dominus omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presentium notitiam habituris salutem in eo, qui in se credentibus dat salutem. Quoniam ea, que ex voto fidelitatis benigno cum favore conceduntur et donantur, ius appetit, ordo expostulat, ratio exquirit, ut tenore literarum debeant exordiri, ne lapsu temporis calamitate exsurgente incommoda irritentur oculis gratiosis intueri et ad memoriam posterorum perpetuam literarum patrocinio debeant commendari. Proinde ad universorum presentium et futurorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod fidelis noster Duym filius Radozlai filii Babonik ad nostram regiam accedens presentiam exhibuit nobis quoddam privilegium gloriosi principis domini Karuli, inclyti regis Hungarie clare memorie, genitoris nostri carissimi

sub novo et authentico suo sigillo communitum, super legitima confirmatione omnium iurium et iurisdictionum, ac quarundam possessionum ipsorum nova donatione emanatum et confectum tenoris infra scripti, nostram exinde flagitans excellentiam, quatenus ipsum privilegium paternum acceptare, ratificare et approbare, regiaque autoritate nostro regio dignaremur confirmare privilegio. Cuius privilegii tenor est talis: Karulus dei gratia Hungarie — — *sat., l. Róbert Károlynak 1330. dec. 9-én kelt oklevelét, elébb.* — Nos itaque humilimis petitionibus annotati Dwym filii comitis Radozlai filii Babonik· favorabiliter inclinati, attendentes fidelitates et fidelium servitiorum preclara merita, quas et que primo prefatus Nicolaus miles condam domino Karulo genitori nostro carissimo et consequenter antefatus Dwym nobis et sacre regni nostri Hungarie corone cum sumpma fidelitatis constantia et votiva sollicitudine, non parcentes rebus nec persone eorum, indesinenter exhibuerunt usque modo et exhibere eosdem sentimus in presenti ac exhibituros pro firmo credimus et in futurum, predictum privilegium paternum presentibus de verbo ad verbum insertum in nulla sui parte vitiatum, cum toto suo tenore de consensu et beneplacita voluntate excellentissime principisse domine Elizabet regine, genitricis ac domini Stephani ducis, fratris nostrorum carissimorum, nec non consilio prelatorum ac baronum regni nostri ad hoc habito approbamus, acceptamus, ratificamus et presentis scripti nostri patrocinio privilegialiter innovantes perpetuo valere confirmamus. In cuius confirmationis testimonium firmitatemque perpetuam presentes concessimus literas nostras privilegiales duplicis sigilli nostri novi et authentici munimine roboratas. Datum per manus reverendi domini Nicolai archiepiscopi Collocensis, supremi cancellarii nostri, quinto decimo kalendas Iunii, anno domini Millesimo trecentesimo 1364. maj. 18
sexagesimo quarto, regni autem nostri vigesimo tertio, venerabilibus in Christo patribus dominis, Strigoniensi sede vacante, fratre Dionysio archipostulato Collocensi, Dominico Spalatensi archiepiscopo, Nicolao Agriensis, Demetrio Waradiensis, Andrea Transsilvano, Nicolao Quinqueecclesiensis, Gregorio Chanadiensis, Colomano Iauriensis, Michaele Vaciensis, Iohanne

Wesprimiensis, Nicolao Zagrabiensis, fratre Peregrino Boznensis, fratre Thoma Sirmiensis, fratre Stephano Nitriensis ecclesiarum episcopis ecclesias dei feliciter gubernantibus, magnificis viris Nicolao palatino iudice cumanorum, Stephano vayvoda Transsilvano comite de Zonuk, Oliverio magistro thavernicorum nostrorum iudice curie reginalis, comite Thoma iudice curie nostre, Paulo magistro thavernicorum reginalium, Dominico bano de Machow, Dionysio agazonum nostrorum magistro, Nicolao Konth comite Posoniensi, aliisque quampluribus regni nostri comitatus tenentibus et honores.

A *Gaspar Dobrosewych de Glodina, familiaris spectabilis et magnifici domini Stephani de Ursinis, comitis perpetui de Blagay* által ura nevében hártyán bemutatott, selyem zsinóron függő kettős pecséttel ellátott oklevélről a zágrábi káptalannak 1541. nov. 11-én hártyán kiadott átiratában, *129.* Kivonata Geréb Mátyás dalmát bán 1486. aug. 26-án kelt levelében, hátrább.

LXXXV.

1366. aug. 7.

A császmai káptalan előtt Brezoviczai Iván és fiai a néhai István bán fiainak Dénesnek és Pálnak — azzal a kötelezettséggel, hogy ha meg nem állanák, hatalombajon esettűl maradjanak — örök atyafiui szeretetet fogadnak.

(C)apitulum Chasmensis ecclesie omnibus Christi fidelibus presentibus pariter et futuris presentem paginam intuentibus salutem in omnium salvatore. Ad universorum tam presentium quam futurorum notitiam harum serie literarum volumus pervenire, quod accedentibus ad nostram presentiam magistro Iuuan filio Iuuan de Brezoucha de campo Zagrabiensi et Iohanne ac Ladislao filiis suis pro se personaliter et pro Iuuan filio eiusdem in tenera etate ut dicitur constituto assumpmentibus super se omne onus et gravamen, quod processu temporum ex parte eiusdem parti adverse posset in infra scriptis quoquomodo provenire, ab una, parte vero ex altera comite Dionysio filio condam Stephani bani similiter pro se et pro comite Paulo fratre suo uterino, confessum

extitit per eundem magistrum Iuuan filium Iuuan ac filios suos prenotatos oraculo vive vocis sponte et relatum, quod ipsi ut sincere fraternitatis caritativa dilectio,*) qua prefatos comites Dionysium et Paulum cupiunt dulciter et gratanter amplecti, inter ipsos et eorum posteritates absque omni doli et fraudis dubio inviolabilis et inconcussa perseveret in evum, ipsis comitibus Dionysio et Paulo sponte ac benivole assumpsissent, imo sub pena infra declaranda assumpserunt coram nobis, videlicet, quod ipse magister Iuuan filius Iuuan atque filii sui prenotati in omnibus et quibusvis factis illicitis, iniuriosis et litigiosis inter ipsos et ipsorum progenitores commissis et sibi ipsis mutuo quovis colore quesito (h)actenus irrogatis, que omnia in aliis literis nostris sub presentium data emanatis plenius contenta, vigore earundem nostrarum literarum mediante reddiderunt sopita et sedata, nullum de mundo hominem, qui in iisdem factis et quocunque eorundem in toto vel in parte, in iudicio vel extra contra annotatos comites Dionysium et Paulum aut eorum quoscunque posteros insurgere ausi fuerint quoquomodo et specialiter fratres, filios fratrum, nepotes et consobrinos ipsorum nec pecuniali, nec humano auxilio, sed nec consilio aut favore sive quarumcunque literarum, que ipsis comitibus Dionysio et Paulo quocunque modo preiudicare vel nocere possent et valerent, amministratione seu exhibitione aut alio quolibet modo vel ingenio adiuvare possent pariter atque valeant, huiusmodi obligamine interiecto et per ipsos magistrum Iuuan ac ipsius filios supra dictos super se sponte assumpto, videlicet, quod si ipsi premisse ordinationi per ipsos ut premittitur facte contrariantes ipsam in toto vel in parte inconcusse observare non curarent et id ipsum ipsi comites Dionysius et Paulus literis cuiuscunque capituli inquisitionalibus aut alio fide digno et evidenti testimonio possent comprobare, ex tunc iidem magister Iuuan filius Iwan ac filii sui prescripti aut ex ipsis, qui premissis contraire niteretur, in pena succubitus duelli facti potentialis convinceretur ipso facto; ad quod se iidem magister Iuuan et filii sui libere obligarunt coram

*) Hibásan *dilectione* az eredetiben.

nobis. In cuius rei testimonium roburque perpetuum presentes concessimus literas privilegiales pendentis sigilli nostri muni-
1366. mine roboratas. Datum feria sexta proxima post festum beati
aug. 7. Sixti pape, anno domini Millesimo CCC. LX. sexto.

Eredetije hártyán, melyről a violaszínű és sárga nyers selyem zsinóron függő pecsét elveszett, *43.*

LXXXVI.

1369. jul. 23.

Nagy Lajos a IV. Béla oklevelét, melylyel Vodicsai Baboneget és testvérét a bán hatósága alól kiveszi, a Rodoszló fia Duim ispán kérésére átírja.

Ludovicus dei gratia Hungarie, Dalmatie, Croatie, Rame, Servie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque rex, princeps Sallernitanus et honoris montis sancti Angeli dominus omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presentium notitiam habituris salutem in omnium salvatore. Iustis petentium desideriis principis animum inclinare, ordo iuris et vigor exigit equitatis, dummodo idem petitur, quod iuri non preiudicet alieno. Proinde ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod fidelis noster comes Doym filius comitis Raduslai filii comitis Baboneg ad nostre maiestatis accedens presentiam exhibuit nobis quoddam privilegium laudande memorie condam domini Bele regis, nostri predecessoris super iuribus et liberalitatum suarum prerogativis emanatum tenoris infra scripti, nostram exinde flagitans excellentiam, quatenus ipsum privilegium acceptare, ratificare, approbare, regiaque auctoritate dignaremur nostro privilegio confirmare. Cuius quidem tenor talis est: Bela dei gratia Hungarie — — *sat., l. IV. Bélának 1241. sept. 23-án kelt levelét, elébb.* — Nos itaque petitionibus predicti Doymi comitis favorabiliter inclinati, attendentes multifarias gratuitasque fidelitates suas et fidelium servitiorum preclara merita, quas et que nobis et sacre regie corone cum sumpma diligentia et votiva sollicitudine, non parcendo persone et rebus

suis indesinenter exhibuit usque modo et exhibere eundem sentimus in presenti, exhibiturumque pro firmo credimus in futurum, prefatam literam privilegialem ipsius condam domini Bele regis in nullo sui parte vitiatam presentibus de verbo ad verbum insertam cum tenore, conditionibus, clausulisque et articulis suis universis de consilio prelatorum et baronum regni nostri acceptamus, approbamus, ratificamus et presentis scripti patrocinio privilegialiter perpetuo valere confirmamus. In cuius confirmationis testimonium firmitatemque perpetuam presentes concessimus duplicis sigilli nostri novi pendentis authentici munimine roboratas. Datum per manus venerabilis in Christo patris domini Ladislai episcopi Wesprimiensis, reginalis maiestatis cancellarii et aule nostre vice cancellarii, dilecti et fidelis nostri, anno domini Millesimo trecentesimo 1369.
sexagesimo nono, decimo kalendas Augusti, regni autem jul. 23.
nostri anno vigesimo octavo, venerabilibus in Christo patribus et dominis Thoma Strigoniensi, Stephano Colocensi, Ugulino Spalatensi, Nicolao Iadrensi et Elia Ragusiensi archiepiscopis, Demetrio Varadiensis, Colomano Iauriensis, Michaele Agriensis, Vilermo Quinqueecclesiensis, Stephano Zagrabiensis, Iohanne Vachiensis, Demetrio Transsilvano, Dominico Chanadiensis, Ladislao Nitriensis, Petro Boznensis, Stephano Syrimiensis, Nicolao Tininiensis, Demetrio Nonensis, Nicolao Traguriensis, Stephano Farensis, Valentino Macarensis, Matheo Sybinicensis, Michaele Scardonensis et Portiva Segniensis ecclesiarum episcopis ecclesias dei feliciter gubernantibus, Corbaviensi sede vacante, magnificis viris domino Ladislao duce Opulensi regni nostri palatino, Emerico vayvoda Transsilvano, iudicatus curie nostre honore vacante, Iohanne magistro thavarnicorum nostrorum, Simone regnorum Dalmatie et Croatie, Petro totius Sclavonie et Nicolao de Gara Machoviensi banis, Paulo dapiferorum, Iohanne ianitorum et Stephano agazonum nostrorum magistris, ac eodem domino Ladislao duce comite Posoniensi, aliisque quampluribus comitatus regni nostri tenentibus et honores.

Zsigmond királynak 1406. apr. 22-én kelt átiratában, hátrább.

LXXXVII.

1370. jul. 21.

A zágrábi káptalan előtt Krupai Pál ispán, a néhai Baboneg fia István fia, magtalan halála esetére Krupa várát és Otokot testvérének Dénesnek, s ha ő is örökösök nélkül halna meg, a néhai Blagay Duim ispán fiainak örökbe vallja.

(C)apitulum ecclesie Zagrabiensis omnibus Christi fidelibus presentibus pariter et futuris presentium notitiam habituris salutem in omnium salvatore. Ad universorum notitiam tenore presentium volumus pervenire, quod nobili viro comite Paulo, filio quondam Stephani bani filii Baboneg de Crupa coram nobis personaliter constituto propositum extitit per eundem oraculo vive vocis pariter et relatum, quod quia ipse nutu divino sobole utriusque sexus sive heredum solatio pro nunc caret et existit destitutus, ideo voluit ac maturo et deliberato animo consensit et admisit, quod si ipsum ut premittitur heredum solatio sexus utriusque carente vitam terminare contigerit temporalem, ex tunc ipso decedente universas possessiones et iura sua possessionaria et specialiter portiones in castro predicto Crupa et Otok ac alias ubicunque habitas ipsum tam hereditario, quam alio quovis iuris titulo tangentes, quibusvis nominibus et vocabulis censeantur, in ius, proprietatem et dominium perpetuum nobilis viri comitis Dionysii, filii eiusdem Stephani bani, fratris sui carnalis tanquam vero successori et superstiti in heredum per heredes succedant et devolvantur, quod si domino volente prefatum comitem Dionysium heredum solatio sexus utriusque carente, quod absit, decedere contigerit, ex tunc prenominate possessiones in ipsum modo premisso per ante dictum comitem Paulum translate et devolute cum omnibus earum attinentiis, usibus, iuribus et utilitatibus universis eo ut premittitur iure et iuris titulo, quo ad ipsum comitem Paulum et per consequens ad predictum comitem Dionysium dinoscerentur pertinere, comitibus Iohanni, Nicolao, Baboneg et Stephano filiis quondam comitis Duymi filii Radozlai de Blagay, filiis videlicet

fratris eorundem patruelis similiter tanquam veris successoribus et superstitibus in filios filiorum et heredes perpetuo et perhemnali iure tenende, habende, gubernande et possidende devolvantur. Ut igitur huiusmodi premisse compositionis et ordinationis per ipsum Paulum facte robor perpetuam obtineat firmitatem, presentes ad instantiam annotati comitis Pauli concessimus pendentis sigilli nostri munimine roboratas. Datum die dominico proximo ante festum beate Marie Magdalene, anno domini Millesimo CCC. septuagesimo. 1370. jul. 21.

Eredetije hártyán, melyről a sárga nyers selyem zsinóron függő pecsét elveszett, *45*.

LXXXVIII.

1370. sept. 17.

A zágrábi káptalan előtt Lucsiniczai Lukács dragotini, leszkoveczi és zvodnai birtokait a néhai Blagay Duim ispán fiainak Jánosnak, Miklósnak, Babonegnek és Istvánnak örökbe vallja és az azokra vonatkozó leveleit velök szemben érvényteleneknek nyilvánítja.

Nos capitulum Zagrabiensis ecclesie memorie commendantes tenore presentium significamus quibus expedit universis, quod Lucachius filius Pauli de Luchynicha comitatus de Zana personaliter ab una ac Andreas filius Mark famulus et legitimus procurator strenui militis, comitis Iohannis filii olim comitis Duymi filii Radozlai de Blagay in persona eiusdem domini sui viceque et nominibus Nicolai, Baboneg et Stephani filiorum dicti comitis Duymi iuniorum, fratrum eiusdem comitis Iohannis parte ex altera coram nobis constituti, idem Lucasius confessus est ministerio vive vocis, quod licet ipse adhuc predictum comitem Duymum *) vivente pretextu quarundam trium possessionariarum portionum, quas ipse intra metas possessionum Dragotyn, Lezkouech et Zwodna vocatarum, apud manus eorundem filiorum comitis Duymi habitarum, ab eodem nomine sui iuris recaptivari facere procuraverit et hac causa seu lite **) usque ad hec tempora

*) Igy, helyesen *predicto comite Duymo* lenne.

**) Igy, helyesebben *hec causa seu lis* lenne.

processerit cum eisdem, tamen quia pure et simpliciter dictas portiones possessionarias per ipsum modo prehabito nomine sui iuris recaptivari procuratas magis iuri eorundem filiorum comitis Duymi, quam suo competere debere recognovisset, ideo easdem portiones possessionarias cum omni plenitudine iuris ipsorum prefatis comiti Iohanni, Nicolao, Baboneg et Stephano filiis dicti comitis Duymi et eorum heredibus ac posteritatibus reliquisset, imo prescripte liti renunciando coram nobis perpetuo iure possidendas, universa etiam literalia instrumenta sua et specialiter quasdam literas privilegiales olim domini Bele regis, quorum vigoribus dictas portiones possessionarias iuri suo vendicare posse sperasset, tantum contra eosdem filios comitis Duymi cassa, inana et mortua vel cassas, inanes ac mortuas commisisset, imo commisit coram nobis, omnis roboris et firmitatis caritura seu carituras in ea videlicet parte, in qua dicte tres possessionarie portiones de Dragotyn, Lezkouech et Zwodna ipsum contingere quoquomodo dinoscerentur, salvis tamen aliis suis iuribus contra alios habitis, obligans se idem Lucasius et suos heredes ac successores universos, quod si ipse vel sui heredes predictos comitem Iohannem, Nicolaum, Baboneg et Stephanum filios comitis Duymi aut eorum heredes pretextu earundem possessionariarum portionum impetere quoquomodo in iudicio vel extra iudicium attemptaret, ex tunc ipse vel sui heredes contra prelibatos filios comitis Duymi vel eorum heredes in vitio pene calumpnie convinceretur eo facto. In cuius rei testimonium, memoriam et firmitatem perpetuam presentes pendentis sigilli nostri concessimus munimine roboratas. Datum
1370. feria tertia proxima post festum Exaltationis sancte Crucis,
sept. 17. anno domini Millesimo CCC. LXX.

Eredetije hártyán, melyről a sárga nyers selyem zsinóron függő pecsét leszakadt, *44*.

LXXXIX.

. 1372. oct. 27.

A zágrábi káptalan előtt Rateticsi Márton, a Bogdoszló fia, Csemerniczán levő birtokát hatvan arany forintért a Blagay Duim ispán fiainak örökbe vallja.

Capitulum Zagrabiensis ecclesie omnibus Christi fidelibus presentibus pariter et futuris presentium notitiam habituris salutem in omnium salvatore. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod Martinus filius Bogdozlou de Rathetych coram nobis personaliter constitutus confessus est oraculo vive vocis, quod ipse quandam portionem suam possessionariam in possessione Chemernycha vocata, ipsum ut dixit in eadem contingentem, undique in contigua vicinitate possessionum magistri Iohannis filii comitis Duymi et fratrum suorum existentem et habitam, eidem magistro Iohanni et fratribus suis scilicet Nicolao, Babonek et Stephano pro sexaginta florenis auri ab eisdem ut dixit habitis et receptis vendidisset et tradidisset, imo coram nobis vendidit et tradidit perpetuo iure et irrevocabiliter possidendam, tenendam pariter et habendam eo iure et dominio, quo ad ipsum dinoscebatur pertinere et totum dominium eiusdem possessionarie portionis in eosdem magistrum Iohannem et fratres suos transferendo, et nichilominus ipsos in dominio ipsius portionis possessionarie ab omnibus inquietare volentibus assumpsit expedire laboribus propriis et expensis vigore presentium mediante, salvo tamen iure alieno. In cuius rei memoriam et firmitatem perpetuam presentes literas pendentis sigilli nostri munimine roboratas et alphabeto intercisas duximus concedendas. Datum in vigilia festi beatorum Simonis et Iude apostolorum, anno domini M. CCC. septuagesimo secundo. 1372. oct. 27.

Eredetije hártyán, két példányban, egyiknek alján a pecsét zsinórjának áthuzására két bevágással, felső részén A., B., C., D. chirographummal, a másikról, melynek a chirographum megfelelő része az alját foglalja el, a lilaszínű és sárga nyers selyem zsinóron függő pecsét leszakadt, *47., 48.*

XC.

1374. apr. 24.

A zágrábi káptalan Radsára vonatkozó saját oklevelét a Blagay János mester részére a király parancsára átírja.

(C)apitulum Zagrabiensis ecclesie omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in domino sempiternam. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod nobilis vir magister Iohannes filius condam comitis Duymi de Blagay ad nostram personaliter accedens presentiam, exhibuit et apportavit nobis literas serenissimi principis domini Lodovici dei gratia Hungarie, Polonie, Dalmatie etc. regis illustris, domini nostri naturalis, maiori sigillo suo consignata(s), in quibus nobis mandabatur, quod quia ipse magister Iohannes filius comitis Duymi in servitiis regalibus et in exercitu regali extitisset, ob hoc ipsa literalia sua munimenta priori sigillo nostro consignata hora debita pridem
1372. in anno domini M. CCC. LXX. secundo ad nos introportare pro renovatione et nostri novi sigilli consignatione nequivisset et ob hoc ea sub novo sigillo nostro pendenti transcribi et renovari facere deberemus seriatim, qui inter alias suas literas exhibuit quasdam nostras literas privilegiales tenoris infra scripti, petens nos, ut easdem de verbo ad verbum transscribi faceremus. Quarum tenor talis est: Nos capitulum Zagrabiensis ecclesie — — *sat., l. a káptalannak 1286. apr. 5-én kelt leveléhez írt jegyzetet.* — Nos igitur mandatis ipsius domini nostri regis obedire cupientes ut tenemur, dictas literas privilegiales nostro priori sigillo consignatas de verbo ad verbum transcribi et nostro novo sigillo pendenti fecimus
1374. communiri. Datum in festo beati Georgii martyris, anno
apr. 24. domini M. CCC. LXX. quarto.

Eredetije hártyán, melyről a zöld és fekete selyem zsinóron függő pecsét leszakadt, *51.*

XCI.

1374. maj. 3.

A zágrábi káptalan előtt Vojszkai Miklós Vojszkán, Lubinán és Rákóczon lévő részeit kétszáz márkáért Blagay János mesternek zálogba veti.

(C)apitulum ecclesie Zagrabiensis omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in domino sempiternam. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod Nicolaus filius Blasii de Woyzka ad nostram personaliter accedens presentiam, de cuius notitia nos Iohannes rufus certificavit, dixit et coram nobis est confessus, quod ipse quasdam portiones suas possessionarias in dicta Woyzka et in Lubina ac Rakouch ipsum quomodocunque contingentes pro quadam sua necessitate evitanda magistro Iohanni filio condam comitis Duymi de Blagay et fratribus suis pro ducentis marcis denariorum, plene ab eisdem sicut dixit habitis et receptis, cum omnibus utilitatibus earundem et pertinentiis universis pignori obligasset, imo [obl]igavit coram [nobis tamdiu possidendas, tenendas et habendas, quousque easdem redimere poterit pro quantitate pecunie ante dicte, salvo semper iure alieno. In cuius impignorationis testimonium presentes literas nostras privilegiales pendentis sigilli nostri munimine roboratas duximus concedendas. Datum in festo 1374.
Inventionis sancte Crucis, anno domini M. CCC. LXX. quarto. maj. 3.

Eredetije hártyán, melyről a zöld nyers selyem zsinóron függő pecsét elveszett, *50.*

XCII.

1374. maj. 3.

A zágrábi káptalan előtt az ó-versussai nemesek Zagradia nevű birtokukat, Kamengrad vára mellett, tíz márkáért a Blagay Duim fiainak örökbe vallják.

(C)apitulum ecclesie Zagrabiensis omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in omnium salvatore. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod Georgius filius Thome, Jaxa filius Petri et Dragos filius Radozlai de veteri Versussya, de quorum notitia Iohannes rufus de Zana nos certificavit, ad nostram personaliter accedentes presentiam dixerunt et coram nobis sunt confessi, quod ipsi quandam portionem ipsorum possessionariam Zagradya vocatam, penes castrum magistri Iohannis filii condam comitis Duymi de Blagay et fratrum suorum Kamengrad vocatum habitam et existentem predictis magistro Iohanni, Nicolao, Babonyk et Stephano filiis condam comitis Duymi cum omnibus utilitatibus eiusdem et pertinentiis universis vendidissent, tradidissent et assignassent pro decem marcis denariorum regalium, plene ab eisdem ut dixerunt habitis et receptis, imo vendiderunt, tradiderunt et assignarunt coram nobis iure perpetuo et irrevocabiliter in filios filiorum et heredes possidendam, tenendam et habendam, salvo tamen iure alieno. In cuius venditionis memoriam et firmitatem perpetuam presentes literas nostras privilegiales pendentis sigilli nostri munimine roboratas duximus concedendas. Datum in festo
1374. maj. 3. Inventionis sancte Crucis, anno domini M. CCC. LXX. quarto.

Eredetije hártyán, lilaszínű és zöld nyers selyem zsinóron függő pecsétje hijával, *49*.

XCIII.

1374. maj. 24.

A zágrábi káptalan Zudar Péter tótországi bán parancsára az Osztrosecz várához tartozó Dobornicza határát megjárja.

Capitulum Zagrabiensis ecclesie omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in domino sempiternam. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod cum nos ad literatoriam petitionem magnifici viri domini Petri Zudor, regni Sclavonie bani ad quandam recaptivationem et reambulationem, ac metarum erectiones possessionarie portionis Dobornicha vocate, ad castrum Oztrosech comitis Iohannis filii quondam comitis Duymi pertinentis faciendas una cum Egidio filio Stephani homine ipsius domini bani virum discretum, dominum Iohannem archidiaconum de Bexyn, socium et concanonicum nostrum, hominem nostrum fide dignum transmisissemus, tandem iidem ad nos exinde reversi nobis concorditer retulerunt, quod ipsi sabbato proximo post festum Ascensionis Domini proxime nunc preteritum ad maj. 13.
faciem dicte possessionarie portionis Dobornycha accedendo, vicinis et commetaneis eiusdem legitime convocando metas ipsius possessionarie portionis ab aliorum iuribus seperando et hoc ordine reambulando seperassent nemine tunc inibi contradictore apparente.

Cuius quidem possessionarie portionis mete sic inciperentur: prima enim meta inciperetur a parte hominum de Omersel a fluvio Wn, ubi aqua Dobornicha intraret in ipsam aquam Wn, deinde transiret per torrentem supra ad caput, ubi oritur Dobornicha, ab hinc transiret et ascenderet montem, ubi ad partem australem meta terrea penes viam publicam erecta extitisset, deinde ad partem australem transeundo per parvum spatium per campum, in quo campo meta terrea est erecta, abinde directe transeundo per magnum spatium et per eundem campum ad dictam plagam australem usque terras et metas ecclesie sancti Georgii, ubi meta terrea est erecta et ubi cursus metales terminarentur. Seperationes autem

metarum a parte orientali distingerent Oztrosech, a parte vero occidentali seperarent hominibus de Omersel generationis Suchan prenotatis.

In quorum testimonium presentes concessimus nostras literas privilegiales pendentis sigilli nostri munimine roboratas.
1374. maj. 24. Datum feria quarta proxima post festum Penthecostes, anno domini M. CCC. LXX. quarto.

Eredetije hártyán, melyről a vörös és sárga nyers selyem zsinóron függő pecsét elveszett, *46*.

XCIV.

1379. maj. 23.

A zágrábi káptalan előtt a Ratetics nemzetségbeli Velicsk fiai Orlek és testvére Gergely s fiaik, míg testvéröknek Mikecsnek és fiainak az általok száz aranyon vásárolt Boginaért és más közös birtokért az említett öszszeget meg nem fizetik, jobbágyokúl kötik magokat.

Nos capitulum ecclesie Zagrabiensis significamus tenore presentium quibus expedit universis, quod Mykech filius Velychk de generatione Rathetych in sua ac Pauli et Marci filiorum suorum, nec non Blasii Lempegych*) personis ab una, parte vero ab altera Orlek et Gregorius filii eiusdem Velychk similiter in suis ac Michaelis, Iohannis et Andree filiorum dicti Orlek, nec non Georgii filii dicti Georgii, item Martinus filius Jwk frater eorundem patruelis modo simili in sua ac Pauli filii sui personis, quorum onus et gravamen, si quid per ipsos eveniret in futurum, super se assumpserunt, per eosdem Orlek et Gregorium ac Martinum filium Jwk confessum extitit coram nobis sponte pariter et relatum, quod prefati Mykech, Paulus et Mark filii eiusdem ac Blasius filius Lempe centum florenos auri expendidissent in acquisitione cuiusdam possessionis ipsorum communis Bogyna vocate et ceterarum possessionariarum portiónum ipsorum, in quarum dominio pro nunc existunt et commorarentur, quam quidem possessionem Bogyna cum ceteris ipsorum

*) A zágrábi káptalan átiratában *Lempelich*nek írja.

possessionariis portionibus una cum se ipsis prenominatis Mykech, Paulo et Markoni ac Blasio filio Lempe obligarunt pro dictis centum ducatis auri more aliorum iobagionum eorundem eisdem servituros tamdiu, quousque prenominatam possessionem Bogyna cum aliis portionibus possessionariis remutabunt pro ipsis centum ducatis auri et remutare valebunt quoad plenum, quod si non solutis ipsis centum ducatis auri preassumti Orlek, Gregorius aut Martinus vel filii eorundem in dominium prenominate possessionis Bogyna et ceterarum portionum possessionariarum se intromitterent, ex tunc pena dupli dictorum centum ducatorum auri contra prenominatos Mykech, Paulum, Marcum et Blasium Lempetych absque portione iudicis incurrent ipso facto; ad quod se sepe fati Orlek, Gregorius et Martinus sponte obligarunt coram nobis. Datum feria secunda proxima post festum Ascensio- 1379.
nis Domini, anno eiusdem Millesimo trecentesimo septuage- maj. 23.
simo nono.

A császmai káptalannak 1401. mart. 19-én a *Petrus filius Emerici de generatione Stoymerich*, a zágrábi káptalannak pedig 1401. maj. 1-én, a papiron kelt eredetiről, a *honorabilis vir dominus Stephanus filius condam comitis Duym de Blagai, socius et concanonicus noster* kérésére hártyán kiadott átiratában, *67., 68.*

XCV.

1380. apr. 1.

A zágrábi káptalan a Zudar Görgy királyi főpohárnokmester által hatalmasúl elfoglalt lokocsevói birtokba örökösödési jogon a néhai Rateticsi Tisza János utódait, Erzsébet ifjabb királyné parancsára, visszaiktatja.

Nos capitulum ecclesie Zagrabiensis memorie commendantes significamus tenore presentium quibus expedit universis, quod cum nos receptis literis patentibus serenissime principisse domine Elizabeth dei gratia iunioris regine Hungarie, Polonie, Dalmatie etc., domine nostre naturalis statutoriis et introductoriis, una cum magistro Andrea literato curie reginalis notario et speciali homine eiusdem virum discretum dominum Anthonium magistrum hospitalem, sociumque et con-

canonicum nostrum ad exequendum ea fideliter et conscientiose, que in iam dictis literis ipsius domine nostre regine statutoriis et introductoriis suo modo plenius vidimus contineri, pro testimonio duxissemus transmittendum, tandem iidem ad nos exinde reversi nobis concorditer et uniformiter retulerunt, quod ipsi feria quarta proxima post festum Resur-
mart. 28. rectionis Domini ad faciem possessionis et possessionarii iuris c[ondam] Iohannis filii Nicolai dicti Tiza de Ratetich specialiter Lokochow vocate pariter accessissent et ab universis vicinis et commetaneis earundem possessionarie [portion]is rescita mera et omnimoda veritate, in eo videlicet, quod magister Georgius dictus Zudor magister pincernarum regalium iura possessionaria [condam Iohannis] filii Nicolai dicti Tyza de Ratetich, tam videlicet iure hereditario quam etiam emptionis titulo ipsum Iohannem tangentia et signanter po[rtionem possession]ariam in possessione Lokocheu vocata habitam non legitime, ut regni consuetudo requirit, sed potentialiter pro se occupando intrasset. Hiis [itaque hab]itis ipsum Stoymer filium Iwan fratrem patruelem ipsius Iohannis et nobilem dominam matrem Dywna vocatam, nec non nobiles puellas An[na et] . . . . nuncupatas, filias scilicet iam dicti Iohannis filii Nicolai, iuxta continentiam et tenorem predictarum literarum statutoriarum ipsius domine nostre regine in predicta universa iura ipsius Iohannis et eorum dominium, signanter vero in prenotatam possessionariam portionem in dicta Lokochew habitam introducentes, ipsis eadem iura cum dicta portione possessionaria restatuissent et relinquissent perpetuo possidenda, contradictione quorumcunque non obstante in hac parte. In cuius rei testimonium presentibus sigillum nostrum
1380. duximus appendendum. Datum octavo die festi predicte Re-
apr. 1. surrectionis Domini, anno eiusdem M. CCC. octuagesimo.

Eredetije hártyán, melyről a sárga nyers selyem zsinóron függő pecsét leszakadt, *54*.

XCVI.

1380. oct. 18.

A zágrábi káptalan a Blagay Duim fiai és Tamás topliczai apát közt vitás Kisbojna határát, Zudar Péter tótországi bán parancsára, megjárja.

Nos capitulum ecclesie Zagrabiensis memorie commendantes significamus tenore presentium quibus expedit universis, quod cum nos ad amicabilem literatoriam petitionem magnifici viri domini Petri Zudor regni Sclavonie bani ad videndam seu audiendam quandam arbitratoriam compositionem inter magistros Iohannem, Nicolaum, Babonik et Stephanum filios comitis Duymi de Blagai ab una, parte [vero ex al]tera virum religiosum dominum fratrem Thomam abbatem Toplichensem tertio die festi beati Michaelis archangeli nunc proxime pre- oct. 1.
teriti in possessione Boyna fiendam nostros homines fide dignos pro utrisque partibus, scilicet pro parte ipsorum filiorum comitis Duymi virum discretum, dominum Gregorium, archidiaconum Chasmensem, pro parte vero ipsius domini abbatis similiter virum discretum dominum Andream archidiaconum de Worosd, socios et concanonicos nostros pro testimonio transmisiss[emu]s, tandem iidem ad nos exinde reversi nobis concorditer retulerunt, quod partes predicte die et loco predictis super facto possessionis Kisboyna et metarum eiusdem per ordinationem et compositionem proborum et nobilium virorum pacem inter eosdem zelantium metis seu signis metalibus infra scriptis distingendo, partibus predictis perpetuo possidendam eandem eo modo reliquissent:

Prima enim meta eiusdem possessionis Kisboyna, prout nobis iidem nostri homines in regestro apportarunt, incipit in quodam monte Pesschenagoricha vocato iuxta metas hominum generationis Creschych sub duabus arboribus querci cruce signatis, metis terreis circumfusis, quarum una a parte orientis prefatis filiis comitis Duymi et alia a parte occidentis domino abbati distingerent, deinde per declinationem eiusdem montis descendendo versus aquilonem ad quandam arborem jegyna, penes quam duas metas terreas elevassent, de hinc ad viam et ad quandam arborem tul, penes quam similiter

duas metas terreas erexissent, ab hinc in modico spatio eundo ad duas arbores tul cruce signatas metis terreis circumfusas, deinde .... ad quandam planitiem Terztenycha vocatam, ubi duas metas terreas cumulassent, de hinc per eandem planitiem versus eandem plagam in modico spatio eundo ad duas metas terreas, ubi cadit ipse cursus metalis in fluvium Boyna, in quo in parvo spatio descendendo et exeundo de eodem, ubi prope portum eiusdem [fluvii duas metas] terreas, unam scilicet sub quadam arbore pomi silvestris, aliam in terra plana cumulassent, deinde per planitiem in bono spatio eundo .... arbores tul metis terreis circumfusas, deinde directe in parvo spatio eundo ad duas metas terreas, ab hinc ascendendo quendam [montem, in cuius] cacumine duas metas terreas, unam scilicet sub arbore tul et aliam in terra plana erexissent, deinde per cacumen eiusdem montis in bono spatio [eundo] perveniret ad quandam viam et transeundo ipsam viam ad duas metas terreas, de hinc descendendo de eodem monticulo per quandam planitiem versus [plagam] occidentalem ad duas metas terreas, ubi ipse cursus metalis caderet in fluvium Chemernicha et saliendo ipsum fluvium eundo ad quendam m[onticulum] pervenisset, in quo duas metas terreas erexissent et per berch ipsius montis versus septemtrionem ad cacumen eiusdem montis perveniret, in cuius cacumine duas metas terreas erexissent, deinde ascendendo alium montem et descendendo de eodem ad duas arbores tul cruce signatas, sub quibus metam [terream elev]assent et ab hinc in modico spatio eundo caderet in quandam magnam viam, per quam itur versus Thoplicam, que via separaret metas ...... tes prenotatas, penes quam et ex utraque parte eiusdem duas novas metas terreas erexissent, quarum unam a parte occidentali domino [abbati pre]dicto et aliam a plaga orientali memoratis filiis comitis Duymi deputassent et reliquissent, ibique ipse cursus metalis terminaretur.

In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentibus sigillum nostrum duximus appendendum. Datum feria
1380. quinta proxima post festum beati Galli confessoris, anno
oct. 18. domini M. CCC. octuagesimo.

Eredetije hártyán, függő pecsétje hijával, *55*.

XCVII.

1380. oct. 18.

A zágrábi káptalan Zudar Péter tótországi bán parancsára a Blagay Duim fiai és a Kresich nemzetség között vitás Kisbojna határát megjárja.

Nos capitulum ecclesie Zagrabiensis memorie commendantes significamus tenore presentium quibus expedit universis, quod cum nos ad amicabilem literatoriam petitionem magnifici viri domini Petri Zudor, regni Sclavonie bani ad videndam seu audiendam quandam arbitratoriam compositionem inter magistros Iohannem, Nicolaum, Baboneg et Stephanum filios comitis Doymi de Blagay ab una, parte vero ex altera nobiles viros homines generationis de Cresych tertio oct. 1. die festi beati Michaelis archangeli nunc proxime preteriti (in) possessione Boyna fienda(m) nostros homines fide dignos pro utrisque partibus, scilicet pro parte ipsorum filiorum comitis Doymi virum discretum, dominum Gregorium archidiaconum Chasmensem, pro parte vero ipsorum universorum hominum de genere Cresych similiter virum discretum, dominum Andream archidiaconum de Worosd, socios et concanonicos nostros pro testimonio transmisissemus, tandem iidem ad nos exinde reversi nobis concorditer retulerunt, quod partes predicte die et loco predictis super facto possessionis Kisboyna et metarum eiusdem per ordinationem et compositionem proborum et nobilium virorum pacem inter eosdem zelantium metis seu signis metalibus infra scriptis distingendo, partibus predictis perpetuo possidendam eandem eo modo reliquissent:

Prima enim meta eiusdem possessionis Kisboyna, prout nobis iidem nostri homines in registro apportarunt, incipit in quadam arbore magna querci, que existit in cacumine montis Gariauech, a metis hominum generationis de Stebecha, cruce signata, meta terrea circumfusa, a parte orientis prefatis filiis comitis Doymi et ab alia parte occidentis hominibus generationis de Cresych distingerent, deinde vadit et procedit infra directe descendendo per bonum spatium et venit ad

caput longi rivuli, ubi oritur ipse rivulus vulgariter Dulgaknea vocatus et per meatum eiusdem rivuli directe infra descendendo per magnum spatium venit in fluvium Prosyna, ubi ipse rivulus cadit seu intrat in eandem Prosynam, ab hinc vadit et procedit directe infra per magnum spatium per meatum seu cursum ipsius fluvii Prosyna et exit ab eodem fluvio Prosyna, revertendo se per quandam planam terram extra ipsum fluvium et venit ad quendam puteum Breztouech vocatum, cuius vero putei in capite seu ubi ipse oritur existit quedam magna arbor silfa vocata, deinde vadit supra per dorsum unius longi montis per multum spatium ascendendo versus aquilonem et venit ad cacumen eiusdem montis et de eiusdem montis cacumine ascendendo per bonum spatium per terram quasi planam et venit ad cacumen seu caput. ubi oritur rivulus Dedinsco vocatus, ab hinc vadit et descendit in quandam parvam vallem et de eadem valle ascendit supra ad monticulum, qui monticulus existit prope de superius rivulo Pisschan vocato, deinde de eodem monticulo descendit infra et pertransiendo ipsum rivulum Pisschan ascendendo supra per viam per modicum spatium venit ad quandam magnam arborem querci meta terrea circumfusam, que arbor existit secus viam a parte sinistra prope, per quam itur de Cresych ad Boynam ibique ipse mete terminantur, a prima meta incipiendo a parte sinistra terra hominum de Cresych, a parte vero dextera terra prefatorum filiorum comitis Doymi. sicque ipse cursus metalis inter easdem partes finitur et terminatur.

In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentibus sigillum nostrum duximus appendendum. Datum
1380. feria quinta proxima post festum beati Galli confessoris, anno
oct. 18. domini Millesimo trecentesimo octuagesimo.

Eredetije hártyán, sárga nyers selyem zsinóron függő megkopott pecséttel, *53*.

XCVIII.

1380. dec 4.

A zágrábi káptalan Alsó-Jamniczára vonatkozó saját oklevelét, a király parancsára, Blagay Miklós mester részére átírja.

Capitulum ecclesie Zagrabiensis memorie commendamus per presentes quibus expedit universis, quod nos iuxta literatorium mandatum excellentissimi principis domini Lodovici dei gratia illustris regis Hungarie, Polonie, Dalmatie etc. domini nostri naturalis nobis per nobilem virum magistrum Nicolaum, filium condam comitis Duymi de Blagay in festo beate Barbare virginis et martyris proxime nunc preterito sub anno domini 1380. dec. 4. M. CCC. octuagesimo oblatum, quasdam literas nostras privilegiales sub priori sigillo nostro confectas et emanatas tenoris subsequentis diligenti examinatione ipsarum in carta, sigillo, scriptura et serico ac aliis de eisdem prehabita reperientes, easdem omni penitus suspicione carentes de verbo ad verbum transcribi et presentibus literis nostris privilegialibus inseri, novique nostri sigilli appensione fecimus communiri. Quarum tenor talis est: Nos capitulum ecclesie Zagrabiensis — — *sat., l. a káptalan 1283. jul. 27-én kelt leveléhez írt jegyzetet, elébb.* — Nos igitur mandatis ipsius domini regis obedire cupientes ut tenemur, dictas literas privilegiales nostro priori sigillo consignatas de verbo ad verbum transcribi et nostro novo sigillo pendenti ut prefertur fecimus communiri. 1380. dec. 4. Datum die et anno domini supra dictis.

Eredetije hártyán, veres és lilaszínű nyers selyem zsinóron függő megkopott pecséttel, *58.*

XCIX.

1382. jan. 28.

A zágrábi káptalan Nagy Lajos parancsára a néhai Blagay Duim ispán fiait Rujcza, a két Csajcza, Vojszka, Szeleznó, Brezovicza, Polasiscza, Mortes, Ricsicza, Spil, Bresztovics, a két Viszokó és Bukova birtokába beiktatja.

Capitulum ecclesie Zagrabiensis omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presentium notitiam habituris salutem in omnium salvatore. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod cum nos receptis literis serenissimi et inclyti principis domini Lodovici dei gratia regis Hungarie, Polonie, Dalmatie etc. domini nostri naturalis introductoriis simul et statutoriis inter cetera pro parte nobilium virorum videlicet magistrorum Iohannis, Nicolai, Baboneg et Stephani filiorum condam Duymi comitis de Blagay, secreto sigillo eiusdem domini regis consignatis, nobis loquentibus et directis cum omni debita reverentia per nos receptis et iuxta earundem literarum introductoriarum pariter et statutoriarum continentias et series una cum Martino filio Andree de Gora homine ipsius regie maiestatis in predictis literis inter ceteros homines dicti domini regis nominatim inserto nostrum hominem videlicet honorabilem et discretum virum, dominum Nicolaum ecclesie nostre ante dicte cantorem, sociumque et concanonicum nostrum ad infra scriptam possessionariam introductionem et statutionem faciendam nostro pro testimonio fide dignum duxissemus transmittendum, qui demum ad nos exinde reversi et per nos diligenter requisiti nobis concorditer retulerunt isto modo, quod ipsi ad facies quarundam possessionum infra nominatarum, vicinis et commetaneis earundem inibi legitime convocatis et presentibus, accedendo primo die dominico
jan. 12. proximo post festum Epiphaniarum Domini nunc preteritum ad villas Ruyscha, Chaycha superiorem et inferiorem, Voyzka,
jan. 13. Selezno, Brezouicha vocatas, deinde feria secunda immediate sequenti ad villas Polasisscha, Mortes et Richicha, postremo vero
jan. 14. feria tertia ibidem consequenti ad alias villas ut puta Spil, Breztouich, Vizoko superiorem et inferiorem, nec non Bukoua

nuncupatas simul et invicem procedendo accessissent, ibique accedendo in easdem predictos magistros Iohannem, Nicolaum, Baboneg et Stephanum introduxissent introductosque easdem eisdem comitibus perpetue statuissent possidendas, tenendas pariter et habendas eo iure, quo ipsis dignoscitur pertinere, nemine contradictore inibi existente. In quorum omnium premissorum fidem et testimonium presentes literas nostras sub appensione nostri sigilli duximus concedendas. Datum quinto decimo die statutionis prenotate, anno a Nati- 1382.
vitate eiusdem Millesimo trecentesimo octuagesimo secundo. jan. 28.

Eredetije hártyán, melyről a zöld és sárga nyers selyem zsinóron függő pecsét leszakadt, *57.*

C.

1382. febr. 9.

A csázmai káptalan Lendvai István és János tótországi bánok parancsára Zrínyi Pált a Kruppai Pál által tőle elfoglalt, ennek magtalan halála után pedig a Blagay Duim fiai kezére került Szelcznicza birtokába beiktatja.

Magnificis viris dominis Stephano et Iohanni de Lendua banis regni Sclavonie, amicis eorum reverendis capitulum Chasmensis ecclesie amicitiam paratam cum honore. Noverit vestra magnitudo, nos literas vestras statutorias per vos nobis directas recepisse in hec verba:

Amicis suis reverendis capitulo ecclesie Chasmensis Stephanus et Iohannes de Lendua regni Sclavonie bani amicitiam paratam cum honore. Noveritis, quod domino Petro Zudar pridem dicti regni Sclavonie bano una cum regni nobilibus quarto die Divisionis apostolorum in anno proxime (1380.)
transacto preterito pro faciendo moderativo iudicio in sede jul. 18.
sua Zagrabiensi sedente, Paulus filius Georgii de Zerin personaliter ad ipsius domini Petri bani accedendo presentiam, quasdam literas domini nostri regis duodecimo die congregationis domini nostri regis universitati nobilium et alterius cuiusvis status et conditionis hominum comitatus Zagrabiensis una cum reverendo in Christo patre domino Demetrio cardinali, ecclesie Strigoniensis gubernatore ac cancellario

ipsius domini nostri regis ac dicto domino Petro Zudor pridem dicti regni Sclavonie bano feria secunda proxima post festum
ul. 2. beatorum Petri et Pauli apostolorum in dicto anno preteritum Zagrabie celebrate emanatas eidem domino Petro bano presentasset declarantes, quod idem Paulus filius Georgii de medio aliorum in suam regiam exsurgendo presentiam proposuisset eo modo, quod Paulus filius condam Stephani bani de Cruppa quandam possessionem suam, Zelchnicha vocatam, a pluribus annis occupatam detineret minus iuste, ad quam quidem congregationem idem Paulus filius Stephani bani legitimis diebus dicte congregationis per ipsum Paulum filium Georgii exspectatus in presentiam dicti domini nostri regis non venisset, sed se mediantibus dictis literis ipsius domini nostri regis in iudicio aggravari permisisset; quibus quidem literis exhibitis prefatus Paulus de Zerin ex parte annotati Pauli filii Stephani bani super premissis per ipsum Petrum banum iuris equitatem petivisset impertiri. Unde quia prefatus Paulus filius Stephani super premissis peremptorie responsurus ipsi Petro bano et regni nobilibus evocandus fore visus fuisset, pro eo idem Petrus banus amicitiam capituli ecclesie Zagrabiensis literatorie petierat diligenter, quatenus ipsorum mitterent hominem pro testimonio fide dignum, quo presente homo suus infra declarandus evocaret prefatum Paulum filium Stephani super premissis peremptorie responsurum, rationemque efficacem redditurum contra ipsum Paulum filium Georgii in suam presentiam ad terminum competentem; et post hec seriem ipsius evocationis cum nomine evocati et termino assignato dicto domino Petro bano amicabiliter rescriberet capitulum Zagrabiense prenotatum.

aug. 21. Tandem dicto Petro in quindenis ferie tertie proxime ante festum beati Laurentii martyris una cum regni nobilibus in sede sua iudiciaria sedente, causalesque processus quorumlibet sui in presentia litigantium iusto iuris tramite discutientibus, Michael literatus filius Stephani pro ipso Paulo filio Georgii cum procuratoriis literis regalibus ad ipsius domini Petri bani presentiam veniendo, literas dicti capituli super ipsa evocatione rescriptionales suum produxisset in conspectum, in quibus per Paulum filium Iacobi de Gyur-

geuich nostrum et Michaelem sacerdotem ipsius capituli homines prefatum Paulum filium Stephani in possessione sua Jelouch vocata feria secunda proxima ante festum beati Iacobi jul. 23. apostoli tunc preterita ad premissa, iuxta premissam suam iudiciariam commissionem ad predictas quindenas rite et legitime contra prefatum Paulum filium Georgii evocatum fuisse comperissent evidenter; ad quas quidem quindenas prefatus Paulus filius Stephani per prefatum Michaelem procuratorem ipsius Pauli filii Georgii legitimis diebus ipsius termini coram dicto domino Petro bano exspectatus in suam presentiam non venisset, neque misisset se mediantibus literis suis iudicialibus in iudiciis aggravari permittendo, petens prefatus procurator ipsius Pauli filii Georgii eidem in premissis per ipsum Petrum banum iuris equitatem impertiri. Unde quia forma iuris vigorque equitatis eundem Paulum filium Stephani ad omnia premissa evocandum fore dictaret, pro eo idem Petrus banus amicitiam dicti capituli Zagrabiensis literatorie petierat diligenter, quatenus ipsorum mitterent hominem pro testimonio fide dignum, quo presente homo suus infra declarandus prefatum Paulum filium Stephani super premissis peremptorie responsurum, rationemque efficacem redditurum et de dictis iudiciis in toto sex marcas facientibus sibi et parti adverse satisfacturum contra prefatum Paulum filium Georgii evocaret suam in presentiam ad terminum competentem; et post hec seriem ipsius evocationis cum nomine evocati et termino assignato dicto domino Petro bano amicabiliter rescriberet capitulum Zagrabiense annotatum.

Denique eodem domino Petro bano in quindenis ferie quarte proxime ante festum Nativitatis beate virginis in sede sept. 19. sua iudiciaria sedente, Stephanus filius Nicolai pro annotato Paulo filio Georgii cum procuratoriis literis regalibus ad ipsius Petri bani accedendo presentiam, literas dicti capituli super ipsa evocatione dicto domino Petro bano rescriptionales sibi curasset exhibere, in quibus per Paulum filium Iacobi de Gyurgeuich suum et Iohannem sacerdotem dicti capituli homines prefatum Paulum filium Stephani in possessione sua Jelouch vocata in dicta feria quarta proxima ante festum sept. 5. Nativitatis beate virginis ad omnia premissa rite et legitime,

iuxta predictam suam iudiciariam commissionem ad prefixum terminum suam in presentiam contra prelibatum Paulum filium Georgii evocatum fuisse comperisset seriose; ad quas quidem quindenas prefatus Paulus filius Stephani per prefatum procuratorem ipsius Pauli filii Georgii legitimis diebus ipsarum quindenarum coram ipso Petro bano exspectatus in suam presentiam non venerat, nec miserat, nec persolverat iudicia prenotata, se pro sua non venientia in iudicio consueto et pro non solutione dictorum iudiciorum in duplo eorundem mediantibus literis ipsius Petri bani iudicialibus aggravari permittendo, postulans memoratus procurator ipsius Pauli filii Georgii eidem in premissis iuris equitatem impertiri. Unde quia evocationes consultivas, evocatorum contumacia requirente, trine forenses serius debent proclamationes, devios autem et iuri parere non curantes per trinas forenses proclamationes ad viam veritatis invitare iudicibus maximum indicium existat pietatis, pro eo ipse Petrus banus amicitiam dicti capituli literatorie petierat diligenter, quatenus ipsorum mitterent hominem pro testimonio fide dignum, quo presente homo suus prefatum Paulum filium Stephani super premissis peremptorie responsurum, rationemque efficacem redditurum, ac de dictis iudiciis dicto domino Petro bano et parti adverse satisfacturum contra annotatum Paulum filium Georgii ad
nov. 18. octavas festi beati Martini confessoris tunc venturas in tribus foris comprovincialibus publice et manifeste in presentiam dicti domini bani faceret proclamari, insinuando ibidem (eidem), ut si veniret et se super premissis bono modo emendaret ac de dictis iudiciis in toto quindecim marcas facientibus dicto Petro bano et parti adverse satisfaceret, bene quidem, alioquin non obstante sua absentia et rebellione finem debitum et indilatum faceret dominus Petrus banus prenotatus causa in premissa iure observato; et post hec ipsius trine forensis proclamationis seriem cum nomine proclamati ad dictas octavas dicto Petro bano amicabiliter rescriberet capitulum Zagrabiense supra dictum.

A quibus quidem octavis festi beati Martini confessoris dum discussio premissorum partes inter easdem, primo iuxta continentias literarum dicti domini Petri bani prorogatoriarum

et demum ipso honore banatus ab ipso domino Petro bano ablato et eodem nobis dato, iuxta continentiam literarum nostrarum prorogatoriarum diversi modo ventilando ad presentes octavas festi beati Michaelis archangeli prorogative (1381.) oct. 6. devenisset, tandem ipsis octavis instantibus Valentinus filius Iohannis pro ipso magistro Paulo cum procuratoriis literis vestris ad nostram veniendo presentiam literas predicti capituli Zagrabiensis super premissa trina forensi proclamatione eidem domino Petro bano rescriptionales nobis presentavit, in quibus per ipsius domini Petri bani et annotati capituli Zagrabiensis homines literis in eorundem nominatos predictum magistrum Paulum in tribus foris comprovincialibus similiter literis in eorundem declaratis ad dictas octavas sancti Martini contra (1380.) nov. 18. ipsum Paulum de Zeryn, iuxta iudiciariam commissionem dicti domini Petri bani legitime proclamatum fuisse comperimus seriose; ad quas quidem octavas sancti Michaelis predictus magister Paulus per annotatum procuratorem ipsius Pauli de Zerin legitimis diebus ipsarum octavarum coram nobis exspectatus nostram in presentiam non venit, neque misit, nec persolvit iudicia prenotata, postulans prefatus procurator ipsius Pauli de Zerin eidem in premissis per nos iuris equitatem impertiri. Unde quia predictus Paulus de Cruppa hiis proximis diebus absque heredibus masculinis decessus fore agnoscebatur, dictus etiam procurator ipsius magistri Pauli predictam possessionem Zelchnicha vocatam post decessum predicti Pauli per Iohannem et Nicolaum filios comitis Duym de Blagay ac fratres eorum occupatam fore et nunc apud manus eorum existere asserebat et ex eo nobis et regni nobilibus predicta possessio Zelchnicha vocata, si contradictio non obviaret aliqualis, ipsi magistro Paulo statuenda fore agnoscebatur, pro eo vestram amicitiam presentibus petimus diligenter, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum, quo presente Paulus vel Iwan filii Iacobi de Gyurgeuich vel Stephanus filius Nicolai de Goricha, sive Nicolaus filius Lyban an Michael filius Mark de Blina aliis absentibus homo noster ad faciem predicte possessionis Zelchnicha vocate, vicinis et commetaneis eiusdem universis inibi legitime convocatis et presentibus, accedendo eandem cum

omnibus suis utilitatibus et pertinentiis statuat et committat predicto magistro Paulo filio Georgii perpetuo possidendam, si non fuerit contradictum, contradictores vero si qui fuerint,
(1382.) febr. 26. evocet ipsos contra memoratum magistrum Paulum ad octavas diei Cinerum nunc venturas nostram in presentiam rationem contradictionis eorum reddituros; et post hec ipsius possessionarie statutionis seriem vel si necesse fuerit nomina contradictorum et evocatorum ad easdem octavas nobis amicabiliter rescribatis. Datum Zagrabie, vigesimo quarto die ter-
1381. oct. 29. mini prenotati, anno domini Millesimo CCC. octuagesimo primo.

Nos itaque vestris petitionibus amicabilibus annuentes, una cum prefato Stephano filio Nicolai de Goricha homine vestro Benedictum sacerdotem, chori ipsius ecclesie nostre prebendarium, hominem nostrum ad premissa peragenda pro testimonio duximus destinandum, qui demum ad nos exinde
(1382.) febr. 3. reversi nobis concorditer retulerunt, quod ipsi feria secunda proxima post festum Purificationis virginis gloriose nunc preteritum ad faciem prefate possessionis Zelchnicha vocate pariter accessissent, ubi tribus diebus legitimis residentiam facientes, vicinis et commetaneis suis universis inibi convocatis et presentibus eandem possessionem cum omnibus suis utilitatibus et pertinentiis eidem magistro Paulo filio Georgii statuissent perpetuo possidendam, nullo penitus inibi contradictore apparente. In cuius rei memoriam presentibus sigillum
1382. febr. 9. nostrum duximus appendendum. Datum in dominica Exsurge, anno domini Millesimo trecentesimo octuagesimo secundo.

Eredetije hártyán, melyről a kék selyem szalagon függő pecsét leszakadt, az orsz. lltárban, *M. O. D. L. 33,183.*

CI.

1383. maj. 16.

A zágrábi káptalan előtt a vojszkai nemesek és a néhai Blagay Duim fiai a vitás Szvegyene falut illetőleg egyességre lépnek; egyúttal annak határát a káptalan megjárja.

Capitulum Zagrabiensis ecclesie omnibus Christi fidelibus presentibus pariter et futuris presentium notitiam habituris salutem in omnium salvatore. Proinde ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod cum nos iuxta continentiam et tenorem literarum iuramentalium magnificorum virorum dominorum Stephani et Iohannis de Lendua, regni Sclavonie banorum iudiciarium processum in se continentium una cum Ilia filio Mykou homine dictorum dominorum banorum pro parte nobilis domine consortis Farkasii filii Iohannis, filie videlicet Michaelis filii Michaelis de Woyzka, Meyna vocate et Thome filii Benak de dicta Woyzka ut actorum, item pro parte magistrorum Nicolai, Babonek et Stephani filiorum quondam comitis Duymi de Blagay veluti in causam attractorum una cum Nicolao filio Stephani de Bobressya similiter homine dictorum dominorum banorum, in dictis literis eorundem contentis et expressis virum discretum magistrum Iohannem de Moraucha, socium et concanonicum nostrum ad videndam quandam iuramentalem depositionem per unum predictorum filiorum comitis Duymi in facie possessionis Zwegyne dicte octavo die festi beati Georgii martyris nunc preterito fieri debendam pro utraque parte ipsis maj. 1. partibus volentibus pro testimonio duxissemus transmittendum, qui tandem dictorum dominorum banorum et noster homines ad nos reversi nobis concorditer retulerunt, quod predicte partes in facie dicte possessionis seu terre litigiose predicto die comparentes, per ordinationem proborum et nobilium virorum pacis zelatorum pretextu ipsius terre litigiose ipso iuramento sopito et omnia indulto et cassato ad perpetue et irrevocabilis pacis devenissent unionem, ipsam terram litigiosam inter se se metis infra scriptis abinvicem distinguentes et separantes.

Prima itaque meta, prout iidem dictorum banorum et noster homines retulerunt, incipit in quodam monte Wlchyeglaua vocato a parte occidentali circa metas hominum de Warcha, ubi sunt due mete terree de novo elevate, in quarum una est arbor nyrfa vocata, que videlicet mete tam supra quam infra scripte separant terram a parte septemtrionali predictorum filiorum comitis Duymi ad Zwegyene pertinentem et a parte meridionali terram prefatorum domine Menna et Thome filii Benak ad Woyzka pertinentem, deinde descendendo ad vallem in magno spatio pervenit ad quendam fluvium Zwegyene vocatum et eundem ultra saliendo pervenit ad duas metas terreas, exinde ascendendo vadit ad montem versus plagam orientalem satis in magno spatio et venit ad quandam viam, penes quam sunt due arbores nyrfa vocate metis terreis circumfuse et sic terminantur.

In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentibus sigillum nostrum duximus appendendum. Datum
1383. sabbato proximo ante festum sancte Trinitatis, anno domini
maj. 16. M. CCC. octuagesimo tertio.

Eredetije hártyán, melyről a kék és fehér nyers selyem zsinóron függő pecsét leszakadt, *59.*

CII.

1384. mart. 16.

János topliczai apát és conventje Felső-Lesztovát Blagay Miklós ispánnak haláláig bérbe adják.

Nos frater Iohannes dei et apostolice sedis gratia abbas monasterii beate Marie virginis de Thoplica, totusque conventus fratrum loci eiusdem tenore presentium significamus quibus expedit universis, quod nos habito consilio ac pari et unanimi volumptate tradimus et assignavimus comiti Nicolao filio comitis Duymi de Blagay quandam possessionem nostram, superiorem Leztouam vocatam cum omnibus metis et pertinentiis suis universis, tali ordinatione infra scripta,
nov. 11. quod singulis annis videlicet in festo sancti Martini hiemalis

pro marturinis et dicis porcorum ac descensibus consuetis, et pro tribus muribus, que de dicta villa nobis persolvere consueverant, decem florenos auri nobis et ecclesie nostre absque omni dilatione persolvere tenebitur, tantummodo ad vitam suam et quousque nobis et ecclesie nostre fidelis existerit et predictum terminum solutionis non obmiserit insolvendo, subventiones regum et principum, quando necesse fuerit, nobis dabit, iobagiones nostros non sufficiet absque nostra licentia speciali, ecclesiamque nostram, quandocunque requisitus fuerit, cum propriis sumptibus et armis defendere tenebitur. Item volumus, quod villa nostra inferior Leztoua vocata et homines in eadem existentes pecora in tenutis, nemoribus et silvis et in quibuscunque locis ad superiorem Leztouam pertinentibus liberam habeant pascendi facultatem. Et si in aliquo premissorum negligens existerit, quod absit, ex tunc penam dupli solutionis nobis et ecclesie nostre subiacebit ipso facto. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentibus duximus sigilla nostra appendenda. Datum in dicto monasterio nostro, feria quinta proxima ante dominicam Letare, anno domini Millesimo trecentesimo octuagesimo quarto. 1384. mart. 16.

Eredetije hártyán, melynek két vörös és lilaszínű nyers selyem zsinoron függő pecsétje közűl az apáté leszakadt, a convent meglevő, kissé megkopott vörös viasz pecsétjén pedig † S. CONVENTVS S. MARIE D' TOPLICA körirat olvasható, *60.*

CIII.

Körös, 1385. jun 8.

Pál zágrábi püspök a Pököri és Garázda családok mint kegyurak által a mecseniczamelléki plebaniára bemutatott Krestallóczi Dénes presbytert, pecsét gyűrűjének szokásos átadásával, megerősíti s az egyházi szolgálatra fölhatalmazza.

presentata tempore debito mihi
Thome custodi et cancellario . . .

Paulus dei et apostolice sedis gratia episcopus ecclesie Zagrabiensis significamus universis quorum interest vel interesse poterit quomodolibet in futurum, quod vacante

ecclesia parochiali sancte crucis de Medchenichamelleky per obitum Mathie presbyteri, ultimi rectoris eiusdem, nobilis domina relicta condam magistri Nicolai filii Pauli de Pukur, strenuus miles magister Stephanus filius dicti Pauli, Nicolaus filius eius, Dominicus et Nicolaus filii eiusdem Nicolai filii dicti Pauli de eadem, item honorabilis vir Andreas prepositus de Hantha, Stephanus Garazda, Ladislaus, Lewkus, Iohannes, Thomas, Petrus, Dionysius, Emericus, Nicolaus et alter Ladislaus nobiles dicti Garązda et veri patroni prefate ecclesie nobis discretum virum Dionysium presbyterum, filium Gergen de Crestallouch literis eorum mediantibus presentarunt humiliter pro eodem supplicando, ut ipsum in rectoratum seu plebaniam prefate ecclesie instituere et munus ei confirmationis impertire dignaremur. Nos igitur iustis et legitimis postulationibus eorundem nobilium annuentes prout ex assumpto tenemur officio, ipsum Dionysium presbyterum, cui etatem, mores et scientiam diligenti et matura examinatione prehabita in dei ecclesia sufficienter suffragari comperientes, ipsum auctoritate nostra, ordinaria solempnitate iuris observando, per traditionem annuli nostri munus ei confirmationis impertimur, dantes et concedentes eidem in eadem ecclesia in spiritualibus et temporalibus more et adinstar predecessorum plebanorum seu rectorum eiusdem plenam et omnimodam amministrandi potestatem. In quorum omnium testimonium presentibus sigillum nostrum pontificale authenticum duximus appendendum. Datum
1385. jun. 8. Crisii, in octavis festi sacratissimi Corporis Christi, anno domini Millesimo CCC. LXXX.. quinto.

Eredetije hártyán, a püspökr.ek kék és lilaszínű kender zsinóron függő, S. PAVLI EPISCOPI ECCLESIE ZAGRABIENSIS köriratú, meglehetősen ép vörös viasz pecsétjével, *121.*

CIV.

1386. dec. 20.

János topliczai apát a conventtel együtt a néhai István bán által a ratetics nemesektől elfoglalt Kupcsagoriczát ezeknek visszaadja s egyszersmind azok határát leírja.

Nos frater Iohannes abbas Thoplicensis totusque eiusdem loci conventus memorie commendamus presentium per tenorem, quod cum lis et contentio inter nos et nobiles de Rathetich de quadam terra Cupchagoricha et de loco castrensi vocato fuisset exorta, de quo dampnum non modicum prefata nostra ecclesia litigando longo tempore et expendendo fuisset perpessa, nos itaque cernentes, quod predictam terram et locum castri dictum propter defectum literarum in futurum minime poteramus obtinere et dicta ecclesia nostra in posterum posset aggravari, dum in tempore litis fueramus constituti, ad nostram presentiam accedendo Nicolaus filius Andree cum filiis suis Andrea, Thoma et Georgio de dicta Rathetich conquerendo, qualiter quondam Stephanus banus dictam terram Cupchagoricham et locum castri, quibus jure perpetuo pertinebat, ab ipsis abstulisset sua potentia mediante, nos rogantes, ut dictam terram eisdem et eorum heredibus relinquere pacifice et quiete dignaremur. Nos itaque deum habentes pre oculis restituere unicuique, quod suum est volentes, rescita prius veritate a probis viris commetaneis et nobilibus vicinis et etiam ignobilibus, unanimi voto et bona nostra voluntate ipsis, quidquid iuris habere poteramus, perpetue et irrevocabiliter ipsis et heredibus, heredumque ipsorum successoribus gratiose relaxamus tenendum pariter et habendum.

Cuius quidem terre mete sic distinguntur: incipit prima meta a parte orientali in latere montis Cupchagoricha vocata ab arbore nucis cruce signata, inde tendit versus occidentem per eandem Cupchagoricham ad arborem yhar vulgo vocata(m), inde per eundem montem pervenit ad quandam fruticem yassenuogrom, ubi est meta terrea, inde tendens ad

arborem nucis, de qua procedens venit ad montem, ubi sunt due arbores hrazthua vocate, ibi sunt mete terree, deinde per parvam viam ad alium montem ad arbores hrazthua, quarum tertia est arbor, que nuncupatur yua, ibidem est meta terrea existens, exinde versus septemtrionem per eundem montem ad arborem cerasi, de qua cadit in fluvium Clochocheuech vocatum, per eundem fluvium tendens cadit ad arbores videlicet fizua, de quibus per parvum et spatium modicum procedens cadit in parvum fluvium et per eundem fluvium cadit in fluvium Maia vocatum, inde superius per eundem fluvium versus meridiem vadit ad arborem thopol vocatam, deinde cadit ad priorem metam ibique terminantur.

Prefati itaque Nicolaus, Andreas, Thomas, Georgius et heredes ipsorum in litigando de dicta terra in propriis sumptibus et expensis ipsorum debent nos et nostram ecclesiam expedire et ipsis sic assignavimus cum dicto litigio, ut eisdem visum fuerit, peragant contra quamlibet personam eis de dicta terra nocere volentem. In cuius rei testimonium sigillum nostrum cum sigillo nostri conventus duximus appendendum.
1386. Datum in vigilia beati Thome apostoli, in nostro monasterio,
dec. 20. anno domini Millesimo trecentesimo octuagesimo sexto.

Eredetije hártyán, melyről a két, sárga selyem zsinóron függő pecsét elveszett, a herczeg Esterházy család kismartoni lltárában, *Rep. 43. fasc. A. nr. 16.*

CV.

Zágráb, 1392. mart. 27.

Bebek Detre tótországi bán előtt János topliczai apát, a boszniaiak által egyházi szereitől és könyveitől megfosztott apátság kárainak fedezése czéljából, Alsó- és Felső-Lesztovát és Rukovót Blagay István zágrábi kanonoknak, huszonhét évre, háromszáz husz arany forintért zálogba veti.

Detricus Bubek regni Sclavonie banus damus pro memoria, quod religiosus vir frater Iohannes abbas ecclesie beate virginis de Taplicha in nostri presentia personaliter comparendo et existendo multimodis necessitatibus, tribulationibus et angustiis per predam et spolium Boznensium ipse

et ecclesia sua Toplichensis circumdatus et compulsus et pro sacris etiam ipsius ecclesie videlicet ornamentis, calicibus et libris emendis et expediendis, quibus ipsa ecclesia sua per predictam predam et spolium predictorum Boznensium fuit privata et viduata, tria predia sua et ecclesie sue pro recuperatione et refectione ipsius ecclesie videlicet villas Lestouam superiorem et inferiorem cum Rukouo venerabili viro magistro Stephano, filio condam comitis Dwym, comiti Blagay pro trecentis et viginti florenis auri per spatium viginti septem annorum pignori obligavit ipsa tria predia et non in ante redimenda, et ipse predictus magister Stephanus eidem domino fratri Iohanni abbati predicto in specie coram nobis ducentos florenos auri dedit, persolvit, accommodavit et assignavit, ipse autem frater Iohannes abbas assumpsit et promisit prememorato domino Stephano vigore presentium literarum nostrarum mediante, dum sibi idem magister Stephanus quanto citius poterit dare, persolvere et assignare residuitatem dictorum florenorum scilicet centum et viginti florenos, tunc sibi idem dominus abbas ibidem in continenti tenebitur et teneatur dare et assignare super eo literas suas et sui conventus privilegiales et patentes ipsorum sigillis munimine impendentibus roboratas. In quorum testimonium presentibus a tergo sigillum nostrum duximus imprimendum. Datum Zagrabie, tertio die post festum Annunciationis virginis glo- 1392.
riose, anno domini M. CCC. nonagesimo secundo. mart. 27.

A császmai káptalannak 1395. jun. 16-án a *honorabilis et discretus vir dominus Stephanus, filius condam comitis Dwym de Blagay, canonicus ecclesie Zagrabiensis* kérésére fehér és zöld nyers selyem zsinóron függő pecsétű hártyán kelt átiratában, *61.*

CVI.

Sebes közelében, 1395. aug. 25.

Zsigmond király Blagay Miklós és Isvánnak Oláhországban a török harczokban tanusított hű szolgálataik jutalmáúl, a Tótország megvédése czéljából tőlük elvett Osztrosácz várát a békekötés után visszaadni igéri s elpusztult birtokaik kárpótlásaúl a Szokol várához tartozó Omerselt és Brezoviczát nekik adományozza.

Sigismundus dei gratia rex Hungarie, Dalmatie, Croatie etc. marchioque Brandemburgensis etc. memorie commendamus tenore presentium significantes *) quibus expedit universis, quod nos ad memoriam nostre serenitatis reductis et rememoratis multimodis servitiis servitiorumque fidelium preclaris meritis videlicet magistrorum Nicolai et Stephani, filiorum condam comitis Duymi, comitum de Blagay, nostrorum fidelium servitorum per ipsos nobis et sacre regie nostre corone sepius exhibitis in futurumque per eosdem exhibendis, et signanter in partibus Transalpinis contra insultus et potentiam thurcorum et aliorum cismaticorum paganorum hominum, igitur volentesque eosdem favore benigno prosequi gratiose, quoddam castrum ipsorum hereditarium Oztrosacz nuncupatum, quod fuit de manibus ipsorum ad manus nostras devolutum pro tuitione, munimento ac defensione regni nostri Sclavonie propter sepissimos incursus ac invasiones hostium ac emulorum nostrorum videlicet Boznensium, qui sepe et sepius dictum regnum nostrum Sclavonie preda, furto et rapina invaserant ac in futurum plus ac magis invadere nitebantur, si obstaculum et obviamen ipsis ex gente nostra armigera, in predicto castro Oztrosacz existente, obviare non sentirent, idcirco promittimus, assumpmimus et spondemus harum nostrarum testimonio literarum prelibatis Nicolao et Stephano comitibus de prefata Blagay, quod quam citius fecerimus, inierimus ac disposuerimus aliquam concordiam vel compositionem, aut unionem cum predictis Boznensibus, ibidem in continenti presto erimus prompti et parati predictum ipsorum castrum Oztrosacz eisdem comi-

*) Hibásan *significamus* az átiratban.

tibus Blagay predictis, eorumque heredibus reddi facere ac restitui cum generationibus ceterisque possessionibus, omnibus ad ipsum castrum Oztrosacz pertinentibus et spectantibus, nichilominusque pro devastatione, desolatione ac dissipatione possessionum ad ipsum castrum pertinentium et spectantium per prefatos nostros emulos factis et perpetratis, ac pro recuperatione earundem possessionum, nec non sublevamine et adiutorio ipsius castri dedimus, donavimus et contulimus iure perpetuo et irrevocabili prenotatis Nicolao et Stephano comitibus de Blagay ac eorum heredibus, heredumque suorum successoribus titulo regie nostre nove donationis quasdam duas possessiones seu villas ad castrum nostrum Zokol nunc pertinentes scilicet Omersel et Brysouicha vocatas, cum ipsorum veris et antiquis metis, dudum et ab antiquo ad ipsas villas spectantibus et pertinentibus iure perpetuo possidendas, per ipsos tenendas pariter et habendas. Presentes autem post restitutionem ipsius castri facta(m), dum nobis in specie reportate fuerint, in nostrum privilegium transcribi et redigi faciemus. Datum in descensu nostri exercitus campestri prope Sebes, feria quarta proxima ante festum beati Egidii 1395.
abbatis, anno domini Millesimo CCC. nonagesimo quinto. aug. 25.

Geréb Mátyás dalmát, horvát és tótországi bánnak 1486. aug. 26-án kelt ítéletlevelében, hátrább.

CVII.

1396. aug. 18.

A zágrábi káptalan előtt Blagay István kanonok a maga és testvére Miklós s ennek fia nevében Zsigmond királyt Kruppa és Osztrosecz várainak eladományozásától, Ulk bosnyák bánt vagy bárki mást azoknak zálogbavevésétől vagy bármi módon való elfoglalásától eltiltja.

Nos capitulum ecclesie Zagrabiensis memorie commendantes tenore presentium significamus quibus expedit universis, quod venerabilis et discretus vir dominus Stephanus, comes de Blagai, socius et concanonicus noster de medio nostrum exsurgendo in sua ac magistri Nicolai fratris sui

uterini, nec non in personis Ladizlai, Anthonii et Iohannis filiorum predicti magistri Nicolai, nepotum suorum nobis per modum protestationis et prohibitionis significare curavit, quod prout ipsi percepissent dominus noster, serenissimus princeps Sigismundus rex quedam castra videlicet Cruppa et Ostrosech nuncupata, que quidem castra ipsorum et predecessorum eorundem domini Stephani et magistri Nicolai prefuisse dinoscerentur ipsisque iusto iuris tramite attinerent, magnifico viro domino Wlk bano de Boznia nove donationis titulo contulisset et perpetuasset in grande iuris preiudicium dictorum domini Stephani et magistri Nicolai ac suorum filiorum derogamenque satis ingens; factaque huiusmodi protestatione idem dominus Stephanus suo et nominibus quibus supra prefatum dominum nostrum Sigismundum regem ab omni donatione et perpetuatione dictorum castrorum Cruppa et Ostrosech appellatorum et ab ipsis quavis alienatione eidem Wlk bano et aliis quibuscunque factis vel fiendis, ipsum vero Wlk banum et alios quoslibet ab emptione dictorum castrorum et pertinentiarum eorundem ac pro pignore seu concambialiter sive alio quovis modo ad se receptione, alioque quovis quesito colore et ingenio se in dominium dictorum castrorum et pertinentiarum eorundem intromissione factis vel faciendis prohibuit contradicendo et contradixit inhibendo coram nobis. In quorum premissorum testimonium presentes literas nostri sigilli appensione communitas eisdem domino Stephano et magistro Nicolao, nec non filiis eiusdem duximus concedendas. Datum feria sexta proxima ante festum
1396. aug. 18. beati Stephani regis et confessoris, anno domini M. CCC. nonagesimo sexto.

Eredtetije hártyán, alján a pecsét szalagjának áthuzására két bevágással, *62.*

CVIII.

1397. sept. 20 után.

A zágrábi káptalan jelenti Garai Miklós tótországi bánnak, hogy parancsára a Blagay István jobbágyai által Zrínyi Pál kárára Zaropon, Szkelczeniczán, Turnoveczen, Leszkoveczen, Szkupniczán és Sztregoron elkövetett hatalmaskodás ügyében vizsgálatot tartott.

Magnifico viro domino Nicolao de Gara regnorum Sclavonie, Dalmatie et Croatie bano, amico ipsorum honorando capitulum ecclesie Zagrabiensis amicitiam paratam cum honore. Noveritis, nos literas vestras inquisitorias, sigillis vestris absentibus sigillo magistri Nicolai protonotarii sedis vestre Zagrabiensis consignatas nobis directas amicabiliter recepisse in hec verba:

Amicis suis reverendis capitulo ecclesie Zagrabiensis Nicolaus de Gara regnorum Sclavonie, Dalmatie, Croatie banus amicitiam paratam cum honore. Dicitur nobis in persona magistri Pauli filii Georgii de Zrynio, quod nobilis vir magister Stephanus filius condam comitis Duym de Blagay in anno domini Millesimo CCC. octogesimo quarto, feria quarta proxima ante festum sanctorum Fabiani et Sebastiani 1384. jan. 13.
martyrum, missis quibusdam hominibus et familiaribus suis, ad quandam villam ipsius magistri Pauli superior Scupnicha vocatam veniendo penitus desolari ac decem et novem magna pecora cuiusdam familiaris predicti magistri Pauli nomine Yakus recipi et quandam mulierem ibidem interemi; item in anno domini, cuius iam preterisset revolutio annualis, tempore cum Horwoya vayvoda et Wlk banus cum valido exercitu Boznensium incurrerat tenuta seu possessiones ipsius magistri Pauli, tunc secundo die prefati domini Stephani homines seu f[amiliares] videlicet Benedictus filius Vrenisych et Paulus filius Olepcich antecedendo predictum exercitum Boznensium ad quandam villam Zarop vocatam veniendo penitus spoliari et octuaginta magna pecora et quinquaginta porcos recipi; item in anno domini Millesimo CCC. octo- 1388.
gesimo octavo circa festum beati Martini confessoris Petrus nov. 11.
filius Andree dictus Lees pro tunc castellanus de castro Bru-

men ex consensu et permissione prefati domini Stephani comitis de dicta Brumen in foro sub dicto Brumen existenti quibusdam Sebastiano et Staniz(l)ao mercatoribus, iobagionibus dicti magistri Pauli commorantibus sub dicto castro Zryn omnia mercimonia, primo videlicet quinquaginta cutes mardurinas et quingentas cutes asperionum et unam mastrucam de cutibus vulpinis et de caltaribus ad duodecim personas et alias res, videlicet acus, sportas, cingulos et crumenas valoris in toto quatraginta octo florenos auri et sexaginta soldos alienari et recipi; item in anno domini Mil-
1389. maj. 3. lesimo CCC. octogesimo nono circa festum Inventionis sancte Crucis Paulek Olepcich de mandato et per commissionem prefati domini Stephani una cum aliis familiaribus suis ad quandam superiorem villam Scelchenicha vocatam veniendo triginta pecora et viginti quinque scrofas auferre; item in
jun. 29. eodem anno circa festum beati Petri apostoli quidam Iohannes [rufus] familiaris prefati domini Stephani de suo mandato, adductis secum quibusdam hominibus Boznensium de castro suo Otok appellato, ad quandam villam ipsius magistri Pauli Turnouech nuncupatam veniendo penitus spoliari et quinquaginta magna pecora et viginti pecudes recipi ac quendam iobagionem prelibati magistri Pauli videlicet Drusnik interimi, alios vero iobagiones in dicta villa repertos captivari et captos ad dictum castrum Otok conduci et pactari; insuper in dicto
sept. 21. anno in festo beati Mathei apostoli quidam . . . . . . familiares ipsius domini Stephani de suo m[an]dato et consensu, adducendo secum . . . . Boznensium ad quandam villam St(r)egor vocatam [veniendo] . . . cremari et comburi et quindecim pecora recipi et quendam familiarem Vlk de Lapec vocatum penitus spoliari ac unum bovem . . . ab eodem recipi, alium vero familiarem interfici; de hiis omnibus non contentus dictus magister Stephanus in anno do-
1390. nov. 1. mini M. CCC. nonagesimo circa festum Omnium Sanct[orum] quosdam homines et familiares suos transmittendo ad quandam possessionem magistri Pauli Lezkouech vocatam, ubi commorabatur quidam predialis suus Talen nomine, metnonus veniendo totaliter spoliari et decem boves ac quindecim iumenta, nec non unam equam et quindecim scrofas

auferri, fratresque predicti Taleni predialis interimi fecisset propria sua potentia mediante, in preiudicium ipsius magistri Pauli non modicum, dampnum et gravamen. Super quo vestram amicitiam présentibus petimus diligenter, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum, quo presente Thomas Wlkani de Blina vel Iohannes filius Iacobi de Gurgeuich, aut Dionysius filius Michaelis de Dedich sive Alexander filius Andree de Gora, seu Thomas filius Mause de eadem Gora aliis absentibus homo noster ab omnibus, de (qui)bus decet et licet, palam et occulte, diligenter inquirendo meram de premissis experiatur veritatem, quam tandem nobis amicabiliter rescribatis. Presentes autem sigillis nostris absentibus sigillo magistri Nicolai, protonotarii sedis nostre Zagrabiensis fecimus consignari. Datum Zagrabie, in vigilia festi beati Mathei apostoli anno domini Millesimo 1397.
CCC. nonagesimo septimo. sept. 20

Nos igitur amicabilibus vestris petitionibus annuere volentes ut tenemur, una cum predicto Iohanne filio Iacobi de Gurgeuich homine vestro in eisdem literis vestris inquisitoriis nominatim conscripto nostrum hominem scilicet virum discretum, magistrum Gregorium de Varas dictum, socium et concanonicum nostrum ad premissam inquisitionem peragendam nostro pro testimonio fide dignum duximus transmittendum, qui tandem exinde ad nos reversi nobis concorditer retulerunt isto modo, quod ipsi ab omnibus, a quibus decuisset et licuisset, illarum partium hominibus diligenter inquirendo talem de premissis scivissent veritatem, quod omnia premissa et quevis premissorum singula per prenominatos homines et familiares annotati domini Stephani comitis de Blagay anno, die, loco ante dictis acta, facta atque perpetrata fuissent et essent, prout vestrarum literarum tenores exprimerent et continerent prescriptarum, demptis tamen et exceptis numero pecorum et pecudum, cutum, porcorum ac rerum mercimonialium et valore dampni, item ablatione scrofarum in villis Zarop et Lezkouech, nec non interemptione predictorum mulierum in villis superior Scupnicha ac duorum familiarium eiusdem magistri Pauli in Stregor et Lezkouech ut premittitur interfectorum ac etiam utrum de scitu, com-

missione et mandato prefati domini Stephani comitis premissa facta sunt per annotatos homines et familiares eiusdem domini Stephani ac commissa, nullam iidem vester et noster homines scire potuissent veritatem. Datum quinto die inqui-
1397. sitionis ante dicte, anno domini supra dicto.

Eredetije papíron, hátán viaszpecsét maradványaival az orsz. ltárban, *M. O. D. L. 33,190.*

CIX.

Banya és Dvorcz között, 1398. oct. 6.

Verbóczi Imre és társai mint fogott bírák a Blagay István kanonok és Zrínyi Pál közt vitás vámszedés jogát, a Banya és Dvorcz közötti vám kivételével, amannak ítélik.

Venerabilibus viris dominis capitulo ecclesie Zagrabiensis, amicis nostris honorandis Emericus filius Iohannis de Vrbouch ac Stephanus filius Iohannis de Maroucha pro parte magistri Pauli filii Georgii de Zryn, item Iohannes filius Petow de Loztomer castellanus de Gradech, nec non Petrus filius Stephani de campo Zagrabiensi similiter pro parte honorabilis viri domini Stephani filii condam comitis Duym de Blagay, per eosdem dominum Stephanum et magistrum Paulum mediantibus literis ipsorum arbitrariis simul et obligatoriis sub eorundem veris sigillis super hoc emanatis et confectis arbitri seu iudices arbitrarii electi et assumpti serie presentium volumus fieri manifestum, quod licet inter partes premissas litis quedam contentio et controversio super quodam tributo aut tributaria exactione exorta fuisset et extiterit, nos volentes partes pre(as)sumptas ad vinculum unionis et pacis ac concordie pulchritudinem devenire, auditis ipsarum partium compositionibus et responsionibus, visisque literalibus instrumentis earundem, habito inter nos maturo tractatu in premissis taliter arbitrati sumus atque abitrarie ordinavimus, quod a possessione sive villa Banya usque alteram possessionem Duorch vocatas prenominatus dominus Stephanus nullum tributum aut exactionem tributariam, alias autem

ultra pretactam villam Banya libere et secure exigere et recipere, si vult, valeat atque possit tributum seu tributariam exactionem supra dictas, contradictione ipsius magistri Pauli obviare non valente aliquali. Datum in loco videlicet inter possessiones Banya et Duorch supra dictas, die octavo festi 1398.
beati Michaelis archangeli, anno etc. nonagesimo octavo, sub oct. 6.
nostris et dictarum partium sigillis et eorundem impressione.

A zágrábi káptalannak 1398. oct. 27-én kelt levelében, hátrább.

CX.

1398. oct. 27.

A zágrábi káptalan a Blagay István kanonok és Zrínyi Pál között bizonyos vám miatt folyó perben a fogott bírák ítéletét a felek számára átírja.

Nos capitulum ecclesie Zagrabiensis memorie commendamus tenore presentium significantes quibus expedit universis, quod cum pridem videlicet octavo die festi beati Michaelis archangeli proxime preteriti inter honorabilem virum oct. 6.
dominum Stephanum, filium condam comitis Duym de Blagay, socium et concanonicum nostrum ab una, parte vero ex altera magistrum Paulum filium Georgii de Zryn super facto cuiusdam tributi seu tributarie exactionis, in quibusdam aliis literis nostris tenorem quarundam literarum duarum, unius videlicet dicti domini Stephani, alterius vero ipsius magistri Pauli obligatoriarum inter eosdem nuper mutua vicissitudine emanatarum verbaliter in se habentibus, nominatim conscripti quoddam arbitrium seu arbitrativa compositio per nobiles viros Emericum filium Iohannis de Vrbouch et Stephanum filium Iohannis de Maroucha pro parte predicti magistri Pauli, item Iohannem filium Petow de Loztomer castellanum de Gradech, nec non Petrum filium Stephani de campo Zagrabiensi pro parte annotati domini Stephani arbitros per partes predictas communiter et unanimiter electos fieri debuisset, ipsoque termino adveniente nos ad amicabilem literatoriam petitionem magnifici viri domini Nicolai de Gara regnorum Sclavonie, Dalmatie et Croatie bani una cum

Marco filio Michaelis de Blyna homine eiusdem domini bani in dictis suis literis nominatim conscripto nostrum hominem videlicet discretum virum dominum Iohannem Lanceloti, socium et concanonicum nostrum ad videndum, audiendum et intelligendum dictum arbitrium nostro pro testimonio transmisissemus fide dignum, tandem iidem domini bani et noster homines una cum partibus predictis videlicet domino Stephano et magistro Paulo ad nos venientes, quandam literam clausam predictorum arbitrorum et ipsorum domini Stephani et magistri Pauli sigillis consignatam nobis presentarunt, in qua quidem litera iidem domini bani et noster homines, nec non prefati dominus Stephanus et magister Paulus personaliter coram nobis astantes totum arbitrium, omnemque compositionis et ordinationis materiam in facto predicti tributi per ipsos arbitros arbitratum, compositamque et ordinatam seriatim conscriptum et realiter et expresse insertam et se de eisdem arbitrio, compositione et ordinatione contentos fore esse et existere allegarunt, petentes nos, ut tenorem eiusdem in transcripto literarum nostrarum privilegialium eisdem concederemus ad ipsius compositionis firmius stabilimentum et perpetuam firmitatem. Cuius tenor de verbo ad verbum sequitur et est talis: Venerabilibus viris dominis capitulo ecclesie Zagrabiensis — — *sat., l. Verbóczi Imre és társai 1398. oct. 6-án kelt levelét, elébb.* — Nos itaque iustis et iuri consonis petitionibus predictarum partium annuentes tenorem prescripte litere dictorum arbitrorum de verbo ad verbum in transcripto presentium nostrarum literarum privilegialium nostro sigillo authentico consignatarum concessimus ad cautelam. Datum in vigilia festi
1398. oct. 27. beatorum Simonis et Iude apostolorum, anno domini Millesimo CCC. nonagesimo octavo.

Eredetije hártyán, fehér és zöld nyers selyem zsinóron függő pecséttöredékkel, *63.* Egy másik eredetije szintén hártyán, melyről a lilaszínű és vörös nyers selyem zsinóron függő pecsét leszakadt, az orsz. lltárban, *M. O. D. L. 33,194.*

CXI.

Toplicza, 1399. jun. 18.

Albeni János topliczai apát Leusztovának és Rucsovnak Blagay István számára való elzálogosítását jóvá hagyja, egyszersmind azokat neki ujra zálogba veti.

Nos frater Iohannes de Alben abbas monasterii beate Marie virginis in Thoplica totusque conventus loci predicti universis et singulis, quibus interest seu interesse poterit, significamus presentium per tenorem memorie commendando, quod nos consideratis arduis negotiis et expeditionibus reverendi in Christo patris domini Iohannis, pie recordationis quondam abbatis monasterii prefati de Thoplica nostri predecessoris, quibus idem in prosecutionibus causarum diversarum dicte sue ecclesie imminentibus graviter astringebatur, propter que idem dominus Iohannes abbas quasdam sue ecclesie villas et possessiones superior et inferior Leusthowa nominatas, nec non villam Ruchou cum omnibus earum utilitatibus et pertinentiis universis honorabili viro domino Stephano comiti de Blagay pro trecentis et viginti florenis puri auri obligasset et impignorasset, premisseque obligationi et impignorationi ipsius domini Iohannis quondam abbatis nostri predecessoris ut prefertur factis omnem consensum et assensum prebemus presentium testimonio mediante. Insuper et nos supra dictas nostre ecclesie possessiones videlicet superiorem et inferiorem Leusthowam, nec non Ruchou prefato domino Stephano comiti de Blagay pro centum florenis auri, quos ab eodem plene et integre habuimus et recepimus, obligamus et impignoramus, tali conditione, quod quandocunque nos seu nostri successores pro trecentis et viginti florenis auri dictas possessiones seu villas redimere voluerimus atque poterimus, pro quibus ipse ville pretacto domino Stephano de Blagay a premisso domino Iohanne quondam abbate nostro predecessore obligate et impignorate extiterint, insuper et pro centum florenis auri, pro quibus et nos ipsas villas dicto domino Stephano de Blagay obligavimus et im-

pignoravimus, quod in tota summa facit quadringentos et viginti florenos auri, tunc idem dominus Stephanus comes de Blagay habita prefata sua pecunia dictas nostras possessiones nobis seu nostris successoribus omni occasione postposita reddere et restituere teneatur. Etiam promittimus et assumimus, ut tamdiu, quousque ipsas villas ab eodem domino Stephano redimere valuerimus, ad easdem neque per nos neque per nostros homines in nullo nos intromittemus, ipsumque dominum Stephanum ab omnibus victualium solutionibus et subventionibus maiestati regie vel suis baronibus de dictis villis fieri debendis pure et omnino liberum et absolutum tenebimus, hoc etiam adiecto, quod si ipsum dominum Stephanum medio tempore ex hac luce, quod absit, migrare contigerit, ex tunc nos seu nostri successores premissas villas a magistro Nicolao comite de eadem Blagay fratre eiusdem carnali vel suis filiis seu successoribus pro premissa summa pecunie redimere poterimus, omni occasione procul mota, contradictioneque quavis cessante. In cuius rei testimonium presentes fieri fecimus sigilli nostri maioris ac totius conventus nostri predicti appensionibus communitas. Datum in dicto nostro monasterio Thoplicensi, feria quarta proxima post
1399. jun. 18. festum sanctorum martyrum Viti et Modesti, anno dominice incarnationis Millesimo trecentesimo nonagesimo nono.

Eredetije hártyán, melyről a kék kender zsinóron függő két pecset közül az apáté leszakadt, ellenben a convent töredék zöld viaszpecsétjén a feje körül dicsfénynyel övezett s csillagok közepette ülő Máriának alakja ölében a kis Jézussal, balján az őt imádó angyallal s az angyal lábai alatt egy hosszában ketté hasított paizs bal mezejében két pólya, a jobb mezőben pedig egy szál liliom, továbbá † S · CONVENTVS · S MA[RIE D' TOPLICA] körirat még határozottan látható, *122*.

CXII.

Zágráb, 1399. aug. 19.

Garai Miklós tótországi bán az alsó-jamniczai nemeseket a Blagay István kárára elkövetett hatalmaskodásért fej- és jószágvesztésre ítéli.

Nos Nicolaus de Gara regnorum Sclavonie, Dalmatie et Croatie banus memorie commendantes tenore presentium significamus quibus expedit universis, quod honorabilis vir dominus Stephanus filius condam comitis Duym de Blagay personaliter, iuxta continentiam literarum capituli ecclesie Chasmensis evocatoriarum pariter et inquisitoriarum, in octavis festi Pentecostes in figura nostri iudicii comparendo maj. 25. contra Lubech filium Radozlai, Paulum Myhouich, Thomam filium Benedicti, Petrum filium Thome, Gurko Galouich, Vidko Semkouich, Mauer et Blasium filios Diaxe, Rados filium Marci, Paulum Mohouich, Dragos Demnych, Maron filium Thome, Martinum filium Stoyzlai, Stephanum filium Radozlai, Thomam filium Mareni, Chewch filium Bogdasa, Bucko filium Martini, Dokel filium Radosa, Iwan filium Mauri, Milsa filium Wlchyach, Semko filium Martini, Lubech filium Wlchyak, Milos filium Diaxe et Petrum filium Iwan nobiles de generatione inferiori Jam(ni)cha proposuerat isto modo, quod iidem homines de dicta Jamn(i)cha quandam particulam terre predicti magistri Stephani inter ipsos habitam et existentem, quam avi et protavi ipsorum hominum predecessoribus dicti magistri Stephani contulissent et assignassent, super qua ipsum magistrum Stephanum dominus noster rex iura vigorosa habere vidisset, et quia ipsi homines predicte generationis non advertentes iura pretacti magistri Stephani et predecessorum suorum cum ipsorum potentia irruendo in ipsam possessionem, eandem omnino spoliassent hominesque inibi existentes quamplures nece crudeli interimi fecissent, alios vero gravibus vulnerum plagis sauciassent res et bona ipsorum ab eisdem per omnia auferendo, ipsosque de eadem possessione expulissent, domosque in eadem possessione existentes predictorum hominum ad suas portiones possessionarias

per omnia asportassent, ipsamque terram pro se ipsis occupare fecissent propria ipsorum potentia mediante, in preiudicium et derogamen ipsius magistri Stephani valde magnum, ubi idem magister Stephanus propter potentiam per predictos homines super eundem illatam ultra octingentorum florenorum auri dampnum perpessus extitisset; que sic facta fuisse, idem magister Stephanus exhibitiohe quarundam trium literarum inquisitionalium, unius dicti capituli Chasmensis et relique prefati capituli Zagrabiensis ac tertie comitis et iudicum nobilium comitatus Zagrabiensis uniformiter loquentium coram nobis comprobando, sibi ex parte eorundem in causam attractorum super premissis per nos iuris equitatem petierat impertiri.

Quo audito Stephanus literatus filius Salamonis de Halos pro eisdem in causam attractis cum procuratoriis literis nostris in nostram exsurgendo presentiam responderat exadverso, quod prefati in causam attracti in totali premissa actione et acquisitione ipsius magistri Stephani innocentes essent et immunes, et in premissa eorum innocuositate eosdem ad veridicam attestationem vicinorum et commetaneorum nobiliumque suorum comprovincialium per formam communis inquisitionis fiendam submittere presto erat et paratus, prefato quoque magistro Stephano se ad ipsam communem inquisitionem non submittente.

Quibus perceptis una cum regni nobilibus nobiscum adiudicantibus commiseramus eo modo, quod prenominati
aug. 1. in causam attracti octavo die festi beati Iacobi apostoli tunc venturi in ecclesia beati Emerici confessoris Zagrabie constructa, presente uno ex iudicibus nobilium dicti comitatus Zagrabiensis, cui ad id literatorie accedere commiseramus, quibuslibet eorum vigesimo quinto se nobilibus super eo, quod ipsi in totali premissa actione et acquisitione eiusdem magistri Stephani innocentes sint penitus et immunes, sacramenta prestare seriemque ipsorum iuramentorum eedem partes per ipsum iudicem nobilium ad octavas dicti festi beati Iacobi apostoli similiter tunc venturas nobis recitari facere debuissent.

Tandem dictis octavis festi beati Iacobi apostoli ad-

herentibus Thomas filius Simonis iudex nobilium dicti comitatus Zagrabiensis ad nostram veniendo presentiam nobis retulerat isto modo, quod prefati nobiles de Jamnicha die et loco in predictis premissa eorum iuramenta ut premittitur deponere debentes non deposuissent,

Verum quia prefati in causam attracti prescripta eorum iuramenta super premissis factis potentiariis contra annotatum magistrum Stephanum die et loco in predictis, iuxta premissam nostram iudiciariam commissionem deponere debentes non deposuisse, sed se in eorum culpabilitatis manifestum indicium a facie iuris et iustitie absentasse adinveniebantur, pro eo nobilium dicti regni Sclavonie moderativo inducti consilio nolentes ipsorum in causam attractorum premissos eorum actus potentiarios simpliciter et impune per transire, ne alii ab eis exemplati se ad similia maleficia perpetranda apponere presumpmant, sed potius pena eorumquoslibet alios a tali importuna presumptuositatis audacia obstupescat et retrahat, eosdem nobiles de Jamnicha con ra annotatum magistrum Stephanum pro premissis eorum potentiariis actibus in facto potentie, ex eoque in sententia capitali et amissione universarum possessionum et portionum eorum possessionariarum, rerumque et bonorum ipsorum ubilibet habitorum ipsos solummodo proprie contingentium in duabus partibus nostris iudiciariis, in tertia vero parte partis adverse manibus devolvendarum et redundandorum auctoritate nostra iudiciaria commisimus et decrevimus fore convictos et aggravatos. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes literas nostras privilegiales pendentis sigilli nostri munimine roboratas eidem magistro Stephano duximus concedendas. Datum Zagrabie, decimo nono die octavarum festi· beati Iacobi apostoli predictarum, anno domini Millesimo CCC. nonagesimo nono. 1399. aug. 19.

Eredetije hártyán, lilaszínű nyers selyem zsinóron függő megkopott pecséttel, melynek paizsában a Garaiak kigyója látható, *64*.

CXIII.

1399. sept. 20.

A zágrábi káptalan Garai Miklós tótországi bán parancsára Blagay Istvánt a Verhovina nemzetségbeliek ellen bizonyos, Podradeczhez tartozó darab föld birtokába beigtatja s egyszersmind annak határát megjárja.

Magnifico viro domino Nicolao de Gara regnorum Sclavonie, Dalmatie et Croatie bano, amico ipsorum honorando capitulum ecclesie Zagrabiensis amicitiam paratam cum honore. Noverit vestra magnificentia, quod cum nos receptis literis vestris iudiciariis vestrum processum simul cum possessionaria introductione et statutione ac reambulatione infra scriptis in se inter cetera continentibus, sigillis vestris absentibus sigillo magistri Iohannis filii Anthimi vice bani et comitis vestri Zagrabiensis consignatis pro magistro Stephano filio condam comitis Duym de Blagay contra Stephanum filium Bogdase, Juchech filium Gerdsych, Petrum fratrem predicti Stephani, Martinum filium Pauli ac Georgium fratrem eiusdem, Cuetko filium Menych, Stepan filium Lyuchkouich, Emericum fabrum Ceuechy, Dragos fratrem eiusdem Emerici, Iuan filium Crisani, Gyurgek filium Kouachych, Bogdan fratrem eiusdem Gyurgek, Paulum filium Juchy, Georgium fratrem eiusdem, Stephanum dictum Berchycha filium Stephani, Clementem, Iuan, Petrum fratres predicti Stephani, Mauer filium Martini, Benko filium Dragchyn, Andream filium Vernye, Zorko filium Odoleni, fratrem eiusdem Velichko et Iuan filium Ladihe,*) fratrem eiusdem Myk, nobiles de generatione Vorhouina rite et legitime confectis et emanatis nobisque loquentibus atque directis, quas capite sigilli nostri consignando eidem vestre magnificentie in specie duximus remittendas, una cum Petro filio Stephani de campo Zagrabiensi homine vestro in dictis literis vestris introductoriis et statutoriis inter alios homines vestros nominatim conscripto nostrum hominem videlicet discretum virum magistrum Petrum Crispi, socium et concanonicum nostrum ad infra scripta(s) posses-

*) Az *Iuan filium Ladihe* kétszer.

sionariam inquisitionem et statutionem ac reambulationem faciendas nostro pro testimonio destinassemus fide dignum, tandem iidem exinde ad nos reversi et per nos diligenter requisiti nobis consona voce retulerunt, quod ipsi octavo die sept. 15.
festi Nativitatis virginis gloriose nunc preteriti ad faciem cuiusdam particule terre, vicinis et commetaneis eiusdem universis inibi legitime convocatis et presentibus accessissent, factaque eiusdem legitima reambulatione metarumque erectione infra specificanda, eandem particulam terre cum omnibus suis utilitatibus et pertinentiis universis eidem magistro Stephano eo iure, quo sibi eadem pertinere dinoscitur, ipsum magistrum Stephanum in dominium eiusdem introducendo statuissent et commisissent perpetuo possidendam, tenendam pariter et habendam contradictione prefatorum nobilium de dicta Vorhouina et aliorum quorumlibet non obstante.

Factaque ipsa statutione eandem particulam terre per veras et antiquas metas eiusdem, novasque iuxta veteres in locis necessariis erigendo, prout in quodam regestro per ipsos nostrum et vestrum homines nobis exinde allato conscriptas plene vidimus contineri, hoc ordine reambulassent, quod primo et principaliter incipit in quadam planitie sub arbore sumpha vocata a parte orientali circa rivulum Polsynyak vocatum, ubi ipse rivulus caderet in fluvium Bescha vocatum, deinde transeundo infra per ipsum fluvium Bescha ad bonum spatium eundo exiret de ipso fluvio ad partem dextram ad quandam planitiem, ubi meta terrea esset erecta a parte sinistra secus quandam viam, de qua egrediendo per ipsam viam veniret ad semitam, que semita tenderet sub latere montis Videna alio nomine Zegynynverh vocati ad orientem, ubi meta terrea est erecta circa antiquam viam a parte sinistra secus dictam viam existens, et de ipsa meta transiret per eandem antiquam viam ad dictam partem orientalem sursum eundo per bonum spatium et veniret ad quandam arborem ihorfa, sub qua meta terrea esset erecta, deinde eundo supra per viam perveniret ad quendam monticulum ad arborem tulfa vocatam secus quandam viam existentem a parte dextra, que via tenderet de generatione Menych, sub qua meta terrea similiter esset erecta, de qua egrediendo et per ipsam viam

per magnum spatium . . . eundo perveniret ad unam aliam arborem tulfa vocatam prope eandem viam a parte dextra existentem, cruce signatam, prope ad quandam vineam Netuorse alio nomine Zegynynagora vocatam, sub qua meta terrea esset erecta, deinde reflecteretur ad quandam vallem ad partem sinistram et transeundo infra per eandem veniret ad quendam rivulum et per eundem [rivulum] veniret superius per vallem eundo ad arborem piri, de qua per quandam antiquam viam eundo veniret ad arborem tulfa vocatam, a qua descendendo ad sinistram partem in vallem per antiquam viam eundo veniret inferius ad fontem Rascha vocatum et per eundem fontem iret superius versus partem aquilonarem et pertingeret usque ad ecclesiam sancte crucis et de ipsa ecclesia directe procedendo veniret ad quandam arborem sorbelli meta terrea circumfusam, de qua sursum procedendo per monticulum veniret ad duas arbores tulfa dictas penes quandam viam a parte dextra eiusdem vie existentes, quarum maior esset cruce signata, ab hinc per eandem viam directe sursum procedendo veniret inter duas arbores tulfa dictas, quas arbores ipsa via separat, deinde transiret supra directe per eandem viam et perveniret ad arborem hasfa vocatam cruce signatam, sub qua congeries lapidum esset facta in signum mete, ab hinc iret supra ad cacumen montis Podradeech vocati et deinde veniret ad quendam lapidem Veresku dictum et sic predicte mete terminantur; et he m[ete coniungunt] commetanealiter metas quarundam villarum eiusdem magistri Stephani videlicet Dolech alio nomine Prascheuo et Prikaye vel Kostanek ac Podradech vocatarum. Datum sexto die diei statutionis prenotate, anno domini Millesimo CCC. nonagesimo nono.

1399. sept. 20.

Garai Miklós nádor 1399. oct. 15 után kelt levelében, **hátrább.**

CXIV.

Zágráb, 1399. oct. 15 után.

Garai Miklós tótországi bán bizonyos, Podradeczhez tartozó vitás földet a Verhovina nemzetségbeliek ellen Blagay Duim fia Istvánnak ítéli.

Nos Nicolaus de Gara regnorum Sclavonie, Dalmatie et Croatie banus memorie commendantes tenore presentium significamus quibus expedit universis, quod nobis in octavis festi Assumptionis virginis gloriose una cum nobilibus aug. 22. re[gni] .... nobilium in nostri presentia litigantium moderativo iudicio in sede nostra iudiciaria sedentibus magister Stephanus filius condam comitis Duym de Blagai ad nostram veniendo presentiam, quasdam sex literas, tres videlicet recaptivatorias, unam capituli ecclesie Zagrabiensis et duas capituli Chasmensis, ac tres nostras iudiciales anno in presenti in diversis terminis confectas nostro iudicio ...... prima litera statutoria dicti capituli Zagrabiensis anno domini Millesimo trecentesimo nonagesimo nono, feria secunda proxima 1399. mart. 24. post dominicam Ramispalmarum emanata ad literatorium regium preceptum nobis rescripta, tenoremque literarum regalium eidem capitulo Zagrabiensi directarum verbaliter in se habens inter cetera declarabat, quod cum idem magister Stephanus ...... de Konkouich regio et domino Stephano Virgilius dicto dicte ecclesie Zagrabiensis prebendario eiusdem capituli hominibus feria secunda proxima post dominicam Letare nunc pre- mart. 10. teritam ad faciem cuiusdam particule terre, ad villam ipsius magistri Stephani Podradech vocatam pertinentis, vicinis et commetaneis suis universis inibi legitime convocatis et presentibus acced[endo, dum eandem recaptivare, metarum]que erectionem predicte particule terre facere statuereque eandem sibi voluissent dicti domini nostri regis et ipsius capituli homines supra dicti, tunc Stephanus filius Bogdose, Juchech filius Gerdsych, Petrus frater predicti Stephani, Martinus filius Pauli ac Georgius frater eiusdem, Cuetko filius Menych, Stepan filius Ly[uchkouich, Emericus faber Ceuechy, Dragos frater eiusdem Emerici, Iuan filius Crisan, Gyurgek filius Kouachych, Bogdan

frater eiusdem Gyurgek, Paulus filius Juchy, Georgius frater eiusdem, Stephanus dictus Berzycha Stephani, Clemens, Iuan, Petrus fratres predicti Stephani, Mauer filius Martini, Benko filius Dragchy, Andreas filius Vermye, [Zorko filius Odoleni, frater eius]dem Velichko et Iuan filius Ladihe, frater eiusdem Myk, nobiles de generatione Vorhouina premissis possessionarie recaptivationi, metarum erectioni et statutioni eidem magistro Stephano fiendis contradictionis velamine obstando contradixissent; ob hocque eosdem ad octavas festi Pasche
apr. 6. Domini nunc preteritas contra prelibatum magistrum Stephanum, quemlibet eorum de [portione sua possessionaria in] eadem Vorhouina habita nostram citassent in presentiam rationem contradictionis eorum reddituros.

Prima enim ipsa litera nostra iudicialis anno in predicto,
apr. 22. decimo octavo die earundem octavarum festi Pasche Domini hic Zagrabie exorta denotabat, quod prefatus magister Stephanus contra prenotatos nobiles de dicta Vorhouina decem et octo diebus continuis [legitime stetisset] in termino coram nobis, qui iuxta continentiam literarum predicti capituli Zagrabiensis citatoriarum pariter et recaptivatoriarum super facto contradictionis statutionis ac metarum erectionis eiusdem particule terre legitime citati nostram in presentiam non venissent neque misissent, unde ipsos in iudiciis commisissemus fore convictos, si se rationabiliter non [possent excusare].

Secunda vero litera dicti capituli Chasmensis recapti-
maj. 14. vatoria anno in eodem, in festo beati Bonifacii martyris confecta ad literatoriam nostram petitionem nobis rescripta, seriemque literarum nostrarum eidem capitulo Chasmensi directarum per omnia in se continens inter alia exprimebat, quod cum prefatus magister Stephanus acceptis Nicolao filio Brokun de Gora [nostro et discreto] viro domino Andrea dicte ecclesie Chasmensis prebendario dicti capituli hominibus
maj. 3. sabbato videlicet in festo Inventionis sancte Crucis iam elapso ad faciem dicte particule terre ad villam ipsius magistri Stephani Podradech predictam pertinentem, vicinis et commetaneis suis universis inibi legitime convocatis et presentibus accedendo, dum eandem recaptivare, metasque eius [erigere et] sibi ipsam statui facere voluisset, tunc prefati Stephanus et

alii nobiles de dicta Vorhouina premissam possessionariam recaptivationem, metarum erectionem et statutionem contradictionis velamine obstando contradixissent, ob hocque eosdem ad dictas octavas festi Nativitatis beati Iohannis baptiste jul. 1.
contra prefatum magistrum Stephanum, quemlibet eorum de portione sua possessionaria in dicta Vorhouina habita nostram citassent in presentiam rationem contradictionis eorum reddituros.

Secunda vero dicta litera nostra iudicialis anno in eodem, decimo nono die dictarum octavarum festi Nativitatis beati Iohannis baptiste hic Zagrabie suborta explicabat, quod jul. 19.
Petrus filius Emerici pro ipso magistro Stephano cum procuratoriis literis vestris contra eosdem Stephanum filium Bogdase et alios nobiles de dicta Vorhouina ab ipsis octavis festi Nativitatis beati Iohannis baptiste decem et octo diebus continuis legitime stetisset in termino coram nobis, qui iuxta continentiam literarum dicti capituli Chasmensis citatoriarum super facto contradictionis statutionis eiusdem particule terre legitime citati nostram in presentiam non venissent neque misissent, unde ipsos in iudiciis commisissemus fore convictos, si se rationabiliter non possent excusare.

Tertia siquidem litera recaptivatoria ipsius capituli Chasmensis anno in predicto, in festo beati Dominici confessoris aug. 5.
proxime elapso emanata, similiter ad nostram literatoriam petitionem nobis rescripta continentiamque literarum nostrarum eidem capitulo Chasmensi directarum seriose in se continens denotabat, [quod] cum idem magister Stephanus acceptis Alexandro filio Andree de Gora nostro et discreto viro domino Stephano prebendario ipsius capituli Chasmensis hominibus feria secunda proxima post festum beati Iacobi apostoli nunc preteritum ad faciem eiusdem particule terre, jul. 28.
vicinis et commetaneis eiusdem universis inibi legitime convocatis et presentibus accedendo et dum pre[dictam] recaptivationem, metarumque erectionem ac statutionem sibi facere voluisset per nostrum et dicti capituli Chasmensis homines supra dictos, tunc prefatus Stephanus filius Bogdase et alii nobiles de dicta Vorhouina premissis possessionarie recaptivationi, metarumque erectioni et statutioni eidem magistro Stephano fiendis

contradictionis velamine obstando contradixissent, ob [hocque]
aug. 22. eosdem ad dictas octavas festi Assumptionis virginis gloriose contra prelibatum magistrum Stephanum, quemlibet eorum de portione sua possessionaria in eadem Vorhouina habita nostram citasset in presentiam rationem contradictionis eorum reddituros.

Tertia vero ipsa litera nostra iudicialis anno in predicto,
sept. 9. decimo nono die dictarum octavarum festi Assumptionis virginis gloriose [hic Zagra]bie emanata indicabat, quod idem magister Stephanus personaliter contra eosdem Stephanum filium Bogdase et alios nobiles de prefata Vorhouina a dictis octavis festi Assumptionis virginis gloriose decem et octo diebus continuis legitime in termino stetisset coram nobis, qui iuxta continentiam literarum ipsius capituli Chasmensis citatoriarum pariter et recaptivatoriarum su[per facto] contradictionis statutionis eiusdem particule terre legitime citati nóstram in presentiam non venissent neque misissent, unde ipsos in iudiciis consuetis commisissemus fore convictos, si se rationabiliter non possint excusare. Quibus quidem literis exhibitis annotatus magister Stephanus sibi ex parte predictorum nobilium de Vorhoui[na in pre]missis per nos iuris medelam postulabat [elargiri.

Unde quia] prefatus magister Stephanus predictam particulam terre tribus vicibus ut premittitur nomine iuris sui per prescriptos nostros ac Zagrabiensis et Chasmensis capitulorum homines legitime recaptivando sibi statui facere voluerit, in ipsisque trinis possessionariis recaptivationibus et statutionibus semper per prefatos nobiles de dicta Vorhouina premissis recaptivationi, metarum erectioni et [statutioni] contradictio facta fuisset, eosdemque nobiles contradictionis eorum rationem reddituros legitime citationis modum observando contra se idem magister Stephanus nostram in presentiam in causam attraxisset, iidem vero nobiles ad nullum prescriptorum terminorum per eosdem regium, nostros et predictorum capitulorum homines ipsis iuridice assignatorum nostram in presentiam venire vel mittere sueque contradictionis rationem assignare curavissent, sed se in quolibet premissorum trium terminorum oneribus iudicialibus aggravari per-

misissent, consuetudinaria vero regni lege requirente in facto trine possessionarie recaptivationis et statutionis prohibitores trina vice citati iuri parere non curantes, contradictorieque inhibitionis eorum rationem assignare recusantes amplius earundem possessionariarum portionum recaptivationi et statutioni contradictorie obviare non valent, sed eorundem ac aliorum quorumlibet contradictione non obstante earundem portionum possessionariarum requisitores in dominium ipsarum trinario numero legitime recaptivatarum statui debent atque introduci: pro eo amicitiam dicti capituli Zagrabiensis literatorie petieramus diligenter, quatenus ipsorum mitterent hominem pro testimonio fide dignum, quo presente homo noster infra declarandus ad faciem prescripte particule terre, vicinis et commetaneis eiusdem universis inibi legitime convocatis et presentibus accedendo, facta prius legitima reambulatione metarumque erectione eiusdem, eandem particulam terre cum omnibus suis utilitatibus et pertinentiis universis eidem magistro Stephano eo iure, quo sibi eedem pertinere dinoscuntur, contradictione prefatorum nobilium de dicta Vorhouina et aliorum quorumlibet eo, quod in premissis trinis recaptivationibus et statutionibus eidem preter predictorum nobilium nullius alterius contradictio obviaret, obviare non valente statueret et committeret perpetuo tenendam et possidendam, salvis iuribus alienis, si qui vero alii preter predictos nobiles superius nominatos quicunque iuris se habere speraverint in eadem, facta ipsa statutione, dum voluerint exequantur; et post hec ipsarum recaptivationis, statutionis et reambulationis, metarumque erectionis seriem ut fieret expediens nobis ad octavas festi beati Michaelis archangeli tunc oct. 6.
venturas amicabiliter rescriberet capitulum Zagrabiense prenotatum.

Tandem ipsis octavis festi beati Michaelis archangeli instantibus predictus magister Stephanus ad nostram veniendo presentiam literas dicti capituli Zagrabiensis super premissis nobis rescriptionales nostrum produxit in conspectum habentes hunc tenorem: Magnifico viro domino Nicolao de Gara — — *sat., l. Garai Miklós bán 1399. sept. 20-án kelt levelét, elébb.* — Quibus quidem literis exhibitis, quia pre-

scripta particula terre per predictos nostrum et ipsius capituli Zagrabiensis homines...... [iuxta nost]ram iudiciariam commissionem predicto magistro Stephano statuta fore ex serie prescriptarum literarum dicti capituli Zagrabiensis adinveniebatur, pro eo una cum regni nobilibus nobiscum adiudicantibus predictam particulam terre cum omnibus suis utilitatibus et pertinentiis universis modo prehabito pre[fato magistro] Stephano statutam eidem...... [adiudicavimus] et commisimus perpetuo possidere, tenere pariter et habere, salvo iure alieno. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes literas nostras privilegiales pendentis sigilli nostri munimine roboratas eidem magistro Stephano duximus concedendas. Datum Zagrabie, deci[mo] . . . . . . festi beati Mich[aelis
1399. archangeli, anno domini] Millesimo CCC. nonagesimo nono supra dicto.

Eredetije hártyán, *65*.

CXV.

1400. jun. 19.

A zágrábi káptalan Alsó-Jamniczát a hasonló nevű nemzetségtől a Blagay István zágrábi kanonok részére elfoglalja.

Capitulum ecclesie Zagrabiensis omnibus Christi fidelibus presentibus et futuris presens scriptum inspecturis salutem in domino sempiternam. Ad universorum tam presentium quam futurorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod cum nos nuper receptis literis occupatoriis viri magnifici domini Nicolai de Gara regnorum Sclavonie, Dalmatie et Crovatie bani inter cetera pro parte honorabilis viri magistri Stephani filii condam comitis Duymi de Blagay emanatis, sigillis eiusdem domini bani absentibus sigillo magistri Iohannis filii Anthemi vice bani et comitis ipsius Zagrabiensis consignatis nobisque loquentibus et directis, et iuxta earundem literarum occupatoriarum continentias et series una cum Petro filio Stephani de campo Zagrabiensi, homine prefati domini bani in dictis suis literis inter alios nominatim expresso et ad hec specialiter destinato unum ex nobis scilicet discre-

tum virum magistrum Gregorium de Waras, socium et concanonicum nostrum ad infra scriptam possessionariam occupationem faciendam pro testimonio transmisissemus fide dignum, tunc iidem domini bani et noster homines tandem exinde ad nos reversi nobis concorditer retulerunt, quod ipsi die dominico proximo post festum Ascensionis Domini proxime maj. 30
preteritum ad facies cuiusdam possessionis inferior Jamnicha vocate hominum generationis eiusdem videlicet Lubech filium Radozlai, Paulum Myhouich, Thomam filium Benedicti, Petrum filium Thome, Gurko Galouich, Vidko Semkouich, Mauer et Blasium filios Diaxe, Rados filium Marci, Paulum Mohouich, Dragos (filium) Dempnis, Maron filium Thome, Martinum filium Stoyzlai, Stephanum filium Radozlai, Thomam filium Mareni, Cwecch filium Bogdassa, Budko filium Martini, Dokel filium Radossa, Iuan filium Mauri, Milsa filium Wlchiak, Semko filium Martini, Lubech filium Wlchiak, Milos filium Diaxe et Petrum filium Iuan, convocatis universis eiusdem vicinis et commetaneis, demptis fratribus, cognatis et proximis eorundem supra nominatorum, qui si essent, scire iidem domini bani et noster homines non valuissent, accessissent, ibique accedendo eandem occupassent, continuis tribus diebus se se sequentibus in eadem possessione residentes, occupatamque in duabus partibus dicti domini bani iudiciariis, tertia vero parte dicte partis adverse prefati magistri Stephani manibus tamdiu per ipsum dominum banum et dictam partem adversam possidendam, tenendam pariter et habendam, quousque eedem per hos, quorum redemptioni magis convenirent, redimi poterint atque valebunt, assignassent nullo penitus ibidem contradictore apparente. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes concessimus literas nostras privilegiales pendentis et a(u)thentici nostri sigilli munimine roboratas. Datum tertio die festi Corporis Christi, anno eiusdem Millesimo quadringentesimo. 1400. jun. 19

Eredetije hártyán, melyről a fehér és zöld nyers selyem zsinóron függő pecsét elveszett, *66*. Megvan még Egervári László dalmát bán 1493. febr. 20-án kelt ítéletlevelében, hátrább.

CXVI.

1401. maj. 13.

A zágrábi káptalan a Volkodrug által Baboneg ispánnak eladott Polanára vonatkozó saját oklevelét Blagay István zágrábi kanonok részére átírja s új pecsétjével megerősíti.

Capitulum ecclesie Zagrabiensis omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in domino sempiternam. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod honorabilis vir magister Stephanus filius condam magnifici viri Duymi comitis, comes de Blagay ac socius et concanonicus noster de medio nostri exsurgendo exhibuit nobis literas serenissimi principis domini Sigismundi inclyti regis Hungarie, Dalmatie, Crovatie etc., nec non marchionis Brandenburgensis etc. domini nostri naturalis maiori sigillo suo consignatas, in quibus nobis mandabatur, quod quia ipse magister Stephanus premissi comitis Duymi filius haberet plura literalia sua munimenta priori sigillo nostro consignata, que novo sigillo nostro renovari et consignari multum indigeret, et ob hoc ea sub moderno nostro sigillo pendenti transscribi et renovari facere deberemus seriatim, qui inter alias suas literas exhibuit nobis quasdam nostras literas privilegiales tenoris infra scripti, petens nos, ut easdem de verbo ad verbum transcribi faceremus. Quarum tenor talis est: Nos capitulum Zagrabiensis ecclesie — — *sat., l. az István tótországi bán 1249. évi leveléhez írt jegyzetet.* — Nos igitur mandatis ipsius domini regis obedire cupientes ut tenemur, dictas literas privilegiales in anno domini videlicet M. quadringen-
1401. maj. 13. tesimo primo, sequenti die festi Ascensionis Domini per premissum magistrum Stephanum nobis exhibitas et presentatas, nostro priori sigillo consignatas omni prorsus suspicioni carentes de verbo ad verbum transcribi et nostro novo sigillo pendenti fecimus communiri ad cautelam. Datum anno, die, loco quibus supra.

Eredetije hártyán, melynek aljából egy darab a függő pecséttel együtt kiszakadt, 69.

CXVII.

1404. jan. 12.

A zágrábi káptalan Petregi Iván fiait a Gumaz fia Mike Ladikovity nevű birtokába beigtatja.

Capitulum ecclesie Zagrabiensis omnibus Christi fidelibus presentibus pariter et futuris presentium notitiam habituris salutem in omnium salvatore. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod cum nos receptis literis serenissimi principis domini Sigismundi dei gratia inclyti regis Hungarie, Dalmatie, Crovatie etc., marchionisque Brandemburgenis etc. sacrique romani imperii vicarii generalis ac regni Bohemie gubernatoris, domini nostri gratiosi introductoriis pariter et statutoriis pro parte Petri, Pauli, Blasii et Philippi filiorum Iwan de Pethryegh emanatis, nobisque loquentibus et directis, iuxta quarum continentiam una cum Martino filio Jwk de Pegh homine vestro *) in dictis literis vestris **) nominatim conscripto unum ex nobis scilicet virum honorabilem magistrum Stephanum archidiaconum de Warosd, socium et concanonicum nostrum nostro pro testimonio ad infra scriptam possessionariam introductionem et statutionem faciendas duxissemus transmittendum fide dignum, qui demum exinde ad nos reversi nobis concorditer retulerunt in hunc modum, quod ipsi octavo die festi beati Iohannis euangeliste **jan. 3.** ad faciem portionis possessionarie Myke filii Gumaz in possessione Ladykowygh, vicinis et commetaneis inibi legitime convocatis et presentibus accessissent, prefatos Petrum, Paulum, Blasium et Philippum in dominium prefate portionis possessionarie Myke introduxissent, eandemque iure nove sue donationis titulo eisdem statuissent cum omnibus utilitatibus et pertinentiis universis perpetuo possidendam, nullo contradictore ibidem penitus apparente, tribusque diebus continuis iuxta regni consuetudinem in dicta possessione moram faciendo personalem. In cuius rei memoriam firmitatemque per-

*) Igy, a helyes *suo* helyett.

**) Helyesen *suis* lenne.

petuam presentes literas nostras pendentis sigilli nostri munimine roboratas duximus concedendas. Datum decimo die
1404. jan. 12. introductionis et statutionis predictarum, anno domini M. quadringentesimo quarto.

Eredetije hártyán, fehér és violaszínű nyers selyem zsinóron függő megkopott pecséttel, *70.*

CXVIII.

1404. maj. 21.

A zágrábi káptalan Gordovai László és Ezdegei Besenyő Pál tótországi bánok parancsára Obrucsáni Andrást a Zágráb vármegyei Busevics birtokába beigtatja.

Capitulum ecclesie Zagrabiensis omnibus Christi fidelibus presentibus pariter et futuris presentium notitiam habituris salutem in omnium salvatore. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod cum nos receptis literis magnificorum virorum dominorum Ladislai filii Ladislai de Gordoua et Pauli bisseni de Ezdeghe regnorum Sclavonie, Dalmatie et Crovatie banorum, amicorum nostrorum honorandorum introductoriis pariter et statutoriis sigillo magistri Marci vice bani predictorum regnorum ac comitis Zagrabiensis ut apparebat consignatis, pro parte magistri Andree filii Ztrezouoy de Obrouchan emanatis, nobisque loquentibus et directis, iuxta quarum continentiam una cum Iwan filio Wlk de Polanya homine dictorum banorum in literis eorundem nominatim conscripto nostrum hominem virum discretum videlicet Blasium sacerdotem, chori ecclesie nostre prebendarium nostro pro testimonio ad infra scriptam possessionariam introductionem et statutionem faciendas duxissemus transmittendum, qui demum exinde ad nos reversi nobis concorditer retulerunt eo modo,
maj. 14. quod ipsi feria quarta proxima post festum Ascensionis Domini simul procedendo ad faciem eiusdem possessionis regie maiestatis Buseuith vocate, in comitatu Zagrabiensi habite, vicinis et commetaneis eiusdem universis inibi legitime convocatis et presentibus accessissent, prefatum magistrum Andream

filium Ztrezeuoy in dominium dicte possessionis Buseuich nuncupate et suarum pertinentiarum introduxissent, eandemque annotato magistro Andree et per eum suis heredibus, heredumque suorum successoribus universis iure sibi incumbenti perpetuo possidendam, tenendam pariter et habendam statuissent, nullo contradictore penitus ibidem apparente, tribusque diebus post se se sequentibus in dicta possessione Buseuich moram faciendo personalem. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes nostras literas pendentis sigilli nostri munimine roboratas duximus concedendas. Datum feria quarta proxima post festum Pentecostes, anno domini Millesimo quadringentesimo quarto. 1404. maj. 21.

Eredetije hártyán, melyről a fehér és violaszínű nyers selyem zsinóron függő pecsét leszakadt, 71.

CXIX.

Buda, 1406. jan. 2.

Zsigmond király a hűtlen Mesztegnyői Szerecsen Mihály Tolna vármegyei birtokait: Závodot, Tevelt, Kovácsit, Kökényest, Baletát, a két Vejkét, Vargonyt, Csókafőt, Görényest, Terjéket, a két Mucsifalvát, Márkfalvát, Kölesdet, Dunaturt, Gunthtelekét hű szolgálataiért a florenczi származású Ozorai Pipó temesi ispánnak és testvérének adományozza.

Nos Sigismundus dei gratia rex Hungarie, Dalmatie, Croatie etc., marchioque Brandemburgensis etc., sacri romani imperii vicarius generalis et regni Bohemie gubernator significamus tenore presentium quibus expedit universis memorie commendantes, quod quia divis et humanis institutis non dissonat, ut qui regiam non verentur lacescere maiestatem et contra eius commoda moliuntur, ab ipsa personarum et proprietatum incommoda suscipiant et eisdem inferri debeant detrimenta. Ideo nos Michaelem filium condam Iohannis Saracheni de Meztegenew, qui primo in proximo elapsis regni nostri motionum temporibus ceteris nostris notoriis infidelibus adherendo in cunctis eorum sceleratis processibus in favorem Ladizlai, filii condam Karoli de Duracio, regis

Sicilie, tunc regnum nostrum hostiliter subintrantis eisdem incedere, demumque facta sibi de nostre regie liberalitatis clementia largiflua super huiusmodi suis nefariis excessibus gratia speciali ipsam nostram gratiam grate non suscipiens, sed in vilipendium reputans a suis rebellibus et scelerosis primis gestis non destitit, sed in perpetue rebellionis et infidelitatis sue manifestissimum indicium perniciosum nefas accumulans et a nostra facie se absentans ad ipsum Ladizlaum regem Sicilie, nostrum emulum in contemptum nostre maiestatis et gratie nostre sibi facte super premissis suis excessibus se transferre non expavit, ubi et apud quem usque modo fore perhibetur, universis et quibuslibet suis iuribus possessionariis intra regnorum nostrorum limites ubivis existentibus non immerito duximus destituendum et ipsum perpetua infidelitatis indebili nota et crimine lese nostre maiestatis denigratum fore decernentes privamus effective. Attendentes itaque et nostre mentis acie perspicaci *) consideratione recensentes preclarissime fidei et fidelitatis constantiam ac laudandorum servitiorum et gratiosissimorum obsequiorum uberrimas complacentias et virtuosa merita viri magnifici Piponis de Ozora, filii Stephani de Scolaris de Florentia, Themesiensis et camerarum salium nostrorum comitis, fidelis nostri et dilecti, quibus ipse a primevis suis temporibus in cunctis nostris et regni nostri negotiis et expeditionibus validis, prosperis scilicet et adversis semper locis et temporibus opportunis agilitate strenua, sollicitudine indefessa, fidelitatis fervore, et presertim in iam dictis regni nostri motionum temporibus continue lateri nostro diligentissime adherendo indesinenter studuit et adhuc anhelat, in futurumque magis intendit toto nisu complacere nostre maiestati, volentes eidem horum intuitu regie remunerationis favorem aliquantisper ostendere, quamvis respectu suorum remunerandorum meritorum exigua facere cernamur, in aliquale tamen nostre regalis benivolentie signum portiones possessionarias prefati Michaelis filii condam Iohannis Saracheni de Meztegenew in possessionibus Zauoth. Teuel, Kowachi, Kwkenyes, Baleta, Weke et

---

*) Hibásan *prospicaci* az átiratban.

altera Weke, Wargon, Chokafew, Gwrenes, Teryek, Muchifalua et alia Muchifalua, Markfalua, Kisapar, Kwlesd, Dunatwr, Gunthteleki vocatis,*) in comitatu Tolnensi habitis existentes, ipsum concernentes, tanquam per notam infidelitatis eiusdem Michaelis ad manus nostras regias devolutas ex eoque nostre pertinentes collationi simul cum cunctis utilitatibus ipsarum et pertinentiis, fructibus, obventionibus, terris utputa arabilibus cultis (et) incultis, pratis, pascuis, montibus, vineis, vallibus, silvis, nemoribus, piscinis, aquis aquarum decursibus, campis, molendinis, locis molendinorum et generaliter cunctis earundem utilitatum integritatibus quibusvis nominibus vocitatis sub ipsarum veris metis et antiquis de manibus nostris regiis nove nostre donationis titulo et omni eo iure, quo eedem ratione previa nostre incumbunt collationi, mera auctoritate regia ex certaque nostre maiestatis scientia, prelatorum etiam et baronum nostrorum consilio prematuro et decreto uniformi eidem comiti Piponi et per ipsum Mathie fratri suo uterino, ipsorumque heredibus et posteritatibus universis dedimus, donavimus et contulimus, imo damus, donamus et perhenniter effective conferimus per ipsos comitem Piponem et Mathiam fratrem suum, ipsorumque heredes et heredum cunctos superstites iure perpetuo et irrevocabiliter possidendas, tenendas pariter et habendas, salvis iuribus aliorum fidelium utputa nostre maiestatis, presentium patrocinio mediante, quas dum nobis specietenus allate fuerint, in formam nostri privilegii pro eisdem redigi faciemus. Datum Bude, secundo die festi Circumcisio- 1406.
nis Domini, anno eiusdem Millesimo quadringentesimo sexto. jan. 2.

Zsigmond király 1409. jan. 2-án kelt átiratában, hátrább.

---

*) Kétszer írva.

CXX.

1406. jan. 20.

A szegszárdi convent Ozorai Pipót és testvérét a hűtlen Szerecsen Mihály Tolna vármegyei birtokaiba, Zsigmond király parancsára beigtatja.

Conventus monasterii Saxardiensis universis Christi fidelibus presentibus et futuris presentium notitiam habituris salutem in omnis salutis largitore. Provida sollicitudo hominum sapientum adinvenit, ut ea, que aguntur in tempore, ne simul labantur cum eodem, literarum testimonio debeant communiri. Proinde ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod nos literas serenissimi principis domini nostri domini Sigismundi dei gratia regis Hungarie etc. statutorias nobis directas humiliter recepimus in hec verba:

Sigismundus dei gratia rex Hungarie, Dalmatie, Croatie etc., marchioque Brandemburgensis etc., sacri romani imperii vicarius generalis et regni Bohemie gubernator fidelibus suis conventui ecclesie Saxardiensis salutem et gratiam. Cum nos portiones possessionarias Michaelis filii condam Iohannis Saracheni de Meztegenew in possessionibus Zauoth, Teuel. Kowachi, Kewkenyes, Baletha, Weke et altera Weke, Wargon, Chokafew, Gwrenes, Teryek, Muchifalua et alia Muchifalua, Markfalua, Kisapar, Kwlesd, Dunathwr, Gunthteleke et Varasd vocatis, in comitatu Tolnensi habitis ipsum concernentes tanquam per notam infidelitatis eiusdem Michaelis ad manus nostras regias devolutas fideli nostro magnifico viro Piponi de Ozora filio Stephani de Scolaris de Florentia, Themesiensi et camerarum salium nostrorum comiti ac per ipsum Mathie fratri suo uterino per alias literas nostras perpetuo nove nostre donationis titulo duxerimus conferendas, fidelitati igitur vestre firmiter precipimus et mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum, quo presente Gregorius Bychkele vel Emericus filius eiusdem de Dorog, sin Iohannes de Sagh aut Nicolaus filius Tiburtii de Honnye,*) neve Nicolaus de Erchy sin Gregorius filius Phi-

*) Igy, *Hennye* helyett.

lippi de Zerdahel, an Andreas literatus de Kyssebfalu ceu Lucas literatus de Tukesegh aliis absentibus homo noster ad facies prefatarum portionum possessionariarum, vicinis et commetaneis earundem universis illuc legitime convocatis et presentibus, accedendo introducat prefatos comitem Piponem et Mathiam fratrem suum in dominium earundem, statuatque ipsas eisdem premisso nove nostre donationis titulo perpetuo possidendas, contradictione prefati Michaelis non obstante, contradictores vero si qui alii fuerint, citet ipsos contra memoratos comitem Piponem et Mathiam fratrem suum nostram in presentiam ad terminum competentem rationem contradictionis eorum reddituros; et post hec ipsarum possessionariarum introductionis et statutionis seriem cum nominibus contradictorum et evocatorum, terminoque assignato nobis fideliter rescribatis. Datum Bude, sabbato proximo post festum Circumcisionis Domini, anno eiusdem Millesimo quadringentesimo sexto. 1406. jan. 2.

Nos igitur premissis mandatis ipsius domini nostri regis obedire cupientes ut tenemur, una cum predicto Nicolao filio Tiburtii de Henye homine regio religiosum virum fratrem Petrum sacerdotem, unum ex nobis ad premissum mandatum regium fideliter exequendum nostro pro testimonio duximus destinandum, qui tandem exinde ad nos reversi nobis concorditer retulerunt, quod idem homo regius, ipso nostro testimonio presente, sabbato proximo post festum Epiphanie Domini jan. 9. nunc preteritum ac aliis duobus diebus ad id aptis et sufficientibus ad facies predictarum portionum possessionariarum dicti Michaelis filii Iohannis in prescriptis possessionibus Zauoth, Theuel, Kowachi, Kwkenyes, Baleta, Weke et altera Weke, Wargon, Chokafew, Gwrenes, Teryek, Muchifalua et alia Muchifalua, Markfalua, Kysapar, Kwlesd, Dunathwr, Gunthteleke et Varasd vocatis habitarum, vicinis et commetaneis earundem universis illuc legitime convocatis et presentibus, accedendo introduxisset prefatos comitem Piponem et Mathiam fratrem eiusdem in dominium earundem, statuissetque ipsas eisdem premisso nove regie donationis titulo perpetuo possidendas nullo omnino hominum contradicente, diebus legitimis in facie earundem portionum possessiona-

riarum persistendo, salvo tamen iure, quod nos in dicta possessione Teuel vocata habere speramus, remanente. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes literas nostras privilegiales pendentis et authentici sigilli nostri munimine roboratas predictis comiti Piponi et Mathie fratri suo
1406. duximus concedendas. Datum duodecimo die diei introduc-
jan. 20. tionis et statutionis predictarum, anno domini supra dicto, presentibus itaque viris religiosis Fridrico priore, Iohanne custode, Stephano cantore, ceterisque fratribus in dicto monasterio deo famulantibus iugiter et devote.

Zsigmond király 1409. jan. 2-án kelt átiratában, hátrább.

CXXI.

1406. apr. 22.

Zsigmond király Nagy Lajos oklevelét, melylyel II. Endrének a Baboneg és testvére, István részére Vodicsánról szóló adománylevelét átirta, Blagay László ispán és testvérei számára, a Hervoja, Vulkcsit és a boszniaiak ellen tanusított vitézségök jutalmáúl újból átírja, továbbá őket birtokaikon vérhatalommal ruházza fel.

(S)igismundus dei gratia romanorum rex semper augustus ac Hungarie, Dalmatie, Croatie, Rame, Servie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque rex, marchio Brandemburgensis, nec non Bohemie et Lucemburgensis heres omnibus Christi fidelibus presentibus pariter et futuris presens scriptum inspecturis salutem in omnium salvatore. Commendabilis regalis sublimitas, cuius sceptra dispositione divina licet insufficientibus meritis feliciter gubernamus, suorum fidelium subiectorum, quos propensioribus virtutum studiis et indefessis laboribus suis in obsequiis desudasse agnoverit, commodis et honoribus sic tenetur intendere, ut ea, que per suos predecessores eis gratiose donata sunt, inconcussa permaneant obtineantque robur perpetue firmitatis. Proinde ad universorum presentium scilicet et futurorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod fidelis noster dilectus magnificus Ladislaus filius Nicolai comes de Blagai nostre maiestatis adiens

in conspectum suo ac Anthonii et Iohannis fratrum suorum uterinorum, filiorum eisdem Nicolai nominibus et in personis exhibuit et presentavit nobis quasdam literas privilegiales recolende memorie condam domini Lodovici regis Hungarie, soceri et predecessoris nostri carissimi duobus eius duplicibus sigillis authenticis, uno videlicet priori alias in terra Vzora deperdito et altero de novo sculpto et preparato impendenti communitas, tenores quarundam literarum similiter privilegialium dive reminiscentie condam domini Andree simili modo regis Hungarie, quarum mediante Baboneg et Stephanum filios comitis Stephani de Goricha ipsorumque heredes in quadam terra Wodicha vocata, nec non in dominio et possessionibus quibusvis eorum tunc habitis et in futurum habendis creasset et fecisset comites liberos, preterea vero et quasdam prerogativas clementer concessisset, confirmative in se continentes tenoris inferius denotandi, supplicans annotatus comes Ladislaus nostre serenitati suo et quorum supra fratrum suorum nominibus prece humili et devota, ut prefatas literas antefati condam Lodovici regis privilegiales ratas, gratas et acceptas habentes, nostrisque literis similiter privilegialibus sub nostro authentico duplici sigillo emanandis verbotenus inseri facientes, pro ipsis eorumque heredibus et posteritatibus universis innovantes perpetuo valituras confirmare, nec non eosdem denuo et ex novo in prenominato ipsorum comitatu et dominio veros liberosque comites creare atque facere clementer dignaremur. Quarum quidem ipsius condam domini Lodovici regis literarum tenor talis est: Lodovicus dei gratia — — *sat., l. Nagy Lajosnak 1352. febr. 26-án kelt levelét, elébb.* — Nos igitur humilimis et devotis ipsius comitis Ladislai supplicationibus antefatis nostre cum suo ac dictorum Anthonii et Iohannis fratrum suorum nominibus subiective oblatis maiestati regia pietate exauditis favorabiliterque et admissis, prefatas annotati condam domini Lodovici regis literas privilegiales non abrasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte suspectas, sed omni prorsus ambiguitatis vitio destitutas, imo mere et sincere veritatis integritate prepollentes presentibusque de verbo ad verbum sine diminutione et augmento aliquali insertas, quoad omnes

eaurum continentias, clausulas et articulos acceptamus, approbamus et ratificamus; eas nichilominus multiplicibus preclaris laudis preconio attollendis complacentiis et laude dignis fidelibus multifariisque obsequiis, quibus iidem fideles nostri prefati Ladislaus, Anthonius et Iohannes comites de Blagay a multis retroactis temporibus preclare fidelitatis sincera complacentia insigniti iugiter et sollerter nobis et sacro nostro diademati studuerunt complacere, nam tempore, quo nonnulli nostri regnicole detestabilis sathane spiritu concitati non discernentes nostre maiestatis benivolentiam, promotionem et largam munificentiam eis habunde exhibitas, nec eis contenti manus sacrilegas in persone nostre offensam et contumeliam temere iniecerant violentas, iidem comites invasionem, combustionem, depopulationem et desolationem possessionum, ipsorumque castrorum obsidionem ac hominum cedem et abductionem, rerum et bonorum asportationem aliarumque innumerabilium enormitatum in ipsorum bonis, possessionibus et dominio per huiusmodi nostros infideles ceterosque nonnullos rebelles et inimicos nostros videlicet Horwoyam, Wlkchith ac Bosnenses, immanerem*) et truculentam perpetrationem non curando, personarum etiam propriarum dispendia et captivitatem prefati Iohannis fratris sui per ipsum Horwoyam factam ac redemptionem in non modica quantitate pecuniarum propriarum dicti Horwoye de vinculis, variosque formidabiles casus et eventus non advertendo fidelitatem nobis et sacre dicti regni nostri Hungarie corone constanter et immutabiliter, multis insuper minis et precibus ac promissionibus et suasionibus dicti Horwoye ac Bosnensium pulsati curaverunt observari, quorum fidelitatis pure stabilitatem idem Horwoya omnium malorum fomes egreferens et patienti animo sufferre nequiens ad ultimumque attendens, ipsos nullatenus a nostra posse declinare fidelitate, in eorundem nostrorum fidelium offensam, adducta quasi innumerabili pluralitate perfidorum turcorum et Bosnensium scismaticorum ad dominium et possessiones ipsorum fidelium nostrorum, qui commissis ibidem predis, spoliis, rapinis, adulteriis, stupris, homi-

*) Igy, *immanem* helyett.

num interemptionibus, tandemque totale dominium et possessiones in favillam redactis abscesserunt, multa namque periculorum et dampnorum, oppressionumque genera prefati fideles nostri pro nostri fastigii eminens incrementum perpessi et in firmissima solidati fidelitate virtuosa acta, que presentibus notata non existunt, sed in mente intitulata sedulius conservantur, exercuisse, uti revera didicimus, perhibentur, simul cum prescriptorum comitatus videlicet ac mardurinarum collatione, a iudiciique et iudicatus quorumlibet aliorum, excepta tantummodo regia maiestate, exemptione, nec non in dicto comitatu et possessionibus eorundem comitum de Blagay pro celebranda generali congregatione non descensione, aliisque omnibus et singulis superius in tenore earundem latius expressatis et contentis mera auctoritate regia et potestatis plenitudine, ex certaque scientia nostre maiestatis, prelatorum etiam et baronum nostrorum consilio prematuro ac uniformi decreto eorundem prefatum comitatum liberum ac collectas mardurinales pro eisdem Ladislao, Anthonio et Iohanne filiis Nicolai comitibus de Blagay, ipsorumque heredibus et posteritatum cunctis successoribus rursus denuo et ex novo nove nostre donationis titulo clementer dantes perpetue et conferentes, nec non eosdem a iudicio et iudicatu quorumlibet, ut superius declaratur, omnino prorsus eximentes et segregantes, iudicio et iudicatu tantummodo regio reservantes, ceterum ut nullus dux banusque et quipiam prelatorum aut baronum in comitatu vel dominio eorundem *) comitum pro celebranda congregatione generali descendere debeat, innovantes perpetuo valituras confirmamus. Nichilominusque largiflua clementia, gratiaque speciali et potestatis plenitudine nostre maiestatis eisdem hanc gratie prerogativam duximus concedendam, imo annuimus et concedimus, ut ipsi cunctos latrones seu vispiliones, furatores homicidasque, nec non quosvis malefactores intra comitatum seu dominium eorum comprehensos secundum rigorem et lineam iustitie et qualitatem reatus in caput, corpus et membrum corripiendi, puniendi ac penam et cruciatus inferendi atque

*) Hibásan *ipsorumdem* az eredetiben.

infligendi gratia et auctoritatis plenissima potestate per nos ipsis perpetue attributa exinde et concessa mediante liberam, plenam et omnimodam habeant potestatis facultatem presentis scripti nostri patrocinio mediante. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes eisdem concessimus literas nostras *) privilegiales pendentis et authentici sigilli nostri novi duplicis munimine roboratas. Datum per manus reverendi in Christo patris et domini domini Eberhardi premissa dei et apostolice sedis gratia episcopi Zagrabiensis, aule nostre
1406. sumpmi cancellarii, fidelis nostri dilecti, anno domini Mille-
apr. 22. simo quadringentesimo sexto, decimo kalendas Maji, regni autem nostri anno decimo octavo, venerabilibus in Christo patribus et dominis Valentino tituli sancte Sabine sacrosancte romane ecclesie presbytero cardinali et ecclesie Quinqueecclesiensis gubernatore, Iohanne Strigoniensi, Colocensi et Iadrensi sedibus vacantibus, Andrea Spalatensi, altero Andrea Ragusiensi archiepiscopis, Waradiensi sede vacante, Stephano Transsilvanensis, eodem domino Eberhardo Zagrabiensis, Agriensi sede vacante, Iohanne Bosnensis, Wesprimiensi sede vacante, Iohanne Iawriensis, Vaciensi sede vacante, fratribus Dosa Chanadiensis et Hinkone Nitriensis electis ac Thoma Segniensis ecclesiarum episcopis ecclesias dei feliciter gubernantibus, Syrimiensi, Traguriensi, Scardonensi, Tininiensi, Nonensi, Sibinicensi, Makarensi, Farensi et Corbaviensi sedibus vacantibus, nec non spectabilibus et magnificis viris domino Hermano comite Cyly ac Zagorie, Dalmatieque et Croatie predictorum ac Sclavonie regnorum nostrorum bano, socero nostro carissimo, Nicolao de Gara regni nostri palatino, Iohanne filio Herrici et Iacobo Lachk vayvodis nostris Transsilvanensibus, comite Frank filio condam Konye bani iudice curie nostre, Iohanne de Maroth bano Machoviensi, honore banatus Zewriniensis vacante, Nicolao Trewtul de Newna thavarnicorum et comite de Posega, Simone predicti Konye bani filio ianitorum, Iohanne Groff comite Corbavie dapiferorum, Iohanne filio Gregorii de Alsan pincernarum, Petro Cheh

*) Kétszer írva.

agasonum nostrorum et Silstrang comite Posoniensi, aliisque quampluribus regni nostri comitatus tenentibus et honores.

commissio propria domini regis.

Eredetije hártyán, alján a pecsét zsinórjának áthuzására két bevágással, *L.* Átirata Miksa királynak Bécsben 1571. nov. 7-én a ***Franciscus Ursinus comes perpetuus de Blagay, dapifer noster*** kérésére függő pecsétes hártyán kiadott levelében, ***131.***

CXXII.

1406. apr. 22.

Zsigmond király a Nagy Lajos oklevelét, melylyel IV. Bélának Baboneg és testvére, István számára a vodicsai szabad ispánságról szóló levelét átírta, a Blagay László és testvérei kérésére ujból átírja.

Sigismundus dei gratia Hungarie, Dalmatie, Croatie, Rame, Servie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque rex ac marchio Brandemburgensis, sacri romani imperii archicamerarius, nec non Bohemie et Lucemburgensis heres universis Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis salutem in omnium salvatore. Commendabilis regalis sublimitas, cuius sceptra dispositione divina licet insufficientibus meritis feliciter gubernamus, suorum fidelium subiectorum, quos propensioribus virtutum studiis et indefessis laboribus suis in obsequiis desudasse agnoverit, commodis et honoribus sic tenetur intendere, ut ea, que per suos predecessores eis gratiose donata sunt, inconcussa permaneant obtineantque robur perpetue firmitatis. Proinde ad universorum presentium scilicet et futurorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod fidelis noster Ladislaus filius Nicolai de Blagay sua ac Anthonii et Iohannis fratrum suorum carnalium de eadem in personis nostre claritatis veniens in conspectum, exhibuit nobis quasdam literas privilegiales gloriose memorie quondam domini Ludovici regis Hungarie, soceri et predecessoris nostri charissimi, eius ultimo duplici sigillo novo authentico *) appensione communitas, tenores

*) Igy, helyesen ***ultimi duplicis sigilli novi authentici*** lenne.

quarundam literarum similiter privilegialium condam domini Bele similiter regis Hungarie super iuribus, libertatibus et prerogativis per eundem condam dominum Belam regem Baboneg et Stephano filiis comitis Stephani uti fertur progenitoribus annotatorum Ladislai, Anthonii et Iohannis gratiose factis confectarum et emanatarum confirmative in se continentes tenoris infra scripti, supplicans idem Ladislaus suo ac quorum supra fratrum suorum nominibus nostro culmini humiliter et devote, ut easdem literas annotati quondam domini Ludovici regis ratas, gratas et acceptas habentes nostrisque literis similiter privilegialibus sub nostro similiter duplici authentico sigillo, quo uti rex Hungarie utimur, emanandis verbotenus inseri faciendo pro ipso fratribusque suis prenominatis, ipsorumque heredibus innovantes perpetuo valituras confirmare dignaremur. Quarum quidem ipsius condam domini Ludovici regis literarum privilegialium tenor sequitur in hec verba: Ludovicus dei gratia Hungarie — — *sat., l. Nagy Lajosnak 1369. jul. 23-án kelt levelét, elébb.* — Nos igitur premissis humilimis et devotis supplicationibus prefati Ladislai filii Nicolai comitis de Blagai suo et quorum supra fratrum suorum de eadem nominibus et in personis nostre subiective porrectis maiestati regali benignitate exauditis clementer et admissis prenarratas literas prefati condam domini Ludovici regis privilegiales non abrasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte vitio caliginis offuscatas. imo mere et sincere veritatis integritate prepollentes presentibusque de verbo ad verbum insertas, quoad omnes earum continentias, clausulas et articulos acceptamus, approbamus et ratificamus; eas nichilominus requirentibus predictorum Ladislai, Anthonii et Iohannis comitum fidelitatibus et fidelium servitiorum multiplicium gratuitis et laudis preconio attollendis meritis per eosdem nobis et sacro nostro regio diademati a multis retroactis temporibus cum suprema *) fidelitatis constantia, agilitate strenua et sollicitudine indefessa, non parcendo etiam rebus et personis eorum, locis debitis et temporibus supreme incumbentibus insignite et laudabiliter.

---

*) Igy, *sumpma* helyett.

fervideque et intrepide exhibitis et impensis simul cum iuribus, libertatibus *) et quarumlibet prerogativarum et gratiarum conditionibus ac clausulis et articulis superius in tenoribus ipsarum literarum pretactarum latius expressatis et contentis mera auctoritate regia et potestatis plenitudine, ex certaque scientia nostre maiestatis, de prelatorum etiam et baronum nostrorum consilio prematuro et uniformi decreto eorundem pro eisdem Ladislao, Anthonio et Iohanne comitibus Blagay, ipsorumque heredibus et posteritatibus universis innovantes perpetuo valituras confirmamus presentis scripti nostri patrocinio mediante. Nichilominus quoque requirentibus eorum sinceris fidelium obsequiorum et strenuorum gestuum nonnullorum meritis gratuitis assumpsimus nostro et nostrorum successorum regum Hungarie nominibus et in solidum pollicemur prenominatos Ladislaum, Anthonium et Iohannem comites de Blagai et eorum cunctos heredes, heredumque posteritates in universis et singulis eorum iuribus, libertatibusque et prerogativarum gratia superius in tenoribus ipsarum literarum diffusius contentis et expressatis perhenniter in pacifico plenoque statu earundem et integritate firmos, inconcussosque et inviolatos tenere, habere et conservare, ac contra omnes infestantes et a quibusvis impetitoribus semper et ubique protegere, defensare, manuque tenere atque expedire, pariterque tueri facere nostris et ipsorum nostrorum successorum regum videlicet Hungarie laboribus propriis et expensis. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes eisdem concessimus literas nostras privilegiales pendentis et authentici sigilli nostri novi duplicis predicti munimine roboratas. Datum per manus reverendi in Christo patris et domini domini Eberhardi premissa dei et apostolice sedis gratia episcopi Zagrabiensis, aule nostre supremi cancellarii, fidelis nostri dilecti, anno domini Millesimo quadrin- 1406.
gentesimo sexto, decimo kalendas Maji, regni autem nostri apr. 22.
anno decimo octavo, venerabilibus in Christo patribus et dominis Valentino tituli sancte Sabine sacrosancte romane ecclesie presbytero cardinale et ecclesie Quinqueecclesiensis

*) Hibásan *liberalitatibus* az átiratban, hátrább is.

gubernatore, Iohanne Strigoniensi, Colocensi et Iadrensi sedibus vacantibus, Andrea Spalatensi, altero Andrea Ragusiensi archiepiscopis, Varadiensi sede vacante, Stephano Transsilvanensis, eodem domino Eberhardo Zagrabiensis, Agriensi sede vacante, Iohanne Bosnensis, Wesprimiensi sede vacante, Iohanne Iauriensis, Vachiensi sede vacante, fratribus Dowsa Chanadiensis et Hinkone Nitriensis electis ac Thoma Segniensis ecclesiarum episcopis ecclesias dei feliciter gubernantibus, Syrmiensi, Traguriensi, Scardonensi, Tininiensi, Nonensi, Sybinicensi, Makarensi, Farensi, Corbaviensique sedibus vacantibus, nec non spectabilibus et magnificis viris domino Hermano comite Cilie ac Zagorie, Dalmatieque et Croatie ac Sclavonie regnorum nostrorum predictorum bano, socero nostro charissimo, Nicolao de Gara regni nostri palatino, Iohanne filio Herrici et Iacobo Lachk vayvodis nostris Transsilvanensibus, comite Frank filio quondam Konye bani iudice curie nostre, Iohanne de Maroth bano Machoviensi, honore banatus Zewriniensis vacante, Nicolao Trewtel de Newna thavarnicorum et comite de Posega, Simone predicti quondam Konye bani (filio) ianitorum, Iohanne Groff comite Corbaviensi dapiferorum, Iohanne filio Gregorii de Alsan pincernarum, Petro Cheh agasonum nostrorum magistris et Silstrang comite Posoniensi, aliisque quampluribus regni nostri comitatus tenentibus et honores.

Miksa királynak Bécsben 1671. nov. 7-én a *Franciscus Ursinus comes de Blagay, dapifer noster* kérésére vörös, fehér, kék és sárga selyem zsinóron függő titkos pecsétű hártyán kelt átiratában, *132.*

CXXIII.

1409. jan. 2.

Zsigmond király a hűtlen Szerecsen Mihály Tolna vármegyei birtokairól Ozorai Pipónak és testvérének adott levelét s a szegszárdi convent azokról szóló igtató jelentését a megnevezettek számára átírja.

Sigismundus dei gratia Hungarie, Dalmatie, Croatie, Rame, Servie, Gallicie, Lodomerie, Comanie Bulgarieque rex, marchio Brandenburgensis ac sacri romani imperii archicamerarius, nec non Bohemie et Lucemburgensis heres universis Christi fidelibus presentibus pariter et futuris presentium notitiam habituris salutem in omnium salvatore. Celsitudo regia et benignitas solet sibi subiectos ad gradum provehere altiorem, qui sibi fideliter servierunt. Proinde ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod fidelis noster vir magnificus Pipo de Ozora, Themesiensis et camerarum salium nostrorum comes sua ac Mathie fratris sui carnalis in personis in nostre maiestatis veniens presentiam exhibuit nobis quasdam literas duas, unam scilicet nostram patentem moderno secreto sigillo nostro consignatam super perhempnali donatione et collatione quarundam portionum possessionariarum in possessione*) Zauoth, Tevel, Kowachi, Kwkenyes, Baleta, Weke et altera Weke, Wargon, Chokafew, Gwrenes, Teryek, Muchifalua et alia Muchifalua, Markfalua, Kisapar, Kwlesd, Dunatwr, Gunthteleki et Varasd vocatis, in comitatu Tolnensi existentibus habitarum, que alias Michaelis filii condam Iohannis Saracheni de Meztegenew nostri notorii infidelis prefuissent, et aliam conventus ecclesie Saxardiensis privilegialem super legitima statutione earundem pro eisdem comite Pipo(ne) et Mathia, ipsorumque heredibus rite factis confectas tenorum subsequentium, supplicans exinde claritati nostre idem comes Pipo suo et nomine quo supra humiliter et devote, ut easdem literas ratas, gratas et acceptas habendo, nostrisque literis privilegialibus sub novo nostro authentico

*) Igy, helyesen *possessionibus* lenne.

sigillo emanandis verbotenus inseri faciendo, pro ipsis ac eorum heredibus et posteritatibus universis innovantes perpetuo valituras dignaremur confirmare. Quarum unius utputa nostre patentis litere tenor is est: Nos Sigismundus dei gratia rex Hungarie — — *sat., l. a király 1406. jan. 2-án kelt levelét, előbb.* — Alterius siquidem, videlicet annotati conventus ecclesie Saxardiensis litere privilegialis tenor per omnia sequitur in hec verba: Conventus monasterii Saxardiensis — — *sat., l. a convent 1406. jan. 20-án kelt levelét, előbb.* — Nos igitur humilimis et devotis prefati comitis Piponis supplicationibus suo et nomine quo supra nostre per ipsum subiective oblatis maiestati regia benignitate exauditis et clementer admissis, prefatas binas literas, nostram scilicet patentem et annotati conventus ecclesie Saxardiensis privilegialem non abrasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte vitiatas, sed prorsus omni suspicionis vitio destitutas, imo mere et sincere veritatis integritate prepollentes presentibusque de verbo ad verbum insertas, quoad omnes earum continentias, clausulas et articulos acceptamus, approbamus et ratificamus; eas nichilominus requirentibus prefati comitis Piponis fidelibus servitiis nobis per ipsum tempore et loco opportunis cum summa fidelitatis constantia exhibitis et impensis, simul cum donatione predictarum portionum possessionariarum et legitima statutione earundem supino in earundem literarum tenoribus lucidius expressatis auctoritate regia et potestatis plenitudine, ex certaque nostre maiestatis scientia, prelatorum etiam et baronum nostrorum consilio prematuro ac uniformi decreto eorundem pro eisdem comite Pipone et Mathia ac ipsorum heredibus, heredumque suorum successoribus et posteritatibus universis innovantes perpetuo valituras confirmamus presentis scripti nostri patrocinio mediante, salvo dumtaxat iure alieno. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes eisdem concessimus literas nostras privilegiales pendentis et authentici sigilli nostri predicti duplicis munimine roboratas. Datum per manus reverendi in Christo patris domini Eberhardi episcopi Waradiensis,
1409. aule nostre sumpmi cancellarii, fidelis nostri dilecti, anno
jan. 2. domini Millesimo quadringentesimo nono, quarto nonas Ianu-

arii, regni autem nostri anno vigesimo, venerabilibus in Christo patribus dominis Iohanne Strigoniensi, Nicolao electo Collocensi, Iadriensi sede vacante, Andrea Spalatensi et altero Andrea Ragusiensi archiepiscopis, eodem domino Eberhardo Waradiensis, Stephano Transsilvanensis, Andrea Zagrabiensis, Iohanne Iauriensis, Philippo Vaciensis, Iohanne Vesprimiensis, Thoma Senyensis, fratribus Dosa Chanadiensis et Hynkone electo Nitriensis ecclesiarum episcopis ecclesias dei feliciter gubernantibus, Agriensi, Quinqueecclesiensi, Boznensi, Sirimiensi, Tininiensi, Sibinicensi, Scardonensi, Nonensi, Macarensi, Farensi et Corbaviensi sedibus vacantibus, nec non magnificis viris Nicolao de Gara regni Hungarie predicti palatino, Iohanne et Iacobo vayvodis nostris Transsilvanensibus, honoribus iudicatus curie nostre ac banatuum Dalmatie, Croatie et Sclavonie vacantibus, Iohanne de Maroth Machoviensi et predicto Pipone de Ozora Zewriniensi banis, Nicolao de Zeech tavarnicorum, Simone condam filio Konye bani ianitorum, Iohanne Groff de Corbavia dapiferorum, Iohanne filio Gregorii de Alsan pincernarum, Petro Cheh agazonum nostrorum magistris et Silstrang comite Posoniensi, aliisque quampluribus regni nostri comitatus tenentibus et honores.

A fehérvári keresztesek conventjének 1431. jan. 29-én kelt átiratában, hátrább.

CXXIV.

1411. jan. 2.

A zágrábi káptalan Csupor Pál Zágráb és Körös vármegye ispánja parancsára Obrucsáni Andrást Martincsics, Malaréka, Raszin és Tersics birtokába beigtatja.

Capitulum ecclesie Zagrabiensis omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presentium notitiam habituris salutem in omnium salvatore. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod cum nos receptis literis nobilis viri magistri Pauli, filii Georgii dicti Chupor de Mo-

nozlo Zagrabiensis et Crisiensis comitatuum comitis introductoriis et statutoriis pro Andrea filio Ztrezywoy de Obrouchan emanatis nobisque loquentibus et directis, iuxta earundem continentias una cum Simone filio Balsa de eadem Obrouchan homine ipsius comitis in eisdem suis literis inter alios nominatim conscripto discretum virum dominum Michaelem presbyterum, chori ecclesie nostre predicte prebendarium, hominem nostrum ad infra scriptas introductionem et statutionem faciendas pro testimonio misissemus fide dignum, tunc ipsi tandem ad nos reversi et per nos diligenter requisiti nobis concorditer retulerunt, quod ipse homo dicti comitis, presente dicto nostro testimonio, ad facies quarundam possessionum dicti Andree Marthynchych, Malareka, Rasyn et Tersych vocatarum in dicto comitatu Zagrabiensi apud manus suas habitarum, ipsum iure hereditario concernentium, vicinis et commetaneis ipsarum universis inibi legitime con-
(1410.) dec. 21. vocatis et presentibus, in festo beati Thome apostoli et aliis diebus ad hoc aptis et sufficientibus accedendo introduxisset prefatum Andream in dominium earundem, statuissetque ipsas eidem iure sibi incumbenti perpetuo possidendas, nullo pro tunc inibi contradictore apparente, prefatis dicti comitis et nostro hominibus in facie dictarum possessionum legitimis diebus moram continuam facientibus. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes nostras literas privilegiales concessimus nostri sigilli authentici appensione munitas.
1411. jan. 2. Datum in crastino festi Circumcisionis Domini, anno eiusdem Millesimo quadringentesimo undecimo.

Eredetije hártyán, melyről a zöld nyers selyem zsinóron függő pecsét elveszett, *74*.

CXXV.

1411. maj. 6.

A zágrábi káptalan előtt Dolaczi Márk és Drozgomeczi Demjén Dolecz mellett levő bizonyos földjüket huszonhét arany forintért a néhai Blagay Miklós fiainak örökbe vallják.

Nos capitulum ecclesie Zagrabiensis significamus tenore presentium quibus expedit universis, quod Marcus filius Egidii de Dolach et Damianus filius Petri de Drozgomech in ipsorum, nec non Gregorii fratris dicti Marci uterini ac omnium aliorum fratrum et consanguineorum ipsorum personis, onus et gravamen eorundem in se assumpmendo, coram nobis personaliter constituti, de quorum notitia Blasius filius Iwan de Japra nos assecuravit, dixerunt et confessi sunt oraculo vive vocis, quod ipsi quandam terram ipsorum hereditariam incipiendo a plaga septemtrionali de rivulo Besnnak et per eundem infra eundo, que caderet ad rivulum Wagyn et per eundem descendendo perveniret ad fluvium Dolech, et per ipsius meatum eundo deveniret ad rivulum Calach, et per eundem supra transeundo veniret ad montem, ubi esset nemus castanea ad meridiem et per cacumen ipsius dicti montis, ubi cadunt lapides, versus orientem circa metas abbatis eundo per annotatum montem perveniret ad unam arborem kerchy, que est in dextra parte vie ac deinde circa apidem Meynak dictum, qui est penes viam, transiret ultra viam predictam, cum omnibus suis utilitatibus, fructibus, proventibus et emolimentis magistris Ladislao, Anthonio et Iohanni, filiis condam Nicolai filii Duym, comitibus de Blagay pro viginti septem florenis auri plene ab eisdem habitis et receptis dedissent, vendidissent et tradidissent, imo dederunt, vendiderunt et tradiderunt iure perpetuo et irrevocabiliter tenendam, possidendam pariter et habendam, promittentes ipsos in pacifico et quieto dicte terre dominio contra quoslibet litigantes et causidicos conservare et protegere propriis ipsorum laboribus et expensis. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes literas nostras concessimus

pendentis sigilli nostri munimine roboratas. Datum in festo
1411. maj. 6. beati Iohannis ante portam latinam, anno domini M. quadringentesimo undecimo.

Eredetije hártyán, melyről a fehér nyers selyem zsinóron függő pecsét leszakadt, *73*.

CXXVI.

Feltri, 1413. jun. 16.

Zsigmond király a Hervoya által birt Zana vármegyét Blagay Antalnak, Lászlónak és Jánosnak adományozza s megparancsolja a lakosoknak, hogy nekik mindenben engedelmeskedjenek.

commissio propria domini regis.

Sigismundus dei gratia romanorum rex semper augustus ac Hungarie, Dalmatie, Croatie etc. rex fidelibus nostris universis et singulis nobilibus et alterius cuiusvis status et conditionis hominibus in districtu de Zana constitutis et commorantibus salutem et gratiam. Cum nos pro fidelibus servitiis Anthonii, Ladislai et Iohannis de Blagay predictum districtum de Zana hactenus apud manus Herwoye habitum rationabili de causa ab eodem Herwoya auferendo eisdem Anthonio, Ladislao et Iohanni usque nostre maiestatis beneplacitum pro honore dederimus et contulerimus, ideo fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus prefatos Anthonium, Ladislaum et Iohannem vestri in medium benigne acceptando ut nostre maiestatis personam vereri et revereri, eisdemque in omnibus licitis et consuetis obedire et obtemperare debeatis, alioquin vobis forsitan in premissis contrarium facere attemptantibus commisimus et serie presentium committimus fideli nostro magnifico Paulo Chupor regni nostri Sclavonie bano, ut ipse vos et vestrum quemlibet cum vestris gravaminibus ad premissa facienda compellat et astringat; presentes
1413. perlecte reddantur exhibenti. Datum Feltri, feria sexta proxima
jun. 16. ante festum sancte Trinitatis, anno domini Millesimo quadrin-

gentesimo XIII., regnorum nostrorum anno Hungarie etc. XXVII., romanorum vero tertio. 1413. jun. 16.

Eredetije papíron, alján papírral fedett pecséttöredékkel, *K.*

CXXVII.

1413. sept. 12.

A zágrábi káptalan Csékei Márton fiait a néhai Sztrezivoj fia András halálával uratlan maradt Busavicz vára, Luzin, Szent-Ernő, Martincsics, Raszin és Malaréka birtokába a Zsigmond király parancsára beigtatja.

Capitulum ecclesie Zagrabiensis omnibus Christi fidelibus presentibus et futuris presentium notitiam habituris salutem in omnium salvatore. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod nos literas serenissimi principis domini Sigismundi dei gratia romanorum regis semper augusti ac Hungarie etc. regis, domini nostri naturalis introductorias et statutorias recepimus in hec verba:

Sigismundus dei gratia romanorum rex semper augustus ac Hungarie etc. rex fidelibus suis capitulo ecclesie Zagrabiensis salutem et gratiam. Dicitur nobis in personis Georgii et Martini filiorum Martini de Cheke, quomodo ipsi in dominium cuiusdam castelli Busauch nominati ac possessionum et portionum possessionariarum in possessionibus Luzyn, Zenth Erney, Martynchych, Rasyn et Malareka nominatis habitarum, aliarumque universarum possessionum et iurium possessionariorum condam Andree filii Ztrezyuoy de generatione Obrouchan, in comitatu Zagrabiensi ubilibet habitarum, quovis nominis vocabulo vocitatarum, nove nostre donationis titulo ipsos concernentium legitime vellent introire. Super quo fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum, quo presente Mathias filius Petri de Gorycha vel Georgius aut Martinus seu Paulus filii Georgii de Cladusa, neve Ladizlaus filius Nicolai de dicta Gorycha aliis absentibus homo noster ad facies prescripti castelli et prenominatarum suarum pertinen-

tiarum, vicinis et commetaneis earum universis inibi legitime convocatis et presentibus, accedendo introducat eosdem Georgium et Martinum in dominium dicti castelli et suarum pertinentiarum prenominatarum, statuatque ipsum castellum cum suis pertinentiis prenominatis ipsis Georgio et Martino premisso nove nostre donationis titulo perpetuo possidendum, si non fuerit contradictum, contradictores vero si qui fuerint, evocet ipsos contra annotatos Georgium et Martinum in presentiam regni nostri Sclavonie bani in sedem Zagrabiensem ad terminum competentem rationem contradictionis eorum reddituros efficacem; et post hec ipsarum introductionis et statutionis seriem cum nominibus contradictorum et evocatorum, si qui fuerint, terminoque assignato eidem bano more solito rescribatis. Presentes autem sigillo nostro maiori, quo ut rex Hungarie utimur, fecimus consignari. Datum Bude,
1413. secundo die festi beati regis Stephani, anno domini Millesimo
aug. 21. quadringentesimo tredecimo, regnorum autem nostrorum anno Hungarie etc. vigesimo septimo, romanorum vero tertio.

Quibus quidem literis dicti domini nostri regis nos cum ea qua decuit obedientia receptis, cupientes mandatis sue maiestatis obedire ut tenemur, una cum prefato Mathia filio Petri de Gorycha homine regio in prescriptis literis sue maiestatis expresso unum ex nobis videlicet honorabilem virum dominum Gregorium custodem ecclesie nostre, socium et concanonicum nostrum ad premissa peragenda pro testimonio transmisimus fide dignum, qui tandem ad nos exinde reversi nobis concorditer retulerunt, quod predictus homo regius, presente dicto nostro testimonio, feria quinta proxima
sept. 7. ante festum Nativitatis virginis gloriose proxime preteritum ad facies predicti castelli et prescriptarum suarum pertinentiarum, vicinis et commetaneis earum universis inibi legitime convocatis et presentibus, accedendo introduxisset memoratos Georgium et Martinum in dominium eiusdem castelli et suarum pertinentiarum, statuissetque predictum castellum cum suis pertinentiis prenominatis ipsum condam Andream filium Ztrezyuoy dumtaxat concernentibus prefatis Georgio et Martino premisso nove regie donationis titulo perpetuo possidendum, nullo pro tunc inibi contradictore apparente,

predictis regio et nostro hominibus legitimis diebus iuxta regni consuetudinem ibidem moram facientibus. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes literas nostras privilegiales concessimus nostri sigilli authentici munimine roboratas. Datum sexto die introductionis et statutionis predictarum, anno domini supra dicto. 1413. sept. 12.

Eredetije hártyán, melyről a vörös nyers selyem zsinóron függő pecsét leszakadt, *75*.

CXXVIII.

1417. nov. 3.

A kapornaki convent a néhai alsó-lindvai Bánfi János özvegye és fia nevében özvegy alsó-lindvai Bánfi Istvánnét férjével, Blagay Lászlóval együtt a lindvai várhoz tartozó javak elidegenítésétől és elpusztításától eltiltja.

Nos conventus monasterii sancti salvatoris de Kapornok memorie commendamus, quod cum nos ad instantem et legitimam petitionem nobilis domine, relicte ac Nicolai filii condam magistri Iohannis filii condam bani de Lindva inferiori religiosum virum fratrem Iohannem sacerdotem, unum ex nobis ad infra scriptam prohibitionem faciendam duxissemus destinandum, demum idem exinde ad nos reversus nobis retulit isto modo, quod ipse secundo die festi Omnium Sanctorum proxime preteritum nobilem dominam, relictam nov. 2. condam magistri Stephani filii dicti bani de dicta Lindwa inferiori, nunc vero consortem magistri Ladislai de Blagay et eundem magistrum Ladislaum a venditione, impignoratione, usurpatione, devastatione et depopulatione universarum possessionum et portionum possessionariarum pretacti condam magistri Stephani primarii domini et mariti predicte domine ad castrum predictum Lindua spectantium et alias ubilibet habitarum, fructuumque et utilitatum earundem possessionum et portionum possessionariarum perceptione et percipi factione, alios vero quoslibet ab emptione, pro pignori receptione, seque in dominium earundem intromissione quo-

quo modo facta vel facienda vice et nomine predicte (domine. relicte) et Nicolai filii sui et eadem domina et Nicolaus filius suus eosdem magistrum Ladislaum de Blagay et dominam consortem suam in eadem Lindwa personaliter repertos prohibuissent contradicendo et contradixissent inhibendo. Datum
1417. tertio die prohibitionis ante dicte, anno domini Millesimo qua-
nov. 3. dringentesimo decimo septimo.

Eredetije papíron hátán pecsét nyomaival az orsz. lltárban, *M. O. D. L. 10,628.*

CXXIX.

Dobronik, 1418. mart. 22.

Özvegy alsó-lindvai Bánfi Zsigmondné Blagay Lászlónénak a megfizetett kamara hasznáról menedéket ád.

Nos nobilis domina relicta Sigismundi filii Ladislai filii condam bani de Alsowlyndua memorie commendamus, quod magnifica domina consors viri magnifici domini Ladislai de Blaga lucrum camere regie maiestatis videlicet sedecim libras denariorum Vyennensium nobis pure et per omnia penitus persolvere curavit; super quibus premissis omnibus sedecim libris denariorum eandem predictam dominam, consortem prefati domini Ladislai et suos successores ratione predicti lucri camere commisimus quitam, expeditam atque per omnia satisfactam vigore presentium mediante. Datum in Dobronyk,
1418. secundo die festi beati Benedicti confessoris, anno domini
mart. 22. Millesimo quadringentesimo decimo VIII.

Eredetije papiron, alján gyűrűspecséttel, melynek paizsában ökörfej látható, az orsz. lltárban, *M. O. D. L. 10,679.*

CXXX.

Konstanz, 1418. maj. 1.

Zsigmond király megparancsolja Kanizsai Istvánnak és gersei Pető Jánosnak, hogy Blagay Lászlónét és özvegy Bánfi Jánosnét Blagay László és Hagymási László távollétében a törvénytelen háborgatók ellen minden javaikban védelmezzék meg.

commissio propria domini regis.

Sigismundus dei gratia romanorum rex semper augustus ac Hungarie, Dalmatie, Croatie etc. rex fidelibus nostris magnifico Stephano de Kanisa ianitorum nostrorum regalium pridem magistro Sproniensis, nec non Iohanni filii Pethew de Gerse Zaladiensis comitatuum comitibus salutem et gratiam. Nostre maiestatis veniendo in presentiam fideles nostri grate et sincere dilecti egregii Ladislaus de Blagay et alter Ladislaus Hagmas de Beregzow aule nostre milites in personis nobilium dominarum Clara vocate, relicte quondam Stephani filii bani, ipsius Ladislai de Blagay consortis, nec non Iustina vocate, relicte quondam Iohannis filii eiusdem bani, sororis videlicet ipsius Ladislai Hagmas carnalis ac orphanorum ipsarum nobis detexerunt querulose, quo nonnulli forent nostris ex regnicolis et signanter Ladislaus de Lypse ac Michael literatus de Egerwar, qui hiis temporibus, quibus iidem uterque Ladislaus certis nostris servitiis regalibus in presentibus Almanie partibus . . . . sunt et fuerunt occupati, considerataque ipsorum absentia in eorum iuribus possessionariis, nec non rebus et bonis et signanter in possessionibus Kurtus et Erdwhath *) appellatis in ipsos ut asseritur per obitum eorundem quondam Stephani et Iohannis filiorum bani iure successorio legitime devolutis et redactis per processus litium minus iuste et indebite ut plurimum molestando impedivissent, impedireque non cessarent de pre-

*) 1423. sept. 14-én a zalai convent előtt Lipsei László testvérével s özvegy Bánfi Istvánné most Blagay Lászlóné fiaival egymásnak, az Erdőhát miatt folyó perben kirótt mindennemű bírságaikra nézve menedéket vallnak. — Orsz. lltár, *M. O. D. L. 11,412.*

senti in ipsorum iuris preiudicium et dampnum non modicum. Cumque nos ex eo, quod iidem uterque Ladislaus videlicet antecessores et tutores annotatarum nobilium dominarum et orphanorum apud nostram maiestatem certis nostris regalibus servitiis occupati sunt constituti et prosecutionem causarum prefatarum nobilium dominarum et orphanorum interesse nequiunt, prefatas nobiles dominas ac orphanos earundem simul cum universis prescriptis iuribus et rebus in nostram regiam protectionem receperimus, viceque nostre maiestatis persone vestre commiserimus tuitioni, fidelitati igitur vestre firmissimo nostro regio damus sub edicto, omnino aliter habere nolentes, quatenus mox presentibus visis annotatas nobiles dominas ac orphanos simul cum prescriptis possessionibus et iuribus possessionariis, nec non rebus et bonis ipsorum iustis utputa et legitimis ab omnibus illegitimis impetitoribus et signanter iam fatis Ladislao et Michaele literato, qui ipsos ut plurimum molestando aggravarent, tamdiu, quousque prefatos utrumque Ladislaum defensores et actores eorundem de nostris servitiis regalibus ab hinc ad propria redire contigerit, protegere, tueri et modis [omnibus man]u tenere debeatis in persona et auctoritate nostre maiestatis presentibus vobis in hac parte attributa mediante et aliud habere, nec non sub obtentu facere non ausuri; presentes [autem post earum lecturam reddi] iubemus presentanti. Datum Constantie, in festo beatorum Philippi et Iacobi apos-
1418. maj. 1. tolorum, anno domini Millesimo [quadringentesimo decimo oct]avo, regnorum nostrorum anno Hungarie etc. tricesimo secundo, romanorum vero octavo.

Eredetije papíron, alján pecsét töredékeivel az orsz. lltárban, *M. O. D. L. 10,800.*

CXXXI.

1419. jan. 13.

A zágrábi káptalan Ervenczei Miklós és Tibold fia László krupai várnagyok által a Blagay László Brezovicza, Vojszka és Viszokó birtokain elkövetett hatalmaskodás ügyében a király parancsára vizsgálatot tart.

Serenissimo principi domino Sigismundo dei gratia romanorum regi semper augusto ac Hu[ngarie, Dalmatie, Croatie etc. regi] domino nostro naturali capitulum ecclesie Zagrabiensis orationes in domino cum perpetua fidelitate. Noveritis, nos literas [vestre serenitatis recepisse in hec verba]:

Sigismundus dei gratia romanorum rex semper augustus ac Hungarie, Dalmatie, Croatie etc. r[ex] fidelibus nostr[is ca]pitu[lo] ecclesie Zagrabiensis salutem et gratiam. Retulit nobis fidelis noster egregius Ladislaus de Blagay sua ac An[thonii et] Iohannis fratrum suorum carnalium in personis, quomodo Nicolaus de Erwencze et Ladislaus filius Tiboldi castellani castri nostri Cr[uppa circ]a festum sancti Michaelis archangeli proxime preteritum ad tenutas et pertinentias castri Oztrozechz et castri eorum Atak videlicet Brezouicha, Woyzka, Wizoko et alias ad easdem pertinentes potentialiter irruendo, commisso inibi ignis incendio, nonnullisque hominibus, qui a turcis remansissent, interemptis ac dire vulneratis, aliisque in dictum castrum Cruppa deductis, feminis quoque in dedecus totius sexus muliebris earum vestibus enormiter despoliatis, predictas possessiones desolassent plurima pecora abduci faciendo potentia ipsorum mediante, in preiudicium dictorum exponentium et dampnum valde magnum, lite tamen inter ipsos exponentes et prefatum Nicolaum pendente. Super quo fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum, quo presente Iwan filius Iwan de Brezowicha aut . . . . frater eiusdem de eadem, vel Nicolaus Toth de Zomzedwar seu Iohannes de Chaua, sin Stephanus Farkas sive Iohannes . . . . Muthymus de Lipowch aliis absentibus homo noster ab omnibus, quibus incumbit, meram de premissis experiatur v[erita-

tem, quam tandem no]bis fideliter rescribatis. Datum Patavie
1418. cis Danubium, feria sexta proxima ante festum beati Thome
dec. 16. apostoli, anno M. CCCC. XVIII., [regnorum nostrorum anno Hungarie] etc. XXXII., romanorum vero nono.

Nos itaque mandatis vestre serenitatis semper obedire cupientes ut tenemur, una cum . . . . homine vestre maiestatis in dictis literis vestris conscripto discretum virum Gregorium presbyterum, prebendariumque dicte ecclesie nostre ad premiss[a fideliter exequenda] transmisimus fide dignum, qui tandem ad nos exinde reversi nobis concorditer retulerunt, quod prefatus homo vestre maiestatis, presente dicto nostro testimonio, ab omnibus illarum partium hominibus, a quibus *) decuisset et licuisset palam et occulte diligenter inquirendo omnia premissa sic et eodem modo facta et perpetrata fore rescivisset, prout vestre maiestati dictum extitit et continet tenor literarum vestrarum predictarum.
1419. Datum in octava Epiphaniarum Domini, anno eiusdem Mil-
jan. 13. lesimo CCCC. XIX.

Eredetije papiron az orsz. lltárban, *M. O. D. L. 10,764.*

CXXXII.

Kapornak, 1419. maj. 23.

Tóti Péter Zala vármegyei alispán és társai jelentik Zsigmond királynak, hogy Bánfi Jánosné szolgái és jobbágyai Blagay László és neje lipóczi birtokáról az épületeket és kerítéseket elhordották.

Serenissimo principi domino Sigismundo dei gratia romanorum regi semper augusto, ac Hungarie etc. regi domino eorum metuendo Petrus de Tothy, Valentinus de Telekus et Petrus de Tekenye vice comites et iudices nobilium comitatus Zaladiensis servitiorum merita cum perpetua fidelitate. Vestra noverit sublimitas, quod nos literas vestras inquisitorias nobis directas sumpma cum obedientia recepimus in hec verba:

Sigismundus dei gratia romanorum rex semper augustus, ac Hungarie etc. rex fidelibus suis comiti vel vice comiti

*) Hibásan *aliquibus* az eredetiben.

et iudicibus nobilium comitatus Zaladiensis salutem et gratiam. Dicitur nobis in personis egregii viri Ladislai de Blagay ac generose domine Clara vocate consortis eiusdem, item Stephani, Ladislai et Pauli filiorum Stephani filii bani de Alsolyndwa,*) missis familiaribus ipsorum videlicet Iohanne Ruda castellano, Stephano et Egidio de Kopach, Nicolao dicto Horuath, Michaele dicto Myho, Blasio de Baza et Stephano dicto Ewr iobagionibus eorum in possessione Chehynye vocata una cum aliis iobagionibus ipsorum in possessione Lypolch vocata commorantibus armatis manibus et potentiariis ad portionem possessionariam eorundem nobilium in eadem Lypouch vocata habitam, ibidem de quadam sessione eorum omnes domos et sepes super curiis deduci et asportari fecissent in preiudicium eorundem valde magnum. Super quo fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus unum vel duos ex vobis transmittatis, qui ab omnibus, quibus incumbit, meram de premissis experiatur veritatem, quam tandem nobis fideliter rescribatis. Datum Bude, feria quinta proxima post festum Pasche 1419.
Domini, anno eiusdem Millesimo quadringentesimo decimo nono. apr. 20.

Nos enim mandatis vestre sublimitatis fideliter obedire volentes ut tenemur, Emericum filium Iohannis de Zenthgywlduelgh hominem nostrum ad premissam inquisitionem faciendam pro testimonio transmi(si)ssemus, qui demum deinde ad nos reversus nobis retulit eo modo, quod ipse feria maj. 18
quinta proxima post festum beate Sophie virginis de novo preteritum in dicto comitatu procedendo ab omnibus nobilibus ac ab aliis, quibus decens et opportunum fuisset, talem de premissis scivisset veritatem, quod premissa sic et suo modo acta, facta et perpetrata extitissent, sicut vestre dictum extitisset maiestati et prout tenor contineret literarum vestrarum predictarum. Datum in Kapornuk, sexto die inquisitionis pre- 1419.
dicte, anno domini supra dicto. maj. 23.

Eredetije papiron, hátán három pecsét nyomaival az orsz. lltárban, *M. O. D. L. 10,794.*

---

*) Innen körülbelől *quomodo nobilis domina Iustina vocata, relicta condam Iohannis filii bani de dicta Alsolyndwa et Nicolaus filius eiusdem*, és a hatalmaskodás napja kimaradt.

CXXXIII.

Kapornak, 1419. jun. 22.

Tóti Péter Zala vármegyei alispán és társai bizonyítják, hogy Répási György Blagay Lászlónak és nejének bizonyos, Oltárczhoz tartozó szántóföldeit és hegyvámját bitorolja.

Nos Petrus de Tothy, Valentinus de Telekus et Petrus de Tekenye vice comites magistri Iohannis filii Pethew de Gerse, comitis comitatus Zaladiensis et iudices nobilium eiusdem comitatus memorie commendamus, quod cum nos ad instantem et legitimam petitionem egregii viri magistri Ladislai de Blagay ac nobilis domine consortis sue alias videlicet relicte condam Stephani filii bani de Alsolyndwa Michaelem dictum Zalay de Zobapataka hominem nostrum ad infra scriptam inquisitionem faciendam nostro pro testimonio transmisissemus, qui demum exinde ad nos reversus nobis retulit eo modo, quod ipse die dominico proximo post
jun. 18. festum sacratissimi Corporis Christi proxime preteritum accedendo, sicut a nobilibus alteriusque cuius status et conditionis huius dicti comitatus hominibus, a quibus decuisset, diligenti et conscientiosa inquisitione palam et occulte facta scire veritatem infra scriptam potuisset et sic scivisset, quod Georgius de Repas temporibus iam preteritis quasdam terras arabiles perarando ac tributa montium vinearum prefatorum ad possessionem seu teneta *) possessionis Oltarch vocate pertinentes et spectantia pro se ipso occupando usus fuisset et uteretur de presenti sua potentia mediante, in preiudicium eorundem valde magnum. Datum in Kapornuk, feria quinta
1419. jun. 22. proxima **) festum Nativitatis beati Iohannis baptiste, anno domini Millesimo quadringentesimo decimo nono.

Eredetije papíron, hátán három pecsét nyomaival az orsz. lltárban, *M. O. D. L. 10,830.*

---

*) Igy, *tenuta* helyett.

**) Talán *ante* maradt ki.

CXXXIV.

1420. jan. 7.

A zala-szigeti convent jelenti Zsigmond királynak, hogy Blagay László és neje alsó-lindvai jobbágyai a néhai Bánfi János özvegyének egy alsó-lindvai jobbágyát meg akarták ölni.

Serenissimo principi domino Sigismundo dei gratia romanorum regi semper augusto, ac Hungarie etc. regi domino ipsorum metuendo conventus monasterii beati Adriani martyris de insula Zaladiensi orationum suffragia devotarum. Literas vestre serenitatis nobis directas noveritis nos sumpma cum obedientia recepisse in hec verba:

Sigismundus dei gratia romanorum rex semper augustus, ac Hungarie etc. rex fidelibus suis conventui ecclesie Zaladiensis salutem et gratiam. Dicitur nobis in personis nobilis domine Iustina vocate, relicte condam Iohannis filii bani de Alsolindwa et Nicolai filii eiusdem, quomodo Ladislaus de Blagay, domina Clara vocata relicta Stephani de dicta Alsolindwa, nunc vero consors dicti Ladislai feria sexta proxima sept. 1.
ante festum Nativitatis virginis gloriose proxime preteritum missis et destinatis Stephano et Laurentio filiis Petri et Petro filio Demetrii fabri, Gregorio sartore, Stephano filio Kaloz, Gregorio filio Pethy, Paulo rufo, Nicolao filio Stephani, Mathia et Andrea populis in dicta Alsolyndwa commorantibus ad quandam vineam Iohannis prefatorum domine et Nicolai filii sui Zarko nomine accedendo, eundem Zarko iubagionem interficere voluissent, nisi dei adiutorio evadere potuisset potentia mediante, in preiudicium ipsorum valde magnum. Super quo fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum, quo presente Iohannes filius Pauli de Kerektho aut Iohannes parvus de Zobapathaka, sive Blasius de Basa sin Dionysius de Koppan aliis absentibus homo noster ab omnibus, quibus incumbit, meram de premissis experiatur veritatem, quam tandem nobis fideliter rescribatis. Datum Bude, feria quarta

1419. nov. 8. proxima ante festum beati Martini episcopi, anno domini Millesimo quadringentesimo decimo nono.

Unde nos mandatis vestre serenitatis in omnibus obedire cupientes ut tenemur, una cum prefato Iohanne filio Paul de Kerektho nostrum hominem videlicet virum religiosum fratrem Iohannem sacerdotem, unum ex nobis ad ipsam inquisitionem faciendam nostro pro testimonio transmisimus fide dignum, qui demum exinde ad nos reversi nobis retu-
(1420.) jan. 4. lerunt eo modo, quod ipsi quinta feria proxima ante festum Epiphaniarum Domini in comitatu Zaladíensi simul procedendo ab omnibus, quibus decens et opportunum fuisset, diligenti inquisitione palam et occulte facta veritatem scire potuissent sic scivissent, prout vestre dictum extitit serenitati et quemadmodum tenor contineret literarum vestrarum prescriptarum.
1420. jan. 7. Datum quarto die diei inquisitionis ante dicte, anno domini supra dicto.*)

Eredetije papíron, hátán pecsét nyomaival az orsz. lltárban, *M. O. D. L. 10,859.*

CXXXV.

1420. jul. 13.

A kapornaki convent Zsigmond király parancsára özvegy Bánfi Jánosnét fiával s lindvai várnagyával, a Blagay Lászlón és ennek ugyancsak lindvai várnagyán elkövetett hatalmaskodás ügyében megidézi.

Serenissimo principi domino Sigismundo dei gratia romanorum regi semper augusto, ac Hungarie etc. regi domino ipsorum naturali conventus monasterii sancti salvatoris de Kapornok orationum suffragia devotarum. Vestra noverit serenitas, quod nos literas vestras inquisitorias et evocatorias nobis preceptorie directas sumpma cum obedientia recepimus in hec verba:

Nos Sigismundus dei gratia romanorum rex semper

---

*) 1420. mart. 7-én Perényi Péter országbíró ezt a pert a felek ügyvédjeinek beléegyezésével elhalasztja. — Orsz. lltár, *M. O. D. L. 10,896.*

augustus, ac Hungarie etc. rex fidelibus suis conventui ecclesie de Kapornok salutem et gratiam. Dicitur nobis in personis Ladislai de Blagay, nec non Ladislai, Stephani et Pauli filiorum condam S[tephani filii b]ani de Alsolyndwa ac Nicolai de Rathk castellani castri Lyndwa predicti, quomodo nobilis domina Iustina vocata, relicta et Nicolaus filius Io[hannis filii] condam bani de eadem Lyndwa ex consilio Iohannis de Ruda castellani ipsorum si[mili]ter in eadem Lyndwa constituti cum quibusdam familia[ribus ipsorum] videlicet Nicolao dicto Horuath de Chentheuelge, Stephano et Egidio de Kopa[ch], ... [Bla]sio de Baza, item Stephano literato filio condam Dionysii alias castellani castri Lyndwa predicti, nec non Iacobo de Kyrthus iudice ac Stephano . . . . Chalak dicto in eadem Lyndwa commorantibus iobagionibus ipsorum predictum Nicolaum de Rathk castellanum una cum familiaribus suis ictibus sagittarum dire vulnerari et verberari fecissent, imo si presidium aliquorum non interfuisset, utique eosdem ibidem interfecissent potentia mediante in preiudicium eorundem valde magnum, que sic facta fore, certis literis inquisitoriis possent [compro]bare. Super quo fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum, quo presente Blasius de Goz[tho]la vel Michael de Benderfalua, aut Stephanus de Patha seu Paulus de . . ., ceu Ladislaus magnus de Baza sin Stephanus dictus [Ch]epan de Gerghfalua, vel Petrus filius eiusdem de eadem aliis absentibus homo [noster ev]ocet prefatos dominam Iustinam et Nicolaum ac Iohannem de Ruda et alios predictos nobiles contra memoratum Ladislaum Blagay et Nicolaum [castella]num castri Lyndwa nostram specialem in presentiam ad terminum competentem rationem de premissis reddituros, litis pendentia, si qua foret inter ipsos, non obstante, prenominatos familiares, ignobiles et iobagiones eisdem statuere committendo; et post hec ipsarum inquisitionis et evocationis seriem cum nominibus evocatorum et statuere commissorum, terminoque assignato eidem nostre speciali fideliter rescribatis maiestati. Datum Bude, in festo Nativitatis beati Iohannis baptiste, anno domini Millesimo 1420. jun. 24.
quadringentesimo vigesimo.

Unde nos mandatis vestre serenitatis semper in omnibus obedire cupientes ut tenemur, una cum prefato Michaele de Zabapathaka homine vestro nostrum hominem videlicet fratrem Iacobum sacerdotem, unum ex nobis ad ipsam evocationem faciendam nostro pro testimonio transmisimus fide dignum. qui tandem exinde ad nos, reversi nobis uniformiter retulerunt, quod ipsi feria quinta proxima post festum beati Udal-
jul. 11. rici episcopi et confessoris proxime preteritum prefatos nobilem dominam relictam et Nicolaum filium Iohannis filii bani de Alsolyndwa in possessione Banwyfalua ipsorum vocata et Iohannem de Ruda castellanum ipsorum in eadem Banwyfalua, officiolatu scilicet suo ibidem habito, contra memoratum
aug. 1. Ladislaum de Blagay ad octavas festi beati Iacobi apostoli nunc venturas vestram specialem evocassent in presentiam rationem de premissis reddituros, litis pendentia, si qua foret inter ipsos, non obstante, prefatos familiares, ignobiles et iobagiones eorum in dicta Alsolyndwa commorantes eisdem sta-
1420. tuere committendo. [Datum ter]tio die diei evocationis ante
jul. 13. dicte, anno domini supra dicto.

Eredetije papíron az orsz. lltárban, *M. O. D. L. 10,946.*

CXXXVI.

1420. jul. 15.

A kapornaki convent Zsigmond király parancsára, Lipsei János és László által a Bánfi Jánosné kárára Szentlőrinczen elkövetett hatalmaskodás és Blagay László bizonyos adóssága ügyében vizsgálatot tart.

Magnifico viro domino Nicolao de Gara regni Hungarie palatino etc. domino et amico ipsorum honorando conventus monasterii sancti salvatoris de Kapornok amicitiam paratam cum honore. Vestra noverit magnificentia, nos literas domini nostri domini Sigismundi regis inquisitorias et evocatorias nobis preceptorie directas sumpma cum obedientia recepisse in hec verba:

Sigismundus dei gratia romanorum rex semper augustus, ac Hungarie etc. rex fidelibus suis conventui ecclesie de

Kapornok salutem et gratiam. Dicitur nobis in persona nobilis domine Iustina vocate, relicte Iohannis filii Iohannis bani de Alsolyndwa, quod Iohannes et Ladislaus filii Nicolai de Lypse temporibus iam transactis missis et destinatis Andrea de Gay et Georgio de Venthe ac aliis familiaribus et iobagionibus ipsorum in possessione Lypse commorantibus ad quoddam promontorium intra metas possessionis Zenthlerynch vocate habitum, ibique cespites seu vites vinearum iobagionum ipsius domine in eadem Zenthlerynch residentium radicitus succidissent et insuper quendam iobagionem in eisdem vineis repertum captivassent et captum ad possessionem Lypse predictam deduxissent, tandem in viginti florenis novis pactando abire permisissent, lite tamen inter ipsos pendente; preterea Ladislaus de Blaga ac Petrus de Repas, nec non provida domina Clara consors Zorko iobagionis nobilis domine relicte Sigismundi de dicta Alsolyndwa in Pethehaza commorantis in nonnullis birsagiis seu iudiciorum gravaminibus ordine iudiciario contra ipsam convicti extitissent et aggravati, que idem domina Iustina rehabere vellet ab eisdem. Super quo fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum, quo presente Michael de Zenthlazlo vel Iohannes parvus de Zabapataka, an Iohannes filius Pauli de Kerekthow sive Blasius de Baza aliis absentibus homo noster, scita premissorum mera veritate, evocet prefatos Iohannem et Ladislaum ac alterum Ladislaum de Blaga et Petrum contra eandem dominam Iustinam palatinalem in presentiam ad terminum competentem rationem de premissis reddituros, prefatam dominam Claram dicte d[omine] relicte Sigismundi statuere committendo, litis pendentia, si qua foret inter ipsos, non obstante; et post hec ipsarum inquisitionis et evocationis seriem cum nominibus evocatorum et statuere commissorum, terminoque assignato eidem palatino more solito rescribatis. Datum Bude, secundo die festi Nativitatis beati Iohannis baptiste, anno domini Millesimo quadringentesimo vigesimo. 1420. jun. 25.

Unde nos mandatis vestre serenitatis semper et in omnibus obedire cupientes uti tenemur, una cum prefato Iohanne filio Pauli de Kerekthow homine suo regio nostrum

hominem videlicet fratrem Petrum sacerdotem, unum ex nobis ad premissa fideliter peragenda nostro pro testimonio transmisimus fide dignum, qui tandem exinde ad nos reversi nobis uniformiter retulerunt, quod ipsi feria quinta videlicet
jul. 11. in festo Translationis beati Benedicti abbatis proxime preterito in comitatu Zaladiensi simul procedendo a nobilibus et ignobilibus eiusdem comitatus hominibus, a quibus decuisset et licuisset, palam et occulte diligenter de premissis inquirendo talem scivissent veritatem, uti regie dictum extitisset serenitati et quemadmodum tenor literarum regalium contineret predictarum; factaque huiusmodi inquisitione eodem die inquisitionis prefatos Ladislaum et Iohannem de Lypse in eadem, nobilem dominam relictam Sigismundi de in Lyndwa, Petrum de Repas in Lapusnok, Ladislaum de Blaga in Zenthmiklos possessionibus vocatis contra memoratam nobilem dominam Iustina vocatam ad octavas festi beati Iacobi apo-
aug. 1. stoli nunc venturas vestre magnificentie evocassent in presentiam, prefatam dominam Claram consortem Zorko iobagionis dicte domine relicte Sigismundi eidem statuere committendo, litis pendentia, si qua foret inter ipsos, non obstante. Datum
1420. quinto die diei inquisitionis et evocationis predictarum, anno
jul. 15. domini supra dicto.

Kivül: Pro nobili domina Iustina vocata, relicta condam Iohannis filii bani de Alsolyndwa contra Ladislaum et Iohannem de Lypse et alios intra scriptos ad octavas festi beati Iacobi apostoli inquisitionis et evocationis [relatio.]

Eredetije papíron záró pecsét maradványaival az orsz. lltárban, *M. O. D. L. 12,176.*

CXXXVII.

1420. jul. 15.

A kapornaki convent Zsigmond király parancsára az Alsó-Lindvához és Nemetihez tartozó s Bánfi Jánosnétól Blagay László által elfoglalt bizonyos birtokok ügyében vizsgálatot tart.

Magnifico viro domino Nicolao de Gara regni Hungarie palatino et iudici comanorum, domino et amico ipsorum honorando conventus monasterii sancti salvatoris de Kapornok amicitiam paratam cum honore. Vestra noverit magnificentia, nos literas domini nostri domini Sigismund regis ammonitorias et evocatorias nobis preceptorie directas sumpma cum obedientia recepisse in hec verba:

Sigismundus dei gratia romanorum rex semper augustus ac Hungarie, Bohemie, Dalmatie, Croatie etc. rex fidelibus suis conventui ecclesie de Kapornok salutem et gratiam. Dicitur nobis in personis nobilis domine Iustina vocate, relicte Iohannis filii Iohannis bani ac Nicolai filii eiusdem domine de Alsolyndwa, quod Ladislaus de Blaga temporibus iam transactis universas et quaslibet portiones *) ipsorum possessionarias ad castra ipsorum Alsolyndwa et Nemethy vocata pertinentes contra sepissimas ipsorum prohibitiones minus iuste ac indebite occupando, eisdem usus fuisset et uteretur de presenti, quarum occupationis et utensionis rationem scire vellet ab eodem. Super quo fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum, quo presente Michael de Zenthlazlo vel Iohannes parvus de Zabapathaka, an alter Iohannes filius Pauli de Kerekthow sin Blasius de Baza aliis absentibus homo noster ad prefatum Ladislaum accedendo ammoneat ipsum verbo nostro regio, ut ipse dictas portiones possessionarias ad dicta duo castra spectantes eisdem domine et Nicolao filio suo remittere debeat et resignare teneatur, qui si fecerit bene quidem, alioquin evocet ipsum contra prefatam

*) Kétszer írva,

dominam palatinalem in presentiam ad terminum competentem rationem de premissis redditurum, litis pendentia, si qua foret inter ipsos, non obstante; et post hec ipsarum ammonitionis et evocationis seriem cum nomine evocati, si necesse fuerit, terminoque assignato eidem palatino more solito rescri-
1420. batis. Datum Bude, secundo die festi Nativitatis beati Iohannis
jun. 25. baptiste, anno domini Millesimo quadringentesimo vigesimo.

Unde nos mandatis regie serenitatis s[emper et in omnibus] obedire cupientes u[ti tenemur, una c]um prefato Iohanne [filio] Pauli de [Kerek]thow homine [suo] regio nostrum hominem videlicet fr[atrem Petrum sacerdotem, unum ex nobis ad premissa fideliter peragenda nostro pro testimonio transmisimus] fide dignum, qui tandem exinde [ad nos reversi nobis uniformiter retulerunt, quod ipsi feria] quarta proxima ante festum beate
jul. 10. Margarete virginis proxime preteritum [ad] possessionem Zenthmiklos vocatam accedendo, ibique prefatum Ladislaum de Blaga ammonuissent ipso verbo regie maiestatis, ut ipse dictas portiones possessionarias ad dicta duo castra spectantes eisdem domine et Nicolao filio suo remittere deberet et resignare teneretur, ipseque Ladislaus de Blaga ad ea sic respondisset, quod ipse nullas portiones possessionarias dictorum domine et Nicolai filii sui occupasset et occupando uteretur. sed quas portiones possessionarias apud se haberet, non essent prefatorum domine et Nicolai filii eiusdem domine, sed nobilis domine relicte et filiorum Stephani filii bani de dicta Alsolyndwa nunc consortis sue essent, quas *) amplius iuridice utere vellet; ideo ibidem et eodem die prefatum Ladislaum de Blaga contra prefatam dominam Iustinam ad octavas festi
aug. 1. beati Iacobi apostoli nunc venturas vestre magnificentie evocassent in presentiam rationem de premissis redditurum, litis
1420. pendentia, si qua foret inter ipsos, non obstante. Datum sexto
jul. 15. die diei evocationis et ammonitionis ante dicte, anno domini supra dicto.

Eredetije papíron az orsz. lltárban, *M. O. D. L. 10,947.*

*) Igy, *quibus* helyett.

CXXXVIII.

Buda, 1420. nov. 7.

Garai Miklós nádor özvegy alsó-lindvai Bánfi Jánosnénak Blagay László ellen indított perét a hadjárás miatt elhalasztja.

Nos Nicolaus de Gara regni Hungarie palatinus et iudex comanorum damus pro memoria, quod causam, quam nobilis domina Iustina vocata, relicta condam Iohannis filii bani de Alsolyndua contra Ladislaum de Blaga, iuxta continentiam literarum nostrarum prorogatoriarum super factis in literis conventus de Kapornuk inquisitoriis et evocatoriis contentis in octavis festi beati Michaelis archangeli movere oct. 6.
habebat coram nobis, ratione exercitus generalis ad octavas (1421.)
festi Epiphaniarum Domini nunc venturas duximus proro- jan. 13.
gandam. Datum Bude, tricesimo tertio die termini prenotati, 1420. nov. 7.
anno domini Millesimo quadringentesimo vigesimo.

Kivül: Pro nobili domina Iustina vocata, relicta condam Iohannis bani de Alsolyndwa contra Ladislaum de Blaga ad octavas festi Epiphaniarum Domini prorogatoria.

Eredetije papíron záró pecsét nyomaival az orsz. lltárban, *M. O. D. L. 10,988.*

CXXXIX.

Buda, 1420. nov. 7.

Zsigmond király Blagay Lászlónak özvegy alsó-lindvai Bánfi Jánosné ellen indított perét a hadjárás miatt elhalasztja.

Nos Sigismundus dei gratia romanorum rex semper augustus ac Hungarie, Bohemie etc. rex damus pro memoria, quod causam, quam Ladislaus de Blagay contra nobilem dominam Iustina vocatam, relictam et Nicolaum filium Iohannis filii bani de Alsolindwa ac Iohannem de Buda*) castellanum ipsorum in eadem Lindwa constitutum, item septem familia-

*) Igy, *Ruda* helyett.

res et iobagiones eorundem in dicta possessione Lindwa commorantes eisdem statuere commissos, iuxta continentiam literarum nostrarum prorogatoriarum super factis in quibusdam literis conventus de Kapornak evocatoriis contentis in
oct. 6. octavis festi beati Michaelis archangeli movere habebat nostra speciale in presentia, in quo etiam termino iidem in causam attracti iudicium trium marcarum iudici et parti adverse persolvere tenebantur, propter motum presentis nostri exer-
(1421.) jan. 13. citus ad octavas festi Epiphaniarum Domini nunc venturas simul cum dicto iudicio similiter nostram specialem in presentiam duximus prorogandam. Datum Bude, tricesimo tertio
1420. nov. 7. die termini prenotati, anno domini Millesimo quadringentesimo vigesimo.

lecta per magistrum Iacobum.

Kivül: Pro Ladislao de Blagay contra nobilem dominam Iustina vocatam, relictam Iohannis filii bani de Alsolindwa et alios intra scriptos ad octavas festi Epiphaniarum Domini nostram specialem in presentiam prorogatoria.

Eredetije papiron záró pecsét maradványaival, mely alatt a *lecta per magistrum Iacobum* ismétlődik, az orsz. lltárban, *M. O. D. L. 10,987.*

CXL.

Buda, 1420. nov. 10.

Zsigmond király megparancsolja a kapornaki conventnek, hogy a Blagay László ügyvédjének és szolgáinak Haholton történt kiraboltatása ügyében Lipsei Lászlót és Jánost idézze ő elébe.

Sigismundus dei gratia romanorum rex semper augustus ac Hungarie, Bohemie etc. rex fidelibus suis conventui ecclesie de Kapornak salutem et gratiam. Noveritis, quod
nov. 9. nobis tricesimo quinto die octavarum festi beati Michaelis archangeli, una cum regni nostri nobilibus nobiscum in sede nostra iudicionaria sedentibus Paulus literatus pro Ladislao de Blagay cum procuratoriis literis conventus ecclesie Zaladiensis ad nostram specialem veniendo presentiam quasdam duas literas, unam vestram inquisitoriam pariter et evocato-

riam et [alteram] comitis Petri de Peren iudicis curie nostre iudicialem exinde confectam nobis, presentavit declarantes, quod in personis prefati Ladislai de Blagay ac nobilium puellarum Anna et Dorothea vocatarum filiarum, nec non Ladislai, Stephani et Pauli filiorum Stephani filii condam bani de Alsolindwa nostre dictum extitisset maiestati, quod cum Paulus procurator et Matheus filius Bene familiaris per transmissionem eorundem dominorum ipsorum pro quibusdam literis emanari faciendis ad Zalawar transmisissent et in libera via proficiscendo ad possessionem Haholth pervenissent, tunc Ladislaus filius Nicolai et Iohannes frater eiusdem de Lipse una cum Georgio de Wenthe et Andrea de Gan familiaribus ac iobagionibus in dicta Lipse et aliis possessionibus suis commorantibus in ipsos irruentes dictas literas per ipsos ibi procuratas ac equos, arma, vestimenta et centum florenos nove nostre monete prompta in pecunia pro tunc erga ipsos habitas et inventa vi et potentialiter recipiendo asportassent et quo voluissent fecissent, ipsumque Matheum diris verberum et vulnerum plagis adeo afficiendo, ut de eius vita dubium haberetur quo ad presens, potentia mediante in eorundem preiudicium valde magnum. Super quo fidelitati vestre firmiter precipiendo mandassemus, quatenus vestrum mitteretis hominem pro testimonio fide dignum, quo presente homo noster infra declarandus, scita premissorum mera veritate, evocaret prefatos Ladislaum et Iohannem contra dictum Ladislaum nostram in presentiam ad terminum competentem rationem de predictis reddituros, prefatos iobagiones eisdem statuere committendo, litis pendentia, si qua foret inter ipsos, non obstante; et post hec ipsarum inquisitionis et evocationis seriem cum nominibus evocatorum et statuere commissorum, terminoque assignato nobis fideliter rescribatis. Unde vos mandatis nostre serenitatis semper obedire cupientes ut tenemini, una cum Michaele de Zabapathaka homine nostro vestrum hominem videlicet fratrem Simonem sacerdotem, unum ex vobis ad premissa fideliter peragenda vestro pro testimonio transmisissetis fide dignum, qui tandem exinde ad vos reversi vobis uniformiter retulissent, quod ipsi feria quinta proxima ante aug. 8.
festum Assumptionis virginis gloriose proxime preteritum

in comitatu Zaladiensi simul procedendo a nobilibus et ignobilibus eiusdem comitatus hominibus, a quibus decuisset et licuisset palam et occulte diligenter de premissis inquirendo talem scivissent veritatem, uti nostre dictum extitisset serenitati et quemadmodum tenor literarum nostrarum contineret predictarum; factaque huiusmodi inquisitione eodem die inquisitionis prefatos Ladislaum et Iohannem filios Nicolai de Lipse in eadem contra memoratum Ladislaum de Blagay
aug. 22. ad octavas festi Assumptionis virginis gloriose tunc venturas nostram evocassent in presentiam rationem de premissis reddituros, prefatos iobagiones eorundem eisdem statuere committendo, litis pendentia, si qua foret inter ipsos, non obstante. Ad quas quidem octavas prefati Ladislaus et Iohannes de Lipse per prefatum Paulum literatum congruis diebus ipsarum octavarum coram prefato comite Petro exspectati eiusdem in presentiam non venissent neque misissent se mediantibus prescriptis literis annotati comitis Petri iudicialibus in iudicio aggrav(ar)i committendo. Quibus exhibitis prefatus procurator annotati Ladislai allegavit eo modo, quod si iuri consonaret et equitati videretur, ex tunc ipse Ladislaus de Blagay annotatos Ladislaum et Iohannem de Lypse contra se ad premissa nostram specialem in presentiam facere vellet evocari.

Et quia allegatio dicti procuratoris iusta et iuri consona fore videbatur, pro eo fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum, quo presente Blasius vel Stephanus de Chaika vel Michael de Sobapathaka, sin Stephanus de Chepan sive Petrus filius eiusdem de Gerphalwa, ceu Benedictus parvus de Kyslaz aliis absentibus homo noster memoratos Ladislaum et Iohannem de Lipse in premissis perhemptorie responsuros, rationemque efficacem reddituros contra
(1421.) annotatum Ladislaum de Blagay ad octavas festi Epiphania-
jan. 13. rum Domini nunc venturas nostram specialem evocet in presentiam, prefatos iobagiones eorundem eisdem statuere committendo; et post hec ipsius evocationis seriem cum evocatorum et statuere commissorum nominibus ad easdem octavas eidem nostre speciali fideliter rescribatis maiestati.

Datum Bude, secunda die termini prenotati, anno domini Millesimo CCCC. XX. 1420. nov. 10.

Kivül: Fidelibus suis conventui ecclesie de Kapornok pro magistro Ladislao de Blagay contra Iohannem et Ladislaum de Lipse ad octavas festi Epiphaniarum Domini nostram specialem in presentiam evocatoria.

Eredetije papíron záró pecsét nyomaival az orsz. lltárban, *M. O. D. L. 10,998.*

CXLI.

1420.

Blagay Lászlóné Lindvai Klára szemerjei birtokára Lukács bírótól hatvan arany forintot kér kölcsön.

Nos domina Clara de Lindua, coniunx magnifici viri Ladislai Blagay vobis nobili et provido viro Luce valpot *) compatri nostro compaternitatis amicitie continuum incrementum.

Vir nobilis et provide.

Noveritis, nos erga vos destinasse Iohannem officialem nostrum, ut nobis ad portionem nostram in Zemerie habitam possessionariam concedere seu accommodare velitis sexaginta florenos auri, quam quidem portionem possessionis nostre in Zemerie habitam vobis propignoramus pro eisdem LX florenis, computando florenum per quinque pensas denariorum, cum datio sancti Georgii ac aliis, vino (et) quibusvis omnibus proventibus iuridice provenientibus tamdiu, quousque a vobis remutare possemus; insuper a nobis vobis dare promittimus XX cubulos, X siliginis et X frumenti, super quo obligamus nos una cum filiis nostris Ladislao, Stephano, Paulo, quod in eadem possessione vos pacifice conservare et protegere volumus solum in predicta nostra portione tamdiu, donec a vobis remutare potuerimus, contra quemlibet

*) Walboto, waltpoto, waltbote, waltpode, walpode=missus dominicus, abgesandter stellvertreter des kőnigs. *Schade,* Altdeutsches wörterbuch II. 1084.

hominem, et si nos contingeret in brevi remutare, adhuc ipsos proventus vobis recipere assignamus. In cuius rei memoriam et firmitatem vobis concedimus literas nostras obligatorias, sigillo nostro consignatas. Anno domini Millesimo CCCC.
1420. XX. etc.

Eredetije papiron alján zöld viaszpecsét töredékkel az orsz. ltárban, *M. O. D. L. 11,011.*

CXLII.

Buda, 1421. febr. 1.

Perényi Péter országbíró Blagay Lászlónak és nejének Korogi Miklós és mások ellen indított perét elhalasztja.

Nos comes Petrus de Peren iudex curie domini Sigismundi dei gratia romanorum regis semper augusti ac Hungarie, Bohemie etc. regis damus pro memoria, quod causam, quam Ladislaus de Blagay et nobilis domina Clara vocata consors eiusdem de Alsolindwa contra Nicolaum de Kowrogh, David filium Brictii filii Bene, Thomam et alterum Thomam dictum Hegedes de Nemesnephfalua, nobilem dominam Iustina vocatam, relictam Iohannis filii bani de Alsolindwa et Iohannem de Ruda castellanum de eadem Alsolindwa, item quatraginta iubagiones Nicolai de Kowrogh eidem statuere (commissos), iuxta continentiam literarum conventus de Kapornok inquisitoriarum et evocatoriarum super factis in eisdem contentis
jan. 8. in octavis diei Strennarum movere habebant coram nobis, ex
jan. 13. commissione baronum ad octavas festi Epiphaniarum Domini nunc venturas duximus prorogandam. Datum Bude, vigesimo
1421. febr. 1. quinto die termini prenotati, anno domini Millesimo quadringentesimo vigesimo primo.

Kivül: Pro magistro Ladislao de Blagay contra Nicolaum de Kowrogh et alios intra scriptos ad octavas festi Epiphaniarum Domini prorogatoria.

Eredetije papiron záró pecsét töredékeivel az orsz. ltárban, *M. O. D. L. 11,031.*

CXLIII.

1421. apr. 11.

A kapornaki convent előtt Várföldi Mihály és János a Blagay László, neje és az alsó-lindvai Bánfi István fiai oltárczi jobbágyai által elvett, de azután visszaadott javaikról a megnevezetteknek menedéket vallnak.

Nos conventus monasterii sancti salvatoris de Kapornok memorie commendamus, quod Michael filius Valentini et Iohannes filius Thome de Varfeulde pro se ipsis personaliter et pro omnibus filiis eorundem sine literis procuratoriis, onera eorundem et gravamina in se ipsos assumpmendo, coram nobis constituti confessi sunt in hunc modum, quod quia Ladislaus de Blagay et nobilis domina consors eiusdem Ladislai, nec non Ladislaus, Paulus et Stephanus filii condam Stephani bani de Alsolyndwa universas res et bona ipsorum tam mobiles quam immobiles, quas iobagiones antefatorum Ladislai de Blagay, domine consortis sue ac Ladislai, Pauli et Stephani filiorum Stephani filii bani in possessione Oltarch vocata residentes de curia seu domo eorundem in vigilia festi Annunciationis virginis gloriose proxime elapsi manifeste mart. 24. violenter excipiendo deportaverant spoliando, nunc eisdem sine dampno aliquali plene et integre restituissent et persolvissent; ideo ipsi prefatos Ladislaum de Blagay, nobilem dominam consortem eiusdem, Ladislaum, Paulum et Stephanum filios condam Stephani filii bani de Alsolyndwa et ad ipsos pertinentes super restitutione dictarum rerum et bonorum eorundem quitos, expeditos et modis omnibus absolutos commisissent, imo prefati Michael et Iohannes modo quo supra commiserunt in nostri presentia vigore presentium mediante. Datum feria sexta proxima post festum beati Ambrosii episcopi et confessoris, anno domini Millesimo quadringentesimo 1421. apr. 11. vigesimo primo.

Eredetije papíron hátán pecsét maradványaival az orsz. lltárban, *M. O. D. L. 11,075.*

CXLIV.

1421. apr. 20.

A kapornaki convent jelenti Zsigmond királynak, hogy Répási György és Péter Blagay Lászlónak és nejének bizonyos, Oltárczhoz tartozó szántóföldjeit és hegyvámját bitorolják.

Serenissimo principi domino Sigismundo dei gratia romanorum regi semper augusto, ac Hungarie etc. regi domino ipsorum naturali conventus monasterii sancti salvatoris de Kapornok orationum suffragia devotarum. Vestra noverit serenitas, quod nos literas vestras inquisitorias nobis preceptorie directas summa cum obedientia recepimus in hec verba:

Sigismundus dei gratia romanorum rex semper augustus ac Hungarie, Bohemie, Dalmatie, Croatie etc. rex fidelibus suis conventui ecclesie de Kapornok salutem et gratiam. Dicitur nobis in personis Ladislai de Blagay ac nobilis domine Clara vocate, relicte condam Stephani filii bani de Alsolyndwa, consortis eiusdem, nec non Ladislai, Stephani et Pauli filiorum eiusdem condam Stephani filii bani, item nobilis domine relicte et Nicolai filii Iohannis filii condam bani de eadem Alsolyndwa, quomodo Georgius et Petrus de Repas in anno, cuius iam tertia preterisset revolutio, quasdam terras ipsorum arabiles in territorio possessionis eorum Oltharch vocate habitas pro se ipsis indebite occupando arari et seminari fecissent; eo non contenti quosdam proventus seu tributa vinearum in montibus ad eandem Oltarch spectantibus similiter pro se ipsis occupando hactenus percepissent et eisdem terris ac proventibus minus iuste usi fuissent et uterentur etiam de presenti, potentia mediante in preiudicium eorundem et dampnum valde magnum. Super quo fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum, quo presente Michael de Bederfalua vel alter Michael de Zabapathaka, aut Blasius de Goztholya sin Stephanus de Patha, seu Petrus parvus de Fernekagh sive Stephanus dictus Chepan de Gywrgfalua, neve Petrus filius eiusdem aliis absentibus homo noster ab omnibus, quibus

incumbit, meram de premissis experiatur certitudinis veritatem, quam tandem nobis fideliter rescribatis; presentes autem sigillo nostro maiori, quo ut rex Hungarie utimur, fecimus consignari. Datum Bude, in dominica Letare, anno domini Mil- 1421.
lesimo quadringentesimo vigesimo primo, regnorum nostrorum mart. 2.
anno Hungarie etc. XXX quarto, romanorum vero undecimo.

Unde nos mandatis vestre serenitatis semper in omnibus obedire cupientes ut tenemur, una cum prefato Michaele de Bederfalua homine vestro nostrum hominem videlicet fratrem Petrum sacerdotem, unum ex nobis ad premissa fideliter peragenda nostro pro testimonio transmisimus fide dignum, qui tandem exinde ad nos reversi nobis uniformiter retulerunt, quod ipsi feria tertia proxima post festum beati Thiburtii martyris proxime preteritum in comitatu Zaladiensi apr. 15.
simul procedendo a nobilibus et ignobilibus eiusdem comitatus hominibus, a quibus decuisset et licuisset palam et occulte diligenter de premissis inquirendo talem scivissent veritatem, sicut vestre dictum extitisset serenitati et quemadmodum tenor literarum vestrarum contineret predictarum. Datum sexto die diei inquisitionis ante dicte, anno domini 1421.
supra dicto. apr. 20.

Eredetije papíron hátán pecsét nyomaival az orsz. ltárban, *M. O. D. L. 11,060.*

CXLV.

1421. sept. 17.

A zágrábi káptalan előtt Necsveni Nelepecz özvegye Ilona asszony Busevics várában, tartozékaiban s a megnevezett Zágráb vármegyei falukban levő részeit száz arany forintért Jankovics Péternek és Gorusai Ivánnak örökbe vallja.

Capitulum ecclesie Zagrabiensis omnibus Christi fidelibus presentibus pariter et futuris presentium notitiam habituris salutem in omnium salvatore. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod nobilis domina Elena vocata, relicta condam Nelepech filii Kozthadini de Nechven

coram nobis personaliter constituta confessa est oraculo vive vocis sue in hunc modum, quomodo ipsa arduis et ponderosis necessitatibus suis ipsam urgentibus et prepeditis matura intra se deliberatione prehabita totalem portionem suam possessionariam, quam in castello Busevych vocato et suis pertinentiis haberet, item omnes et quaslibet portiones suas possessionarias in possessionibus Besche, Scworachverch, Lusyn, Pechka, Pades, Zentherney, Podweprechye, Gradech, Abrowch, Polana, Rasyn, Tersych, Malareka, Martynchych, inferior Borono et Ossonych vocatis et alias quaslibet et quovis nominis vocabulo vocitatas in comitatu Zagrabiensi et alias ubique habitas et existentes, que alias condam Andree filii Ztrezyvoy de Obrouchan prefuissent, per regiam maiestatem ipsi domine donatas et collatas omni eo iure et titulo, quibus per eandem regiam serenitatem eidem domine fuissent donate et collate, nobilibus viris Petro Jankouych et Iwano filio Pauli de Gorusa, eorumque heredibus et posteritatibus universis pro centum florenis auri puri, boni et iusti ponderis per eandem dominam Elenam ab ipsis ut dixit plene habitis et receptis iure perpetuo et irrevocabiliter vendidisset et pleno iure perpetuasset, imo vendidit et perpetuavit coram nobis per eosdem Petrum et Iwan, ac eorum heredes possidendas, tenendas pariter et habendas, presentium nostrarum vigore et testimonio literarum mediante. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentibus sigillum nostrum duximus appendendum. Datum feria quarta proxima ante
1421. sept. 17. festum beati Mathei apostoli et euangeliste, anno domini Millesimo quadringentesimo vigesimo primo.

Eredetije hártyán, vörös nyers selyem zsinóron függő megkopott pecséttel, *76.*

CXLVI.

Visegrád, 1424. jan. 25.

Zsigmond király a velenczeiek és csehországi eretnekek ellen vívott harczokban tanusított vitézségeért a Zágráb vármegyei Kosztaniczát, Csagliczot, Sztebankát, Basiát, Banyanét és Alsó-Jamniczát Blagay Lászlónak adományozza.

commissio propria domini regis.

(N)os Sigismundus dei gratia romanorum rex semper augustus, ac Hungarie, Bohemie, Dalmatie, Croatie etc. rex memorie commendamus tenore presentium significantes quibus expedit universis, quod nos recensitis fidelitatibus et uberrimis laude dignis obsequiis multifariisque fidelibus servitiis, ac sinceris et virtuosis complacentiis fidelis nostri Ladislai filii Nicolai de Blagay per ipsum nobis et sacro nostro diademati sincero cum affectu, in plerisque nostris et regni nostri arduis expeditionibus prosperis et adversis agilitate strenua et sollicitudine indefessa, locis et temporibus opportunis iuxta nostre maiestatis libitum et honoris immensum incrementum exhibitis et impensis, quorum aliqua ex sui magnitudine vivaci digna memoria, ut illa continuis recordiis nostrorum fidelium floreant in mentibus et eos animent ad similia, hic velociter scribentis calamus fideliter depinxit; inprimis siquidem dum nos tempore iam dudum preterito propter occupationem et detentionem civitatum, castrorum, terrarum, portuum et dominiorum regni nostri Dalmatie aliisque rationabilibus ex causis animum nostrum regium moventibus, universorum etiam prelatorum, baronum et regni nostri nobilium ad hoc accedente consilio prematuro ducem et commune Venetiarum emulos nostros notorios duxissemus diffidandos, ipse Ladislaus, in quem tunc vota nostra direxeramus, primum se obtulit cum banderio suo iuxta mandatum celsitudinis nostre ipsos venetos viriliter impugnaturum, quem nos cum eodem suo banderio in copiosa multitudine pugnatorum ad patriam Fori Iulii, quam iidem nostri emuli tunc occupative detinebant,

duximus transmittendum, ipse itaque Ladislaus, recepto hilari vultu huiusmodi nostro mandato, illico transcensis alpibus Carinthie cum gentibus suis in sue strenuitatis indicium versus Vtinum, ubi ipsorum nostrorum emulorum aciem presciverat ordinatam, se contulit, cui quidem Carolus de Peles tunc ipsius aciei capitaneus exadverso similiter cum suis gentibus obviam dedit, inter quos commisso ex utraque parte inopinato conflictu, volente altissimo, qui cuncta solus ordinat, idem capitaneus in virtute bracchii dicti Ladislai et gentium suarum dire terribiliterque cesus est, qui accepta illorum preda et captivis detentis ad exaltationem honoris nostri processit ulterius militaturus; partibus itaque ipsis intrepide peragratis quamplures rebelles partium earundem nostro potenter subiugavit imperio, sicque de mandato celsitudinis nostre ad propria victor remeavit.

Porro nos ad offensam ipsorum nostrorum emulorum aciem nostre mentis amplius dirigentes, prefatum Ladislaum, strenuitate fidelitateque probatum, una cum fideli nostro laudande memorie condam Nicolao de Marczaly alias vayvoda nostro Transsilvano ad easdem partes Fori Iulii consimiliter cum banderio suo vice altera duximus destinandum, qui vires suas et mentis intuitum semper circa fidelitates et servitia maiestatis nostre figendo, se cum suis gentibus in Istriam contulit et accepto, quod gentes ipsorum nostrorum emulorum in obsidione oppidi nostri Bula vocati, nostre ditioni suppositi consisterent, ipsos fortiter animoseque invasit et viriliter amovit ab eodem, et insuper tanquam fortis tiro zelo fidelitatis fortius accensus oppidum Bulsam alias Piguentum vocatum in sua belligera virtute et strenuitatis audacia nostro subiecit dominio.

Post plura itaque per ipsum inibi peracta sue militie spectacula oras Fori Iulii repetit, seque memorato condam Nicolao de Marczali cum suis associans, quanta cum eodem nobis et corone nostre fidelitatis gratuita obsequia et strenuitatis laudabilia opera impendit, ne gestorum suorum longa narratio animos legentium distrahat, illa de presenti silentio transimus. Unum tamen ad maius sue fame et strenuitatis attollendum preconium resumere non omittimus, quod cum

ipse Ladislaus in eodem suo itinere pro gubernatione castri nostri Motha vocati predicte terre Fori Iulii per maiestatem nostram specialiter fuisset deputatus, ipso Nicolao de Marczali cum gentibus suis in campo residente, quidam Carolus de Malatestis, generalis capitaneus gentium ipsorum nostrorum emulorum cum valida armorum potentia idem castrum nostrum obsidere et circumvallare attemptavit, machinasque et bombardas et alia instrumenta bellica fixit sub eodem, sed idem Ladislaus tanquam athleta pervigil, explorato ipsius Caroli exercitu, una cum prefato condam Nicolao vayvoda die medium sui cursum peragente equo animo, parique voto, in spiritu vehementi ferocitateque leonina eius exercitum potenter impetunt et irruentes in eos gladio feriunt turmas, lanceas sagittasque suas inebriant sanguine occisorum; quid plura, tota illa cohors inimica vastatoris horrens gladium relictis tentoriis atque ere, ut vitam redimat, fuge presidio se commisit. Interea gens comanorum nostrorum et quidam alii rapine potius inhiantes quam victorie tentoriorum, thesaurorum relictorum prede se exponunt atque ab inimicorum desinunt persequutione, quod ut ipsi nostri emuli se ab ipsa persecutione liberos conspexerunt, ad se reversi resumunt vires seque ad predantes convertendo nonnullos ex eis in ore gladii percusserunt, quorum insultum ipse Ladislaus a suis derelictus post multos ictus lancearum et clavarum sibi inflixos ferre non valens ad ipsum castrum nostrum non sine suo et suorum magno discrimine secedere est coactus. Postremo itaque ipso nostro castro per eundem Carolum magno tempore impugnato et tandem ad ultimum machinis, bombardis et instrumentis bellicis predictis funditus diruto et in terram deiecto, ipse Ladislaus cernens se adeo oppressum, quod sibi multa fatigatione lassato nulla supererat defensionis facultas, casibus fortune se decrevit subjicere, preeligens potius adinstar militaris discipline viriliter tolli de medio quam a fidelitate nostra aliquantisper delirare, equo suo insedit agiliori seque ad illam circumspectantium pugnatorum contulit turmam atque in eius medium lancea valido impetu vibrata nonnullos ibi funeste morti tradidit, et alios graviter lethaliterque sauciavit, ubi et ipse exadverso ictu lancee in mandibula vulnus

non parvum tulit, sed post multa per ipsum inibi peracta certamina bellantium multitudine circumseptus capitur ab eis et fere decem mensium spatio tetris carceribus detinetur, res quoque et bona sua et suorum universa prede exponuntur. Verum dum nos pro fastigio sacri romani imperii laborando terminos Lombardie attigissemus, ipse Ladislaus anhelans se nostro conspectui presentare, de ipsa captivitate se sex millium ducatorum redemptione liberavit, et illico ad nostram accedens maiestatem nobiscum una pariter ipsas partes Lombardie ascendendo, Sabaudie et Mediolani utique non sine maximis expensarum oneribus ac rerum et persone suorum fortuitis eventibus et gravibus discriminibus peragravit.

Ceterum ut eius fidelitatis constantia et amoris precolenda vehementia celebrius attollatur, ea sumpmopere recolenda censuimus, que cordi nostro sedule debent inherere.

Hiis denique proxime elapsis temporibus, dum in regno nostro Bohemie hereticorum innumerabilis pullulasset multitudo, nos pro eorum exstirpatione congregato valido exercitu ad ipsum regnum nostrum Bohemie potenter progressi fuissemus, peragratisque cunctis ipsius regni nostri partibus ad propria tandem feliciter remeassemus, in ipso reditus nostri precinctu ipsum Ladislaum, quem nobis eximie strenuitatis audacia iam dudum commendaverat, in directorem, moderatorem et generalem capitaneum gentium nostrarum et oppidi nostri Hradischye terre nostre Moravie, in qua ipsas gentes pro conservatione et tuitione ipsorum nostrorum confiniorum locaveramus, duximus preficiendum et etiam deputandum, unde prefati heretici nostrum ab inde presentientes discessum, congregatis non paucis hostibus, sub conductu quorundam duorum capitaneorum hostili insultu ipsos fines nostros ausi sunt subintrare igne gladioque vastaturi, sed non latuit eundem Ladislaum eorum temeraria presumptio in capita ipsorum dampnabiliter postmodum retorta, procedit siquidem ipse Ladislaus eis obviam et in campo quodam ante castrum nostrum Oztro occurrit cum gentibus suis, ubi aciebus hinc inde ordinatis ipse Ladislaus uti quietis impatiens contra alterum capitaneorum predictorum in potenti virt[ute prim]us lanceam suam dirigere molitus est, sed et ipse capitaneus

exadverso lanceam contra ipsum Ladislaum vibravit vehementer, sicque in maximo equorum impetu pariter congrediuntur et atrocibus lancearum ictibus se se impetunt; quamquam a[utem in] ipso congressu [sepe] nominatus Ladislaus ex ictu lancee eiusdem heretici oculo suo sinistro orbatus est, idem tamen hereticus ultione divina ictu lancee ipsius Ladislai, ruptis cunctis ferramentis armorum, transfossus et penetratus in pectore ac ab equo in terram preceps deiectus in confusionem predictorum hereticorum illico interiit. Commisso itaque inibi conflictu asperrimo iidem heretici auxilio divino, cuius fidem impugnant, in bellicosa potentia et animi strenuitate eiusdem Ladislai terribiliter cesi sunt, quare idem Ladislaus capta illorum preda et copiosa numerositate captivorum abducta, cum triumpho ad propria victor remeavit.

Sane laudabiles eiusdem strenuitatis actus particularibus explicare sermonibus per singula longum foret et difficile, sed ut ipsius attollenda merita nec vetustas inposterum abolere valeat, nec venientis temporis successiva curricula sopita taciturnitate concludant, pro multis ea pauca diximus, que non erant silentio transeunda. Pro quibus quidem suis virtuosis gestis et sinceris famulatibus licet idem Ladislaus filius Nicolai de Blagay a nostra maiestate multo maiora mereretur, in aliqualem tamen ipsorum suorum servitiorum recompensam nos volentes sibi regio favore occurrere, quasdam possèssiones nostras regales utputa villas et generationes Coztanicza, Chaglycz, Stebancha, Baschya, Banyane et inferior Jamnycza vocatas in comitatu Zagrabiensi existentes et habitas, maiestatem nostram proprie et precise concernentes sub eisdem conditionibus, censibus et servitiis, quibus hactenus maiestati nostre ac officialibus et comitibus nostris tente sunt et tenentur de presenti, nec non cum cunctis earum pertinentiis et usibus, puta terris arabilibus cultis et incultis, pratis, pascuis, silvis, nemoribus et permissoriis, item molendinis, aquis aquarumque decursibus, montibus et territoriis vinearum, ac planitiebus et vallibus, et generaliter quibusvis utilitatibus tam generalibus quam particularibus ad easdem rite et legitime spectantibus quovis nominis vocabulo vocitatis eidem Ladislao filio Nicolai de Blagay, suisque heredibus et poste-

ritatibus universis mera auctoritate regia et potestatis plenitudine, ex certaque nostre maiestatis scientia nove nostre donationis titulo ac omni eo iure, quo eedem nostre incumbunt collationi, de manibus nostris regiis dedimus, donavimus et contulimus, imo damus, donamus et conferimus iure perpetuo et irrevocabiliter possidendas, tenendas pariter et habendas, salvo iure alieno, ita tamen, quod dum et quando nos aut successores nostri, reges Hungarie ipsas nostras possessiones, villas et generationes ab eodem Ladislao vel suis heredibus rehabere et iterum in ius regium et corone reducere et reapplicare voluerimus seu voluerint, ex tunc nos aut ipsi nostri successores, reges scilicet Hungarie pro eisdem possessionibus, villis et generationibus annotato Ladislao vel suis heredibus in vim permutationis earundem ducentos iobagiones seu sessiones iobagionales in regno nostro simili iure perpetuo dare, donare et conferre teneamur et teneantur, ipseque Ladislaus seu heredes sui predicti, habitis a nobis aut successoribus nostris huiusmodi ducentis iobagionibus seu sessionibus iobagionalibus, easdem possessiones, villas et generationes nobis et corone nostre remittere et resignare tenebuntur, harum nostrarum vigore et testimonio literarum, quas in formam nostri privilegii redigi faciemus, dum nobis in specie fuerint reportate. Datum in Wissegrad, in festo
1424. jan. 25. Conversionis beati Pauli apostoli, anno domini Millesimo quadringentesimo vigesimo quarto, regnorum nostrorum anno Hungarie etc. tricesimo septimo, romanorum quarto decimo et Bohemie quarto.

Eredetije hártyán, alján papírral fedett pecséttel, *N.*

CXLVII.

1424. aug. 16.

A zágrábi káptalan Zsigmond király parancsára Blagay Miklós fiait Kosztanicza, Csaglicz, Sztebenka, Basia, Banyane és Alsó-Jamnicza birtokába, a Cillei Fridrik tiltakozása daczára, beigtatja.

Capitulum ecclesie Zagrabiensis omnibus Christi fidelibus presentibus pariter et futuris presens scriptum inspecturis salutem in omnium salvatore. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod nos literas serenissimi principis domini Sigismundi dei gratia romanorum regis semper augusti ac Hungarie, Bohemie, Dalmatie, Croatie etc. regis domini nostri naturalis introductorias videlicet et statutorias nobis loquentes et directas cum reverentia et obedientia debitis recepimus in hec verba:

Sigismundus dei gratia romanorum rex semper augustus ac Hungarie, Bohemie, Dalmatie, Corvatie etc. rex fidelibus nostris capitulo ecclesie Zagrabiensis salutem et gratiam. Cum nos pro fidelitatibus et multimodis fidelibus obsequiis fidelis nostri egregii Ladislai filii Nicolai de Blagay per eum in plerisque nostris et regni nostri arduis expeditionibus, locis et temporibus opportunis maiestati nostre laudabiliter exhibitis et impensis quasdam possessiones nostras regales, ut puta villas et generationes Cozthanicza, Chaglich, Stebencha, Baschya, Banyane et inferior Jamnicza vocatas in comitatu Zagrabiensi habitas et existentes, maiestatem nostram proprie et precise concernentes simul cum universis ipsarum utilitatibus et pertinentiis quibuslibet ad easdem spectantibus eidem Ladislao filio Nicolai et per eum Anthonio et Iohanni fratribus dicti Ladislai carnalibus, ipsorumque prolibus et heredibus universis vigore aliarum literarum nostrarum donationalium exinde confectarum iure perpetuo et irrevocabiliter duxerimus conferendas velimusque eosdem in dominium earundem per nostrum et vestrum homines legitime facere introduci; igitur fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fide di-

gnum, quo presente Stephanus filius Farkasii de Ebres vel Petrus aut Nicolaus de Plauicheuo, sin Iohannes filius Ivan filii Ivan seu Stephanus filius Nicolai filii dicti Ivan de Brezowza aliis absentibus homo noster ad facies prefatarum possessionum seu villarum ac generationum Cozthanicza, Chaglich, Stebencha, Baschya, Banyane et inferior Jamnicza vocatarum earundemque pertinentiarum et utilitatum universarum. vicinis et commetaneis earundem universis illuc legitime convocatis et presentibus accedendo introducat prelibatos Ladislaum, Anthonium et Iohannem filios Nicolai de Blagay in dominium earundem, statuatque easdem eisdem premisso titulo ipsis incumbenti perpetuo possidendas, si non fuerit contradictum, contradictoresque vero si qui fuerint, evocet ipsos contra eosdem Ladislaum, Anthonium et Iohannem in presentiam regni nostri Sclavonie bani in sedem Zagrabiensem ad terminum competentem rationem contradictionis eorum reddituros; et post hoc huiusmodi possessionarie introductionis et statutionis seriem cum nominibus contradictorum et evocatorum, si qui fuerint, terminoque assignato eidem regni nostri Sclavonie bano more solito rescribatis. Datum in Kesmark terre nostre Sepusiensis, feria quarta proxima post
1424. mart. 1. festum beati Mathie apostoli, anno domini Millesimo quadringentesimo vicesimo quarto, regnorum nostrorum anno Hungarie etc. tricesimo septimo, romanorum quarto decimo et Bohemie quarto.

Quibus quidem literis nos debita cum reverentia receptis cupientes mandatis ipsius domini nostri regis obedire ut tenemur, iuxta earundem *) una cum Stephano filio Nicolai de Brezovicza homine regio in prescriptis sue maiestatis literis nominato unum ex nobis videlicet discretum virum magistrum Mathiam de Chasma, socium et concanonicum nostrum ad premissa peragenda pro testimonio transmisimus fide dignum, qui tandem exinde ad nos reversi nobis conformiter retulerunt eo modo, quod prefatus homo regius ipso nostro
mart. 20. testimonio presente feria secunda proxima post dominicam Reminiscere proxime preteritam ad facies prescriptarum pos-

*) Innen *continentiam* kimaradt.

sessionum seu villarum et generationum Coztanicza, Chaglich, Stebencha, Baschya, Banyane et inferior Jamnicza vocatarum earundemque pertinentiarum et utilitatum universarum, vicinis et (commetaneis) earundem universis inibi legitime convocatis et presentibus accedendo introduxisset memoratos Ladislaum, Anthonium et Iohannem filios Nicolai de Blagay in dominium earundem, statuissetque easdem eisdem premisso titulo ipsis incumbente perpetuo possidendas nullo pro tunc inibi contradictore apparente, contradictione spectabilis et magnifici domini Friderici Cilie, Zagorieque etc. comitis tandem certis diebus elapsis hic in sacrastia nostre ecclesie in persona eiusdem per certos suos homines facta et demum ex iussu et mandato dicti domini nostri regis ex certis causis reprobata non obstante eisdem in hac parte, predictis regio et nostro hominibus legitimis diebus iuxta regni consuetudinem ibidem moram facientibus personalem. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes nostras literas concessimus nostri sigilli authentici munimine roboratas. Datum feria quarta proxima post festum Assumptionis *) virginis gloriose, anno domini supra dicto. 1424. aug. 16.

Eredetije hártyán, melyről a zöld selyem zsinóron függő pecsét leszakadt, *77.*

---

*) Igy, hihetőleg tévedésből *Annunciationis* (mart. 25.) helyett, mert nem valószinű, hogy az igtató jelentés kiadásával az igtatás megtörténte után olyan sokáig késett volna a káptalan. Ebben az esetben a jelentés kelte *mart. 29-ike* lenne.

CXLVIII.

Székesfehérvár, 1424. sept. 11.

Zsigmond király megparancsolja Cillei Fridrik zagoriai ispánnak, hogy Blagay Lászlót a neki adományozott Kosztanicza, Csaglig, Basia, Sztabanka, Banyane és Alsó-Jamnicza birtokában többé háborgatni ne merészelje.

commissio propria domini regis.

Sigismundus dei gratia romanorum rex semper augustus ac Hungarie, Bohemie, Dalmatie, Croatie etc. rex fideli nostro dilecto, spectabili et magnifico Friderico Cilie Zagorieque comiti salutem et gratiam. Quamplurimis aliis nostris literis, de quibus memoriam habemus, pleniorem vobis mandasse reminiscimur, ut villas et generationes Kozthanycha, Chaglygh, Baschya, Staboncha, Banyanye et inferior Yamnicha vocatas per nos fideli nostro dilecto egregio Ladizlao de Blagay aule nostre militi pro non pauxillis suis fidelibus servitiis et sanguinis effusionibus vigore aliarum efficacissimarum literarum nostrarum datas et donatas sibi relinquere et resignare deberetis, quas uti ipse nobis querulose retulit, sibi (h)actenus remittere et resignare recusando homines suos in eisdem villis et generationibus diversimode turbaretis et impediretis, inter ceteras vestras allegationes asserentes eas per nostram maiestatem vobis pignoris titulo fore obligatas. Cum autem nos predictas generationes et villas vobis nequaquam recordamur aliquo pignoris titulo obligasse, ideo cupientes prefatum Ladislaum Blagay huiusmodi nostra donatione plene potiri et gaudere, fidelitati vestre multiplicatis vicibus firmius et seriosius precipiendo mandamus, secus habere nolentes, quatenus mox visis presentibus, omnibus premissis ac aliis vestris allegationibus in hac parte postergatis, premissas villas et generationes, quemadmodum vobis itidem per Georgium Glaynar dictum familiarem vestrum intimavimus, ipsi Ladislao remittendo et resignando, manusque vestras et vestrorum quorumlibet de eisdem excipiendo amodo et inposterum eundem

Ladislaum et suos homines in eisdem villis et generationibus turbare, molestare et quomodolibet impedire nequaquam presumatis, nec sitis ausi modo aliquali, ne per amplius idem Ladislaus nostre superinde cogatur querulari maiestati; presentes etiam post earum lecturam reddi iubemus presentanti. Datum in Albaregali, feria secunda proxima post festum Nativitatis virginis Marie, anno domini Millesimo quadringentesimo vigesimo quarto, regnorum nostrorum anno Hungarie etc. tricesimo octavo, romanorum XIIII. et Bohemie quinto. 1424. sept. 11.

Eredetije hártyán, a reányomott pecsét töredékei alatt a *commissio propria domini regis* ismétlésével, *M.*

CXLIX.

1425. maj. 21.

A zalai convent Zsigmond király parancsára, alsó-lindvai Bánfi László és Blagay László által a Balahídai István és gyermekei kárára Ujfaluban elkövetett hatalmaskodás ügyében vizsgálatot tart.

Serenissimo principi domino Sigismundo dei gratia romanorum regi semper augusto ac Hungarie etc. regi domino ipsorum naturali conventus ecclesie Zaladiensis orationum suffragia devotarum. Literas vestre maiestatis nobis directas noveritis nos sumpma cum obedientia recepisse in hec verba:

Sigismundus dei gratia romanorum rex semper augustus ac Hungarie, Bohemie, Dalmatie, Croatie etc. rex fidelibus suis conventui ecclesie Zaladiensis salutem et gratiam. Dicitur nobis in personis Stephani filii Benedicti de Barlahyda ac nobilis domine Margarete consortis, item Iohannis, Benedicti et Nicolai filiorum eiusdem Stephani, quod Ladislaus filius et nobilis domina Clara vocata, relicta condam Stephani filii bani de Alsolindua, nec non Ladislaus de Blaga modernus maritus ipsius domine Clare una cum Simone dicto Saska de Kakos familiare, item Paulo Gehen dicto, Anania filio Emerici, Iohanne filio Egidii, Iohanne dicto Balogh, Michaele filio Simonis, Stephano fratre eiusdem Michaelis, Stephano filio Thome iobagionibus ipsorum in possessione Ban-

wyfalua vocata commorantibus hiis temporibus proxime preteritis de quadam portione possessionaria in possessione Wyfalw vocata habita eidem Stephano et aliis predictis pro nonnullis birsagiis, in quibus antefatus Ladislaus et ceteri predicti contra eosdem exponentes ordine iudiciario convicti fuissent et aggravati, per nostrum regium et conventus de Kapornok homines iuste et legitime statuta absque ulla satisfactione exclusissent, imo quod deterius est Iohannem dictum Bosa familiarem dicti Stephani et aliorum predictorum in ipsa portione possessionaria repertum procul dubio interficere voluissent, si fuge presidio evadere non potuisset, potentia mediante in preiudicium ipsorum valde magnum. Super quo fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum, quo presente Adrianus vel Nicolaus filius Michaelis sin Matheus vel Laurentius de Donathaza, sin Thomas dictus Nemes vel Matheus filius eiusdem, ceu Michael de Radich aliis absentibus homo noster ab omnibus, quibus incumbit, meram de premissis experiatur veritatem, quam tandem nobis fideliter rescribatis. Datum Bude, feria quinta proxima post festum
1425. beati Iohannis ante latinam portam, anno domini Millesimo
maj. 10. quadringentesimo vigesimo quinto.

Unde nos mandatis vestre serenitatis in omnibus obedire cupientes ut tenemur, una cum prefato Laurentio de Donathaza homine vestro nostrum hominem videlicet virum religiosum fratrem Dominicum, socium et conmonachum nostrum ad premissa peragenda nostro pro testimonio transmisimus fide dignum, qui demum exinde ad nos reversi nobis uniformiter retulerunt, quod ipsi sabbato proximo post festum
maj. 19. Ascensionis Domini proxime preterito in comitatu Zaladiensi simul procedendo a nobilibus et ignobilibus eiusdem comitatus hominibus, a quibus decuisset et licuisset palam et occulte diligenter de premissis investigando talem scivissent veritatem, sicut dictum extitit vestre serenitati et prout tenor contineret
1425. literarum vestrarum predictarum. Datum tertio die diei inqui-
maj. 21. sitionis ante dicte, anno domini supra dicto.

Eredetije papíron hátán pecsét nyomaival az orsz. lltárban, *M. O. D. L. 11,659.*

CL.

Buda, 1425. sept. 2.

Zsigmond király megparancsolja a kapornaki conventnek, hogy az özvegy Bánfi Klára Péter fia Lászlóné, Blagay László és neje s ennek fia kutfői és csesztregi jobbágyain elkövetett hatalmaskodás miatt elmarasztalt Lipsei Lászlót és Jánost idézze ő elébe.

Sigismundus dei gratia romanorum rex semper augustus ac Hungarie, Bohemie etc. rex fidelibus suis conventui ecclesie de Kapornok salutem et gratiam. Noveritis, quod Paulus de Halastho pro nobili domina Clara vocata, relicta Ladislai filii Petri, filia videlicet condam Stephani bani de Alsolyndwa ac Ladislao de Blagay, nec non domina Clara consorte eiusdem et Ladislao filio eiusdem domine Clare de eadem cum procuratoriis literis vestris, iuxta continentiam literarum vestrarum prorogatoriarum in octavis festi beati Iacobi apostoli in figura nostri iudicii comparendo contra aug. 1 Ladislaum et Iohannem filios Nicolai de Lypse quasdam literas vestras inquisitorias et evocatorias ad nostrum literatorium mandatum nobis rescriptas, tenoremque literarum nostrarum vobis directarum verbaliter in se habentes, asserens actionem et propositionem prefatorum nobilis domine Clare, Ladislai, nec non alterius nobilis domine Clare et Ladislai filii eiusdem literis contineri in eisdem, nobis presentavit declarantes, quod in personis prefatorum nobilis domine Clare filie condam Stephani filii bani, relicte videlicet Ladislai filii Petri ac Ladislai de Blagay, nec non domine Clare consortis eiusdem Ladislai, item Ladislai filii eiusdem domine Clare a condam Stephano filio bani procreati de Alsolyndwa nostre dictum extitisset maiestati, quomodo Adrianus alias in Lowaz commorans una cum Georgio Herkech, Georgio filio Petri, Valentino Thomsa dicto, Petro fratre eiusdem, Dionysio filio Anthonii, Martino fratre eiusdem, Valentino Zantho dicto, Gallo Germekzydo, Matheo et Georgio dictis Zemes iobagionibus prefatorum Ladislai et Iohannis filiorum Nicolai de Lypse in eadem Lypse commorantibus temporibus iam preteritis ex

consensu et voluntate eorundem dominorum ipsorum Dionysium dictum Buthker, iobagionem dicte domine Clare et aliorum predictorum in possessione Kwthfew vocata commorantem in dicta possessione Lowaz reperiendo, eundem nullis suis demeritis miserabili nece interemissent et omnibus bonis tunc erga ipsum habitis spoliassent; preterea cum die
jan. 28. dominico proximo post festum Conversionis beati Pauli apostoli proxime preteritum Matheum Thauarus dictum et Gregorium sartorem, iobagiones prefatorum querulantium in possessione Cheztregh commorantes ad eandem possessionem Lowaz ad emendum vina transmisissent, tunc prefatus Adrianus cum aliis predictis iobagionibus similiter ex commissione dictorum dominorum suorum in eosdem exsurgendo diris verberum et vulnerum plagis affecissent, quomodo quod deterius est unam manum prefati Mathei amputassent, pecunias, arma et alia bona ipsorum erga ipsos habitas auferendo deportassent potentia mediante, in preiudicium ipsorum valde magnum. Super quo fidelitati vestre firmiter precipiendo mandassemus, quatenus vestrum mitteretis hominem pro testimonio fide dignum, quo presente aliis absentibus homo noster infra declarandus, scita premissorum mera veritate, evocaret prefatos Ladislaum et Iohannem contra ipsam dominam Claram et alios predictos nostram specialem in presentiam ad terminum competentem rationem de premissis reddituros, prefatos iobagiones eisdem statuere committendo, litis pendentia, si qua foret inter ipsos, non obstante; et post hec ipsarum inquisitionis et evocationis seriem cum evocatorum et statuere commissorum nominibus, terminoque assignato eidem nostre speciali fideliter rescriberetis maiestati. Unde vos mandatis nostre serenitatis semper in omnibus obedire cupientes ut tenemini, una cum Stephano literato de Chwp homine nostro vestrum hominem videlicet fratrem Iohannem sacerdotem, unum ex vobis ad premissa fideliter peragenda vestro pro testimonio transmisissetis fide dignum, qui demum exinde ad vos reversi vobis uniformiter retulissent, quod ipsi feria sexta proxima post
mart. 16. dominicam Oculi proxime preteritam in comitatu Zaladiensi simul procedendo a nobilibus et ignobilibus eiusdem comitatus hominibus, a quibus decuisset et licuisset, palam et

occulte diligenter inquirendo de premissis talem scivissent veritatem, sicut nostre dictum extitisset et quemadmodum tenor literarum nostrarum contineret predictarum; factaque huiusmodi inquisitione eodem die inquisitionis prefatos Ladislaum et Iohannem filios Nicolai de Lypse in eadem contra memoratam nobilem dominam Clara vocatam, filiam condam Stephani bani, relictam scilicet Ladislai filii Petri ac Ladislaum de Blagay, nec non dominam Claram consortem eiusdem Ladislai et Ladislaum filium eiusdem domine Clare a condam Stephano filio bani procreatum de Alsolyndwa ad octavas maj. 1.
festi beati Georgii martyris tunc venturas nostram specialem evocassent in presentiam rationem de premissis reddituros, prefatos iobagiones eorundem eisdem statuere committendo, litis pendentia, si qua fieret inter ipsos, non obstante. Ad quas quidem octavas festi beati Iacobi apostoli *) prefati Ladislaus aug. 1.
et Iohannes per annotatum pro[curatorem] dictorum actorum in personis eorundem congruis diebus ipsarum octavarum coram nobis exspectati nostram specialem in presentiam non venerunt neque miserunt, nec iudicium trium marcarum iudici et parti adverse persolvere debendarum persolverunt et nec octo iobagiones ipsorum in dicta possessione ipsorum Lypse commorantes ipsis statuere commissos statuerunt, se pro eorum non venientiis in iudiciis consuetis et pro non solutione dicti iudicii in duplo eiusdem, pro non statutione etiam dictorum iobagionum in singulis marcis mediantibus aliis literis nostris iudicialibus exinde confectis aggravari permittendo, postulans prefatus procurator dictorum actorum eisdem ex parte annotati Ladislai et Iohannis per nos in premissis iuris equitatem impertiri.

Et quia iidem in causam attracti ad premissa et vice secundaria evocandi fore videbantur, pro eo fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum, quo presente Stephanus literatus de Chwph sin Petrus parvus de Fernescagh, seu Michael de Bederfalwa neve Stephanus Chepan, ceu Valentinus filius eiusdem de Gyurkfalwa vel Georgius filius Martini,

*) Hibásan talán *Georgii martyris* helyett.

aut Nicolaus filius Michaelis dicti Kewsa de Halastho aliis absentibus homo noster memoratos Ladislaum et Iohannem de Lypse in premissis peremptorie responsuros, rationemque efficacem reddituros contra annotatas dominas utrasque Clara vocatas ac Ladislaum de Blagay et alterum Ladislaum
oct. 6. filium domine Clare ad octavas festi beati Michaelis archangeli nunc venturas nostram specialem evocet in presentiam, prefatos iobagiones eorundem Ladislai et Iohannis eisdem statuere committendo; et post hec ipsius evocationis seriem cum evocatorum et statuere commissorum nominibus ad easdem octavas eidem nostre speciali fideliter rescribatis maiestati. Presentes autem propter absentiam venerabilis patris domini Iohannis episcopi ecclesie Zagrabiensis, aule nostre et reginalis maiestatum sumpmi cancellarii et sigillorum nostrorum erga ipsum habitorum sigillo eiusdem fecimus consig-
1425. nari. Datum Bude, tricesimo tertio die termini prenotati, anno
sept. 2. domini Millesimo quadringentesimo vigesimo quinto.

Kivül: Fidelibus suis conventui ecclesie de Kapornok pro nobili domina Clara vocata, relicta Ladislai filii Petri, filia videlicet condam Stephani bani de Alsolyndwa et aliis intro scriptis contra Ladislaum et Iohannem filios Nicolai de Lypse ad octavas festi beati Michaelis archangeli nostram specialem in presentiam evocatoria.

Eredetije papiron záró pecsét maradványaival az orsz. lltárban, *M. O. D. L. 11,701.*

CLI.

1425. dec. 31.

A zágrábi káptalan előtt Csetini Tamás és László a testvérök, Katalin jegyruhája fejében Glajnár Jánosnak az esküvő napján ötszáz arany forintot vagy egy, évenkint ötven forintot jövedelmező birtokot igérnek.

Nos capitulum ecclesie Zagrabiensis significamus tenore presentium quibus expedit universis, quod Thomas filius Benevenuti de Cetyn in sua ac Ladislai fratris sui carnalis personis, onus et gravamen eiusdem in se assummendo ab

una, parte vero ab altera Iohannes, Georgius et Bartholomeus dicti Glaynar de Oztrosyn coram nobis personaliter constituti dixerunt et confessi sunt ministerio vive vocis in hunc modum, quomodo prefati Thomas et Ladislaus nobilem puellam Katherinam, sororem ipsorum carnalem dicto Iohanni Glaynar per modum subarrhationis et legitimi matrimonii in consortem tradidissent et ratione dotis cum eadem sorore ipsorum tempore celebrationis nuptiarum quingentos florenos auri eidem Iohanni dare et assignare assumpsissent, imo prefatus Thomas suo et dicti fratris sui nominibus assumpsit coram nobis, ita videlicet, quod si hoc ipsum facere forsitan pro tunc non posset, ex tunc unam possessionem seu villam de possessionibus et villis suis, cuius fructus et proventus soliti census annui ad quinquaginta florenos auri se extenderet, signanter unam ex tribus villis videlicet Kerztyna, Gnoynicha et Dragozlavych vocatis, quam ipse Iohannes eligeret, eidem dare et statuere realiter assumpsissent tamdiu per ipsum Iohannem et uxorem ipsius possidendam et tenendam, donec prefatos quingentos florenos auri eisdem darent et persolverent plenarie cum effectu, tali conditione mediante, quod si prefatum Iohannem absque heredibus ab eadem domina procreandis ab hoc seculo migrare contigerit, ex tunc prefata possessio seu villa vel predicti quingenti floreni auri, si medio tempore fuerint dati et assignati, ad predictam dominam Katherinam condescendant, ipsaque huiusmodi villam usque ad vitam suam possidere valeat et gubernare; in eventum vero, quo prefatam dominam ante predictum Iohannem maritum suum sine heredibus ut premittitur mori contigeret, ex tunc ipse Iohannes villam huiusmodi vel ipsos quingentos florenos auri usque ad vitam suam pro suo usu valeat retinere, post mortem vero ipsius prenotati Georgius et Bartholomeus fratres sui vel ipsorum heredes eandem villam pure et simpliciter remittere vel ipsos quingentos florenos auri, si dati extiterint, in specie memoratis Thome et Ladislao vel heredibus ipsorum dare et persolvere tenebuntur. Ad que omnia facienda prefati Iohannes, Georgius et Bartholomeus coram nobis personaliter astantes se spontanea obligarunt voluntate. In cuius rei memoriam presentes literas nostras

concessimus nostri sigilli authentici appensione munitas.
1425. dec. 31. Datum in festo sancti Silvestri pape, anno domini Millesimo quadringentesimo vigesimo quinto.

Eredetije hártyán, pecsétje hiányzik, a gr. Auersperg-féle auerspergi lltárban.

CLII.

1426. aug. 13.

A császmai káptalan előtt Monoszlai Csupor István és rokonai a néhai Olnodi Zudar Simon által Cséki Mártonnak és Selízi Tamásnak, ezek által pedig nekik elzálogosított petrinyei birtokrészt s Gradecz és Dobócz várakat négyszáz arany forintért Blagay Antalnak zálogba vetik.

Capitulum ecclesie Chasmensis omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presentium notitiam habituris salutem in omnium salvatore. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod magnificus vir Stephanus filius Georgii dicti Chupor de Monozlo, nec non Akachius et Georgius filii condam magnifici Pauli bani similiter Chupor de eadem Monozlo, onera et gravamina Demetrii filii ipsius Pauli bani in se recipiendo coram nobis personaliter constituti dixerunt et confessi sunt ministerio vive vocis eorum in hunc modum, quod ipsi pro quibusdam eorum arduis factis expediendis et etiam rationabilibus ex causis quartam partem possessionis Petrinye vocate ac duo castella Gradech et Dobouch appellata, in contrata de Gaz existentia simul cum possessionibus, portionibus et iuribus possessionariis ad dictam quartam partem prescripte possessionis Petrinye vocate, nec non predicta castella spectantibus et pertinentibus ac terris arabilibus, pratis, silvis, nemoribus et aliis cunctis ipsarum utilitatibus et fructuositatibus ad easdem et eadem spectantibus per condam Simonem filium Petri bani dicti Zudar de Olnod Martino filio Martini de Cheky et Thome filio Ladislai de Selyz, per eosdemque Martinum et Thomam prefato magistro Stephano Chupor et dictis filiis Pauli bani impignoratas et impignorata egregio Anthonio filio Nicolai de Blagay pro quadringentis florenis auri, boni et iusti ponderis ut dixerunt

ab eodem plene habitis et receptis pignori obligassent, imo obligaverunt coram nobis, tali modo, ut dum et quamprimum prefati magister Stephanus Chupor et predicti filii Pauli bani, aut heredes et successores annotati Petri bani dicti Zudar ab eodem Anthonio de Blagay redimere possent, mox ipse Anthonius, rehabitis prius predictis quadringentis florenis auri ab eisdem aut eorum altero, predictam quartam partem dicte possessionis Petrinye et eadem castella cum cunctis ipsarum usibus et pertinentiis universis pacifice, quiete et sine omni litigionario processu eisdem remittere et resignare tenebitur pleno cum effectu. In cuius rei testimonium et evidens documentum presentibus sigillum nostrum duximus appendendum. Datum feria tertia proxima ante festum Assumptionis beate Marie virginis, anno domini Millesimo quadringentesimo vigesimo sexto. 1426. aug. 13

Eredetije hártyán, alján a pecsét szalagjának áthuzására két bevágással, 79.

CLIII.

1426. sept. 10.

A császmai káptalan Blagay Antalt a zálogon szerzett Gradecz és Dobócz várak birtokába, Cillei Herman tótországi bán parancsára beigtatja.

Capitulum ecclesie Chasmensis omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presentium notitiam habituris salutem in omnium salvatore. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod nos literas spectabilis et magnifici domini Hermani Cilie, Zagor(i)eque comitis etc., regni Sclavonie bani introductorias et statutorias nobis directas reverentia qua decuit recepimus in hec verba:

Amicis suis reverendis capitulo ecclesie Chasmensis Hermanus Cilie, Zagorieque comes etc., regni Sclavonie banus amicitiam paratam cum honore. Dicitur nobis in persona egregii viri Anthonii de Blagay, quomodo ipse in dominium quarundam portionum possessionariarum in castellis Gradech et Dobouch vocatis et pertinentiis eorundem habitarum, nec non possessionis Zalathnok ac similiter pertinentiarum ipsius in comitatu Zagrabiensi existentibus habitarum ipsum titulo

pignoris concernentium legitime vellet introire. Super quo vestram amicitiam presentibus petimus diligenter, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum, quo presente Paulus Kachych de Gradech vel Mathias filius Michaelis de Ebrees, sin Paulus Jamcheuich dictus de Syuleb sive Petrus Terpinich de Oresya, aut Martinus Aythich de Rathetychy aliis absentibus homo noster ad facies dictarum portionum possessionariarum in dictis castellis et eorundem pertinentiis habitarum, nec non possessionis Zalathnok ac similiter pertinentiarum ipsius, vicinis et commetaneis earundem universis inibi legitime convocatis et presentibus accedendo introducat prefatum Anthonium de Blagay in dominium earundem, statuatque easdem eidem premisso titulo pignoris possidendas, si non fuerit contradictum, contradictores vero si qui fuerint, citet ipsos contra annotatum Anthonium nostram in presentiam in sedem Zagrabiensem ad terminum competentem rationem contradictionis eorum reddituros; et post hec ipsius possessionarie introductionis et statutionis seriem cum nominibus contradictorum et citatorum, si qui fuerint, terminoque assignato nobis amicabiliter rescribatis. Presentes sigillo vice banorum et comitum nostrorum Crisiensium fecimus consignari. Datum Crisii, in festo beati
1426. aug. 24. Bartholomei apostoli, anno domini Millesimo quadringentesimo vigesimo sexto.

Nos itaque amicabilibus petitionibus ipsius Hermani bani annuentes, una cum prefato Petro Terpinich de Oresya homine ipsius domini bani nostrum hominem fide dignum, Adam sacerdotem, chori dicte ecclesie nostre prebendarium ad premissam possessionariam statutionem faciendam nostro pro testimonio duximus destinandum, qui tandem ad nos exinde reversi nobis concorditer retulerunt isto modo, quod predictus homo ipsius domini bani, dicto nostro testimonio presente, feria tertia proxima post predictum festum beati Bartholmi
aug. 27. apostoli proxime preteritum ad facies predictarum portionum possessionariarum in predictis castellis Gradech et Dobouch vocatis et eorundem pertinentiis habitarum, nec non possessionis Zalathnok ac similiter pertinentiarum ipsius, vicinis et commetaneis earundem universis inibi legitime convocatis et

presentibus accedendo introduxisset prefatum Anthonium de Blagay in dominium earundem, statuissetque easdem eidem premisso titulo pignoris possidendas, nullo penitus contradictore apparente diebus congruis et legitimis in faciebus earundem iuxta regni consuetudinem permanendo. In cuius rei testimonium et evidens documentum presentibus sigillum nostrum duximus appendendum. Datum quinto decimo die diei introductionis et statutionis possessionarie predictarum, anno domini supra dicto. 1426. sept. 10.

Eredetije hártyán, melyről a zöld nyers selyem zsinóron függő pecsét leszakadt, 78.

CLIV.

1427. mart. 7.

A zágrábi káptalan Blagay Miklós fiait Verhovina, Lokocsevó, Podmartinya birtokába Cillei Herman tótországi bán parancsára beigtatja.

(C)apitulum ecclesie Zagrabiensis omnibus Christi fidelibus presentibus pariter et futuris presentium notitiam habituris salutem in omnium salvatore. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod nos literas introductorias simul et statutorias spectabilis et magnifici domini Hermanni Cilie, Zagorie comitis etc., regni Sclavonie bani pro parte magistrorum Ladislai, Anthonii et Iohannis filiorum Nicolai filii condam comitis Dvym de Blagay emanatas, sigillo Mathei filii Iohannis de Machew comitis sui Zagrabiensis consignatas, nobisque loquentes et directas honore quo decuit recepimus in hec verba:

Amicis suis reverendis capitulo ecclesie Zagrabiensis Hermanus Cilie, Zagorieque comes etc., regni Sclavonie banus amicitiam paratam cum honore. Dicitur nobis in personis magistrorum Ladislai, Ant[h]onii et Iohannis filiorum Nicolai filii condam comitis Dvym de Blagay, quomodo ipsi in dominium quarundam possessionum ipsorum Werhovyna, Lochewo et Podmartinya vo[cata]rum, in comitatu Zagrabiensi habitarum et existentium, ipsos iusto iuris titulo

concernentium legit[ime] vellent introire. Super quo amicitias vestras presentibus petimus [dilig]enter, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum, quo presente Dionysius de Plavichew vel Iohannes filius Zala de Egudow, [sive M]artinus Aythych de Rathethych aut Simon de Lubesech, ceu Paulus Kachych de Gradech aliis absentibus homo noster ad facies prescriptarum poss[essionum] Werhovina, Lokochewo et Podmartinya vocatarum pertinentiarumque earundem universarum, vicinis et commetaneis ipsarum universis inibi legitime convocatis [et presen]tibus accedendo introducat prefatos magistros Ladislaum, Anthonium et Iohannem in dominium earundem, statuatque easdem eisdem premisso iuris titulo ipsis incumbenti per[pe]tuo possidendas, si non fuerit contradictum, contradictores vero si qui fuerint, citet eos contra annotatos magistros Ladislaum, Anthonium et Iohannem nostram in presentiam in sedem Zagrabiensem ad terminum competentem; et post hec ipsarum introductionis et statutionis seriem, vel si necesse fuerit nomina contradictorum et citatorum, si qui fuerint, terminoque assignato nobis amicabiliter rescribatis. Presentes sigillo Mathei filii Iohannis de Machew comitis nostri Zagrabiensis fecimus consignari. Datum Zagrabie, tertio die festi beati Valentini mar-
1427. febr. 16. tyris, anno domini Millesimo quadringentesimo vigesimo septimo.

Nos itaque petitionibus annotati domini Hermanni bani amicabiliter annuentes, una cum prefato Simone de Lubesech homine ipsius domini bani inter alios nominatim conscripto nostrum hominem videlicet Michaelem de Morowcha, chori dicte ecclesie nostre prebendarium ad premissa fideliter peragenda pro testimonio duximus destinandum fide dignum, qui exinde ad nos reversi nobis uniformiter retulerunt eo modo, quod prefatus homo ipsius domini bani, dicto nostro testimonio presente, feria quinta proxima ante festum ka-
febr. 20. thedre beati Petri apostoli nunc preteritum ad facies prescriptarum possessionem Werhovina, Lokochewo et Podmartinya vocatarum pertinentiarumque earundem universarum, vicinis et commetaneis ipsarum universis inibi legitime convocatis et presentibus accedendo introduxisset prefatos ma-

gistros Ladislaum, Anthonium et Iohannem in dominium earundem, statuissetque easdem eisdem premisso iuris titulo ipsis incumbenti perpetuo possidendas nullo contradictore penitus apparente, dicti domini bani et nostro hominibus in facie predictarum possessionum diebus legitimis iuxta regni consuetudinem inibi moram facientibus personalem. In cuius rei memoriam et firmitatem perpetuam presentibus sigillum nostrum duximus appendendum. Datum sedecimo die introductionis et statutionis predictarum, anno domini Millesimo 1427. mart. 7.
quadringentesimo vige[simo] septimo supra dicto.

Eredetije hártyán, melyről a lilaszínű nyers selyem zsinóron függő pecsét leszakadt, *80.*

CLV.

Rozsnyó, 1427. jul. 7.

Zsigmond király a velenczeiek, csehországi hussiták s az oláh Radul alias Praznaglawa ellen vívott harczokban tanusított vitézségeért a Tolna vármegyei Závodot tartozékaival Blagay Lászlónak adományozza.

Nos Sigismundus dei gratia romanorum rex semper augustus ac Hungarie, Bohemie, Dalmatie, Croatie etc. rex memorie commendamus tenore presentium significantes quibus expedit universis, quod nos recensitis fidelitatibus et uberrimis laude dignis obsequiis multifariisque fidelibus servitiis, ac sinceris et virtuosis complacentiis fidelis nostri Ladislai filii Nicolai de Blagay per ipsum nobis et sacro nostro diademati sincero cum affectu, in plerisque nostris et regni nostri arduis expeditionibus prosperis scilicet et adversis agilitate strenua et sollicitudine indefessa, locis et temporibus opportunis, iuxta nostre maiestatis libitum et honoris immensum incrementum exhibitis et impensis, quorum aliqua ex sui magnitudine vivaci digna memoria, ut illa continuis recordiis nostrorum fidelium floreant in mentibus et eos animent ad similia, hic velociter scribentis calamus fideliter depinxit; inprimis siquidem, dum nos tempore iam dudum preterito propter occupationem et detentionem civitatum, castrorum,

terrarum, portuum et dominiorum regni nostri Dalmatie, aliisque rationabilibus ex causis animum nostrum regium moventibus, universorum etiam prelatorum, baronum et regni nostri nobilium ad hoc accedente consilio prematuro ducem et commune Venetiarum emulos nostros notorios duxissemus diffidandos, ipse Ladislaus, in quem tunc vota nostra direxeramus, primum se obtulit cum banderio suo iuxta mandatum celsitudinis nostre ipsos venetos viriliter impugnaturum, quem nos cum eodem banderio suo in copiosa multitudine pugnatorum ad patriam Fori Iulii, quam iidem nostri emuli tunc occupative detinebant, duximus transmittendum, ipse itaque Ladislaus, recepto hilari vultu huiusmodi nostro mandato, illico transcensis alpibus Carinthie cum gentibus suis in sue strenuitatis indicium versus Vtinum, ubi ipsorum nostrorum emulorum aciem presciverat ordinatam, se contulit, cui quidam Karolus de Peles tunc ipsius aciei capitaneus exadverso similiter cum suis gentibus obviam dedit, inter quos commisso ex utraque parte inopinato conflictu, volente altissimo, qui cuncta solus ordinat, idem capitaneus in virtute bracchii dicti Ladislai et gentium suarum dire terribiliterque cesus est, qui accepta illorum preda et captivis detentis ad exaltationem honoris nostri processit ulterius militaturus: partibus itaque ipsis intrepide peragratis quamplures rebelles partium earundem nostro potenter subiugavit imperio, sicque de mandato celsitudinis nostre ad propria victor remeavit.

Porro nos ad offensam ipsorum nostrorum emulorum aciem nostre mentis amplius dirigentes prefatum Ladislaum, strenuitate fidelitateque probatum, una cum fideli nostro laudande memorie condam Nicolao de Marczali alias vayvoda nostro Transsilvano ad easdem partes Fori Iulii consimiliter cum banderio suo vice altera duximus destinandum, qui vires suas et mentis intuitum semper circa fidelitates et servitia maiestatis nostre figendo se cum suis gentibus in Istriam contulit et accepto, quod gentes ipsorum nostrorum emulorum in obsidione oppidi nostri Bula vocati nostre ditioni suppositi consisterent, ipsos fortiter animoseque invasit et viriliter amovit ab eodem, et insuper tanquam fortis tiro zelo fidelitatis fortius accensus oppidum Bulsam alias Piguen-

tum vocatum in sua belligera virtu[te] et strenuitatis audacia nostro subiecit dominio.

Post plura itaque per ipsum inibi peracta sue militie spectacula oras Fori Iulii repetit, seque memorato Nicolao de Marczali cum suis associans, quanta cum eodem nobis et corone nostre fidelitatis gratuita obsequia et strenuitatis laudabilia opera impendit, ne gestorum suorum longa narratio animos legentium distrahat, illa de presenti silentio transimus. [Unu]m tamen ad maius sue fame et strenuitatis attollendum preconium resumere non omittimus, quod cum ipse Ladislaus in eodem suo itinere pro gubernatione castri nostri Motha vocati predicte terre Fori Iulii per maiestatem nostram specialiter fuisset deputatus, ipso Nicolao de Marczali cum gentibus suis in campo residente, quidam Carolus de Malatestis generalis capitaneus gentium ipsorum nostro[rum e]mulorum cum valida armorum potentia idem castrum nostrum obsidere et circumvallare attemptavit, machinas quoque et bombardas, ac alia instrumenta bellica fixit sub eodem, sed idem Ladislaus tanquam athleta pervigil explorato ipsius Caroli exercitu una cum prefato condam Nicolao vayvoda die medium sui cursum peragente equo animo parique voto, in spiritu vehementi, ferocitateque leo[nin]a eius exercitum potenter impetunt et irruentes in eos gladio feriunt turmas, lanceas sagittasque suas inebriant sanguine occisorum; quid plura, tota illa cohors inimica vastatoris horrens gladium relictis tentoriis atque ere, ut vitam redimat, fuge presidio se commisit. Interea gens comanorum nostrorum et quidam alii rapine potius inhiantes quam victorie tentoriorum, thesaurorumque relicto[rum pre]de se exponunt atque ab inimicorum desinunt persecutione, quod ut ipsi nostri emuli se ab ipsa persecutione liberos conspexerunt, ad se reversi resumunt vires seque ad predantes convertendo nonnullos ex eis in ore gladii percusserunt, quorum insultum ipse Ladislaus a suis derelictus post multos ictus lancearum et clavarum sibi inflixos ferre non valens ad ipsum castrum nostrum non sine suo et su[orum m]agno discrimine secedere est coactus. Postremo itaque ipso castro nostro per eundem Karolum magno tempore impugnato et tandem ad ultimum machinis

bambardis et instrumentis bellicis predictis funditus diruto et in terram deiecto, ipse Ladislaus cernens se adeo oppressum, quod sibi multa fatigatione lassato nulla supererat defensionis facultas, casibus fortuitis se decrevit subjicere, preeligens potius [adi]nstar militaris discipline viriliter tolli de medio quam a fidelitate nostra aliquantisper delirare, equo suo insedit agiliori seque ad illam circumspectantium pugnatorum contulit turmam, atque in eius medium lancea valido impetu vibrata nonnullos ibi funeste morti tradidit et alios graviter lethaliterque sauciavit, ubi et ipse exadverso ictu lancee in mandibula vulnus non parvum tulit, sed post multa per ipsum inibi peracta certamina bellantium multitudine circumseptus capitur ab eis et fere decem mensium spatio tetris carceribus detinetur, res quoque et bona sua et suorum universa prede exponuntur. Verum dum nos pro fastigio sacri romani imperii laborando terminos Lombardie attigissemus, ipse Ladislaus anhelans se nostro conspectui presentare, de ipsa captivitate se sex millium ducatorum redemptione liberavit et illico ad nostram accedens maiestatem nobiscum una pariter ipsas partes Lombardie ascendendo, Sabaudie et Mediolani utique non sine maximis expensarum oneribus ac rerum et persone suarum fortuitis eventibus et gravibus discriminibus peragravit.

Ceterum ut eius fidelitatis constantia et amoris precolenda vehementia celebrius attollatur, ea sumpmo opere recolenda censuimus, que cordi nostro sedule debent inherere.

Hiis denique proxime (e)lapsis temporibus, dum in regno nostro Bohemie hereticorum innumerabilis pullulasset multitudo, nosque pro eorum exstirpatione congregato valido exercitu ad ipsum regnum nostrum Bohemie potenter progressi fuissemus, peragratisque cunctis ipsius regni nostri partibus ad propria tandem feliciter remeassemus, in ipso reditus nostri precinctu ipsum Ladislaum*, quem nobis eximie strenuitatis audacia iam dudum commendaverat, in directorem, moderatorem et generalem capitaneum gentium nostrarum et oppidi nostri Hradischye terre nostre Moravie, in qua ipsas gentes pro conservatione et tuitione ipsorum nostrorum confiniorum locaveramus, duximus preficiendum

et etiam deputandum, unde prefati heretici nostrum ab inde presentientes discessum, congregatis non paucis hostibus sub conductu quorundam duorum capitaneorum hostili insultu ipsos fines nostros ausi sunt subintrare igne gladioque vastaturi, sed non latuit eundem Ladislaum, eorum temeraria presumptio in capita ipsorum dampnabiliter postmodum retorta, procedit siquidem ipse Ladislaus eis obviam et in campo quodam ante castrum nostrum Oztro occurrit cum gentibus suis, ubi aciebus hinc inde ordinatis ipse Ladislaus uti quietis impatiens contra alterum capitaneorum predictorum in potenti virtute primus lanceam suam dirigere molitus est, sed et ipse capitaneus exadverso lanceam contra ipsum Ladislaum vibravit vehementer, sicque in maximo equorum impetu pariter congrediuntur et atrocibus lancearum ictibus se se impetunt; quamquam autem in ipso congressu sepe nominatus Ladislaus ex ictu lancee eiusdem heretici oculo suo sinistro orbatus sit, idem tamen hereticus ultione divina ictu lancee ipsius Ladislai ruptis cunctis ferramentis armorum transfossus et penetratus in pectore ac ab equo in terram preceps deiectus in confusionem predictorum hereticorum illico interiit. Commisso itaque inibi conflictu asperrimo, iidem heretici auxilio divino, cuius fidem impugnant, in bellicosa potentia et animi strenuitate eiusdem Ladislai terribiliter cesi sunt, quare idem Ladislaus capta illorum preda et copiosa numerositate captivorum abducta cum triumpho ad propria gaudens remeavit.

Demum vero, dum nos (h)ieme proxime preterita contra quendam Radul aliàs Praznaglawa vocatum, nostrum infidelem et emulum notorium, qui aggregata sibi turcorum ingenti potentia fidelem nostrum spectabilem et magnificum Daan, vayvodam nostrum Transalpinum de ipso suo dominio excludere seque in vayvodam earundem partium nostrarum preficere satagebat, validissimum harum partium nostrarum Transsilvanarum exercitum, ipsum Ladislaum ceteris nostris fidelibus preeligendo in eiusdem nostri ex[er]citus vexilliferum preficiendo, simul cum illustri principe domino Petro, serenissimi principis domini Alfonsi regis Portugalie secundo genito, nonnullisque baronibus, militibus et proceribus regni nostri ad easdem partes nostras Transalpinas duxisse-

mus destinandum, tunc ipse inibi totis conatibus totisque viribus suis tam fideliter tamque strenue maiestati nostre studuit com[plac]ere, quod de eius fidelitatis obsequiis et sinceris complacentiis, nec non virtuosis digneque attollendis meritis animus noster regius plurimum conquievit, ipseque Daan vayvoda per eorundem illustris domini Petri, eiusdem domini Alfonsi regis Portugalie secundo geniti, ceterorumque baronum et procerum nostrorum, consequenterque pretitulati Ladislai de Blagay cooperationem et direct[ionem] idem dominium suum, semotis quibusvis adversantium machinationibus, integraliter est assecutus.

Sane laudabiles eiusdem strenuitatis actus particularibus explicare sermonibus per singula longum foret et difficile, sed ut ipsius attollenda merita nec vetustas inposterum abolere valeat, nec venientis temporis successiva curricula sopita taciturnitate concludant, [pro multis] ea pauca duximus,*) que non erant silentio transeunda. Pro quibus quidem suis virtuosis gestis et sinceris famulatibus, licet idem Ladislaus filius Nicolai de Blagay a nostra maiestate multo maiora mereretur, in aliqualem tamen ipsorum suorum servitiorum recompensam nos volentes sibi regio favore occurrere, quandam possessionem nostram Zawoth nuncupatam, [in] comitatu Tholnensi existentem et habitam, que condam Michaelis Zerechen de eadem prefuisse et propter notam infidelitatis eiusdem, quam ipse certis nostris infidelibus, signanter vero condam Ladislao de Duracio, nec non venetis, emulis nostris notoriis usque ad vite sue exterminium adherendo incurrisse dinoscebatur, ad manus nostras regias iuxta regni nostri consuetudinem rit[e et leg]itime devolutam, per nosque tandem exigentibus fidelitatibus et fidelium obsequiorum gratuitis meritis et sinceris complacentiis condam magnifici Piponis de Ozora, tunc comitis nostri Themessiensis nobis et sacro nostro diademati exhibitis et impensis eidem in perpetuum donatam et collatam, nunc autem per obitum eiusdem condam Piponis absque heredum solatio de medio sublati rursu[s et it]erum ad manus nostras regias, iuxta eandem

---

*) Igy, helyesen *diximus* lenne.

regni nostri approbatam et laudabilem consuetudinem ab evo observatam, modo simili rite et legitime devolutam et redactam simul cum cunctis aliis villis, possessionibus, prediis et iuribus possessionariis, universis etiam et singulis earundem pertinentiis et usibus, puta terris arabilibus cultis et incultis, pratis, pascuis, silvis, nem[oribus], permissoriis, item piscinis, aquis, rivulis et eorundem decursibus, ac molendinis molendinorumque locis, montibus, vallibus, planitiebus ac vinearum territoriis et generaliter quibusvis utilitatum integritatibus ad easdem rite spectantibus et legitime pertinere debentibus, quibuscunque nominum vocabulis vocitentur, eidem Ladislao filio Nicolai de Blagay, suisque heredibus et post[eritati]bus universis mera auctoritate regia et potestatis plenitudine, ex certaque nostre maiestatis scientia, nec non de beneplacita voluntate serenissime principis domine Barbare, dictorum regnorum nostrorum regine, consortis nostre carissime, prelatorum etiam et baronum nostrorum ad id accedente consilio prematuro ac omni eo iure, quo eedem nostre incumbunt collationi, de manibus nostris regiis dedimus, donavimus et contulimus, imo damus, donamus et conferimus iure perpetuo et irrevocabiliter possidendas, tenendas et habendas, salvo iure alieno, harum nostrarum vigore et testimonio literarum mediante, quas in formam nostri privilegii redigi faciemus, dum nobis in specie fuerint reportate. Datum in oppido nostro Rosno vocato partium nostrarum Transsilvanarum, feria secunda proxima post festum Visitationis virginis gloriose, anno domni Millesimo quadringentesimo vigesimo septimo, regnorum nostrorum anno Hungarie etc. quadragesimo primo, romanorum decimo septimo et Bohemie septimo. 1427. jul. 7.

Zsigmond király 1430. apr. 28-án kelt átiratában, hátrább.

CLVI.

1427. aug. 14.

A szegszárdi convent Blagay Lászlót a Tolna vármegyei Závod, Tevel, Kökényes, Balota, Nagy-Vejke, Kis-Apar, Terjék és Görényes birtokába, Zsigmond király parancsára beigtatja.

Conventus monasterii Saxardiensis omnibus Christi fidelibus presentibus pariter et futuris presentium notitiam habituris salutem in omnium salutis largitore. Actus temporales ideo literis roborantur, ne, ut quandoque fieri solet, a posteris calumpniose valea(n)t irritari. Ad universorum itaque notitiam harum serie volumus pervenire, quod nos literas serenissimi principis, domini nostri regis Sigismundi introductorias pariter et statutorias nobis directas sumpma cum obedientia recepisse in hec verba:

Sigismundus dei gratia romanorum rex semper augustus ac Hungarie, Bohemie, Dalmatie, Croatie etc. rex fidelibus nostris conventui ecclesie Saxardiensis salutem et gratiam. Cum nos pro fidelibus servitiis fidelis nostri egregii Ladislai filii Nicolai de Blagay, per eum maiestati nostre locis debitis et temporibus opportunis exhibitis et impensis quandam possessionem nostram Zawoth vocatam, in comitatu Tholnensi existentem et habitam, que condam Michaelis Zerechen de eadem prefuisse et propter notam infidelitatis eiusdem, quam ipse certis nostris infidelibus, signanter vero condam Ladislao de Duracio, nec non venetis, emulis nostris notoriis usque ad vite sue exterminium adherendo incurrisse dinoscebatur, ad manus nostras regias iuxta regni nostri consuetudinem rite et legitime devolutam, per nosque tandem exigentibus fidelitatibus et fidelium obsequiorum gratuitis meritis condam magnifici Piponis de Ozora, tunc comitis nostri Themessiensis, nobis et sacro nostro diademati exhibitis et impensis eidem in perpetuum donatam et collatam, nunc autem per obitum eiusdem condam comitis Piponis absque heredum solatio de medio sublati rursus et iterum ad manus nostras regias, iuxta

regni nostri approbatam consuetudinem ab evo observatam, modo simili rite et legitime devolutam et redactam simul cum cunctis aliis villis, possessionibus, prediis et iuribus possessionariis, universis etiam et singulis earundem pertinentiis et usibus eidem Ladislao filio Nicolai, suisque heredibus et posteritatibus universis serie aliarum literarum nostrarum donationalium exinde confectarum in perpetuum duxerimus conferendam, velimusque ipsum per nostrum et vestrum homines in dominium earundem legitime facere introduci. Igitur fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum, quo presente Andreas filius Simonis de Mykofalwa aule nostre familiaris per nos de curia nostra ad id specialiter destinatus vel Ladislaus Mayus de Daro aliis absentibus homo noster ad faciem prenominate possessionis Zawoth vocate, universarumque villarum, possessionum, prediorum et iurium possessionariorum, ac pertinentiarum et utilitatum earundem, vicinis et commetaneis ipsarum universis inibi legitime convocatis et presentibus accedendo introducat prefatum Ladislaum filium Nicolai in dominium earundem, statuatque easdem eidem premisso nostre donationis titulo perpetuo possidendas, si non fuerit contradictum, contradictores vero si qui fuerint, evocet ipsos contra antefatum Ladislaum nostram specialem in presentiam ad terminum competentem rationem contradictionis eorum reddituros; et post hec ipsarum introductionis et statutionis seriem cum pretactarum possessionum, villarum, prediorum et iurium possessionariorum, nec non contradictorum et evocatorum, si qui fuerint, nominibus terminoque assignato eidem speciali nostre presentie fideliter rescribatis. Datum in Rosno partium nostrarum Transsilvanarum, feria secunda proxima post festum Visitationis virginis gloriose, anno domini Millesimo quadringentesimo vigesimo 1427. jul. 7.
septimo, regnorum nostrorum anno Hungarie etc. quadragesimo primo, romanorum decimo septimo et Bohemie septimo.

Nos itaque premissis mandatis dicti domini nostri regis semper obedire cupientes ut tenemur, una cum prefato Ladis-

lao Mayus de Daro homine vestro *) religiosum virum fratrem Stephanum sacerdotem, unum videlicet ex nobis ad premissa peragenda nostro pro testimonio fide dignum duximus destinandum, qui demum exinde ad nos reversi nobis concorditer retulerunt eo modo, quod ipsi feria quinta pro-
jul. 31. xima ante festum ad vincula beati Petri apostoli proxime preteritum ad facies pretactarum medietatis possessionis Zawoth ac villarum integrarum Thewel, Kekenyes, Balyatha, Naghweyke, Kysapar, Teryek et Gerenyes appellatarum, ac pertinentiarum et utilitatum earundem quarumlibet, prout et in quantum per dictum condam comitem Piponem eedem ex collatione regia fuissent tente, vicinis et commetaneis earundem universis inibi legitime convocatis et presentibus accedendo introduxissent prefatum Ladislaum filium Nicolai de Blaga in dominium earundem, statuissentque easdem eidem cum cunctis earum utilitatibus et pertinentiis premisse regie donationis titulo perpetuo possidendas, legitimis diebus in faciebus earum permanendo, nullo penitus inibi nec demum coram nobis contradictore apparente. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes literas nostras privilegiales pendentis et authentici sigilli nostri munimine roboratas duximus concedendas. Datum quinto decimo die diei intro-
1427. aug. 14. ductionis et statutionis predictarum, anno domini supra dicto, presentibus ibidem religiosis viris Demetrio priore, Georgio custode, altero Georgio cantore, ceterisque fratribus in dicto monasterio deo iugiter famulantibus et devote.

Zsigmond király 1430. apr. 28-án kelt átiratában, hátrább.

*) Igy, helyesen *suo* lenne.

CLVII.

1429. nov. 6.

A zágrábi káptalan Goriczai Frankot és nejét Brukonovagorai Pál és Iván dobretini nyolcz jobbágytelkébe, Cillei Herman tótországi bán parancsára beigtatja.

Nos capitulum ecclesie Zagrabiensis memorie commendamus per presentes, quod nos literas spectabilis et magnifici domini Hermanni Cilie, Zagorieque comitis etc., regni Sclavonie bani introductorias et statutorias nobis amicabiliter directas honore quo decuit recepimus in hec verba:

Amicis suis reverendis capitulo ecclesie Zagrabiensis Hermannus Cilie, Zagorieque comes etc., regni Sclavonie banus amicitiam paratam cum honore. Dicit nobis Frank filius Ladizlai de Gorycha in sua ac nobilis domine Elizabeth vocate consortis sue personis, quomodo ipsi in dominium octo sessionum iobagionalium Pauli et Iwan filiorum Thome dicti [Mawsych] de Brukonowagora in possessione Dobrethyn vocata existentium et habitarum, nec non cuiusdam campi eorundem Pauli et Iwan Beb . . . . vocati ad eandem possessionem Dobrethyn pertinentis ac earundem sessionum et campi utilitatum et pertinentiarum ipsos titulo pignoris concernentium legitime vellent introire. Super quo vestram amicitiam presentibus petimus reverenter, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum, quo presente Stephanus filius Iohannis filii Zala de Syrownycha an Simon Mareyeuich de Japra, vel [Georgius B]ohteryanowych de eadem sin Georgius Aythych de Bozetha aliis absentibus homo noster ad facies dictarum sessionum et campi, pertinentiarum eorundem, vicinis et commetaneis ipsorum universis inibi legitime convocatis et presentibus accedendo introducat prefatos Frank et dominam Elizabeth consortem eiusdem in dominium earundem et eiusdem, statuatque easdem et eundem eisdem Frank et domine premisso titulo pignoris possidendas, si non fuerit contradictum, contradictores vero si qui fuerint, citet ipsos contra antelatos Frank et dominam nostram

in presentiam in sedem Zagrabiensem ad terminum competentem rationem contradictionis eorum reddituros; et post hec ipsarum introductionis et statutionis seriem cum nominibus contradictorum et citatorum, si qui fuerint, terminoque assignato nobis amicabiliter rescribatis. Presentes sigillo Mathei filii Iohannis de Machew comitis nostri Zagrabiensis fecimus consignari. Datum Zagrabie, feria quinta proxima
1429. oct. 20. post festum beati Luce euangeliste, anno domini Millesimo quadringentesimo vigesimo nono.

Unde nos amicabilibus petitionibus prefati domini Hermanni comitis et bani annuentes, una cum prefato Georgio Bohteryanowych de Japra homine sue magnificentie nostrum hominem videlicet discretum virum Gregorium de Nedelch presbyterum, chori ecclesie nostre predicte prebendarium ad premissa fideliter peragenda nostro pro testimonio transmisimus fide dignum, qui tandem exinde ad nos reversi nobis uniformiter retulerunt, quod prefatus homo ipsius domini bani, presente dicto nostro testimonio, die dominico proximo
oct. 23. post festum Undecim millium virginum proxime preteritum ad facies dictarum sessionum et campi ac pertinentiarum earundem et eiusdem, vicinis et comm[etaneis] ipsorum universis inibi legitime convocatis et presentibus accedendo introduxisset memoratos Frank et dominam Elizabeth c[onsortem] eiusdem in dominium earundem et eiusdem, statuissetque easdem et eundem premisso titulo pignoris eisdem incumbenti possidendas, [nullo] penitus inibi, dictis domini bani et nostro hominibus legitimis diebus iuxta regni consuetudinem ibidem moram facientibus, c[ontradict]ore *) apparente. In cuius rei memoriam presentibus sigillum nostrum duximus
1429. appendendum. Datum quinto decimo die diei introductionis
nov. 6. [et statu]tionis predictarum, anno domini supra dicto.

Eredetije hártyán, fehér és ibolyaszínű nyers selyem zsinóron függő megkopott pecséttel, *Sl.*

*) Hibásan *contradictione* az eredetiben.

CLVIII.

1430. apr. 28.

Zsigmond király a Tolna vármegyei Závodról Blagay László részére szóló adománylevelét s a szegszárdi convent igtató jelentését átírja.

(S)igismundus dei gratia romanorum rex semper augustus ac Hungarie, Bohemie, Dalmatie, Croatie, Rame, Servie, Gallicie, Lodomerie, Comanie Bulgarieque rex et Lucemburgensis heres universis Christi fidelibus presentibus pariter et futuris presens scriptum inspecturis salutem in salutis largitore. Ordo suadet equitatis et ad apicem pertinet regalis dignitatis, ut ea, que rite processerunt, illibata conserventur et que a fidelibus iuste petuntur, ad exauditionis gratiam admittantur. Proinde ad universorum tam presentium quam futurorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod fidelis noster Ladislaus filius Nicolai de Blagay nostre maiestatis adiens conspectum exhibuit nobis quasdam duas literas, unam videlicet nostram patentem moderno secreto sigillo nostro consignatam super nostra donatione et perhennali collatione cuiusdam possessionis nostre Zawoth nuncupate, in comitatu Tholnensi existentis, que condam Michaelis Zerechen de eadem prefuisset et propter notam infidelitatis eiusdem ad manus nostras extitisset devoluta et cunctarum aliarum villarum, possessionum, prediorum et iurium possessionariorum ad easdem rite spectantium, et aliam conventus ecclesie Saxardiensis privilegialem super legitima statutione medietatis eiusdem possessionis Zawoth ac villarum integrarum Thewel, Kekenyes, Balyatha, Naghweyke, Kysapar, Teryek et Gerenyes appellatarum, ac pertinentiarum et utilitatum earundem quarumlibet pro annotato Ladislao filio Nicolai et suis heredibus rite factis confectas tenorum subnotandorum, supplicans exinde prefatus Ladislaus nostre maiestati humiliter et devote, ut easdem binas literas ratas, gratas et acceptas habendo, nostrisque literis privilegialibus verbotenus inseri et conscribi faciendo pro ipso et suis heredibus perpetuo valituras confirmare dignaremur. Quarum quidem literarum,

videlicet nostre patentis tenor is est: Nos Sigismundus dei gratia romanorum rex — — *sat., l. a királynak 1427. jul. 7-én kelt levelét, elébb.* — Alterius vero utputa conventus ecclesie Saxardiensis privilegialis tenor sequitur in hec verba: Conventus monasterii Saxardiensis — — *sat., l. a convent 1427. aug. 14-én kelt levelét, elébb.* — Nos igitur humilimis et devotis ipsius Ladislai filii Nicolai supplicationibus antefatis nostro per ipsum modo quo supra oblatis culmini regia benignitate exauditis et clementer admissis, prescriptas binas literas, nostram videlicet patentem et annotati conventus privilegialem non abrasas, non cancellatas, nec in aliqua earum parte vitiatas, sed omni prorsus ambiguitatis scrupulo destitutas presentibus verbaliter insertas, quoad omnes ipsarum continentias, clausulas et articulos acceptamus, approbamus et ratificamus, nichilominusque requirentibus prefati Ladislai fidelitatibus et fidelium servitiorum laude dignis meritis et sinceris complacentiis per ipsum nobis et sacro nostro regio diademati sub diversitate locorum et temporum cum sumpme fidelitatis constantia laudabiliter exhibitis et impensis, simul cum donatione et statutione possessionariis premissis, aliisque et singulis superius in earundem geminarum literarum tenoribus latius explicatis et contentis mera auctoritate regia et potestatis plenitudine, ex certaque nostre maiestatis scientia, de consensu etiam et beneplacito serenissime principis domine Barbare regine, consortis nostre carissime, prelatorumque et baronum nostrorum ad id accedente consilio prematuro ac uniformi eorundem decreto pro annotato Ladislao filio Nicolai de Blagay, suisque heredibus et successoribus perpetuo valituras confirmamus presentis scripti nostri patrocinio mediante, salvis iuribus alienis. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes concessimus literas nostras privilegiales pendentis (et) authentici sigilli nostri duplicis, quo ut rex Hungarie utimur, munimine roboratas. Datum per manus reverendi in Christo patris domini Iohannis episcopi Zagrabiensis, sacri romani imperii et nostre maiestatis sumpmi cancellarii, fidelis nostri dilecti, anno
1430. domini Millesimo quadringentesimo tricesimo, quarto kalen-
apr. 28. das Maji, regnorum autem nostrorum anno Hungarie etc.

quadragesimo quarto, romanorum vigesimo et Bohemie decimo, venerabilibus in Christo patribus dominis Georgio Strigoniensi, Iohanne Colocensi, Doymo Spalatensi et Andrea Ragusiensi archiepiscopis, Iadrensi sede vacante, eodem domino Iohanne Zagrabiensis, Petro de Rozgon Agriensis, Dionysio Waradiensis, Georgio Transsilvanensis, Henrico Quinqueecclesiensis, Simone Wesprimiensis, Clemente Iauriensis, Ladislao Chanadiensis, Joseph Boznensis, Iacobo Sirimiensis, Iohanne Tininiensis, Georgio Nitriensis et Thoma Segniensis ecclesiarum episcopis ecclesias dei feliciter gubernantibus, Waciensi, Traguriensi, Corbaviensi, Scardonensi, Sibinicensi, Nonensi, Makarensi et Farensi sedibus vacantibus, item magnificis viris Nicolao de Gara regni nostri Hungarie predicti palatino, Hermanno Cilie, Zagorieque comiti, totius regni nostri Sclavonie bano, socero nostro carissimo, Ladislao de Chaak vayvoda nostro Transsilvanensi, comite Mathius de Palowcz iudice curie nostre, Nicolao comite Modrusse, Dalmatie et Croatie regnorum nostrorum predictorum, Petro Cheh de Lewa et Stephano de Wylak Machoviensi banis, honore banatus Zewriniensis (vacante), Petro filio Herrici de Berzewycze thavarnicorum, Ladislao filio Iohannis vayvode de Thamasy ianitorum, Stephano de Bathor dapiferorum, Paulo Kompolth de Nana pincernarum, L[aure]ntio de Hedrehwar agazonum nostrorum magistris et Stephano de ante dicta Rozgon comite Posoniensi, aliisque quampluribus regni nostri comitatus tenentibus et honores.

lecta et correcta.

Eredetije hártyán, alján a pecsét szalagjának áthuzására két bevágással, *O.*

CLIX.

1430. jul 27.

A zágrábi káptalan előtt Brokunovagorai Pál és Iván Dobretin negyedrészét kétszáz arany forintért Brocsinai Andrásnak örökbe vallják.

Nos capitulum ecclesie Zagrabiensis notum facimus tenore presentium quibus expedit universis, quod Paulus et Iwan filii Thome filii Mausych de Brokunouagora personaliter nostram venientes in presentiam confessi sunt ministerio vice vocis eorum in hunc modum, quod ipsi quartam partem universarum portionum ipsorum possessionariarum in possessione ipsorum Dobretyn vocata habitam cum omnibus eiusdem quarte partis utilitatibus, videlicet terris arabilibus cultis et incultis, fenilibus, silvis, nemoribus ac universis eiusdem usibus et fructuositatibus et pertinentiis ad eandem quartam partem quoquomodo spectantibus seu spectare debentibus Andree filio Nicolai dicti Maryas de Brochuna ac heredibus eiusdem et posteritatibus universis pro ducentis florenis puri auri, boni et iusti ponderis, plene ut dixerunt ab eodem receptis et habitis iure perpetuo et irrevocabiliter tenendam, possidendam pariter et habendam vendidissent, tradidissent et contulissent, imo modo quo supra vendiderunt tradiderunt et contulerunt nostri in presentia, tali modo, quod si ipsos Paulum et Iwan ab hac vita absque heredum solatio decedere contingerit, ex tunc universe et quevis alie portiones ipsorum possessionarie in dicta Dobretyn existentes ad ipsum Andream et heredes suos universos condescendi, econverso ipsum Andream similiter sicuti premittitur si absque heredum et liberorum solatio transire contingerit, ex tunc modo simili ipsa quarta pars dictarum portionum possessionariarum eiusdem emptitiarum non ad alium quam ad ipsos Paulum et Iwan devolvi debeant et redundari ipso facto, harum nostrarum sigilli nostri appensione communitarum vigore et testimonio literarum. Datum feria quinta proxima

post festum beate Anne matris Marie, anno domini Millesimo quadringentesimo tricesimo. 1430. jul. 27.

Eredetije hártyán, melyről a lilaszínű nyers selyem zsinóron függő pecsét leszakadt, *82.*

CLX.

1431. jan. 29.

A fehérvári keresztesek conventje Zsigmond királynak a hűtlen Szerecsen Mihály Tolna vármegyei birtokairól Ozorai Pipónak és testvérének adott levelét Blagay László részére átírja.

Omnibus Christi fidelibus presentibus et futuris presentium notitiam habituris conventus cruciferorum ordinis sancti Iohannis Jerosolimitani domus hospitalis ecclesie beati regis Stephani de Alba salutem in salutis largitore. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod egregio et nobili viro Ladizlao de Blaga personaliter ab una, parte siquidem ex altera honorabili viro magistro Gallo de Corpad canonico ecclesie beate Marie virginis de Alba pro honorabili capitulo eiusdem ecclesie cum procuratoriis literis ipsius capituli coram nobis personaliter constitutis, petente prefato Ladizlao de Blaga pretactus magister Gallus nomine et in persona capituli ecclesie Albensis prefati exhibuit nobis quasdam literas privilegiales serenissimi principis domini Sigismundi dei gratia romanorum regis semper augusti ac Hungarie, Bohemie, Dalmatie, Croatie etc. regis, domini nostri gratiosi duplici suo sigillo emanatas, petens nos prefatus Ladizlaus de Blaga debita cum instantia, quod quia portio possessionaria condam Michaelis Saracheni de Meztegenew in Zauoth vocata habita cum suis pertinentiis per prefatum dominum nostrum regem condam magnifico domino Piponi de Ozora, comiti Themesiensi virtute prescriptarum literarum donata extitisset, ipsoque comite Pipone decesso eadem simul cum dictis suis pertinentiis rursus et iterum ad manus regias devoluta fuisset, ipse itaque dominus noster rex eandem portionem possessionariam in ipsa Zauoth habitam simul cum

dictis suis pertinentiis vigore literarum suarum donationalium exinde subortarum pro meritoriis suis servitiis sibi donasset et contulisset, ob hoc ipse paribus ipsarum literarum summe indigeret, petens nos debita cum instantia, ut series ipsarum de verbo ad verbum transcribi et transumi facere sibique dare dignaremur ad cautelam. Quarum tenor sequitur in hec verba: Sigismundus dei gratia Hungarie — — *sat., l. a király 1409. jan. 2-án kelt levelét, elébb.* — Unde nos petitionibus prenominati Ladizlai de Blaga, imo iustitie annuentes prescriptas literas prefati domini nostri regis dumtaxat cum nominibus possessionum et portionum possessionariarum ad dictam Zauoth pertinentium de verbo ad verbum transscribi et transumi, presentibusque literis nostris similiter privilegialibus inseri facientes pretacto Ladizlao de Blaga duximus concedendas. Datum feria secunda proxima ante festum
1431. jan. 29. Purificationis virginis gloriose, anno domini Millesimo quadringentesimo tricesimo primo, religiosis et honestis viris dominis fratribus Alberto de Naghmihal priore Aurane, domino et prelato nostro, Thoma preceptore, Demetrio custode, Dominico cantore, ceterisque fratribus predicte ecclesie nostre existentibus et iugiter famulantibus regi sempiterno.

Eredetije hártyán, alján a pecsét zsinórjának áthuzására két bevagással, *123.*

CLXI.

Krapina vára, 1431. apr. 28.

Cillei Fridrik zagorjei ispán Busevics várának és tartozékainak Govsevai Veres Péter által ezer arany forintért Blagay Baboneg özvegye, Kladusai Márkné és Simonné részére való eladásába beléegyezik.

Nos Fridericus Cilie, Segorieque comes etc. memorie commendantes tenore presentium significamus quibus expedit universis, quod Petrus dictus Veres de Gowsewa personaliter coram nobis constitutus, onere et gravamine filii sui in tenera etate ut dixit constituti in subscriptis super se assumpmendo et recipiendo, dixit et confessus extitit oraculo vive vocis sue

in hunc modum, quod ipse suo et dicti filii sui nominibus et personis castellum eorum Bwsewych appellatum, in comitatu Zagrabiensi habitum simul cum universis villis, possessionibus et prediis, ceterisque cunctis utilitatibus et pertinentiis quibuslibet, quovis nominum vocabulo vocitatis, ad idem castellum ab antiquo spectantibus, et prout id in literis capituli ecclesie Zagrabiensis superinde confectis clarius et expressius declaratum extitit, nobilibus dominabus Anne relicte condam Babonogh de Blagay et Magdalene vocatis consorti Marci de Kladussa, filiabus videlicet condam comitis Nicolai de Corbavia, item domine Marie filie condam comitis Iohannis de eadem Corbavia, consorti scilicet Simonis filii dicti Marci de prefata Cladussa, eorumque heredibus et posteritatibus universis pro mille florenis auri puri, veri et iusti ponderis dedisset et vendidisset, imo dedit et vendidit coram nobis iure perpetuo et irrevocabiliter possidendum, tenendum et habendum.

Nos itaque ad petitionem et humilem supplicationem prefati Marci de Kladussa in personis prescriptarum dominarum nobis porrectam premissas emptionem et venditionem ratas, gratas et acceptas habendo eisdem emptioni et venditioni predictorum castelli, villarumque et possessionum ac prediorum, nec non ceterarum eiusdem utilitatum atque pertinentiarum benivolum nostrum consensum prebuimus pariter et assensum, harum nostrarum, quibus sigillum nostrum impressum est, vigore et testimonio literarum mediante. Datum in castro Kreppina vocato, sabbato proximo ante festum beatorum Philippi et Iacobi apostolorum, anno domini Millesimo quadringentesimo tricesimo primo. 1431. apr. 28.

Eredetije hártyán, hátán vörös viasz pecsét nyomaival, *S.3.*

CLXII.

1431. jun. 9.

A zágrábi káptalan Blagay Baboneg özvegyét és rokonait Busevics várába és tartozékaiba a Cillei Herman tótországi bán parancsára beigtatja.

Omnibus Christi fidelibus presentibus pariter et futuris presentium notitiam habituris capitulum ecclesie Zagrabiensis salutem in salutis largitore. Ad universorum notitiam tam presentium quam futurorum harum serie volumus pervenire, quod nos literas spectabilis et magnifici domini Hermanni Cilie, Zagorieque comitis etc., regni Sclavonie bani introductorias et statutorias nobis amicabiliter directas honore quo decuit recepimus in hec verba:

Amicis suis reverendis capitulo ecclesie Zagrabiensis Hermannus Cilie, Zagorieque comes etc., regni Sclavonie banus amicitiam paratam cum honore. Dicitur nobis in personis nobilium dominarum Anna relicte condam Babonogh de Blaga ac Magdalena consortis Marci de Kladussa, filiarum videlicet condam comitis Nicolai de Corbavia, item Maria vocatarum consortis Simonis filii dicti Marci, filie videlicet condam comitis Iohannis de dicta Corbavia, quomodo ipse in dominium cuiusdam castelli Bwsewych vocati, cunctarumque villarum et possessionum ad idem castellum pertinentium, in comitatu Zagrabiensi existentis et habitarum, ipsas dominas emptionis titulo concernentium legitime vellent introire. Super quo vestram amicitiam presentibus petimus diligenter, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum, quo presente Marcus Othmych de Clokoch vel Ladizlaus Woyanchych, sin Georgius Maurowych de eadem Clokoch seu Ladizlaus Swaganowych de Byztra aliis absentibus homo regius ad facies prescripti castelli Bwsewych, cunctarumque villarum et possessionum ad id castellum spectantium, vicinis et commetaneis earundem universis inibi legitime convocatis et presentibus accedendo introducat prefatas dominas Anna, Magdalena et Maria vocatas in dominium eiusdem et earundem, statuatque idem et ipsas cum cunctis utilitatibus et

pertinentiis eisdem dominabus premisso titulo emptionis perpetuo possidendum, si non fuerit contradictum, contradictores vero si qui fuerint, citet ipsos contra annotatas dominas nostram in presentiam in sedem Zagrabiensem ad terminum competentem rationem contradictionis eorum reddituros; et post hec huiusmodi introductionis et statutionis seriem cum nominibus contradictorum et citatorum, si qui fuerint, terminoque assignato nobis amicabiliter rescribatis. Datum Crisii, feria secunda proxima post festum Pentecostes, anno domini Millesimo quadringentesimo tricesimo primo. 1431. maj. 21.

Unde nos amicabilibus petitionibus ipsius domini comitis et bani annuentes, una cum prefato Georgio Mawrowych de Clokoch homine ipsius domini nostri regis nostrum hominem videlicet discretum virum Valentinum de Bessenew presbyterum, chori ecclesie nostre predicte prebendarium ad premissa fideliter peragenda nostro pro testimonio transmisimus fide dignum, qui tandem exinde ad nos reversi nobis uniformiter retulerunt, quod prefatus homo ipsius domini nostri regis, presente dicto nostro testimonio, sabbato proximo ante festum sacratissimi Corporis Christi proxime preteritum ad facies maj. 26. prescripti castelli Bwsewych, cunctarumque villarum et possessionum ad id castellum spectantium, vicinis et commetaneis eiusdem et earundem universis inibi legitime convocatis et presentibus accedendo introduxisset prefatas dominas Anna, Magdalena et Maria vocatas in dominium eorundem, statuissetque idem et easdem eisdem dominabus premisso titulo emptionis perpetuo possidendum, prefatis itaque regio et nostro hominibus inibi iuxta regni consuetudinem legitimis diebus moram facientibus, nullo penitus contradictore apparente. In cuius rei memoriam presentibus sigillum nostrum duximus appendendum. Datum quinto decimo die diei introductionis et statu[tionis] predictarum, anno domini 1431. jun. 9. supra dicto.

Eredetije hártyán, melyről a fehér és kék nyers selyem zsinóron függő pecsét leszakadt, *84.* Átirata a zágrábi káptalannak a *Iohannes comes de Blagay ac Gregorius filius condam egregii comitis Anthonii de predicta Blagay in ipsorum ac Francisci fratris carnalis ipsius Gregorii de eadem personis* kérésére 1437. aug. 13-án papiron kelt levelében, *90.*

CLXIII.

1432. aug. 21.

A zágrábi káptalan előtt a lokocsevói nemesek a Blagayakat bizonyos föltételek alatt uraiknak és védelmezőiknek vallják.

Nos capitulum ecclesie Zagrabiensis notum facimus [teno]re presentium quibus expedit universis, quod egregio viro magistro Anthonio filio Nicolai de Blagay pro se ac pro Ladizlao et Iohanne fratribus suis carnalibus, oneribus eorundem et gravaminibus per omnia in se ipsum receptis ab una, parte vero ab alia Fabiano filio Luchkouich et Georgio filio Stephani nobilibus de Lokochew pro se similiter ac pro Dragech filio Benedicti, Iohanne filio Hyxa, Janchech filio Thome, Blasio filio Nicolai, Grexa Dyanseuich et Simone filio Petri ac aliis universis fratribus ipsorum de eadem Lokochew generationalibus, oneribus similiter ipsorum et gravaminibus per omnia in se ipsos assumptis coram nobis personaliter constitutis confessum est per eosdem oraculo vive vocis eorum in hunc modum, quod licet ipsi scilicet Fabianus et Georgius et alii fratres ipsorum ante dicti alias propter certa et legitima eorum impedimenta se non valentes commode protegere et tueri, de protectione et tuitione dictorum dominorum de Blagay plurimum in[dige]rent sub eisdem servitiis et solutionibus, quibus ipsi ex antiqua eorum consuetudine domino regi et bano soliti erant servire et obedire, eorundem dominorum de Blagay spontanea et bona [eorum] voluntate subdidissent tuitioni, dominio et protectioni, tamen ipsi et nunc matura in se prehabita deliberatione sub servitiis et solutionibus infra declarandis ipsorum dominorum Antho[nii, Ladiz]lai et Iohannis de Blagay, ac ipsorum heredum et posteritatum universorum subdidissent et subiecissent dominationi, tuitionique et protectioni, imo subdiderunt et subiecerunt se et [posteros] eorum nostri in presentia, tali modo, quod ipsi et alii predicti, ceterique fratres ipsorum generationales hic nominatim non expressi primo videlicet in festo
apr. 24. beati Georgii martyris perpetuis temporibus des[censu]s per

quinquaginta denarios pro tempore currentes iuxta et secundum iura eorum et literalia munimenta ipsis superinde per dominos reges Hungarie ac regni Sclavonie ban[os concess]a et tradita processu exercituali vulgo woyschyna dicto, item in festo beati Martini confessoris similiter perpetuis temporibus descensum vulgo odmych dictum, secundum, quod continetur [in] ipsorum expeditoriis super solutione eiusdem descensus emanatis, prout unusquisque eorum dare solitus est et consuetus, secundum magis et minus, et mardurinas ex parte colonorum suorum sec[undum consuet]udinem eorum a diu iam inter ipsos observatam eisdem dominis de Blagay, et ipsorum heredibus ac posteritatibus universis pro tuitione et defensione iam dictis dare debeant et [solver]e teneantur; et quod homines ipsorum dominorum de Blagay tribus vicibus in anno, videlicet in festo beati Georgii martyris ac in festo Assumptionis et in festo beati Martini confessoris medium ipsorum venire et causas ipsorum discutere et iudicia facere et ipsos secundum excessus eorum in iudiciis consuetis iuridice condempnari valeant atque possint. Hiis igitur datis et dictis contenti sint domini ipsorum prenotati, prout etiam prefatus magister Anthonius suo et dictorum fratrum suorum et heredum eorundem nominibus et in personis assumpsit ipsos conservare in iuribus ipsorum ante dictis coram nobis, sicuti predicitur, personaliter constitutus spontanea et bona voluntate, harum nostrarum sigilli nostri appensione communitarum vigore et testimonio literarum. Datum secundo die festi beatissimi regis Stephani primi hungarorum, anno domini Millesimo quadringentesimo tricesimo secundo.

nov. 11.

apr. 24.
aug. 15.
nov. 11.

1432.
aug. 21.

Eredetije hártyán, melyről a violaszínű nyers selyem zsinóron függő pecsét leszakadt, *85.*

CLXIV.

1434. apr. 14.

A zágrábi káptalan előtt Blagay Babanok özvegye, Korbáviai Miklós leánya Busevics várát több megnevezett birtokkal Blagay Antalnak és fiainak ezer arany forintért örökbe vallja.

Nos capitulum ecclesie Zagrabiensis notum facimus tenore presentium significantes quibus expedit universis, quod nobilis domina Anna vocata, relicta condam Babanok comitis de Blagay, filia videlicet Nicolai filii Bwdizlai comitis de Corbavia, soror scilicet carnalis Iohannis dicti Groff similiter comitis de eadem Corbavia, de cuius personali notitia et agnitione Simon filius Marci filii Iwan de Cladussa nos certificavit et assecuravit, in sua ac nobilium dominarum Magdalena consortis eiusdem Marci filii Iwan, nec non Maria relicte condam Wolkmer vayvode de Wzura carnalium, item altera *) Maria consortis prefati Simonis filii Marci et Katherina vocatarum, filiarum predicti Iohannis Groff, fratruelium sororum suarum de eadem personis, oneribus earundem et gravaminibus per omnia in se ipsam assumptis nostram veniens in presentiam, astante sibi et coram nobis similiter personaliter existente egregio viro Anthonio filio Nicolai, comite de pretitulata Blagay, dixit et retulit ministerio vive vocis sue in hunc modum, quod ipsa et dicte domine sorores ipsius quasdam possessiones ipsarum emptitias, videlicet primo utra(m)que Bwsewych simul cum castello similiter Bwsewych vocato ac Bascha, Skworechwerh, Lwzyn, Zentherney, Pades, Podwepercha, Pechka, Hrassyn, Thersych, alia(m) Thersych, Ozwnyk, Alsobereno, Malareka, Marthynchychy, Polyana et Germussa vocatas, que alias Petri dicti Weres de Gorussa prefuissent et ad ipsas dominas dicto emptionis titulo essent redacte et devolute, cum omnibus ipsarum possessionum utilitatibus et pertinentiis universis, signanter autem terris arabilibus cultis et incultis, silvis, pratis, pascuis, nemoribus, aquis aquarumque decursibus, piscinis, molendinis, vineis, mon-

*) Igy, helyesen *alterius* lenne.

tibus vinearum, cunctis etiam aliis usibus, fructibus, iurisdictionibus et consuetudinibus earundem, quovis nominis vocabulo vocitatis, ad easdem spectantibus seu spectare debentibus sub ipsarum veris metis et antiquis limitibus, prout et quemadmodum per easdem dominas ac annotatum Petrum Weres et suos predecessores hactenus tente fuissent et possesse, prefato comiti Anthonio ac Ladizlao, Gregorio et Mathie filiis eiusdem comitis Anthoni, ipsorumque heredibus et posteritatibus universis perpetuo et irrevocabiliter tenendas, possidendas pariter et habendas pro mille florenis auri puri plene, ut eadem domina Anna nobis retulit, ab eisdem receptis et habitis vendidissent, tradidissent et assignassent, imo prefata domina Anna suo ac nominibus et in personis quibus supra vendidit et assignavit nostri in presentia, manus suas et annotatarum dominarum, sororum scilicet suarum de eisdem possessionibus penitus et omnino eximendo et excipiendo, literas etiam universas et quaslibet suas et dictarum dominarum sororum, et predecessorum suorum tam fassionales et statutorias, quam etiam alias quascunque in facto dictarum possessionum tam pro ipsarum dominarum parte, quam etiam antecessorum ipsorum utputa dictarum possessionum tentorum et possessorum quomodocunque vel qualitercunque, aut sub quacunque forma verborum confectas et emanatas manibus ipsius comitis Anthonii et filiorum suorum predictorum plenarie et in toto relinquendo et assignando, harum nostrarum sigilli nostri appensione communitarum vigore et testimonio literarum. Datum in festo beatorum Thiburtii et Valeriani martyrum, anno domini Millesimo quadringentesimo tricesimo quarto. 1434. apr. 14.

A vizfoltok miatt sok helyen olvashatatlan eredetije hártyán, melyről a rózsaszínű nyers selyem zsinóron függő pecsét leszakadt, *87*. Megvan még Zsigmond király 1435. jun. 28-án kelt átiratában, hátrább.

CLXV.

1434. apr. 14.

A zágrábi káptalan előtt Blagay Antal fiai a Blagay Babonok özvegyétől és rokonaitól megvásárolt Busevics várának és több megnevezett falunak, apjok halála esetén leendő felosztását illetőleg egyességre lépnek.

Nos capitulum ecclesie Zagrabiensis notum facimus tenore presentium quibus expedit universis, quod egregius vir Anthonius filius Nicolai comes de Blagay personaliter nostram veniens in presentiam dixit et confessus est ministerio vive vocis sue in hunc modum, quod quia ipse comes Anthonius ac Ladizlaus, Gregorius et Mathias filii eiusdem comitis Anthonii quasdam possessiones videlicet utramque Bwsewych simul cum castello similiter Bwsewych vocato ac Bascha, Skworechwerh, Lwzyn, Zentherney, Pades, Podweperchya, Pechka, Hrassyn, Thersych, aliam Thersych, Ozwnyk, Alsobereno, Malareka, Martynchych[y, Polya]na et Germussa vocatas, que alias Petri dicti Weres de Gorussa existere perhibentur, a nobilibus dominabus videlicet Anna relicta condam Babanok comitis de predicta Blagay, sorore scilicet Iohannis dicti Groff comitis de Corbavia ac Magdalena consorte Marci filii Iwan de Cladussa, nec non Maria relicta condam Wolkmer vayvode de Wzura carnalium,*) item altera Maria consorte Simonis filii prefati Marci filii Iwan de Cladussa predicta et Katherina vocatis, filiabus prelibati Iohannis Groff. fratruelibus sororibus ipsius domine Anne cum cunctis ipsarum possessionum utilitatibus et pertinentiis universis vigore aliarum literarum nostrarum exinde confectarum pro mille florenis auri puri annotati Ladizlai filii ipsius comitis Anthonii, alias per condam reverendum in Christo patrem dominum Iohannem episcopum Zagrabiensem etc. pie memorie, dominum et prelatum nostrum eidem Ladizlao in ultimo suo voto seu dispositione testamentaria legatis et dimissis perpetuo et irrevocabiliter emissent et comparassent, ideo dum

*) Igy, *carnalibus* helyett.

et quamprimum annotati filii sui, aut ipso comite Anthonio supervivente vel decedente, divisionem fraternalem in prescriptis possessionibus ipsorum sicut premittitur per eosdem emptis et comparatis inter se facere et celebrare vellent, ex tunc ipsi filii sui videlicet Gregorius et Mathias capitalem pecuniam utputa directas duas partes prescriptorum mille florenorum auri ipsius Ladizlai de portionibus ipsorum possessionariis, ipsis per formam ipsius divisionis in antelatis possessionibus ipsorum ut prefertur per eosdem emptis et comparatis proveniendis et provenire debendis, portione tamen ipsius Ladizlai similiter possessionaria in eisdem possessionibus ipsum tangente et sibi cedente illesa remanente, ipsi Ladizlao fratri ipsorum dare et plenarie persolvere et assignare debeant et teneantur, nec ipsi tamdiu in ipsis possessionibus inter se eandem divisionem facere et celebrare possint, harum nostrarum sigilli nostri appensione communitarum vigore et testimonio literarum. Datum in festo beatorum Tiburtii et Valeriani martyrum, anno domini Millesimo quadringentesimo tricesimo quarto. 1434. apr. 14.

Eredetije hártyán, melyről a rózsaszínű nyers selyem zsinóron függő pecsét leszakadt, *86.*

CLXVI.

1435. maj. 19.

A zágrábi káptalan előtt Brokunovagorai Péter Brokunovagorai Sándor özvegyét Leszniczet, Szobotistye, Kamarnicza, Hudetin, Zlivie, Gora és Grabrovnicza elidegenítésétől s Blagay Antalt, Jánost és a Zrínyi Pál fiait azoknak zálogba vételétől eltiltja.

Nos capitulum ecclesie Zagrabiensis memorie commendamus per presentes, quod Petrus filius Nicolai de Brokwnouagora in sua ac Nicolai, Ladislai, Fabiani et Stephani filiorum, nec non Bartol filii Orkwn fratris patruelis suorum de eadem personis nostram veniens in presentiam nobilem dominam Dragna vocatam, relictam condam Alexandri de dicta Brokunouagora patrui scilicet ipsius Petri a venditione et alienatione portionum ipsorum possessionariarum in Lesnyche,

Zobotische, Komarnyche, Hudetyn, Zlywye, Gora et Grabrounyche possessionibus vocatis existentium et habitarum, ipsos post condam Petrum filium prefati Alexandri iure successorio concernentium, item Anthonium et Iohannem comites de Blagay ac Petrum et Nicolaum filios Pauli de Zrynyo, nec non Paulum, Georgium et Petrum filios eiusdem Petri et Gregorium filium Barbych de Bwsan ac alios quoslibet ab emptione et receptione earundem, nec non detentione, usurpatione, appropriatione et sibi ipsis statui factione, seque ipsos in dominium earundem quovis quesito colore intromissione, usuumque fructuum et quarumlibet utilitatum ipsarum perceptione vel percipi factione factis vel fiendis suo et nominibus quibus supra publice et manifeste prohibuit contradicendo et contradixit inhibendo coram nobis testimonio presentium mediante. Datum feria quinta proxima ante festum
1435. maj. 19. beate Elene regine, anno domini Millesimo quadringentesimo tricesimo quinto.

Eredetije papíron hátán pecsét maradványaival az orsz. lltárban, *M. O. D. L. 33,124.*

CLXVII.

Nagyszombat, 1435. maj. 29.

Zsigmond király, hátralékban levő zsoldja fejében Verbász és Kozára várakat kerületeikkel együtt Blagay Jánosnak zálogba veti.

Nos Sigismundus dei gratia romanorum imperator semper augustus ac Hungarie, Bohemie, Dalmatie, Croatie etc. rex memorie commendamus tenore presentium significantes quibus expedit universis, quod nos fidelem nostrum egregium Iohannem filium Nicolai de Blagay de rehibitione mille et sexingentorum florenorum auri puri, quibus eidem ratione sui stipendii pro conservatione castrorum nostrorum Orbaz et Kozara vocatorum, in regno nostro Sclavonie apud manus ipsius habitorum, sibi deputatorum per certos annos elapsos et
sept. 29. usque festum beati Michaelis archangeli nunc venturum, facta et habita superinde opportuna ratiocinatione, debitores reman-

simus, nec non de alia summa pecunie, quam eidem Iohanni de Blagay a dicto festo beati Michaelis archangeli usque tempus redemptionis predictorum castrorum nostrorum modo infra scripto sibi impignoratorum similiter ratione dicti sui stipendii, videlicet pro quolibet anno quingentos florenos auri computando dare et solvere debebimus, volentes certum reddere et securum, prescripta castra nostra Orbaz et Kozara nuncupata cum comitatu et districtibus, ac villis et possessionibus, cunctisque aliis utilitatibus et pertinentiis quibuslibet ad eadem castra spectantibus et pertinentibus memorato Iohanni de Blagay pro premissis mille et sexingentis florenis auri, quibus ut premittitur iam sibi in effectu remansimus debitores, pro pretacta alia summa pecunie superius specificata, que per illos annos, in quibus iam fata castra usque tempus redemptionis eorundem a nobis conservabit, videlicet pro quolibet anno quingentos florenos auri ratione prenarrati sui stipendii computando complebitur et sibi ratione previa provenire debebit, pignori duximus obliganda, imo impignoramus et obligamus eo modo, ut quandocunque nos aut nostri successores, reges scilicet Hungarie pretacta castra ab eodem Iohanne de Blagay aut suis heredibus redimere voluerimus seu voluerint, ex tunc ipse Iohannes aut sui heredes, receptis prius et rehabitis tam premissis mille et sexingentis florenis auri quam alia summa pecunie prenarrata, que modo superius specificato accreverit, eadem castra nobis aut nostris successoribus ante dictis absque aliquali difficultate et renitentia remittere debeat et teneatur; assumimus nichilominus nostro et dictorum successorum nostrorum, regum scilicet Hungarie nominibus prefatum Iohannem de Blagay et suos successores in pacifico dominio pretactorum castrorum Orbaz et Kozara, pertinentiarumque ipsorum pretactarum usque predictum tempus redemptionis eorundem contra quosvis impetitores, causidicosque et actores intra et extra iudicium protegere, tueri et defensare propriis nostris et eorundem successorum nostrorum laboribus pariter et expensis, harum nostrarum vigore et testimonio literarum mediante. Datum Tirnavie, die dominico proximo post festum Ascensionis Domini, anno eiusdem Millesimo quadringentesimo tricesimo quinto, regnorum nostro- 1435. maj. 29.

rum anno Hungarie etc. XLIX., romanorum XXV., Bohemie XV., imperii vero secundo.

A zágrábi káptalannak *Iohannes de Blaga* kérésére 1435. jun. 3-án, *venerabilibus viris dominis Benedicto preposito, domino et prelato nostro, Emerico cantore, Andrea custode, Lazaro de Civitate et Stephano de Nezmel decanis ecclesie nostre existentibus*, hártyán kiadott átiratában, *89*.

CLXVIII.

Nagyszombat, 1435. jun. 28.

Zsigmond király a Busevics várára és tartozékaira vonatkozólag egyfelől özvegy Blagay Babanokné és rokonai, másfelől Blagay Antal és fiai közt a zágrábi káptalan előtt létrejött adás-vevési szerződést Blagay Antal kérésére átírja és megerősíti.

Relatio Matkonis de Talloucz comitis Kouinensis et capitanei Nandoralbensis.

Nos Sigismundus dei gratia romanorum imperator semper augustus ac Hungarie, Bohemie, Dalmatie, Croatie etc. rex memorie commendamus tenore presentium significantes quibus expedit universis, quod fidelis noster egregius Anthonius filius condam Nicolai comitis de Blaga nostre maiestatis accedens conspectum nobis in sua ac Ladislai, Gregorii et Mathie filiorum suorum personis exhibuit et presentavit nobis quasdam literas privilegiales capituli ecclesie Zagrabiensis super facto quarundam possessionum videlicet utriusque Bwsewych vocatarum ac castelli similiter Bwsewych appellati, item Bascha, Skworechwerh, Lwzyn, Zentherney, Pades, Podwepercha, Pechka, Hrassyn, Thersych, alterius Thersych, Ozwnyk, Alsobereno, Malareka, Marthynchychy, Polyana et Germussa vocatarum, utilitatumque et pertinentiarum earundem per ipsos Anthonium et filios suos prenotatos a nobilibus dominabus Anna vocata, relicta condam Babonok comitis de predicta Blaga, filia videlicet condam Nicolai filii Budizlai comitis Corbavie ac Magdalena, consorte Marci filii Iwan de Cladussa, nec non Maria, relicta condam Wolkmer

vayvode de Wzura, item altera Maria, consorte Simonis filii annotati Marci et Katherina, filiabus condam Iohannis Groff de Corbavia predicta pro mille florenis auri puri perpetue emptarum emanatas tenoris infra scripti, supplicans nostro culmini annotatus Anthonius suo ac filiorum suorum prescriptorum nominibus, ut easdem literas predicti capituli ecclesie Zagrabiensis ratas et gratas habendo, nostrisque literis verbotenus inseri faciendo huiusmodi emptioni nostrum regium consensum prebere dignaremur et assensum. Quarum quidem literarum tenor sequitur et est talis: Nos capitulum ecclesie Zagrabiensis — — *sat., l. a káptalannak 1434. apr. 14-én kelt levelét, elébb.* — Nos itaque humilimis et devotis supplicationibus prelibati comitis Anthonii de Blaga per eum suo ac filiorum suorum predictorum nominibus maiestati nostre propterea porrectis imperiali atque regali benignitate exauditis pretactas literas annotati capituli ecclesie Zagrabiensis non abrasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte vitiatas, imo mere et sincere veritatis integritate prepollentes, presentibusque de verbo ad verbum insertas, quoad omnes earum continentias, clausulas et articulos, in quantum eedem rite et rationabiliter emanate sunt viribusque earum veritas suffragatur, ratas, gratas et acceptas habentes emptioni et venditioni possessionariis premissis nostrum benivolum regium consensum prebuimus atque prebemus pariter et assensum. Et nichilominus consideratis et diligenter premetitis fidelitatibus et fidelium servitiorum meritis annotati comitis Anthonii de Blaga per eum maiestati nostre sub locorum et temporum varietate, in diversis nostris exercitualibus expeditionibus per nos sepe sepius contra nonnullos nostros et sacre regni nostri Hungarie corone emulos et rebelles instauratis,*) ac signanter contra sevissimos turcos partes regnorum nostrorum graviter vexantes cum omni fidelitatis fervore et sollicitudine indefessa, persone rebusque et bonis suis non parcendo exhibitis et impensis, totum et omne ius nostrum regium, si quod in prefatis possessionibus utrisque Bwsewych ac castello similiter Bwsewych vocato, item Basch(a), Skworechwerh, Lwzyn,

---

*) Hibásan *instauratos* az eredetiben.

Zentherney, Pades, Podwepercha, Pechka, Hrassyn, Thersych, altera Thersych, Ozwnyk, Alsobereno, Malareka, Marthynchychy, Polyana et Germussa appellatis, in quarum scilicet pacifico dominio annotatus comes Anthonius de Blaga se et dictos filios suos a tempore predicte emptionis perstitisse existereque asserit etiam de presenti, quoquomodo haberemus et nostram quibuscunque modis, causis et rationibus concerneret maiestatem simul cum cunctis ipsarum utilitatibus et pertinentiis, quovis nominis vocabulo vocitatis, ad predictas possessiones et castellum de iure spectantibus et pertinere debentibus, sub ipsarum et eiusdem veris metis et antiquis limitibus, quibus hactenus rite tente fuerunt et possessum, omni eo iure, quo nostre rite et legitime incumbit collationi, premissis sic, uti per pretactum Anthonium nostre exposita sunt maiestati, stantibus et se habentibus, eidem Anthonio de Blaga et per eum memoratis Ladislao, Gregorio et Mathie filiis suis, ipsorumque heredibus et posteritatibus universis dedimus, donavimus et contulimus, imo damus, donamus et conferimus iure perpetuo et irrevocabiliter possidendas, tenendas pariter et habendas, salvo iure alieno, harum nostrarum vigore et testimonio literarum mediante, quas, dum nobis in specie reportate fuerint, in formam nostri privilegii redigi faciemus. Datum Tirnavie, in vigilia festi beatorum Petri et Pauli apo-
1435. jun. 28. stolorum, anno domini Millesimo quadringentesimo tricesimo quinto, regnorum nostrorum anno Hungarie etc. quadragesimo nono, romanorum vigesimo quinto.

legitima fiat relatio.

Eredetije hártyán, alján a pecsét zsinórjának áthuzására két bevágással, *P*.

CLXIX.

1435. jul. 10.

A zágrábi káptalan Busevics vára és több megnevezett Zágráb vármegyei falu határát a Cillei Herman tótországi bán parancsára megjárja s Blagay Antalt a vásárjogán azok birtokába beigtatja.

Capitulum ecclesie Zagrabiensis omnibus Christi fidelibus presentibus et futuris presentium notitiam habituris salutem in omnium salvatore. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod nos literas illustri(s) principis domini Hermani dei gratia Cilie, Ortumburge Zegorieque comitis, nec non regni Sclavonie bani introductorias simul et statutorias clausas et eius banali sigillo consignatas, nobis loquentes et directas honore quo decuit recepimus in hec verba:

Amicis suis reverendis capitulo ecclesie Zagrabiensis Hermanus dei gratia Cilie, Ortomburge Zagorieque comes, nec non regni Sclavonie banus amicitiam paratam cum honore. Dicit nobis magnificus Anthonius comes Blagay, quomodo ipse in quasdam possessiones et portiones possessionarias ac villas suas emptitias, primo videlicet utra(m)que Busevich simul cum castello similiter Buseuich vocato ac Bascha, Skworachwerh, Lyuzin, Zenthernee, Pades, Podweperchya, Peczka, Rasyn, Thersich, alia(m) Thersich, Ozunnik, Alsoberno, Malareka, Martinchichi, Polanya et Germusa vocatas et earum cunctas pertinentias, in comitatu Zagrabiensi habitas et existentes legitime vellet introduci, inter quas et in quibus homines nostri nobiles de Obrowchan et alii ad castrum nostrum Cruppa vocatum pertinentes mutuatim et coniunctim habent sessiones et pertinentias, exceptis utraque Busevich, Skworachverh, Germusa et Polanya nuncupatis. Super quo vestras amicitias presentibus diligenter requirimus, nichilominus auctoritate banali vobis committimus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum, quo presente Mathias Rezich de Pobresya vel Martinus Aytich de Bozetha, aut Ladislaus Swaganovich de Bizthra sin Georgius Mauri de Klokoch, sive Nicolaus Pola-

saych de eadem neve Michael de Swchcha et Nicolaus Novacii de Obrowchan aliis absentibus homo regius ad facies dictarum possessionum et portionum possessionariarum ac villarum predictarum et universarum pertinentiarum earundem, vicinis et commetaneis earum universis inibi legitime convocatis et universis metis et metarum limitibus per cuncta loca necessaria reambulatis et metarum certa loca et nomina per expressum erecta et specificata, et a possessionibus predictorum hominum nostrorum de Obrowchan ac aliorum quorumlibet ad predictum castrum nostrum Cruppa pertinentium distinctis et segregatis et presentibus accedendo introducat prefatum Anthonium comitem in dominium earundem, statuatque easdem eidem premisso iure sibi incumbenti perpetuo possidendas, si non fuerit contradictum, contradictores vero si qui fuerint, evocet ipsos contra annotatum Anthonium comitem in presentiam nostram in sedem Zagrabiensem ad terminum competentem rationem inhibitionis et contradictionis eorundem reddituros efficacem; et post hec huiusmodi ipsarum introductionis et statutionis seriem cum contradictorum et evocatorum, ac vicinorum et commetaneorum, qui premisse statutioni interfuerint, nominibus terminoque assignato nobis more solito rescribatis. Datum Warasdini, in
1435. festo beati Barnabe apostoli, anno domini Millesimo quadrin-
jun. 11. gentesimo trecesimo quinto.

Quibus quidem literis ipsius domini comitis et bani honorifice receptis et petitionibus ac mandato suis obedire cupientes ut tenemur, una cum prenominato Mathia Resich de Pobresya homine eiusdem domini comitis et bani in literis suis nominatim conscripto honorabilem virum dominum Petrum archidiaconum Dubicensem, socium et concanonicum nostrum ad prescriptas introductionem et statutionem faciendas nostro pro testimonio transmisimus fide dignum, qui tandem exinde ad nos reversi nobis uniformiter retulerunt eo modo, quod
jun. 20. ipsi in festo sanctorum Iohannis et Pauli martyrum nunc
proxime preterito ad facies prefatarum possessionum et portionum possessionariarum ac villarum prenominatarum, et universarum pertinentiarum earundem invicem procedendo, vicinis et commetaneis utputa Nicolao Novakowich, Georgio

Zthoymilich et Marco Santich et aliis universis hominibus et populis de dicta Obrowchan inibi legitime convocatis et presentibus, prima die accessissent ad pertinentias et limites ac metas villarum Ozonnik, Skworachwerh, Lyvzin, Bascha, utraque*) Busevich vocatarum et easdem hoc ordine reambulassent: prima meta a parte orientali in loco, ubi quedam magna via tendendo de Kernewh pervenit in quendam**) rivulum, qui a parte ecclesie sancti Luce euangeliste in Vizoko existentis decurrit, Ripnik vocatum, inde supra ad monticulum Erth dictum, inde ad partem sinistram versus plagam meridionalem infra magno tendit spatio desuper villam Ozonnik preter quasdam petras ad lapidem Oblikanuk vocatum et infra in fluvium Wn inter duos fluctus zlapy vocatos, inde supra per medium Wn, ubi intrat quidam rivulus magnus Mechyn vocatus, supra per cursum huius rivuli ad caput eiusdem, inde supra ad latus Kwntmarebar vocatum, inde ad arborem pvsina zwibicza nuncupatum, inde per viam versus septemtrionem per unam magnam vallem in locum Gromozth vocatum, inde per cacumen longo tendit spatio deinfra villam Pades ad primam viam et per eandem viam in unum parvum rivulum nullius nomine, et per ipsum rivulum in alium rivulum Lyvzin vocatum et per eundem in fontem Lizichina dictum, inde supra ad latus versus septemtrionem ad cacumen et per eundem cacumen longo tendit in spatio in ripam Zovinincza vocatam, inde per viam longo tendit spatio, intrat in rivulum Vadomuth dictum infra per cursum rivuli et exit directe ad cacumen montis Garich dicti, inde per verticem ipsius montis infra in quandam silvam Svma vocatam, deinde preter fluvium Bascha directe, ubi intrat rivulus Gerdowpothok dictus in fluvium Bascha et per cursum istius fluvii supra et exit ad unum montem in rubum arboris Gromozth vocatum, deinde per silvam ad viam et per viam ad montem Zithan nominatum, inde per cacumen et per viam infra in duos rivulos Zithinpothoczy in locum Razohe dictum, inde usque terram episcopi Thininensis Glodina vocatam.

*) Igy, *utriusque* helyett.

**) Hibásan *quoddam* az eredetiben.

jun. 27. Alia vero die ad pertinentias et metas possessionum et villarum Alsoberno, similiter utraque*) Tersich, Malareka, Martinchichi et Rasyn nuncupatas**) ex parte altera fluvii Wn existentium accessissent et universas metas earundem isto modo reambulassent: prima meta in quodam loco Kapitho vocato, inde supra ad orientem in rivulum Rasin dictum, ubi in eundem intrat alter rivulus Huznik dictus, inde per vallem supra ad publicam viam et per eandem viam versus villam Berno in locum Grobcy appellatum, inde infra per quendam monticulum Gnilicze dictum directe in fontem Vodicza dictum, exinde ad partem sinistram versus orientem in quandam petram in monticulo Klokochewacz existentem, abinde per viam in quendam rivulum et directe de rivulo ad magnam viam Klanacz vocatam, desuper quandam vineam Hrwsewicza vocatam, inde per quandam planitiem Klubcze dictam infra in fluvium Malarika in locum Ztharachyez vocatum, infra per cursum fluvii Malarika in quandam rupem Proboy dictam, inde ad viam Ruzkowklanacz et supra exeundo de Klanacz ad partem sinistram per cacumen ad declivitatem Golyn vocatam et inter duos fluvios de villis Malareka et Martinchichi fluentes in locum Meywodye vocatum, inde ad partem dexteram versus meridiem circa quoddam molendinum Yez nominatum, inde supra ad montem Rudine dictum ad quandam planitiem Zapod vocatam, inde supra per magnam viam Cherleniklanacz nominatam, inde supra in locum Bzyzigradina vocatum, inde infra ad occidentem in fluvium Zlapczi dictum, deinfra portum Prodechbrod vocatum, inde supra ad montem Dwginthy vocatum, inde ad caput fontis Zechyzdenacz nominatum, inde supra desuper vineas ad tres arbores trigrabri vocatas in loco Prischap dicto, inde infra ad montem Koslyak dictum, inde infra in rivulum Rechicza et supra per cursum eiusdem, ubi alter rivulus Zthrahowo dictus intrat eundem rivulum Rechicza, inde supra per cursum Zthrahowo in fontem Chernizdenacz vocatum, inde supra ad montem ad arbores hrazthy vocatas, inde preter magnam

*) Igy, *utriusque* helyett.

**) Igy, *nuncupatarum* helyett.

viam prope villam Thersich tenendo ad unam arborem piri, inde per viam pretereundo Thersich in rupem Pazyayama nominatam, inde per viam in prohod desuper declivitatem Drasilowarebar vocatam ad partem dexteram directe tendit ad locum Kapitho in primam metam.

Tertia autem die ad villam Peczka ad quatuor ioba- jun. 28. giones cum eorum sessionibus plenis cum omnibus pertinentiis ad easdem spectantibus, in villam quoque Pades vocatam ad unum iobagionem similiter cum omnibus pertinentiis ad suam sessionem spectantibus, in villa enim Podweperchya vocata ad decem iobagiones simili modo cum omnibus pertinentiis et ad sessiones eorundem sufficientibus pratis, terris, fenetis, vinearum promontoriis, fluviis, molendinis et eorum locis, montibus, nemoribus et aliis subiectibus quoquomodo ad easdem decem sessiones spectantibus et pertinere debentibus, et in Zenthernee ad unum iobagionem eodem modo cum omnibus ad suam sessionem spectantibus, ad duas itaque villas Germosa et Polanya accessissent, modo eodem cum omnibus utilitatibus et pertinentiis non metaliter, sed iuxta attestationem et approbationem prefatorum Nicolai Novacii, Georgii Zthoymilich et Marci Santhich ac aliorum hominum et populorum de dicta Obrowchan reambulatis et sicut prefertur distinctis et segregatis sepe fatum Anthonium comitem in dominium prefatarum possessionum et portionum possessionariarum, nec non villarum videlicet utraque *) Busevich, Bascha, Skoworachwerh, Lyuzin, Zenthernee, Pades, Podveperchya, Peczka, Rasin, utraque Tersich, Ozunnik, Alsoberno, Malareka, Martinchichi, Germusa et Polanya vocatas **) et universarum pertinentiarum earundem sic metaliter ut prefertur et iuxta attestationem prelibatorum Nicolai Nowaczii, Georgii Zthoymilich et Marci Santhich ac aliorum hominum et populorum, vicinorum et commetaneorum earundem prefatus homo regius dictus nostro testimonio presente introduxisset, statuissetque easdem eidem premisso iure emptitio sibi incumbenti perpetuo possidendas, tenendas pariter et habendas,

*) Igy, *utriusque* helyett, hátrább is.
**) Igy, helyesen *vocatarum* lenne.

prenominatis itaque regio et nostro hominibus in faciebus predictarum possessionum et portionum possessionariarum ac villarum prenotatarum tribus diebus continuis iuxta regni consuetudinem moram facientibus personalem, nullo penitus contradictore pro tunc inibi apparente. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes concessimus literas nostras privilegiales sigilli nostri pendentis munimine roboratas.
1435. Datum quinto decimo die diei introductionis et statutionis
jul. 10. predictarum, anno domini supra dicto.

Eredetije hártyán, alján a pecsét zsinórjának áthuzására két bevágással, *88.*

CLXX.

1435 körül.

Blagay István glagol levele Zrínyi Péterhez Mehanovics Simon ügyében.

[illegible]

[illegible][1] [illegible][2] [illegible][3] [illegible]

[illegible]

Kivül: [illegible]

Eredetije papíron záró vörös viasz pecsét maradványaival az orsz. lltárban, *M. O. D. L. 34,342.*

Kiadta *Kukuljević* Iván, Acta Croatica I. 77.

---

[1] Kukuljevićnél [illegible] és [illegible].
[2] Kukuljevićnél az [illegible] hiányzik, és [illegible] betoldva.
[3] Kukuljevićnél [illegible] áll [illegible] helyett.

Az oklevél latin forditása:

Domine potens et illustris, nec non honorande patrone noster.

Simeon Mehanović velit autem cum suis nunc ad nos venire. Nos autem gratias agimus vobis, quod tamdiu exspectavistis eum, rogamusque vos sicuti patronum, ut in futurum quoque eum remittere velitis in pace cum omnibus suis et cum toto quod habet, quorsum ipsum necesse erit ire, et facere, quod debita ei solvantur, sicuti nos quoque vobis facimus, si necesse est.*)

Stephanus kenezius de Blagay.

Kivül: Domino potenti et illustri knezio Petro nostro patrono honorando.

CLXXI.

Szeged, 1436. apr. 24.

Zsigmond király a Blagay Miklós és Istvántól Tótország sikeresebb védelme czéljából elvett Osztrosacz várát Miklós fiainak visszaadja, egyszersmind káraik fejében Omerszalt és Brekoviczát nekik adományozván megparancsolja a néhai Pulcz Ferencz kníni várnagy fiainak, hogy Osztrosaczot a megnevezetteknek adják vissza.

Sigismundus dei gratia romanorum imperator semper augustus ac Hungarie, Bohemie, Dalmatie, Croatie etc. rex memorie commendamus tenore presentium significantes quibus expedit universis, quod magna urgente necessitate dum quidam hostes crucis Christi inimici et nostri notorii emuli Boznenses cum thurcis creberrimis vastationibus regnum nostrum Sclavonie et eius confinia subintrantes preda, furto et rapina miserabiliter dampnificabant et opprimebant, diversis exinde conatibus apinantes**) cogebamur, ubi arctius contra eosdem facere possemus obstaculum, interim a fidelibus nostris Nicolao et Stephano filiis condam Duymi comitis Blaga unum

*) Kukuljević ezt az oklevelet minden igazolás nélkül 1420—1450 közt kelltezteti. A gyüjteményben közölt s 1435. maj. 19-én és 1436. apr. 24-én kelt oklevelek szerint Blagay Istvánnak és két Zrínyi Péternek egyidőben való szereplése talán megengedi, hogy közelebbi datum gyanánt az 1435-dik évet fogadjuk el.

**) Igy Apinari, id est in parvo morari. *Du Cange* 311.

castrum eorum hereditarium Oztrosacz vocatum, in comitatu nostro Zagrabiensi existens sub certa nostra promissione et literis nostris mediantibus eo tunc superinde confectis depetiveramus eo modo, ut quam citius cum predictis Boznensibus emulis nostris aliquam dispositionem et concordiam aut pacis unionem fecerimus, statim sine mora et ulteriori dissimulatione dictum castrum Oztrosacz cum cunctis suis pertinentiis eisdem comitibus Blaga vel eorum heredibus reddi facere promiserimus et restitui; nichilominus pro recuperatione dampnorum suorum, que usque restitutionem dicti castri, possessionumque et proventuum quorumlibet paterentur, quasdam duas villas nostras Omersal videlicet, quantum in eadem ad nostram pertinet maiestatem et Brykouicza vocatas, ad castrum nostrum Zokol pertinentes cum ipsarum veris metis et ad easdem spectantibus nove nostre donationis titulo iure perpetuo, in subsidium et sublevamen predicti castri in restitutionem eiusdem dederimus et donaverimus, in quem gentem nostram armigeram contra et adversus eosdem emulos nostros satagentem prestiterimus et pugnantem; ininde quoque sepissimis precum instantissimis obsecrationibus prefatorum Nicolai et Stephani comitum et nunc fidelium nostrorum Ladislai, Anthonii et Iohannis filiorum predicti Nicolai, comitum de eadem Blaga fidelissimis obsequiis et servitiorum gratuitis meritis, virtuosisque gestis et sinceris complacentiis cum sumpma fidelitatis constantia probabiliter nobis et sacre regni nostri Hungarie corone locis debitis et temporibus opportunis per eosdem exhibitis et impensis, non etenim minus prelatorum et baronum, ac regni nostri procerum universorum humilimis coarctationibus, sed et excellentissime principisse domine Barbare regine, conthoralis nostre carissime precibus devotis frequentius premoniti, omniumque rerum plasmatorem nostris habentes pre oculis, ut verus regni nostri tutor et provisor, neminem regnicolarum nostrorum iusto iure hereditario privare volentes prenotatum castrum Oztrosacz cum universis possessionibus, generationibusque et villis, signanter et precipue Omersal et Brykouicza nuncupatis, quas ut eo tunc sic et eodem modo nunc cum earum veris metis et ad easdem spectantibus et pertinere debentibus nove nostre donationis titulo iure per-

petuo tenendas, possidendas pariter et habendas in subsidium et sublevamen prefati castri damus, donamus et conferimus ac aliarum cunctarum pertinentiarum integritatibus ad prelibatum castrum Oztrosacz ab antiquo spectantium et quoquomodo pertinere dinoscentium de speciali nostra scientia et benignitatis gratia annotatis Ladislao, Anthonio et Iohanni filiis Nicolai filii Duym comitibus Blaga et eorum cunctis heredibus et posteritatibus universis reddimus, restituimus et ad manus eorum reddere, tradere et assignare facimus. Quocirca vobis fidelibus nostris Gregorio et Simoni filiis condam Francisci Pulcz olim castellani Thyniniensis, cui siquidem per nostram maiestatem usu et nomine honoris nostri regii et usque beneplacitum nostrum regium allegatum castrum Oztrosacz fuit concessum, imperiali nostro firmissimo damus in precepto, aliud in premissis omnino habere nolentes, quatenus habitis presentibus nullo nostro ampliori superinde expectantibus mandato, rebus vestris quibuslibet dispositis, arendatis et transmotis, preallegatum castrum Oztrosacz cum universis suis possessionibus et pertinentiis superius specificatis, quibus presertim vos hactenus possessores fuissetis, prenominatis Ladislao, Anthonio et Iohanni, comitibus Blaga aut eorum hominibus per eosdem ad id deputatis coram certo testimonio capituli ecclesie Zagrabiensis et unius iudicis nobilium comitatus eiusdem, quibus vigore presentium illac transmitti et exinde, prout expediens fuerit, nostre maiestati fideliter rescribi mandamus, dare, tradere et ad manus eorundem assignari ac eosdem in eundem *) pacifice intromittere modis omnibus debeatis, alioquin si secus feceritis, commisimus et vigore premissorum firmissime committimus et mandamus fideli nostro magnifico Mathkoni de Thalowcz, regni nostri Sclavonie bano, ut ipse vos ad plenam huiusmodi mandatorum nostrorum executionem faciendam cum vestris gravaminibus et rerum periculis arctius compellat et astringat, auctoritate nostra imperiali presentibus sibi in hac parte plenarie attributa et iustitia mediante. Secus ergo in premissis nostre imperialis maiestatis gratie sub obtentu nullatenus

---

*) Igy, *eadem* helyett.

facere presumatis, nec sitis ausi modo aliquali; presentibus quoque post earum lecturam semper iubemus reddi presen-
1436. tanti. Datum Zegedini, in festo beati Georgii martyris, anno
apr. 24. domini Millesimo quadringentesimo trecesimo sexto, regnorum nostrorum anno Hungarie etc. quinquagesimo, romanorum vigesimo sexto, Bohemie sedecimo, imperii vero tertio.

Geréb Mátyás dalmát bán 1486. aug. 26-án kelt ítéletlevelében. hátrább.

CLXXII.

1437. nov. 6.

A zágrábi káptalan előtt Brokunovagorai Iván Dobretint, udvarháza és egy puszta telek kivételével hatszáz arany forintért Goriczai Franknak és nejének örökbe vallja.

Nos capitulum ecclesie Zagrabiensis notum facimus tenore presentium significantes quibus expedit universis, quod Iwan filius Thome dicti Mawsych de Brokwnowagora onus et gravemen Michaelis filii sui super se ipsum per omnia [assump]mendo nostram personaliter veniens in presentiam confessus est ministerio vive vocis sue in hunc modum, quod ipse quandam possessionem suam Dobrethyn vocatam, in comitatu Zagrabiensi existentem et habitam, ipsum legitime concernentem cum omnibus ipsius possessionis sue Dobrethyn utilitatibus et pertinentiis universis, et signanter terris arabilibus cultis et incultis, silvis, pratis, nemoribus, aquis aquarumque decursibus, cunctisque eiusdem usibus, fructuositatibus et integritatibus quovis nominis vocabulo vocitatis ad eandem de iure spectantibus et pertinere debentibus, exceptis dumtaxat solum loco proprie curie sue in eadem existentis ac quadam sessione deserta penes locum ipsius curie adiacente, Frank filio Ladislai de Gorycza ac nobili domine Elizabeth vocate, consorti eiusdem Frank ipsorumque heredibus et posteritatibus universis perpetuo et irrevocabiliter tenendam, possidendam, pariter et habendam pro sexingentis florenis auri plene ut dixit ab eisdem receptis et habitis vendidisset, tradidisset et

assignasset, imo vendidit, tradidit et assignavit nostri in presentia, harum nostrarum sigilli nostri appensione communitarum vigore et testimonio literarum mediante. Datum secundo die festi beati Emerici ducis, anno domini Millesimo quadringentesimo tricesimo septimo. 1437. nov. 6.

Eredetije hártyán, melyről a violaszínű nyers selyem zsinóron függő pecsét leszakadt, 72.

CLXXIII.

1437. dec. 26.

Olnodi Zudar Simon és Jakab Csulticsot, bizonyos hadi kötelezettséggel Ladomericzi Péternek és Simonnak adományozzák.

Nos Simon Zudar de Olnod et Iacobus frater eiusdem de eadem memorie commendamus tenore presentium significantes quibus expedit universis, quod nos volentes cum nostra spontanea ac bona voluntate decorare in tenutis Sclavonie possessiones nostras ac ubique locorum, et signanter fidelibus familiaribus nostris aput nos existentibus hanc gratiam specialem duximus faciendam pro eorum servitiis recompensandis, possessionem nostram Chultich nuncupatam Petro magno dicto et Simoni de Ladomerich ac suorum heredibus, heredumque suorum successoribus dedimus, donavimus et contulimus more prediali pro eorundem sanguinis effusionibus eo modo, ut dum et quando domui nostre vel nobis necesse fuerit, cum duobus equis in servitiis nostris sint prompti et parati, et dum nos taxam generalem vel nostri successores imposuerimus vel imposuerint, preter unum florenum auri in ipsa possessione Chultich neque nos aut nostri successores super eosdem imponere valeant; hoc adiecto, ut quicunque ad has possessiones nostras Chultich vocatas causa commorandi venerint, octo annos habeant libertatem, imo eisdem annotatis ac suorum heredibus, heredumque suorum successoribus dedimus irrevocabiliter tenendam et possidendam, harum literarum nostrarum testimonio mediante, quod absit, ut in infidelitatis notam non incurrant. Datum in die beati Stephani protomar-

1437. dec. 26. tyris, anno domini Millesimo quadringentesimo trigesimo septimo.

Eredetije hártyán vörös-zöld zsinóron függő pecséttöredékkel a gr. Auersperg-féle auerspergi lltárban.

CLXXIV.

1438. jun. 4.

A zágrábi káptalan Goriczai Frankot Tallóczi Matkó dalmát bán parancsára Dobretin birtokába beigtatja.

Capitulum ecclesie Zagrabiensis omnibus Christi fidelibus presentibus pariter et futuris presentium notitiam habituris salutem in salutis largitore. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod nos literas magnifici domini Mathkonis de Talloucz regnorum Dalmatie, Croatie et totius Sclavonie bani introductorias et statutorias nobis amicabiliter directas honore quo decuit recepimus in hec verba:

Amicis suis reverendis capitulo ecclesie Zagrabiensis Mathko de Talloucz regnorum Dalmatie, Croatie et totius Sclavonie banus amicitiam paratam cum honore. Dicitur nobis in persona Frank filii Ladislai de Gorycza, quomodo ipse in dominium totalis possessionis Dobrethyn vocate, ipsum omnis iuris titulo concernentis legitime vellett introire. Super quo vestram amicitiam presentibus petimus diligenter, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum, quo presente Iwan de Zprecz vel Petrus de Plauycza, aut Georgius de Kyrleuych sin Blasius dictus Pozcupchych, seu Blasius filius Benedicti de Therzthenyk sive Farcasius filius Egidii de Clokocz, neve Georgius de Jaychych ceu Thomas (de) Japra aliis absentibus homo noster ad faciem prescripte possessionis Dobrethyn vocate, vicinis et commetaneis eiusdem universis inibi legitime convocatis presentibus accedendo introducat prefatum Frank filium Ladislai in dominium eiusdem, statuatque eandem eidem iure sibi incumbenti perpetuo possidendam, si non fuerit contradictum, contradictores vero si qui fuerint, citet ipsos contra annotatum Frank nostram

in presentiam in sedem Zagrabiensem ad terminum competentem rationem contradictionis eorum reddituros; et post hec ipsius possessionarie statutionis seriem cum contradictorum et citatorum, si qui fuerint, vicinorumque et commetaneorum, qui tempore huiusmodi possessionarie statutionis intererunt, nominibus terminoque assignato nobis amicabiliter rescribatis. Presentes sigillo Nicolai filii Gregorii de Gepew comitis nostri Zagrabiensis fecimus consignari. Datum Zagrabie, feria secunda proxima ante festum Ascensionis Domini, 1438.
anno eiusdem Millesimo quadringentesimo tricesimo octavo. maj. 19.

Unde nos amicabilibus petitionibus prefati domini Mathkonis bani annuentes, una cum prefato Thoma de Japra homine ipsius domini Mathkonis bani nostrum hominem videlicet discretum virum Gregorium presbyterum de Megywrechye, chori ecclesie nostre predicte prebendarium ad premissa fideliter peragenda nostro pro testimonio transmisimus fide dignum, qui tandem exinde ad nos reversi nobis uniformiter retulerunt, quod prefatus homo ipsius domini Mathkonis bani, presente dicto nostro testimonio, feria quarta pro- maj. 21.
xima ante festum Ascensionis Domini proxime preteritum ad faciem prescripte possessionis Dobrethyn vocate, vicinis et commetaneis eiusdem inibi legitime convocatis, quibusdam vero ex eisdem vicinis et commetaneis videlicet primo Georgio Aythycz de Rathethycz, Stephano filio Iohannis Zala de Syrownycza, Iacobo de Zprech, Georgio de Kyrlewo, Paulo dicto Kokos de Drozgometh, Stephycha et Stephano swpano hominibus dominorum de Blagay presentibus accedendo introduxisset prefatum Frank filium Ladislai in dominium eiusdem, statuissetque eandem eidem iure sibi incumbenti perpetuo possidendam, ipsis itaque domini Mathkonis bani et nostro hominibus inibi legitimis diebus in facie eiusdem iuxta regni consuetudinem moram facientibus, nullo contradictore apparente. In cuius rei memoriam presentibus sigillum nostrum duximus appendendum. Datum quinto decimo die diei introductionis et statutionis predictarum, anno domini 1438.
supra dicto. jun. 4.

Eredetije hártyán, melyről a viola és barna nyers selyem zsinóron függő pecsét leszakadt, *124*.

CLXXV.

1438. sept. 2.

A zágrábi káptalan előtt Brokunovagorai Iván Brezovicza és Dool puszta birtokait, tartozékaikkal együtt kétszáz arany forintért Blagay Gergelynek és Ferencznek örökbe vallja; egyszersmind a káptalan azoknak határát megjárja.

Nos capitulum ecclesie Zagrabiensis notum facimus tenore presentium significantes quibus expedit universis, quod Ivan filius Thome dicti Mawsych de Brokwnowagora onus et gravamen Michaelis filii sui de eadem per omnia in se ipsum assumpmendo nostram veniens in presentiam confessus est ministerio vive vocis sue in hunc modum, quod ipse quasdam possessiones suas desertas Brezowycha et Dool vocatas, inter villas Lezthowa et Dobrethyn nominatas existentes et habitas, cum omnibus ipsarum utilitatibus et pertinentiis universis ad easdem spectantibus et pertinere debentibus, sub metis et terminis infra scriptis, Gregorio et Francisco filiis condam egregii comitis Anthonii de Blagay, ipsorumque heredibus et posteritatibus universis perpetuo et irrevocabiliter tenendas, possidendas pariter et habendas pro ducentis florenis auri plene ut dixit ab eisdem receptis et habitis vendidisset, tradidisset et assignasset, imo vendidit, tradidit et assignavit nostri in presentia.

Quarum siquidem possessionum, ut idem Iwan nobis retulit, mete hoc modo distinguerentur: puta primo ipsius possessionis Brezowycza in quodam cursu rivuli Sthoyzlawlakneya vocati a parte metarum Lezthowa prenotate, deinde superius ascendendo per ipsum rivulum vadit supra ad locum, ubi oritur idem rivulus Sthoyzlawlakneya, et de ipso rivulo transit ad quandam metam terream, inde ascendit supra ad viam magnam, que vadit per montem et separat metas Lezthowa superioris *) et Dobrethyn possessionum nominatarum.

*) Hibásan *superiorem* az eredetiben.

de hinc transiendo per eandem viam ascendit in quandam vallem et rivulum Brezowycha et Kneya appellatum, in qua oritur ipse rivulus Brezowychkyzdench dictus, inde descendit infra per eundem rivulum Brezowychkakneya ad fluvium Sasnyk dictum, abinde de eadem fluvio Sasnyk per alium rivulum Kneya nominatum usque viam magnam, per quam itur et quę ducit ad antiquam Gradecz (supra) cacumen montis penes Dobrethyn, et ultra viam ibidem oritur quidam rivulus, qui descendit versus rivulum Behowa nuncupatum aparte metarum possessionis inferioris Lezthowa vocate versus viam antiquam et ascendendo per eandem antiquam viam vadit supra cacumen montis ad metam terream, inde descendendo per ipsam antiquam viam vadit infra per metas terreas usque fluvium Dobrethyn nominatum, ubi fluvius Sthoyzlawakneya cum ipso fluvio Dobrethyn coniungerentur simul.

Mete autem dicte possessionis Dool sunt hec: quod primo incipit in quadam via, ubi oritur fluvius Sthoyzlawakneya nominatus, deinde per eandem viam ad montem Kylech appellatum, abinde ad portum fluvii Brothyna, qui ducit ad Zthopynycha. Et sic terminarentur mete possessionum Brezowycza et Dool prenominatarum.

In cuius rei memoriam presentibus sigillum nostrum duximus appendendum. Datum feria tertia proxima post festum beati Egidii abbatis, anno domini Millesimo quadringentesimo tricesimo octavo. 1438. sept. 2.

Eredetije hártyán, melyről a zöld és violaszínű nyers selyem zsinóron függő pecsét leszakadt, 91.

CLXXVI.

1439. apr. 20.

A zágrábi káptalan előtt Ratetics Miklós Dobrodol felét és Szoldermerkóczon három telkét hatvan arany forintért Mikus fia Lukácsnak és fiainak huszonnyolcz évre zálogba veti.

Nos capitulum ecclesie Zagrabiensis notum facimus tenore presentium quibus expedit universis, quod Nicolaus dictus Rathethycz filius Petri de Rathethycz oneribus et gravaminibus Thome, Gregorii, Andree et Luce filiorum suorum per omnia in se ipsum assumptis nostram personaliter veniens in presentiam confessus est in hunc modum, quod quia ipse possessiones suas, que desolate forent, per se commode populare non posset neque valeret, ideo ipse directam mediam partem cuiusdam possessionis sue Dobrodol vocate in eadem Rathethycz existentis et habite ac quasdam tres sessiones suas, duas iobagionales et tertiam desertam in possessione Soldermerkowcz vocata in ipsa Rathethycz habita existentes, in quarum scilicet sessionum in una Andreas, in secunda Wlkych et in tertia Wchyna iobagiones alias commorassent, cum omnibus ipsius medie partis possessionis Dobrodol prenotate ac sessionum ante dictarum utilitatibus et pertinentiis quibuslibet ad eandem et easdem spectantibus et pertinere debentibus, excepto dumtaxat solum loco Polycze nuncupato in eadem Dobrodol habito, Luce filio Mykws nobili generationis Bowycz ac Laczkoni et ceteris filiis ipsius Luce pro sexaginta florenis auri plene ut dixit ab eisdem receptis et levatis ad populandum et restaurandum, ac infra viginti octo annos integros post se se consequenter a die datarum presentium affuturos non redimendum, sed per [eos] titulo pignoris possidendum dedisset et assignasset, imo dedit et assignavit nostri in presentia, tali modo, quod post revolutionem eorundem viginti et octo annorum quandocunque idem Nicolaus vel dicti filii sui eandem mediam partem ipsius possessionis Dobrodol et tres sessiones eorum prenotatas ab eisdem redimere potuerint, [ex tunc idem] Lucas cum dictis

suis filiis, rehabitis dictis suis pecuniis, eandem et easdem eisdem pacifice et quiete remittere et resignare debeant et teneantur, hoc etiam expresso, quod si ipse Lucas aut filii sui prenotati aliqua edificia domorum in facie ipsius possessionis Dobrodol pro residentiis eorum propriis fecerint, ex tunc tempore redemptionis eiusdem possessionis Dobrodol ipse Nicolaus et dicti filii sui presentium serie estimationem huiusmodi edificiorum eisdem Luce et filiis suis persolvere teneantur; assumpmens nichilominus ipse Nicolaus eosdem Lucam et filios ipsius in dominio prescripte medietatis dicte possessionis Dobrodol et sessionum prescriptarum usque tempus redemptionis eiusdem et earundem contra quosvis illegitimos impetitores propriis suis laboribus et expensis tueri, protegere et defensare, harum nostrarum sigilli nostri appensione roboratarum vigore et testimonio literarum mediante. Datum feria secunda proxima ante festum [beati G]eorgii martyris, anno domini Millesimo quadringentesimo tricesimo nono. 1439. apr. 20.

Eredetije hártyán, melyről a lilaszínű nyers selyem zsinóron függő pecsét leszakadt, *92.*

CLXXVII.

1439. nov. 12.

A zágrábi káptalan Blagay Gergelyt a Zágráb vármegyei Brezovicza és Dol birtokába, Tallóczi Matkó dalmát bán parancsára beigtatja.

Capitulum ecclesie Zagrabiensis omnibus Christi fidelibus presentibus pariter et futuris salutem in salutis largitore. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod nos literas magnifici domini Mathkonis de Talloucz regnorum Dalmatie, Croatie et totius Sclavonie bani introductorias et statutorias nobis amicabiliter directas honore quo decuit recepimus in hec verba:

Amicis suis reverendis capitulo ecclesie Zagrabiensis Mathko de Talloucz regnorum Dalmatie, Croatie ac totius Sclavonie banus amicitiam paratam cum honore. Dicitur nobis in persona Gregorii filii Anthonii de Blagay, quomodo

ipse in dominium quarundam duarum possessionum Brezowycza et Dol vocatarum, in comitatu Zagrabiensi existentium, ipsum titulo emptionis concernentium legitime vellet introire. Super quo amicitiam vestram presentibus petimus diligenter, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum, quo presente Anthonius Aythycz de Rathethycz seu Paulus Janekowycz de Swleko, aut Sywko de Sthabonchyn neve Petrus filius Iohannis de dicta Rathethycz, sive Nicolaus de Japre aliis absentibus homo noster ad faciem prescriptarum possessionum Brezowycza et Dol vocatarum, vicinis et commetaneis suis universis inibi legitime convocatis et presentibus accedendo introducat ipsum Gregorium in dominium predictarum possessionum statuatque easdem eidem premisso emptionis titulo sibi incumbenti perpetuo possidendas, si non fuerit contradictum, contradictores vero si qui fuerint, citet eosdem contra prefatum Gregorium nostram in presentiam in sedem Zagrabiensem ad terminum competentem rationem contradictionis huiusmodi reddituros: et post hec huiusmodi statutionis et contradictionis seriem cum contradictorum et citatorum, si qui fuerint, vicinorumque et commetaneorum, qui tempore premisse possessionarie statutioni intererunt nominibus, terminoque assignato nobis amicabiliter rescribatis. Presentes sigillo egregii Iohannis Toth de Zomzedwar comitis nostri Zagrabiensis fecimus consignari. Datum
1439. Zagrabie, feria secunda proxima in festo *) beati Dionysii mar-
oct. 5. tyris, anno domini Millesimo quadringentesimo tricesimo nono.

Unde nos amicabilibus petitionibus prefati domini Mathkonis bani annuentes, una cum prefato Nicolao de Japra homine ipsius banali nostrum hominem videlicet discretum virum Nicolaum presbyterum de Bela, chori ecclesie nostre predicte prebendarium ad premissa fideliter peragenda nostro pro testimonio transmisimus fide dignum, qui tandem exinde ad nos reversi nobis uniformiter retulerunt, quod prefatus homo ipsius domini Mathkonis bani, presente dicto nostro testimonio, feria quinta proxima post festum beatorum Simonis
oct. 29. et Iude apostolorum proxime preteritum ad facies prescripta-

*) Igy, talán *ante festum* helyett.

rum possessionum Brezowycza et Dol vocatarum, vicinis et commetaneis earundem universis inibi legitime convocatis, quibusdam vero ex eisdem vicinis et commetaneis videlicet primo nobili domina Elizabeth vocata, relicta condam Frank filii Ladislai de Gorycza et de Dobrethyn ac Frano filio Valentini, Benedicto filio Georgii, Georgio filio Clementis et Petro filio Andree in ipsorum et universorum nobilium generationis Zrachycza personis presentibus accedendo introduxisset prefatum Gregorium in dominium earundem, statuissetque easdem eidem premisso emptionis titulo sibi incumbenti perpetuo possidendas, ipsis itaque domini Mathkonis bani et nostro hominibus in faciebus ipsarum legitimis diebus inibi moram facientibus, nullo contradictore apparente. In cuius rei memoriam presentibus sigillum nostrum duximus appendendum. Datum quinto decimo die diei introductionis 1439. et statutionis predictarum, anno domini supra dicto. nov. 12.

Eredetije hártyán, melyről a viola és veres színű nyers selyem zsinóron függő pecsét leszakadt, 93.

CLXXVIII.

1440. jan. 20.

A zágrábi káptalan előtt Blagay Gergely felső-lestoveczi tizenkilencz jobbágytelkét Goriczai Frank özvegyével, Erzsébet asszonynyal a Zágráb vármegyei Dobretinért elcseréli.

Nos capitulum ecclesie Zagrabiensis notum facimus tenore presentium quibus expedit universis, quod egregius Gregorius filius condam comitis Anthonii de Blagay onus et gravamen Francisci fratris sui carnalis de eadem per omnia in se ipsum assumpmendo ab una, parte vero ex altera nobilis domina [E]lizabeth vocata, relicta condam Frank filii Ladislai de Gorycza personaliter nostram venientes in presentiam confessi sunt pari et unanimi voluntate eorum in hunc modum, quod quia [prefata] domina Elizabeth quandam possessionem suam Dobrethyn vocatam, in comitatu Zagrabiensi existentem et habitam, in ipsam dominam per

mortem prefati condam Frank testame[ntarie le]gatam et dimissam cum omnibus ipsius possessionis sue utilitatibus et pertinentiis ad eandem spectantibus et pertinere debentibus eidem Gregorio et suis heredi[bus ac pos]teritatibus universis perpetuo et irrevocabiliter tenendam, possidendam pariter et habendam dedisset, donasset et contulisset, ideo ipse Gregorius ob recompensam dicte possessionis Dobrethyn de[cem et] novem sessiones suas propfias atque hereditarias, quindecim populosas seu iobagionales et quatuor desertas in possessione sua superior Lezteucz vocata existentes et habitas, similiter cum omnibu[s ipsa]rum utilitatibus et pertinentiis quibuslibet ad easdem spectantibus et pertinere debentibus prefate domine Elizabeth usque vitam suam in hoc seculo deo permittente perdurandam tenendas, possidendas pariter et habendas ac fructus et utilitates earundem percipiendos similiter dedisset, donasset et contulisset, imo partes prenotate premisso modo sibi ipsis mutua vicissitudine dederunt, donarunt et contulerunt, ita tamen, quod si prefata domina Elizabeth, sicut premittitur, usque vitam suam de prescriptis sessionibus alias se transferre vellet moraturam et in eisdem sessionibus commorari non vellet, ex tunc in sortem estimationis earundem sessionum idem Gregorius vel sui heredes et successores septuaginta florenos auri eidem domine Elizabeth dare debeant et amministrare teneantur, nec ipse vel sui heredes interim eandem dominam Elizabeth de dominio ipsarum sessionum ejicere et excludere possint nec valeant modo aliquali, nisi sibi de eisdem septuaginta florenis auri plena et omnimoda satisfactio impendetur per eosdem, harum nostrarum sigilli nostri appensione roboratarum vigore et testimonio literarum mediante. Datum in festo beatorum Fabiani et Sebastiani 1440. jan. 20. martyrum, anno domini Millesimo quadringentesimo quadragesimo.

Mátyás királynak 1463. sept. 8-án kelt megerősítő levelében, hátrább Kiadta *Teleki*, A Hunyadiak kora XI. 76.

CLXXIX.

1440. mart. 21.

A zágrábi káptalan Blagay Gergelyt a Zágráb vármegyei Dobretin birtokába, Tallóczi Matkó dalmát bán parancsára beigtatja.

Capitulum ecclesie Zagrabiensis omnibus Christi fidelibus presentibus pariter et futuris salutem in salutis largitore. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod nos literas magnifici domini Mathkonis de Tałloucz regnorum Dalmatie, Croatie et totius Sclavonie bani introductorias et statutorias nobis amicabiliter directas honore quo decuit recepimus in hec verba:

Amicis suis reverendis capitulo ecclesie Zagrabiensis Mathko de Talloucz regnorum Dalmatie, Croatie et totius Sclavonie banus amicitiam paratam cum honore. Dicitur nobis in persona egregii Gregorii filii condam comitis Anthonii de Blagay, quomodo ipse in dominium cuiusdam possessionis Dobrethyn vocate, in comitatu Zagrabiensi existentis et habite, ipsum vigore certarum literarum vestrarum fassionalium concernentis legitime vellet introire. Super quo amicitiam vestram presentibus petimus diligenter, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum, quo presente Nicolaus de Japra vel Mathias filius Michaelis de Pobresya, aut Martinus sin Ladislaus Aythycz de Rathetycz sive Petrus Terpenycz de eadem aliis absentibus homo noster ad faciem dicte possessionis Dobrethyn ac cunctarum suarum utilitatum et pertinentiarum, vicinis et commetaneis suis universis inibi legitime convocatis et presentibus accedendo introducat prefatum Gregorium in dominium eiusdem et earundem, statuatque eandem et easdem eidem iure sibi incumbenti perpetuo possidendas, si non fuerit contradictum, contradictores vero si qui fuerint, citet eos contra annotatum Gregorium nostram in presentiam in sedem Zagrabiensem ad terminum competentem rationem contradictionis eorum reddituros; et post hec ipsius possessionarie statutionis seriem cum contradictorum et citatorum, si qui fuerint, vicinorumque

et commetaneorum, qui premisse statutioni intererunt nominibus, terminoque assignato nobis amicabiliter rescribatis. Presentes sigillo egregii Iohannis Toth de Zomzedwar comitis nostri Zagrabiensis fecimus consignari. Datum Zagrabie.
1440. in vigilia festi Purificationis virginis gloriose, anno domini Mil-
febr. 1. lesimo quadringentesimo quadragesimo.

Unde nos amicabilibus petitionibus prefati domini Mathkonis bani annuentes, una cum prefato Nicolao de Japra homine eiusdem domini Mathkonis bani nostrum hominem videlicet discretum virum Paulum presbyterum de Montegrecensi, chori ecclesie nostre predicte prebendarium ad premissa fideliter peragenda nostro pro testimonio transmisimus fide dignum, qui tandem exinde ad nos reversi nobis uniformiter retulerunt, quod prefatus homo ipsius domini Mathkonis bani, presente dicto nostro testimonio, feria secunda
mart. 7. proxima post dominicam Letare proxime preteritam ad faciem dicte possessionis Dobrethyn, ac cunctarum utilitatum et pertinentiarum eiusdem vicinis et commetaneis suis universis inibi legitime convocatis, quibusdam vero ex eisdem vicinis et commetaneis videlicet primo Michaele literato de Semkowcz, Demetrio filio Luce Skornycz dicti, Gallo filio Kyrini Bekowanych dicti, Damiano Butkouycz de eadem Semkowcz, nec non Iwan dicto Chepkouycz, Jankone Brathomanycz de Drenowecz, altero Iwan filio Martini Munysycz et Fraan filio Valentini de Zrachycza presentibus accedendo introduxisset prefatum Gregorium filium dicti condam comitis Anthonii in dominium eiusdem et earundem, statuissetque eandem et easdem eidem iure sibi incumbenti perpetuo possidendas, ipsis itaque dicti domini Mathkonis bani et nostro hominibus inibi legitimis diebus in facie eiusdem iuxta regni consuetudinem moram facientibus, nullo contradictore apparente. In cuius rei memoriam presentibus sigillum nostrum duximus
1440. appendendum. Datum quinto decimo die diei introductionis et
mart. 21. statutionis predictarum, anno domini supra dicto.

Eredetije hártyán, melyről a halvány rózsaszínű nyers selyem zsinoron függő pecsét leszakadt, 94.

CLXXX.

1440. maj. 3.

A zágrábi káptalan előtt Blagay János ispán a Zudar Jakab fiaitól száz arany forintért zálogban birt Dobócz vára negyed részét tartozékaival együtt ugyanannyiért Goriczai Simonnak és Péternek zálogba veti.

Nos capitulum ecclesie Zagrabiensis notum facimus tenore presentium quibus expedit universis, quod egregius Iohannes comes de Blagay nostram personaliter veniens in presentiam confessus est in hunc modum, quod ipse directam quartam partem castelli Dobowcz vocati, in comitatu Zagrabiensi existentis et habiti, ipsum comitem Iohannem a Simone et Iacobo filiis Iacobi dicti Zwdar de Olnod pro centum florenis auri titulo pignoris concernentis, cum omnibus eiusdem quarte partis castelli Dobowcz prenotati utilitatibus et pertinentiis universis ad eandem quartam partem eiusdem spectantibus et pertinere debentibus, et signanter possessionibus et portionibus possessionariis ad eandem quartam partem castelli prelibati pertinentibus Simoni et Petro filiis Anthonii dicti Ladomerych de Goricza pro premissis centum florenis auri hungaricalis monete plene ut dixit ab eisdem receptis et habitis tamdiu, quousque non ipse comes Iohannes, sed prefati Simon et Iacobus filii (Iacobi) Zwdar eandem quartam partem castelli Dobowcz predicti ab eisdem pro premissis centum florenis auri similiter monete hungaricalis redimere poterint, pignori obligasset, imo impignoravit et obligavit coram nobis, assumpmens nichilominus ipse comes Iohannes eosdem Simonem et Petrum filios Anthonii Ladomerich in dominio dicte quarte partis castelli Dobowcz prenotati usque tempus redemptionis eiusdem contra quosvis illegitimos impetitores vigore huiusmodi impignorationis propriis suis laboribus et expensis tueri, protegere et defensare, harum nostrarum sigilli nostri appensione consignatarum vigore et testimonio literarum mediante. Datum in festo Inventionis sancte Crucis, 1440.
anno domini Millesimo quadringentesimo quadragesimo. maj. 3.

Eredetije hártyán, pecsétje hiányzik, a gr. Auersperg-féle auerspergi lltárban.

CLXXXI.

Buda, 1441. jun. 29.

I. Ulászló a Zágráb vármegyei Osztrosecz várát tartozékaival hű szolgálataikért Blagay Jánosnak, fiának Miklósnak s a néhai Antal fiainak, Gergelynek és Ferencznek adományozza.

Relatio Laurentii de Hedrehwar regni Hungarie palatini.

Nos Wladislaus dei gratia Hungarie, Polonie, Dalmatie, Croatie etc. rex, Lithvanieque princeps supremus et heres Ruscie memorie commendamus tenore presentium significantes quibus expedit universis, quod nos attendentes et considerantes fidelitates et fidelium servitiorum merita fidelium nostrorum egregiorum Iohannis filii Nicolai de Blagay ac Nicolai filii eiusdem Iohannis, nec non Gregorii et Francisci filiorum condam Anthonii de eadem Blagay, quibus iidem ab eo tempore, quo summo omnium rectore disponente deo huius regni suscepimus gubernacula, in plerisque factis et negotiis nostris honorem et exaltationem nominis nostre maiestatis concernentibus, locis debitis et temporibus opportunis, persone, rebusque et bonis ipsorum non parcendo cum omni fidelitatis fervore, diligentique sollicitudine et strenua agilitate nostre celsitudini studuerunt et adhuc desiderant intrepide complacere, seque gratos reddere et acceptos, quorum intuitu cupientes eosdem Iohannem, Nicolaum, Gregoriumque et Franciscum favore regio nostro aliquantisper consolare, quoddam castrum Oztrosecz appellatum, in regno nostro Sclavonie in comitatu Zagrabiensi habitum, quod eosdem Iohannem, Nicolaum, Gregorium et Franciscum, prout in persona ipsorum maiestati nostre exponitur, iure hereditario concerneret, in cuiusque dominio iidem Iohannes, Nicolaus ac Gregorius et Franciscus iusto et vero modo nunc existerent, simul cum singulis oppidis, villis et possessionibus ad idem spectantibus, ceterisque cunctis suis utilitatibus et pertinentiis quibuslibet, puta terris arabilibus cultis et incultis, silvis, nemoribus,

rubetis, virgultis, pratis, fenetis, campis, vineis vinearumque promontoriis, montibus, vallibus, aquis aquarumque decursibus, molendinis et molendinorum locis et generaliter quarumlibet utilitatum eiusdem et ipsarum integritatibus quovis nominis vocabulo vocitatis, ad predictum castrum Oztrosecz ac possessiones et villas prenotatas de iure spectantibus et pertinere debentibus sub suis et ipsarum veris metis et antiquis limitibus, quibus idem et eedem hactenus rite tentum fuit et possesse extiterunt, ex certa nostre maiestatis scientia et animo deliberato, prelatorum etiam et baronum nostrorum ad id accedente consilio prematuro, premissis sic per omnia, uti nostre superius exposita sunt maiestati, stantibus et se habentibus, prefatis Iohanni, nec non Nicolao ac Gregorio et Francisco, ipsorumque heredibus et posteritatibus universis nove nostre donationis titulo dedimus, donavimus et contulimus, imo damus, donamus et conferimus iure perpetuo et irrevocabiliter possidendum, tenendum pariter et habendum, salvis iuribus alienis, harum nostrarum vigore et testimonio literarum mediante, quas in formam nostri privilegii redigi faciemus, dum nobis in specie fuerint reportate. Datum Bude, in festo beatorum Petri et Pauli apostolorum, anno domini 1441.
Millesimo quadringentesimo quadragesimo primo. jun. 29.

Eredetije hártyán, alján papírral fedett pecsét töredékeivel, mely alatt a *Relatio Laurentii palatini* olvasható, *Q.*

CLXXXII.

Zeng, 1442. febr. 16.

Frangepán István az Olnodi Zudar Simon által Blagay Jánosnak elzálogositott Dobováczot háromszázötven arany forinton ettől zálogba veszi.

Nos Stephanus de Frangapanibus Wegle, Segnie et Modrussie comes etc. memorie commendamus tenore presentium significantes, quod nos ad requisitionem comitis Iohannis de Blagay castellum Dobowacz egregii Simonis Zwdar de Olnod cum omnibus et singulis suis utilitatibus et pertinentiis ad eundem castellum de iure et de facto spectantibus

et pertinere debentibus sub suis veris metis et antiquis limitibus, quibus hactenus per ipsum Simonem Zwdar et suos predecessores tentum fuit et possessum, dempta Radunyawaz, pro trecentis et quinquaginta florenis auri puri, boni et iusti ponderis eidem comiti Iohanni per nos datis ab eodem nomine pignoris recepimus, tali conditione mediante, quod si quocunque temporis spatio elapso prefatus Simon Zwdar seu Iacobus frater eiusdem, vel eorum posteri castellum Gradecz et Dobowacz predictum ab ipso comite Iohanne redimere et rehabere voluerint, ex tunc nos seu nostri posteri prefatum castellum Dobowacz ipsi comiti Iohanni vel suis heredibus, rehabita prius et recepta ab eisdem prefata sumpma florenorum auri, remittere et relaxare teneamus; et hoc interiecto, quod si prefatus comes Iohannes seu ipsius heredes ab antelatis Simone vel Iacobo Zwdar, seu eorundem posteris prefata castella pro se emere, vel iidem pro maiori pecunie sumpma impignorare voluerint, ex tunc quitquam probi et notabiles viri nostri et ipsius comitis Iohannis per nos ad hoc deputati invenerint vel composuerint, quitnamque seu quanta additio de ipsa sumpma ad sepe fatum castellum Dobowacz de iure et ex debito cederet, nos seu nostri posteri prefato comiti Iohanni, vel ipsius heredibus, quocunque tempore emptio seu pignoris additio fieri deberet, dare et persolvere teneamus, castello Dobowacz in manibus nostris et nostrorum salvo semper remanente, assumpmendo nichilominus, quod quandocunque ipse comes Iohannes literam capituli impignoratoriam super prefato castello Dobowacz et suis pertinentiis dederit et emanari fecerit, similem literam obligatoriam ipsius capituli et coequalem presentis litere nostre antelato comiti Iohanni dare et emanari facere debeamus, obligantes nos et bona fide nostra mediante pollicentes omnia premissa futuris temporibus inviolabiliter et irrevocabiliter observare. In cuius rei testimonium presentes literas nostras sigillo nostro pendenti consignatas iussimus
1442. communiri. Datum Segnie, die sedecimo mensis Februarii, anno
febr. 16. domini Millesimo quadringentesimo quadragesimo secundo.

Eredetije hártyán, lilaszínű szalagon függő pecséttel az orsz. lltárban, *M. O. D. L. 33,986.*

CLXXXIII.

1442. jul. 3.

A zágrábi káptalan előtt Kasztellán Ferencz unokái Osztrosácz várának a Blagayak által kiostromlása, a magok részére való fölkérése és a király által való eladományozása ellen tiltakoznak.

[Capitulum ecclesie] Zagrabiensis memorie commendamus per presentes, quod Mathias de . . . . personis Gregorii et Simonis filiorum, nec non nobilis domine. . . . filie condam Francisci dicti Castellan de Oztrasacz nostram [personaliter veniens in presentia]m per modum protestationis et prohibitionis nobis significare curavit [in hunc modum, quod] . . nec non Gregorius et condam comes Iohannes de Blagai circa festum . . . . [confes]soris in anno, cuius iam secunda instaret revolutio, preteritum una cum . . . . comitis Friderici Cilie etc. hominibus et gentibus ad predictum castrum . . [dictorum exponen]tium Oztrasacz nominatum more exercituali veniendo, ibique idem castrum . . . . complures homines ipsorum protestantium tempore ipsius expugnationis interfici et . . . . de dominio ipsius ejici et excludi fecissent ipsum conservando; etiam . . . . [pro]ut ipsi protestantes percepissent, ipsi Gregorius et condam Iohannes de [Blagay quibu]sdam frivolis cautelis adinventis ipsum castrum Oztrasacz a [serenissimo] principe domino Wladislao Hungarie etc. rege, domino nostro naturali [pro se ipsis] impetrassent in ipsum protestantium preiudicium et dampnum valde magnum. [Unde facta] huiusmodi protestatione prefatum dominum nostrum Wladislaum regem a donatione [et collatione] prescripti castri Oztrasacz ipsos protestantes legitime tangentis et concernentis . . . . vero Gregorium de Blagay ac Franciscum fratrem ipsius Gregorii, [nec non Nicolaum] filium prefati condam Iohannis de eadem et alios quoslibet ab impetratione [castri] eiusdem et suarum pertinentiarum ac detentione, usurpatione, appropriatione [et] sibi ipsis statui factione, seque ipsos in dominium ipsius et ipsarum quovismodo [intromissione, liter]arumque in facto eiusdem

qualiumcunque ubivis emanatione et extradatione .... quarumlibet utilitatum eiusdem et earundem perceptione vel percipi factione, factis vel fiendis publice et manifeste nominibus quibus supra prohibuit contradicendo et contradixit inhibendo coram nobis [testimonio] presentium mediante. Da-
1442. tum secundo die festi Visitationis virginis gloriose, anno
jul. 3. domini Millesimo quadringentesimo quadragesimo secundo.

Eredetije papíron töredékben, a herczeg Batthyány család körmendi lltárában. *Almar. II. lad. 41. Német-Ujvariana fasc. 195.*

CLXXXIV.

Szutiszka, 1446. maj. 25.

Ostoić István bosnyák király özvegy Blagay Jánosnénak, Dorottya asszonynak és fiának Miklósnak megigéri, hogy elődeihez hasonlóan a magyar koronától nyert jogaikban megvédelmezi.

† Ва име ѿ҃ца и сина и светога д҃ха, аминь. Милостию божиѡмь м҃и г҃нь Щефань Томашь Ѡстоиһь, краль Срьблемь, Босни, Приморию, Хꙋмьсци земли, Дальмацини, Хрьватомь, донимь краемь, западнимь странамь, Ꙋсори, Соли, Подринию и к томꙋ. Ва начетакь всемꙋ азь речени Щефань краль Томашь Ѡстоиһь славꙋ ваздаемь непристанно г҃нꙋ моемꙋ владици Христꙋ, иже ва начетакь небесь дивнимь ꙋтврьеньемь ꙋтврьди и васеленꙋю своею волею ѿснова за милосрьдие же милости приде с небесе чл҃вколюбьно на землꙋ и падше чл҃вче сꙋщиво пристꙋпленика собою ѡбоживь, на небеса ꙋзниде, тимьже и погибше ѡвце домꙋ иждравилева ка истиномꙋ пастирꙋ и г Богꙋ вазвраһене бише, тимьже и скꙋпетри царьски по всои васеленои ꙋтврьꙁюһесе и красеһесе, славе б҃га вседрьжитела. Такое и азь Щефань[1]

[1] Az eredetiben Щипань.

Томашь Юстоиһь, рабь божи, краль згора речени, сподобленъ бихь кралевати ва речениxь землахь родитель и прародитель нашихь, творити ми фравке (sic) и записе и обитованиѣ и приѣзни лубвене и добровольне. Тогда да е видомо всакому члвку, кому се подоба, по сием нашемь отвореню листу, како досла придь господство наше узможна и изабрана и племенита госпоѣа Доротиѣа, оставша кнеза Иванниша Благаискога, и нию синь, кнезь Миклоушь, гнь Благаиски, свое добре люди наше господство молеће, да бисмо Ми нимь милость учинили и добро хотинье и обите, кое есу обите и тврьѣве имали и ѿ прьвихь нашихь, и Ми видивше, да та иста згора речена госпоѣа Доротиѣа и не синь, кнезь Миклоушь, гнь Благаиски, Намь потврьюю лубавь и приѣзань праву, створисмо имь милость нашу господску госпои Доротии и не сину, кнезу Миклоушу, гну Благаискому, згора реченимь, и веће такои и на то имь створисмо милость нашу господску, како вола на що би имали правде и записе ѿ круне угрьске и складаюће и оповидаюће, що би у рукахь кралевьства нашега, да ихь у все у тои имамо помагать сами собомь и своиомь моћью и своими приѣтели, када тога вриме буде; и да се у тои нима укладати иедань члвкь кралевьства нашега ни инога кралевьства, тко би нашь приѣтель, биль, ни иедань члвкь, ки би супротивь намь не био, на що оии листе и правде имаю и вола що би они заушли. И тко би се нимь придаш или к нимь приложио, що е сада подь круномь угрьскомь нихь племьшћине, да всакога имамо чувати и обаровати ѿд свакега езика и ѿ нашега кралевьства и ѿда всакога, тко се к намь приклада али пристои, такои какоио сами свога кралевьства паче више речену госпою Доротию и

нє сина, кнєза Миклоѹша, г҃на Благанскога, да ихь имамо помагати и тврьдити ѹ нихь племьшћинахь изложивше ѡнога що є пришло ѹ рѹкє синомь бана Микѹлє прьво тогаи, него смо таи нашь ѡтворєнь листь ѹчинили, и що би било ѹ кога ѹ рѹкахь кралєвьства нашєга. Писань ѹ Сѹтисци, мисєца маћа к҃є днь, лить рожаства Христова ·ч҃ѹмг· лито. Я писа Тврьтко Сєкѹловићь.

Щєфань Томашь милостю божиомь краль Сєрблємь, Босни и к томѹ.

Eredetije hártyán.

Kiadta *Kukuljević,* Acta Croatica I. 66.

Az oklevél latin fordítása:

In nomine patris, et filii, et spiritus sancti, amen.

Gratia dei nos dominus Stephanus Thomas Ostoizh rex serblorum, Bosne, Primorii, Chulmicie terre, Dalmatie, croatorum, inferiorum regionum occidentalium partium Usore, Sole, Podrinii etc. ante omnia ego dictus Stephanus rex Thomas Ostoizh glorifico indesinenter dominum meum regem Christum, qui ab initio celos mira fundatione fundavit et orbem terrarum sua voluntate firmavit, ob misericordiam autem gratie venit e celo philantropice in terram et lapso humano genere a prevaricatione liberato ad celum ascendit, quo et que perierunt oves domus Israelis ad verum pastorem Jesum reducte sunt, quo et sceptra regia per totum terrarum orbem constituta et illustria laudant deum omnipotentem, ita et ego Stephanus Thomas Ostoizh servus dei, rex supra dictus dignus habitus sum, qui regnem in dictis terris genitorum et progenitorum nostrorum ad facienda iura et perscriptiones, et promissiones et pacificationes amicabiles et benevolas. Itaque sit notum cuilibet homini cui convenit per has nostras patentes literas, quomodo venerit ad dominationem nostram prestans, eximia et nobilis domina Dorothea, relicto comite Iohanni Blagaico et illorum filius comes Nicolaus dominus Blagaicus relictis suis bonis hominibus nostram dominationem orantes, ut nos illis gratiam prestaremus et benevolentiam et promissiones, quas promissiones et confirmationes habuerunt et a predecessoribus nostris. Et nos cum viderimus hancce supra dictam dominam Dorotheam et illius filium comitem Nicolaum dominum Blagaicum nobis comprobare amorem et amicitiam veram, prestitimus eis gratiam nostram principalem domine Dorothee et illius filio comiti Nicolao domino Blagaico supra dictis et iam taliter et propterea prestitu-

mus gratiam nostram principalem: ad quecunque debuissent habere iura et perscriptiones a corona ungarica, exponentes et declarantes, quantum in manibus regni nostri, quod eos in omnibus his debeamus adiuvare per nosmet ipsos et nostris viribus et nostris amicis, quando hoc erit de tempore et quod huic rei non debeat se immiscere ullus homo regni nostri neque alius regni, qui noster amicus esset, neque ullus homo, qui non contra nos esset, qua de causa illi literas et iura habent, et debemus quidquid illi acquisiverint et qui de illis tradiderit aut ad illos transierit quotquot modo sub corona ungarica de eorum genere, omnes tueri et defendere contra omnem linguam et nostri regni et cuiuslibet, quod nobis convenit aut dignum est, ita ut nostrum ipsi regnum imo magis supra dictam dominam Dorotheam et eius filium comitem Nicolaum dominum Blagaicum debemus adiuvare et tueri in eorum iuribus nobilitatis exponendo id, quod pervenit in manus filiorum bani Nicolai, priusquam has nostras patentes literas exoravimus et quod esset apud ullum in manibus regni nostri. Scripte Sutisce, mensis Maji 25. die a Nativitate Christi 1446 anno. Scripsit autem Tortko Sekulovizh. 1446. maj. 25.

Stephanus Thomas gratia dei
rex serblorum, Bosne etc.

CLXXXV.

Sztenicsnyák, 1452. jun. 3.

Kreig András sztenicsnyáki kapitány és a Kulpa vidék ispánja előtt Szenkóczi Butkovics Demjén és neje Freilich Vincze komogojnai várnagyot örökbe fogadják.

Nos Andreas de Kreyg capitaneus in Stenychnyak et spanus generationum ex ista parte fluvii Kwlpe notificamus per presentes quibus expedit universis, quod quia Damianus Bwthkowych de Zenkowcz generationis de Rathethycz, nec non consortis sue Elene vocate in persona ab una, ex altera vero parte Fraylych Vin(c)encz dictus pro tempore castellanus in Komogoyna venientes nostri in presentiam, iidem testificaverunt et confessi sunt spontanea eorum voluntate in hunc modum, quod idem Damianus predictum Fraylych assumpsit in filium suum adoptivum, ut ipse idem Fraylych in omnibus possessionibus suis, tam rebus quam in aliis bonis debeat predictum Damianum cum coniuge sua reservare, protegere, defendere et tueri debeat et teneatur

propriis suis rebus, laboribus et expensis tempore vite ipsorum usque ad mortem more paternali atque maternali; et etiam predictus Damianus assumpsit, dedit et assignavit predicto Fraylych totas possessiones suas et portiones possessionarias ubique sitas et habitas, ipsum predictum Damianum iuridice concernentes et continentes, ut in literis Zagrabiensis capituli sonat et clare continetur, quapropter etiam servitia domini bani tam presentis quam futuri nullo modo minuere debeant neque possint secundum consuetudinem regni, uti ab antiquitate prefuerat et extitit; et idem Fraylych talia servitia omnino et penitus super se assumpsit, sub tali tamen obligamine ex utraque partium predictarum scilicet Damiani et Fraylych, quod si aliquis ipsarum partium predictarum in supra dicta assumptione et obligatione non perseveraverit seu permanere vel stare non curaverit, ex tunc talis pars parti adverse in centum florenis auri obligari debeat et teneatur, domino vero totidem convincatur. Et hoc coram testibus nobilibus viris, item primo Gregorio Imprych de Jampnycza et altero Gregorio Rodinowych de Gorycza, Fabiano Dragachych, Stephano officiale in Zthenychnyak, Thoma Clokoch pro tempore vice spano predicti domini Andree Kraygar et Michaele literato de predicta Zenkowecz. In cuius rei memoriam et firmitatem sigillo nostro presentes fecimus consignari. Datum in predicta Zthenychnyak, sabbato proximo ante festum
1452. jun. 3. sancte Trinitatis, anno domini Millesimo quadringentesimo quinquagesimo secundo.

A zágrábi káptalannak 1452. aug. 18-án kelt átiratában, hátrább.

CLXXXVI.

1452. aug. 18.

A zágrábi káptalan a Butkovics Demjén és Freilich Vincze közt Kreig András előtt létrejött örökbefogadási szerződést átírja.

Nos capitulum ecclesie Zagrabiensis notum facimus tenore presentium significantes quibus expedit universis, quod Thomas filius Iwan de Werskowych districtus de Clokoch in personis Damiani Bwthkowych de Zenkowcz generationis de Rathethycz ac Fraylyh Vincencz dicti, castellani in Komogoyna nostram veniens in presentiam exhibuit et presentavit nobis quasdam literas patentes egregii Andree Kraygar capitanei in Zthenychnyak, sigillo eiusdem in inferiori margine consignatas tenoris infra scripti, petens nos debita cum instantia, ut tenorem earundem in transcripto literarum nostrarum privilegialium eisdem Damiano et Fraylyh dare dignaremur iuris ipsorum ad cautelam. Qarum tenor talis est: Nos Andreas de Kreyg capitaneus in Stenychnyak — — *sat., l. a Kreig András kapitány 1452. jun. 3-án kelt levelét, elébb.* — Nos igitur petitionibus annotati Thome filii Iwan nominibus et in personis quorum supra ad nos factis annuentes, premissas literas patentes annotati Andree Kraygar, capitanei de predicta Zthenychnyak, presentibus literis nostris privilegialibus inseri ac de verbo ad verbum transumpmi et transcribi, sigilloque nostro impendenti communiri facientes, eisdem Damiano et Fraylych duximus concedendas iuris ipsorum ad cautelam. Datum feria sexta proxima ante festum beati regis Stephani, anno domini Millesimo quadringentesimo quinquagesimo secundo supra dicto. 1452. aug. 18.

Eredetije hártyán, melyről a zöld nyers selyem zsinóron függő pecsét leszakadt, *95.*

CLXXXVII.

Bruvnó, 1453. apr. 29.

Blagay Gergely oklevele, melylyel Podtrzči és Hlivočami faluk régi szolgálmányait és szabadalmait szabályozza.

[illegible][1] [illegible][2] [illegible][3] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[1] A glagol *š* mellett még egy külön *i* is van az eredetiben. Lopasić ezt mindenütt *h* betüvel jelöli.

[2] Kukuljević és Lopasić szerint *Čelvikovčami*.

[3] Lopasićnál hányzik

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Eredetije hártyán.

Kiadta 1553 évi hibás datummal *Kukuljević*, Acta Croatica I. 255., helyesen *Lopašić* Radoslav, Urbaria lingua croatica conscripta I. 18.

Az oklevél latin fordítása:

Nos Gregorius knez Blagaicus etc. notum facimus omnibus quibus interest et quorum intuitu hae nostrae patentes literae ostenduntur, quod nostram venientes in praesentiam iudices, scilicet Ferenac ex Podtrži et Franac ex Hlivočami, iura sua sibi a nostris antecessoribus data per manus violentas corrupta esse dixerunt, rogaveruntque nos, ut antiqua eorum iura ex gratia restituere et eos in eisdem confirmare dignaremur. Nos itaque a veteribus kmetis nostris super eorundem antiquis servitiis et iuribus inquirendo, pro eisdem has leges constituimus:

Ut integra villa in festo sanctae Crucis unam mensuram solidorum dare debeat.

Item, integra villa, quae integram sortem suam habet, in festo sancti Martini autumnalis tres mensuras: unam tritici, duas avenae, et unum pullum ac tria ova solvere teneatur.

Item, in festo Nativitatis Domini tres mensuras salium et unam parvam libram piperis ac ab omnibus unam parvam libram cerae.

In Carnisprivio duodecim pullos et quinquaginta ova, sex caseos.

Haec debent solvere.

Item, si quis eorum cum scitu domini vineam plantaverit et si illa vinea viginti quinque cubulos vini procreaverit, ex tunc ipse de eadem vinea cubulum vini solvere debeat; et si ipsa vinea quinquaginta cubulos vini produxerit, ex tunc ipse ad solutionem totius census, scilicet quinque cubulorum sit astrictus, eo modo, quod si vinea septuaginta cubulos vini produxerit, nihil ultra de illa solvere teneatur. Si quis autem vineam plantaverit aut emerit, ex tunc supra dictum censum solvere debeat et eandem possidendi habeat facultatem.

Si quis eorum donum dederit, cohonestat dominum suum.*)

Item, si quis eorum porcos habuerit et haberet decem, eligantur a domino tres ex eisdem, utputa scropha, sus pingvis tempore Nativitatis domini et verres; sed etiam optimi tres eorundem dentur domino. Si quis vero septuaginta **) porcos habuerit, nihil ultra unum dare teneatur. Si quis autem decem posset alere et octo tantum haberet, liceat nobis octavum accipere.

Item, si castellum aedificandum fuerit, ad erigendos muros, cooperimenta et casas duos operarios ad magistrum domini debent mittere, donec circumierint, et sic circumeundo dominium constituere, dominio vero circumducto iterum duos operarios ad nos seriatim debent mittere.

Item, si quis eorum hominem occiderit, facta inter ipsos compositione, alteram dimidiam partem decem mensurarum pro poena homagiali solvere tenebitur domino, et nec ipsum amplius molestare ac in bonis

---

*) Talán ez az eredeti homályos szöveg értelme.

**) Igy, talán *septem* helyett.

ipsius potentiam facere, nec debita eiusdem ab eodem requirere et eundem damnificare audeant.

Item, significant nobis sicuti domino eorum, ut possint sibi ipsis villicum constituere, eligentes inter se quemlibet eorum placuerit voluntati.

Item, si quis fur aut alius malevolus homo inter ipsos inveniretur, castiget illum pristaldus eorum cum castigatione illa, quam iustitia postulabit.

Item, si quem nos ex iisdem in nostra aula pro cursore intertenneremus, omnes eidem pro anno unam marcam et nihil ultra dare debeant.

Item, hortum nostrum, qui est penes viam ad Liščicam, procurare et curam eius gerere, ac eundem a Liščica usque ad piscinam circumsepire et cum omnibus rebus necessariis instruere teneantur.

Item, pratum nostrum Male Pole nomine a termino usque ad terminum defalcare ac foenum desuper colligere et advehere debeant.

Item, si quis eorum molendinum habuerit, sine molari tributo pro nobis molere tenebitur.

Et super haec damus sub nostro pendenti sigillo has nostras patentes literas. Scriptum in Bruvno, prima feria post festum sancti Georgii, 1453.
anno domini 1453. apr. 29.

CLXXXVIII.

1457. maj. 10.

A zágrábi káptalan Blagay Gergelyt a Zalovics Istvántól vásárolt Zágráb vármegyei Kunovlane és Zelcza birtokába Ujlaki Miklós és Grebeni Bitavácz János tótországi bánok parancsára beigtatja.

Capitulum ecclesie Zagrabiensis omnibus Christi fidelibus presentibus pariter et futuris presentium notitiam habituris salutem in omnium salvatore. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod nos literas magnificorum virorum Nicolai de Vylak et Jan Bittovacz de Greben regni Sclavonie banorum introductorias simul et statutorias nobis amicabiliter loquentes et directas honore quo decuit recepimus in hec verba:

Amicis suis reverendis capitulo ecclesie Zagrabiensis Nicolaus de Vylak et Jan Bittovacz de Greben regni Sclavonie bani amicitiam paratam cum honore. Dicitur nobis in persona magnifici Gregorii comitis Blagaj, quomodo ipse quasdam

totales possessiones et portiones possessionarias a Stephano filio quondam Iohannis Zalovich, Kunowlane et Zelcza vocatas, in comitatu Zagrabiensi habitas et existentes, emisset et comparasset, in quas quidem possessiones et portiones possessionarias dictus Gregorius comes legitime velit introire. Super quo vestras amicitias presentibus petimus diligenter, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum, quo presente Michael Ressich de Pobresya (sive) Iohannes frater eiusdem de eadem, aut Iohannes Zrymschakovich de Dolacz sin Ivan Aytich de Bozetha, sive Sydan filius Iohannis Othmych de Klokoch aliis absentibus homo regius ad facies dictarum possessionum et portionum possessionariarum accedendo, vicinisque et commetaneis earundem inibi legitime convocatis et presentibus accedendo introducat memoratum comitem Gregorium in dominium dictarum possessionum portionumque possessionariarum, statuatque easdem eidem iure sibi incumbenti perpetuo possidendas, si non fuerit contradictum, contradictores vero si qui fuerint, evocet ipsos contra annotatum Gregorium comitem nostram in presentiam in sedem Zagra-
maj. 1. biensem ad octavas festi sancti Georgii proxime venturas ad terminum competentem rationem contradictionis eorundem reddituros; et post hec huiusmodi introductionis et statutionis seriem cum contradictorum et evocatorum, si qui fuerint, vicinorumque et commetaneorum, qui tempore premisse possessionarie statutioni(s) interfuerint, nominibus terminoque assignato nobis ad easdem octavas suo modo rescribatis. Presentes autem sigillo egregii Georgii Farkasii de Ebres, comitis nostri Zagrabiensis fecimus consignari. Datum Zagrabie,
1457. feria quarta proxima post festum Pasche Domini, anno eiusdem
apr. 20. Millesimo quadringentesimo quinquagesimo septimo.

Unde nos amicabilibus petitionibus annotatorum dominorum banorum annuentes ut tenemur, una cum prefato Iohanne Zremschakovich de dicta Dolacz homine ipsorum dominorum banorum nostrum hominem videlicet honorabilem virum magistrum Blasium de Nemess, socium et concanonicum nostrum ad premissa fideliter peragenda nostro pro testimonio transmisimus fide dignum, qui tandem exinde ad nos reversi nobis uniformiter retulerunt, quod prefatus

homo ipsorum dominorum banorum, presente dicto nostro testimonio, feria tertia proxima post dominicam Quasi modo geniti nunc proxime preteritam ad facies prescriptarum pos- apr. 26.
sessionum et portionum possessionariarum annotati Stephani filii Iohannis Zalovich Kunowlane et Zelcza vocatarum, vicinis et commetaneis earundem universis inibi legitime convocatis, quibusdam vero ex eisdem vicinis et commetaneis, puta Thoma Tolvaevich dicto de Petrowlan, Petro Herendich de Dobovacz inibi personaliter existentibus et presentibus accedendo introduxisset memoratum Gregorium comitem de dicta Blagaj in dominium earundem possessionum et portionum possessionariarum annotati Stephani filii Iohannis, statuissetque easdem eidem premisso iure sibi incumbenti perpetuo possidendas, ipsis itaque dominorum banorum ac nostro hominibus in faciebus earundem possessionum et portionum possessionariarum congruis et legitimis diebus iuxta regni consuetudinem moram facientibus personalem nullo penitus contradictore inibi apparente, decimis nostris et ecclesie nostre semper salvis remanentibus. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentibus sigillum nostrum duximus appendendum. Datum quinto decimo die diei introductionis et statutionis predictarum, anno domini Mille- 1457.
simo quadringentesimo quinquagesimo septimo supra dicto. maj. 10.

Eredetije hártyán, melyről a barna színű nyers selyem zsinóron függő pecsét leszakadt, *98.*

CLXXXIX.

1457. sept. 24.

A zágrábi káptalan előtt a Ratetics nemzetségbeli Bozetai Péter és Ivan Zágráb vármegyei nagy-szlobodai birtokrészüket százötven arany forintért Blagay Gergelynek örökbe vallják.

Nos capitulum ecclesie Zagrabiensis notum facimus tenore presentium significantes quibus expedit universis, quod Petrus et Iwan filii quondam Laczkonis Aythych dicti de Bozetha generationis Rathethych, de quorum notitiis et agnitionibus personalibus Petrus filius Pauli Barylowych dicti de Pechnyk districtus de Gorycza nos certificavit et assecuravit, nostram personaliter venientes in presentiam dixerunt et confessi sunt oraculis vive vocis eorum in hunc modum, quomodo ipsi totalem portionem [ips]orum possessionariam in possessione magna Zloboda vocata, in prescripta generatione Rathethych et in comitatu Zagrabiensi habitam et existentem, ipsos uti dicitur hereditarie tangentem et concernentem cum omnibus eiusdem portionis ipsorum possessionarie utilitatibus, puta sessionibus iobagionalibus, nec non terris arabilibus cultis et incultis, silvis, pratis, pascuis, fenetis, nemoribus, aquis, fluviis, piscaturis, aquarumque decursibus, molendinis molendinorumque locis, montibus, vineis vinearumque promontoriis, montibus, vallibus, collibus et generaliter quarumlibet integritatum utilitatibus, fructuositatibus et pertinentiis universis ad eandem de iure spectantibus et pertinere debentibus magnifico viro Gregorio comiti de Blaga pro centum ac quinquaginta florenis auri puri, boni et iusti ponderis plene uti iidem Petrus et Iwan nobis retulerunt ab eodem Gregorio comite habitis et receptis vendidissent, tradidissent et assignassent, imo vendiderunt, tradiderunt et assignarunt nostri in presentia per eundem Gregorium comitem, suosque heredes et posteritates universos iure perpetuo et irrevocabiliter tenendam, possidendam pariter et habendam, nil iuris nilve proprietatis seu dominii ipsi Petrus et Iwan in eadem

portione possessionaria magna Zloboda vocata et suis pertinentiis sibi ipsis et eorum heredibus reservassent, sed omne ius et quamlibet iuris et dominii proprietatem, quod et quam ipsi in eadem portione possessionaria predicta haberent vel in futurum se habere sperarent, in eundem comitem Gregorium et suos heredes ac posteritates universos penitus et per omnia transfudissent et derivassent. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentibus sigillum nostrum duximus appendendum. Datum sabbato proximo ante festum beatorum Cosme et Damiani martyrum, anno domini Millesimo quadringentesimo quinquagesimo septimo. 1457. sept. 24.

Eredetije hártyán, melyről a piros nyers selyem zsinóron függő pecsét leszakadt, *97*.

CXC.

1457. oct. 18.

A zágrábi káptalan Blagay Gergelyt a Ratetics nemzetség több tagjától vásárolt Zágráb vármegyei Oresia birtokába Cillei Ulrik dalmát bán parancsára beigtatja.

Capitulum ecclesie Zagrabiensis omnibus Christi fidelibus presentibus pariter et futuris presentium notitiam habituris salutem in omnium salvatore. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod nos literas illustris principis domini Ulrici dei gratia Cilie, Orthumburge Zagorieque comitis etc., nec non regnorum Dalmatie, Croatie ac totius Sclavonie bani introductorias simul et statutorias pro parte magnifici Gregorii comitis Blaga nobis amicabiliter directas honore quo decuit recepimus in hec verba:

Amicis suis reverendis capitulo ecclesie Zagrabiensis Ulricus dei gratia Cilie, Orthumburge Zagorieque comes etc., nec non regnorum Dalmatie, Corvatie ac totius Sclavonie banus amicitiam paratam cum honore. Dicitur nobis in persona magnifici Gregorii comitis Blaga, quomodo ipse quandam possessionem et portionem possessionariam Oresya vocatam, in comitatu Zagrabiensi habitam et existentem a Marco

filio condam Iwan Aytich, Iwano filio olim Anthonii et Andrea filio olim Martini similiter Aytich generationis Rathetich emisset et comparasset, in quam quidem possessionem et portionem possessionariam dictus Gregorius comes legitime velit introduci. Super quo vestras amicitias presentibus petimus diligenter, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum, quo presente Iohannes filius condam Mathei Rezich de Pobrisya aut Michael similiter Rezich de eadem, vel Iohannes filius condam Georgii Zremschakowich [dic]ti de Dolacz sin Stephanus Zalowich de Kwnowlan, sive Nicolaus filius Sthriziwoy de Podkrisya neve Nicolaus Badlich de Suleb aliis absentibus homo noster [ad faci]em dicte possessionis et portionis possessionarie Oresya vocate accedendo, vicinis et commetaneis eiusdem inibi legitime convocatis et presentibus accedendo in[trodu]cat memoratum Gregorium comitem in dominium predicte possessionis et portionis possessionarie, [statuat]que eandem eidem iure sibi incumbenti perpetuo possidendam, si non fuerit contradictum, contradictores vero si qui fuerint, evocet ipsos contra annotatum Gregorium comitem Blaga nostram in presentiam in sedem
(1458.) jan. 13. Zagrabiensem ad octavas festi Epiphaniarum Domini proxime venturas ad terminum competentem rationem contradictionis eorundem reddituros efficacem; et post hec huiusmodi introductionis et statutionis seriem cum contradictorum et evocatorum, si qui fuerint vicinorumque et commetaneorum, qui signanter tempore premisse possessionarie statutionis interfuerint, nominibus terminoque assignato nobis ad dictas octavas suo modo rescribatis. Presentes autem sigillo egregii Georgii Farkasii de Ebres comitis nostri Zagrabiensis fecimus consignari. Datum Zagrabie, feria sexta proxima post festum
1457. sept. 2. beati Egidii abbatis, anno domini Millesimo quadringentesimo quinquagesimo septimo.

Unde nos amicabilibus petitionibus ipsius domini Ulrici comitis et bani annuentes ut tenemur, una cum prefato Iohanne filio condam Mathei Resich de dicta Pobresya hominem nostrum videlicet honorabilem virum magistrum Clementem de Gara, socium et concanonicum nostrum ad premissa fideliter peragenda nostro pro testimonio transmisimus fide dignum.

qui tandem exinde ad nos reversi et per nos diligenter requisiti nobis uniformiter retulerunt eo modo, quod prefatus homo ipsius domini comitis et bani simul cum dicto nostro testimonio in die sancti Francisci confessoris nunc proxime preterito ad facies predicte possessionis et portionis possessionarie Oresya vocate annotatorum Marci et Ivani ac Andree Aytich accessissent, vicinis et commetaneis eiusdem universis inibi legitime convocatis, quibusdam vero ex eisdem, puta Thoma Gretich de Sanderkowcz, Iohanne claudo de Drozgometh, Iohanne Srimschakowich de Dolacz inibi personaliter existentibus et presentibus accedendo introduxisset prelibatum Gregorium comitem de predicta Blaga in dominium eiusdem possessionis et portionis possessionarie Orisya nuncupate, statuissetque eandem eidem premisso iure sibi incombenti perpetuo possidendam, ipsis itaque domini comitis et bani ac nostro hominibus in facie prefate possessionis et portionis possessionarie Oresya congruis et legitimis diebus iuxta regni consuetudinem moram facientibus personalem nullo penitus contradictore pro tunc inibi apparente, decimis nostris et ecclesie nostre semper salvis remanentibus. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentibus sigillum nostrum duximus appendendum. Datum quinto decimo die diei introductionis et statutionis predictarum, anno domini Millesimo quadringentesimo quinquagesimo septimo supra dicto.

oct. 4. — 1457. oct. 18.

Eredetije hártyán, melyről a vörös selyem zsinóron függő pecsét leszakadt, *96.*

CXCI.

1459. dec. 13.

A zágrábi káptalan Blagay Gergelyt a Ratetics nemzetség több nőtagjától vásárolt Zágráb vármegyei Zemkócz, Malaszloboda és Sztangovácz birtokába Ujlaki Miklós és Grebeni Bitovácz János tótországi bánok parancsára beigtatja.

Capitulum ecclesie Zagrabiensis omnibus Christi fidelibus presentibus pariter et futuris presentium notitiam habituris salutem in omnium salvatore. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod nos literas magnificorum virorum Nicolai de Vylak et Jan Bittovacz de Greben regni Sclavonie banorum introductorias simul et statutorias nobis amicabiliter directas honore quo decuit recepimus in hec verba:

Amicis suis reverendis capitulo ecclesie Zagrabiensis Nicolaus de Vylak et Jan Bittovacz de Greben regni Sclavonie bani amicitiam paratam cum honore. Dicitur nobis in persona magnifici Gregorii comitis Blagaj, quomodo ipse a nobilibus dominabus videlicet Elizabeth vocata, consorte Petri Draganich de Boyna, filia vero Demetrii Skornich de Zemkowcz totales portiones suas possessionarias in dicta Zemkowcz habitas, nec non Apollonia vocata, relicta predicti Demetrii Skornich et puellis Katherina et Anna nuncupatis, filiabus eiusdem Demetrii Skornich in persona Agnetis sororis earundem carnalis, cuius onus et gravamen super se assumpsissent, totales possessiones et portiones suas possessionarias in predicta Zemkowcz existentes, item Barbara vocata, relicta Petri filii condam Laczkonis Aytich de Bozetha totales possessiones et portiones possessionarias Malazloboda et Stangovacz nuncupatas, omnibus generationis Rathetich et in comitatu nostro Zagrabiensi sitas *) et existentes emisset et comparasset, in quas quidem possessiones et portiones possessionarias dictus Gregorius comes legitime velit introire. Super quo vestras amicitias presentibus petimus diligenter, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dig-

*) Hibásan *silis* az eredetiben.

num, quo presente Iwan filius Anthonii Aytich de Bozetha (vel) Sydan filius Iohannis Othmich de Klokoch, aut Iohannes filius Georgii Zrimschakovich de Dolacz sin Stephanus Zalovich de Kunovlan, sive Nicolaus filius Ztrezyvoy de Podkrisya aliis absentibus homo regius ad facies dictarum possessionum et portionum possessionariarum accedendo, vicinis et commetaneis earundem inibi legitime convocatis et presentibus accedendo introducat memoratum Gregorium comitem de dicta Blagaj in dominium dictarum possessionum et portionum possessionariarum, statuatque easdem eidem iure sibi incumbenti perpetuo possidendas, si non fuerit contradictum; contradictores vero si qui fuerint, evocet ipsos contra annotatum comitem Gregorium nostram in presentiam in sedem Zagrabiensem ad octavas festi Epiphaniarum Domini (1460.) ian. 13.
proxime venturas ad terminum competentem rationem contradictionis eorundem reddituros; et post hec huiusmodi possessionarie introductionis et statutionis seriem cum contradictorum et evocatorum, si qui fuerint, vicinorumque et commetaneorum, qui tempore premisse possessionarie statutioni(s) interfuerint nominibus terminoque assignato nobis ad octavas predictas suo modo rescribatis. Presentes autem sigillis egregiorum et nobilium Nicolai, Ade de Zenthlelek et Gregorii de Fodorovcz comitum nostrorum Zagrabiensium fecimus consignari. Datum Zagrabie, in festo Clementis pape, anno 1459. nov. 23.
domini Millesimo quadringentesimo quinquagesimo nono.

Unde nos amicabilibus petitionibus annotatorum dominorum banorum annuentes ut tenemur, una cum prefato Stephano Zalovich de dicta Kunovlan homine ipsorum dominorum banorum nostrum hominem videlicet honorabilem virum magistrum Martinum decanum, socium et concanonicum nostrum ad premissa fideliter peragenda nostro pro testimonio transmisimus fide dignum, qui tandem exinde ad nos reversi nobis uniformiter retulerunt eo modo, quod prefatus homo ipsorum dominorum banorum, presente dicto nostro testimonio, in vigilia beati Andree apostoli nunc pro- nov. 29.
xime preterita ad facies prescriptarum possessionum portionumque possessionariarum annotatarum dominarum Elizabeth, Apollonia, puellarumque Katherina et Anna vocatarum ac

Barbara relicte in predicta Zemkovcz, Malazloboda et Stangovcz vocatarum, vicinis et commetaneis earundem universis inibi legitime convocatis, quibusdam vero ex eisdem vicinis et commetaneis, puta Gerksa filio Martini de dicta Zemkovcz, nec non Paulo et Bensa filiis condam Michaelis literati de eadem, Jurkone Galovich et Paulo Paulokovich de eadem, Iohanne Z(r)emzschakovich de Dolacz, Iohanne claudo de Drozgometh, Iwano filio Marci Aytich de Bozetha et Georgio Frankovich dicto de Bradinagoricza inibi personaliter existentibus et presentibus accedendo introduxisset memoratum Gregorium comitem de predicta Blagaj in dominium earundem possessionum et portionum possessionariarum annotatarum dominarum Elizabeth et Apollonia, puellarumque Katherina et Anna ac Barbara relicta vocatarum, statuissetque easdem eidem premisso iure sibi incumbenti perpetuo possidendas, ipsis itaque dominorum banorum ac nostro hominibus in faciebus earundem possessionum portionumque possessionariarum congruis et legitimis diebus iuxta regni consuetudinem moram facientibus personalem nullo penitus contradictore pro tunc inibi apparente, decimis nostris et ecclesie nostre semper salvis remanentibus. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentibus sigillum nostrum duximus appendendum. Datum quinto decimo die diei introductionis et statutionis predictarum, anno domini Millesimo quadringentesimo quinquagesimo nono supra dicto.

1459. dec. 13.

Eredetije hártyán, melyről a veres és barna színű nyers selyem zsinóron függő pecsét leszakadt, 99.

CXCII.

1460. maj. 8.

A csázmai káptalan előtt Mirincsicsi Pál Zágráb vármegyei mirincsicsi birtokrészét negyven arany forintért Blagay Gergelynek örökbe vallja.

Capitulum ecclesie Chasmensis omnibus Christi fidelibus presentibus et futuris presentium notitiam habituris salutem in omnium salvatore. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod Paulus filius Dionysii de Myrynchych, de cuius notitia personali Iwan Dragoyewych nos assecuravit, coram nobis personaliter constitutus dixit et sponte confessus extitit vive vocis sue ministerio in hunc modum, quomodo ipse totalem portionem suam possessionariam in predicta Myrinchich, in comitatu Zagrabiensi existenti habitam ipsum hereditarie successionis titulo tangentem simul cum cunctis ipsius utilitatibus et pertinentiis quibuslibet, terris scilicet arabilibus cultis et incultis, agris, pratis, pascuis, silvis, nemoribus, montibus, vallibus, vineis vinearum promontoriis, aquis, fluviis aquarumque decursibus, molendinis et locis eorundem, et generaliter quarumlibet utilitatum ipsarum pertinentiarum integritatibus quovis nominis vocabulo vocitatis ad ipsam portionem possessionariam ab antiquo et de iure spectantibus et pertinentibus, item cum quadam terre particula Poganschycza vocata magnifico domino Gregorio de Blagay pro quadraginta florenis auri puri, boni et iusti ponderis iam ut dixit ab eo plene habitis et acceptis vendidisset, tradidisset et perpetuasset, imo vendidit, tradidit et perpetuavit coram nobis per eundem dominum Gregorium, heredesque et posteritates ipsius universas iure perpetuo et irrevocabiliter tenendam, possidendam pariter et habendam tali conditione interposita, quod prefatus Paulus et heredes sui in ipsis portione possessionaria ac terra manere et ipsis uti valeant annuatim ipsi domino Gregorio et suis heredibus quinquaginta solidos solvendo et contribuendo de eisdem, ipseque dominus Gregorius et successores sui ipsum Paulum et eius heredes in ipsis portione possessionaria et terra pro

tegere habebunt et defensare usque ipsorum vitam, deficientibus vero heredibus dicti Pauli, adinstar hereditarie successionis eedem portio possessionaria et terra Poganschicza in ipsum dominum Gregorium et suos successores redundare debeant et condescendere omnibus modis, nil iuris et nichil proprietatis dictus Paulus sibi et suis heredibus in ipsis portione possessionaria ac terra vita ipsis comite reservando, sed juxta premissam conditionem in ipsos dominum Gregorium et heredes suos totum dominium earundem transferendo. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes literas nostras privilegiales pendentis (et) authentici sigilli nostri munimine roboratas predicto domino Gregorio et suis heredibus valituras duximus concedendas. Datum in festo
1460. maj. 8. Apparitionis beati Michaelis archangeli, anno domini Millesimo quadringentesimo sexagesimo.

Eredetije hártyán, melyről a fehér nyers selyem zsinóron függő pecsét leszakadt, *100*.

CXCIII.

1460. sept. 8.

A csázmai káptalan Blagay Gergelyt a Zremsakovics Jánostól és Mirincsicsi Páltól vásárolt zemkóczi, illetőleg mirincsicsi és pagansiczai részek birtokába Grebeni János és Ujlaki Miklós tótországi bánok parancsára beigtatja.

Capitulum ecclesie Chasmensis omnibus Christi fidelibus presentibus pariter et futuris presentium notitiam habituris salutem in omnium salvatore. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod nos literas spectabilis et magnifici virorum Jan Zagorie comitis et Nicolai de Vilak regni Sclavonie banorum introductorias et statutorias nobis amicabiliter loquentes et directas honore quo decuit recepimus in hec verba:

Amicis eorum reverendis capitulo ecclesie Chasmensis Jan Zagorie comes et Nicolaus de Vilak regni Sclavonie bani amicitiam paratam cum honore. Dicitur nobis in per-

sona magnifici Gregorii comitis Blagay, quomodo ipse a nobilibus videlicet Iohanne filio Georgii Zremschakouich de Dolecz quasdam duas sessiones iobagionales in possessione Zemkovcz habitas, nec non Paulo filio Dionysii de Mirinchich totalem portionem suam possessionariam et quandam particulam terre Paganschicza vocatam in eadem Mirinchich sitas et existentes emisset et comparasset, in quas quidem portiones possessionarias dictus Gregorius comes legitime velit introire. Super quo amicitias vestras presentibus petimus diligenter, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum, quo presente Nicolaus Badlich dictus de Suleb, Anthonius filius Pauli Janicheuich de eadem, aut Nicolaus filius Ztresyvoy de Podkrysya sin Iwan Eytich de Bozetha aliis absentibus homo regius ad facies dictarum portionum possessionariarum accedendo, vicinisque et commetaneis earundem inibi legitime convocatis et presentibus accedendo introducat memoratum Gregorium comitem de dicta Blagay in dominium dictarum portionum possessionariarum, statuatque easdem eidem iure sibi incumbenti perpetuo possidendas, si non fuerit contradictum, contradictores (vero) si qui fuerint, evocet ipsos contra annotatum Gregorium comitem nostram in presentiam in sedem Zagrabiensem ad octavas fesi beati oct. 6. Michaelis archangeli proxime venturas ad term[inum] competentem rationem contradictionis eorundem reddituros; et post hec huiusmodi possessionarie introductionis et statutionis seriem cum contradictorum et evocatorum, si qui fuerint, vicinorumque et commetaneorum, qui tempore premisse possessionarie statutioni(s) interfuerint, nominibus terminoque assignato nobis ad easdem octavas suo modo rescribatis. Datum Zagrabie, in festo sancti regis Stephani, anno domini 1460. Millesimo quadringentesimo sexagesimo. aug. 20.

Unde nos amicabilibus petitionibus annotatorum dominorum banorum annuentes ut tenemur, una cum prefato Anthonio filio Pauli Janicheuich de predicta Suleb homine ipsorum dominorum banorum, nostrum hominem videlicet honorabilem virum dominum Benedictum de Orboua, socium et concanonicum nostrum ad premissa fideliter peragenda nostro pro testimonio transmisimus fide dignum, qui tandem

exinde ad nos reversi nobis uniformiter retulerunt eo modo, quod prefatus homo ipsorum dominorum banorum, presente dicto nostro testimonio, feria secunda proxima post festum
aug. 25. beati Bartholomei apostoli proxime preteritum ad facies dictarum duarum sessionum iobagionalium annotati Iohannis Zremchakouich in prenarrata Zemkoucz habitarum et totalium portionum possessionariarum et eiusdem particule terre Poganschicza vocate antefati Pauli filii Dionysii in preallegata Mirinchich sitarum et existentium, vicinisque et commetaneis earundem universis inibi legitime convocatis, quibusdam vero ex eisdem vicinis et commetaneis, puta Gerkssa de prefata Zemkoucz, Fabiano filio Paulak et Gurkone Galouich de eadem Zemkoucz, nec non Paulo, Iwano et Brictio filiis Anthonii Syrauich de Banie, Tergouische de predicta Mirinchich inibi personaliter existentibus et presentibus accedendo introduxisset memoratum Gregorium comitem de predicta Blagay in dominium earundem portionum possessionariarum annotatorum Iohannis Zremschakouich et Pauli filii Dionysii, statuissetque easdem eidem premisso iure sibi incumbente perpetuo possidendas, ipsis itaque dominorum banorum ac nostro hominibus in faciebus earundem portionum possessionariarum congruis et legitimis diebus iuxta regni consuetudinem moram facientibus nullo penitus contradictore inibi apparente. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentibus sigillum nostrum duximus appendendum. Datum quinto decimo die diei
1460. sept. 8. introductionis et statutionis predictarum, anno domini Millesimo quadringentesimo sexagesimo supra dicto.

Eredetije hártyán, melyről a vörös és barna nyers selyem zsinóron függő pecsét leszakadt, *101.*

CXCIV.

Nándorfehérvár, 1463. sept. 8.

Mátyás király a kölcsönös csereszerződésbe, mely szerint Blagay Gergely felső-lesztóczi tizenkilencz jobbágytelkét a Goriczai Frank néhai özvegyével a Zágráb vármegyei Dobretinért elcserélte, beléegyezik.

Relatio Benedicti de Thurocz
ianitorum regalium magistri.

Nos Mathias dei gratia rex Hungarie, Dalmatie, Croatie etc. memorie commendamus tenore presentium significantes quibus expedit universis, quod pro parte et in persona fidelis nostri egregii Gregorii filii condam comitis Anthonii de Blaga exhibite fuerunt nobis et presentate quedam litere fassionales fidelium nostrorum capituli ecclesie Zagrabiensis sigillo eorum impendenti communite, quibus mediantibus idem Gregorius decem et novem sessiones suas proprias et hereditarias in possessione sua superior Lezteucz vocata existentes et habitas condam nobili domine Elizabeth vocate, relicte condam F[rank fi]lii Ladislai de Gorycza vita sibi comite donaverat ob recompensam cuiusdam possessionis ipsius domine Elizabeth Dobrethyn vocate, in comitatu Zagrabiensi existentis h[abite, qua]m scilicet possessionem dicta domina eidem Gregorio et suis heredibus et posteritatibus universis in perpetuum donasse et contulisse fatebatur, tenoris infra scripti, supplicatum i[taque nostre] extitit maiestati pro parte dicti Gregorii filii condam Anthonii de Blaga humili precum cum instantia, ut easdem literas ratas, gratas et acceptas habendo nostrisque literis privilegialibus [seriet]enus inseri et inscribi facientes, premissis fassioni et donationi, ac omnibus aliis in tenoribus earundem literarum contentis nostrum consensum regium benivolum prebere dignaremur pariter et assensum. Quarum quidem literarum tenor talis est: Nos capitulum ecclesie Zagrabiensis — — *sat., l. a zágrábi **káptalannak 1440. jan. 20-án kelt levelét, elébb.*** — Nos igitur supplicationibus pro parte et in persona dicti Gregorii

Blagay nostre modo quo premittitur humiliter porrectis maiestati regia benignitate exauditis et clementer admissis prescriptas literas dicti capituli ecclesie Zagrabiensis non abrasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte suspectas presentibus literis nostris privilegialibus de verbo ad verbum sine diminutione et augmento aliquali inseri et inscribi facientes eatenus, quatenus eedem rite et legitime existunt emanate, quoad earum omnes continentias, clausulas et articulos acceptamus, approbamus et ratificamus, premisseque donationi ac omnibus et singulis aliis superius in tenoribus earundem contentis et expressatis ex certa nostra scientia et animo deliberato, prelatorumque et baronum nostrorum consilio nostrum consensum regium prebuimus, imo prebemus benivolum pariter et assensum, salvis iuribus alienis, harum nostrarum, quibus secretum sigillum nostrum, quo ut rex Hungarie utimur, est appensum, vigore et testimonio literarum mediante. Datum
1463. in Nandoralba, in festo Nativitatis beate Marie virginis, anno
sept. 8. domini Millesimo quadringentesimo sexagesimo tertio.

Eredetije hártyán, melyről a zöld selyem zsinóron függő pecsét leszakadt, hátán *Regestrator de Kemed magister Petrus* följegyzéssel, R. Kiadta *Teleki* XI. 75.

CXCV.

Székesfehérvár, 1464. apr. 5.

Mátyás király a Verhovinai Demeter fia Márton panaszára, hogy nemzetségét Frangepán Márton nemesi szabadságától megfosztotta, megparancsolja Szapolyai Imre bosnyák kormányzónak és dalmát bánnak, hogy a verhovinaiakat nemesi szabadságukban bárki, főképpen pedig Frangepán Márton ellen védelmezze meg.

de commissione domini regis.

Mathias dei gratia rex Hungarie, Dalmatie, Croatie etc. fideli nostro magnifico Emerico de Zapolya, gubernatori Bosne ac regnorum nostrorum Dalmatie et Croatie predictorum, nec non Sclavonie bano futurisque banis dicti regni nostri Sclavonie presentium notitiam habituris salutem et

gratiam. Exponit maiestati nostre fidelis noster Martinus filius Demetrii de generatione Werhowyna in sua ac totius generationis nobilium eiusdem Werhowyna personis gravi cum querela, quod quamvis ipsi a dudum iuxta ipsorum privilegia per divos reges, predecessores scilicet nostros ipsis data et collata regii nobiles fuerint et sub iurisdictione comitatus et sedis Zagrabiensis extiterint, tamen post mortem condam serenissimorum principum dominorum Sigismundi et Albert., regum similiter Hungarie, predecessorum nostrorum spectabilis et magnificus Martinus de Frangapanibus Segnie, Wegle et Modrusse comes eosdem nobiles de dicta generatione Werhowyna una cum bonis et hereditatibus eorum violenter pro se occupando potestati et iurisdictioni sue subegisset, et ad castrum suum Crwpa vocatum deservire faciendo privilegiis et libertatibus eorum privasset in preiudicium nobilitatis eorum manifestum, supplicavit itaque prefatus Martinus filius Demetrii in sua ac dictorum aliorum de pretacta generatione Werhowyna personis nostre maiestati, ut ipsis circa premissa de remedio providere dignaremur opportuno. Et quia nos, cuius interest ex suscepti regiminis officio unumquemque nobilium regnorum nostrorum in iuribus et libertatibus suis manu tenere, nolentes eosdem nobiles de dicta generatione Warhowyna minus iuste et indebite per quempiam regnicolarum nostrorum supprimi et iustis iuribus privari et destitui, quin imo eosdem ipsorumque heredes in illa mera et libera gaudere et frui volumus libertate, qua ceteri veri nobiles regni nostri fruuntur et gratulantur sub vexillo nostro regio militantes, ideo fidelitati vestre harum serie firmiter precipiendo mandamus, quatenus scita veritate premissorum amodo inposterum prefatos nobiles de dicta generatione Warhowyna in dictis ipsorum antiquis libertatibus iuxta formam privilegii et tenorem literarum eorundem manu tenere et conservare, ac contra quoslibet illegitimos impetitores et signanter contra prefatum comitem Martinum protegere, tueri et defensare debeatis nostre maiestatis in persona et auctoritate presentibus vobis in hac parte attributa et iustitia mediante, secus non facturi; presentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum in Albaregali, feria quinta

1464. apr. 5. proxima post festum beati Ambrosii confessoris, anno domini Millesimo quadringentesimo sexagesimo quarto, regni nostri anno septimo, coronationis vero primo.

Eredetije hártyán, alján vörös viasz-pecsét nyomaival. *S.*
Kiadta *Teleki* XI. 94.

CXCVI.

1465. jul. 1.

A zágrábi káptalan előtt Zremsakovics György fia János bizonyos dolaczi birtokrészeit a hegyvámmal együtt negyvenhat arany forintért Blagay Gergelynek örökbe vallja.

Nos capitulum ecclesie Zagrabiensis notum facimus tenore presentium significantes quibus expedit universis, quod Iohannes filius Georgii Zremschakowych dicti de Dolacz, de cuius notitia et agnitione personali egregius Iohannes filius Simonis de Kladussa nos assecuravit et certificavit, nostram personaliter veniens in presentiam dixit et confessus est oraculo vive vocis sue in hunc modum, quomodo ipse quasdam duas sessiones suas iobagionales, in quarum una quidam iobagio Mraw dictus de presenti habitaret, alia vero Wukowozelo appellata de presenti foret deserta, preterea quasdam tres particulas terre arabilis Ledyne vocatas ad quinque dietas se extendentes, quarum una particula penes arborem piri, alia penes oreum *) Clementis et tertia in Drasycza sub vinea Wernyn, item alias plures infra scriptas particulas terrarum arabilium circa triginta dietas se extendentes, utputa Prasnycza in Lyzyna, altera Prassnycza infra eadem, Podputhnycza, Chrethnycza et alia Chrethnycza, unam dietam in Klyucza, item Werh, Brezowycza, Zgon, Okwnycza superior et inferior, Zrebrarowschycza ac Prassnycza super fluvium Maya vocatas, nec non terragium vinearum videlicet quinquaginta cubulos vini singulis annis pro iure montano

*) Azaz *horreum.*

eidem provenientes, omnino in predicta Dolacz et suis pertinentiis in comitatu Zagrabiensi existentes et adiacentes simul cum omnibus prescriptarum duarum sessionum iobagionalium et signanter ipsam sessionem Wukowozelo dictam cum tot et tantis terris et pertinentiis, sicut ad aliam sessionem, quam pro nunc prefatus iobagio Mraw dictus pro nunc inhabitaret, pertinerent et spectarent, nec non predictarum terrarum et cubulorum vini seu terragii utilitatibus, fructuositatibus, usibus et pertinentiis quibuslibet ad easdem et eosdem spectantibus et de iure pertinere debentibus ac omni eo iure, quo ad ipsum pertinere dinoscuntur, magnifico Gregorio filio condam Anthonii comiti de Blagay, ipsiusque heredibus et posteritatibus universis pro quadraginta sex florenis auri puri, boni et iusti ponderis ab eodem comite Gregorio prout nobis retulit iam habitis et receptis vendidisset, tradidisset et assignasset, imo vendidit, tradidit et assignavit coram nobis iure perpetuo et irrevocabiliter tenendas, possidendas pariter et habendas, decimis tamen nostris et ecclesie nostre semper salvis remanentibus, harum nostrarum sigilli nostri appensione communitarum vigore et testimonio literarum mediante. Datum in vigilia festi Visitationis beate Marie virginis gloriose, anno domini Millesimo quadringentesimo sexagesimo 1465. jul. 1.
quinto.

Eredetije hártyán, melyről a vörös és kék nyers selyem zsinóron függő pecsét leszakadt, belől az oklevél felső szélén *Jhesus Christus* megjegyzéssel, *102.*

CXCVII.

1466. maj. 15 után.

Boboelics Iván és Fülöp, Uglesics László, Ludcsics György Korbavia vármegyei alispánok és szolgabíró társaik a bobinaváczi és mekinyáni nemesek között bizonyos földterületek és út miatt folyó perben a feleket egyességre utasítják.

Nos Iwan Boboelich, Ladislaus Wglesich, Georgius Ludchich et Philippus Boboelich vice comites magnificorum dominorum comitum Corbavie et tres iudices iurati sedis Corbaviensis Paulus Zelenkouich de Gwzzich, Lucas Grubich de Kozyan et Andreas Dokmanich de Jelsan damus pro memoria universis quibus expedit et ad quorum presentiam presens litera pervenerit, quod venerunt coram nobis in sedem Matheus Wlkohnych, Iacobus Fryczkowich et Paulus Noz omnes de Bobynawaz conquerentes nobis contra fratres ipsorum Mekynane dictos dicendo, quod ipsi Mekynane faciunt ipsis diversas iniurias viis inconsuetis per ipsorum querulantium possessiones et similiter depascendo ipsorum fenilia, allegantes nobis, quod ipsi haberent omnes ipsorum possessiones metaliter distinctas a predictis fratribus ipsorum Mekynan dictis, prout est hoc verum, ut vobis recte conquerimur, petimus vos, ut mittatis, quem vos vultis, ad conspiciendum possessionum nostrarum ac iniuriarum, pro quibus conquerimur contra Mekynan. Quibus nos perceptis ad petitionem ipsorum misimus ad hanc conspectionem iudicem Paulum, et Breykonem Zelenkouich dictos procuratorem domini ac Mathiam Gunkouich iuratum pristaldum, qui iudex, procurator et pristaldus exinde ad sedem reversi nobis retulerunt, quod ipsi Matheus, Iacobus et Paulus cum universis fratribus ipsorum quamprimo*) duxerunt ipsos ad viam Kleschycze, que vie tendunt a ponte ad lacum ad sessionem Dragotich et ibi dixerunt ipsi Bobynane: Vos iudex, procurator et pristalde, hic nobis iniuriam faciunt predicti Mekynane, istam viam faciunt

---

*) Igy, *quamprimum* helyett.

per nostras possessiones. Tandem inibi predicti Mekynane personaliter existentes ea percipiendo responderunt contra predictos Bobynane, dicentes Iwan Dwbrych et Jwrich Jacobych in personis suis et totius progeniei ipsorum: Iudex, da nobis pristaldum, et ego dedi eis pristaldum signanter Mathiam Gunkouich; qui Iwan et Jurich dixerunt: Audi pristalde, iste vie fuerunt nostre et secundum consuetudinem per nostros et vestros predecessores nobis sunt exempte, prout est hoc verum, pro maiori evidentia iuris volumus probare super sacris reliquiis vigesimo quartomet vel ex vobis probent sex, quos de vobis elegerimus; et post hoc conduxerunt nos per particulas terrarum dicendo: Hic etiam faciunt nobis dampna et vias inconsuetas; et iterum conduxerunt nos per alias particulas terrarum dicendo: Ulterius vos conduxissemus, sed ecce videtis, aquam ultra non possumus; quibus perceptis predicti Iwan et Jurich dixerunt: Audi pristalde, hic, ubi sumus, nostrum est, et plus per nostrum nos duxerunt, prout est hoc verum, ecce funis nostra ad medietatem sicut nobis concernit a vobis per nostrum avum. Qui Bobynchy responderunt: Imo est hoc nostrum, volumus probare, prout nobis iudicium administret. Quibus nos vice comites et iudices existentes simul cum comprovincionalibus die iudiciaria iudicavimus, quod debeant inter se funem alligare et fune mediante inter se recte invenire tanquam fratres, de quo nostro iudicio contente existentes ambe partes dedimus eis ad hoc nostram literam sub nostris sigillis, et ad hoc dedimus nostros iuratos pristaldos prefatum Mathiam Gunkouich et Belacz de Bylysan. Datum in integra sede, post festum Ascensionis Domini, anno eiusdem Millesimo quadringentesimo sexagesimo sexto. 1466. maj. 15 u.

Bosicskovics Pál dalmát al-báni helytartó 1466. jul. 7-én kelt ítéletlevelében, hátrább.

Kiadta *Teleki* XI. 271.

CXCVIII.

Knin, 1466. jul. 7.

Bosicskovics Pál dalmát al-báni helytartó s a Knin vármegyei horvátok szolgabírái a bobinaváczi és mekinyáni nemesek között bizonyos földterületek és út miatt fennforgó pert az ílélettel elégedetlen alperesek kívánságára Laki Thuz János bán elébe terjesztik.

Spectabili et magnifico domino Iohanni Thwz de Lak regnorum Bozne, Dalmatie, Croatie ac totius Sclavonie bano et capitaneo generali etc., domino ipsorum honorando Paulus Bosychcowich locumtenens regnorum Dalmatie, Croatie vice banatus et Simon Boynichich, Nicolaus Chwkowich et Lucas Pawkunich iudices nobilium croatorum sedis Tyniniensis humilima ac subiectiva recommendatione. Vestra noverit eadem magnificentia, quod causa vertente ex una inter Iacobum Fryczkouich et suos fratres de Bobynawaz et ex alia inter homines Mekynane dictos de Mekynan nobiles partibus in sede Corbaviensi et de eadem sede Corbaviense ipse ambe partes veniendo coram nobis cum causa ipsarum, ipsi Mekynane exhibuerunt coram nobis sententiam appellationis predicte sedis Corbaviensis hoc modo continentem: Nos Iwan Boboelich, Ladislaus Wglesich, Georgius Ludchich et Philippus Boboelich vice comites magnificorum dominorum comitum Corbavie — — *sat., l. Boboelics Iván és alispán társainak 1466. maj. 15 után kelt levelét, elébb.* — Que partes supra dicte existentes coram nobis et similiter predictus pristaldus Belacz de Bylysan, prefati Bobinchi exhibuerunt literas prohibitorias sedis Corbaviensis de dampnis supra dictis contra prefatos Mekynan dicendo: Potentiam et iniurias faciunt nobis, non sumus citati et compellunt nos funem trahere. Ibique prefatus Belacz pristaldus contradixit predicte sententie dicens: Non fui penes ipsam sententiam, ubi est scripta, nec est expositio in ea, quid est in ea. Ipsi vero Mekynane contradixerunt predicto pristaldo. Nos vero ea videntes, secundum nostram consuetudinem croatorum iudicavimus iuramentalem depositionem prefato Belacz pristaldo duodecimomet nobilibus hominibus, quod ipse

ipsa iuramentali depositione se expurgaret, sicut dixit et comprobaret ipsam fore falsam. Cuius iuramentalis depositionis adveniente die et termino per nos assignato prefatus pristaldus Belacz minime iuravit, neque aliquis suus coniurator. Quibus nos visis iudicavimus ipsum pristaldum Belacz dictum falsum fore pristaldum, ipsam vero sententiam fore veram decernentes. Ibique prefati Bobynchii dixerunt: Nos convenimus pro nostris dampnis tanquam illi, quibus dampnum faciunt in nostris possessionibus, sed ad funem citati non sumus, neque funem alligavimus cum ipsis, avertat deus, neque modicum neque multum, nisi violentiam faciunt nobis in sede Corbaviensi et contradixerunt illi sententie sedis Corbaviensis. Nos vero his auditis et perceptis iudicavimus iuramentalem depositionem facere prefatis Bobynchi duodecimomet cum nobilibus, quos eis pars adversa imposuisset pro coniuraturis *) in eo, quod ipsis violentiam et iniuriam faciunt facto in premisso in sede Corbaviensi et quod funem non alligaverunt, neque mensuraverunt neque modicum neque multum. De quo quidem nostro iudicio prefati Mekynane se non contentantes appellaverunt se vestre magnificentie in presentiam allegando in eo: Nos de nostris iuribus exire nolumus et vos nobis iuramentum iudicetis, in hoc se appellamus. Quibus ambabus partibus terminum prefiximus coram vestra magnificentia in tertio iudicio post vestrum adventum hunc banatum Croatie existente, vos pro tunc infra ambitum huius banatus Croatie cum universis eorum iuribus facto in premisso comparentibus iudicandum. Scripta Tyninii, feria secunda proxima ante festum beate Margarethe virginis et 1466.
martyris, anno domini Millesimo quadringentesimo sexagesimo jul. 7.
sexto.

Márkus László dalmát al-bán 1467. mart. 23-án kelt ítéletlevelében, hátrább.

Kiadta *Teleki* XI. 270.

---

*) Helyesebben *coniuratoribus* lenne.

CXCIX.

1467. mart. 23.

Márkus László dalmát al-bán a bobinaváczi és mekinyáni nemesek között bizonyos földek és út miatt fennforgó pert az ítélettel elégedetlen felperesek kívánságára Mátyás király elébe terjeszti.

Serenissime et invictissime princeps et domine domine noster naturalis et gratiosissime humilima ac subiectiva recommendatione, servitiorumque indefessa, sollicitudine promta cum perpetua fidelitate. Vestra noverit eadem serenitas, quod nobis Tyninii una cum nonnullis regni Croatie nobilibus et aliis assessoribus videlicet nostris nobiscum pro tribunali iudiciale consedentibus, causasque cunctorum iustitiam postulantium a nobis moderativo iudicio postulantium audientibus nostrum conspectum nobiles ex una Iacobus Fryczkowich cum suis fratribus de Bobynawaz et ex alia similiter nobiles Mekynane vocati de Mekynan partibus allegando, quod ipsi inter se habuissent causam litigiosam in sedibus nobilium Corbaviensium et Tyniniensium in facto possessionario, sed tamen ipsa una pars de iudicio sedis Corbaviensis et alia pars ipsarum partium de iudicio sedis Tyniniensis predictarum se non contentando nostram in presentiam tanquam ad personam spectabilis et magnifici domini Iohannis Thwz de Lak regnorum Bozne, Dalmatie, Croatie ac totius Sclavonie bani et capitanei generalis etc. pro tunc existentis se cum causa ipsorum appellassent iudicando, petentes a nobis de iudicio nostro tanquam persona prefati domini bani in facto premisso eis impertiri et exhibuerunt nobis literas transmissionales pari forma emanatas sedis predicte Tyniniensis ideomate vulgarica consriptas. Quarum tenor dinoscitur esse talis: Spectabili et magnifico domino Iohanni Thwz de Lak regnorum Bozne, Dalmatie, Croatie ac totius Sclavonie bano et capitaneo generali etc. domino ipsorum honorando Paulus Bosychcowich locumtenens regnorum Dalmatie — — *sat., l. Bosicskovics Pál dalmát al-báni helytartó és a Knin vármegyei szolgabírák 1466. jul. 7-én kelt*

levelét, elébb. — Quibus sententiis premissis coram nobis in sede iudiciaria tanquam persona prefati domini bani productis visis, perlectis et examinatis, partiumque ambarum propositionibus similiter coram nobis productis perceptis, habitoque superinde maturo colloquio et diligenti consilio, ac tractatu cum nobilibus assessoribus videlicet nostris iudicando decreveramus prefato Iacobo Friczkouich de Bobynawaz iuramentalem depositionem duodecimomet deponere in eo, ut ipse pro se et fratribus suis predictis iuramentali depositione comprobare deberet eo modo: Ita te Iacobum deus adiuvet et he sanctorum sancte reliquie et tuos coniuratores, quos tibi imponunt Mekynane, quod vos habetis vestras possessiones per se ab ipsis Mekynane metaliter separatas et quod intro vestris metis ipsos nil concernit, in quibus vos requisierunt et quod ipsos non concernit per avum neque per funem nec modicum nec multum, sed quod sunt vestre possessiones hereditarie. De quo quidem nostro iudicio idem Iacobus et fratres sui satis contenti extitissent et eandem iuramentalem depositionem facere benivole assumpsissent. Cuius iuramentalis depositionis die et termino per nos deputato adveniente prefatus Iacobus ipsam iuramentalem depositionem sua sola persona modo premisso deposuit, sed coniuratores sui minime post ipsam iuramentalem depositionem prestare voluerunt asserendo: Vos ambe partes habetis iura regalia felicium videlicet recordationum condam regum Hungarie inter se super possessiones vestras, per que possessiones inter se dividere deberetis. His dictis a sacris reliquiis abierunt. Post quarum quidem actionum predicte ambe partes facto in premisso de nostro iudicio eis impertiri postulantes, prefati vero Mekynane ut actores allegaverunt, quod prout ipsi coniuratores predicti iuramentalem depositionem facere noluerunt, sibi ipsis pro obtento facto in premisso eis dare postulantes, prefatus vero Iacobus Fryczkouich allegando, quod prefati sui coniuratores iura ipsius literalia non annihilassent dicendo, quod vigore earundem inter nos dividere deberemus. Tandem nos ad exhibitionem predictarum literarum prefato Iacobo et fratribus suis quadraginta dies terminum dabamus, cum quibus se laudabat, coram nobis pro-

duci debuisset, qui idem Iacobus ipsum terminum ad exhibitionem literarum predictarum minime acceptasset. Nos vero pro maiori exhabundantia et complemento iustitie secundum terminum exhibitionis literarum predictarum eidem Iacobo et fratribus suis predictis iterum secundario quadraginta dierum
jun. 2. terminum post videlicet festum beati Georgii martyris nunc venturum, qui idem Iacobus cum fratribus suis neque ipsum terminum acceptasset et quia ipse Iacobus nequaquam cum literis predictis, et aliquibus aliis per presens in processu cause se laudavit, nisi iam post amissionem iuramentalem se laudabat. Quibus nos premissis universis et singulis plenarie perceptis habitoque similiter exinde maturo colloquio et diligenti tractatu cum predictis universis nobilibus assessoribus nostris, iure huiusmodi regni Croatie requirente, iudicando decreveramus facto in premisso prefatis nobilibus Mekynane actoribus obtentum et lucratum, prefato vero Iacobo et suis fratribus de Bobynawaz amissionem et perditionem iudicando, insuper prefatum Iacobum et quemlibet ex fratribus suis predictis de predicta Bobynawaz, lege regni Croatie suadente, pro huiusmodi possessionaria occupatione et detentione quadraginta libras solidorum byrsagii domino persolvi convictos et aggravatos fore decernentes. De quo quidem similiter nostro iudicio prefatus Iacobus Fryczkouich cum fratribus suis predictis non contentus se cum ipsa causa vestre serenitatis in presentiam appellasset adiudicandum. Quibus ambabus partibus cum causa eorum prescripta simul cum universis eorundem iuribus factum premissum tangentibus terminum prefiximus coram ipsa vestra serenitate in
maj 1. octavis festi beati Georgii martyris proxime venturi legitime perdurandum comparendi iudicium accepturi. Datum Tyninii. feria secunda proxima ante festum Annunciationis beate Marie
1467. mart. 23. virginis gloriose, anno domini Millesimo quadringentesimo sexagesimo septimo.

A kníni káptalan 1467. jul. 13-án kelt igtató levelében, hátrább. Kiadta *Teleki* XI. 270.

CC.

1467. jul. 13.

A knini káptalan jelenti Mátyás királynak, hogy a mekinyáni nemeseket Pálóczi László országbíró parancsára, miután ez a felperes babinaváczi nemesek és ő közöttük per tárgyát képező földeket és útat nekik ítélte, azok birtokába a felperesek ellenmondása daczára beigtatta.

Serenissimo ac invictissimo principi et domino domino Mathie dei gratia regi Hungarie, Dalmatie, Croatie etc., domino ipsorum naturali et gratiosissimo capitulum ecclesie Tyniniensis orationum suffragia cum perpetua fidelitate. Vestra noverit eadem serenitas, nos literas spectabilis et magnifici comitis Ladislai de Palocz iudicis curie eiusdem vestre serenitatis adiudicatorias et statutorias pro parte nobilium Petri et Jurich Jacoblich et Iwan Dobrych de Mekynan emanatas nobis loquentes debito cum honore accepisse in hec verba:

Amicis suis honorandis capitulo ecclesie Tyniniensis comes Ladislaus de Palocz iudex curie serenissimi principis domini Mathie dei gratia regis Hungarie, Dalmatie, Croatie etc. amicitiam paratam cum honore. Noveritis, quod Petrus Jacow(l)ich de Mekynan pro se personaliter et pro Georgio fratre suo carnali, et Iwan Dobrych de eadem Mekynan cum procuratoriis literis vestris, iuxta continentiam literarum egregii Ladislai Markus de Theryen regnorum Dalmatie et Croatie vice bani transmissionalium, in octavis festi beati Georgii martyris in figura nostri iudicii comparendo contra Iacobum maj. 1.
Fryczkowich et alios fratres eiusdem de Bobynawaz easdem literas prefati Ladislai Markus transmissionales pariter et adiudicatorias nobis presentavit habentes hunc tenorem: Serenissime et invictissime princeps — — *sat., l. a Márkus László dalmát al-bán 1467. mart. 23-án kelt ítéletlevelét, elébb.* — Quibus presentatis prefatus Petrus Jacoblych de Mekynan sibi et dictis Jwrich et Iwan de eadem Mekynan in premissis discussionem et deliberationem, annotato Iacobo Fryczkowich et fratribus eiusdem predictis non venientibus neque mittentibus, sed se mediantibus aliis literis nostris iudi-

cialibus exinde confectis in iudicio aggravari permittentibus, preberi postulavit. Verum quia idem Iacobus et fratres sui predicti annotatos Petrum et Jwrich Jacoblich et Iwan Dobrych de Mekynan ratione et pretextu dictarum particularum terrarum et vie in presentiam vice comitum et iudicum Tyniniensis et Corbaviensis sedium in litem attraxisse et tandem causa premissa partes inter easdem ex transmissione eorundem vice comitum et iudicum sedium predictarum in presentiam prefati Ladislai Markus, regnorum Dalmatie et Croatie predictorum vice bani devenisse, ipseque Ladislaus Markus vice banus annotato Iacobo Fryczkouich in eo, ut prefate particule terrarum litigiosarum et via dictos nobiles de Mekynan non concernerent, iuramentum duodecimo se nobilibus adiudicasse, idem vero Iacobus premissam iuramentalem depositionem benivole acceptasse ac die et loco eidem assignatis minime deposuisse, sed se super eisdem particulis terrarum ac via literas et literalia instrumenta habere allegasse, sepe fatus etiam Ladislaus Markus vice banus eidem pro exhibitione dictorum literalium instrumentorum binis vicibus quadraginta dierum terminum assignasse et idem prescriptas literas et literalia instrumenta exhibere non curasse, sed se cum causa sua prescripta prefati domini nostri regis in presentiam ad dictas octavas festi beati Georgii
mai. 1. martyris appellasse, et tandem pro habendis in premissis discussione et finali deliberatione nostram veluti iudicis eorum ordinarii in presentiam venire vel mittere non curasse, sed se mediantibus dictis literis nostris iudicialibus exinde confectis oneribus iudiciorum aggravari permisisse ex premissis manifeste reperiebantur, propter quod prescripte particule terrarum litigiosarum, nec non via in superioribus specificate antefatis Petro et Jwrich Jacowlich et Iwan Dobrych in causam attractis adiudicari et statui debere nobis ac dominis prelatis, baronibus et regni nobilibus nobiscum in examine eiusdem cause existentibus agnoscebatur: pro eo eorundem dominorum prelatorum, baronum et regni nobilium quesito et assumpto superinde consilio prematuro prescriptam iudiciariam commissionem annotati Ladislai Markus regnorum Dalmatie et Croatie vice bani, quoad omnes eiusdem clau-

sulas et articulos approbando et ratificando, prefatas particulas terrarum litigiosarum et viam annotatis Petro et Jwrych Jacoblych et Iwan Dobrych de dicta Mekynan, ipsorumque heredibus et posteritatibus universis in perpetuum adiudicando et modo subscripto statui decernendo, vestram amicitiam presentibus petimus diligenter, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum, quo presente Gregorius Bychwich de Homlyan aut Georgius Wglesych de Polycz, vel Wok Boboelych de Kwchacz sin Petrus Hiulabych, seu Georgius Henchich de Myrchewcz sive Thomas Parinchych de Zungoran, neve Maurus Zobkoych de Zpodberk aliis absentibus homo regius de curia regia per nos ad id specialiter transmissus ad facies prescriptarum possessionum Bobynawaz et Mekynan vocatarum, consequenterque dictarum particularum terrarum litigiosarum et vie, vicinis et commetaneis earundem universis inibi legitime convocatis et presentibus accedendo statuat easdem particulas terrarum litigiosarum et viam annotatis Petro et Jwrych Jacowlich et Iwan Dobrych de Mekynan predicta, ipsorumque heredibus et posteritatibus universis iure pristino ipsis incumbenti perpetuo possidendas contradictione prefatorum Iacobi Fryczkouich ac fratrum suorum predictorum et aliorum quorumlibet previa ratione non obstante; et post hec huiusmodi possessionarie statutionis seriem ut fuerit expediens ad octavas festi beati Iacobi apostoli nunc venturi legitime perdu- jul. 1.
randas dicto domino nostro regi fideliter rescribatis. Datum Bude, tricesimo nono die octavarum festi beati Georgii martyris predictarum, anno domini Millesimo quadringentesimo 1467. jun. 7.
sexagesimo septimo.

Nos igitur ipsius spectabilis et magnifici comitis Ladislai de Palocz iudicis curie ipsius vestre serenitatis iustis petitionibus annuentes, una cum prefato Wok Boboelych de Kwchacz vestre serenitatis homine de curia vestre serenitatis transmisso, in predictis literis inter alios nominatim conscripto nostrum hominem videlicet discretum virum dominum Petrum Zubachich dictum, chori ecclesie nostre presbyterum ad premissam statutionem faciendam nostro pro testimonio transmiseramus fide dignum, qui demum exinde ad nos reversi nobis

jun. 28. consona voce retulerunt eo modo, quomodo ipsi die dominico proximo ante festum beatorum Petri et Pauli apostolorum proxime preteritum ad facies prescriptarum possessionum Bobynawaz et Mekynan vocatarum, consequenterque dictarum particularum terrarum litigiosarum et vie pariter accessissent, vicinis et commetaneis earundem videlicet Georgio Henchich de Myrchawaz, Gregorio Rogynich de Bylysinawaz. Jwrsa Zybotych et Paulo Marynich de Glaschich, Georgio Jwrychich de Hottwchyna, Georgio Mylasych de predicta Bylysinawaz et Petro Bylkouich de eadem et Petro Perkwnich de Podborak inibi legitime convocatis et presentibus accedendo statuissent easdem particulas terrarum litigiosarum et viam annotatis Petro et Jwrych Jacob(l)ych et Iwano Dobrych de Mekynan predicta, ipsorumque heredibus et posteritatibus universis iure pristino ipsis incumbenti perpetuo possidendas, contradictione prefatorum Iacobi Fryczkouich ac fratrum suorum predictorum et aliorum quorumlibet previa ratione non obstante. In quorum testimonium atque robur presentes cum appensione sigilli nostri duximus conceden-
1467. das. Datum sedecimo die diei statutionis prenotate, anno
jul. 13. domini Millesimo quadringentesimo sexagesimo septimo supra dicto etc.

Eredetije hártyán, melyről a kék nyers selyem zsinóron függő pecsét leszakadt, *103*.

Kiadta *Teleki* XI. 269.

CCI.

Buda, 1470. dec. 16.

Mátyás király jogot ád Blagay Jánosnak, Istvánnak, Miklósnak, Mihálynak és anyjoknak, hogy ügyvédeket vallhassanak.

commissio propria domini regis.

Nos Mathias dei gratia rex Hungarie, Bohemie etc. memorie commendamus tenore presentium significantes quibus expedit universis, quod in personis fidelium nostrorum magnificorum Iohannis, Stephani, Nicolai et Michaelis comitum de Blaga, nec non domine Katherine matris eorundem nostre maiestati declaratum extitit in hunc modum, quomodo ipsi ad capitula aut conventus seu alia loca pro conficiendis literis procuratoriis propter metum et formidinem thurcorum sepius adire non auderent et timerent, ne sine literis procuratoriis aliquando cause eorum turbarentur, unde supplicatum fuit nobis in personis eorundem exponentium, ut eis circa premissa remedium adhibere dignaremur opportunum. Qua de re nos de plenitudine nostre regie potestatis et gratia speciali eisdem Iohanni, Stephano, Nicolao et Michaeli de Blaga, nec non domine Katherine matri eorundem ipsorumque heredibus et posteritatibus universis id duximus annuendum et concedendum, ut ipsi sub sigillis ipsorum, quibus uti dinoscuntur, veros et legitimos procuratores constituendi et ordinandi, ipsique procuratores ipsorum vigore huiusmodi literarum procuratoriarum coram quovis iudice et iustitiario regni nostri ecclesiastico videlicet et seculari, per quos etiam id pro rato teneri volumus, in omnibus causis ipsorum et earundem articulis tam per ipsos contra alios quam per alios quospiam contra ipsos motis vel movendis agendi et respondendi habeant potestatis facultatem, imo annuimus et concedimus harum nostrarum, quibus secretum sigillum nostrum, quo ut rex Hungarie utimur, est appensum, vigore et testimonio literarum mediante. Datum Bude. die dominico proximo

1470. dec. 16. ante festum beati Thome apostoli, anno domini Millesimo quadringentesimo septuagesimo, regni nostri anno tredecimo, coronationis vero septimo.

Eredetije hártyán, vörös-fehér-zöld selyem zsinóron függő töredék pecséttel, *T.*

Kiadta *Teleki* XI. 425.

CCII.

Zelna-Szentmiklós, 1471. sept. 12.

Magyar Balás és Litvai Horváth Demjén tótországi bánok megparancsolják a zágrábi káptalannak, hogy a Zencsei László által Polyánán, a Blagayak birtokán elkövetett több rendbeli hatalmaskodás ügyében tartson vizsgálatot.

Amicis suis reverendis capitulo ecclesie Zagrabiensis Blasius Magyar et Damianus Horwath de Lythwa inter cetera regni Sclavonie bani amicitiam paratam cum honore. Dicitur nobis in personis magnificorum Iohannis, Stephani et Nicolai comitum de Blagay eo modo, (quomodo) circa festum
(1469.) apr. 2. Pasche Domini in anno eiusdem, cuius iam secunda preterisset revolutio, egregius Ladislaus de Zenche missis et destinatis Pthychko et Radoy de Chwbyn familiaribus suis cum aliis eorum consociis ad possessionem dictorum exponentium hostili more Polyana vocatam, abindeque sexaginta troncos apum et alias res et bona iobagionum dictorum exponentium in eadem commorantium ad valorem triginta quinque florenorum auri recipi et deportari fecisset; et quod circa festum
maj. 11. Ascensionis Domini in eodem anno preteritum idem Ladislaus de Zenche missis et destinatis Georgio castellano de Chwbyn et aliis hominibus suis ad territorium eiusdem possessionis dictorum exponentium, ubi quasdam piscaturas et clausuras piscium vulgo worsahel vocatas dirui et distrahi, hominesque ipsorum exponentium ibidem repertos verberari et sauciari, pecunias etiam et vestes ac arma eorundem hominum eo tunc erga ipsos repertas ad valorem sexaginta florenorum auri ab eisdem omni ipsorum sine culpa recipi fecisset et

quendam hominem ipsorum ex eisdem interfici fecisset; ceterumque circa festum sancti Martini in eodem anno preteri- nov. 11.
tum idem Ladislaus missis et destinatis prefatis Georgio et Pthychko de Chwbyn ad predictam possessionem dictorum exponentium Polyana vocatam, eandem omnino spoliassent et abinde octuaginta porcos abduxissent, quatuor homines interfecissent, resque et bona hominum ipsorum exponentium ad valorem centum florenorum auri abstulissent; preterea circa festum beate Lucie virginis similiter in eodem anno dec. 13.
preteritum idem Ladislaus missis et destinatis Georgio Horwath et Blasio de Nethachych cum aliis hominibus suis ad eandem possessionem Polyana predictam, abinde centum et viginti duos porcos abigi et depelli fecisset ac sexaginta clausuras ferarum vulgo zadewy nominatas distrahi et dirui et in eisdem duos cervos et duas cervas reperiendo recipi fecisset; ceterum circa diem medii Quadragesime proxime prete- (1471.) mart 20.
rite septem bonas vineas is promontorio eiusdem possessionis Polyana ipsorum exponentium sitas ignis voragine comburi fecisset; item dum circa festum sacratissimi Corporis Christi jun. 13.
proxime preteritum iidem exponentes per Iohannem Draskowych familiarem ipsorum certas literas regales et literalia instrumenta factum castrorum eorundem Blagay et Oztrosaczy ac eorundem possessiones tangentes et concernentia ad capitulum ecclesie Chasmensis pro transumpmendis et rescribendis ipsorum paribus destinassent, nec non sex czyphos argenteos deauratos, tres balteos deauratos, sexaginta coclearia argentea, tres scultellas argenteas, mediam libram auri puri et trecentos florenos auri ad duo millia denariorum yazpra dictorum pro tutiori conservatione erga generosam dominam Anna vocatam, relictam condam Gaspari Chwpor de Monozlo transmisissent, tunc prefatus Ladislaus de Zenche missis et destinatis Paulo castellano in castello suo Zombothel et Augustino Sypek ac aliis hominibus suis eundemque Iohannem familiarem dictorum exponentium cum prescriptis literis et literalibus instrumentis, nec non rebus et bonis ipsorum exponentium in medio silve Zawe proficiscentem reperiendo ab eodem prescriptas universas res et bona, ac literas et literalia ipsorum instrumenta, equum etiam et

vestes ac arma et expensas dicti Iohannis ab eodem minus iuste et indebite, ac culpa sua sine omni vi et potentialiter abstulissent, quos et que ad plurimas petitiones dictorum exponentium eisdem reddere recusasset recusaretque de presenti potentia mediante, in preiudicium et dampnum dictorum exponentium valde magnum. Super quo vestram amicitiam presentibus petimus diligenter, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum, quo presente Sydan filius condam Iohannis Othmych de Klokoch vel Anthonius Janichewych de Swleb, aut Nicolaus Badlych de eadem sin alter Nicolaus Zthrezywoy de Podkrysya, seu simili modo Nicolaus Rezych de Pobresya aliis absentibus homo noster ab omnibus quibus incumbit meram de premissis experiantur certitudinis veritatem, quam tandem nobis more solito rescribatis. Presentes autem sigillis egregiorum Iohannis de Gepew et Ladislai Roh de Deche comitum nostrorum Zagrabiensium fecimus consignari. Datum in Zelnazenthmyklos,
1471. feria quinta proxima ante festum Exaltationis sancte Crucis,
sept. 12. anno domini Millesimo quadringentesimo septuagesimo primo.

Kivül: Amicis suis reverendis capitulo ecclesie Zagrabiensis pro magnifico Iohanne comite de Blagay et aliis intra scriptis inquisitoria.

Eredetije papiron, két záró pecsét nyomaival, *104.*
Kiadta *Teleki* XI. 451.

CCIII.

1475. jul. 11.

A császmai káptalan előtt Blagay János és Zrinyi Péter mindennemű pereiknek véget vetnek.

Nos capitulum ecclesie Chasmensis memorie commendamus per presentes, quod egregii Iohannes filius condam Gregorii de Blagay in sua, assumpto ad se onere Nicolai et Michaelis fratrum suorum carnalium de eadem Blagay ab una ac Petrus de Zrinio, similiter assumpto ad se onere Pauli filii sui nominibus et in personis, partibus ab altera

coram nobis personaliter constituti vive vocis ipsorum oraculo sponte dixerunt et confessi extiterunt in hunc modum, quod licet inter eosdem mutuo, nec non familiares, populosque et iobagiones ipsorum hucusque varie et multiplices lites et controversie, dampna, offensiones et nocumenta initiate fuissent et augmentata, ex quibus iam partibus predictis satis grandis expensarum et fatigarum gravedo contigisset et excrevisset, tamen iidem amodo et peramplius amenitate pacis et bona vicinitate sibi ipsis invicem congratulari cupientes, mediante compositione, optimaque suadela ac suggestione egregiorum Ladislai Roh de Deche, Stephani Chupor de Monozlo, honorabilis domini Nicolai plebani de Hwthyna, Pauli Dminych castellani de Brumen, commodum partium sitientium, partes inter ipsas talismodi unio et dispositio labore magno ordinate fuissent, quod partes inter easdem omnes et singule lites ac controversie, causeque, quibus se se afficiebant, consopite extincteque haberentur et condescense, tali obligaminis vinculo mediante, quod si aliqua partium in premisso pacis tenore et unione persistere nollet aut non curaret, sed prescriptas controversias et quevis aliorum malorum genera contra alteram partem incitare seu inchoare attentaret, ex tunc talis pars paci et concordie distrahens parti in huiusmodi unione et compositione perduranti in octingentis florenis auri, salva portione iudicis, et regni Sclavonie vel Croatie bano pro tempore constituto in quinquaginta florenis auri convincatur et convicta habeatur eo facto; hoc clare per easdem partes specificato, quod prefatus Iohannes de Blagay infra festum Nativitatis virginis gloriose nunc sept. 8.
proxime affuturum Nicolaum fratrem suum prescriptum, prelibatus autem Petrus de Zrinio Paulum filium suum predictum ad firmiter perseverandum et standum inducere, nec non ad fatendum per eosdem sibi ipsis mutuo super premissis compositione et complanatione coram nobis statuere et presentare debeant et teneantur; ubi vero ad ea facienda prefatus Iohannes de Blagay dictum Nicolaum fratrem suum, aut memoratus Petrus de Zrinio Paulum filium suum inflectere et premissa obligamina ac expeditorialem fassionem super omnibus et singulis prescriptis infra festum predictum

fieri facere non possent vel non curarent, ex tunc elapso ipso festo pars id facere non curans vel omittens modo simili contra partem premissa facere curantem in predictis octingentis florenis auri, salva portione iudicis, et regni Sclavonie vel Croatie bano pro tempore constituto in quinquaginta florenis auri succumbat et convicta habeatur, harum nostrarum vigore et testimonio literarum mediante. Datum feria tertia proxima ante festum beate Margarethe virginis
1475. jul. 11. et martyris, anno domini Millesimo quadringentesimo septuagesimo quinto.

Eredetije papiron, hátán pecsét nyomaival az orsz. lltárban, *M. O. D. L. 33,150.*

CCIV.

Zágráb, 1481. jan. 18.

Mátyás király a Körös vármegyei két Kemlék és a Valkó vármegyei Marót várát hű szolgálataiért szent Sabbas herczegének, Lászlónak adományozza.

commissio propria domini regis.

Nos Mathias dei gratia rex Hungarie, Bohemie etc. memorie commendamus tenore presentium significantes quibus expedit universis, quod nos recognoscentes illa servitia, que nobis fidelis noster illustris Ladislaus dux sancti Sabe alias in restitutione certorum castrorum et bonorum iuxta dispositionem nostram cum ipso factam exhibuit, attentis etiam fidelitate et fidelibus servitiis eiusdem Ladislai per eum primum sacre dicti regni nostri Hungarie corone, tandemque maiestati nostre sub locorum et temporum varietate cum omni constantia fidei et sollicitudine indefessa exhibitis et impensis castra nostra utraque Kemlek in regno nostro Sclavonie in Crisiensi, nec non Maroth appellata de Walko comitatibus existentia simul cum universis oppidis, possessionibus, villis, portionibus et iuribus possessionariis ad dicta castra spectantibus et pertinere debentibus, ac pariter cum cunctis suis utilitatibus et pertinentiis quibuslibet, terris scili-

cet arabilibus cultis et incultis, agris, pratis, pascuis, campis, fenetis, silvis, nemoribus, montibus, vallibus, vineis vinearumque promontoriis, aquis, fluviis, piscinis, piscaturis aquarumque decursibus, molendinis et molendinorum locis, generaliter vero quarumlibet utilitatum et pertinentiarum suarum integritatibus, quovis nominis vocabulo vocitatis, sub suis veris metis et antiquis memorato Ladislao duci, suisque heredibus et posteritatibus universis de consensu et beneplacita voluntate serenissime domine Beatricis regine, consortis nostre carissime ac de prelatorum et baronum nostrorum consilio de manibus nostris regiis dedimus, donavimus et contulimus in perpetuum possidenda, tali tamen conditione mediante, quod si temporum in successu nos aut successores nostri, reges Hungarie prefata castra vel aliquod illorum rehabere voluerimus vel voluerint, ex tunc datis primum pro eisdem castris bonis equivalentibus nobis vel successoribus nostris ea redimere liceat, et ipse Ladislaus dux vel sui successores et heredes pro huiusmodi equivalentibus bonis ipsa castra cum eorum universis pertinentiis remittere et resignare debeant et teneantur. In quorum omnium robur et testimonium presentes literas nostras secreto sigillo nostro,*) quo ut rex Hungarie utimur, appensione communitas prefato Ladislao duci duximus concedendas. Datum Zagrabie, in festo beate Prisce virginis, anno domini Millesimo quadringentesimo octuagesimo 1481. jan. 18.
primo, regnorum nostrorum Hungarie etc. anno vigesimo tertio, Bohemie vero duodecimo.

Eredetije hártyán, hártya szalagon függő ép pecséttel s a hátán *Regestrata folio CCCCXL.* följegyzéssel, *10.*

---

*) Helyesen *secreti sigilli nostri* lenne.

CCV.

Zágráb, 1481. febr. 2.

Országh Mihály nádor és Báthori István országbíró mint a Körös, Veröcze, Zágráb és Varasd vármegyei rendeknek Zágrábba hirdetett gyűlésére kiküldött királyi biztosok a megyék szolgabírái és esküttjei által összeírt jegyzék alapján számos, különböző gonoszságban leledző bűnös között Blagay Ferenczet s a néhai Blagay Gergely fiait fej- és jószágvesztésre ítélik.

Nos Michael Orzagh de Gwth regni Hungarie palatinus et iudex comanorum ac comes Stephanus de Bathor iudex curie serenissimi principis domini Mathie dei gratia regis dicti Hungarie ac Bohemie, Dalmatie, Croatie etc. memorie commendamus, quod cum prefatus dominus noster Mathias rex multiplicatis malefactoribus et nocivis hominibus, regnique sui depredatoribus pro exstirpandis eisdem, unicuique etiam querulanti pro impendenda iustitia congruenti in hanc civitatem Zagrabiensem propria sue maiestatis in persona advenisset, nosque auctoritate sua suffultos ad comitatus Crisiensem et de Werewcze ac Zagrabiensem et Warasdiensem pro celebranda inibi congregatione generali in persona sue maiestatis deputasset, comitatibusque in eisdem feria tertia proxima ante
jan. 30. festum Purificationis beate Marie virginis prope dictam civitatem Zagrabiensem eandem congregationem celebrassemus generalem, et per universitatem nobilium dicti comitatus Zagrabiensis Ladislaum Byzthryczey de Omelya, Gregorium de Zthobycza, Fabianum Dragasych de Othak, Stephanum Kasynyarych de Glawnycza, Thomam Drobythych de Bedenycza, Woykonem Matethych de Kloboch, Michaelem Benchekowych de Gwlethyncz, Petrum Drwgawthych de Greda, Michaelem Imprych de Jamnycza, Stephanum Lodomer de Adamowcz, alterum Stephanum de prefata Zthobycza, Nicolaum Iwanowych de Brezowycza et magistrum Petrum de Gwdowcz pro iuratis assessoribus nobis petivissemus assignari, t[an]dem iidem iurati assessores una cum Petro filio Iohannis de Gerecz comite, item Luca de Kalyn, Ladislao Christofori de Glawnycza, Martino de Zytharyo et Stephano Benkewy[c]h

de] Gorycza iudicibus nobilium dicti comitatus Zagrabiensis, ad fidem eorum deo debitam fidelitatemque dicto domino nostro regi et sue sacre corone regie pro dicenda veritate et iustitia observanda in eo, [ut ve]ritatem non opprimerent, falsitatem non rectificarent, sed cunctis iustitiam observarent, quoslibet etiam nocivos homines et malefactores puta fures, predones, latrones, incendarios ac hospites [eorum, nec]non cusores, delatores et expositores falsarum monetarum, cudereque facientes easdem monetas cum hospitibus eorum, sculptores etiam falsorum sigillorum ac confectores et delatores falsarum literarum, mutilatores hominum et generaliter quoslibet alios nocivos homines in eorum regestro nominatim nobis enarrarent, neminem celarent, prestitam, habito inter se maturó et deliberato trac(ta)tu Stephanum Kemenych de Grabornyk, Simonem fratrem eiusdem fures et latrones sive predones; Twrczlyn castellanum magnifici Bernaldi Groff eo, quod Georgium Heryndych, dum idem in salvo conductu ad regiam ire habebat maiestatem, detinuisset et detentum duxisset ad castrum Modrwssa; magnificum Franciscum de Blaga comitem eo, quod idem condam Paulum Waythethych de Bwycz vice comitem, dum idem Paulus ab eodem Francisco taxam sive contributionem regie maiestatis per ipsum et per iobagiones suos dari promulgasset, rebellione ductus terminum solutionis preterierat, tandemque idem condam Paulus iobagiones eiusdem Francisci dum vagiasset, tunc ipse Franciscus per Petrum Jamometh castellanum suum per ipsum in castro Thoron constitutum interimere fecisset et iudicem nobilium cum eodem existentem captum ad idem castrum ducere et in captivitate conservare fecisset; magnificum Iwan Groff de Czethyn ac Andream, Nicolaum et Gregorium fratres eiusdem eo, quod iidem in castro ipsorum Cladwssa vocato essent hospites et participes furum; magnificum comitem Stephanum de Modrwssa excecatorem nobilis Myxan de Breze; magnificum condam Gregorium de Blaga, qui condam Marcum Danthychych in tantum verberari fecisset, quod in ipsa verberatione vitam suam finivisset temporalem; magnificos condam Nicolaum ac Stephanum, Iohannem et Michaelem filios condam dicti Gregorii de Blaga

eo, quod quendam sacerdotem per ictum sagittarum per familiarem eorum de castro Brwmen interimere fecissent; egregium Petrum de Zeryn, qui Iohannem comitem Corbavie, dum idem a regia maiestate sub suo salvo conductu ad propria venire habuisset, detinuisset et captum ad castrum suum Zeryn predictum duxisset; egregium Bernaldum Zthwchych alias castellanum in castris Okych et Lypowcz constitutum eo, quod in eisdem furticina fieri fecit; egregium Iohannem Wayvoda de Kwppa castellanum eo, quod cum consanguinea sua, relicta condam Pauli Spyranchych incestum fecisset, ex qua certi infantuli progeniti forent, et quod idem ad castrum Kewwar turcis victualia dedisset, excecatorem hominum, abscisorem narium, manuumque mutilatorem, homicidam ac certorum hominum in manus turcorum traditorem, et quosdam homines in aquam proiectorem et summersorem; Nicolaum Nomecz de Jazeryane hospitem furum; Philippum literatum de Bonthesowcz castellanum Zagrabiensem incendarium; Andream et Hans Blasychewych de Zthennycznyak fures, predones, incendarios et homicidas; Simonem Imprych de Jamnycza homicidam; Wlay de eadem homicidam; Nicolaum et Iohannem de Bachyn pro captivis et armentis ecclesie turcis victualia tribuentem; Mihaelem Japrycza de eadem Bachyn cusorem falsarum monetarum; Mathkonem castellanum castri Kosthanycza tempore Martini Groff turcis victualia ministrantem et homicidam; Petrum Dragosewych de Greda consimiliter turcis victualia tribuentem; Gegorium Iwanka Radwyelepchynowych de eadem Greda tempore Martini Groff participem*) turcorum; Georgium Farkasych de Nowy participem turcorum; Michaelem plebanum sancte crucis in Krawarzka homicidam sui capellani; Ladislaum de Zenche in castello Chwbyn hospitem furum et predonem; Mathkonem et Baldek de Thoplycza fures et latrones ac contra regiam maiestatem periclitationem facientes, serviendo imperatori romanorum; Paulum filium Stephani Jankowyth de Adamowcz furem; reverendum dominum Osvaldum episcopum ecclesie Zagrabiensis, qui condam

---

*) Az eredetiben *particeps* hibásan.

Iohannem episcopum ecclesie Quinqueecclesiensis infidelem de voluntate et permissione sua quousque vixisset in castro Medwe hospitando ac hospitem incendariorum familiarium suorum de castris utraque Hrazthowycza et castello seu curia sua Zagrabiensi patratorum; magnificum dominum Iohannem Thwz de Medwewara hospitem infidelis condam Iohannis episcopi Quinqueecclesiensis usque vitam eiusdem in castro suo predicto Medwewara et obcecatorem familiarium suorum sine iudicio, dum honore banatus regnorum Dalmatie et Croatie ac Sclavonie fungeretur, ac tandem similiter post honorem dicti banatus propter culpas, homicidia et similiter sine iudicio homicidia facere facientem ac hospitem incendariorum per familiares suos de castro suo Medwewara ac castellis Rokonok, Lokawecz et Bykzard patratorum; Ladislaum Bychkele de Zelnawar furticinia ac cum aliena persona falsam fassionem fateri facientem, et literas falsas fieri procurantem ac sigillum falsificantem; Michaelem filium Hans de Thwrylowcz furem et violatorem virginis in etate tenera existentis violenter rapte; Laurentium de Thersthenyk in persona alterius fassionem sinistram facientem; Georgium Rogar furem et Blasium Bryga tempore invasionis polonorum familiarem episcopi Quinqueecclesiensis infidelis regie maiestatis existentem, nobiles tantummodo, demptis hominibus popularibus seu rusticis ipsius comitatus Zagrabiensis in aliis literis nostris proscriptionalibus similibus conscript[is et] denotatis pro publicis et manifestis malefactoribus et nocivis hominibus nobis in eodem registro assignarunt, qui quidem malefactores et nocivi homines ad eandem congregationem nostram genera[lem v]enire non curarunt, sed se a facie iuris et iustitie in eorum culpabilitatis manifestum indicium absentarunt.

Unde nos cum prescriptis comite (et) iudicibus nobilium iuratisque assessoribus eosdem proscrip[tos malefact]ores et nocivos homines pari arbitrio et unanimi voluntate in sententia capitali, amissioneque omnium possessionum et iurium possessionariorum, rerumque et bonorum eorum quorumlibet intra ambi[tum regni] ubilibet existentium duximus fore condempnatos, et ne unus ipsorum proscriptorum aufugatur, sed ipsi penitus et omnino exstirpentur e regnoque evellan-

tur, statuimus decernentes, ut quicunque hominum antelatos malefactores et nocivos homines in civitatibus, oppidis, liberis villis et possessionibus regalibus vel reginalibus, aut aliorum quorumcunque hominum reperire et apprehendere poterunt, eosdem detinendi et suspendendi, ac iuxta eorum demerita feriendi et interficiendi, resque et bona ipsorum pro se habendi et auferendi tutam atque liberam habeant facultatem, nec aliquis proximus vel cognatus huiusmodi proscriptorum super necatione eorundem, ablationeque huiusmodi rerum et bonorum ipsorum contra tales interfectores et rerum ablatores ullo unquam tempore aliquam litis materiam valeant suscitare. Quicunque autem hominum, cuiuscunque status et conditionis existant, eisdem proscriptis malefactoribus et nocivis hominibus hospitalitatem prebuerint seu tenuerint, penam eorundem supportabunt.

Nos itaque comes et iudices nobilium prescripti comitatus Zagrabiensis premissis omnibus et eorum singulis interfuimus atque simul cum dictis iuratis assessoribus premissa suo modo peregimus, et horum testimonium penes sigilla annotatorum dominorum Michaelis Orzagh palatini et comitis Stephani de Bathor sigilla nostra duximus apponenda. Datum quarto die congregationis nostre prenotate, in loco
1481. febr. 2. memorato, anno domini Millesimo quadringentesimo octuagesimo primo.

Báthori István országbírónak 1489. nov. 19-én kelt átiratában, hátrább.

CCVI.

Zágráb, 1481. febr. 2.

Mátyás kiráy Blagay Mihálynak, kit a báni szék egy szolgája által elkövetett gyilkosság és egyéb bünei miatt proscribált, megkegyelmez.

— — domini nostri domini Mathie regis litera patens Zagrabie, in festo Purificationis beate Marie virginis, in anno 1481. domini Millesimo quadringentesimo octuagesimo primo, reg- febr. 2. norum suorum anno Hungarie vigesimo tertio, Bohemie vero duodecimo, ad relationem venerabilis domini Thome prepositi de Erdewd edita, secreto sigillo ipsius domini nostri regis in inferiori margine vallata exprimebat, quod idem dominus noster rex prelibato Michaeli filio condam Gregorii comitis de Blagay, capiti quoque ac castris, castellis, oppidis, villis, possessionibus, portionibusque et iuribus possessionariis, nec non rebus et bonis suis quibusvis super nota seu labe homicidii per quendam famulum ipsius superioribus temporibus immaniter facti ac aliis criminibus suis et excessibus, pro quibus ipse in generali iudicio universitati nobilium regni Sclavonie eo tunc Zagrabie celebrato per iuratos assessores publice et manifeste proscriptus erat, gratiam et misericordiam duxisset faciendas, mandans universis iudicibus regnorum suorum predictorum, sed et banis et vice banis regni Sclavonie eo tunc existentibus et futuris, ne prefatum Michaelem, eiusdemque possessiones ratione previa intra vel extra iudicium impedire presumpmerent vel quovis modo dampnificare. —

Geréb Mátyás dalmát, horvát és tótországi bán 1486. aug. 26-án kelt ítéletlevelében, hátrább.

CCVII.

Zágráb, 1481. febr. 24.

Mátyás király Blagay Istvánnak és Jánosnak, kiket a báni szék egy papnak megöletése s egyéb büneik miatt proscribált, megkegyelmez.

— — eiusdem domini nostri regis litera similiter pa-
1481. tens modo simili Zagrabie, in festo beati Mathie apostoli,
febr. 24. anno gratie Millesimo quadringentesimo octuagesimo *) primo supra dicto, regnorum autem suorum anno Hungarie vigesimo tertio, Bohemie vero duodecimo, ad relationem prefati domini Thome prepositi suborta, secreto sigillo dicti domini nostri regis in inferiori margine munita nos taliter edocebat, quod idem dominus noster rex magnificis Stephano et Iohanni de Blagay, capitibusque ac castris, oppidis, possessionibus, portionibusque et iuribus possessionariis, nec non rebus et bonis eorum quibuslibet super eo, quod iidem quendam presbyterum per familiares eorum interimi fecissent, propter quod in iudicio generali universitati nobilium et incolarum regni Sclavonie Zagrabie celebrato per iuratos assessores publice et manifeste proscripti extitissent, item super omnibus aliis criminibus et excessibus eorum hucusque per ipsos qualitercunque commissis et patratis gratiam et misericordiam duxisset faciendas speciales, mandans cunctis et universis iudicibus regnorum suorum predictorum, sed et banis et vice banis predicti regni Sclavonie, ut eosdem Stephanum et Iohannem de Blagay in personis et rebus, ac possessionibus ratione previa intra vel extra iudicium perturbare nequaquam presumpmant vel quovis modo dampnificare. —

Geréb Mátyás dalmát, horvát és tótországi bán 1486. aug. 26-án kelt itéletlevelében, hátrább.

*) Az itéletlevélben, miként azt a *supra dicto* és az uralkodási évek száma is kétségtelenül bizonyitja, *sexagesimo* hibás.

CCVIII.

1482. aug. 26.

A császmai káptalan a Merkocselics György fiait Magyar Balás tótországi bán parancsára a Zágráb vármegyei Dosnya birtokába beigtatja.

Magnifico viro Blasio Magyer regni Sclavonie bano ac gentium regalium capitaneo, amico ipsorum honorando capitulum ecclesie Chasmensis amicitiam paratam cum honore. Vestra noverit magnificentia, nos literas introductorias simul et statutorias pro parte Iohannis et Elie filiorum Georgii Merkochelich, familiarium vero comitum de Blagay nobis loquentes et directas honore quo decuit recepisse in hec verba:

Amicis suis reverendis capitulo ecclesie Chasmensis Blasius Magyer regni Sclavonie banus, gentiumque regalium capitaneus amicitiam paratam cum honore. Dicitur nobis in personis nobilium Iohannis et Elie filiorum Georgii Merkochelich familiarium comitum de Blagay, quomodo ipsi in quandam possessionem ipsorum hereditariam Dosnya vocatam, in comitatu Zagrabiensi habitam et existentem legitime vellent introduci. Super quo vestram presentibus diligenter rogamus amicitiam, nichilominus eidem nostra banali committimus auctoritate, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum, quo presente Stephanus Pozobchich de Zwinnicza aut Valentinus de Kerlewacz, vel Georgius de Plawichewo sin Simon neve Iwan Aythichy de Rathethich aliis absentibus homo noster ad faciem predicte possessionis Dosnya vocate accedendo, vicinis et commetaneis eiusdem inibi legitime convocatis et presentibus accedendo, universas metas limitando et nomina metarum, nova(s) iuxta veteres ubi necesse fuerit erigendo, introducat prefatos Iohannem et Eliam filios predicti Georgii Merkochelich in dominium prelibate possessionis Dosnya et suarum cunctarum pertinentiarum, statuatque eandem eisdem iure et titulo ipsis incumbenti perpetuo possidendam, si non fuerit contradictum, contradictores vero si qui fuerint, evocet ipsos contra annotatos Iohannem et Eliam ad terminum competentem in nostri presentiam, ad sedem

Zagrabiensem rationem contradictionis eorum reddituros efficacem; et post hec huiusmodi introductionis et statutionis seriem ut fuerit expediens cum nominibus contradictorum et evocatorum, si qui fuerint, vicinorumque et commetaneorum, qui tempore premisse statutionis interfuerint, terminoque assignato nobis more solito rescribatis. Datum Chasme, in
1482. festo Inventionis Corporis sancti Stephani protomartyris, anno
aug. 3. domini Millesimo quadringentesimo octuagesimo secundo.

Nos itaque petitionibus et mandato ipsius domini Blasii Magyer bani et capitanei obtemperare cupientes ut tenemur, una cum prefato Valentino de Kerlewacz homine ipsius domini bani in literis suis inter alios nominatim conscripto hominem nostrum discretum virum dominum Stephanum de Zdencz, chori ecclesie nostre predicte prebendarium ad premissam introductionem et statutionem faciendas nostro pro testimonio transmisimus fide dignum, qui tandem exinde ad nos reversi et per nos diligenter requisiti nobis uniformiter
aug. 12. retulerunt eo modo, quod ipsi in festo sancte Clare virginis proxime preterito ad faciem prefate possessionis Dosnya et suarum pertinentiarum accessissent, vicinisque et commetaneis prefate possessionis scilicet Georgium Kralich dictum de Omersal, Anthonium Charich et Matheum Wokoyewich de Ozthrosacz, Paulum Chukowich et Georgium Kosawich de Medwyan, Michaelem filium Keuendik et alterum Michaelem Soler dictum de Wrwthak, Cwethkonem, Burich et Georgium Mitkowich de Jamomethy, Marcum Berlobasich et Lucam Karlowich de Mehozthrah, Anthonium Fabchich et Martinum sartorem de Ztharowsan, Iwanum Dragunich et Nicolaum Mathkowich de Werthomerich, Lucam Milchich et Mathiam Chigauich de Obrowchan, Paulum Dusicza dictum iudicem de Podbabya, Gwranum Crwchawchich et Anthonium Radowanich de Caproncza, Cwethkonem Zaychich et Petrum Ztherinichky de Kozthanicza, Eliam et Andream Jagodichy dictos de Menich et alios nonnullos nobiles et ignobiles*) personaliter et legitime convocatis, metas et nomina metarum erigendo, cuius possessionis prima meta incipitur ab oriente.

*) A keresztnevek s *alios nonnullos nobiles et ignobiles* accusativusa hibás ablativus helyett.

ubi rivulus Dosnya intrat in fluvium Glina, inde supra per cursum rivuli Dosnya ad caput eiusdem, deinde supra directe ad magnam viam, que vadit a Caproncza ad metam Kozthanicza ad quoddam stagnulum Kalczy vocatum, abinde infra in rivulum Vranichno nuncupatum, inde infra per cursum eiusdem rivuli in fluvium Glina, abinde per medium Glyna supra in primam metam et presentibus accedendo, prefatus Valentinus de Kerlewacz homo ipsius domini bani, presente dicto nostro testimonio, introduxisset annotatos Iohannem et Eliam filios antefati Georgii Merkochelich in dominium prelibate possessionis Dosnya et suarum pertinentiarum, statuissetque eandem eisdem iure ipsis incumbenti perpetuo possidendam, ipsis itaque vestro et nostro hominibus legitimis diebus, iuxta regni consuetudinem, in facie prefate possessionis residentibus nullo penitus contradictore inibi apparente. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes concessimus literas nostras privilegiales sigilli nostri in appensione communitas. Datum quinto decimo die diei 1482.
introductionis et statutionis predictarum, anno domini supra aug. 26
dicto.

Eredetije hártyán, melyről a piros selyem zsinóron függő pecsét leszakadt, *105*.

CCIX.

1483. oct. 7.

A császmai káptalan előtt Zrínyi Péter Blagay Mihályt, Jánost és Istvánt a Zágráb vármegyei Dobretin elidegenítésétől eltiltja.

Nos capitulum ecclesie Chasmensis memorie commendamus per presentes, quod magnificus dominus Petrus comes de Zrinio nostram veniens in presentiam in sua ac egregii Pauli filii sui personis per modum protestationis et inhibitionis nobis curavit significare eo modo, quomodo egregii Michael, Iohannes et Stephanus filii condam Gregorii de Blagay nescitur quo respectu permoti quandam possessionem Dobrethyn vocatam, inter possessiones Zrachicza, Lyzthowa et Ztary Gradecz appellatas ac iuxta metas terrarum et do-

minii ipsorum protestantium, ac in comitatu Zagrabiensi habitam cum suis certis pertinentiis a certis retroactis temporibus apud se ipsos occupative conservarent et eis uterentur etiam de presenti, cum tamen ipsa possessio Dobrethyn cum huiusmodi suis pertinentiis tum ex eo, quod ipsi domini protestantes ab egregiis Alexandro, Petro et Bartholomeo de Gora, item Ladislao, Stephano et Fabiano filiis dicti Petri de Gora, nec non Iohanne et Paulo Mawsych de eadem Gora tales literas haberent confectas et concessas, quod sicuti alie ipsorum Alexandri ac Petri de Gora aliorumque prenominatorum possessionis utputa Brokonowagora vocate cum suis pertinentiis, in contigua vicinitate dicte possessionis Dobrethyn, imo in uno quasi consitu cum eadem et sub eisdem metis habite et ipsis dominis protestantibus vendite, sic et ipsa possessio Dobrethyn cum suis pertinentiis nemini alteri, quam eisdem protestantibus iure emptionis cedere et appropriari deberet, et tum ex aliis rationibus legitimis eisdem dominis protestantibus plus quam dictis Michaeli, Iohanni et Stephano de Blagay aut aliis quibuscunque hominibus ad habendum pertineret, unde ipsa protestatione facta prefatus dominus Petrus comes protestans suo et annotati Pauli filii sui nominibus et in personis iam fatos Michaelem, Iohannem et Stephanum de Blagay aliosque quosvis cuiusvis status et conditionis homines a receptione, emptione, occupatione et ulteriori detentione prescripte possessionis Dobrethyn et suarum pertinentiarum sinque ipsorum *) in ipsarum dominium intromissione, sibique appropriatione et statui factione et ab ipsis protestantibus quavis alienatione, usuum etiam ac fructuum et quarumlibet utilitatum earundem perceptione et percipi factione factis vel quomodolibet fiendis prohibuit et contradixit publice et manifeste coram nobis testimonio presentium mediante. Datum feria quarta proxima ante festum beati
1483. oct. 7. Dionysii martyris, anno domini Millesimo quadringentesimo octuagesimo tertio.

Eredetije papiron, hátán pecsét nyomaival az orsz. lltárban, *M. O. D. L. 33,159.*

---

*) Igy, *ipsos* helyett az eredetiben.

CCX.

Zágráb, 1485. jul. 30.

Bocskai Péter és Kerhen Mihály tótországi al-bánok és Körös vármegyei ispánok a Blagay István és Mihály által Zrínyi Péter kárára Zágráb vármegyében elkövetett hatalmaskodások ügyében vizsgálatot tartatnak.

Nos Petrus Bochkay de Razyna et Mic[hael Kerhen] de Belossowcz regni Sclavonie vice bani et comites comit[atus Crisiensis] ac iudices nobilium comitatus eiusdem memorie commendamus, quod cum nos ad instantem petitionem magnifici domini Petri com[itis de Zr]inio Iohannem de Hrussowcz unum ex nobis scilicet iudicem nobilium ad [infra scrip]tam inquisitionem faciendam legitime duxissemus destinandum, qui tandem exinde ad nos reversus nobis retulit eo modo, q[uomodo] ipse in festo beati Iacobi apostoli ad pos- jul. 25.
sessionem Dobronin accessisset, ibique [ab om]nibus quibus decuisset et licuisset palam et occulte diligenter inquirendo talem de infra scriptis scivisset certitudinis veritatem, quood magnifici Stephanus et Michael comites de Blagay secundo jun. 30.
[die] festi beatorum Petri et Pauli apostolorum proxime preteritum, nescitur quo spiritu ducti, missis et destinatis Stephano Czabilich de Bruman, Bartholomeo Dobrowchich castellano de Lubyna aliisque quampluribus [fam]iliaribus et hominibus suis ad possessionem ipsius domini Petri comitis exponentis Barbicz vocatam, in comitatu Zagrabiensi habitam manibus armatis et potentiarie, ibique Fabianum et Paulum Farkasich dictos, iobagiones dicti exponentis in dicta possessione Barbich commorantes omni ipsorum sine culpa in terram prostratos, diris verberum et vulnerum plagis usque ad maximam sanguinis effusionem mortaliter vulnerari et affici semivivosque relinqui; preterea prefatus Stephanus de Blagay in festo beati Nicolai episcopi et confessoris, in anno domini 1483.
Millesimo quadringentesimo octuagesimo tertio elapso missis dec. 6.
et destinatis Georgio et Paulo Dobrosevich de Glodyna, aliis etiam familiaribus et hominibus suis nobilibus et ignobilibus manibus similiter armatis et potentiarie, ad possessionem

dicti exponentis Jampnycza nuncupatam, in eodem comitatu Zagrabiensi existentem, ibi quendam Sthepkonem, iudicem dicti exponentis in terris et intra veras eiusdem possessionis Jampnycza metas similiter qualibet ipsius absque culpa nece subita et miserabili interimi; item idem Stephanus comes de Blagay hiis non contentus, in festo beati Iohannis apostoli et euan-
1483. dec. 27. geliste, tertio scilicet die festi Natalis Domini nostri in eodem anno eiusdem Millesimo quadringentesimo octuagesimo tertio preteriti consimiliter missis et destinatis Stephano Zemlich de Mehoztrah, aliis quoque hominibus et familiaribus suis manibus armatis et potentiarie ad possessionem dicti exponentis Ztaripedal vocatam, in dicto comitatu Zagrabiensi situatam, ibi Stephanum et Matheum Henyacz dictos, nobiles familiares ipsius exponentis sagittarum ictibus aliisque verberum et vulnerum plagis lethalibus affici, in terramque prostratos percuti semivivosque ipsos relinqui; insuper idem Stephanus comes de Blagay premissis minime contentus, sed malis mala accumulare volens circa festum beati Valentini
febr. 14. martyris anno in eodem preteritum missis et destinatis Stephano Zemlicz de Mehoztrah prefato et aliis familiaribus hominibusque suis ad pretactam possessionem Ztaripedal, ibique populos et iobagiones dicti exponentis in eadem possessione residentes hinc inde propelli, eisque timores et minas varias et mortales imponi, certosque ex [eis]dem presertim Barnabam iobagionem suum in terram prosterni ac diris verberum et vulnerum plagis affici, ac inde ducentos porcos et scrophas aut citra vel ultra iobagionum ipsius exponentis in eadem possessione commorantium auferri et depelli aut quo ipsius placuisset voluntati fieri; item idem Stephanus comes hiis nullatenus contentus, sed maiora mala malis addere
mart. 12. conans circa festum beati Gregorii pape similiter anno in eodem evolutum missis et destinatis annotato Stephano Zemlicz, aliisque familiaribus et hominibus suis manibus armatis et potentiarie ad pretactam possessionem memorati exponentis Ztaripedal, dum ipse inde quendam iobagionem dicti exponentis cum universis rebus et bonis suis levari et ad suas possessiones transduci fecisset, ibidem in eadem transductione per ipsos suos homines et familiares atque ioba-

giones scilicet transductores in eadem possessione maximas rixas et seditiones excitari, hospitesque et iobagiones in eadem possessione tunc morantes, sed et mulieres hinc inde fugari, trudi et precipitari, percuti, vituperari et presertim quandam Agatam, uxorem Stephani iobagionis tunc pregnantem apprehensam sic et tam enormiter ad unum domus parietis angulum allidi ac per crines capite nudato per terram protensam trahi, ut paucis post secutis diebus ipsa infirmata vix mortem evadendo abortivum mortuumque fetum magis emisisset, quam peperisset, nec non cum rebus et bonis ipsius iobagionis tunc transducti, res et bona eorundem iobagionum dicti exponentis vestes scilicet vestimenta viriles et muliebria, domorumque clenodia, aliasque res domesticas asportari et abduci, aut quo sue placuisset voluntati fieri; preterea iam fati Stephanus et Michael de Blagay hiis omnibus non contenti, verum maiora discrimina maioresque inimicitias inferre festinantes, cum die dominico proximo post (1484.)
festum Assumptionis beate Marie virginis proxime preteritum aug. 22
sevissimi turci, bona et possessiones dicti Petri comitis exponentis, in ampla multitudine congregati, subintrantes easdem devastassent et predam in hominibus, rebusque et bonis ac iumentis raptam ultra fluvium Wn traiecissent, ipsisque turcis cum huiusmodi preda versus propria festine velocissimeque euntibus, ex huiusmodi impetuoso transitu certa pecora quasi trecenta aut plura populorum et iobagionum ac hominum ipsius exponentis in terris pertinentiarum castri Blagay predictorum Stephani et Michaelis comitum Blagay, per quas iidem remeabant, relicta fuissent et remansissent, hominesque et populi dicti exponentis, qui ab ipsis turcis remansissent et quorum bona et pecora abducta fuissent, eodem die, quo ipsi turci per dictum fluvium Wn versus [prop]ria huiusmodi predam deduxissent, ad terras predictas, ubi talia pecora remansissent, pro exquisitione suorum pecorum advenissent et huiusmodi eorum pecora de numero predicto vel ultra inibi inven[ire] et ea ad propria reducere et repellere voluissent, tunc Iwan Jankovicz de Petrowlyan et Elias Merkochelicz castellani de dicta Blagay de mandato et voluntate dictorum Ste[phani et Michaelis] comitum, dominorum suorum,

una cum aliis familiaribus et hominibus eorundem dominorum ipsorum dicta pecora sic remanentia familiaribus, hominibus et populis dicti exponentis quo . . . . . . et ad propria pellere minime permittendo eadem ab eis auferri et ad dictum castrum Blagay depelli ac quo voluntati dictorum Stephani et Michaelis comitum placuisset fie[ri . . . . . .
(1485.) plurimas ad requisitiones reddere curassent; insuper die do-
jan. 16. minico proximo ante festum beati Anthonii confessoris proxime preteritum cum prefatus exponens Thomam Bolkowich [familiarem ipsius una cum] familiaribus et hominibus suis ad quoddam pratum seu fenile suum ad possessionem suam et castellum Dobron[in] vocatas spectans pro falcatione gra[minis cum] equis necessario . . . . . . [homi]nes illic falcare cepissent, tunc Paulus Zazin, Radoya Vokychevych castellani in Zwethel, Petrus Voksycz, Wok Velichicz, Petrus Lukaricz cum certis a[liis familiaribus et hominibus] predictorum Stephani et Michaelis de Blagay, de voluntate et commissione eorundem Stephani et Michaelis comitum manibus armatis et potentiarie in eos irruendo, dictum Thomam Bol[kowich] . . . . . alii effugissent, per hoc idem fenile iidem Stephanus et Michael de Blagay pro se occupando; eo etiam minime contenti, sed semper deteriora et peiora pericula ac oppressiones . . . . . . satagentes iidem Stephanus et Michael de Blagay, missis et destinatis eisdem Paulo Zazin et Radoya Vokichevicz aliisque tam predictis, quam ceteris familiaribus et [hominibus ipsorum] manibus armatis et potentiarie die in eodem ad castellum seu fortalitium ipsius exponentis Dobronin appellatum, idem fortalitium, in quo tunc filius ipsius exponentis . . . . . . Paulus similiter Zriny comes personaliter constitutus fuisset, invadi et sagittarum iaculis, armis et diversis insultibus diu expugnari et nisi ipsum castellum aque circum- . . . . armisque defensatum extitisset, idem obtinuissent, quod si factum fuisset, ad finale periculum ipsius exponentis et dicti filii sui ac bonorum eorum tendere non postposuissent, aliaque multa mala et dispendia dicto exponenti intulissent et inferri fecissent potentia mediante, in preiudicium et dampnum eiusdem exponentis valde magnum. Datum

Zagrabie, sexto die inquisitionis pretacte, anno domini Millesimo quadringentesimo octuagesimo quinto. 1485. jul. 30.

Eredetije papíron, hátán pecsét nyomaival az orsz. lltárban, *M. O. D. L. 33,148.*

CCXI.

Buda, (1486.) mart. 15.

Mátyás király a hűtlen Blagay István és Mihály Zágráb vármegyei Osztrosácz birtokát megnevezett tartozékaival együtt, hű szolgálataiért Busini Mikulicsics Györgynek adományozza.

— — quasdam literas serenissimi principis domini Mathie regis Hungarie, Bohemie etc., domini nostri gratiosi donationales Bude, feria quarta proxima post dominicam (1486.) Iudica proxime preterita, regnorum suorum anno Hungarie mart. 15. vigesimo nono, Bohemie vero decimo septimo ad propriam commissionem dicti domini nostri regis patenter editas, sigilloque eiusdem ab intra in inferiori margine consignatas nobis presentavit declarantes, quod idem dominus noster rex attentis et consideratis fidelitate et fidelium servitiorum meritis fidelis sui egregii Georgii Mykolychyth predicti per eum primum sacre dicti regni sui Hungarie corone, deinde maiestati sue sub locorum et temporum diversitate cum omni fidelitatis perseverantia exhibitis et impensis, predictum castrum Ostrosacz vocatum, in comitatu Zagrabiensi habitum, quod quidem castrum alias serenissimus princeps condam dominus Sigismundus imperator et rex cuidam Francisco Kapythan de Apulya inscripsisset, tandemque magnificus condam Gregorius comes de Blagay ab eius manibus per fraudem et clandestine surripuisse, ipsoque Francisco interea sine heredum solatio e vita decedente aput manus condam Iohannis filii eiusdem condam Gregorii comitis tanquam iuris sui regii celatoris remansisse et extitisse dictum fuisset, nunc vero per mortem et defectum seminis ipsius condam Iohannis et inprimis memorati olim Francisci Kapytan, atque etiam per illam infidelitatis notam, quam comites ipsi de Blagay propter

nonnullos ipsorum actus potentiarios per eos contra regnicolas nostros patratos et commissos, propter quos etiam in generali iudicio universitati nobilium regni sui Sclavonie per ipsum dominum nostrum regem in anno, cuius iam quinta
(1481. jan. 30.) instaret revolutio annualis, celebrato per iudices et assessores eiusdem iudicii generalis proscripti fuisse et usque tempus donationis prescripte a maiestate sua regia ducti presumptionis et pertinacie malitia, nullam gratiam impetrasse dicebantur, ad suam regiam maiestatem consequenterque collationi sue, iuxta antiquam et approbatam dicti regni sui consuetudinem rite et legitime devolutum esse perhibebatur, simul cum oppido et suburbio similiter Ostrosacz vocatis ac predictis possessionibus Jamometh, Myhoztrah, Zthyna, Werthymeryth, Menyth, Werhowyna, Dozne, Starowsane, Galychnyk et Medwygyane, aliisque cunctis utilitatibus et pertinentiis eiusdem et earundem literis in eisdem specificatis, pertinentiarumque et utilitatum integritatibus, quovis nominis vocabulo vocitatis, ad eadem et easdem spectantibus, sic ut prefertur stantibus et se habentibus, memorato Georgio Mykwlychyth et per eum Petro fratri eiusdem carnali, ipsorumque heredibus et posteritatibus universis de consilio et beneplacita voluntate illustrissime domine Beatricis regine, carissime consortis sue serenitatis, consilio etiam prelatorum et barronum suorum in perpetuum contulisset, donasset et ascripsisset, salvo iure alieno. —

Geréb Mátyás dalmát, horvát és tótországi bán 1486. aug. 26-án kelt ítéletlevelében, hátrább.

CCXII.

1486. jun. 30.

A csázmai káptalan jelenti Geréb Mátyás tótországi bánnak, hogy a Blagay István és Mihály Dobretin, Lesztova, Lubina és Jurig Zágráb vármegyei birtokai határa megjárásának a toposzkai apát, Zrínyi Péter és Pál többekkel együtt ellene mondott.

Magnifico domino Mathie Gereb de Vyngarth regnorum Dalmatie, Croatie et Sclavonie bano, domino et amico ipsorum honorando capitulum ecclesie Chasmensis amicitiam paratam cum honore. Vestra noverit magnificentia, nos literas eiusdem reambulatorias nobis amicabiliter loquentes directas honore quo decuit recepisse in hec verba:

Amicis suis reverendis capitulo ecclesie Chasmensis Mathias Gereb de Vingarth regnorum Dalmatie, Croatie et Sclavonie banus amicitiam paratam cum honore. Dicitur nobis in personis magnificorum Stephani et Michaelis comitum de Blagay, quomodo possessiones ipsorum Dobrothyn, Lystowa, Lwbynya et Jurygh, in comitatu Zagrabiensi habite, ipsos pleno iure concernentes legitima reambulatione et metarum erectione plurimum indigerent. Pro eo vestram petimus amicitiam presentibus diligenter, quatinus vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum, quo presente unus ex electis et iuratis nobilibus comitatus Zagrabiensis predicti tanquam homo regius, quem ad id serie presentium accedere petimus et volumus, iuxta vim et formam novi generalis decreti ad facies dictarum possessionum, vicinis et commetaneis earundem universis inibi legitime convocatis et presentibus accedendo, reambulet easdem per suas veras metas et antiquas, novas iuxta veteres in locis necessariis erigendo, reambulatasque et ab aliorum iuribus possessionariis metaliter sequestratas et distinctas relinquat prefatis Stephano et Michaeli iure ipsis incumbenti perpetuo possidendas, si non fuerit contradictum, contradictores vero si qui fuerint, evocet eosdem contra annotatos Stephanum et Michaelem nostram in presentiam, in sedem Zagrabiensem ad terminum

competentem rationem contradictionis eorum reddituros; et post hec huiusmodi possessionarie reambulationis et metarum erectionis seriem cum cursibus metarum inibi erigendarum, contradictorumque et evocatorum, si qui fuerint, vicinorumque et commetaneorum, qui premisse reambulationi interfuerint nominibus terminoque assignato, ut fuerit expediens nobis amicabiliter suo ordine rescribatis. Presentes autem sigillis egregiorum Petri Bochkay de Razinya et Michaelis Kerhen de Belosowcz vice banorum et comitum nostrorum Crisiensium fecimus consignari. Datum in Gudowcz, feria secunda proxima post festum sacratissimi Corporis
1486. maj. 29. Christi, anno domini Millesimo quadringentesimo octuagesimo sexto.

Nos itaque vestris amicabilibus petitionibus annuentes, una cum Nicolao Rezych et Valentino de Kerlyowcz, duobus scilicet electis et iuratis nobilibus comitatus Zagrabiensis predicti tanquam hominibus regiis unum ex nobis scilicet honorabilem dominum Emericum cantorem, socium et concanonicum nostrum ad premissa fideliter peragenda nostro pro testimonio transmisimus fide dignum, qui tandem exinde ad nos reversi nobis sub iuramento concorditer retulerunt eo modo, quomodo ipse Nicolaus Rezych electus et iuratus feria sexta proxima ante festum Nativitatis beati Iohannis
jun. 23. baptiste proxime preteritum et tandem prefatus Valentinus de Kerlyewcz similiter electus et iuratus eodem testimonio nostro
jun. 25. presente die dominico proximo post idem festum beati Iohan-
jun. 26. nis baptiste et consequenter feria secunda ex tunc immediate sequenti ad facies dictarum possessionum, vicinis et commetaneis earunden universis inibi legitime convocatis et presentibus accedendo, dum easdem per suas veras metas et antiquas, metas novas iuxta veteres in locis necessariis erigendo reambulare reambulatasque ab aliorum et signanter iuribus possessionariis et metis venerabilis domini Georgii abbatis de Thopolzka, nec non capituli Zagrabiensis ac magnificorum dominorum Petri et Pauli comitum de Zrinio ac generationis Menychy, nec non quorundam Francisci de Jezeryan et Mathie Zayethich de Kozthannycza scilicet generationis iudicum ac Georgii Mikulichich metaliter sequestrare et di-

stinguere, distinctasque pretactis Stephano et Michaeli comitibus iure ipsis incumbenti perpetuo possidendas relinquere voluissent, tunc Georgius Behowlich familiaris dicti domini abbatis in persona eiusdem, item Nicolaus plebanus ecclesie beate Marie virginis de superiori Gradecz in persona capituli ecclesie Zagrabiensis ac Iwan Klesych castellanus de Jamnycza in personis dominorum Petri et Pauli comitum de Zrinio, ac Andreas Dwoykoych de Kozthannycza familiaris egregii Iohannis Dogonych de Kruppa, ac Francisci de Jezeryan et Mathie Zayethich de Kozthannycza personis Andreas Dwoychich familiaris ipsius Johannis, nec non Mathias Diminethich familiaris Georgii Mikulichich in loco Hrusthicza dicto et aliis metis ibidem habitis dicte generationis de Menyche in persona eiusdem domini sui huiusmodi reambulationi et aliis prescriptis contradixissent et contradictionis velamine obviassent. Ob quam quidem contradictoriam inhibitionem prefatus Nicolaus Rezych electus et iuratus, ipso nostro testimonio presente, dicta feria sexta post*) festum beati Iohannis baptiste dictum dominum abbatem per eundem Behowych, et jun. 23 dictum capitulum ecclesie Zagrabiensis per Paulum Kerlych iudicem eorundem in pertinentiis inferioris Gradecz commorantem, item dictus Valentinus de Kerlewcz similiter electus et iuratus, eodem testimonio nostro presente, pretacto die dominico post predictum festum beati Iohannis dictos Petrum jun. 25 et Paulum comites per eundem Iwan Klesych ac pretactum Iohannem de Kruppa, Franciscum de Jezeryan et Mathiam Zayethich per eundem Andream Dwoychich, item Georgium Mikulichich per prefatum Mathiam Diminethich familiares eiusdem contra annotatos Stephanum et Michaelem comites ad octavas festi beati Iacobi apostoli proxime venturas vestram aug. 1. evocassent in presentiam, in sedem Zagrabiensem rationem contradictionis eorum reddituros. Datum octavo die diei 1486. evocationis prenotate, anno domini supra nominato. jun. 30.

Kivül: Regni Sclavonie bano pro magnificis Petro et Paulo comitibus de Zrinio et aliis intra scriptis contra magnificos Stephanum et Michaelem comites de Blagay ad octavas

---

*) Igy, *ante* helyett.

festi beati Iacobi apostoli nunc venturas in sedem Zagrabiensem evocationis relatio.

Eredetije papíron, záró pecsét nyomaival az orsz. lltárban, *M. O. D. L. 33,151.*

CCXIII.

1486. jul. 20.

A császmai káptalan jelenti Geréb Mátyás horvát bánnak, hogy parancsára özvegy Blagay Jánosnét és testvérét Frangepán Jánost bizonyos leveleknek ki nem adása, György toposzkai apátot a Zágráb vármegyei Grangya, Szilkócz, Dugó és Zlatnik s Vokovojevics Pétert Polyanszki elfoglalása, Businі Mikulicsics Györgyöt pedig négy menityi nemesnek megöletése miatt Blagay István és Mihály ellen elébe idézte.

Magnifico domino Mathie Gereb de Vingarth regnorum Dalmatie, Croatie et Sclavonie bano, domino et amico ipsorum honorando capitulum ecclesie Chasmensis amicitiam paratam cum honore. Vestra noverit magnificentia, nos literas eiusdem inquisitorias, evocatorias et insinuatorias nobis amicabiliter loquentes et directas honore quo decuit recepisse in hec verba:

Amicis suis reverendis capitulo ecclesie Chasmensis Mathias Gereb de Vingarth regnorum Dalmatie, Croatie et Sclavonie banus amicitiam paratam cum honore. Dicitur nobis in personis magnificorum dominorum Stephani et Michaelis comitum de Blagay, quomodo generosa domina Dorothea, relicta condam magnifici Iohannis comitis de prefata Blagay fratris eorum carnalis, glos scilicet ipsorum exponentium et magnificus dominus Iohannes comes de Frangapanibus frater eiusdem domine Dorothee carnalis nescitur quo spiritu inducti quasdam literas et literalia ipsorum exponentium instrumenta factum possessionum eorundem tangentes et concernentia mox post obitum dicti condam Iohannis fratris eorundem exponentium, domini scilicet et mariti prefacte domine Dorothee preter iustitiam et contra voluntatem dictorum exponentium clam et occulte apud se reservassent, nec ad plurimas ipsorum petitiones et requisitiones eis resti-

tuere curassent easdem et eadem erga se et suas manus conservando et de presenti.

Ceterum venerabilis dominus Georgius abbas de Thopolzka nescitur quo respectu permotus his proxime evolutis temporibus quandam possessionem Grangya vocatam, in comitatu Zagrabiensi habitam, ipsum Stephanum comitem et suos heredes iuridice concernentem, cum suis pertinentiis pro se occupasset, occupatamque teneret et ipsa uteretur etiam de presenti. Insuper memoratus dominus Georgius abbas similiter temporibus noviter elapsis quasdam alias possessiones dicti Michaelis comitis, nec non Gregorii et Anthonii filiorum dicti Stephani comitis Sylkowcz, Grangya, Dwg[o] et Zlathynnyk vocatas, in comitatu Zagrabiensi predicto habitas cum earum pertinentiis modo consimili pro se occupasset, et occupatas conservaret ac eis uteretur et de presenti.

Preterea Petrus Wokowoyewych familiaris egregii domini Fichwr bani de Jaycza quoddam castellum prefati Stephani comitis et fratrum suorum Polyanechki vocatum, prope pertinentias possessionis Zenche habitum, alias per ipsum Stephanum comitem condam Paulo Wokowoyewych vita durante eidem Paulo pro officiolatu sub onere servitii traditum mox ipso Paulo mortuo pro se occupasset et occupatum simul cum universis suis utilitatibus et pertinentiis conservaret etiam de presenti, ad nonnullasque petitiones et requisitiones eiusdem Stephani comitis sibi reddere (non) curasset.

Item egregius Georgius Mikulichich de Busyno malo spiritu accensus his proximis temporibus, in anno videlicet proxime transacto preteritis missis et destinatis nonnullis familiaribus et hominibus suis manibus armatis et potentiarie ad pertinentias possessionis Menych vocate, in comitatu predicto habite, iurisdictioni eorundem Stephani et Michaelis comitum exponentium subiecte, ibique quatuor nobiles homines de eadem Menych omni ipsorum absque culpa miserabili nece exterminare et alios quamplures similiter nobiles de eadem Menych diris et lethalibus plagis affici fecisset potentia mediante, in preiudicium dictorum exponentium et dampnum valde magnum. Super quo vestram amicitiam presentibus petimus diligenter, quatenus vestrum mittatis

hominem pro testimonio fide dignum, quo presente unus ex electis et iuratis nobilibus dicti comitatus Zagrabiensis tanquam homo regius, quem ad id serie presentium accedere petimus et volumus, iuxta vim et formam generalis novi decreti ab omnibus nobilibus et ignobilibus, boni status et honeste conditionis hominibus, vicinis scilicet et commetaneis dictarum possessionum, uti premissa fuisse dicuntur, a quibus scilicet decens et opportunum fuerit, ad fidem eorum deo debitam fidelitatemque domino nostro regi et sacre eius corone observandam, tacto dominice crucis signo, prestandam seorsum et singillatim investigando sciat, inquirat meram, plenam atque omnimodam, super premissis (et) experiatur certitudinis veritatem, qua rescita idem electus et iuratus, ipso vestro testimonio presente, prefatos dominam Dorotheam et
aug. 1. Iohannem comitem de Frangapanibus ac alios predictos ad octavas festi beati Iacobi apostoli nunc venturas in presentiam nostram evocet, in sedem Zagrabiensem contra annotatos exponentes rationem de premissis reddituros, litis pendentia si qua foret inter ipsos non obstante, insinuando ibidem eisdem, ut sive ipsi octavis in predictis coram nobis compareant sive non, nos ad partis comparentis instantiam id faciemus in premissis, quod iuri videbitur expediri; et post hec huiusmodi inquisitionis et rescite veritatis premissorum, attestationisque nobilium et ignobilium singulorum series, quomodo scilicet et qualiter ac sub qua forma verborum per quemlibet eorum singillatim fuerit attestatum, cum propriis et possessionum attestantium nominibus, conditionibusque et mansionibus ignobilium ut fuerit expediens simul cum serie evocationis ex hinc fiende ad dictas octavas festi beati Iacobi apostoli nobis amicabiliter in ordine rescribatis. Presentes autem sigillis egregiorum Petri Bochkay de Razinya et Michaelis Kerhen de Belosowcz vice banorum et comitum nostrorum Crisiensium fecimus consignari. Datum in Gudowcz, sabbato, in
1486. iul. 1. vigilia scilicet Visitationis beate Marie virginis, anno domini Millesimo quadringentesimo octuagesimo sexto.

Nos itaque vestris amicabilibus petitionibus annuentes, una cum Simone Aythich de Bozetha ac Nicolao Rezych de Wztizanye duobus scilicet ex electis et iuratis nobilibus

dicti comitatus Zagrabiensis tanquam hominibus regiis unum ex nobis honorabilem scilicet dominum Emericum cantorem, socium et concanonicum nostrum ad premissa fideliter peragenda nostro pro testimonio transmisimus fide dignum, qui tandem exinde ad nos reversi nobis sub iuramento concorditer retulerunt eo modo, ut iidem electi et iurati, eodem testimonio nostro presente, feria sexta proxima post octavas jul. 7.
festi beatorum Petri et Pauli apostolorum proxime preteriti et aliis infra scriptis diebus iuxta vim, formam et tenorem preinsertarum literarum vestrarum ab omnibus, quibus decens et opportunum fuisset et presertim vicinis et commetaneis dictarum possessionum, ubi premissa fore facta feruntur, nobilibus videlicet et ignobilibus infra scriptis exacto prius et per eosdem et unumquemque eorum ad fidem ipsorum deo debitam, fidelitatemque domino nostro regi et sacre eius corone observandam, tacto dominice crucis signo, prestito iuramento seorsum et singillatim ab eisdem investigando de premissis rescivissent certitudinis veritatem. Quorum videlicet nobilium et ignobilium attestationum per eosdem electos et iuratos tanquam regios et nostrum homines ad nos reportatarum tenor sequitur et est talis:

Item primus testis Jurko Glechich nobilis de generatione Werthek ad castrum Bihich pertinens coram dicto Simone Aythich electo et iurato, testimonio nostro presente, fassus est, quod domini de Blagay personaliter venissent ad castrum Oztrosecz circa dominam glorem suam post obitum fratris eorum pro expetendis literis et literalibus instrumentis, tamen ignorat, si ipsas literas eis eo tunc reddidisset et assignasset. Item secundus testis Andreas Mikulakoych de eadem generatione nobilis, vicinus et commetaneus dixit, quod domini de Blagay semel personaliter venissent circa dominam glorem eorum, secundario matrem misissent pro expetendis iuribus eorum ad castrum Oztrosecz, ignorat tamen, si sunt eis sunt *) restituta vel ne; item quod de talibus literis et literalibus instrumentis constaret magnifico Iohanni fratri suo nullam rei veritatem experiri potuisset.

*) Ez a szó fölösleges.

jul. 8. Tandem die dominico immediate sequenti de occupatione possessionum Grangya et aliarum possessionum Sylkowacz, Grangya, Dugo et Zlathynnyk inquirendo, ut eas dominus Georgius abbas de Thopolzka proxime preteritis temporibus occupasset, nichil rescire potuisset, preter quod eas apud manus suas reperit et ut eis utitur de presenti, ignoratur tamen, quo ordine eas possideret.

jul. 11. Item feria tertia proxima ante festum beate Margarethe virginis primus testis discretus dominus Nicolaus, plebanus de Bwsewycza iuratus et interrogatus coram dicto Nicolao Rezych electo et iurato, dicto testimonio nostro presente, fassus est eo modo, quod dictus magnificus dominus Stephanus comes de Blagay castellum suum Polyanzki condam Paulo Wokoyewich vita sibi comite taliter dedisset, ut idem Wokoyewich tres equites semper ad sua servitia paratos teneret, propria autem sua in persona cuicunque vellet servire posset et sibi de nota infidelitatis precaveret; de aliis ignorat. Secundus testis Georgius Chonechki castellanus de Athak fassus est ut primus; dicit etiam, quod Petrus Wokoyewich germanus dicti Pauli ad sepissimas petitiones domino Stephano comiti de Blagay ipsum castellum dare noluisset; addidit etiam, quod dominus Stephanus comes quoddam aliud castellum suum Bosewych vocatum ipsi Paulo Wokoyewych pro officiolatu dedisset, quod tandem castellum ex sua incuria et mala custodia ad manus alienas devenisset, propter quod Paulus notam infidelitatis manifeste incurrisset, et quod idem Paulus mox relicto domino comite Stephano familiaris condam Wok dezpoti et tandem Ladislai de Egerwara effectus fuisset et nonquam ex post aliqua servitia cum illis tribus equis, ut debuisset, fecisset domino Stephano comiti prenotato, neque castellum ipsum Polyanzki sibi reddere curasset, sed ipsum per tempora vite sue servasset et Petrus germanus suus servaret etiam de presenti potentia mediante.

jul. 12. Item feria quarta in profesto beate Margarethe virginis Ladizlaus Wrathacz fassus est ut primi testes in nullo discrepando.

jul. 13. Item Iwan Heruathinich in festo beate Margarethe iuratus et interrogatus fassus est ut primi.

Item feria quinta videlicet in octava Petri et Pauli apostolorum coram dicto Simone Aythich electo et iurato, ipso nostro testimonio presente, Georgius Jursa dictus, iudex generationis de Werhowyna homo bone vite et habens iuratus et examinatus fassus est eo modo, quod homines Georgii Mikulichich de Busin quinque homines de generatione Menychi dominorum de Blagay intra veras metas ipsorum anno proxime preterito tempore messis interfecissent, tamen ignorat, si de commissione ipsius Mikulichich vel ne. Anthonius, alius iudex eiusdem generationis Werhowyna homo bone vite, habens substantiam competentem iuratus et interrogatus fassus est ut primus; addidit, quod Mikulichich eo tunc non fuisset domi, sed forte hec per castellanum suum de Busin actum fuisset et de sua commissione. Simon Grabarich de eadem fassus est, ut hec sic fore facta audivisset; addidit, ut dum illi quinque homines fugam darent, tunc homines ipsius Mikulichich ipsos persequentes intra veras metas generationis Menychi et non intra illas, pro quibus pugnant et lis agitur, interfecissent potentia mediante. Georgius Skeleyewych fassus est ut tertius testis et quod Mikulichich non fuit domi eo tunc, sed domina et castellani sui de Busin hec fieri fecissent. jul. 6.

Item feria sexta post dictas octavas beatorum Petri et Pauli Paulus iudex generationis de Koprywnycza iuratus et interrogatus fassus est, quod in anno proxime preterito in festo beate Marie de Nive homines Mikulichich quinque homines de generatione Menyche interfecissent; de aliis ignorat. Item Thomas Sywkoych nobilis de eadem fassus est, quod in crastino beate Marie de Nive premissa omnia sic patrata audivisset per homines Mikulichich et quod aliqui ex illis interfectis amici sui et fratres fuissent. Item alter Thomas Bruminych nobilis de eadem dixit iuratus et interrogatus eo modo, ut homines ipsi interfecti fuissent intra veras metas Menychi et dominorum comitum de Blagay. Iwan nobilis de eadem fassus est ut Thomas; addidit, quod preter illos quinque homines interfectos quamplures de eadem generatione vulneratos vidisset. Gregorius iudex de Wrethymerich fassus est ut Iwan. Franciscus de eadem fassus est ut Iwan; de

jul. 7 — (1485.) aug. 5. — aug. 6.

hominibus vulneratis ignorat. Valentinus iudex de generatione Beresych, vicinus et commetaneus iuratus et interrogatus fassus est, quomodo tempore seminationis pabuli anno preterito circa ipsum Mikulichich ire habuisset propter taxam regiam et cum ad terram generationis Menychi pervenisset, tunc multa aratra hominum Mikulichich de pertinentiis castri Busin in ipsis terris arando reperisset potentialiter et quod ad quad[ra]ginta equites armatos, gentes videlicet ipsius Mikulichich ibi[dem l]atitantes vidisset et de illinc parum e[un]do obviasset aliquibus hominibus de Menyche et dixisset eis: Fugite pauperes, quum hic vos homines armati expectant: plura autem premissorum fassus est ut Franciscus. Item Lucas de eadem generatione homo habens competentem substantiam iuratus et interroga[tus] fassus est ut Franciscus. Georgius Pazthokawych de eadem fassus est ut Lucas, sed de loco, ubi sunt interfecti, ignorat. Iwan de eadem fassus est ut Georgius, de metis autem et loco ignorat. Iacobus Jusych de generatione Omersyal ad castrum Bihich pertinente vicinus et commetaneus fassus est, quod cum quodam die cum suo curru et quodam vino per illam viam ire habuisset, tunc ex hominibus de Menyche duos interfectos reperisset per homines Mikulichich penes viam novam a parte occidentali et quod etiam quamplures homines de eadem Menyche vulneratos audivisset. Bartholomeus nobilis de generatione Radochewych ad castrum Merzin pertinente vicinus et commetaneus fassus est, quod sibi ad plenum constaret de interfectis et vulneratis hominibus premissis per homines Mikulichich factis. Jurko Glechich nobilis de generatione Werthek ad castrum Bihych pertinente fassus est de morte et de vulneratione, de tempore ignorat. Andreas Mikulakoych de eadem nobilis, vicinus et commetaneus fassus est ut Jurko, de metis generationis Menychi ignorat.

Unde facta huiusmodi inquisitione prefatus Simon Aythich electus et iuratus, ipso nostro testimonio presente, feria sexta prescripta post octavas festi beatorum Petri et
jul. 7. Pauli apostolorum prefatam dominam Dorotheam per Iwan Gwdinych inquilinum suum in dicta Oztrosecz commoran-
jul. 8. tem; item sabbato ex tunc immediate sequenti prefatum

dominum Iwan comitem de Frangapanibus per Georgium Zoryanych dictum in possessione sua Glawec vocata commorantem, et tandem die dominico tunc immediate occurrente jul. 9
prefatum dominum Georgium abbatem per Georgium iudicem suum in possessione sua Budomerich vocata commorantem; item in festo beate Margarethe virginis Nicolaus Rezych jul. 13.
electus et iuratus, ipso nostro testimonio presente, dictum Petrum Wokoyewych personaliter repertum propter carentiam iobagionum in castello Polyanzki predicto, nec non feria sexta post predictas octavas festi Petri et Pauli dictus Simon jul. 7.
Ayhtich electus et iuratus, eodem testimonio nostro presente, Georgium Mikulichich de Busin in possessione sua Nouiberdo vocata per Radych Zerklych vocatum hominem suum ibidem commorantem contra annotatos exponentes ad octavas festi beati Iacobi apostoli nunc venturas vestram evocassent aug. 1.
in presentiam, in sedem Zagrabiensem, rationem premissorum reddituros, litis pendentia si qua foret inter ipsos non obstante, insinuando ibidem eisdem, ut sive ipsi octavis in predictis coram vobis compareant sive non, vos ad partis comparentis instantiam id facietis in premissis, quod iuri videbitur expediri. Datum septimo die diei inquisitionis, evocationis et 1486.
insinuationis predictarum, anno domini supra nominato. jul. 20.

Kivül: Regni Sclavonie bano pro magnifico domino Stephano comite de Blagay et aliis intro scriptis contra generosam dominam Dorotheam, relictam condam magnifici Iohannis comitis de eadem Blagay ac magnificum Iohannem comitem de Frangapanibus et alios intro scriptos ad octavas festi beati Iacobi apostoli nunc venturas in sedem Zagrabiensem inquisitionis, evocationis et insinuationis relatio.

Eredetije papíron, záró pecsét nyomaival, *106.*

Kiadta *Teleki* XII. 313 és 319.

Az eredeti hátán a következő följegyzések olvashatók:

Pro actore Iohannes de Orehouicz cum eodem domino. Dominus abbas contra Michaelem exmittatur. Pro in causam attracto scilicet Georgio Mykwlychych Valentinus Palfy cum palatinalibus. Alii concordarunt.

Item pro Petro Wokoyewych Petrus Batha cum nostris in facto acquisitionis castelli. In causam attractus dicit, quod castellum teneret

et conservaret pro expensis ad idem expositis et requisitus iudicium comprobare non valuit, ideo restatuatur castellum cum pertinentiis actori.

Item in facto interemptionis quatuor hominum in causam attractus negat. Actor in eo ad conveniendum, in causam attractus similiter, ideo
febr. 7. fuit XXXIII. die festi Epiphaniarum Zagrabie in loco sedis iudiciarie coram Zagrabiensi.

Item pro Blagay actore solvit florenos II pro scriptura restatutoria castelli, habet Ladislaus. Idem actor solvit florenum I pro communi inquisitione, habet Ladislaus.

CCXIV.

Zágráb, 1486. aug. 26.

Vingárti Geréb Mátyás dalmát, horvát és tótországi bán Osztrosácz várát és tartozékait, miután Busini Mikulicsics György a pört letette, Blagay Istvánnak és Mihálynak ítéli.

Nos Mathias Gereb de Wyngarth regnorum Dalmatie, Croatie et totius Sclavonie banus memorie commendantes tenore presentium significamus quibus expedit universis, quod cum ob contradictoriam inhibitionem statutionis castri Ostrosacz appellati, in comitatu Zagrabiensi situati ac oppidi et suburbii similiter Ostrosacz vocatorum, nec non possessionum Jamometh, Myhoztroh, Zthyna, Werthymerych, Menych, Werhowyna, Dozne, Starowsane, Galychnyk et Medwygane nominatarum, aliarumque cunctarum utilitatum et pertinentiarum eiusdem et earundem egregius Georgius Mykolychyth de Bwsyn legitime evocationis modum observando magnificos Stephanum et Michaelem comites de Blaga contra se ad pre-
aug. 1. sentes octavas festi beati Iacobi apostoli traxisset in causam, eisdem denique octavis festi beati Iacobi apostoli instantibus Valentinus filius Pauli de Zenthmyhal pro antelato Georgio Mykolychyth cum procuratoriis literis palatinalibus nostram veniendo in presentiam, volens pretactum castrum Ostrosacz simul cum pretactis oppido, suburbio et villis pretactis iuri prelibati Georgii Mykwlychyth pertinentibus fore declarare, quasdam literas serenissimi principis domini Mathie regis Hungarie, Bohemie etc, domini nostri gratiosi donationales

— — presentavit declarantes, quod — — *sat., l. a király (1486.) mart. 15-én kelt levelét, előbb.* — Quibus presentatis rationem premisse contradictorie inhibitionis assignare postulavit per in causam attractos prenotatos coram nobis.

Quo audito Iohannes de Orehowcz pro antefatis Stephano et Michaele comitibus de Blagay cum procuratoriis literis eorundem in nostram exsurgendo presentiam respondit tali modo, quod tempore premisse statutionis pretacti castri Ostrosacz ac oppidi et suburbii similiter Ostrosacz, nec non possessionum predictarum annotatis Georgio Mykolychyth et Petro fratri eiusdem fiende in personis iam fatorum Stephani et Michaelis comitum de Blagay pro eo fuisset contradictio facta prenotata, quia pretactum castrum Ostrosacz appellatum in preallegato comitatu Zagrabiensi adiacens simul cum prescriptis oppido et suburbio similiter Ostrosacz appellatis, cunctisque possessionibus predictis ac eiusdem et earundem pertinentiis progenitoribus et predecessoribus ipsorum comitibus scilicet de Blaga et per consequens eisdem Stephano et Michaeli comitibus in causam attractis pleno iure attinerent et superinde literas haberent efficacissimas et nec ipsi tanquam infideles pro aliquo crimine seu causa notam infidelitatis respiciente in prescripto generali iudicio proscripti fuissent, imo si aliquo alio crimine in dicto iudicio generali notati fuissent, non cum crimine lese maiestatis aut alio ullo crimine seu labe, unde infidelitatem incurrere debuissent, extitissent innodati; si vero aliqua alia ratione preter quam prescripta nota infidelitatis proscripti fuissent, superinde gratiam regiam haberent effective literis regiis gratiosis approbatam atque roboratam, et ibidem in horum omnium verborum suorum declarationem et verificationem quasdam sex literas, unam scilicet honorabilis capituli ecclesie Zagrabiensis, alteram olim domini Lodovici, tertiam et quartam condam domini Sigismundi regum pro defensione iurium suorum possessionariorum, sed et castri predicti et suarum pertinentiarum, quintam vero et sextam invictissimi principis predicti domini Mathie regis domini nostri gratiosissimi in verificationem prescripte gratie eisdem comitibus facte nostrum iudiciarium produxit in conspectum. Quarum prima scilicet ipsius capituli eccle-

sie Zagrabiensis litera privilegialis — — declarabat, quod — — *sat., l. a káptalan 1321. nov. 2-án kelt levelét, elébb.* — Altera vero ipsarum predicti olim domini Lodovici regis quinto decimo
1364. maj. 18. kalendas Iunii, anno gratie Millesimo trecentesimo sexagesimo quarto,*) regni autem sui anno vigesimo tertio privilegialiter suborta, duplici et authentico sigillo suo novo impendenti vallata habens in se verbaliter series et continentias literarum gloriosi principis condam domini Karoli regis privilegialium similiter novo et authentico sigillo eiusdem munitione robo-
1330. dec. 9. ratarum, anno verbi incarnati Millesimo trecentesimo tricesimo, quinto idus Decembris **) emanatarum exprimentium inter cetera, quod idem dominus Karolus rex recensitis fidelitatibus et uberrimis laude dignis obsequiis, multifariisque et virtuosis complacentiis fidelis sui dilecti predicti Nicolai filii Radozlai filii Babonyk, per eundem ipsi domino Karolo regi et sacre eius corone sincero cum affectu, iuxta maiestatis sue libitum et honoris immensum incrementum exhibitis et impensis literis in eisdem lucide et amplissime suo ordine declaratis, eidem Nicolao militi fideli suo ac Duymo fratri eiusdem carnali filiis Radozlai filii Babonyk et eorum cunctis heredibus, heredumque successoribus et posteritatibus universis hanc suam regiam gratiam et libertatis prerogativam perpetuis temporibus duraturam fecisset benigne et concessisset, ut universas et quaslibet possessiones ipsorum tam hereditarias et emptitias, quam alias quoquomodo regni sui consuetudine et iusto titulo acquisitas et in futurum acquirendas et obtinendas simul cum castris, castellis, civitatibus, oppidis, prediis, generationibus, liberis villis, tributis, nundinis, foris ebdomadalibus, portuis seu vadis et pontibus in locis necessariis edificatis et edificandis, ac aliis quibusvis fortalitiis in eorum comitatu et dominio ubique per predecessores eorundem ab antiquo et per eosdem adinventas et possessas, potissime et precipue quandam terram Dobernyka et locum castri Ostrosacz vocatum per eundem Radozlaum comitem iuridice emptum et suo regio benivolo consensu admissum

*) Nagy Lajosnak 1364. maj. 18-án kelt levelét l. elébb.

**) Róbert Károlynak 1330. dec. 9-én kelt levelét egész terjedelmében l. elébb.

pariter et assensu, circa quod certas generationes et villas suas regales Omersal videlicet et Brykouica, Rusyndol, Wruthak, Medwegyazenthgywrgh, Padbabya, Hrenouicza, Ztharousani, Menych, Werhymorych, Mehoztrah, Zthyna impopulosa et Jamometh vocatas cum earum cunctis utilitatibus et pertinentiis, servitiisque et obventionibus, quibus sue maiestati servire tenebantur, de manibus suis regiis nove sue donationis titulo donasset et contulisset iure perpetuo et irrevocabiliter gaudendas, tenendas et possidendas, alias etiam universas et quaslibet donationes et collationes possessionarias ac aliorum quorumlibet iurium et iurisditionum ac libertatum prerogativis serenissimorum regum et reginarum regni Hungarie, predecessorum suorum et suas usque ad illud tempus factas, donatas et modis quibuscunque collatas, salvo iure alieno, prefatis Nicolao et Duym fratri eiusdem filiis Radozlai filii Babonyk approbasset, ratificasset et sue regie maiestatis auctoritate confirmasset, que omnia premissa tandem prelibatus dominus Lodovicus rex predictarum literarum suarum patrocinio acceptando, approbando et ratificando confirmasset. Tertia nempe earum scilicet antefati condam domini Sigismundi regis litera ad propriam commissionem eiusdem domini Sigismundi regis patenter exorta, sigillo eiusdem secreto ab intra in inferiori margine vallata hanc verbalem servabat continentiam: Sigismundus dei gratia rex Hungarie — — *sat., l. a király 1395. aug. 25-én kelt levelét, elébb.* — Quarte vero eiusdem domini Sigismundi imperatoris et regis ad propriam commissionem eiusdem patenter edite, sigillo eiusdem, quo ut rex Hungarie usus erat, in inferiori margine consignate series verbalis et continentia sequitur esse talis: Sigismundus dei gratia romanorum imperator — — *sat., l. a király 1436. apr. 24-én kelt levelét, elébb.* — Quinta autem ipsarum literarum videlicet predicti domini nostri domini Mathie regis litera patens — — exprimebat, quod — — *sat., l. a király 1481. febr. 2-án kelt levelét, elébb.* — Sexta siquidem et ultima earundem eiusdem domini nostri regis litera similiter patens — — nos taliter edocebat, quod — — *sat., l. a király 1481. febr. 24-én kelt levelét, elébb.* —

Quarum quidem literarum per procuratores ambarum

partium coram nobis modo premisso productarum exhibitionibus factis, earundemque continentiis per omnia suo modo expositis et sane intellectis, dictis etiam procuratoribus ipsarum partium eisdem per nos in premissis iudicium preberi postulantibus, quamvis prenominatus Georgius Mykulychygh prescriptum castrum Oztrosacz appellatum, in comitatu Zagrabiensi predicto adiacens simul cum oppido et suburbio, possessionibusque predictis per defectum seminis memoratorum condam Francisci Kapythan de Apulya et Iohannis filii olim Gregorii comitis de Blagay ac etiam per illam infidelitatis notam, quam comites ipsi de Blagay propter nonnullos actus potentiarios per eos ut dicebatur contra regnicolas patratos et commissos, propter quos etiam in generali iudicio universitati nobilium regni Sclavonie in dicto anno domini Mille-
1481. simo quadringentesimo octuagesimo primo Zagrabie celebrato,
(febr. 2.) per iuratos assessores eiusdem iudicii proscripti fuisse perhibebantur, a regia maiestate pro se ac dicto Petro fratre suo carnali impetrando, per regiam clementiam modo et ordine in dictis literis regiis donationalibus contentis sibi ipsis donare procuraverint, tamen prout ex pretactarum literarum annotati capituli Zagrabiensis, sed et dominorum olim Karoli, Lodovici et Sigismundi regum Hungarie pro parte ipsorum comitum de Blagay coram nobis productarum, presentibusque tam sensualiter quam verbaliter insertarum seriebus et
1321. continentiis informabamur, adhuc ab anno domini Millesimo
(nov. 2.) trecentesimo vigesimo primo preterito, a tempore scilicet emptionis pretacte terre Oztrosacz appellate per prenominatos comites Nicolaum et Duym filios comitis Radozlai filii Babonegh empte, et tandem per predictum olim dominum Karolum regem emptio huiusmodi roborata, castrumque predictum simul cum prescriptis villis et possessionibus, aliisque prerogativis literis in eisdem declaratis fidelibus et servitiis eiusdem comitis Nicolai filii Radozlai exigentibus eisdem et suis heredibus donatum et collatum fuisse, ut eedem litere testabantur, ipso domino Lodovico rege successu temporum literarum suarum predictarum patrocinio confirmante, idem castrum Oztrosacz simul cum predictis omnibus villis et possessionibus ac pertinentiis absque omni litis motione comites de Blagay pre

teriti scilicet et presentes tanquam merum et sincerum ius eorum pacifice possedisse, ipse etiam condam dominus Sigismundus imperator et rex nullo aliquo sui regii iuris et inscriptionis titulo idem castrum cum pertinentiis prefato Francisco Kapythan contulisse, sed quemadmodum ex pretactarum binarum literarum ipsius condam domini Sigismundi regis continentiis et seriebus nobis datur intelligi et sane edocemur, prenominati condam Nicolaus et Stephanus filii Duymi comites de Blagay in pretacto anno gratie Mille- 1395.
simo trecentesimo nonagesimo quinto pretactum castrum (aug. 25.)
eorum hereditarium Oztrosacz appellatum pro tuitione huius regni Sclavonie ab insultibus hostium et emulorum Boznensium scilicet et thurcorum, ipsum regnum Sclavonie eo tunc invadentium et spoliantium, ad requisitionem sepe fati condam domini Sigismundi regis sub certis eiusdem promissionibus solum usque ad certum tempus, infra scilicet pacationem ipsius turbati temporis manibus eiusdem domini Sigismundi sub pacto remittendi et resignandi concessisse et spe rehabitionis pro tempore tradidisse, tandem in prescripto anno verbi incarnati Millesimo quadringentesimo tricesimo sexto 1436.
idem olim dominus Sigismundus imperator et rex pretitu- (apr. 24.)
latum castrum Oztrosacz simul cum universis possessionibus et pertinentiis Ladislao, Anthonio et Iohanni filiis predicti Nicolai filii Duym comitibus de Blaga tanquam ius eorum hereditarium restituisse, remisisse et resignasse, ac insuper in subsidium et sublevamen duas possessiones suas regales Omersal et Brykouycza nuncupatas iuxta sua regia pristina promissa in perpetuum donasse et contulisse, et nichilominus earundem literarum seriebus Gregorio, Simoni filiis prefati condam Francisci Pulyz olim castellani Thyniniensis, cui scilicet Francisco ipse dominus Sigismundus rex prescriptum castrum Oztrosacz alias usu et nomine honoris seu officiolatus usque ad beneplacitum sue maiestatis allegatum et concessum fuisse, literis in eisdem clare asserens affirmat, in eo ut iidem filii Francisci rebus eorum quibuslibet dispositis arendatis et ab eodem castro transmotis preallegatum castrum Oztrosacz cum universis possessionibus et pertinentiis suis iam fatis Ladislao, Anthonio et Iohanni comitibus de Blaga

reddere, manibusque eorundem tradere et assignare deberent firmissimo suo imperiali et regio sub edicto mandasse, memorati denique Stephanus, Iohannes et Michael comites de Blaga in causam attracti, sicuti ex binis literis gratiosis prefati domini Mathie regis domini nostri gratiosissimi clare elucessit ratione mortis et interemptionis illorum duorum hominum per eorundem familiares commissorum, pro quibus videlicet in dicta congregatione seu iudicio generali alias Zagrabie celebrato proscripti erant, nota seu labe infidelitatis nullo modo et nequaquam innodari seu obfuscari, sed si per quempiam fratrum et proximorum ipsorum mortuorum seu interfectorum in causam conventi fuissent, solum modo in facto potentie et sententia capitali, si pretactam regiam non haberent, neque in amissione perpetuitatis iurium possessionariorum convinci et aggravari potuisse, sicque prefatus dominus noster rex ipsum castrum Oztrosacz, sed et oppidum et suburbium similiter Oztrosacz, possessionesque et villas pretactas antelato Georgio Mykulychyth, sed neque aliis quibuscunque conferre et donare nequaquam valuisse reperiebantur manifeste; cum itaque nos iuxta vigores, seriesque et continentias predictarum literarum ambarum partium per earundem procuratores coram nobis modo premisso productarum partes inter easdem causa in premissa iudicium et iustitiam, finalemque deliberationem facere voluissemus, mox antefatus procurator sepe fati Georgii Mykulychyth in persona eiusdem premisse liti cedendo causam eiusdem premissam ratione pretacti castri Oztrosacz appellati, oppidique et suburbii similiter Oztrosacz vocatorum, cunctarumque possessionum predictarum, pertinentiarum scilicet eiusdem et earundem adversus iam fatos Stephanum et Michaelem comites de Blaga motam et vertentem cum gravamine consueto sex marcarum condescendi faciendo eidem cause et liti ac earundem processibus nomine et in persona sepe dicti Georgii Mykulychyth ipso presente penitus abrenunciavit, quam ob rem nos electorum et iuratorum, iudicumque nobilium ac ceterorum dicti regni Sclavonie procerum nobiscum in examine ipsius cause consedentium freti et usi consilio sepetactum castrum Oztrosacz ac oppidum et suburbium simili-

ter Oztrosacz appellata simul cum pretactis possessionibus Jamometh, Myhoztroh, Zthyna, Werhymeryth, Menych, Werhowyna, Dozne, Starowsane, Galychnyk, Medwygane aliisque cunctis pertinentiis et utilitatibus eiusdem et earundem sepe nominatis Stephano et Michaeli comitibus de Blagay tanquam merum et sincerum eorum hereditarium, ipsorumque heredibus et posteritatibus universis decernentes et adiudicantes relinquimus et commisimus iure perpetuo ac in sempiternum possidenda, tenenda pariter et habenda, imo relinquimus et committimus auctoritate nostra iudiciaria et iustitia mediante, salvo iure alieno. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes literas privilegiales pendentis et authentici sigilli nostri munimine roboratas eisdem Stephano et Michaeli comitibus de Blaga duximus concedendas. Datum Zagrabie predicta, vigesimo sexto die octavarum festi beati Iacobi apostoli predictarum, anno domini Millesimo quadringentesimo 1486. aug. 26.
octuagesimo sexto supra dicto.

Eredetije hártyán, melyről a vörös-zöld-kék selyem zsinóron függő pecsét leszakadt, *127.*

CCXV.

Zágráb, 1487. nov. 2.

Vingárti Geréb Mátyás dalmát, horvát és tótországi bán előtt Blagay Mihály és Dokmanics Frank a köztük vitás Jamniczára vonatkozó okleveleiknek bemutatására kötelezik magukat.

Nos Mathias Gereb de Wyngarth regnorum Dalmatie, Croatie et Sclavonie banus memorie commendamus, quod magnificus dominus Michael comes de Blagay pro se personaliter ac pro Stephano fratre eiusdem sine procuratoriis literis ab una, nec non Franko Dokmanych nobilis de genere Kachyth similiter in sua et fratrum eiusdem genere de eodem modo simili sine procuratoriis literis ab alia partibus coram nobis personaliter constituti sponte sunt confessi in hunc modum, quod licet inter eosdem ratione et pretextu cuiusdam possessionis Jannycza vocate, ad castrum Kruppa vocatum pertinentis differentie et dissensiones exorte et suscitate fuissent,

tamen ipse partes propter bonum pacis, interveniente etiam diligenti labore egregii Petri Tharnok Segniensis et dicti castri Kruppa capitanei, universa iura et literalia instrumenta factum dicte possessionis Jannycza tangentia et concernentia in octa-
(1488.) jan. 13. vis festi Epiphaniarum Domini proxime affuturi coram nobis in sede Zagrabiensi producere et exhibere assumpsissent, imo assumpserunt similiter coram nobis finale iudicium recepturos, harum nostrarum vigore et testimonio literarum mediante, quas sigillis egregiorum Petri Bochkay de Razyna et Michaelis Kerhen de Bellosowcz vice banorum et comitum nostrorum Crisiensium fecimus çonsignari. Datum Zagrabie,
1487. nov. 2. secundo die festi Omnium Sanctorum, anno domini Millesimo quadringentesimo octoagesimo septimo.

Egervári László dalmát, horvát és tótországi bánnak 1493. febr. 20-án kelt ítéletlevelében hátrább.

Kiadta *Teleki* XII. 353.

CCXVI.

Gudócz, 1487. nov. 15.

Geréb Mátyás tótországi bán előtt Zrínyi Péter a Blagay Gergely leányával, Ilonával, házassági szerződésre lép.

Nos Mathias Gereb de Wyngarth regnorum Dalmatie, Croatie et Sclavonie banus memorie commendamus tenore presentium significantes quibus expedit universis, quod magnificus Petrus comes de Zrinyo coram nobis personaliter constitutus spontanea et libera sua voluntate dixit et est confessus in hunc modum, quod ex quo ipse nobilem puellam Elena vocatam, filiam condam Gregorii comitis de Blagay ritu romane ecclesie suam legitimam recepisset in consortem, volensque eandem dominam consortem suam in bonis et possessionibus, ac portionibus et iuribus suis possessionariis, per ipsum emptis atque hereditariis facere participem, eidem domine consorti sue hanc fecisset ordinationem, ut si eundem Petrum comitem cum eadem domina Elena consorte sua heredes sexus masculini habere non contingeret, ex tunc pro dote et rebus suis parafernalibus de universis possessionibus et iuribus suis possessionariis provenientibus

quadringenti floreni auri persolvantur, demptis rebus mobilibus et immobilibus, que iuxta huius regni consuetudinem in eandem dominam post mortem eiusdem Petri condescendi debent; preterea villas suas ipsum titulo emptionis concernentes Jarowal, Dolacz, Mala Grabrownycza, Chyhowo, Zablathye, Pryzythnycza, Gora Brwkonowa, Hwdetin, Skerlyewo, Zbychnyak, Werhpolye, Brezye ubi residet, Wrlyawchych, Lesnycza, Zlywye ad Goram pertinentes, Myksyncz in Prekowersye, Kamarnycza ac Chahowczy in Lwka vocatas in comitatu Zagrabiensi existentes habitas eidem domine Elene in perpetuum dedisset, ascripsisset et annuisset per eandem dominam Elenam cum omnibus earundem utilitatibus et pertinentiis universis ad easdem de iure spectantibus in perpetuum possidendas, specificato, quod si Paulus filius eiusdem Petri comitis de eisdem possessionibus emptitiis aliquam portionem iuridice obtinuerit, ex tunc pro portione ipsarum villarum seu possessionum, iuxta condignam estimationem earundem eidem domine Elene satisfacere et eam plenarie cum parata pecunia contentare debeat et teneatur. Insuper etiam si idem Petrus comes cum eadem domina Elena proles feminei sexus habuerit, ex tunc eisdem prolibus sexus feminei, quotcunque fuerint, iuxta consuetudinem regni quarta filialis detur et sequestretur, quousque per illos, ad quos bona illa devolventur, redimentur, hoc non pretermisso, ut quantocitius idem Petrus comes unum castellum in Gora Brwkonowa erigere poterit, eundem erectum et bene dispositum cum villis et possessionibus supra nominatis eidem domine Elene consorti sue resignare et ad manus suas assignare debeat et teneatur. In cuius testimonium presentes literas nostras, sigillis egregiorum Petri Bochkay de Razyna et Michaelis Kerhen de Bellosowcz vice banorum et comitum nostrorum Crisiensium pendentibus eidem domine Elene duximus concedendas. Datum in Gwdowcz, feria quinta proxima post festum beati Martini episcopi et confessoris, anno domini Millesimo 1487. nov. 15
quadringentesimo octuagesimo septimo.

Eredetije hartyán, vörös és zöld selyem zsinóron függő két pecséttel, melyek közül a Bocskai Péterének czimer-alakja a Gutkeled nemzetség három ékét mutatja, az orsz. ltárban *M. O. D. L. 33,187.*

CCXVII.

Zágráb, 1488. jan. 18.

Pruisz János várad. püspök francziaországi követségéből hazatérő útjában a tized miatt torzsalkodó Laki Thuz Osvát zágrábi püspököt és Blagay Istvánt megbékélteti.

Nos Iohannes dei et apostolice sedis gratia episcopus ecclesie Waradiensis ac comitatus Byhoriensis comes perpetuus, cancellarius regius memorie commendamus tenore presentium significantes quibus expedit universis, quod concedente domino redeuntibus nobis ex legatione a christianissimo francorum rege dum Zagrabiam pervenissemus, venit ad nos magnificus comes Stephanus de Blagay supplicans nobis, ut pro componendis et sopiendis nonnullis differentiis ratione et pretextu decimarum inter eundem comitem et reverendum in Christo patrem dominum Osvaldum episcopum ecclesie Zagrabiensis iam diu exortis partes nostras interponere dignaremur. Et quia operepretium est, litium et odii fomites per bonam et amicabilem concordiam pro quieto pacis statu extinguere et abolere, igitur nos auditis et intellectis partis utriusque propositionibus partes easdem in huiusmodi pacis et concordie reduximus unionem, quod videlicet prefatus Stephanus comes pro omnibus et singulis decimis, pretextu quarum irretitus fuerat censuris ecclesiasticis usque ad bracchium seculare inclusive, item pro solutione prefatarum decimarum, iniuriarum, damnorum et expensarum hactenus illatorum et factarum eidem domino episcopo Zagrabiensi trecentos florenos auri dare debeat et teneatur, quorum medietatem iam de facto coram nobis eidem deposuit et persolvit, reliquam vero medietatem idem comes promisit et obligavit bona fide christiana mediante decimo die a die datarum presentium memorato domino Osvaldo episcopo ad plenum exhibere et administrare vel in capitulo ecclesie sue Zagrabiensis deponere, super quibus idem capitulum dicto comiti sub sigillo suo literas expeditorias dare debeat et obligetur. Et insuper prefatus Stephanus comes cupiens summo desiderio cum ante-

lato domino episcopo amicabiliter et quiete vivere ac ea, que dei sunt, liberaliter suo tempore reddere eidem domino episcopo et ecclesie sue Zagrabiensi, huiuscemodi coram nobis fecit obligationem, quod amodo et deinceps nunquam contra prefatum dominum episcopum et iura ecclesie sue, presertim in facto decimarum contrariabitur aut repugnabit, sed omnia sua priora obligamina in omnibus eorum punctis, clausulis et articulis alias per ipsum in facto decimarum ipsi domino episcopo facta nullo quesito colore seu cuiusvis occasionis adinventione semper observare et rata habere sponte sua et libere promisit ac pollicitus est et spopondit. Reverendus quoque dominus Osvaldus episcopus Zagrabiensis prefatum dominum comitem in omnibus et ad plenum secundum illa priora obligamina dicti comitis paterne fovebit, nec in aliquo plus aut minus ab eo exposcet seu postulabit, sed eundem ut premissum est iuxta priores eiusdem comitis obligationes et compositiones manu tenebit et conservabit. Ceterum, casu quo regnicole regni Sclavonie in facto decimarum, ratione quarum nunc nonnulle lites et controversie inter eos et ipsum dominum Osvaldum episcopum agitantur, componerent et component, aut per maiestatem regiam cum prelatis et baronibus iudicialiter factum ipsum decimarum inter antefatum dominum episcopum et regnicolas suos terminabitur, quod tunc ipse comes eo modo, forma et ordine sine omni renitentia prefatas decimas dicari admittet et exolvi faciet cum effectu; si autem ipsi regnicole ut consveverunt rursus aut post compositionem cum eis factam vel post iudicium secutum recidivarent et in compositione ac sententia ut prefertur persistere recusarent, nichilominus dictus comes non curatis eis nec advertendo eorum renitentias et adinventiones frivolas semper iuxta obligamina sua priora ipsi domino episcopo et ecclesie sue facta prefatas decimas de bonis suis provenientes pacifice dicari admittet et persolvet pleno iure. Ad que omnia et singula firmiter observanda eedem partes se se obligarunt coram nobis harum nostrarum, quibus annulare sigillum nostrum est appensum, vigore et testimonio literarum mediante. Datum

1488. jan. 18. Zagrabie predicta, in festo beate Prisce virginis, anno domini Millesimo quadringentesimo octogesimo octavo.

Eredetije hártyán, vörös és zöld nyers selyem zsinóron függő gyűrűs pecséttel, melynek paizsában három keresztbe lektetett, hegyével fölfelé irányuló nyílveszsző, látható, *107*.

Kiadta *Teleki* XII. 390.

CCXVIII.

Fejérkő vára, 1489. nov. 10.

Özvegy Frangepán Zsigmondné Busán vármegyei Tribiliane, Zriane, Lapcsics és Kosicze birtokait végrendeletében leányainak, a Vuk despota özvegyének és Blagay Istvánnénak hagyományozza.

In nomine domini Jhesu amen. Item in anno domini Millesimo quadringentesimo octuagesimo nono, mense Novembris in castro Feuerkew filie nostre magnifice domine Barbare, relicte condam illustri(s) domini Wok dezpothi.

Nos domina Elena relicta condam domini Sigismundi de Francapanibus Veg(l)ie, Segnie et Modrussie etc. licet in corpore egra, tamen in mente per omnia sana cogitando, quod nichil sit certius morte et incertius quam vita huius seculi, ideo facio tale testamentum a deo mihi collatis seu datis: Item primo commendo animam meam deo omnipotenti, qui creavit eam, corpusque meum terre, unde sumptum est. Nam nunc etiam cupiens, ut corpus meum, quod a terra consummari debetur, collocaretur seu tumularetur, ubi tumultum est corpus condam domini mei magnifici Sigismundi de Francapanibus cum sua parentela ibidem tumulta, videlicet in ecclesia seu in monasterio sancti Francisci Segnie existenti, in quo monasterio perhabitant fratres ordinis sancti Francisci minoris. Quocirca hoc postulamus filiam nostram generosam dominam Barbaram, relictam condam illustri(s) Wok despoth, ut ipsa etiam collocari seu tumulari faceret corpus nostrum, si suum posse modo debito fuerit in monasterio supra scripto. Tandem nos postulamus supra scriptam filiam nostram videlicet dominam Barbaram, ut et ipsa faceret aliquod iuvamen (e)idem ecclesie, quantum

sue placuerit voluntati pro sepultura nostra. Nam et etiam facere volumus et facimus testamentum de bonis nostris temporalibus, videlicet de possessionibus nostris paucis, que sunt nominatim quatuor ville videlicet villa Tribilyane, secunda villa Zryane, tertia villa Lwphchych, quarta villa Coschicye, que ville seu possessiones sunt nobis date de omnibus bonis condam domini nostri supra notati, que possessiones existunt in Bwsan vocata, que ville seu possessiones sunt nobis date sub tali ratione seu conditione, ut possumus easdem villas secundum nostrum liberum arbitrium vendendi, impignorandi, donandi, propter deum dandi seu pro anima nostra legandi quocunque nostre voluntati beneplacitum fuerit. Nos quidem considerantes nostra sana et plena mente, ut non sit melius cui alio legare predictas possessiones seu villas, quam filiabus nostris, ideo nos predicta sana mente legamus pretactas villas nostras in Bwsan vocata videlicet villas Lwphchych, Triblyane, Zryane et Koschicze perpetualiter filiabus nostris equaliter, videlicet mediam partem domine Dorothee coniugi magnifici domini Stephani Blagay cum suis prolis, aliam autem partem predictarum villarum magnifice domine Barbare etiam legamus perpetualiter, ita tamen, quod dicta domina Barbara pretactam [suam] partem habeat liberum arbitrium vendendi, impignorandi, propter deum dandi seu pro anima sua legandi vel quocunque sue vo[lunt]ati beneplacitum fuerit. Quapropter nos sane considerantes, quod non sint alii scilicet homines, qui animam nostram libentius et se[duli]us frequentiusque in memoria haberent quam predicte filie nostre, nam propter petimus quo et (h)ortamur easdem filias nostras prece humilima, [ut] ipse non obliviscant animam nostram de predictis possessionibus nostris ipsis legatis. Nam etiam memoraliter cogitamus nostra in mente mortis nostre in articulo, ut si alicui in toto orbe terrarum existenti iusto debito obligaremur, tamen nostra in mente occurrere non potuit, sed adhuc ob hac ratione postulamus filiam nostram dominam Barbaram, ut si aliqui tales iusta ratione reperirentur post mortem [nostr]am, q[ui] talia [q]uererent super nos, ex tunc ipsa domina Barbara non permittat onerari super animam nostram, quod ipsa domina Barbara

promisit predicta facere et exercere tale [debitum]. Nam et etiam nos considerantes talem benivolum promissum predicte filie nostre domine Barbare, etiam dicta domina Barbara si ex contingenti casu talem vel tales debitores inveniret seu reperiret, qui nobis aliquod iustum debitum teneretur, ex tunc predicta domina Barbara auctoritate nostra et eiusdem testamenti nostri possit predictum debitum super eosdem exigere et recipere et pro se habere. Quod et nos volumus, ut hec supra scriptum testamentum sit verum et firmum, quo pro maiori testimonio hoc testamentum confirmari volumus, advocatis coram nobis veris et probis testibus, videlicet honorabilibus viris domino Valentino plebano ecclesie sancte Katherine in Thibolthowina, domino Michaele etiam plebano ecclesie beate virginis in Grablya, domino Michaele etiam plebano ecclesie sancti Michaelis in Zencheffew, nobiles viros Stephanum literatum de Riwa, Ladislaum filium condam Ladizlawlicz, Nicolaum Golchich de Belwdowina, Iohannem Veres de Gmeykercz, Simonem et Iohannem de Kvnowcz, Ladislaum *) Glawichich de Gradihewcz et etiam sub sigillo nostro, quo usi sumus, inferius appositum. Et quicunque contra hoc nostrum testamentum aliquid dolosum dixerint vel frangere voluerint, deus omnipotens et beata virgo mater eius et omnes sancti sint eisdem contradictores et fractores animabus ipsorum. Et hoc testamentum factum
1489. est in vigilia beati Martini episcopi et confessoris, anno et
nov. 10. mense supra scripto.

Eredetije papiron, alján papirral fedett pecséttel, *108*.
Kiadta *Teleki* XII. 472.

*) Az accusativusban használt neveknek helyesen ablativusban kellene állaniok.

CCXIX.

Buda, 1489. nov. 19.

Báthori István országbíró Balás fia Péter kérésére az ő és Ország Mihály nádor ítéletlevelét, melylyel a tótországi gonoszokat proscribálják, átírja.

Nos comes Stephanus de Bathor iudex curie serenissimi principis domini Mathie dei gratia regis Hungarie, Bohemie, Dalmatie, Croatie etc. ducisque Austrie memorie commendamus per presentes, quod nobis feria tertia proxima post festum beati Brictii episcopi et confessoris, una cum non- nov. 17.
nullis regni nobilibus Bude penes prefatum dominum nostrum regem constitutis et existentibus, magnificus Petrus Balase filius condam Ladislai filii olim Stephani ducis et domini sancti Sabe personaliter nostram veniens in presentiam, exhibuit et presentavit nobis quasdam literas condam Michaelis Orzag de Gwth alias dicti regni Hungarie palatini et iudicis comanorum ac nostras proscriptionales, sigillis eiusdem condam Michaelis palatini ac nostris, sed et comitis et iudicum nobilium comitatus Zagrabiensis a tergo communitas, petens nos debita cum instantia, ut tenores earundem presentibus literis nostris inseri et inscribi faciendo eidem dare et concedere dignaremur iuris sui ad cautelam. Quarum tenor is est: Nos Michael Orzagh de Gwth — — *sat., l. Ország Mihály nádornak és Báthori István országbírónak 1481. febr. 2-án kelt levelét, elébb.* — Unde nos petitionibus annotati Petri Balase nobis propterea porrectis, tenorem predictarum literarum proscriptionalium presentibus literis nostris patentibus de verbo ad verbum, sine diminutione et augmento aliquali transsumpmi et transcribi facientes eidem Petro duximus concedendam iuris sui ad cautelam, communi iustitia suadente. Datum Bude predicta, tertio die termini prenotati, anno domini 1489.
Millesimo quadringentesimo octoagesimo nono. nov. 19.

Perényi Imre nádornak Körösön, 1513. febr. 7-én a Pataki Benedek deák által *sabbato proximo post festum Purificationis virginis gloriose proxime preteritum, in presentibus octavis festi Epiphaniarum Domini proxime preteriti* bemutatott eredetiről *Georgius Swpanych de Prezechnaffew* részére kelt átiratában az orsz. lltárban, *M. O. D. L. 33,817.*

CCXX.

Zágráb, 1493. febr. 20.

Egervári László dalmát, horvát és tótországi bán a Blagay István és Mihály s Dokmanics Frank között vitás Zágráb vármegyei Jamnicza(?), miután Dokmanics Frank arra vonatkozó okleveleit a kitűzött időben nem mutatta fel, a Blagayaknak ítéli.

Nos Ladislaus de Egerwara regnorum Dalmatie, Croatie et Sclavonie banus memorie commendamus quod nobis in
jan. 13. presentibus octavis festi Epiphaniarum Domini una cum nonnullis huius regni Sclavonie proceribus ac magistris prothonotariis hic Zagrabie constitutis, pro faciendo moderativo iudicio causantium in sede nostra iudiciaria sedentibus Stephanus literatus de Prasnycza pro magnificis Stephano et Michaele comitibus de Blaga cum procuratoriis literis eorundem de medio aliorum in nostram exsurgendo presentiam exhibuit nobis et presentavit quasdam literas magnifici condam Mathie Gereb de Wyngarth, alias similiter bani fassionales et obligatorias, sigillis egregiorum Petri Bochkay et Michaelis Kerhen vicebanorum eiusdem Mathie bani et comitum Crisiensium a tergo consignatas, hunc tenorem continentes: Nos Mathias Gereb de Wyngarth regnorum Dalmatie, Croatie et Sclavonie banus — — *sat., l. a bán 1487. nov. 2-án kelt levelét elébb.* — A quibus quidem octavis festi Epiphaniarum Domini, in dicto anno gratie Millesimo quadringentesimo octuagesimo septimo preteritis premissa instrumentalis exhibitio
1487. jan. 13. partes inter easdem, diversis prorogationum cautelis intervenientibus, de termino in terminum currendo, interim etiam ipso honore banatus ab eodem Mathia Gereb ablato et per regiam clementiam nobis collato ultimatim ad predictas pre-
(1493.) jan. 13. sentes octavas festi Epiphaniarum Domini nostram in presentiam prorogative devenisset; eisdem denique octavis instantibus memoratus Franko Dokmanyth nobilis de genere Kachych in sua et fratrum suorum generis eiusdem per annotatum Stephanum literatum, legitimum procuratorem prefatorum Stephani et Michaelis comitum de Blaga in personis eorundem

congruis diebus ipsarum octavarum coram nobis expectatus octavas ad easdem nostram in presentiam non venit neque misit, sed se mediantibus aliis literis nostris iudicialibus exinde confectis in iudicio aggravare permisit; de hinc volens iam [dic]tus Stephanus literatus procurator antefatorum Stephani et Michaelis comitum de Blaga [sepe tactam] possessionem Jannycza appellatam, in dicto comitatu Zagrabiensi, in pertinentiis castri Kruppa habitam iuri ipsorum comitum de Blaga pertinere fore declarare, quasdam tres literas honorabilis capituli ecclesie Zagrabiensis privilegiales nostrum iudiciarium produxit in conspectum, [quarum scilicet] prima litera dicti capituli fassionalis sigillo eiusdem priori impendenti communita hunc tenorum continebat: Capitulum ecclesie Zagrabiensis — — *sat., l. a káptalannak 1283. jul. 27-én kelt levelét, elébb.* — Altera vero earum eiusdem capituli in anno salutis Millesimo trecentesimo octoagesimo tertio *) modo 1383.
simili privilegialiter edita, sigillo eiusdem moderno et tunc novo impendenti munita, quibus mediantibus idem capitulum pretactas literas eorum fassionales sub predicto priori sigillo eorum modo premisso emanatas eisdem literis ipsorum de verbo ad verbum inserendo et transcribi faciendo renovasset. Tertia siquidem et ultima ipsarum eiusdem capituli, sigillo ipsorum impendenti vallata hanc verbalem servabat continentiam: Capitulum ecclesie Zagrabiensis — — *sat., l. a káptalan 1400. jun. 19-én kelt levelét, elébb.* — Ipsis itaque literis presentatis, continentiisque earundem perlectis et sane intellectis prenominatus Stephanus literatus procurator antefatorum Stephani et Michaelis comitum de Blaga eisdem per nos in premissis iudicium et iustitiam preberi postulavit. Unde licet prenominatus Michael comes de Blaga personaliter in sua ac pro prefato Stephano fratre suo sine literis procuratoriis ab una, et annotatus Franko Dokmanyth nobilis de genere Kachyth similiter in sua ac fratrum eiusdem genere de eodem personis in dicto anno gratie Millesimo quadringentesimo octoagesimo septimo in presentia prenominati Mathie bani constituti, universa iura et literalia

*) Talán hibás az 1383 évi datum *1380* helyett. V. ö. a káptalannak 1283. jul. 27-én kelt leveléhez írt jegyzettel.

eorum instrumenta factum dicte possessionis Jannycza tan-
(1487.) gentia et concernentia in octavis predicti festi Epiphaniarum
jan. 13. Domini in dicto anno preteriti coram ipso Mathia bano in sede Zagrabiensi exhibere et producere, ac causa eorum in premissa finale iudicium accipere modo pretacto promiserint et assumpserint, huiusmodique instrumentalis exhibitio sed et deliberatio cause prescripte, pretactis prorogationibus inter-
(1493.) venientibus, ad presentes octavas predicti festi Epiphaniarum
jan. 13. Domini nostram in presentiam modo dilatorio devenerit, tamen quia prenominatus Franko sua et dictorum fratrum sue generationis personis prescriptas literas et literalia instrumenta exhibiturus et causa eorum in prescripta finalem deliberationem recepturus octavas ad easdem nostram in presentiam non venisse neque misisse, sed se a facie iuris absentando iudiciorum gravaminibus aggravare permisisse, prenominatus autem Stephanus procurator iam fatorum Stephani et Michaelis comitum de Blaga in personis eorundem prescriptas literas et literalia ipsorum instrumenta exhibuisse, ex quarum quidem tenoribus et continentiis pretitulata possessio Jannycza, in preallegato comitatu Zagrabiensi, in pertinentiis dicti castri Kruppa sita progenitoribus et predecessoribus ipsorum comitum de Blaga previo modo et ordine in dictis literis capituli Zagrabiensis fassionalibus tradita, ac tandem pro quibusdam oneribus iuxta continentiam literarum condam Nicolai de Gara tunc dicti regni Sclavonie bani, per eiusdem banalem ac dicti capituli homines serie prescriptarum literarum statutoriarum statuta extitisse ex pre[mi]ssis reperiebantur manifeste, rationibus itaque ex premissis eadem possessio Jannycza nunc aput manus ipsorum Stephani et Michaelis pacifice habita cum suis cunctis utilitatibus et pertinentiis quibuslibet eisdem comitibus de Blaga relinqui et committi debere cernebatur: pro eo procerum regni Sclavonie predicti, ante dicti comitatus Zagrabiensis ac magistrorum protonotariorum, sed et vice banorum nostrorum ac iudicum nobilium eiusdem comitatus induc[ti] consilio sepe tactam possessionem Jannycza in preallegato comitatu sitam cum eiusdem cunctis utilitatibus et pertinentiis quibuslibet sepe fatis Stephano et Michaeli comitibus de Blaga, eorundemque heredibus et posteritatibus universis decernentes

reliquimus et com[mi]simus iure perpetuo ac in sempiternum possidendam, tenendam pariter et habendam, imo relinquimus et commit[timus pre]sentium per vigorem, auctoritate nostra iudiciaria et iustitia mediante. Datum Zagrabie predicta, tricesimo nono die octavarum festi Epiphaniarum Domini predic- 1493.
tarum, anno eiusdem Millesimo quadringentesimo nonagesimo febr. 20
tertio.

Eredetije papíron, hátán pecsét nyomaival, *109.*

CCXXI.

Verőcze, 1495. mart. 1.

Kanizsai László dalmát, horvát és tótországi bán megparancsolja a csázmai káptalannak, hogy Blagay István és Mihály Zágráb vármegyei birtokainak, Dobretinnek és Behovónak határát járja meg.

Amicis suis reverendis capitulo ecclesie Chasmensis Ladislaus de Kanysa regnorum Dalmatie, Croatie et Sclavonie banus [amicitiam par]atam cum honore. Dicitur nobis in personis magnificorum Stephani et Michaelis comitum de Blagay, quomodo possessiones eorum Dobrethyn et Behowo ipsos exponentes pleno iure concernentes, in comitatu Zagrabiensi habite existentes legitima reambulatione et metarum erectione plurimum indigerent. Pro eo vestram amicitiam presentibus petimus diligenter, quatinus vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum, quo presente Georgius de Planychewo vel Nicolaus Rezych de Wzthyzana, aut Stephanus Pazvbchych de Greda aliis absentibus homo noster ad facies dictarum possessionum Dobrethyn et Behowo, vicinis et commetaneis earundem inibi legitime convocatis et presentibus accedendo reambulet easdem per veras metas et antiquas, novas iuxta veteres in locis necessariis erigendo, reambulatasque et ab aliorum iuribus possessionariis metaliter sequestratas et distinctas relinquat prefatis Stephano et Michaeli exponentibus iure ipsis incumbenti perpetuo possidendas, si non fuerit contradictum, contradictores vero si qui fuerint, evocet eosdem contra annotatos exponentes nostram

in presentiam in sedem Zagrabiensem ad terminum competentem rationem contradictionis reddituros; et post hec huiusmodi possessionarie reambulationis et metarum erectionis seriem cum cursibus metarum inibi erigendarum, cum contradictorum et evocatorum, si qui fuerint, vicinorumque et commetaneorum, qui premisse reambulationi intererunt, nominibus terminoque assignato, ut fuerit expediens, nobis amicabiliter suo ordine rescribatis. Presentes autem sigillis egregiorum Bernhardi de Thurocz et Lodovici de Peker vice banorum et comitum nostrorum Crisiensium et Zagrabiensium fecimus consignari. Datum in oppido Wereucze, die
1495. mart. 1. dominico proximo post festum beati Mathie apostoli, anno domini Millesimo quadringentesimo nonagesimo quinto.

Kívül: Amicis suis reverendis capitulo ecclesie Chasmensis pro magnificis Stephano et Michaele comitibus *) de Blagay reambulatoria metarum.

Eredetije papíron, két záró pecsét nyomaival, *110.*

CCXXII.

Bruman vára, 1497. apr. 2.

Blagay Gergely Malobrisie nevű birtokát Bilcsicsi Mihanovics Simonnak adományozza.

Nos Gregorius filius magnifici domini Stephani comitis de Blagay memorie commendamus tenore presentium significantes quibus expedit universis, quod nos premetitis et in archano cordis nostri diligenter revolutis illis benivolentie atque fidelitatum declarationibus, nec non fidelium servitiorum gratuitis meritis sincerisque complacentiis nobilis nobis dilecti Simonis filii condam Stephani Myhanoua de Bylchich, quas ipse nobis et quampluribus nostris arduis agendis et expeditionibus difficilimis sicuti prosperis sic et adversis, rebus neque persone suis parcendo, sed easdem diversisque fortune casibus pro nostris prosperis et utilitatis incremento exalta-

*) Hibásan *comitum* az eredetiben.

tióneque dominii submittendo . . . . sanguinis sui copiosa effusione in locis et temporibus summe . . . . [fi]deliter et intrepide [app]onit se nobis gratum et acceptum, pro quibus servitiis ac pro ducentis florenis auri puri et iusti ponderis ab eodem Sim[on]e tempore, quo cum supra nominato genitori nostro pacificati fuimus in paratis et numeratis pecuniis receptis pro evitan[dis] quibusdam nostris magnis necessitatibus, nos eidem possessionem seu villam nostram Malobrisye vocatam, inter possessiones Kozthanicza et Czaglicze in comitatu [Zagrabiensi] existentem et habitam, nos a dicto genitore nostro iure divisionali spectantem et concernentem simul cum cunctis predicte ville iuribus, utilitatibus et pertinentiis universis, t[erris scili]cet arabilibus cultis et incultis, agris, pratis, pascuis, silvis, nemoribus, montibus, collibus, vallibus, campis, vineis vinearumque promontoriis, arboribus fructiferis ac silvestribus, aquis aquarumque decursibus, piscinis, piscaturis . . . . molendinis et locis molendinorum, ac generaliter quarumlibet utilitatum integritatibus, quovis nominis vocabulo vocitatis, ad eandem villam Malobryzie vocatam de i[ure] et consuetudine sub suis veris et antiquis metis et limitibus spectantibus et concernentibus memorato Simoni Myhanouich et per eum Iohanni et Gaspari filiis ipsius ac eorum heredibus et successoribus ac posteritatibus universis de manibus nostris donavimus et vendidimus, imo damus, donamus ac per ompnia et effective vendimus iure proprio perpetuo et irrevocabiliter titulo pignoris libere et sincere nobilitatis possidendam, tenendam pariterque habendam, ac pro anima et corpore agendam, disponendam, imo dandam, donandam, vendendam, impignorandam et quitquid sibi et heredibus suis deinceps et in antea de eadem placuerit faciendum, plenam ac omnimodam habeat potestatis facultatem, tamquam de re ipsius propria, nil iuris, proprietatis, neque dominii pro nobis et heredibus nostris comitibus de Blagay in eadem reservando, sed omne ius, proprietatem et dominium in eundem Simonem et heredes suos universos transferendo conferimus; insuperque fide nostra christiana mediante assummendo pollicemur per nos et heredes nostros comites de Blagay prenominatum Simonem, ipsiusque heredes

et successores universos in dicta possessione Malobrysye vocata et ipsius pertinentiis *) modo superius lato donata et vendita tenere et conservare, et non contrafacere nulla causa, ratione, neque ingenio, imo ab omnibus ipsos impedire volentibus in eadem villa tueri, protegere et defensare in lite et extra nostris et heredum nostrorum propriis laboribus et expensis harum nostrarum, quibus sigillum nostrum, quo utimur, pro maiori cautela et firmitate appensum est, vigore et testimonio literarum mediante. Datum in castro nostro
1497. apr. 2. Bruman, octavo die Resurrectionis Domini, anno eiusdem Millesimo quadringentesimo nonagesimo septimo.

Eredetije hártyán, alján papírral fedett gyűrűs pecséttel az orsz. lltárban, *M. O. D. L. 32,971.*

CCXXIII.

Zrin vára, 1498. dec. 14.

Blagay Mihály a Zrínyi Miklós pénztárát megvizsgálja.

Nos Michael comes Blagay recognoscimus per presentes, quomodo nos accedendo in castrum Zrin intravimus cameram consobri(ni) nostri vulgo nethiaka videlicet Nicolai comitis Zriny ad revidendam rationem pecunie eiusdem comitis, de quibus nos eo tunc rationem scire decebat, ibique revisis pecuniis dicti comitis propriis luminibus vidimus et misimus in predicta camera prefati comitis florenos se(x)centos et quadraginta unum puri auri et in muneta argentea florenos viginti VII, et hoc coram Matheo Beroewich, Paulo Zprechky castellanis dicti Zrin ac coram Dragich Mernanchich, Jwricz Vehoewich, Paulo Mizer, Anthonio Zliwonich testibus ibidem existentibus. In cuius rei memoriam et testimonium has literas fecimus consignari. Datum in castro Zrin in camera prefati Nicolai comitis, feria sexta proxima post festum beate

*) Hibásan *pertinentiarum* az eredetiben.

Lucie, anno domini Millesimo quadringentesimo nonagesimo octavo. 1498. dec. 14.

Eredetije papíron, alján papírral fedett gyűrűs pecséttel, melynek paizsában egy rózsa alatt három jobbra dült czölöp látható, az orsz. lltárban, *M. O. D. L. 33,225.*

CCXXIV.

1504. sept. 11.

A zágrábi káptalan előtt Sankovics György a Zágráb vármegyei Kersztinát Gergely kalocsai érseknek és unokaöcscsének, Czetíni Jánosnak háromszáz arany forintért örökbe vallja.

— — magister Thomas Chernel protonotarius noster — — produxit — — quasdam undecim literas — — nonam eiusdem capituli ecclesie Zagrabiensis fassionalem et venditionalem in festo beatorum Prothi et Hyacinthi marty- 1504.
rum, anno domini Millesimo quingentesimo quarto, in par- sept. 11.
gameno sub sigillo eiusdem capituli ecclesie Zagrabiensis pendenti confectam, que exprimebat, quod nobilis Georgius Sankouich de Ladyhouich, assumptis in se oneribus et gravaminibus Nicolai et Iuvan filiorum suorum, dicti capituli ecclesie Zagrabiensis personaliter veniens in presentiam, sponte ministerio vive vocis sue confessus esset in hunc modum, qualiter ipse totalem possessionem suam Kerzthyna vocatam, in comitatu Zagrabiensi districtus de Czetyn existentem habitam, simul cum cunctis suis utilitatibus, fructuositatibus et pertinentiis quibuslibet, terris utputa arabilibus cultis et incultis, agris, pratis, campis, pascuis, fenilibus, silvis, nemoribus, montibus, vallibus, vineis vinearumque promontoriis, aquis, fluviis aquarumque decursibus, piscinis, piscaturis pisciumve clausuris, molendinis et eorundem locis, generaliter vero quarumlibet utilitatum et pertinentiarum suarum integritatibus, quovis nominis vocabulo vocitatis, ad eandem possessionem Kerzthyna de iure et ab antiquo spectantibus et pertinere debentibus reverendissimo domino Gregorio Colocensis et Bachiensis ecclesiarum canonice unitarum archiepi-

scopo ac per eum Iohanni filio quondam magnifici Iuan comitis de Czetyn predicta, fratrueli *) scilicet eiusdem domini Gregorii archiepiscopi et generose domine Dorothee relicte quondam Iohannis comitis de Blaga, sorori videlicet eiusdem domini archiepiscopi, ipsorumque Iohannis et domine Dorothee heredibus et posteritatibus universis pro trecentis florenis auri puri, boni et iusti ponderis prius ad plenum habitis et persolutis dedisset, vendidissetque per eundem dominum Gregorium archiepiscopum ac Iohannem fratruelem et dominam Dorotheam sororem eiusdem, ipsorumque Iohannis et domine Dorothee heredes et posteritates universos iure perpetuo et irrevocabiliter tenendam, possidendam pariter et habendam, nullum ius nullamve iuris ac dominii proprietatem prefatus Georgius sibi ipsi et heredibus suis in dicta possessione reservando, sed totum ius omnemque iuris et dominii proprietatem, quod et quam in prescripta possessione hactenus habuisset, seque et heredes suos tunc in futurum habere sperasset quoquomodo, in et ad memoratum dominum Gregorium archiepiscopum ac Iohannem et dominam Dorotheam transferendo et reflectendo pleno iure, decimis tamen dicte ecclesie Zagrabiensis exinde provenientibus salvis remanentibus. —

Czobor Imre nádori helytartó 1573. decz. 17-én kelt ítéletlevelében az orsz. lltárban, *M. O. D. L. 7327.*

---

*) Az átiratban *fraternali* hibásan.

CCXXV.

Buda, 1504. nov. 19.

Perényi Imre nádor előtt Bornemissza János és Szalkai László a Zágráb vármegyei Blagát több más várral s azok tartozékaival együtt, melyeket Blagay Istvánnak és fiainak hamis oklevél gyártás miatt hűtlenségbe esése folytán nyertek volt a királytól, jó indulata viszonzásául Bakócz Tamásnak és unokatestvéreinek örökbe vallják.

Nos Emericus de Peren comes perpetuus comitatus Abawywariensis, regni Hungarie palatinus et iudex comanorum memorie commendamus tenore presentium significantes quibus expedit universis, quod magnificus Iohannes Bornemyza de Berzencze pridem thezaurarius regie maiestatis, ac egregius magister Ladislaus de Zalka vice thezaurarius eiusdem domini nostri regis coram nobis personaliter constituti sunt confessi sponte et retulerunt in hunc modum, quomodo ipsi consideratis et recensitis multimodis favoribus, complacentiis et beneficiorum generibus, quibus ipsos reverendissimus dominus Thomas cardinalis Strigoniensis etc. semper prosequutus fuisset, sperarentque, quod etiam in futurum prosequeretur, et huiusmodi benevolentie sue tenorem erga eosdem servaret et constanter continuaret; nolentes igitur huiuscemodi susceptorum beneficiorum et complacentiarum ingrati esse et immemores, sed eidem aliquantisper vicem gratitudinis impendere cupientes, totum et omne iu eorum, omnemve iuris et dominii proprietatem, quod et quam ipsi Iohannes Bornemyza et magister Ladislaus in castris Blaga, Bruman, Osthrosacz et Thoron, nec non castellis Boyna, Othok, Bussewich vocatis simul cum oppidis, villis et possessionibus ad eadem castra et castella pertinentibus, omnino in comitatu Zagrabiensi existentibus, aliis etiam universis castris, castellis, oppidis, villis, ceterisque bonis et iuribus possessionariis magnificorum condam Stephani de Blaga, ac Gregorii et Anthonii filiorum eiusdem ubivis et in quibuscunque comitatibus regnorum Hungarie, Sclavonie et Croatie habitis et existentibus et quocunque nomine vocitatis, et tam vigore donationis serenissimi et gratiosissimi domini nostri, Wladislai regis etc., per suam maiestatem ipsis

Iohanni Bornemyza et magistro Ladislao per notam infidelitatis eorundem condam Stephani de Blaga, ac Gregorii et Anthonii filiorum eiusdem facte, in quam scilicet infidelitatis notam iidem propter delationem quarundam falsarum lite-
1503. rarum alias per eosdem in octavis festi Epiphaniarum Do-
ian. 13. mini in anno proxime transacto preteriti Zagrabie celebratis coram illustri condam domino Iohanne Corvino duce ac dictorum regnorum Dalmatie, Croatie et Sclavonie bano in iudicio productarum et exhibitarum ordine iudiciario convicti, condempnati et aggravati extitissent, quam etiam alio quocunque modo et iuris titulo haberent aut in futurum quoquomodo habere sperassent, memorato domino Thome cardinali ac egregiis Petro, Paulo et Iohanni nepotibus ex fratre, nec non Valentino fratri patrueli eiusdem cardinalis, eorundemque Petri, Pauli, Iohannis et Valentini heredibus et posteritatibus universis dedissent, inscripsissent et contulissent per eosdem iure perpetuo et irrevocabiliter tenenda, possidenda pariter et habenda, nil iuris et dominii iidem dominus Iohannes Bornemyza et magister Ladislaus tam in ipsa regia donatione, quam dictis universis castris, castellis, oppidisque et villis ac cunctis iuribus possessionariis eorundem condam Stephani de Blaga, ac Gregorii et Anthonii filiorum eiusdem pro se ipsis, ipsorumque posteris reservando, sed pretactam regiam donationem pariter et iam fata cuncta iura possessionaria dictorum condam Stephani, ac Gregorii et Anthonii filiorum eiusdem cum omni iuris eorum et dominii plenitudine in prelibatum dominum Thomam cardinalem, ac dictos Petrum, Paulum, Iohannem et Valentinum fratres et nepotes eiusdem, eorundemque fratrum et nepotum heredes et successores universos transtulissent pleno iure, imo dederunt, donarunt, inscripserunt et transtulerunt nostri in conspectu harum nostrarum, quibus sigillum nostrum authenticum est appensum, vigore et testimonio literarum mediante. Datum
1504. Bude, in festo beate Elizabeth vidue, anno domini Millesimo
nov. 19. quingentesimo quarto.

Coram magistro Iohanne
Ellyewelghy protonotario.

Eredetije két példányban, fekete-sárga-vörös sodrott selyem zsinóron függő pecséttel az Erdődy család galgóczi lltárában, *lad. 28. fasc. 5. 10.*

CCXXVI.

Zágráb, 1507. maj. 29.

István zágrábi kanonok mint a zágrábi püspök meghatalmazottja Rapavczi Dragsics Márton clericust esperessé kinevezi.

Nos Stephanus dei et apostolice sedis gratia episcopus Rosonensis, cantor canonicusque ecclesie Zagrabiensis, nec non commendatarius perpetuus abbatie beate virg[inis M]arie Zagrabie fundate, reverendissimique in Christo patris et domini domini Luce eadem gratia episcopi alme ecclesie Zagrabiensis memorie commenda[mus ten]ore presentium significantes quibus expedit universis, quod quum nos die, loco et anno infra scriptis, invocata prius gratia sancti spiritus s[acros cleri]corum ordines generaliter celebrassemus, tunc dilectum nobis in Christo Martinum, natum Mathei Dragsych de Hrapawch cle[ricum Zagr]abiensis diocesis per examinatores dicte ecclesie Zagrabiensis specialiter deputatos sufficientem et idoneum repertum, nobisque presentatum de gradibus acho[litatu]s et subdiaconatus ad gradum diaconatus, annuente nobis gratia sancti spiritus, digne et laudabiliter duximus promovendum et ordinandum, promovimusque et ordinavimus eundem Martinum vigore et testimonio presentium literarum nostrarum sigillo nostro, quo utimur, communitarum mediante. Datum Zagrabie, sabbato Quatuor temporum, quo domini frequentatur officium: Charitas dei etc., anno 1507.
domini Millesimo quingentesimo septimo. maj. 29.

Eredetije vonalozott hártyán, rózsaszínű nyers selyem zsinóron függő töredék pecséttel, ***128.***

CCXXVII.

Buda, 1507. jun. 3.

II. Ulászló megparancsolja a horvát és tótországi rendeknek, hogy a bánok felhivására haladéktalanúl üljenek fel s Bruman és Bojna várakat Blagay Antaltól foglalják el és adják vissza Blagay Gergelynek, esetleg a feleket azokon osztoztassák meg.

Wladislaus dei gratia rex Hungarie et Bohemie etc. fidelibus nostris magnificis ac egregiis, et nobilibus universitati nobilium regnorum nostrorum Croatie et Sclavonie salutem et gratiam. Relatum est maiestati nostre in persona fidelis nostri magnifici Gregorii comitis de Blaga admodum gravis querele, quod licet nos superioribus temporibus per plures literas nostras mandaverimus fidelibus nostris magnificis Andree Both de Bayna et Marco Howwath*) de Kamychacz regnorum nostrorum Dalmatie, Croatie et Sclavonie banis, ut ipsi castra ipsius exponentis Brwman et Boyna appellata, in regno Croatie, in comitatu Zagrabiensi habita, portiones scilicet ipsius exponentis castris in eisdem existentes, alias per comitem Anthonium de Blaga fratrem suum indebite ac contra consuetudinem regni occupatas, quas ipse exponens etiam iure mediante ab ipso comite Anthonio reobtinuisset, et in quibus idem comes Anthonius quampluirimos homines et familiares ipsius exponentis occidi fecisset, a manibus eiusdem comitis Anthonii reoccupare, eidemque exponenti remittere et remitti facere deberent et tenerentur; et quamvis idem comes Anthonius per ipsos banos nostros, sepius per literas etiam nostras requisitus fuerit et ammonitus,**) quo huiusmodi bona eiusdem exponentis sic violenter ablata eidem pacifice remittere et resignare deberet et teneretur, tamen idem Anthonius comes nescitur qua temeritate ductus usque modo pretacta bona sic violenter occupata ad ipsa mandata nostra ipsi exponenti nullo modo remittere voluisset, sed eadem erga se teneret et conserva-

*) Igy, *Horwath* helyett.

**) Az eredetiben *requisiti fuerint et ammoniti* hibásan.

ret etiam de presenti potentia mediante. Scripsimus igitur et commisimus per alias literas nostras eisdem banis dictorum regnorum nostrorum, ut ipsi pretact[a] bona et castra ipsius exponentis, portiones dumtaxat eiusdem auxilio et adiuvamine vestro a prefato comite Anthonio reoccupare ac in dominium eorundem ipsum exponentem reponere, in eisdemque protegere etiam debeant et teneantur. Quapropter volumus et mandamus fidelitatibus quoque vestris et vestrum cuilibet harum serie firmiter, quatinus acceptis presentibus, dum et quamprimum per ipsos banos nostros cum presentibus requisiti fueritis, continuo penes eosdem banos nostros insurgere atque una cum eisdem bona ipsius exponentis pretacta a prefato comite Anthonio reoccupare, eidemque remittere et remitti facere debeatis et teneamini. Ubi autem aliquid indivisum in bonis ipsarum partium existeret, ex tunc commisimus similiter per alias (literas) nostras fidelibus nostris egregiis Emerico Hassady protonotario, nec non vice banis dicti regni nostri Sclavonie, ut ipsi coram testimonio capituli ecclesie Zagrabiensis, quod per ipsum capitulum ad id serie presentium accersiri iussimus, ad facies eiuscemodi bonorum, si que adhuc inter ipsas indivisa exstarent, accederent atque eadem inter partes ipsas, lege illius regni nostri et consuetudine requirentibus, dividere et unicuique partium portionem sibi competentem extradare teneantur, auctoritate nostra regia presentibus vobis in hac parte attributa et iustitia mediante, secus non facturi; presentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum Bude, in festo sacratissimi Corporis Christi, anno domini Millesimo quingentesimo 1507.
septimo. jun. 3.

Relatio reverendi Petri prepositi Albensis,
secretarii regie maiestatis.

Eredetije papíron, alján papírral fedett pecséttel s alól a bal sarokban *P. Berisl(o)* **megjegyzéssel,** *V.*

CCXXVIII.

Buda, 1507. jun. 3.

II. Ulászló megparancsolja Hassádi Imre báni ítélőmesternek és a tótországi al-bánoknak, hogy a bánok rendeletére tüstént üljenek fel, Bruman és Bojna várakat a Blagay Antal kezéből vegyék ki és adják vissza Blagay Gergelynek, esetleg a feleket azokon osztoztassák meg.

Wladislaus dei gratia rex Hungarie et Bohemie etc. fidelibus [n]ostris egregiis Emerico Hassady protonotario ac vice banis regni nostri Sclavonie salutem et gratiam. Ex [q]uerelis fidelis nostri magnifici Gregorii comitis de Blaga nobis oblatis accepimus admodum displicenter, qualiter his [su]perioribus temporibus fidelis noster magnificus Anthonius comes de Blaga, frater ipsius exponentis, nescitur qua presum[ptuos]itatis audacia ductus bona ac res, portionesque possessionarias ipsius exponentis in castris Brwman et Bo[yna existentes] habitas a manibus ipsius exponentis indebite occupasset eundemque de eisdem excludendo et ejiciendo, ibidem quampluri[mos homines et] familiares suos interfici fecisset, et quamvis per alias literas nostras mandaverimus fidelibus nostris regnorum nostrorum Dalmatie, Croatie et Sclavonie banis, ut ipsi huiusmodi bona ipsius exponentis occupata, que idem [exponens reobt]inuisse dicitur, eidem exponenti remitti facere deberent et tenerentur, tamen idem com[es Ant]honius [nescitur quibus] respectibus bo[na] huiusmodi eidem exponenti usque modo remittere minime voluisset, neque ..... Scripsimus igitur [per a]lias literas nostras [eisdem] banis nostris, ut ipsi pretacta castra .... [a prefato] comite [Anth]onio reoccupari, eidemque exponenti rem[itti facere debeant et teneantur. Ubi autem aliquid indivisum in bonis] extaret, id una vobiscum coram testimonio [capituli ecclesie Zagrabiensis, quod per ipsum capitulum ad id] presentium serie transmitti iubemus, dividere et .... [debe-] ant et teneantur. Ideo volumus et mandamus fidelitatibus [quoque vestris, quatinus acceptis presentibus dum et] quando per ipsos banos nostros cum presentibus requisiti fueritis,

mox p[enes eosdem banos nostros insurgere ac bona ipsius exponentis] ab ipso Anthonio comite reoccupare, dictoque exponenti remittere et remitti facere [debeatis et teneamini; si que adhuc] inter ipsas partes ut prefertur indivisa forent, ex tunc illa, consuetudine illius regni nostri requirente, dividere et unicuique partium portionem sibi competentem coram dicto testimonio ipsius capituli Zagrabiensis extradare debeatis et teneamini, aliud non facturi; presentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum Bude, in festo sacratissimi Corporis Christi, anno eiusdem Millesimo quingentesimo septimo. 1507. jun. 3.

Relatio reverendi Petri prepositi Albensis, secretarii regie maiestatis.

Sok helyen az olvashatatlanságig elmosódott eredetije papíron, alján papírral fedett pecséttel s alól a bal sarkában *P. Berisl(o)* megjegyzéssel, X.

CCXXIX.

Kerepes, 1508. sept. 4.

II. Ulászló a magtalan szenkóczi nemesek javait hű szolgálataiért Blagay Antalnak adományozza.

Nos Wladislaus dei gratia rex Hungarie et Bohemie etc. memorie commendamus tenore presentium significantes quibus expedit universis, quod nos habentes considerationem ad fidelitatem et fidelium servitiorum merita fidelis nostri magnifici Anthonii de Blaga, que idem sacre inprimis huius regni nostri Hungarie corone, deinde etiam maiestati nostre pro locorum et temporum varietate cum omni fidelitatis constantia exhibuit et impendit, totales portiones possessionarias in possessione Zynkowcz, in comitatu Zagrabiensi existentes et habitas, que nobilium condam Heer dicti ac Luce et Demetrii de eadem Zynkowcz prefuissent, sed per mortem et defectum seminis eorundem ad sacram dicti regni nostri Hungarie coronam, consequenterque collationem nostram regiam iuxta antiquam et approbatam eiusdem regni nostri Hungarie

consuetudinem atque legem rite et legitime devolute esse perhibentur et condescense, simul cum totali et omni iure nostro regio, si quod in dictis portionibus possessionariis etiam alias qualitercunque haberemus aut eedem nostram ex quibuscunque causis, viis, modis et rationibus concernerent maiestatem, pariter cum cunctis earundem utilitatibus et pertinentiis quibuslibet, terris scilicet arabilibus cultis et incultis, agris, pratis, pascuis, campis, fenetis, silvis, nemoribus, montibus, vallibus, vineis vinearumque promontoriis, aquis, fluvii[s, pi]scinis, piscaturis aquarumque decursibus, molendinis et molendinorum locis, generaliter vero quarumlibet utilitatum et pertin[entiarum s]uarum integritatibus, quovis nominis vocabulo vocitatis, sub suis veris metis et antiquis existentibus, premissis sic [ut pre]fertur stantibus et se habentibus, memorato Anthonio Blaga, suisque heredibus et posteritatibus universis, si et in quantum e[edem] portiones possessionarie ad aliqua castra nostra fin[iti]ma non pertinent, dedimus, donavimus et contulimus, imo damus, donamus et conferimus iure perpetuo et irrevocabiliter tenendas, possidendas pariter et habendas, salvo iure alieno, harum nostrarum vigore et testimonio literarum mediante, quas in formam nostri privilegii redigi faciemus, dum nobis in specie fuerint reportate. Datum in Kerepes, feria secunda proxima ante festum Nativitatis glorio-
1508. sept. 4. sissime virginis Marie, anno domini Millesimo quingentesimo octavo, regnorum nostrorum Hungarie etc. anno decimo octavo, Bohemie vero vicesimo octavo.

Relatio venerabilis magistri Francisci Varday, custodis Albensis, secretarii regie maiestatis

Eredetije papiron, alján papírral fedett pecséttel s a hátán *Regestrata folio CCCLXXXXV anno 1508* följegyzéssel, Y.

CCXXX.

1509. jun. 14.

A zágrábi káptalan előtt Szenkóczi Mauricsevics Simon Blagay Antalt urának vallja.

Nos capitulum ecclesie Zagrabiensis memorie commendamus tenore presentium significantes quibus expedit universis, quod nobilis Simon Mawrychewych dictus de Zenkowcz assumpto onere et quovis gravamine Nicolai et Thome filiorum ab una, et discretus dominus Paulus de Hrazthoycza magnifici domini Anthonii comitis perpetui de Blagay capellanus in persona eiusdem partibus ab altera coram nobis personaliter constituti sponte confessi sunt in hunc modum, qualiter ipse nobilis Simon matura intra se animi deliberatione prius prehabita ob respectum sue, heredumque suorum tum presentium tum etiam futurorum defensionis et protectionis prefati magnifici domini Anthonii Blagay ditioni, imperio, protectionique et defensioni se subdidisset et commendasset, hac sub conditione, quod videlicet ipse et heredes sui ad nullum laborem nec solutiones qualescunque eidem magnifico domino Anthonio Blagay erunt obligati et astricti, dempto solum, quod in festo beati Martini episcopi annuatim nov. 11.
ipse et heredes sui unum florenum dare et persolvere debebunt, prefatus vero magnificus dominus Anthonius Blagay eundem nobilem Simonem, heredesque et posteritates eiusdem universos in priori statu et libertate pacifice et quiete tenere, ab omnibusque quibuscunque eundem vel eosdem molestantibus tueri et defensare promisisset, prout promisit coram nobis, harum nostrarum vigore et testimonio literarum mediante. Datum in octava Corporis Christi, anno eiusdem Mille- 1509. jun. 14.
simo quingentesimo nono.

Eredetije hártyán, melynek alsó széléből egy darab a függő pecséttel együtt kiszakadt, *111.*

CCXXXI.

1519. jul. 25.

A császmai káptalan jelenti II. Lajos királynak, hogy a Bakócz Tamás esztergomi érsek egyik tisztje annak, hogy a Blagay Antal özvegyét, fiát és leányát a Zágráb vármegyei Alsó-, Felső-, Külső-Lesztova, Rukovó és Hahovó birtokába visszaigtassák, kivont karddal ellene mondott.

Serenissimo principi et domino domino Ludovico dei gratia regi Hungarie et Bohemie etc., domino ipsorum naturali gratiosissimo capitulum ecclesie Chasmensis fidelitatem perpetuam orationumque suffragia devotarum in domino. Vestra noverit serenitas, quod cum nos reverentia qua decuit receptis literis eiusdem adiudicatoriis Bude, quinquagesimo die vigesimi diei
mart. 15. festi Epiphaniarum Domini proxime preteriti pro parte generose domine Barbare relicte, nec non Gaspar filii et puelle Iustine filie magnifici condam Anthonii de Blagay contra et adversus reverendissimum in Christo patrem et dominum Thomam cardinalem Strigoniensem etc. emanatis nobisque preceptorie loquentibus directis, quandam possessionariam restatutionem in se exprimentibus et denotantibus, iuxta quarum continentiam una cum nobile Petro Gerethych de Sanderkowcz homine serenitatis vestre regio inter alios homines in eisdem literis serenitatis vestre nominatim conscriptos expresso, de curia ipsius serenitatis vestre regia ad id specialiter transmisso nostrum hominem videlicet discretum dominum Franciscum, rectorem altaris beati Iohannis euangeliste chorique ecclesie nostre Chasmensis predicte prebendarium ad huiusmodi exequutionem, contentaque ipsarum literarum serenitatis vestre adiudicatoriarum ac iudiciariam suam commissionem in eisdem expressam fideliter peragenda nostro pro testimonio transmisimus fide dignum, tandem iidem exinde ad nos reversi nobis concorditer retulerunt eo modo, quod cum pretactus homo serenitatis vestre, ipso nostro testimonio
jul. 22. presente, in festo beate Marie Magdalene proxime preterito ac aliis diebus immediate post se se affuturis et sequentibus ad id aptis et sufficientibus ad facies possessionum

Felsewlezthowa, Alsolezthowa, Kylsewlezthowa, Rwkowo et Hahowo vocatarum, omnino in comitatu Zagrabiensi existentium habitarum, vicinis et commetaneis earundem universis et presertim nobilibus Blasio Radozlawyth de Alsogradecz, Mathia Kasthrylowyth de eadem in persona venerabilis capituli ecclesie Zagrabiensis, item egregiis Iohanne Rezych de Wzthyzanye in sua ac magnifici domini Nicolai comitis de [Z]rynyo personis, Thoma Farkasych de Krysthych, Andrea Kazych, Gregorio Pawle[kowych] similiter de eadem, Iohanne Fwlchyth, Kyryn Fratrychewyth, Georgio Lywbych, Simone Gwrwz[l]wych, Nicolao Jankowych (de) Pethrowlyan, Nicolao *) Syrawyth de Syrawycza Gorycza, Ju . . ., Gregorio Herczegowych de Krysthych ac Petro Sarchych de Grangya inibi legitime convocatis et presentibus accedendo prescriptas possessiones Felsewlezthowa, Alsolezthowa, [K]ylsewlezthowa, Rwkowo et Hahowo vocatas, omnino in prescripto comitatu Zagrabiensi existentes habitas simul cum earundem utilitatibus et pertinentiis quibuslibet memorate domine Bar[bar]e actrici, nec non Gaspari filio et puelle Iust(in)e filie eiusdem statuere ac eosdem in eisdem collocare voluisset, tunc providus Kyrynus pixidarius de Rawysno de commissione et voluntate prefati reverendissimi domini Thome cardinalis Strigoniensis eosdem serenitatis vestre et nostrum homines ab exequutione prescriptarum literarum serenitatis vestre adiudicatoriarum evaginato gladio repulisset nec easdem debite demandari permisisset potentia mediante. Cuius quidem exequutionis seriem modo quo supra facte ad tricesimum secundum diem diei exequutionis huiusmodi serenitati vestre aug. 22.
fideliter duximus rescribendam, pretactisque literis serenitatis vestre adiudicatoriis, capite sigilli vestri consignatis in specie remissis. Datum quarto die diei exequutionis prenotate, anno 1519.
domini Millesimo quingentesimo decimo nono. jul. 25.

II. Lajosnak 1523. jun. 23-án kelt ítéletlevelében, hátrább.

*) Ez a név tévedésből az eredetiből hiányzik.

CCXXXII.

Nünberg, 1523. jan. 21.

Ferdinánd megparancsolja Rauber András karinthiai helytartónak, hogy Blagay Istvánnak a szent-veithi fegyvertárból két heverő ágyut és egy tonna puskaport adjon.

Ferdinand etc.

Getrewer lieber.

Wir haben dem edlen vnnserm lieben besonndern Steffan grauen zu Blagaw die zwo eisnen buchsen, so zu Sanndt Veit im munszhaus ligen, darzue ain tunnen puluer zu solhen puchsen aus notdurfft vnd etlichen vrsachen zugeben gnediglich bewilligt. Demnach emphelhen wir dir mit ernst, das du genantem grafen auf sein ansuechen die obgemelten zwo eisnen puchsen in gedachtem munszhaus zu Sand Veit ligenndt mitsambt ainer tunnen puluer furderlichen zu seinen handen raichest und einanntworttest, so soll dir solhs in deiner raittung auf sein quittung gelegt werden. Daran tust du
1523. jan. 21. vnnser ernstliche maynung. Geben zu Nurnberg, am 21. tag Ianuarii, anno etc. 23.

Ferdinand.

Salamanca.

Czim: An Andre Rauber, vizthumb in Kerndten.

Egykorú bejegyzés, homlokán *Beuelh, dem grauen zu Blagaw zwo puchsen vnd ain tunen pulfer zugeben* földjegyzéssel Bécsben a cs. és kir. közös pénzügy-ministerium lltárában, *Gedenkbuch Oesterreich 1521—1523. tom. 19., fol. 103b.*

CCXXXIII.

Buda, 1523. jun. 18.

II Lajos megparancsolja Szatmári György esztergomi érseknek, Ujlaki Lőrincznek, Verbőczi Istvánnak s bármily rendű és rangú bíróságnak, hogy Kliszszai András toposzkai apátnak Blagay Istvánnal való pereit egy évre halaszszák el.

Ludovicus dei gratia rex Hungarie et Bohemie etc. fidelibus nostris reverendissimo in Christo patri domino Georgio archiepiscopo Strigoniensi, legato nato, primati Hungarie ac supremo cancellario nostro, ac illustri Laurentio de Wylak duci Bozne, iudici curie nostre et egregio magistro Stephano de Werbewcz personalis presentie nostre in iudiciis locumtenenti vestraque in iudicatu vices gerentibus, preterea egregiis magistris protonotariis curie et sedis nostre iudiciarie coassessoribus, ac comiti et iudicibus nobilium quorumcunque comitatuum, cunctis etiam aliis regni nostri iudicibus et iustitiariis, ecclesiasticis videlicet et secularibus presentes nostras visuris salutem et gratiam. Quia fidelis noster reverendus Andreas abbas de Thopoczka postquam ex gratia nostra regia adeptus ipsam abbatiam de dicta Thopoczka sepius literis nostris preceptoriis requisivit exequutores testamentarios reverendissimi condam domini cardinalis Strigoniensis, ut sibi privilegia, literas ac literalia instrumenta ad ipsam abbatiam pertinentia uti legitimo successori ipsius reverendissimi cardinalis in ea abbatia redderent et restituerent, nec usque in hodiernum diem ipsa privilegia, literas ac literalia instrumenta ab ipsis exequutoribus habere potuisset, quibus non habitis nullo modo valet aut potest iura ipsius abbatie defendere et protegere; quocirca fidelitati vestre harum serie firmissime precipiendo committimus et mandamus, quatinus universas causas, que inter magnificum Stephanum de Blagay et ipsum Andream abbatem ratione occupationis quorundam bonorum vertuntur, a data presentium per anni circulum prorogare et differre debeatis et teneamini, ipsumque abbatem in eadem causa seu eius articulis ad ipsius

magnifici Stephani instantiam iudicare vel vestro astare iudicio et iudicatui cogere et compellere non presumatis, nec sitis ausi modo aliquali, presentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum Bude, feria quinta proxima post festum beato-
1523. jun. 18. rum Viti et Modesti martyrum, anno domini Millesimo quingentesimo vigesimo tertio.

II. Lajosnak 1523. jun. 23-án kelt ítéletlevelében, hátrább.

CCXXXIV.

Buda, 1523. jun. 23.

II. Lajos király Kliszszai András toposzkai apátot Blagay Istvánnal a Zágráb vármegyei Alsó-, Felső, Külső-Lesztova, Rukovó és Hahovó felett folyó perben ezeknek visszaadására és egy márka bírságra ítéli s megparancsolja a császmai káptalannak, hogy az ítéletet hajtsa végre.

Ludovicus dei gratia rex Hungarie et Bohemie etc. fidelibus nostris capitulo ecclesie Chasmensis salutem et gratiam. Noveritis, quod cum iuxta iudiciariam commissionem nostram, literarumque nostrarum adiudicatoriarum exinde confectarum pro parte generose condam domine Barbare relicte, ac Gaspar filii et puelle Iustine filie magnifici olim Anthonii de Blaga contra reverendissimum in Christo patrem dominum Thomam cardinalem Strigoniensem etc. Bude, quin-
1519. mart. 15. quagesimo die vigesimi diei festi Epiphaniarum Domini, anno eiusdem Millesimo quingentesimo decimo nono transacto celebrati emanatarum homo noster infra declarandus de curia nostra regia per nos ad id specialiter transmissus, presente vestro testimonio, ad facies possessionum Felsewlezthowa, Alsolezthowa, Kylsewlezthowa, Rwkowo et Hahowo vocatarum, omnino in comitatu Zagrabiensi existentium habitarum, easdem simul cum cunctis ipsarum utilitatibus et pertinentiis quibuslibet iuxta series et continentiam prescriptarum literarum nostrarum adiudicatoriarum, contradictione prefati condam domini Thome cardinalis et aliorum quorumlibet previa ratione non obstante, eisdem actoribus restatuere et horum seriem ad tri-
apr. 15. cesimum secundum diem diei exequutionis huiusmodi ex hinc

fiende computandum nostre personali presentie rescribere debuissetis; a quo quidem tricesimo secundo prescripti quinquagesimi diei dicti festi Epiphaniarum Domini in predicto anno eiusdem Millesimo quingentesimo decimo nono transacto preteriti causa partium prescripta partes inter easdem seriebus literarum nostrarum prorogatoriarum ventilando ultimatim presentem sabbatum post festum beatorum Viti et Modesti martyrum noviter transactum attigisset et in nostram personalem presentiam devenisset, quo instante Gregorius de Mykola pro egregio Stephano filio condam Gregorii de Blaga, in quem mortuis condam Anthonio Blagay et Gaspar filio eiusdem presens causa est condescensa, cum procuratoriis literis nostris, presente ibidem et personaliter adherente Gregorio literato de Zenth Iwan, qui pro venerabile Andrea de Clisio commendatario seu abbate de Thopoczka, in quem mortuo reverendissimo condam domino Thoma cardínale Strigoniensi alias commendatario predicte ecclesie de Thopoczka presens causa est redacta, cum procuratoriis literis nostris coram dicta nostra personali presentia astabat, eandem nostram personalem veniendo in presentiam literas vestras super exequutione pretactarum literarum nostrarum adiudicatoriarum relatorias dicte nostre personali presentie presentavit hunc tenorem continentes: Serenissimo principi et domino domino Ludovico dei gratia regi Hungarie — — *sat., l. a király 1519. jul. 25-én kelt levelét, elébb.* — Quibus exhibitis et presentatis prefatus procurator dicti actoris in persona eiusdem eidem ex parte memorati in causam attracti per nos in premissis iuris equitatem supplicavit impartiri. Quo percepto prefatus Gregorius de Zent Iwan legitimus ut prefertur procurator prenotati in causam attracti nostram personalem veniens in presentiam allegavit eo modo, qualiter prefatus Andreas in causam attractus a maiestate nostra literas haberet prorogatorias, quibus mediantibus maiestas nostra universas et quaslibet causas suas per anni circulum motas distulit et gratiose prorogavit, et in horum verborum suorum approbationem exhibuit et presentavit nobis easdem literas nostras prorogatorias in papyro patenter editas. Quarum tenor talis est: Ludovicus dei gratia rex Hungarie — — *sat., l. a király 1523. jun.*

1519. apr. 15.

(1523.) jun. 20.

18-án kelt levelét, elébb. — Quibus exhibitis et presentatis procuratores partium ante dictarum suis partibus per nos in premissis iudicium et iustitiam supplicarunt elargiri.

Verum quia tempore premisse statutionis ante dicte iudiciarie commissionis nostre, literarumque nostrarum predictarum in persona prelibati condam domini Thome modo quo supra ante dictis nostro et vestro hominibus restitisse, sicque huiusmodi iudiciariam deliberationem et commissionem nostram ad effectum perducere non valuisse, ex seriebus et continentiis prescriptarum literarum vestrarum rescriptionalium superius presentibus verbotenus insertarum clare adinveniebatur, preinserte vero litere nostre prorogatorie eidem in causam attracto minime suffragari posse videbantur, propter quod premissa iudiciaria commissio nostra vice iterate exequutioni demandari ac in omnibus suis punctis, clausulisque et articulis vice iterato peragi, perficique et nichilominus prefatus Andreas abbas in causam attractus pro prescripta repulsione predictorum nostri et vestri hominum modo premisso in persona eiusdem condam domini Thome cardinalis facta in una marcha auri, septuaginta duos florenos auri faciente, in duabus nostris iudiciariis, in tertia vero partibus prefati actoris partis scilicet adverse manibus persolvenda convinci et aggravari debere nobis ac prefatis dominis prelatis et baronibus, magistrisque protonotariis et regni nostri nobilibus, sedis scilicet nostre iudiciarie iuratis coassessoribus nobiscum in iudicio et examine presentis cause constitutis et existentibus perspicue agnoscebatur, pro eo nos de eorundem dominorum prelatorum et baronum, magistrorumque protonotariorum et predicti regni nostri nobilium, sedis scilicet nostre iudiciarie iuratorum coassessorum quesito et assumpto superinde consilio prematuro prescriptam primariam iudiciariam commissionem nostram iuxta series et continentias prescriptarum literarum nostrarum adiudicatoriarum in cunctis suis punctis, clausulisque et articulis effectui mancipando, prefatum vero Andream abbatem pro prenarrata repulsione dictorum nostri et vestri hominum in prescripta una marcha auri, septuaginta duos florenos auri faciente, convictum et aggravatum fore decernentes et committentes: fidelitati igitur

vestre harum serie firmiter precipiendo committimus et mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum, quo presente Nicolaus Syraych de Syraycha Gorycza aut Paulus vel Simon de eadem, sin Michael Grexych de Zynkowcz sive Nicolaus Jankowyth de Pethrowlyan aliis absentibus homo noster de curia nostra regia per nos ad id specialiter transmissus pretactam primariam iudiciariam deliberationem et commissionem nostram, iuxta series et continentias prescriptarum literarum nostrarum adiudicatoriarum in cunctis ut prefertur suis punctis, clausulisque et articulis peragat, perficiat et exequatur variatione sine omni, tandem vero ad facies iurium possessionariorum annotati Andree abbatis in causam attracti ubilibet habitorum, vicinis et commetaneis eorundem universis inibi legitime convocatis et presentibus, accedendo habita prius eorundem iurium possessionariorum legitima reambulatione et condigna estimatione, exclusisque portionibus aliorum, quorum de eisdem et primo de rebus et bonis eiusdem mobilibus, tandemque si necesse fuerit de eisdem iuribus possessionariis tot et tantum, quot videlicet et quantum se ad valorem prescripte unius marce auri, septuaginta duos florenos auri facientis, extendere videbitur, in duabus ut prefertur nostris iudiciariis, in tertia vero partibus prefati actoris partis scilicet adverse manibus titulo pignoris statuat et applicet contradictione prefati Andree abbatis convicti et aliorum quorumlibet previa ratione non obstante; et post hec huiusmodi vice iterate possessionarie exequutionis ac dicte unius marce auri titulo pignoris statut(ionis) inibi peracti negotii seriem ut fuerit expediens ad tricesimum secundum diem diei huiusmodi exequutionis legitime perdurandum dicte nostre personali presentie fideliter rescribatis. Datum Bude, quarto die termini prenotati, anno domini Mille- 1523.
simo quingentesimo vigesimo tertio. jun. 23.

Kivül: Fidelibus nostris capitulo ecclesie Chasmensis pro egregio Stephano filio condam Gregorii de Blaga, in quem mortuis condam Anthonio de Blaga et Gaspar filio eiusdem presens causa est condescensa, contra venerabilem Andream de Clisio decretorum doctorem, commendatarium seu

abbatem de Thopoczka, in quem mortuo reverendissimo condam domino Thoma cardinale et alias commendatario dicte abbatie presens causa est condescensa, super quadam vice iterata possessionaria exequutione per nostrum et vestrum homines modo intra scripto fienda memorialis, cuius series ad terminum intra scriptum legitime perdurandum ut fuerit expediens est reportanda ad iudicem.

Lecta et extradata per me magistrum Nicolaum Mylethynczy protonotarium.

Coram me magistro Stephano Henczelfy protonotario.

Eredetije papíron, záró pecsét maradványaival. *Z.*

CCXXXV.

1523. jul. 12.

A császmai káptalan jelenti II. Lajos királynak, hogy parancsára Blagay Istvánt Kliszszai András toposzkai apát ellenében a Zágráb vármegyei Alsó-, Felső-, Külső-Lesztova, Rukovó és Hahovó birtokába visszaigtatta; továbbá az apát Behovó birtokát az egy márka bírság fejében a bíróságnak és Blagay Istvánnak zálogba vetette.

Serenissimo principi et domino domino Ludovico dei gratia Hungarie et Bohemie etc. regi, domino ipsorum naturali gratiosissimo capitulum ecclesie Chasmensis fidelitatem perpetuam orationumque suffragia devotarum. Vestra noverit serenitas, quod cum nos reverentia qua decuit receptis literis eiusdem adiudicatoriis Bude, quarto die sabbati proximi post
jun. 23. festum beatorum Viti et Modesti martyrum pro parte egregii Stephani filii condam Gregorii de Blaga contra venerabilem dominum Andream de Clisio decretorum doctorem, commendatarium seu abbatem de Thopozka emanatis nobisque preceptorie loquentibus et directis, quandam vice iteratam possessionariam executionem in se exprimentibus et denotantibus,

iuxta earundem continentiam una cum nobili Nicolao Sy[r]aych de Syryaycha Gorycza homine serenitatis vestre regio inter alios homines in eisdem literis serenitatis vestre nominatim conscriptos, expresso, de curia serenitatis vestre regia ad id specialiter transmisso nostrum hominem discretum videlicet Mathiam presbyterum, rectorem altaris Omnium Sanctorum chorique ecclesie nostre Chasmensis predicte prebendarium ad huiusmodi exequutionem, contentaque ipsarum literarum serenitatis vestre adiudicatoriarum ad iudiciariam commissionem in eisdem expressam fideliter peragenda nostro pro testimonio transmisissemus fide dignum, qui tandem exinde ad nos reversi nobis sub corporali eorum iuramento de et super fideli eorum exequutione coram nobis prestito concorditer retulerunt eo modo, quomodo prefatus homo serenitatis vestre, ipso nostro testimonio presente, feria tertia infra octavas Visitationis beatissime Marie virginis proxime preterita ac aliis diebus immediate post se se sequentibus ad id aptis et sufficientibus ad facies possessionum Felsewlezthowa, Alsolezthowa, Kylsewlezthowa, Rwkowo et Hahowo vocatarum, omnino in comitatu Zagrabiensi existentium habitarum, vicinis et commetaneis earundem universis et presertim nobilibus Blasio Radozlawchych, Mathia Kastrylowych de Also Gerecz in persona venerabilis capituli ecclesie Zagrabiensis, Nicolao Mylwh Janycharych dicto de Lezkowcz, altero Nicolao similiter Janycharych de eadem, Blasio Prybathoych, Luca Wezelychych de eadem in persona magnifici Nicolai comitis de Zrinio, Michaele Skornych de Zenkowcz, Gregorio Pawlekowych de eadem Zenkowcz, Paulo Syraych de Syraycha Gorycza et aliis quampluribus similiter vicinis et commetaneis inibi legitime convocatis et presentibus, accedendo prescriptas possessiones Felsewlezthowa, Alsolezthowa, Kylsewlezthowa, Rwkowo et Hahowo vocatas, omnino in prescripto comitatu Zagrabiensi existentes habitas simul cum earundem utilitatibus et pertinentiis quibuslibet memorato Stephano de Blagay actori scilicet statuisset et eundem in dominium earundem possessionum collocasset. Tandem vero eodem die feria tertia prescripta ad faciem totalis possessionis ipsius abbatis Behowo vocate, in prefato comitatu Zagrabiensi existentis habite, pre-

jul. 7.

jul. 7

scriptis vicinis et commetaneis similiter inibi convocatis et presentibus, accedendo eandem possessionem Behowo vocatam simul cum cunctis pertinentiis eiusdem pro una marca auri, septuaginta duos florenos auri faciente, in duobus ut prefertur vestris iudiciariis, in tertia vero partibus prefati actoris, partis scilicet adverse manibus titulo pignoris similiter statuisset et applicasset, contradictione prefati Andree abbatis et aliorum quorumlibet previa ratione non obstante. Cuius quidem vice iterate possessionarie executionis seriem ad tricesimum secundum diem diei huiusmodi exequutionis legitime perdurandum personali presentie serenitatis vestre ut fuit expediens duximus rescribendam, pretactis literis eiusdem serenitatis vestre adiudicatoriis simul cum presentibus in specie remissis. Datum
1523. sexto die diei executionis prenotate, anno domini Millesimo
jul. 12. quingentesimo vigesimo tertio.

Kivül: Personalis presentie regie maiestatis pro egregio Stephano filio condam Gregorii de Blaga, in quem mortuis condam Anthonio de Blaga et Gaspar filio eiusdem presens causa est condescensa, contra venerabilem Andream de Clisio decretorum doctorem, commendatarium seu abbatem de Thopozka, in quem mortuo reverendissimo condam domino Thoma cardinale et alias commendatario dicte abbatie presens causa est condescensa, super quadam vice iterata possessionaria executione modo intra scripto facta memorialis, cuius series ad terminum intra scriptum legitime perdurandum est reportanda ad iudicem.

Eredetije papiron, záró pecsét maradványaival, *112.*

CCXXXVI.

Róma, 1531. jun, 20.

András presbyter bíbornok bizonysága szerint VII. Kelemen pápa György csetinai apátot felhatalmazta arra, hogy Zluni Györgyöt és Blagay Istvánt feleségeikkel együtt a harmadízi rokonság daczára kötött házasság miatt szokásos mindennemű egyházi fenyíték, s Blagay István anyját leányaival együtt, török fogságba esése idején, a Rómába való zarándoklásra nézve tett fogadalma alól feloldozhassa.

Andreas miseratione divina ecclesiae sanctae Priscae presbyter cardinalis de Valle ac totius ordinis minorum protector, gubernator et corrector etc. universis et singulis Christi fidelibus praesentes literas inspecturis salutem in domino sempiternam. Noveritis, quod sanctissimus in Christo pater et dominus noster, dominus Clemens divina providentia papa septimus misericorditer saluti animarum attendens, habens notitiam, quod nobilis Georgius de Zlunio cum Anna sorore nobilis Stephani de Blagay et ipse Stephanus cum Dorothea sorore eiusdem Georgii sibi invicem tertio consanguinitatis gradu coniunctis matrimonium per verba de praesenti contraxera(n)t et carnali copuli consummaverant, concessit vivae vocis oraculo religioso viro fratri Georgio, custodi custodiae Cetini ordinis fratrum minorum regularis observantiae partium Corvatiae, ut Georgium et Annam ac Stephanum et Dorotheam coniuges praedictos a quibusvis excommunicationibus aliisque sententiis, censuris et poenis, quas occasione praemissorum quomodolibet incurrerint, absolvere et cum eis ut in matrimoniis per eos huiusmodi respective remanere libere et licite valeant, dispensare ac prolem susceptam, si qua sit et suscipiendam exinde licentiam decernere, ac matri dicti Stephani votum de visitando limina apostolorum Petri et Pauli per eam et eius filias, dum a turcis captivatae erant, solvere et in alia pietatis opera commutare libere et licite valeat, eidemque Georgio custodi super praemissis plenariam ac liberam facultatem concessit. In quorum omnium et singulum fidem praesentes has nostras de mandato prae-

fati sanctissimi domini nostri fieri fecimus, sigillique nostri
1531. rotundi appensione communiri et per secretarium nostrum
jun. 20. subscribi mandavimus. Datum Romae, die XX. Iunii, 1531.

Nos Andreas sanctae Priscae presbyter cardinalis de Valle, protector fidem faciens ut supra, manu propria.

Nicolaus Franchus secretarius.

Eredetije hártyán, vörös czérna zsinóron függő bádog-szelenczébe nyomott viasz-pecséttel a herczeg Eszterházy család kismartoni ltárában. *fasc. K. nr. 93. Rep. 42.*

CCXXXVII.

Bruman, 1533. febr. 23.

Grubar Lénárt házassági szerződése Blagay Dorottyával.

Nos Leonardus Grwbar dominus Zamobori etc. tenore praesentium significamus universis et singulis dominis, ad quorum notitiam praesentes pervenerint et quibus scire expedit, quod nos post decessum conthoralis nostrae legitimae nolentes uxore carere legitima propter spem sobolis, nec cupientes aliquam copiam rerum et possessionum aliquarum, sed ut omnis pars ex prole nobili generosaque aut magnifica coniugium nostrarum hereditaret, quapropter omnem spem post deum et conatum nostrum dirigentes in prosapiam illustrem, magnificamque de genere dominorum Ursinorum, sororem seu germanam spectabilis et magnifici domini Stephani comitis de Blagay etc., domicellam nomine Dorotheam per magnificos et potiores amicos nostros legitimari nobis postulavimus et procuravimus, quod quidem omnipotens deus et praefatus dominus Stephanus annuit et concessit, imo tandem desponsare nos permisit et fecit, tali sub conditione, quod si divina clementia spem seu prolem nostro coniugio dederit, et nos marem, priusquam coniugem sobolemque nostram, ex hoc

saeculo migrare iusserit, ex tunc de bonis nostris propriis et si alteri viro coniux nostra maritari voluerit, et ita accesserit, assignamus et inscribi facimus dominae coniugi nostrae quatuor millia florenos hungaricales auri boni et iusti ponderis, eidem plene dantes et assignantes; si vero absque heredibus, quod avertat misericors deus, ab hac luce migraverimus, tunc praefata domina coniux nostra castrum nostrum Zamobor tamdiu possideat et nullo alteri cedat, quousque eidem octo millia florenos curtatos vulgo raynichky ad manus assignentur; habita vero praetacta summa florenorum plene debiteque, cui concernerit, praefatum castrum Zamobor cum aliis rebus, ut nos legaverimus, ipsa domina assignare teneatur; hoc non praetermisso, quod fide humanitateque nostra promittimus, quod post desponsationem nostram infra perfectionem matrimonii super his omnibus promissionem nostram ac obligationem literis et privilegiis regiae maiestatis confirmari, ratificarique curabimus et faciemus et ipsum praefatum dominum Stephanum sua vita durante pro dote, quae ipsam dominam et coniugem nostram concerneret, quietum et liberum reddimus facimusque. In quorum robur et testimonium, firmitatemque fide et sigillo nostro usuali praesentes inscribi fecimus et consignavimus. Datum in Bruman, Februarii vigesima tertia die, anno domini Millesimo quingentesimo trigesimo tertio. 1533. febr. 23.

Leonardus Gruuebar
manu propria.

A zágrábi káptalannak *spectabilis et magnificus dominus Nicolaus Thersachky de Frangepanibus, Weglae, Segniae Modrusiique comes* és neje Blagay Dorottya részére 1549. jun. 4-én kelt átiratában, a Frangipani család friauli ltárában, *106*.

CCXXXVIII.

Bécs, 1534. dec. 10.

I. Ferdinánd a Zágráb vármegyei Zmerczkovicset szolgálatai jutalmáúl és ezer magyar forintért Blagay Istvánnak inscribálja.

Nos Ferdinandus etc. recognoscimus per praesentes literas nostras, quod nos habita ratione servitiorum fidelis nostri spectabilis et magnifici Stephani comitis de Blaga, quae nobis et sacrae regni nostri (Hungariae) coronae non minus fideliter quam diligenter impendit, possessionem nostram Smerczkowythy vocatam, in comitatu Zagrabiensi existentem cum omnibus eius utilitatibus et pertinentiis pro mille florenis hungaricis in sortem servitiorum suorum eidem Stephano comiti duximus inscribendam et obligandam, ita ut eam ipse et heredes sui tamdiu teneant, quoad de huiusmodi mille florenis per nos, vel liberos et successores nostros eisdem satisfactum fuerit, quum autem eiusmodi floreni mille eis fuerint redditi, teneantur absque ulla mora et excusatione eam nobis, vel liberis et successoribus nostris remittere, imo inscribimus et obligamus harum nostrarum vigore et testimonio literarum. Datum Viennae, feria quinta post festum Conceptionis gloriosissimae virginis Mariae, anno domini 1534., regnorum nostrorum romani quarto, aliorum vero nono.

1534. dec. 10.

Egykorú bejegyzés az orsz. lltárban, *Liber Reg. I. pag. 246*

CCXXXIX.

Bécs, 1534. dec. 10.

I. Ferdinánd az osztrosáczi egyházat tized szedési jogában a Blagay István kérésére megerősíti.

Nos Ferdinandus etc. tenore praesentium significantes, quod nostri veniens in praesentiam fidelis noster spectabilis et magnificus Stephanus comes de Blaga exposuit nobis, quemadmodum ecclesia parrochialis in oppido suo Ostrozacz ex antiqua episcoporum ecclesiae Tinniniensis ordinatione, summi pontificis indulto ac divorum regum Hungariae praecessorum nostrorum consensu percipiat decimas omnes tam vini quam frumenti in territorio eiusdem oppidi, supplicans nobis, ut ecclesiam ipsam in huiusmodi suo iure conservare dignaremur. Qui quum iustis subditorum nostrorum precibus libenter flectamur, dictam ecclesiam in possessione seu perceptione ipsarum decimarum, quatenus ex ordinatione episcoporum ecclesiae Tinniniensis, indulto summi pontificis ac praecessorum nostrorum regum consensu eas percipit, relinquimus harum nostrarum vigore et testimonio literarum. Datum Viennae, feria quinta post festum Conceptionis gloriosissimae virginis 1534.
Mariae, anno domini 1534., regnorum nostrorum romani quarto, dec. 10.
aliorum vero nono.

Egykorú bejegyzés az orsz. lltárban, ***Liber. Reg. I. pag. 247.***

CCXL.

Bécs, 1534. dec. 10.

I. Ferdinánd Blagay Istvánt a topliczai apátságtól zálogban bírt Zágráb vármegyei Alsó-, Felső-Lesztova, Rukovó, Grangya és Hahovó uraságában megerősíti.

Nos Ferdinandus divina favente clementia romanorum, Hungariae et Bohemiae etc. rex, semper augustus, infans Hispaniarum, archidux Austriae, dux Burgundiae et Slesiae, marchio Moraviae, comes Tirolis etc. memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis, quod nostri veniens in praesentiam fidelis noster spectabilis et magnificus Stephanus comes de Blaga exposuit nobis, quemadmodum maiores sui quasdam possessiones seu villas monasterii de Thoplycza, superiorem videlicet et inferiorem Lezthowa ac Rwkowo, praeterea Granya et Hahowo ab eiusdem monasterii abbatibus primo pignoris titulo, deinde sub certa pensione acceperint, et ab eo tempore habito a praecessoribus nostris regibus Hungariae consensu eas possederint, supplicans nobis ipse Stephanus comes, ut eum in possessione dictarum villarum seu possessionum conservare dignaremur. Unde nos accepta eius supplicatione, habitaque ratione servitiorum ipsius, quae nobis et regni nostri (Hungariae) coronae in his rerum tempestatibus fideliter et constanter impendit, eundem heredesque suos in possessione dictarum villarum seu possessionum, quatenus ex abbatum donatione seu locatione perpetua et consensu praecessorum nostrorum regum Hungariae eas possidet, iisdem, quibus maiores ipsius eas acceperunt, conditionibus confirmamus harum nostrarum, quas secreto sigillo nostro, quo ut rex Hungariae utimur, pendenti communiri fecimus, vigore et testimonio literarum. Datum Viennae, feria quinta proxima post festum Conceptionis beatissimae
1534. dec. 10 virginis Mariae, anno domini 1534., regnorum nostrorum romani quarto, aliorum vero octavo.

Egykorú bejegyzés az orsz. lltárban, *Liber Reg. I. pag. 247.*

CCXLI.

Prága, 1542. jan. 16.

Ferdinánd megparancsolja Zrínyi Miklósnak, hogy Blagay Istvánt Menith birtokában jogtalanul háborgatni ne merészelje.

Ferdinandus divina favente clementia romanorum, Hungariae, Boemiae etc. rex, semper augustus, infans Hispaniarum, archidux Austriae etc.

Spectabilis ac magnifice fidelis dilecte.

Magnificus Stephanus Ursinus comes de Blaga fidelis dilectus nobis per supplicationem significandum curavit, oppidum Menyth, bonaque et iura ad eum pertinentia optimo iure ad se ac domum suam pertinere, eaque in re se privilegium antiquissimum quondam Caroli regis habere, cuius privilegii exemplum coram nobis sub sigillo capituli ecclesiae Zagrabiensis protulit, quod quamvis ita sit, tamen tu nescitur quo sub praetextu ad bona illa inhians, ea ad tuum ius trahere nitereris. Accepta igitur eius supplicatione, iniquum atque inconveniens esse videretur, ut qui a tot iam temporibus eius oppidi ac bonorum possessionem habuit, nunc tandem ab eo alienarentur. Quam ob rem tibi mandamus, ne ipsum Blagay praeter aequitatem et absque digna causa in iuribus bonorum illorum impedias, etenim si nec possessionem ipsorum bonorum aliquando habuisti, nec aliquod efficax in iis ius habuisti, non est, cur ea tibi indebite vindices; secus igitur ne feceris. Datum in arce nostra Pragensi, die decima sexta Ianuarii, anno domini Millesimo quingentesimo quadragesimo secundo. 1542. jan. 16.

Ferdinandus m. p.

Kívül: Spectabili et magnifico Nicolao comiti de Zrynyo, fideli dilecto.

Eredetije papíron, papírral fedett záró pecséttel, *Aa.*

CCXLII.

Bécs, 1549. jan. 9.

I. Ferdinánd megparancsolja Zrínyi Miklós horvát bánnak, hogy az özvegy Blagay Istvánné és fia által tiszttartójuk Bakszics Antal ellen hűtlen sáfárkodása, ez által pedig amazok ellen javainak elvétele miatt inditott perben a felek meghallgatása után mondjon ítéletet.

Ferdinandus divina favente clementia romanorum, Hungariae, Bohemiae etc. rex, semper augustus, infans Hispaniarum, archidux Austriae etc. fideli nostro spectabili et magnifico Nicolao comiti Zriniensi, regnorum nostrorum Dalmatiae. Croatiae et Sclavoniae bano salutem et gratiam. Expositum est maiestati nostrae in personis generosae et magnificae [do]minae Dorotheae relictae et Francisci filii magnifici quondam Stephani Ursini comitis de Blagay, quomodo tempore exacto nobilis Anthonius Baxych servitor conductitius et omnium bonorum ipsorum exponentium administrator, vivente adhuc ipso olim Stephano de Blagay, subditis eorundem exponentium varia et maxima damna intulisset, quo quidem Stephano Ursino domino suo morte subita e vivis sublato idem Anthonius Baxych collectis rebus dictorum exponentium, arreptoque puero Francisco filio eiusdem dominae exponentis, et extra portam castri sui Bruman vocati inter thurcas, qui tum pro redemptione captivorum thurcarum forte adfuisse dicuntur, relicto in crepusculo noctis ad te fugisset, nobisque per supplicationem suam declarasset, quomodo dicti exponentes bona et res suas in valore trium millium florenorum accepisse(n)t, cum tamen iidem exponentes dicunt se nihil rerum suarum accepisse, supplicantes nobis humiliter, ut eis superinde gratiose providere dignaremur et ne pateremur ipsos per praefatum Anthonium Baxych damno affici. Quorum nos humili supplicatione accepta, volentes causam et differentiam hanc partes inter praefatas iure mediante revider facere et neutri earum citra iuris revisionem iniuriam fieri cognitionem et revisionem eiusdem causae inter easdem partes, quemadmodum antea quoque per alias literas nostras tibi com-

misisse dicimur tibi duximus committendam, prout et committimus per praesentes, quare fidelitati tuae harum serie firmiter committimus et mandamus, quatinus acceptis praesentibus in uno certo et brevi termino partibus ipsis per te praefigendo locoque tibi et eisdem idoneo, adhibitis tibi aliis etiam nobilibus, iurisperitis in causa hac neutri partium suspectis, vocatis eisdem vel earum legitimis procuratoribus tui in praesentiam, auditisque et intellectis earundem propositionibus, allegationibus et responsis, admissis etiam testimoniis fide dignis et documentis probabilibus causa in praescripta, secundum deum et eius iustitiam verum et rectum iudicium facere, et si memorati exponentes legitimis sufficientibusque testimoniis comprobare poterint ante dictum Anthonium Baxych servitorem conductitium, bonorumque suorum omnium administratorem fuisse et rationem administrati officii sui non dedisse, ex tunc tu eundem Anthonium Baxych ad dandam eisdem exponentibus officii sui rationem ad eos remittere debeas et tenearis, secus non facturus; praesentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum Viennae, nona mensis Ianuarii, anno domini Millesimo 1549.
quingentesimo quadragesimo nono. jan. 9.

Zrínyi Miklós dalmát, horvát és tótországi bán 1549. apr. 7-én kelt ítéletlevelében, hátrább.

CCXLIII.

Zágráb, 1549. apr. 7.

Zrínyi Miklós dalmát, horvát és tótországi bán megparancsolja a zágrábi káptalannak, hogy arra nézve: valljon Bakszics Antal Zluini Dorottyának, néhai Blagay István özvegyének és fiának Ferencznek fizetett tisztartója volt-e s mint ilyen hűtlenül sáfárkodott-e? — tartson vizsgálatot.

Amicis suis reverendis capitulo ecclesiae Zagrabiensis Nicolaus comes perpetuus de Zrinio ac regnorum Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae banus amicitiam paratam cum honore. Noveritis, quod cum serenissimus dominus Ferdinandus divina favente clementia romanorum, Hungariae, Bohemiae etc. rex,

semper augustus, infans Hispaniarum, archidux Austriae etc., dominus et princeps noster clementissimus causam et differentiam inter generosam dominam Dorotheam Zlwny et magnificum Franciscum filium magnifici quondam Stephani Ursini comitis de Blagay ab una, ac nobilem Anthonium Baxych ab alia partibus per supplicationem ipsius dominae actricis maiestati regiae factam motam et suscitatam per nos revidendam et cognoscendam, adiudicandamque demandasset,
apr. 2. nosque feria tertia proxima post dominicam Laetare nunc proxime praeteritam, instante videlicet termino celebrationis
mart. 24. iudiciorum diei dominicae Oculi similiter proxime praeteritae, ad quem scilicet terminum universae causae regnicolarum ex publica eorum constitutione adiudicari solitae per nos generaliter fuerant prorogatae, hic Zagrabiae, die videlicet et loco partibus ipsis per nos praefixo una cum vice bano nostro magistroque protonotario regni ac iudicibus nobilium et sedis nostrae iuratis assessoribus fuissemus constituti pro tribunalique consedissemus, tunc Thomas literatus de Mykwlych pro praefata domina Dorothea cum procuratoriis, pro praedicto vero Francisco ut actoribus cum revisionalibus literis vestris in nostram veniens praesentiam, iuxta continentiam literarum praefate maiestatis regiae praeceptoriarum, contra et adversus praelibatum Anthonium Baxych veluti in causam attractum easdem literas dicti domini nostri regis praeceptorias, in papyro patenter confectas sigilloque suae maiestatis secreto, quo ut rex Hungariae utitur, impressive et chirographo manus suae propriae ab intra in margine inferiori consignatas nostrum iudiciarium produxit in conspectum, asserens actionem et acquisitionem dictorum actorum contineri in eisdem. Quarum tenor talis est: Ferdinandus divina favente clementia romanorum, Hungariae, Bohemiae etc. rex — — *sat., l. a király 1549. jan. 9-én kelt levelét elébb.* — Quibus exhibitis et praesentatis praefatus procurator dictae dominae actricis in persona eiusdem antefatum in causam attractum, iuxta seriem et continentiam earundem literarum regiae maiestatis praeceptoriarum pro reddenda ratione ad ipsos actores per nos remitti postulabat.

Quo audito Michael Mylethynczi pro antelato in cau-

sam attracto similiter cum literis procuratoriis nostris in eandem nostram exsurgendo praesentiam respondit exadverso tali modo, quod licet hoc bene verum foret, quod ipse in causam attractus servitor appretiatus aut administrator bonorum eorundem actorum nunquam fuisset, nec aliqua ratione danda eisdem obnoxius et astrictus unquam extitisset, ex eoque idem in causam attractus ad reddendam rationem ipsis actoribus ad eos regredi et per nos remitti minime deberet neque teneretur, qui et idem procurator dicti in causam attracti in persona eiusdem eundem veridicae attestationi plurimorum proborum nobilium et ignobilium virorum comitatus Zagrabiensis rei ipsius consciorum per formam communis inquisitionis fiendae submittebat, annotatus etiam procurator dictorum actorum in personis eorundem ipsam attestationem seu communem inquisitionem nobis legitime requirendam benivole acceptabat, ad quam peragendam noster et vester homines legitime transmittendi fore videbantur: pro eo amicitiam vestram praesentibus petimus diligenter, quatinus vestros mittatis homines pro unaquaque parte unum, quo praesente pro parte dictorum actorum Georgius Aythych aut alter Iohannes Aythych, vel Christophorus Othmych de Klokoch an Georgius Woykffy de eadem, sive Georgius Bradychych seu Blasius Pawlakowych, ne Nicolaus Kralych de dicta Klokoch, pro parte vero dicti in causam attracti Stephanus Gwzych aut Iohannes Hoyzych, vel Georgius Grabuz sin Gregorius Farkassych, seu Iohannes Dowolych ne Stephanus Thomasych, an Thomas Imprych vel Michael Kyssewych, aut Iohannes Herendych seu Ioannes Mykwlych aliis absentibus homo noster banalis ad quaevis loca, quae scilicet unaquaeque partium maluerit, nam partes ipsae ultro ita voluerunt, accedendo praefatisque probis ac nobilibus et ignobilibus viris dicti comitatus Zagrabiensis per easdem partes illo convocatis et adductis, quos omnes et singulos sub onere sedecim marcarum gravis ponderis per comites vel vice comites et iudices nobilium eiusdem comitatus Zagrabiensis super eos, si qui se a dicenda veritate abstraxerint, irremissibiliter exigendarum in praesentiam eorundem nostri et vestri hominum simul vel divisim accedere iubenus, ab eisdem probis

nobilibus et ignobilibus personis ad fidem eorum deo debitam fidelitatemque praefato domino nostro regi et sacro eius regio diademati observandam, tacto dominicae crucis signo praestandam odio, amore, favore, timore, prece, praemio et complacentia partium postergatis absque scrupulo cuiuslibet falsitatis, solum deum et eius iustitiam prae oculis ferendo super eo: utrum praefatus in causam attractus servitor appretiatus et administrator bonorum dictorum actorum fuerit et ad reddendam eisdem actoribus rationem in aliquo obnoxius et astrictus extiterit, nec ne, more communis inquisitionis procedendo sciant, inquirant et experiantur meram; plenam atque omnimodam certitudinis veritatem; et post haec huiusmodi rescitae veritatis seriem *) cum attestantium nominibus ut fuerit expediens (per) partes vestris in literis est reportanda ad iudicium. Praesentes autem sigillo egregii Gasparis Gwzych de Thwran vice bani et comitis nostri Zagrabiensis fecimus consignari. Datum Zagrabiae, decimo quinto die termini cele-
1549. brationis iudiciorum praenotati, anno domini Millesimo quin-
apr. 7. gentesimo quadragesimo nono.

Kívül: Amicis suis reverendis capitulo ecclesiae Zagrabiensis pro nobili Anthonio Baxych, contra generosam dominam Dorotheam Zlwny relictam et magnificum Franciscum filium magnifici quondam Stephani Ursini comitis de Blagay, super quadam attestatione per nostrum et vestrum homines modo intra scripto fienda memorialis, cuius series ut fuerit expediens (ad terminum) legitime perdurandum est reportanda ad iudicium.

Eredetije papíron, két záró pecsét maradványaival. *113.*

Hátán a következő töljegyzés:

1549. in festo beatae Margarethae in termino festi beatorum Petri et Pauli apostolorum pro actoribus Melchior literatus cum Zagrabiensis. pro in causam attracto Michael Mylethynczy cum nostris et producit uterque literas capituli Zagrabiensis super reportata serie communis inquisitionis, et in causam attractus petit par per actores productarum, actor similiter petit par per in causam attractum productarum, scilicet uterque in annulis.

---

*) Helyesen *series* volna.

Levata feria tertia post Divisionem apostolorum, utraque pars actionem et assertionem suam sufficienter probavit. Ideo in causam attractus scilicet Baxych iurabit quinquagesimo se nobilibus sibi similibus tertio die festi beati Mathiae apostoli coram Zagrabiense in ecclesia beatae virginis in arca capitulari.

CCXLIV.

Pozsony, 1549. aug. 25.

I. Ferdinánd megparancsolja a zágrábi káptalannak, hogy Bakszics Antalnak, a néhai Blagay István özvegye és fia által hűtlen sáfárkodás miatt ellene indított perben, a korábban megítélt eskü letételéről bizonyságlevelet adni ne merjen, hanem a per ujabb tárgyalására a bán elébe idézze meg.

Ferdinandus divina favente clementia romanorum, Hungariae, Bohemiae etc. rex, semper augustus, infans Hispaniarum, archidux Austriae etc. fidelibus nostris capitulo ecclesiae Zagrabiensis salutem et gratiam. Exponitur maiestati nostrae in personis generosae et magnificae dominae Dorotheae relictae et Francisci filii magnifici quondam Stephani Ursini comitis de Blagay, qualiter his superioribus diebus in termino videlict celebrationis iudiciorum festi beatorum Petri et Pauli apostolorum proxime praeteriti, ad quem scilicet terminum universae causae regnicolarum nostrorum in regno nostro Sclavoniae existentium, iuxta constitutionem publicam generaliter fuerant prorogatae, quaedam causa inter ipsos exponentes ut actores ab una ac nobilem Anthonium Baxych veluti in causam attractum partibus ab alia ratione et praetextu administrationis ac dispensationis rerum et bonorum, reddendaeque rationis eisdem exponentibus de rebus dicti magnifici quondam Stephani Ursini comitis, aliorumque servitiorum suorum coram fidele nostro spectabile et magnifico comite Nicolao de Zrynio regnorum nostrorum Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae bano mota fuisset et suscitata, in qua procedendo ex eo, quod procurator dictorum exponentium ex quadam simplicitate et inadvertentia certas rationes, allegationes et responsiones, qua et quae tempore discussionis et adiudicationis

jul. 13.

ipsius causae coram praefato bano dicere et facere debuisset, obmisisset, quoddam iuramentum per ipsum in causam attractum quinquagesimo se nobilibus termino ad id in literis praefati comitis Nicolai bani adiudicatoriis et iuramentalibus superinde confectis denominato coram vobis deponendum adiudicatum extitisset in praeiudicium et derogamen iurium dictorum exponentium manifestum, quum tamen si praefatus procurator dictorum exponentium praemissas rationes, allegationes et propositiones, quas et quae tempore discussionis et adiudicationis praemissae causae dicere et facere debuisset, modo praemisso non obmisisset, sperassent se se iidem exponentes causa in praemissa aliud iudicium consequi et habere potuisse, prout posse sperarent etiam modo, unde supplicatum est maiestati nostrae pro parte et in personis dictorum exponentium, ut nos eisdem superinde de opportuno iuris remedio et gratia novi iudicii providere dignaremur. Et quia universi casus nocivi litigantium in processibus causarum contingentibus in melius reformari solent atque debent, pro eo fidelitati vestrae harum serie firmiter praecipiendo committimus et mandamus, quatinus acceptis praesentibus, adveniente praescripto termino praemissae iuramentalis depositionis iuramentum ipsum a praefato Anthonio Baxych recipere et exigere non audeatis, literasque vestras super ipsa iuramentali depositione testimoniales eidem extradare non praesumatis, quin potius vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum, qui praefatum Anthonium Baxych personaliter si reperiri poterit, alioqui de domo habitationis sive solitae eiusdem residentiae ammoneat eundem, dicatque et committat eidem verbo nostro regio, ut ipse quinto decimo die a die huiusmodi inhibitionis ex hinc ipsi fiendae computando personaliter sive per procuratorem suum legitimum coram praefato bano comparere, dictasque literas dicti comitis (et) bani adiudicatorias et iuramentales simul cum suis processibus producere debeat et teneatur causa in premissa contra praefatos exponentes novum iudicium novamque discussionem recepturus, certificando eundem ibidem, ut sive ipse termino in praescripto coram praefato comite Nicolao bano compareat novumque iudicium recipiat sive non, idem ad partis

comparentis instantiam id faciet in praemissis, quod dictaverit ordo iuris; et post haec huiusmodi inhibitionis, ammonitionis et certificationis seriem cum ammoniti et certificati nomine ut fuerit expediens terminum ad praedictum praelibato Nicolao comiti et bano fideliter rescribatis. Datum Posonii, die dominico proximo post festum beati Bartholomaei, 1549.
anno domini Millesimo quingentesimo quadragesimo nono. aug. 25.

A zágrábi káptalannak 1549. sept. 28-án kelt levelében, hátrább.

CCXLV.

1549. sept. 28.

A zágrábi káptalan jelenti Zrínyi Miklós dalmát, horvát és tótországi bánnak, hogy Bakszics Antalt a néhai Blagay István özvegye és fia által hűtlen sáfárkodás miatt ellene indított perben a király parancsára elébe idézte.

Spectabili et magnifico domino Nicolao comiti perpetuo de Zrynio ac regnorum Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae bano, domino et amico ipsorum plurimum honorando capitulum ecclesiae Zagrabiensis amicitiam paratam cum honore Vestra noverit spectabilis et magnifica dominatio, nos literas serenissimi principis et domini domini Ferdinandi divina favente clementia romanorum, Hungariae, Bohemiae etc. regis, semper augusti, infantis Hispaniarum, archiducis Austriae etc. domini videlicet nostri naturalis clementissimi nobis praeceptorie sonantes et directas summa cum reverentia recepisse in haec verba: Ferdinandus divina favente clementia romanorum, Hungariae, Boemiae etc. rex — — *sat., l. a király 1549. aug. 25-én kelt levelét, elébb.* — Nos igitur mandatis praefati domini nostri regis in omnibus ut tenemur obedire cupientes, acceptis itaque et intellectis praeinsertis literis suae maiestatis, adveniente praescripto termino praemissae iuramentalis depositionis iuramentum praefatum a dicto Anthonio Baxych recipere et exigere, literasque nostras super ipsa iuramentali depositione testimoniales eidem extradare non praesumpsimus, quin potius nostrum hominem discretum

videlicet Nicolaum presbyterum de Kothenya, chori praefatae ecclesiae nostrae Zagrabiensis praebendarium ad praemissam exequutionem' suo modo debite peragendam nostro pro testimonio transmiseramus fide dignum, qui tandem exinde ad nos reversus nobis conscientiose retulit eo modo, qualiter ipse feria secunda proxima post festum beati Mat-
sept. 23. haei apostoli et euangelistae proxime praeteritum memoratum Anthonium Baxych in ecclesia nostra cathedrali sancti regis Stephani Zagrabiensi, in comitatu itidem Zagrabiensi existenti et habita *) personaliter invenisset, eidemque praefatas literas regiae maiestatis exhibuisset et praesentasset ac eundem ammonuisset, dixissetque et commisisset eidem verbo dictae regiae maiestatis, ut ipse decimo quinto die a die huiusmodi exhibitionis ex hinc ipsi factae computando personaliter sive per procuratorem suum legitimum coram vestra spectabili et magnifica dominatione comparere, dictasque literas vestras adiudicatorias et iuramentales simul cum suis processibus producere debeat et teneatur causa in praemissa contra praefatos exponentes novum iudicium novamque discussionem recepturus, certificando eundem ibidem, ut sive ipse termino in praedicto coram vestra spectabili et magnifica dominatione compareat novumque iudicium recipiat sive non, eadem ad partis comparentis instantiam id faciet in praemissis, quod dictaverit ordo iuris; et sic nos huiusmodi nostrae exequutionis seriem ut fuerat expediens eidem vestrae spectabili et magnificae dominationi suo modo rescripsimus. Datum
1549. sexto die diei exequutionis praenotatae, anno domini Mil-
sept. 28 lesimo quingentesimo quadragesimo nono praenotato.

Kivül: Regni Sclavoniae bano pro nobili Anthonio Baxych, contra generosam et magnificam dominam Dorotheam relictam et Franciscum filium magnifici quondam domini Stephani Ursini comitis de Blagay ad terminum intra scriptum inhibitionis, ammonitionis et certificationis par.

Eredetije papiron, záró pecsét töredékeivel, *114.*

---

*) Hibásan *habitam* az eredetiben.

Hátán a következő följegyzés:

1550. sabbato post Sophiae in termino Apparitionis beati Michaelis pro in causam attracto Michael Mylethynczy cum nostris, pro actoribus Hethey cum Zagrabiensis et petit par scilicet in annulo.

Levata feria secunda post Sophiam; actor petit exhiberi literas adiudicatorias cum suo processu; in causam attractus producit literas domini bani; actor petit par illarum scilicet in annulo carnicli.

Levata feria quarta ante Pentecostes; in causam attractus nichil dicit, ideo convincitur; prohibita eodem die pro actore.

Levata feria quinta ante Pentecostes; in causam attractus petit reddi rationem inhibitionis iuramenti; actor dicit propterea inhibitionem fecisse, quia in attestatione in causam attracti testes non forent distincti, qui eorum forent vicini et qui commetanei aut comprovinciales, et insuper magna pars testium in attestatione nominatorum non sunt attestati, nonnulli etiam non iurati attestati sunt et ideo attestatio pro parte in causam attracto non est sufficienter probata, nec iuramentum illi debuit imponiri; in causam attractus dicit, actorem non posse simpliciter ad destruendam communem inquisitionem et attestationem regredi, cum de illa semel iudicatum est et procurator actoris cessit iudiciariae deliberationi super ipsa communi inquisitione facta et causa.

CCXLVI.

Zágráb, 1550. maj. 27.

Zrínyi Miklós dalmát, horvát és tótországi bán Bakszics Antalt az ellene mint néhai Blagay István tisztje ellen, ennek özvegye Zluni Dorottya és fia Ferencz által indított perben a felperesek bizonyítékainak elégtelensége alapján a hűtlen sáfárkodás vádja alól fölmenti.

Nos Nicolaus comes perpetuus de Zrinio ac regnorum Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae banus damus pro memoria, quod cum serenissimus dominus Ferdinandus divina favente clementia romanorum, Hungariae, Bohemiae etc. rex, semper augustus, infans Hispaniarum, archidux Austriae etc., dominus et princeps noster clementissimus causam et differentiam inter generosam dominam Dorotheam Zlwny et magnificum Franciscum filium magnifici quondam Stephani Ursini comitis de Blagay ab una, ac nobilem Anthonium Baxych ab alia partibus, per supplicationem ipsius dominae actricis maiestati

regiae factam motam et suscitatam per nos revidendam, cog-
(1549.) noscendam adiudicandamque demandasset, nosque feria tertia
apr. 2. proxima post dominicam Laetare in anno proxime transacto
praeteritam, instante videlicet termino celebrationis iudiciorum
mart 24. diei dominicae Oculi similiter tunc praeteritae, ad quem scilicet terminum universae causae regnicolarum ex publica eorundem constitutione adiudicari solitae per nos generaliter fuerant prorogatae, hic Zagrabiae, die et loco partibus ipsis per nos praefixo una cum vice bano nostro, magistroque protonotario regni ac iudicibus nobilium sedis nostrae iuratis assessoribus fueramus constituti pro tribunalique consederamus, tunc Thomas literatus de Mykwlych pro praefata domina Dorothea cum procuratoriis, pro praedicto vero Francisco ut actore cum revisionalibus literis capituli ecclesiae Zagrabiensis in nostram veniendo praesentiam, iuxta continentiam literarum praefatae maiestatis regiae praeceptoriarum, contra et adversus praelibatum Anthonium Baxych veluti in causam attractum easdem literas dicti domini nostri regis praeceptorias in papyro patenter confectas, sigilloque suae maiestatis secreto, quo ut rex Hungariae utitur, impressive et chirographo manus suae propriae ab intra in margine inferiori consignatas nostrum iudiciarium produxerat in conspectum, asserens actionem et acquisitionem dictorum actorum contineri in eisdem. Quarum tenor erat talis: Ferdinandus divina favente clementia romanorum, Hungariae. Bohemiae etc. rex — — *sat., l. a király 1549. jan. 9-én kelt levelét, elébb.* — Quibus exhibitis et praesentatis praefatus procurator dictae dominae actricis in persona eiusdem antefatum in causam attractum iuxta seriem et continentiam earundem literarum regiae maiestatis praeceptoriarum pro reddenda ratione ad ipsos actores per nos remitti postulaverat.

Quo audito Michael Mylethynczy pro antelato in causam attracto similiter cum literis procuratoriis nostris in eandem nostram exsurgendo praesentiam responderat exadverso tali modo, quod licet hoc bene verum foret, quod ipse in causam attractus servitor appretiatus aut administrator bonorum eorundem actorum nunquam fuisset, nec

aliqua ratione danda eisdem obnoxius et astrictus unquam extiterat, ex eoque idem in causam attractus ad reddendam rationem ipsis actoribus ad eos regredi et per nos remitti minime deberet neque teneretur, et in eo idem procurator dicti in causam attracti in persona eiusdem eundem veridicae attestationi plurimorum proborum nobilium et ignobilium virorum comitatus Zagrabiensis rei ipsius consciorum per formam communis inquisitionis fiendae submiserat, annotatus etiam procurator dictorum actorum in personis eorundem ipsam attestationem seu communem inquisitionem nobis legitime requirendam benivole acceptaverat, ad quam peragendam noster et dicti capituli ecclesiae Zagrabiensis homines legitime transmittendi visi fuerant: amicitiam igitur eiusdem capituli serie aliarum literarum nostrarum requisiveramus diligenter, quatinus suum misisset hominem pro testimonio fide dignum, quo praesente pro parte dictorum actorum Georgius Aythych aut alter Iohannes Aythych, vel Christophorus Othmych de Klokoch an Georgius Woykffy de eadem, sive Georgius Radychych seu Blasius Pawlakowych, ne Nicolaus Kralych de dicta Klokoch, pro parte vero dicti in causam attracti Stephanus Gwzych aut Ioannes Hoyzych, vel Georgius Grabwz sin Gregorius Farkassych, seu Ioannes Dowolych ne Stephanus Thomassych, an Thomas Imprych vel Michael Kyssewych, aut Iohannes Herendych seu Iohannes Mykwlych aliis absentibus homo noster banalis ad quaevis loca, quae scilicet unaquaeque partium maluerit, nam partes ipsae ultro ita voluerant, accedendo praefatisque probis ac nobilibus et ignobilibus viris dicti comitatus Zagrabiensis per easdem partes illo convocatis et adductis, quos omnes et singulos sub onere sedecim marcarum gravis ponderis per comites vel vice comites et iudices nobilium eiusdem comitatus Zagrabiensis super eos, si qui se a dicenda veritate abstraxissent, irremissibiliter exigendarum in praesentiam eorundem nostri et dicti capituli Zagrabiensis hominum simul vel divisim accedere iusseramus, ab eisdem probis nobilibus et ignobilibus personis ad fidem eorum deo debitam fidelitatemque praefato domino nostro regi et sacro eius regio diademati observandam, tacto dominicae crucis signo

praestandam odio, amore, favore, timore, prece, praemio et complacentia partium postergatis, absque scrupulo cuiuslibet falsitatis, solum deum et eius iustitiam prae oculis ferendo super eo: utrum praefatus in causam attractus servitor appretiatus et administrator bonorum dictorum actorum fuerit et ad reddendam eisdem actoribus rationem in aliquo obnoxius et astrictus extiterit, more communis inquisitionis procedendo scirent, inquirerent et experirentur meram, plenam atque omnimodam certitudinis veritatem, et post hec huiusmodi rescitae veritatis seriem*) cum attestantium nominibus, ut fieret expediens, per partes in literis dicti capituli ecclesiae Zagrabiensis esset reportanda ad iudicium.

A quo quidem termino celebrationis communis inquisitionis praenotatae reportatio seriei eiusdem seriebus literarum nostrarum prorogatoriarum protelata terminum cele-
jun. 29. brationis iudiciorum festi beatorum Petri et Pauli apostolorum proxime praeteriti, ad quem scilicet terminum universae causae regnicolarum ex publica eorundem constitutione adiudicari solitae per nos generaliter fuerant prorogatae, dilative attigisset, quo instante Melchior literatus de Dyakowcz pro praefatis domina actrice cum procuratoriis et pro praelibato Francisco actore cum revisionalibus literis praefati capituli ecclesiae Zagrabiensis nostram veniens in praesentiam, praesente ibidem et adhaerente praefato Michaele Mylethynczy legitimo procuratore dicti in causam attracti, qui pro eodem in causam attracto cum procuratoriis similiter literis nostris coram nobis astabat, literas dicti capituli ecclesiae Zagrabiensis super praemissis rescriptionales utrinque nobis praesentaverant. Quibus praesentatis, quia ex serie earundem utraque partium ipsarum actionem videlicet et responsionem suam debito ac sufficienti modo verificasse reperta fuerat, sicque dicto in causam attracto iuxta vigores dictarum literarum praefati capituli Zagrabiensis relatoriarum, vires ut praemissum est trium literarum inquisitionalium in se repraesentantium, iuramentum praestandum adiudicari debere nobis ac vice bano nostro, magistroque pr[oto]notario et sedis nostrae iudiciariae

*) Igy, *series* helyett.

i[urat]is assessoribus nobiscum in discussione praesentis causae constitutis visum extiterat, de quorum consilio praematuro et sana deliberatione praehabita iudicandum commiseramus eo modo, quod praefatus in causam attractus tertio die festi beati Mathiae apostoli tunc proxime affuturi iam (1550.) febr. 26.
vero praeteriti quinquagesimo se nobilibus sibi similibus Zagrabiae in ecclesia beatae Mariae virginis, in area capitulari fundata coram capitulo ecclesiae Zagrabiensis super eo, quod ipse in causam attractus servitor appretiatus et administrator bonorum dictorum actorum fuerit et ad reddendam eisdem actoribus rationem in aliquo obnoxius et astrictus minime extiterit, sacramentum praestare et de hinc huiusmodi iuramentalis depositionis seriem cum coniuratorum nominibus ad decimum quintum diem diei huiusmodi iuramentalis depositionis legitime perdurandum partes in literis dicti capituli ecclesiae Zagrabiensis nobis reportare deberent et tenerentur ad iudicium. Ediverso autem praefati actores impetratis a maiestate regia quibusdam literis inhibitoriis sive novi iudicii, illarum vigore praefatum capitulum dictae ecclesiae Zagrabiensis a receptione, dictum vero in causam attractum a depositione ipsius iuramenti inhiberi et nichilominus eundem in causam attractum pro producendis literis nostris adiudicatoriis sive iuramentalibus, cunctisque processibus earum et pro habendo in praemissis novo iudicio ad quintum decimum diem feriae secundae proximae post festum beati mart. 17.
Mathiae apostoli et euangelistae proxime praeteritum in sedem nostram banalem nostram scilicet in praesentiam contra se legitimum evocari facere curavissent.

Quo quidem decimo quinto die adveniente et ab eodem decimo quinto die causa partium praescripta seriebus literarum nostrarum prorogatoriarum ad praesentem terminum celebrationis iudiciorum festi Apparitionis beati Michaelis maj. 8.
archangeli proxime praeteriti, ad quem scilicet terminum universae causae regnicolarum ex publica eorum constitutione adiudicari solitae per nos generaliter fuerant prorogatae, dilative devenisset, ipsoque termino instante ac nobis una cum vice bano nostro, magistroque protonotario regni et sedis nostrae iudiciariae iuratis assessoribus in eadem sede nostra

maj. 22. iudiciaria pro tribunali sedentibus feria quinta proxima ante festum sacri Pentecostes antelatus Michael Mylethynczy pro praenominato in causam attracto iterum cum procuratoriis literis nostris iuxta continentiam parium literarum dicti capituli ecclesiae Zagrabiensis super praemissa inhibitione relatoriarum nostram veniens in praesentiam, praesente ibidem et adhaerente Ioanne Hettey de Myhalhaza legitimo procuratore dictorum actorum, qui pro eadem domina cum procuratoriis et pro praefato Francisco cum revisionalibus literis dicti capituli ecclesiae Zagrabiensis coram nobis astabat, idem procurator dicti in causam attracti in persona eiusdem, exhibitis prius per eum et productis praedictis literis nostris adiudicatoriis seu iuramentalibus cunctisque earundem processibus, rationem praemissae inhibitionis assignari postulavit per actores praenotatos. Quo percepto antefatus procurator ipsorum actorum in personis eorundem allegavit eo modo, quod inhibitio iuramentalis depositionis pro parte eorundem*) actorum propterea facta fuisset praenotata, quia magna pars testium in literis praefati capituli ecclesiae Zagrabiensis super praetitulata attestatione et communi inquisitione relatoriis coram nobis ut praemissum est in dicto superiori termino celebrationis iudiciorum productis conscriptorum attestari minime fuisset, et nonnulli etiam non secundum iudiciariam deliberationem et commissionem nostram prout debuerant, sed iuramento solito non deposito attestassent, et ob hoc ipsa attestatio pro parte eiusdem in causam attracti adtunc facta foret insufficiens, et ex consequenti praescriptum iuramentum ipsi in causam attracto modo quo supra contra ipsos actores deponendum per nos adiudicari imponi et committi de iure non valuisset. In cuius contrarium praetactus procurator ipsius in causam attracti in persona eiusdem respondit in hunc modum, quod cum in dicto superiori termino, tempore scilicet reportationis ipsius attestationis et communis inquisitionis tanquam in prima eius instantia insufficientiam dictae attestationis in persona dictorum actorum nihil penitus argumentatum sit, ipsa vero attestatio per nos

*) Hibásan még *dominae* olvasható az eredetiben.

sufficiens comperta et exinde sententia etiam interloquutoria pronunciata et causa ad iuramentalem depositionem commissa existat, ob hoc praenominati actores penes huiusmodi inhibitionem suam simpliciter ad destruendam ipsam attestationem regredi minime possent et neque praedicta allegatio dicti procuratoris ipsorum actorum in personis eorundem modo praeallegato facta in iudicio admitti deberet. Quibus sic habitis, praefato etiam procuratore dictorum actorum in personis eorundem nullam aliam rationem praemissae inhibitionis suae dare et assignare valente, iidem procuratores dictarum partium in personis earundem eisdem per nos in praemissis iuris aequitatem iustitiaeque complementum postularunt elargiri.

Sane licet praefati actores praescriptas literas regiae maiestatis inhibitorias pro sui parte reportaverint, illarumque vigore dictum in causam attractum a depositione praescripti iuramenti sui inhibuerint, ac pro producendis literis nostris iuramentalibus cunctisque earum processibus, nec non pro habendo in praemissis novo iudicio legitime evocari facere curaverint, et adveniente ipso praesenti termino medio dicti procuratoris ipsorum coram nobis comparuerint, idem etiam procurator ipsorum actorum in personis eorundem pro reddenda ratione ipsius [inh]ibitionis praemissam allegationem fecer[it] et declaraverit, tamen quia in praescripto superiori termino, tempore scilicet reportationis praemissae attestationis [se]u communis inquisitionis tanquam in prim[a e]ius instantia contra insufficientiam et invaliditatem eiusdem attestationis in personis dictorum actorum nihil penitus argumentatum et disputatum fuisse, [ips]aque attestatio et communis inquisitio adtunc per nos sufficiens comperta et exinde sententia quoque interloquutoria pronunciata ac causa ad iuramentalem depositionem commissa extitisse, praefatus vero [pro]curator dictorum actorum in personis eorundem nullam aliam rationem legitimam dare et assignare valuisse ex praemissis reperiebatur manifeste, ob hoc pre[nomi]nati actores penes dictam inhibitionem suam ad destruendam praemissam attestationem pro parte dicti in causam attracti iam antea productam et pe[r nos] cognitam simpliciter regredi non posse,

nec praedicta allegatio in persona eiusdem dominae actricis modo praeallegato facta in iudicio admittenda fo[re, prae]-fatus vero in causam attractus ad reddendam aliquam rationem ad ipsos actores regredi ac per nos remitti minime, quin potius ab ulteriori imp[etit]ione, actioneque et acquisitione praefatorum actorum causa in praemissa absolvi et exonerari debere nobis ac vice bano nostro, magistroque protonotario regni et iudicibus nobilium sedis scilicet nostrae iudiciariae iuratis assessoribus nobiscum in discussione praesentis causae existentibus cernebatur perspicue: eorundem igitur vice bani nostri magistrique protonotarii regni, et iudicum nobilium ac iuratorum sedis nostrae iudiciariae assessorum quaesito et assumpto consilio praematuro et sana deliberatione praehabita, memoratum in causam attractum a reddenda praelibatis actoribus quavis ratione omnium et singulorum praemissorum superius in actione et acquisitione dictorum actorum denotatorum, ab ulteriorique impetitione, nec non actione et acquisitione dictorum actorum causa in praemissa quittum, expeditum ac modis omnibus absolutum fore decrevimus et commisimus, imo decernimus et committimus authoritate nostra ordinaria, iureque et iustitia ac harum nostrarum vigore et testimonio literarum mediante, quas nos sigillo egregii Gasparis Gwzych de Thwran vice bani et comitis nostri Zagrabiensis fecimus consignari. Datum
1550. Zagrabiae, vigesimo die termini celebrationis iudiciorum prae-
maj. 27. notati anno domini Millesimo quingentesimo quinquagesimo.

Lecta et extradata in sede
per me magistrum Michaelem Rawen
protonotarium regni.

Eredetije papiron, hátán viasz pecsét maradványaival, *115*.

CCXLVII.

Zágráb, 1550. jun. 3.

Zrínyi Miklós dalmát, horvát és tótországi bán özvegy Blagay Istvánnét, Dorottya asszonyt arra nézve, hogy a buteszkai jobbágyai Blasics Balás és Rádics Máté által Bakszics Antalon elkövetett hatalmaskodásban teljesen ártatlan, harmadmagával leteendő esküre ítéli.

Nos Nicolaus comes perpetuus de Zrinio ac regnorum Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae banus damus pro memoria, quod Michael de Mylethyncz pro nobili Anthonio Baxych ut actore cum procuratoriis literis nostris iuxta continentiam literarum nostrarum exhibitoriarum, ammonitoriarum et certificatoriarum ac capituli ecclesiae Zagrabiensis exinde relatoriarum feria sexta proxima post festum sacri Pentecostes maj. 30.
proxime praeteritum, instante videlicet termino celebrationis iudiciorum festi Apparitionis beati Michaelis archangeli simi- maj. 8.
liter proxime praeteriti, ad quem scilicet terminum universae causae regnicolarum ex publica eorundem constitutione adiudicari solitae per nos generaliter fuerant prorogatae, in figura nostri iudicii comparendo contra generosam dominam Dorotheam relictam quondam magnifici domini Stephani Blagay, tutricem videlicet et curatricem Francisci filii sui ex eodem quondam Stephano Blagay suscepti et bonorum eiusdem uti in causam attractam proposuit eo modo, quomodo circa festum Omnium Sanctorum proxime praeteritum providi Bla- (1549.)
sius Blasych filius Simonis Kowach, et Matheus Raadych nov. 1.
filius Raadae Bwzechky coloni videlicet ac iobagiones dictae dominae in causam attractae consequenterque Francisci filii sui ex eodem quondam Stephano Blagay suscepti in possessione Bwthezka vocata, in comitatu Zagrabiensi existenti commorantes ex speciali commissione ac voluntate, conditioneque et subordinatione ipsius dominae in causam attractae ad praefatum actorem ad domum scilicet hospitii sui, quam idem actor sub castro Wranograch in eodem comitatu Zagrabiensi habito haberet accessissent, ibique fingentes se se in perpetuam et tam gravem indignationem atque notam

dictae dominae in causam attractae ex eo, quod ipsa domina in causam attracta percepisset et ab aemulis eorundem Blasii Blasych et Mathei Raadych intellexisset, quo iidem Blasius et Matheus dicto actori fidelitatem et servitia aliqua praestitissent, incidisse, ut ipsi de bonis ipsius dominae in causam attractae consequenterque dicti Francisci filii eiusdem aufugere compulsi fuissent ac cum capitibus eorum nusquam in hoc regno permanere ausi essent, sed ad partes maritimas se conferre cogerentur, sicque seducto ipso actore sibi ipsis ab eodem actore ad aliquod tempus, quoad illis abeundi via aperiretur, hospitium pro deo et pro servitiis eorum postulassent, cumque annotatus actor huiusmodi astuosis figmentis eorum defraudatus ac lamentationibus ipsorum credens, calamitatique tanquam verus christicola misereri et subvenire cupiens, motusque tantis supplicationibus eosdem in domum et hospitium suum excepisset, et ipsi quoque Blasius ac Matheus, ut scelus illis perpetrari commissum, facilius perficerent, eidem actori fideliores se se exhibuissent, tandem paucis diebus immediate sequentibus elapsis, dum iam in domibus saepe fati actoris deambulandi facultas illis concessa daretur, noctis in silentio, ipso iam actore in suo cubiculo quiescente, alteram domum eiusdem actoris furtim subintrassent ac unam thorbam, in qua idem actor literas suas causales in causa, quam contra dictam dominam in causam attractam ageret, confectas et emanatas, nec non certas res aureas ac in paratis pecuniis quinquaginta unum aureos florenos hungaricales habuerat, sustulissent, et eo non contenti, cubiculum ipsius actoris similiter clandestine ingressi fuissent ibique clavem praedictae thorbae, quam idem actor in collo affixam gestabat, furto abscidissent, et his peractis volentes mandatis praedictae dominae in causam attractae satisfacere, ipsumque actorem exterminare, caput eiusdem actoris ictu frameae abscindere satagentes, dei tamen optimi iudicio conatibus ipsorum resistente, collum iam fati actoris in obscuritate tenebrarum attingere non valentes, eundem actorem in fronte capitis sui lethali vulnere affecissent ac cum praedictis ablatis rebus aufugissent dictosque quinquaginta unum florenos aureos ex ipsa thorba excepis-

sent, thorbam vero cum reliquis rebus, dum a populo ad clamores saepe fati actoris concitato insequerentur, reiecissent et cum dictis quinquaginta uno florenis aureis hungaricalibus ad praefatam dominam in causam attractam dominam scilicet suam regressi extitissent, quos eadem domina in causam attracta penes se conservaret et teneret etiam modo potentia mediante, in preiudicium et damnum dicti actoris valde magnum; et haec sic facta fore exhibitione dictarum literarum praefati capituli Zagrabiensis relatoriarum vires trium literarum inquisitionalium in se repraesentantium comprobando idem procurator dicti actoris in persona eiusdem eidem ex parte dictae dominae in causam attractae iudicium et iustitiam postulavit elargiri.

Quo audito Iohannes Hettey de Myhalhaza pro praefata domina in causam attracta cum procuratoriis literis dicti capituli ecclesiae Zagrabiensis in nostram exsurgens praesentiam in persona eiusdem respondit exadverso tali modo, quomodo praefata domina in causam attracta praenominatis Blasio Blasych ac Matheo Raadych praemissos actus potentiarios superius in actione et acquisitione dicti actoris denotatos facere et perpetrari minime commisisset, nec eosdem Blasium et Matheum ad committendos et perpetrandos ipsos actus potentiarios conduxisset nec subordinasset, et neque cum praescriptis quinquaginta florenis ad ipsam dominam in causam attractam regressi fuissent, nec eosdem Blasium et Matheum penes se conservaret, sed in totali praemissa actione et acquisitione dicti actoris innocens esset penitus et immunis, et in eo idem procurator eiusdem dominae in causam attractae in persona eiusdem eandem in signum innocentiae et immunitatis suae iuramento dicti actoris ad caput ipsius dominae in causam attractae de lege regni deponendo submittebat, ac insuper praefatos malefactores dicto actori ubivis locorum libere captivandos et detinendos admittebat; praefatus vero procurator ipsius actoris in persona eiusdem ipsum iuramentum ad caput dictae dominae in causam attractae deponendum nobis legitime requirentibus minime acceptabat, sed sibi iuxta regni consuetudinem aliud iudicium et iustitiam per nos praeberi postulabat.

Pro eo nos his perceptis iudicando commisimus eo modo, quod praefata domina in causam attracta tertio se nobilibus sibi similibus octavo die festi beati Michaelis
oct. 6. archangeli nunc proxime venturi in ecclesia beatae Mariae virginis in area capitulari Zagrabiensi fundata coram capitulo ecclesiae Zagrabiensis super eo, quod praefata domina in causam attracta praenominatis Blasio Blasych ac Matheo Raadych praemissos actus potentiarios superius in actione et acquisitione dicti actoris denotatos facere et perpetrare minime commiserit, nec eosdem Blasium et Matheum ad committendos et perpetrandos ipsos actus potentiarios conduxerit et subordinaverit, et neque cum praescriptis quinquaginta florenis ad ipsam dominam regressi fuerint et nec eosdem Blasium et Matheum penes se conservaverit, sed in totali praemissa actione et acquisitione dicti actoris innocens sit et existat penitus et immunis, sacramentum praestare et de hinc huiusmodi iuramentalis depositionis seriem ut fuerit expediens ad decimum quintum diem diei ipsius iuramentalis depositionis legitime perdurandum partes in literis memorati capituli ecclesiae Zagrabiensis nobis reportare debeant et teneantur ad iudicium. Praesentes autem sigillo egregii Gasparis Gwzych de Thwran vice bani et comitis nostri Zagrabiensis fecimus consignari. Datum Zagrabiae, vigesimo
1550. jun. 3. septimo die termini celebrationis iudiciorum praenotati, anno domini Millesimo quingentesimo quinquagesimo.

Kivül: Super iuramento pro nobile Anthonio Baxych ut actore contra generosam dominam Dorotheam relictam magnifici quondam Stephani Blagay ut in causam attractam, per eandem dominam in causam attractam tertio se nobilibus sibi similibus octavo die festi beati Michaelis archangeli nunc proxime venturi in ecclesia beatae Mariae virginis in area capitulari Zagrabiensi fundata, coram capitulo Zagrabiensi modo intra scripto deponendo memorialis, cuius series ut fuerit expediens ad terminum intra nominatum legitime perdurandum est reportanda ad iudicium.

Lecta.

Eredetije papíron, papírral fedett záró viasz pecséttel, *116.*

CCXLVIII.

Sárvár, 1550. oct. 2.

Blagay Ferencz Nádasdi Tamást házának fölépítéséről tudósitja.

Spectabilis et magnifice domine domine paterque observandissime, salutem et servitutis meae filialis fidelem commendationem.

Deo propitio atque gubernante ego beatissime valeo una cum generosa ac magnifica domina matre mea carissima, quod et spectabili magnificentiae vestrae unice dari precamur a conditore universi.

Aedes tuae magnificentiae elaboratae sunt peroptime exceptis sedilibus, quae ut speramus brevi perficiunt; ad haec mater mea et domina dilectissima simili forma iussit suam domum in turri minore parari, quae vel hoc, vel sequenti ni fallor conficietur die etc. Et de aliis rebus, quae scitu necessaria forent, libentissime ad spectabilem magnificentiam vestram scriberem, sed cum habeam nihil, quae ut dixi scire putarem oportere. Mea servitia fidelissima pro materi offero, et scribendi occasione eandem felicissime valere optamus. Ex Saruar, 2. die Octobris, anno domini 1550. 1550. oct. 2.

Franciscus Blagay,
filius tuae dominationis obsequentissimus manu propria.

Kivül: Spectabili et magnifico domino domino comiti Thomae de Nadasd, iudici curiae regiae maiestatis et supremo capitaneo regni Hungariae, perpetuo comiti terrae Fogaras, domino et patri observandissimo atque gratiosissimo.

Eredetije félíven az orsz. lltárban, *Nádasdi-lltár 1550.*

CCXLIX.

Sárvár, 1550. oct. 20.

Blagay Ferencz irja Nádasdi Tamásnak, hogy a bő termés következtében Sztenicsnyákon a bornak pintjét két pénzen, a buzának köblit negyven pénzen, a tenger mellett pedig egy forinton árulják.

Nagyságos és kegyelmes uram, köszönetemet és örökké való és fiui ajánlásomat írom kegyelmednek mint kegyelmes uramnak és atyámnak.

Mostan kegyelmednek semmi egyéb ujságot nem írhatok, hanem hála az istennek, én az én kegyelmes asszonyommal és anyámmal egészségbe vagyunk. Továbbá ím mostan Strisnakból jütt egy ember, ki nagy bűséggel mondja hogy termett bor és mindenféle vetemény úgy annyira, hogy az bornak pintjét két pénzen adják, az pint kediglen nagyobb az itt valónál, és az buzának negyven pénzen adják egy köblit, az tenger mellett kediglen egy forinton. Továbbá az nagy ház kész, csak az kemenczét kell megcsenálni, az kis bolt is kész. Továbbá kévánunk az te kegyelmed egészsége felől hallani. Isten tartsa meg kegyelmedet. Ez levél adatott
1550. Sárwáratt, szent Orsolya asszony előtt való hétfün, anno
oct. 20. domini 1550.

Az te nagyságod mindenben alázatos
és engedelmes szolgája és fia
Blagay Ferencz etc.

Kiviil: Az nagyságos Nádasdi Tamásnak, Magyar ország hadnagyának és bírájának, és továbbá nekem tisztelendő és szerelmes uramnak és atyámnak adassék ez levél.

Eredetije félíven az orsz. lltárban, *Nádasdi lltár 1550.*

CCL.

Sárvár, 1550. oct. 24.

Jó egészségéről tudósítja Blagay Ferencz Nádasdi Tamást, s ha tetszik, az ő és a had meglátására megyen.

Nagyságos és kegyelmes uram, keszenetemet és fiui szolgálatomat és ajánlásomat írom kegyelmednek mint kegyelmes uramnak és atyámnak.

Kegyelmednek mostan semmit egyebet nem írhatok, hanem hála az istennek én az én kegyelmes asszonyommal anyámmal egészségbe vagyunk, kit kegyelmed felől is kévánunk hallani. Továbbá kérem kegyelmedet mint kegyelmes uramat és atyámat, hogy ha te kegyelmednek akaratja volna, kegyelmedet látni mennék egy nap oda mennék kegyelmedet meglátni és az hadat, kit én akarok megszolgálni kegyelmednek mint kegyelmes uramnak és atyámnak. Továbbá kegyelmedtűl minden jó választ várok mint kegyelmes uramtúl és atyámtúl. Isten tartsa meg te kegyelmedet. Ez levél adatott Sárwáratt, szent Orsolya asszony nap után való 1550.
pénteken, 1550. oct. 24.

Alázatos és engedelmes szolgája és fia

Blagay Ferencz etc.

Kivül: A nagyságos Nádasdy Tamásnak, Mager országnak hadnagyának és bírájának, énnekem kegyelmes uramnak és atyámnak adassék ez levél.

Eredetije féliven az orsz. lltárban, *Nádasdi-lltár 1550.*

CCLI.

Bruman, 1550. nov. 18.

Blagay Ferencz szerencsés hazaérkezéséről tudósítja Nádasdi Tamást, kinek árvájának mondja magát, s hogy benne vagyon minden bizodalma.

Nagyságos és kegyelmes uram, örökké való szolgálatomat írom kegyelmednek mint kegyelmes uramnak és atyámnak.

Továbbá tizenegyed napra jutánk haza, mert az út nem engedi, hogy előbb juthassak házamhoz. Istennek hála legyen én egészségbe jüttem haza, most is egészségbe vagyok, jólehet, hogy asszonyomat anyámat itt nem találám, mert elment vala Hoche várába; én magam is utána megyek, csak négy nap nyugoszom itt házamnál. Azért én kegyelmedtől búcsut nem vettem, mert ismég hamar idón kegyelmedhez fölmegyek, mert én kegyelmed árvája vagyok, én nekem kegyelmedbe vagyon minden bizodalmom, mert kegyelmed énnékem mind atyám mind anyám az én kegyelmes asszonyommal. Kegyelmes uram kérem kegyelmedet mint kegyelmes uramat, hogy kegyelmed ajánlaná az én kegyelmes asszonyomnak örökké való szolgálatomat. Úr isten tartsa meg kegyelmeteket minden jóval. Ez levél költ Bru-
1550. nov. 18. mamba, szent Márton utáni kedden, anno domini 1550.

Az kegyelmed szolgája Rechey István uram mind házomig késért, ismét Stinichnakba bocsáttam.

Alázatos és engedelmes szolgája és fia

Blagay Ferencz etc.
manu propria.

Kivül: Spectabili et magnifico domino domino comiti Thomae de Nadasd — — *sat.*

Blagay Ferencz sajátkezű levele az orsz. lltárban, *Nádasdi-lltár 1550.*

CCLII.

1550 körül.

Blagay István özvegye Frangepán Dorottya és fia Ferencz kérik Ferdinándot, hogy a Zrínyi Miklós által hatalmasúl elfoglalt Menityet és Zmerczkovicsot adassa vissza.

Sacratissima maiestas regia et domine,
domine clementissime.

Exponitur eidem in persona fidelium et humilium servitorum ac orphanorum eiusdem vestrae sacratissimae maiestatis, generosae videlicet et magnificae dominae Dorotheae de Frangepanibus relictae ac magnifici Francisci pueri filii spectabilis et magnifici olim domini Stephani Ursini comitis de Blagay fidelis utpote servitoris sacratissimae maiestatis vestrae, qui 15. die mensis Iulii proxime praeteriti obiit, qualiter superioribus annis idem olim dominus comes Stephanus Ursinus dum vivebat, vestrae sacratissimae maiestati pluries conquestus fuisset contra spectabilem et magnificum dominum Nicolaum comitem Zryny regnorum sacrae maiestatis vestrae Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae banum ex eo, quod ipse possessionem ipsorum exponentium Menychy vocatam praeteritis temporibus iam videlicet tempore banatus sui nullo penitus iuris ordine observato occupasset, et eo tunc vestra sacratissima maiestas visis et perspectis vetustis iuribus ipsorum exponentium utputa serenissimorum et inclytissimorum olim divorum regum Hungariae Lodovici ac Ladislai et Caroli, nec non Sigismundi imperatoris, praecessorum scilicet suae maiestatis literis, et deinde spectabilis quoque et magnifici olim domini Mathiae Gereb de Vyngarth eorundem regnorum sacratissimae maiestatis vestrae Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae bani adiudicatoriis, consideratis etiam articulis Novizoliensibus ac oneribus in eisdem specifice declaratis de et super remissione bonorum possessionariorum per quoscunque violenter ac potentia mediante occupatorum eandem possessionem Menych ipsis exponentibus per dictum dominum Nicolaum comitem et banum sub praedicta poena one-

rum et gravaminum in dictis articulis Novizoliensibus contentorum vigore plurium literarum suae maiestatis praeceptoriarum in diversis locis et terminis ad eundem datarum firmissime mandaverit, ipse tamen dominus banus, nescitur unde motus, ad tot plurima mandata vestrae sacratissimae maiestatis ipsam possessionem Menychy eisdem exponentibus in hodiernum usque diem remittere et restituere noluisset minime.

Ceterum quamvis vestra sacratissima maiestas superiori anno, decima quinta videlicet die mensis Novembris ex Augusta Vindelicorum mediantibus suae maiestatis literis mandare dignata fuerit, ut tam praefatus olim dominus Stephanus Ursinus comes, quam etiam incolae praefatae possessionis Menychy cum omnibus iuribus et privilegiis atque ceteris omnibus probabilibus documentis tricesimo secundo die post felicem videlicet adventum sacratissimae maiestatis vestrae Viennam coram eadem comparere debuissent, attamen quum idem dominus comes Stephanus Ursinus volente sic divina voluntate interim e vivis sublatus sit, ideo par non est, ut ipsa domina relicta cum praefata tenera prole sua in tam moestissima imo cruda orphanitate et moerore constituta ad lites aliquales prosequendas ad longinquas partes posset progredi, quare supplicatur humilime vestrae sacratissimae maiestati tanquam domino clementissimo et piissimo tutori et protectori orphanorum, dignetur vestra sacratissima maiestas ex sibi innata regali dignitate (ac) clementia ipsos exponentes in integrum dominium dictae possessionis iniuste occupatae restitui facere iuxta praefatorum articulorum decreta, qui restituti adinstar reliquorum fidelium sacratissimae maiestatis vestrae dominorum et regnicolarum omnibus ius in ipsa possessione querentibus in eodem regno maiestatis vestrae semper parati erunt et iuri stare et iudicatum pati.

Praeterea memineri potest vestra sacratissima maiestas, qualiter his superioribus annis etiam conquestum et supplicatum fuit pro parte dicti condam domini comitis Stephani Ursini praetextu possessionis Zmerchkowychy vocatae per vestram sacratissimam maiestatem ipsi domino comiti pro mille florenis oppignoratae, quam itidem praefatus dominus Nicolaus comes et banus nullo iuris ordine observato et nec depositis

dictis mille florenis potentia dumtaxat fretus propria occupavit; ad cuius quidem domini comitis Stephani humilime supplicationis instantiam vestra sacratissima maiestas dignata fuit per literas suae maiestatis praeceptorias dicto domino bano mandare, ut absque omni recusa et tergiversatione dictam possessionem ipsorum exponentium Zmerchkowychy vocatam eisdem remittere debuisset, ipse tamen dominus banus ad huiusmodi mandatum vestrae sacratissimae maiestatis eandem possessionem minime restituisset aut remisisset, imo contra huiusmodi mandatum vestrae sacratissimae maiestatis eandem ipsa potentia detineret etiam modo; quare supplicatur vestrae sacratissimae maiestati tanquam domino clementissimo, dignetur vestra sacratissima maiestas vel praedictam possessionem aut praetactam sumpmam pecuniae mille florenos ipsis exponentibus restitui facere, ne ipsi exponentes dupliciter dampnificati gratia et clementia vestrae sacratissimae maiestatis se noscant deseri.

Insuper supplicatur etiam humilime sacratissimae maiestati vestrae, ut eadem ex regali sibi innata gratia et clementia praefatam dominam Dorotheam de Frangepanibus exponentem una cum dicto puero filio suo, orphanos videlicet vestrae sacratissimae maiestatis simul cum castris et universis bonis eorundem in suae clementiae tutelam et protectionem recipere, ac vice nomineque suae maiestatis hanc provinciam spectabili et magnifico domino Georgio Zlwny de Frangepanibus, Segniae, Weglae Modrusiaeque comiti demandare, propter quod vestra sacratissima maiestas a deo optimo maximo et semper propitio gratiam in praesenti et in futuro saeculo proemium vitae aeternae est habitura; super quibus omnibus a vestra sacratissima maiestate optata et gratiosa expectatur relatio.

Eredetije egész íven az orsz. lltárban, *Neo-reg. actorum F. 27. 28.*

CCLIII.

1550 körül.

A menityi nemesek bemutatván a királynak privilegiumaikat, a néhai Blagay Istvánnal folytatott perüknek bevégzéseért esedeznek.

Sacratissima regia maiestas, domine domine clmentissime.

Hieme proxime exacta in civitate Augusta ad instantem supplicationem spectabilis et magnifici quondam domini Stephani Ursini comitis de Blagay mandaverat nobis maiestas vestra, ut tricesimo secundo die sui huc adventus et ipse quondam dominus Stephanus Blagay et nos omnia iura et privilegia factum possessionis nostrae Menych concernentia in praesentiam maiestatis vestrae produceremus finalem illius causae determinationem accepturi. Nunc itaque domine clementissime mandatis maiestatis vestrae ut debemus obtemperare volentes, universa iura nostra ac etiam testimonia multorum proborum fide dignorum hominum super proprietate dictae possessionis Menyth in conspectum maiestatis vestrae attulimus; quare supplicamus maiestati vestrae, dignetur pro sua clementia et divina iustitia iura nostra revidere ac diuturnae litis finem hic facere, ne cogamur crebras facere expensas et fatigas, nam aliquoties coacti sumus in conspectum maiestatis vestrae Pragam et alia longinqua loca proficisci, parati etiam fuimus ad mandatum maiestatis vestrae coram commissariis suis Zagrabiae iura nostra producere et finem causae nostrae expectare, praedictus tamen quondam dominus Blagay comparere noluit; propterea iterum atque iterum supplicamus maiestati vestrae, dignetur hoc postremo termino finem omnium laborum et expensarum adeoque causae huius facere, quod nos apud maiestatem vestram una cum liberis et posteris nostris perpetuis fidelibus servitiis promereri contendemus. Gratiosum expectamus responsum eiusdem maiestatis vestrae fideles subditi

nobiles possessionis Menyth.

Eredetije egész íven az orsz. lltárban, *Neo-reg. act. F. 1010. 76.*

CCLIV.

1550 körül.

A menityi nemesek Blagay Istvánnal való perüknek bevégzését kérik a királytól.

Sacratissima regia maiestas, domine
domine clementissime.

Exhibuimus ante quadriduum maiestati vestrae nostram supplicationem, qua humiliter significavimus ei, nos mandato suo ut decet paruisse et ante praefixum a maiestate vestra comparitionis nostrae terminum in conspectum eius cum iuribus et literis ac testimoniis nostris venisse; cum itaque domine clementissime tricesimus ille secundus dies adventus huc maiestatis vestrae, ad quem nos comparere iusserat, heri praeterierit, supplicamus maiestati vestrae, dignetur pro sua clementia proque divina iustitia iura nostra revideri facere, et in causa nostra finem debitum facere, ut ne cogamur post hac novas expensas et fatigas facere, qui et alioqui sumus satis superque oppressi. Expectamus a maiestate vestra gratiosum responsum et finem causae nostrae maiestatis vestrae fideles subditi

nobiles possessionis Menych.

Eredetije félíven az orsz. lltárban, *Neo-reg. act. f. 1010. 76.*

CCLV.

Bojna, 1551. jan. 1.

Blagay Ferencz az újév kezdetén üdvözli Nádasdi Tamást.

Nagyságos és kegyelmes uram, örökké való szolgálatomat írom kegyelmednek mint kegyelmes uramnak és atyámnak.

Az úr isten adjon kegyelmednek ím ez új esztendőn minden jó egészséget, isten adjon kegyelmednek, valamit kegyelmed istentől kíván, mind az én kegyelmes asszonyommal egyetemben.

Továbbá mindnyájan kegyelmednek ajánljuk szolgálatunkat, mert mindnyájan kegyelmetek árvájok vagyunk. Továbbá azon kérjük kegyelmedet mint kegyelmes uramat, hogy kegyelmed ne haragudjon reám, hogy ily hamar nem mehet[ek], ... mert bizon uram nagy dolgunk . . . . . hamarabb lehet, oda fölmegyek keg[yelmednek szolg]álni és az én kegyelmes asszonyomna[k anyám]nak. Isten tartsa meg kegyelmedet minden jóval. Ez levél költ Boyna várába, die
1551. jan. 1. Ianuarii 1., anno domini 1551.

Az te kegyelmed szolgája és fia
Blagay Ferencz,
manu propria.

Kivül: Ez levél adassék a nagyság[os Náda]sdi Tomásnak, Mager orszá[g ud]varbírájának és hadnagyának, énnekem kegyelmes uramnak és atyámnak.

Blagay Ferencz sajátkezű eredeti levele félíven az orsz. lltárban, *Nádasdi-lltár 1551.*

CCLVI.

Bruman, 1551. mart. 3.

Özvegy Blagay Istvánné Frangepán Dorottya kéri Nádasdi Tamást, hogy fiát eressze haza. Tiltakozik az ellen, mintha a fia javait el akarná idegeníteni.

Spectabilis ac magnifice domine domine nobis observandissime, salutem ac servitiorum nostrorum commendationem.

Scripta spectabilis magnificae dominationis vestrae per filium nostrum allata nobis percepimus et sane intelleximus, in quibus scribit nobis spectabilis magnifica dominatio vestra, ut neminem misimus pro filio nostro unico tantum unum senem ac puerum unum. Sciat spectabilis magnifica dominatio vestra, quod habuimus tempore illo multa negotia exprimere in dominio Gottschee; spectabilem magnificam dominationem vestram rogamus tanquam dominum nobis observandissimum, nobis aegrevèlle ne velit, tandem nos fiduciam bene habuimus erga spectabilem magnificam dominationem vestram, filium nostrum in statu bono ad nos mittere.

Plura percepimus in literis spectabilis ac magnificae dominationis vestrae nonnulla, quae benevolentiae sunt dissona, quis vero harum sit, qui molestus nobis et tantam impietatem et humanitatem erga nos excitat spectabilis ac magnificae dominationis vestrae more insolito, quisnam sit, spectabilem magnificam dominationem vestram summopere rogamus huic autem negotio non credere diutius; nos adeo esse effeminatam, ut nostro proprio unico filio, quem maxime diligimus, quum unicus sit, hereditaria bona nostra alienare, de iisdem privare aut spoliare, sed potius augmentari decrevimus. Etiam scribit nobis spectabilis magnifica dominatio vestra, si autem gravaretur ad spectabilem magnificam donationem vestram filium nostrum iterum mittere, audito et intellectu contristatae valde fuimus, quia multi consanguinei nostri illum rogabant, nos autem post mortem patris eius aut domini nostri memorati allegavimus et decrevimus, tan-

quam dominum ac consanguineum nobis observandissimum semper adiutorem ac possessorem*) in omnibus nos ac filius noster unicus observare volumus, quia nos et filius noster neminem plus quam spectabilem magnificam dominationem vestram tanquam dominum nobis confidentissimum et observandissimum habemus et volumus.

Ceterum spectabilem magnificam dominationem vestram summopere oramus et obsecramus, nobis pro malo ne habere velit, quod noster filius tam longo tempore spectabilem magnificam dominationem vestram non visitaverit, causam vero rei huius spectabili magnificae dominationi vestrae oretenus enodabit, illum iterum iam spectabili magnificae dominationi vestrae ut suo patrono et consanguineo mittimus nosque una cum filio nostro spectabili magnificae dominationi vestrae commendamus, nos eumque apud regiam maiestatem commendari a spectabili magnifica dominatione vestra minime dubitamus.

Commisimus autem nonnulla servitori nostro nomine Gasparo Dobrosewych coram spectabilem magnificam dominationem vestram verbotenus enodari, propterea spectabilem magnificam dominationem vestram rogamus ipsi Gasparo fidem creditivam adhibere dignemini. Spectabilis magnificae dominationis vestrae consorti, dominae sorori nostrae charissimae ex parte nostri nos commendare velit rogamus. Spectabilem magnificam dominationem vestram una cum familia tota sua valere optamus ad longaevos dies ad felicia vota.
1551. Datum in arce nostra Bruman, 3. die mensis Martii, de
mart. 3 anno 1551.

Dorothea de Frangepanibus,
relicta quondam magnifici domini
Stephani Ursini comitis a Blagay.

Kivül: Spectabili et magnifico domino domino comiti Thomae de Nadasd — — *sat.*

Eredetije egész íven az orsz. lltárban, *Nádasdi-lltár 1551.*

*) Igy, kétségtelenül hibásan *protectorem* helyett az eredetiben.

CCLVII.

Sárvár, 1551. jun. 27.

Blagay Ferencz anyjával együtt jó egészségéről értesíti Nádasdi Tamást. Kéri, írjon nekik árváinak, akik szerencsés hazatérteért mindennap könyörögnek az istennek.

Nagyságos uram és kegyelmes atyám, örökké való szolgálatomat és fiui ajánlásomat írom kegyelmednek mint uramnak és kegyelmes atyámnak.

Hála legyen az istennek, mind az én kegyelmes aszszonyommal anyámmal mi mostan nagy jó egészségben vagyunk, kit bizonyával eremest akarnánk hallani a te kegyelmed egészsége felől is. Továbbá kérem kegyelmedet mint kegyelmes uramat, az én örökké való szolgálatomért írjon kegyelmed énnékem, mint vagyon kegyelmed, mert bizonyával akarnék az te kegyelmed egészsége felől is hallani. Továbbá minden isteni napon könyörgünk az istennek, hogy az úristen kegyelmedet hozzon haza nagy jó egészségben közinkben. Annakutánna kegyelmednek mind az én szerelmes anyám és mindnyájan kegyelmednek szolgálatunkat ajánlunk, mert mi kegyelmed árvái vagyunk, senkiben nincsen nekünk több bizodalmunk, hanem csak te kegyelmedben isten után; azért könyergök te nagyságodnak, írjon nagyságod énnékem, mint vagyon te nagyságod és kegyelmed siessen hozzánk. Isten tartsa meg kegyelmedet nagy sok jovával, úristen hozassa meg te kegyelmedet mi hozzánk nagy sok jovával. Ez levél adatott Sárwáratt, szent László 1551.
király napján 1551. jun. 27

Alázatos és engedelmes szolgája
te nagyságodnak és fia
Blagay Ferencz etc.

Kívül: Spectabili et magnifico domino domino comiti Thomae de Nadasd — — *sat.*

Eredetije egész íven az orsz. lltárban, *Nádasdi-lltár 1551.*

CCLVIII.

Bruman, 1552. febr. 2.

Blagay István özvegye támogatását kéri Nádasdi Tamásnak, a tótországi birtokaiból Zaberdinus Mátyás knini püspök által követelt tized ügyében. Járjon közbe, hogy a király ezer arany tartozását fizesse meg

Spectabilis ac magnifice domine domine et affinis noster nobis observandissime, salutem et pacem, gratiam cum omni servitiorum promptitudine optamus vestrae magnificentiae.

Inprimis allata sunt nobis per nuncios mandata duo a regia maiestate iam aliquot hebdomadibus peractis gratiose missa, quorum primum querela reverendi Mathiae Zaberdini episcopi Thininiensis contra nos propter decimas quasdam huic ipsi episcopo pertinentes, quas rex sine omni controversia aut excusatione huic dare commendat. Quum vero vestrae magnificentiae cognitum, quod arces nostrae croaticae sine iis decimis praesertim iis periculosis temporibus cum tanta familia sustentari nequeant, taceam etiam, auxilium ad has a regia maiestate sollicitaremus, semper parati episcopo pro decimis paratam summam aliquam pecuniarum dare, quam vero accipere hactenus ipse renuet, sed decimas has ad biennium plenariter ipsum accepisse negare non poterit. Vestram magnificentiam insuper rogamus ac optamus nostrum in hac parte consensum ac defectum regiae maiestatis declarare, quem quidem nostra responsio germanice constructa ad regem eo una cum consensu regio defertur. Alterum est, conventum Posonio fore generalem ad diem
febr. 22. festum cathedre Petri, ad quem omnes ordines regni accersiti, ad quem quum personaliter comparere non permittitur nec rebelles sumus et inobsequentes, nostrum fidelem hunc plebanum nostrae ditionis Gottschee Georgium Groff ostensorem literarum cum pleno mandato loco nostro Posonium ac ad vestram magnificentiam mittimus, quicquid tandem ibidem Posonii a rege proponitur aut tractatur, plebano huic consilio, facto et verbo vestra magnificentia regtaios assistere

non dedignetur. Rem vero nostram omnem vestrae magnificentiae praecipue committimus, et de hoc negotio omnino scriptis certificari, et si quid arduae expostulationis, quod nobis perdurum et contra possibile a rege propositum, in hac parte iusta ut noster advocatus, patronus ac defensor assistat.

Postremum certum reddimus vestrae magnificentiae ipsam regiam maiestatem nobis et nostris heredibus mille ducatos debeat, ut literae suae maiestatis per se ferunt, pro quibus possessionem Smerchkowych loco pignoris cum omnibus pertinentiis nobis impendi obligavit, sed iam ab illa possessione Smerchkowych ad annos septem ullus proventus aut redditus accessit, nec scimus, quomodo aut per quem nobis haec iura adempta, aut qua causa haec possessio se bano subiugaverit. Quare consultum videtur, ut vestra magnificentia coram rege verbotenus aut per scripta naviget, ut hos mille ducatos in dominio Gottschee per stibras ibi rege pertinentes per suum regis consensum et per mandatum ad vice dominum Labaco consequeremur. Literas vero omnes ad res has et alias eo pertinentes apud istum nostrum plebanum licebit invenire, visere ac perlustrare, quem quidem plebanum suae fidelitatis gratia vestrae magnificentiae committimus, nos vero una cum nostro filio iam quartana laborante febri, ac filia praecipue in his ac aliis vestrae magnificentiae ac sorori nostrae spectabili summopere committimus ac vestram magnificentiam cum omnibus suis incolumes ex animo ad longos vivere annos optamus.

De mardurinis pelliculis, de quibus vestra magnificentia scribit, hoc arduo tempore, praesertim cum nimis exiguus ac fere nullus extiterit, nullas praeter quinque quamvis ignobiles consecutas esse sentimus; si fortuna dabit, brevi providebimus. Datae Bruman, 2. die Februarii, de anno 1552. 1552. febr. 2.

Dorothea de Frangepanibus
comitissa, a Blagay
relicta vidua.

Kivül: Spectabili ac magnifico domino domino comiti Thomae de Nadasd — — *sat.*

Eredetije egy íven az orsz. ltárban, *Nádasdi-lltár 1552.*

CCLIX.

Bécs, 1552. sept. 8.

Ferdinánd megparancsolja Zrínyi Miklós horvát bánnak, hogy a Bakszics Antaltól özvegy Blagay Istvánné által elfoglaltatott javak visszaadására vonatkozó saját ítéletét hajtassa végre.

Ferdinandus divina favente clementia romanorum, Ungariae, Boemiae etc. rex, semper augustus, infans Hispaniarum, archidux Austriae etc. fideli nostro spectabili et magnifico Nicolao comiti Zriniensi regnorum nostrorum Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae bano salutem et gratiam. Expositum est maiestate nostrae in persona fidelis nostri egregii Anthonii Baxyth, quomodo annis superioribus generosa et magnifica domina Dorothea Zlwny magnifici quondam Stephani Ursini comitis de Blagay relicta universa bona ipsius exponentis indebite confiscari fecisset, super quo facto per te certosque nobiles regnicolas nostro iussu iudicio deliberasses et sententiam tulisses, ut ipsa domina eidem exponenti omnia bona sua confiscata reddere deberet, sententiam tamen ipsam iuridice cum praefatis nobilibus latam debitae executioni nondum demandasses, magno praedicti exponentis damno et iniuria, supplicatum itaque est nobis pro parte eiusdem humiliter, ut ei in hac re penes iustitiam gratiose providere dignaremur. Cum autem frustra censeantur fieri iudicia, nisi iuridica iudicum deliberatio et sententia debitae executioni demandetur, supplicatione praenominati exponentis exaudita, fidelitati tuae harum serie firmissime committimus et mandamus, quatinus acceptis praesentibus et praemissis sic ut praefertur stantibus et se habentibus, praescriptam tuam dictorumque nobilium iudiciariam deliberationem et sententiam modo praemisso inter partes ut dicitur latam, nisi aliquod legitimum obsistat impedimentum, debitae executioni demandare debeas et tenearis, secus non facturus; praesentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum Viennae, octava

mensis Septembris, anno domini Millesimo quingentesimo quinquagesimo secundo. 1552 szept. 8.

Ferdinandus m. p.

Nicolaus Olahus,
episcopus Agriensis m. p.

Eredetije papiron, alján papírral fedett pecséttel, *Bb.*

CCLX.

Bécs, 1556. aug. 9.

Ferdinánd megparancsolja Blagay Ferencznek, hogy hadi népeivel a török ellen a Ferdinánd főherczeg vezérsége alatt szálljon táborba.

Ferdinandus divina favente clementia romanorum, Hungariae, Boemiae etc. rex, semper augustus etc.

Spectabilis et magnifice fidelis nobis dilecte.

Non ignotum tibi esse existimamus, nos ab initio regiminis nostri hungarici summo semper studio et singulari diligentia in hoc incubuisse, quo regnum istud nostrum Hungariae et ex consequenti tota respublica christiana a calamitate atque miseriis, quibus per thurcam nominis christiani hostem infensissimum adficitur et gravissime adfligitur, aliquando liberum et levatum esset, in eumque finem nos saepissime non exiguas copias et exercitus nostros maximis sumptibus nostris in Hungariam expedivisse, quo scilicet rabies thurcica et gravissima tyrannis a tua aliorumque fidelium nostrorum subditorum cervice averti possit, tu quoque et totum regnum istud nostrum Hungariae aliquando a communi hoste liberareris, et quoad eius fieri posset, pristinae tranquillitati restituereris, sed quominus tale propositum nostrum hucusque speratum finem et effectum sortiri potuerit, id in praecipue in causa fuisse putamus, quod exercitus nostri hactenus capite et singulari duce, eo scilicet, qui ad exequendos nostros conatus idoneus et sufficiens fuisset, caruerint. Quare cum vidissemus thurcam nihil aliud agere,

nisi verba dare et sub spe induciarum in dies magis magisque ditionem ac regnum nostrum arcium oppugnationibus et similibus, non sine caede et sanguinis fidelium nostrorum profusione vastare et suae tyrannidi subjicere, non potuimus officio nostro deesse, quin fidelium subditorum nostrorum saluti et permansioni consuleremus hostisque effrenati in nostros saeviendi libidinem opportuno remedio adhibito divina ope freti arceremus, et propterea serenissimum principem Ferdinandum archiducem Austriae etc., filium nostrum carissimum cum copiis et gentibus exterarum nationum et indigenarum, etiam equitibus videlicet gravis et levis armaturae et peditibus iusto exercitu eo expedivimus proposito, quo iam tandem divina benignitate a tyrannide thurcica tibi et aliis fidelibus nostris liceat respirare periculumque a te et tuis arceatur ac propellatur. Quam ob rem cum nostra ex parte nihil eorum, quae in tuam salutem et defensionem faciunt, negligi aut omitti, nec etiam filii nostri personae nos parcere videas, inprimis curare debebis, ne tu ipse saluti ac permansioni tuae defuisse videaris, ita ut constanter declares, te pro dulcis patriae tuae libertate quaevis etiam difficilia subire paratum esse, idcirco fidelitati tuae harum serie firmissime committimus et mandamus, ut statim acceptis praesentibus iuxta publicam in diaeta proxima Posoniensi constitutionem et decretum insurgere, teque meliori quo poteris apparatu bellico et militari instruere et ad praedictum serenissimum principem Ferdinandum archidu[cem] Austriae etc., filium nostrum carissimum eo, ubi suam serenitatem esse intellexeris, personaliter sine mora [cum ge]ntibus tuis, quas ratione colonorum et bonorum tuorum iuxta praedictam constitutionem intertenere debes, sine [mora et] exceptione proficisci debeas et tenearis. Ne autem confinia istius regni nostri omnino [vacua perma]neant, de singulis quinque colonis unum peditem iuxta publicam constitutionem vestra[m bene arm]atum isthic intertenere debeatis, ut eo quo opus fuerit ad confinia, dum per banum v[el generales capita]neos nostros requisitus fueris, expedire possis, secus igitur sub poena in generali dec[reto edicta, si] et in quantum salus et

permansio vestra et vestrorum vobis cara est, non [facturus]. 1556.
Da[tum Viennae], nona Augusti, M. D. LVI. aug. 9.

Ferdinandus m. p.

Georgius Draskowyth,
praepositus Posoniensis.

Kivül: Spectabili et magnifico comiti Francisco perpetuo de Blagay etc., fideli nobis dilecto.

Eredetije papíron, záró pecséttel, *Cc.*

CCLXI.

Bruman, 1559. jun. 7.

Blagay Ferencz mentegetődzik Nádasdi Tamás előtt a vád ellen, hogy hadi népével birtokain dulást követett volna el s az esetleg okozott károkért jobbágyainak elégtételt igér.

Nagyságos uram és énnekem mindenben szerelmes uram és atyám, örökké való szolgálatomat írom nagyságodnak mint mindenben bízott uramnak és atyámnak.

Az te nagyságodnak és az én szerelmes asszonyom anyám és az én uram ücsém egészsége felül szivem szerint akarnám hallani; én is, hála istennek, mind az enyimekkel jó egiszsígbe vagyok.

Toábbá megértettem az te nagyságod leveliből az te nagyságodtúl való én hozzám haragot, hogy én néminemű kárt tettem volna az császár ü felsíge nípivel az te nagyságod jószágába. Azért kérem nagyságodat mint szerelmes uramat és atyámat, hogy nagyságod a gonosz kedvit én rajtam az te nagyságod szolgáján és fián ne tartaná, mert istennek esküszöm és ü bizonyságom, hogy mindenkor mikor hol voltam hadnagyok parancsolatja szerint nagyságod jószágában, hogy mindenkor parancsoltam én hozzám tartozóknak, hogy nagyságod nípit ha látnának hogy valaki bántaná, hogy segítsigre lennének nagyságod nípinek, nemhogy bántásokra lenninek. Azírt kírem nagyságodat az én íltig való szolgálatomért, küldjön nagyságod egy embert alá,

lássanak mennyi kárt tettünk az nagyságod jószágában és meghigyje nagyságod, hogy nem talál nagyságod annyit harmad rîszit is, mennyit mondtanak nagyságodnak és hogy nagyságod megértse nagyságod emberétől, hogy hamisan vádoltak engemet te nagyságodnál; peniglen sem nagyságod udvarbírájátúl, sem porkulábjátúl, sem semminemű tiszttartójátúl soha ekkoraiglan nem jött semminemű panaszom, hogy az én alattam valók mind én vélem egyetembe nagyságod jószágát szíünk szerint, kit tud az isten, nem eriztünk volna, nemhogy mi magunk valamit, ki nem képes lett volna, nem mieltünk volna. Im. megérti nagyságod, hogy nem vagyunk binesek annyira, mint nagyságodnak tudtára adtanak. Jóllehet Boltisar uram az te nagyságod udvarbírója nem igazat tett, énnekem előbb tudtomra nem adván, ha valami kár lett volna, nagyságodnak panaszolást tett én reám, ü engemet meglelvin, ha nagyságod emberinek nem tettem volna igazat, úgy kellett volna nagyságodnak tudtára adni. Im irtam Boltisar uramnak, hogy adjon tudtomra, ha valakinek kárt tettek; meghigyje nagyságod, ha tettek, hogy megeligítem az nagyságod nípit azonnal, valamin meg mernek esküdni. És kírem nagyságodat, hogy te nagyságod senkinek ne higyje, hogy én nagyságodnak mindenben és mindent nem akartam volna vagy nem akarník szolgálni mint szerelmes uramnak atyámnak. Isten tartsa meg nagyságodat sok esztendeig mind az én szerelmes asszonyommal anyámmal
1559. jun. 7. és urammal ücsimmel egyetemben. Datae Brwman, 7. Iunii, anno domini 1559.

Az te nagyságod szolgája és fia
Blagay Ferencz etc.

Kivül: Spectabili et magnifico domino domino Thomae de Nadasd, comiti perpetuo terrae Fogaras, iudici curiae ac comiti comitatus Castriferrei ac in regno Hungariae palatino, sacrae romanorum caesareae regiaeque maiestatis intimo consiliario ac locumtenenti, domino et tanquam patri suo charissimo atque observandissimo.

Eredetije egy íven az orsz. lltárban, *Nádasdi-lltár 1559.*

CCLXII.

1570. febr. 24.

A zágrábi káptalan jelenti Draskovics György és Frangepán Ferencz horvát bánoknak, hogy Sivkovics aliter Meniczki Pétert az alperes Blagay Ferencz parancsára elébök idézte.

Reverendissimo, spectabili et magnifico dominis Georgio Dra[skowyc]h dei et apostolicae sedis gratia episcopo ecclesiae Zagrabiensis, et Francisco Zlwny de Frang[epanibu]s Segniae, Wegliae Modrusiaeque comiti ac sacrae caesareae et regiae maiestatis consiliariis, regnorumque Dalm[atiae, Cr]oatiae et Sclavoniae banis, dominis et amicis ipsorum plurimum honorandis capitulum praefatae [ec]clesiae Zagrabiensis amicitiam paratam cum honore. Vestrae noverint reverendissima, spectabilis et magnifica dominationes, nos literas earundem inhibitorias, evocatorias et certificatorias nobis loquentes et directas honore quo decuit recepisse in haec verba:

Georgius Draskowych dei et apostolicae sedis gratia episcopus ecclesiae Zagrabiensis et Franciscus Zlwny de Frangepanibus Segniae, Wegliae Modrusiaeque comes, ac sacratissimi principis et domini domini Maximiliani secundi dei gratia romanorum electi imperatoris semper augusti ac Hungariae, Bohemiae etc. regis, archiducis Austriae etc. consiliarii, nec non regnorum Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae bani amicis suis reverendis capitulo dictae ecclesiae Zagrabiensis salutem et amicitiam paratam cum honore. Noveritis, quod Georgius de Berdowcz nostram veniens in praesentiam nomine et in persona spectabilis et magnifici domini Francisci Ursini de Blagay per modum protestationis et inhibitionis nobis significare curavit in hunc modum, qualiter diebus hiis proxime praeteritis, instante scilicet termino celebrationis generalium iudiciorum festi Epiphaniarum Domini proxime praeteriti, jan. 6.
ad quem videlicet terminum universae causae regnicolarum tam ante quam post cladem Mohachiensem motae vel movendae ex novis constitutionibus publicis eorundem regnicolarum adiudicari solitae vigore earundem constitutionum

per praefatum dominum imperatorem et regem nostrum generaliter fuerant prorogatae, in quadam causa et differentia inter ipsum protestantem ut in causam attractum ab una parte vero ab altera nobilem Petrum filium nobilis condam Thomae Sywkowych aliter Menyczky dicti de Menycz veluti actorem ratione certorum quorundam negotiorum coram nobis vertente idem actor contra praefatum protestantem per non venientiam et non comparitionem eiusdem quasdam literas nostras adiudicatorias sententionales pro sui parte extrahere curasset, quarum vigore eundem protestantem in rebus, bonisque et iuribus suis possessionariis damnificare vellet et niteretur in grave praeiudicium eiusdem protestantis et damnum valde magnum, cum tamen si idem protestans huiusmodi causae suae debito modo ut par erat invigilare et ad prosecutionem eiusdem causae procuratorem suum tempestive expedire vel per se comparere potuisset ac ea, quae ad defensionem huiusmodi causae spectabant, in medium proferre quocunque modo non neglexisset, sperasset in ipsa causa longe aliud iudicium recipere et se ab impetitione partis alterius defacili defendere potuisse, quemadmodum posse speraret etiam modo; unde facta huiusmodi protestatione idem Georgius Berdoczy nomine et in persona cuius supra allegavit eo modo, quod si iuri consonaret et aequitati videretur, ex tunc idem protestans vos simul et praefatum Petrum Sywkowych actorem ab executione praetactarum literarum nostrarum adiudicatoriarum sententionalium inhibere, ipsumque actorem pro habendo causa in praemissa novo iudicio contra se ad quintum decimum diem in sedem nostram banalem, nostram scilicet in praesentiam legitime evocari facere et cum eo gravamine, quo de regni consuetudine conveniret, eidem respondere vellet, promptusque esset et paratus. Et quia huiusmodi allegatio ipsius Georgii Berdoczy nomine cuius supra coram nobis facta iusta et iuri consona admittendaque fore videbatur, pro eo amicitiam vestram harum serie hortamur et requirimus, atque authoritate nostra ordinaria qua fungimur vobis committimus et mandamus, quatenus acceptis praesentibus testimonium vestrum ad executionem praetactarum literarum nostrarum adiudica-

toriarum sententionalium exmittere minime audeatis, vel si iam exmisissetis, illud ubicunque reperiri poterit revocere et ab executione earundem literarum nostrarum inhibere debeatis, literas etiam vestras super executione earundem literarum qualitercunque facta relatoriarum parti adversae extradare nequaquam praesumatis, quin potius vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum, qui ad praefatum Petrum actorem accedendo si personaliter reperiri poterit ibidem personaliter, alioqui de domo habitationis sive solita eiusdem residentia evocet eundem contra memoratum protestantem ad quintum decimum diem in sedem nostram banalem, nostram scilicet in praesentiam causa in praemissa novum iudicium recepturum, praescriptasque literas nostras adiudicatorias sententionales pariter cum cunctis earundem processibus producturum, certificando insuper eundem ibidem, quod sive ipse termino in praescripto coram nobis compareat, praetactasque literas nostras adiudicatorias sententionales simul cum cunctis earundem processibus producat sive non, nos ad partis comparentis instantiam id faciemus in praemissis, quod dictaverit ordo iuris; et post haec huiusmodi inhibitionis, evocationis et certificationis seriem ut fuerit expediens terminum ad praescriptum nobis suo modo rescribatis. Datum Zagrabiae, die dominico Invocavit, anno domini Millesimo 1570
quingentesimo septuagesimo. febr 12

Nos itaque amicabilibus petitionibus reverendissimae, spectabilis et magnificae dominationum vestrarum ut par est obtemperare cupientes, acceptis praescriptis literis earundem inhibitoriis, quae nobis feria secunda proxima post dominicam Invocavit proxime transacta praeteritam exhibitae et febr. 13.
praesentatae fuerant, testimonium nostrum ad executionem praetactarum aliarum literarum vestrarum adiudicatoriarum sententionalium minime exmisimus neque exmittemus, sed nostrum hominem discretum videlicet Josephum presbyterum Grangya dictum, chori praefatae ecclesiae nostrae Zagrabiensis praebendarium erga praefatum Petrum filium condam Thomae Sywkowych aliter Menyczky de eadem Menycz nostro pro testimonio fide dignum transmiseramus, qui tandem exinde ad nos reversus nobis sub corporali ipsius iura-

mento coram nobis praestito retulit in hunc modum, qualiter
febr. 23. ipse feria quinta, in vigilia videlicet beati Mathiae apostoli proxime praeterita ad domum et curiam nobilitarem praefati Petri Menyczky in pertinentiis castri Krapyna vocati prope sanctum Michaelem de Komor, in comitatu Warasdiensi existentem et habitam, domum scilicet habitationis et solitam eiusdem residentiam accessisset, ipsius tamen praesentiam habere minime potuisset, nihilominus de eadem domo et curia sua nobilitari idem testimonium nostrum evocasset praefatum Petrum Menyczky ad decimum quintum diem diei huiusmodi evocationis et inhibitionis in sedem vestram banalem, vestram scilicet in praesentiam causa in praemissa novum iudicium recepturum, praescriptasque literas vestras adiudicatorias sententionales pariter cum cunctis earundem processibus producturum, certificando insuper eundem ibidem, quod sive ipse termino in praescripto coram reverendissima, spectabili et magnifica dominationibus vestris compareat, praetactasque literas vestras adiudicatorias sententionales simul cum cunctis earundem processibus producat sive non, eaedem ad partis comparentis instantiam id facient in praemissis, quod dictaverit ordo iuris; et sic nos huiusmodi nostrae executionis seriem ut fuerat expediens eisdem reverendissimae, spectabili et magnificae dominationibus vestris suo modo rescripsimus. Datum feria sexta, in festo videlicet beati Ma-
1570. febr. 24. thiae apostoli, anno domini Millesimo quingentesimo septuagesimo supra scripto.

Kivül: Pro spectabili et magnifico domino Francisco Ursino de Blaghay, contra nobilem Petrum filium condam Thomae Sywkowych aliter Menyczky dicti de eadem Menycz inhibitionis, evocationis et certificationis relatio.

Eredetije papíron, papírral fedett záró pecséttel, *117*.

CCLXIII.

Bécs, 1571. nov. 7.

Miksa király átírván az Imre király által állítólag Nicoloti fia Istvánnak adott czímeres-levelet, gróf Blagay Ferencznek megbővített czímert adományoz.

Nos Maximilianus secundus dei gratia electus romanorum imperator semper augustus ac Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniae, Rasciae, Serviae, Galliciae, Lodomeriae, Cumaniae Bulgariaeque etc. rex, archidux Austriae, dux Burgundiae, Brabantiae, Stiriae, Carinthiae, Carniolae, marchio Moraviae, dux Lucemburgae ac superioris et inferioris Silesiae, Wirtembergae et Thekae, pri[nce]ps Sveviae, comes Habspurgi, Tyrolis, Ferreti, Kyburgi et Goriciae, landgravius Alsatiae, marchio sacri romani imperii supra Anasum, Burgov[iae] ac superioris et inferioris Lusatiae dominus marchiae Sclavonicae, portus Naonis et Salinarum etc. memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis, quod fidelis noster magnifi[cus Franci]scus Ursinus comes de Blagay nostrae maiestatis veniens in conspectum exhibuit nobis et praesentavit quasdam literas serenissimi olim principis domini Henrici regis Hungariae, praedecessoris nostri felicis reminiscentiae in pargameno privilegialiter confectas sigilloque eiusdem [duplici] et autentico impendenti communitas, quibus mediantibus idem olim dominus Henricus rex maioribus et progenitoribus eiusdem Francisci Ursini ob praeclara eorundem merita, nec non illustria gesta iisdem in literis abunde specificata et recensita, totique illorum posteritati quaedam arma seu insignia in earundem literarum principio expressa et depicta dedisse, donasse et contulisse in perpetuum dinoscebatur tenoris infra scripti, supplicatum itaque maiestati nostrae extitit pro parte praefati Francisci Ursini comitis de Blagay humiliter, quatinus easdem literas dicti olim domini Henrici regis privilegiales, omniaque et singula in eisdem contenta ratas, gratas et accepta habentes literisque nostris privilegialibus inseri et inscribi faciendo approbare, roborareque ac pro dicto Francisco Ursino ipsiusque heredibus et posteritatibus universis innovantes perpetuo vali-

turas gratiose confirmare dignaremur. Quarum quidem literarum tenor talis est: In nomine sancte trinitatis et individue unitatis. Herricus dei gratia — — *sat., l. Imre királynak 1200-ban kelt oklevelét, legelől.* — Nos itaque huiusmodi humilima supplicatione pro parte annotati Francisci Ursini nostrae modo quo supra porrec[tae maiestat]i regia benignitate exaudita clementer et admissa praeinsertas literas dicti olim domini Henrici regis privilegiales non abrasas, non cancellatas neque in aliqua sui parte suspectas, sed omni prorus vitio ac suspicione carentes praesentibusque literis nos[tris privile]gialibus de verbo ad verbum, sine diminutione et augmen[to aliqual]i insertas et inscriptas, quoad omnes earum continentias, clausulas et articulos eatenus, quatenus eaedem rite et legitime existunt emanatae viribusque earum veritas suffragatur, ratas, gratas et acceptas habendo approbavimus, roboravimusque ac pro praenominato Francisco Ursino comite de Blagay, ipsiusque heredibus et posteritatibu[s unive]rsis innovantes perpetuo valituras gratiose confirmamus, imo acceptamus, approbamus, ratificamus, roboramus et confirmamus praesentis privilegii nostri patrocinio mediante. Atque insuper cum ex gratia et munificentia nostra caesarea et regia, qua fideles subditos nostros de nobis et republica christiana benemeritos [serva]ndaeque maiorum virtutis studiosos adinstar divorum regum Hungariae, nostrorum praedecessorum prosequi et condecorare consuevimus, tum vero respectu praescriptorum illustrium ac virtuosorum actuum, quae dicti comitis Francisci Ursini progenitores patriae et divis quondam regibus Hungariae famulando fortiter praestiterunt; attendentes etiam ac considerantes singularem atque integerrimam fidem et constantiam ipsius comitis Francisci Ursini, qua idem se se tam divo quondam genitori nostro quam vero nobis exemplo maiorum suorum gratum semper exhibuit et acceptum, arma et insignia sua praescripta antiqua in hunc immutavimus, auximus, condecoravimusque [et] locupletavimus modum et formam: scutum videlicet militare in quatuor coaequales areas seu spatia in modum crucis partitum, in cuius dextra binarum arearum parte per medium scilicet perpendiculariter distincta.

superior illarum aureo colore expressa continet erectum ursum clavam militarem gestantem, inferior autem pars, quae est albi se[u ol]ivei coloris, superstrata est tribus lineis rubicundis obliquo modo sursum ad laevam aequo ordine tendentibus, licet longitudine disparibus, quas una rosa rubea in alba superficie posita .... et terminat; ceterum in sinistra ora supernus campus omnino est inferiori dextro conformis, atque is, qui subtus illum est, nigro depictus co[lore] fulvum leonem integrum erectum faucibus adapertis et cauda sursum reflexa conspicuum ac dextro anteriori pede districtum gladium tenentem continere cernitur; scuto super impendent duae] apertae cassides coronatae exadverso invicem oppositae, quarum dextra dimidiatum ursum tenentem galeam auream pennis ardearum quod vocant refertam, sinistra vero leonem similiter dimidium rubeum banderium cum insigni albae pennae struthionis sustinentem, ambos coronis decoratos et invicem torvis oculis aspicientes protulisse visuntur; a summitatibus galearum laciniis seu teniis hinc nigri et aurei, illinc vero albi et rubei colorum in utramque scuti ambagem defluentibus illudque decentissime exornantibus, quemadmodum haec suis quaeque locis et coloribus in capite huiusce diplomatis nostri pictoris artificio proprie et eleganter depicta esse cernuntur, annuentes ac ex certa nostra scientia e animo deliberato, deque caesareae et regiae potestatis nostrae plenitudine concedentes, ut idem comes Franciscus Ursinus adinstar maiorum et progenitorum suorum praescriptis armis et insigniis ubique in proeliis, torneamentis, hastiludiis, spectaculis, seriis et ludicris certaminibus, domi et foris omnino sub iisdem iuribus, dignitatibus, praeeminentiis ac praerogativis, quibus veri et ex antiqua prosapia oriundi regni nostri Hungariae barones utuntur et gaudent uti, gaudere et exsultare, eaque vexillis, tentoriis, aedificiis, lacunaribus, tapetis clenodiis, sigillis, epitaphiis, sepulchris, generaliter vero quibusvis rebus insculpere, adpingere intexereque iuxta beneplacitum suum possit et valeat, heredesque et posteritates ipsius utriusque sexus universae valeant atque possint. In cuius rei memoriam, robur ac firmitatem perpetuam praesentes literas nostras secreto sigillo nostro, quo ut rex Hunga-

33*

riae utimur, impendenti communitas memorato comiti Francisco Ursino de Blagay, ipsiusque heredibus et posteritatibus utriusque sexus universis dandas duximus et conferendas. Datum per manus fidelis nostri nobis dilecti, reverendi Ioannis Listhy electi episcopi ecclesiae Wesprimiensis locique eiusdem comitis perpetui, consiliarii et aulae nostrae vice can-
1571. cellarii, in civitate nostra Vienna Austriae, septima die mensis
nov. 7. Novembris, anno domini Millesimo quingentesimo septuagesimo primo, regnorum nostrorum romani et Hungariae ac aliorum nono, Bohemiae vero anno vigesimo tertio, venerabilibus in Christo patribus domino Anthonio Verancio archiepiscopo Strigoniensi, Georgio Draskowyth Zagrabiensis, Paulo Bornemyzza Transsilvaniensis, Stephano Radecio electo Varadiensis, Ioanne Monozloy electo Quinqueecclesiensis, praefato Ioanne Listhio electo Wesprimiensis, eodem Paulo Bornemyzza gubernatore Nittriensi, Ioanne ab Wylak Vaciensis, Gregorio Bornemyzza Chanadiensis, Stephano Feierkewy electo Tininiensis ac Georgio Sywkowyth Segniensis et administratore Modrusiensi ecclesiarum episcopis ecclesias dei feliciter gubernantibus, Colocensi et Bachiensi sedibus canonice unitis archiepiscopalibus, Agriensi et Iauriensi, Boznensi item et Sirmiensi episcopalibus sedibus vacantibus, item spectabilibus et magnificis comite Nicolao de Bathor iudice curiae nostrae, praefato Georgio Draskowyth et Francisco Zlwny de Frangepanibus Segniae, Wegliae, Modrusiaeque comite, regnorum nostrorum Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae banis, comite Georgio de Zrinio tavernicorum, Francisco de Tah agazonum, Balthasare de Batthyan dapiferorum, Ioanne Pethew de Gersze cubiculariorum, Ladislao Banffy de Alsolyndwa ianitorum nostrorum regalium magistris, Francisco Thwrzo de Bethlemffalwa curiae nostrae magistro, comite Ecchio à Salmis et Newbwrgh comite Posoniensi ceterisque quamplurimis regni nostri comitatus tenentibus et honores.

Maximilianus m. p.

Ioannes Listhius episcopus
Vesprimiensis m. p.

Eredetije hártyán, vörös-sárga-zöld-fehér selyem zsinóron függő ép pecséttel, *130*.

CCLXIV.

Zágráb, 1575. mart. 24.

Draskovics György és Alapi Gáspár horvát bánok megparancsolják Bukováczki László al-bánnak, hogy özvegy Blagay Istvánnét, Frangepán Dorottya asszonyt, testvére a néhai Mihály Zágráb vármegyei birtokain és ingó javain unokatestvérével özvegy Lánzséri Császár Miklósnéval osztoztassa meg.

Georgius Draskowych electus Colocensis et Bachiensis ecclesiarum canonice unitarum archiepiscopus locique eiusdem comes perpetuus, dei et apostolicae sedis gratia episcopus ecclesiae Zagrabiensis, nec non sacrae caesareae et regiae maiestatis consiliarius, ac Gasparus Alapy de Naghkemlek regnorum Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae bani egregiis Ladislao Bwkowachky de Bwkowycza vice bano nostro ac comitatuum Zagrabiensis et Crisiensis comiti vel vice comitibus et iudicibus nobilium eiusdem comitatus Zagrabiensis salutem cum favore. Exponitur nobis in persona generosae et magnificae dominae Dorotheae, relictae spectabilis et magnifici olim dom[ini] Stephani Ursini comitis perpetui de Blagay, filiae vero spectabilis et magnifici olim Michaelis quondam domini comitis Dwymi Zlwny de Frangepanibus ex generosa et magnifica olim d[omina] Barbara Rozgony, consorte eiusdem Michaelis Zlwny genitae, qualiter eadem domina exponens cum generosa et magnifica domina Anna Zlwny, relicta magnifici olim domini Nicolai Chazar de Lanser, filia vero spectabilis et magnifici quondam domini comitis Georgii filii praefati olim Michaelis filii praenominati olim comitis Dwymi Zlwny de Frangepanibus, sorore nempe sua fratruele in totalibus castris praefati quondam comitis Michaelis Zlwny patris antelatae dominae exponentis Gore ac inferior et superior Kladwssa, Kerzthynya, Czethyn, Zlwni et Kremen vocatis ac castello Lethowanych nuncupato in territorio praetacti castri Gore in modum fortalitii erecto, cunctis denique oppidis, villis, possessionibus, praediis, portionibusque et quibuslibet iuribus possessionariis ad eadem castra et castellum

spectantibus et pertinere debentibus, omnino in comitatu Zagrabiensi existentibus et habitis, et insuper in universis rebus argent[eis] et aureis, pecuniisque paratis praefatorum olim Michaelis Zlwny patris et dominae Barbarae Rozg[ony] matris eiusdem dominae exponentis post mortem et obitum spectabilis et magnifici olim domini Franci[sci] praedictorum Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae regnorum bani, filii utpote praefati olim Georgii filii praenom[inati] olim comitis Michaelis Zlwny de Frangepanibus, fratris eiusdem dominae exponentis fratruelis, dictae viro dominae Annae Zlwny relictae carnalis devolutis, omnino ad valorem quinquaginta millium florenorum auri se extendentibus et apud manus antelatae dominae Annae Zlwny relictae habitis, ipsamque dominam exponentem cum eadem domina Anna aequali iure femineo concernentibus per vos divisionem facere portionesque suas ex hinc sibi sorte divisionaria cedere et provenire debentibus pro se rehabere vellet, iure regni requirente. Et quia huiusmodi bonorum et iurium possessionariorum ac etiam bonorum et rerum mobilium divisio inter fratres et sorores carnales ac etiam fratrueles et matrueles, nec non patrueles aequali iure concernentium non longo litis processu, sed saltem per comites vel vice comites et iudices nobilium regni illius comitatus, ubi et in quo talia bona dividenda adiacent, fieri soleat atque possit, pro eo vos harum serie hortamur atque autoritate nostra banali qua fungimur vobis committimus et mandamus, quatinus acceptis praesentibus et praemissis sic ut praefertur stantibus et se habentibus, in uno certo et brevi termino per vos partibus ipsis ad id [praefigendo] ad facies praescriptorum totalium castrorum praefati olim Michaelis Zlwny patris antelatae dominae exponentis G[ore ac inferi]or et superior Kladwssa, Kerzthynya, Czethyn, Zlwni et Kremen, ac castelli Lethowanych in territorio praetac[ti castri] Gore in modum fortalitii erecti, cunctorum denique oppidorum, villarum, possessionum, praediorum, portionumque et quorumlibet iurium possessionariorum ad eadem castra et castellum spectantium et pertinere debentium, omnino in antelato comitatu Zagrabiensi existentium, vicinis et commetaneis eorundem, partibus etiam ipsis vel earundem legitimis procura-

toribus inibi legitime convocatis et praesentibus accedendo eadem castra et castellum praenotatum, oppidaque ac villas, possessiones, praedia, portionesque et quaelibet iura possessionaria ad eadem castra et castellum praetactum spectantia, praetactas etiam universas res aureas et argenteas, pecuniasque paratas et res mobiles praefatorum olim Michaelis Zlwny patris et dominae Barbarae Rozgony matris eiusdem dominae exponentis post mortem dicti olim domini comitis Francisci Zlwny in praefatam dominam Annam Zlwny relictam modo praemisso devolutas, per eandem sub fideli iuramento superinde praestando producendas inter eandem dominam Annam relictam et praefatam dominam exponentem in rectas et coaequales, condecentesque dividere sequestrareque partes, portionesque eiusdem dominae exponentis a portionibus antelatae dominae Annae Zlwny relictae ubique separare et excidere, separatasque et excisas manibus eiusdem dominae exponentis simul cum cunctis earundem utilitatibus et pertinentiis quibuslibet ad easdem de iure et ab antiquo spectantibus et pertinere debentibus, omni eo iure, quo ad ipsam pertinere dinoscuntur, perpetuo possidendas dare et assignare debeatis et teneamini, contradictione et inhibitione praefatae dominae Annae Zlwny relictae vel aliorum quorumlibet praevia ratione non obstantibus, super qua quidem divisione et sequestratione vestra literas tandem partibus ipsis necessarias sub sigillis vestris dare volumus et mandamus iurium eorundem uberiorem ad cautelam, communi iustitia requirente, secus non facturi; praesentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum in civitate regia Montisgrecensi Zagrabiensi, feria quinta, in profesto Annunciationis gloriosissimae virginis Mariae, anno domini Millesimo quingentesimo septuagesimo quinto. 1575. mart. 24.

Lecta et correcta in dictionibus interlinealibus per me magistrum Ioannem Pethrychewych de Mykethyncz vice protonotario regni manu propria.

Eredetije papiron, alján papirral fedett pecséttel, *118*.

Hátán a következő följegyzés:

1575. feria quinta proxima videlicet in profesto Annunciationis beatissimae virginis gloriosae praesentes literae divisionales dominorum banorum mihi Ladislao Bwkowachky vice bano ac comiti Zagrabiensi praesentatae sunt, quas vobis vice comitibus et iudicibus nobilium comitatus Zagrabiensis suo modo exequendas committo.

Ioannes Palffy,
secretarius domini
vice bani ex
commissione subscripsi m. p.

CCLXV.

Bécs, 1578. nov. 23.

Blagay István az őt gyermekségétől fogva hűségesen szolgáló Kisfaludi Balásnak egy udvarhelyet ígér.

Anno 1578.

Én Blagai István adom kezem írását ez mai napon 23. die Novembris az én szolgámnak Kisfaludi Balásnak, hogy ha az úr isten iltet szerencséjével, tahát adok neki egy udvarhelt örökké öröken, firúl fira, mind rétével és szántó földővel egyetemben és ilyen ok alatt: ha engem szolgál; hol pediglen megmaradhatunk pogán miatt, mindenből jó ura akarok neki lenni és meg akarom bizonítani, az kit énnekem gyermekségembe szolgált, hogy én sem hagyom ütet, hanem meg akarom neki hálálni, ha az úristen megtart szerencséjivel. Pecsétemmel megerőséteném, de mast nincsen, de kezem
1578. írása benne és elég pecsét ez énnekem. Actus Viennae
nov. 23. Austriae, 23. die Novembris.

Stephanus Blagai
comes perpetuus de Blagai m. p.

Saját kezüleg írt eredetije papíron, a Magyar Nemzeti Muzeumban a *Kisfaludy család lltárában.*

IGAZÍTANDÓK.

19. l.	alulról	a 17. sorban	ivilegia	*helyett*	privilegia
23. l.	»	a 15. »	Dorboteh	»	Dobroteh
90. l.	»	a 19. »	desiderii	»	de fideli
125. l.	»	a 16. »	Vodicsa	»	Goricza
128. l.	felülről	a 4. »	István	»	Miklós
164. l.	alulról	a 13. »	Georgii filii dicti Georgii	»	Georgii filii dicti Gregorii
202. l.	»	az 1. »	nádor	»	bán
231. l.	»	a 12. »	apidem	»	lapidem
332. l.	felülről	a 7. »	Swleko	»	Swleb
366. l.	alulról	a 11. »	parancsára	»	panaszára
509. l.	felülről	az 5. »	parancsára	»	panaszára

NÉV- ÉS TÁRGYMUTATÓ.

RÖVIDÍTÉSEK.

vm. = vármegye.
m. = megye.
fl. = fluvius.

nb. = nemzetségből, nemzetségbeli.
gen. = generatio.
k. = kanonok.

d. = datum.

A nevek után álló ezeres számok az évet, a mások a lapot jelentik.

MAGYAR TÖRTÉNELMI EMLÉKEK.

(Monumenta Hungariae Historica.)

Első osztály. *Okmánytárak.* (Diplomataria.) Nagy 8-adrét. I—XXV. kötet. 1857—1887. Ára az I—XXV. köteteknek, kötetenként **2.—**, a XXVI. kötetnek **1.—**, a XXVII. kötetnek **1.50.** — Tartalom: ***A két Rákóczi György fejedelem családi levelezése.*** 1632—1660. Szerkeszté Szilágyi Sándor. Egy kötet, két fényvéseti hasonmással. (Monum. Diplom. 24. kötet.) XII és 644 l. 1875. — ***Alvinczi Péter okmánytára.*** (Dipl. Alvinczianum.) Erdély visszacsatolása felett a magyar királylyal és megbizottjaival folytatott alkudozások történetéhez 1685—1689. Közzétette Szilágyi Sándor 3 kötetben. (Monum. Diplom. 14—15. és 27. kötet.) VI, 421; 338, LVIII és 236 l. 1887. — ***Anjoukori okmánytár Név- és tárgymutatóval.*** (Codex diplom. Hungaricus Andegavensis.) Szerkesztette Nagy Imre. I—VI. kötet. 1879—1891. — ***Árpádkori új okmánytár.*** (Codex Diplom. Arpadianus cont.) Fejér Gy. Codex Diplomaticusának folytatása. Közzéteszi Wenzel Gusztáv. I—XII. kötet. (Monum. Diplom. 6—13., 17., 18., 20., 22. kötet.) 392 ív. 1860—1874. — ***Magyar történelmi okmánytár, a brüsseli országos levéltárból és a burgundi könyvtárból.*** (1441—1652.) Összeszedte s lemásolta Hatvani (Horváth) Mihály. I—IV. kötet. (Monum. Diplom. 1—4. köt.) 89⅝ ív. 1857—1859. — ***Magyar történelmi okmánytár, londoni könyv- és levéltárakból*** 1521—1717. Összeszedte s lemásolta Simonyi Ernő. Egy kötetben. (Monum. Diplom. 5 kötet.) 318 l. 1859. — ***Okirattár Strassburg Pál 1631—1633-iki követsége és I. Rákóczy György első diplomacziai összeköttetései történetéhez.*** (Monum. Diplom. 26. kötet.) XXVIII és 152 l. 1882. — ***Okmánytár I. Rákóczi György svéd és franczia szövetkezéseinek történetéhez. 1632—1648.*** Szerkeszté és jegyzetekkel ellátta Szilágyi Sándor. Egy kötet. (Monum. Diplom. 21. kötet.) X és 491 l. 1873. — ***Okmánytár II. Rákóczi György diplomácziai összeköttetéseihez.*** 1648—1660. Szerkeszté Szilágyi Sándor. Egy kötet. (Monum. Diplom. 23. kötet.) VII és 740 l. 1874. — ***Oláh Miklós II. Lajos és Mária királyné titkára, utóbb magyarországi cancellár, esztergomi érsek-primás és kir. helytartó levelezése.*** Közli Ipolyi Arnold. Egy kötet. (Monum. Diplom. 25. kötet.) XV és 639 l. 1876. — ***III. Pál pápa és Farnese Sándor bibornok Magyarországra vonatkozó diplomácziai levelezései. (1535—1549.)*** A nápolyi állami levéltárban létező Farnese-osztályban tett saját kutatásai nyomán közli Óváry Lipót. Egy kötet. (Monum. Diplom. 16. kötet.) XXXVI és 214 l. 1879. — ***Pázmány Péter levelezése.*** (Codex Epistol. Petri Pázmány Card.) Közzéteszi Frankl Vilmos. I. kötet. 1605—1625. (Monum. Diplom. 19. kötet.) XXV és 461 l. 1873.

Második osztály. *Irók.* (Scriptores.) I—XXIII. 1. 2. fele. XXIV—XXXIII. kötet. Egy a VIII. kötethez és három a XXX. kötethez tartozó pótfüzettel. 1857—1894. Ára egy-egy kötetnek **2.—**. — ***Altorjai B. Apor Péter munkái.*** Közli Kazinczy Gábor. Egy kötetben. (Monum. Script. 11. kötet.) X és 484 l. 1863. — ***Baronyai Decsi János magyar históriája 1592—1598.*** A szerző életével. Közli Toldy Ferencz. Egy kötet. (Monum. Script. 17. kötet.) LXXX és 328 l. 1866. — ***Brutus János Mihály, m. kir. történetiró, magyar históriája. 1490—1552.*** A m. kir. egyetemi könyvtár eredeti kéziratából a szerző életével közli Toldy Ferencz és Nagy Iván. Három kötetben. (Monum. Script. 12., 13. és 14. kötet.) CIX, 416; IX, 495; VIII és 474 l. 1863—1877. — ***Ghymesi Forgách Ferencz nagyváradi püspök magyar históriája 1540—1572.*** Forgách Simon és Iváufi Miklós jegyzéseikkel együtt. A herczeg Eszterházy-féle kéziratból közli Majer Fidél. Bevezette Toldy Ferencz. Egy kötet. (Monum. Script. 16. kötet.) LXXXVIII és 553 l. 1866. — ***Gr. Illésházy István nádor följegyzései 1592—1603. és Hidvégi Mikó Ferencz históriája 1594—1613.*** Biró Sámuel folytatásával. Közli Kazinczy Gábor. Egy kötet. (Monum. Script. 7. kötet.) IX és 251 l. 1863. —

Késmárki Tököly Imre naplói 1676–1678. évekről. Közli Torma Károly. Egy kötet. (Monum. Script. 18. kötet.) XII és 191 l. 1866. — *Késmárki Tököly Imre naplója 1693–1694. évekből.* Az eredeti kézirat[illegible] közli Nagy Iván. Egy kötet. (Monum. Script. 15. kötet.) VIII és 701 l. 1863. — *Késmárki Tököly Imre naplói, levelekönyvei és egyéb emlékezetes írásai* két kötetben. Közli Thaly Kálmán. I. kötet. 2 részben: K. Tököly I. és némely főbb híveinek (Rákóczy Ö., Sándor G., Bay M., Almády J.-nak) naplói és emlékezetes írásai. 1686–1[illegible]. II. kötet: Levelés könyvei és egyéb emlékezetes írásai. (Monum. Script. [illegible] kötet két részben, 24. kötet.) XXXII és 784; XVI és 707 l. 1868–187[illegible]. — *Kritobúlosz: II. Mehemet élete.* A Magyar Tudományos Akadémia Történelmi Bizottsága által kiadott görög szövegei, ugyanannak magyarításával [illegible] Szabó Károly. Egy kötet. (Monum. Script. 22. kötet.) X és 270. l. 187[illegible]. — *Magyar történelmi évkönyvek és naplók a XVI–XVIII. századokból.* Gyulai Lestár följegyzései. Közli Szabó Károly. — Martonfalvai Imre deák emlékirata. — A Palóczi Horvát család naplója. Közli Szeremlei Nagy Imre. (Monum. Script. 31. kötet.) 213 l. 1881. — Ugyanaz II. kötet: Gyulai Lestár följegyzései. Közli Szilágyi Sándor. — Kecser Ambrus naplója. Közli Tasnádi Nagy Gyula. — Krman Dániel superintendens 1708–1709-iki oroszországi útjának leírása. Közlik [illegible] Ferdinánd és Kluch János. — (Monum. Script. 33. kötet.) [illegible] l. 1894. — *Bazsanyay Dávid, az utolsó török deák történeti maradványai.* [illegible] jegyzetekkel és oklevéltárral kisérve kiadta Szilágyi Sándor. Egy kötet [illegible] pótfüzettel. (Monum. Script. 8. kötet.) 544 l. 1867. — *Szamosközy István történeti maradványai 1566–1603.* Az erdélyi fejedelmek birtokában volt [illegible] példányról kiadta Szilágyi Sándor. Négy kötet és pótfüzet. (Monum. Script. [illegible] 28., 29. és 30. kötet és három pótfüzet a XXX. kötethez.) XXXI és [illegible] és 383, 378 és XXI és 430 l. 1876–1880. — *Szerémy György, II. Lajos és János királyok házi káplánja emlékirata Magyarország romlásáról.* 148[illegible]. Közli Wenzel Gusztáv. Egy kötet. (Monum. Script. 1. köt.) XXXIV és [illegible] 1857. — *Történelmi naplók 1663–1719.* Ottlyk György önéletleírása. — [illegible] követek naplója az ónodi gyűlésről. — Gróf Teleki Mihály és Papai [illegible] námánfejérvári követségének diariuma. — Ifj. Teleki János [illegible] Bivolinyi István tizedes-naplója. — Ritter György soproni emlékirata. Egy kötet. (Monum. Script. 27. kötet.) XXXII és 607 l. 1875. — *Verancsics Antal m. k. Helytartó Esztergami Érsek összes munkái.* Közli Szalay László [illegible] és Wenzel Gusztáv (6–12) 12 kötet. Név- és tárgymutatóval. (Monum. Script. 2–6., 9., 10., 19., 20., 25., 26., 32. köt.) 2[illegible] ív. 1857–75.

Harmadik osztály. *Országgyűlési emlékek.* (Monumenta Comitialia Regni Hungariae és Monumenta Comitialia Regni Transylvaniae.) Történeti bevezetésekkel szerkeszti Fraknói Vilmos és Szilágyi Sándor. Nagy [illegible] **Magyar Országgyűlési emlékek.** Szerkeszti dr. Fraknói Vilmos. I–[illegible] kötet. (1526–1604.) XXXII és 650, 648, 617, 670, 605, 549, [illegible] és VI, 665 l. 1874–1890. Egy-egy kötet ára **3.**—; *b)* **Erdélyi Országgyűlési emlékek.** Szerkeszti Szilágyi Sándor. I–XVIII. köt. (1540–1[illegible]) XVI és 598, VI és 578, 509, 589 és VIII, 598, 560, 581, 544, [illegible] 549, 587, 569, 586, 609, 491 és 607 lap. 1875–1893. Egy-egy kötet ára **3.**—

Negyedik osztály. *Diplomatiai Emlékek.* (Acta Extera.) 1874–187[illegible]. Nagy 8-adrét. *A)* **Diplomatiai Emlékek az Anjou-korból.** Szerkeszti Wenzel Gusztáv. I. kötet 1268–1341. XXX és 428 l. **3.15**; — II. kötet. 1341–13[illegible]. XXVIII és 687 l. **5.**—; — III. kötet. 1370–1426. CXXVIII és [illegible] l. **4.**— *B)* **Diplomatiai Emlékek Mátyás király korából.** 1458–1490. Szerkesztik Nagy Iván és B. Nyáry Albert I. köt. XXIII és 400 l. **2.**—; — II. kötet. XXI és 44[illegible] l. **2.**—; — III. kötet. XXVII és 447 l. **2.**—; — IV. kötet. XXII és 454 l. **2.**—.

Budapest, 1897. Az Athenaeum r. társulat könyvnyomdája.